KAZIMIERZ ANDRZEJ NOWAK

FLORA
STREFY PODMIEJSKIEJ WARSZAWY

〈na przykładzie byłego powiatu pruszkowskiego〉

La flore de la zone suburbain de Varsovie
〈sur l'exemple d'ancien district de Pruszków〉

Praca pod redakcją: *Romualda Olaczka i Krzystofa Rostańskiego*

Wydano z pomocą finansową
Polskiej Akademii Nauk

KOMITET REDAKCYJNY

R. Olaczek <Łódź>, E. Sidorkiewicz <Warszawa>

RADA REDAKCYJNA

W. Matuszkiewicz <Warszawa>, Z. Podbielkowski <Warszawa>,
E. Sidorkiewicz <Warszawa>, R. Olaczek <Łódź>, H. Piotrowska <Gdańsk>,
K. Rostański <Katowice>, W. Żukowski <Poznań>

ADRES REDAKCJI: Al. Ujazdowskie 4, 00-478 Warszawa

© Copyright by Państwowe Wydawnictwo Naukowe
Warszawa 1983

ISBN 83-01-03214-6
ISSN 0077-0655

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE. WARSZAWA 1983

Wydanie I. Nakład 410+90 egz. Ark. wyd. 20,5. Ark. druk. 19,5. Papier ilustr. mat.
kl. III, 80 g, 70×100 cm. Oddano do składania w maju 1982 r. Podpisano do druku
w maju 1983 r. Druk ukończono w czerwcu 1983 r. Zam. 757/82. M-29. Cena zł 180,—

BIAŁOSTOCKIE ZAKŁADY GRAFICZNE

SPIS TRESCI

Od redakcji	5
I. WSTĘP	7
II. CEL, ZAKRES I METODY PRACY	8
III. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA BADANEGO TERENU	9
1. Położenie geograficzne, wielkość i historia	9
2. Ukształtowanie powierzchni i budowa geologiczna	11
3. Gleby	12
4. Hydrografia	12
5. Klimat i okres wegetacyjny	13
6. Ludność, użytkowanie gruntów i gospodarka	15
IV. STAN FLORYSTYCZNEGO ZBADANIA TERENU	18
V. SZATA ROŚLINNA	21
1. Przynależność geobotaniczna i historia roślinności	21
2. Roślinność rzeczywista współczesna	22
a) Zbiorowiska leśne	25
b) Zbiorowiska łąkowe i torfowiskowe	26
c) Zbiorowiska roślinne na wydmach	26
d) Roślinność wodna i szuwarowa	27
e) Synatropijne zbiorowiska roślinne	28
3. Roślinność potencjalna	29
VI. ANALIZA FLORYSTYCZNA	30
1. Stosunki ilościowe, gatunki rzadkie i ginące	30
2. Analiza flory synatropijnej	33
3. Charakterystyka geograficzna flory	37
4. Charakterystyka syntaksonomiczna flory	40
VII. PRZEGLĄD SYSTEMATYCZNY GATUNKÓW WRAZ Z ICH CHA- RAKTERYSTYKĄ GEOBOTANICZNĄ	40
1. Wykaz skrótów użytych w tekście	45
2. PTERIDOPHYTA — PAPROTNIKI	46
3. GYMNOSPERMAE — NAGONASIEENNE	53
4. ANGIOSPERMAE — OKRYTONASIEENNE	55
VIII. PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADAŃ	299
IX. RESUMÉ	302
X. LITERATURA	306

OD REDAKCJI

Praca dr K. A. Nowaka kontynuuje świetne tradycje warszawskiej szkoły florystycznej, zapisane dorobkiem Michała Szuberta, Wojciecha Jastrzębowskiego, Kazimierza Łapczyńskiego, Romana Kobendzy i innych. Jest ona przykładem wyjątkowej pracowitości i pasji poszukiwawczej, skupionej na skrawku ziemi ojczystej, nie wyróżniającym się ani bogactwem flory, ani pięknem krajobrazu, za to gęsto zasiedlonym, zagospodarowanym i przechodzącym głębokie przemiany środowiskowe. Zanim powstanie pełna i aktualna flora Warszawy i jej okolic, zapewne pożyteczne będzie ukazanie losów flory na części terytorium okalającego stolicę i pozostającego pod jej wpływem.

W oryginale maszynopis obejmuje ok. 800 stron, liczne mapy, tabele i ryciny. Nie mamy możliwości opublikowania w całości tej cennej pracy dokumentującej florę podwarszawską, dlatego drukujemy ją w dużym skrócie. Maszynopis pełny, z załącznikami, znajduje się w Bibliotece Polskiego Towarzystwa Botanicznego w Warszawie. Autor, idąc za głosem powołania, przebywa w odległym kraju afrykańskim i nie mógł przygotować do druku skróconej wersji pracy, ani nawet jej przejrzeć. Za Jego zgodą trud — i odpowiedzialność — spadły na barki recenzenta, doc. dr hab. Krzysztofa Rostańskiego i redaktora. Przekazujemy Czytelnikom pracę w dużej części na nowo zredagowaną, z zachowaniem jej pełnej treści florystycznej, której wartość cenimy wysoko.

Sierpień 1980

Redaktorzy

I. WSTĘP

Odczuwa się poważny brak nowszych opracowań ukazujących obecny stan wiedzy o florze Niziny Mazowieckiej, pośrodku której leży stolica i największe miasto Polski. Wprawdzie powstawały już różne „spisy roślin dziko rosnących” i hodowanych w okolicach Warszawy, to jednak, ze względu na współczesne przemiany gospodarcze, rozwój hodowli roślin i rolnictwa, szkółkarstwa i ogrodnictwa postęp uprzemysłowienia i urbanizacji oraz z powodu fragmentaryczności badań botanicznych, prace te nie dają podstawy do całościowego opracowania flory Niziny Mazowieckiej i oceny jej przemian. Nowsze badania w tej dziedzinie posuwają się bardzo wolno. Można powiedzieć, że w tym zakresie nieźmiernie mało się robi i chyba jeszcze długo trzeba by czekać, zanim osiągnie się podstawy do wyczerpującego opracowania tego zagadnienia.

Wydaje się jednak, że pracę tę można i należy posuwać naprzód drobnymi krokami, chociażby w rodzaju opracowania flor poszczególnych regionów.

Okoliczność zamieszkania w Ożarowie Mazowieckim, prawie w centrum byłego powiatu pruszkowskiego, oraz przeprowadzenie już kilku prac botanicznych na tym terenie sprawiły, że zdecydowałem się na opracowanie flory i stosunków geobotanicznych powiatu pruszkowskiego. Do badań terenowych przystąpiłem w 1965 r. i prowadziłem je bez przerwy do 1973 r. W latach następnych — do 1975 r. włącznie — już tylko sporadycznie.

Pragnę wyrazić swoją wdzięczność Wszystkim, którzy przyszedli mi z pomocą w czasie wykonywania pracy. Szczególnie serdecznie dziękuję Prof. dr Alinie Skirgiełło za życzliwość i umożliwienie wykonania niektórych prac w Zakładzie Systematyki i Geografii Roślin UW, Prof. dr. Władysławowi Matuszkiewiczowi za umożliwienie skorzystania z kartoteki fitosocjologicznej charakterystyki gatunków w Zakładzie Fitosocjologii i Ekologii Roślin UW, zaś Prof. dr. habil. Zbigniewowi Podbielkowskiemu za życzliwe przyjęcie i ustosunkowanie się do podjętego tematu oraz cenne uwagi podczas wykonywania pracy.

Powszechnie znane jest zjawisko, że w miarę przekształcania krajobrazu pod względem kultury rolnej i użytkowania gruntów oraz rozwoju osadnictwa zmienia się również jego szata roślinna. Jedne gatunki giną bezpowrotnie, nie mogąc dłużej utrzymać się na zajmowanych dotąd siedliskach, z powodu zmiany warunków ekologicznych. Inne znów rozprzestrzeniają się intensywnie, niekiedy przybywają nawet z odległych terenów i zajmują nowe siedliska. Wyrąb lasów, osuszanie bagien, melioracja łąk i pól, zajmowanie nowych terenów pod uprawę lub zabudowę, przeprowadzanie dróg i zakładanie wysypisk odpadków, wreszcie chemizacja środowiska, zatrutowanie wód i atmosfery — to jeszcze nie pełna lista przyczyn, które w większym lub mniejszym stopniu działają na terenie każdego regionu, przeobrażając jego florę i roślinność. Szczególnie łatwo można to stwierdzić analizując florę wielkich miast, a chociażby spisy roślin okolic Warszawy, Poznania, Wrocławia czy Krakowa. Sygnały o synantropizacji szaty roślinnej dochodzą nawet z najbardziej „dzikich” zakątków kraju, jak np. Tatry i Puszcza Białowieska.

Z drugiej strony znajomość naszej flory jest jeszcze wciąż niepełna, zwłaszcza flor lokalnych. Szczególnie dotkliwe braki pod tym względem odczuwa się w odniesieniu do Niziny Mazowieckiej. Niedostateczny stan zbadania utrudnia zrozumienie stopnia zagrożenia naszej rodzimej flory i podjęcie w porę ochrony, odbija się ponadto niekorzystnie na dokładności podejmowanych obecnie prac botanicznych, zwłaszcza z zakresu kartografii florystycznej.

W obliczu takiej sytuacji i potrzeb postawiłem przed sobą, jako główne zadanie, dokładne zbadanie flory naczyniowej występującej na obszarze byłego powiatu pruszkowskiego, w jego granicach administracyjnych z 1965 r. Poprzez badania terenowe oraz analizę materiałów zielnikowych i literatury zmierzałem do ustalenia pełnej listy gatunków i określenia częstości ich występowania, wymagań ekologicznych, stosunków fitocenotycznych, zasobności stanowisk. Badania prowadzono na obszarze, na którym występują zarówno wielkie aglomeracje miejskie i przemysłowe, duże przestrzenie intensywnych upraw rolnych, jak również resztki względnie naturalnej roślinności. W sumie opracowanie takie, stanowiąc typowy przykład aktualnego obrazu stosunków florystycznych w dość silnie zurbanizowanym i uprzemysłowionym regionie Polski środkowej, pozwala na konfrontację florystyczną i analizę zmian, jakie dokonywały się i dokonują pod względem rozwoju wielkiej aglomeracji miejskiej. Pozwala równocześnie na określenie stopnia synantropizacji tego regionu.

W badaniach wziąłem pod uwagę całość flory naczyniowej, tj. nie tylko gatunki rodzime i zawleczone, ale i introdukowane, świadomie wprowadzane do siedlisk naturalnych lub uprawiane i hodowane w grun-

cie. Jednakże, ze względu na obszerność zebranego materiału (2350 gatunków), w niniejszej pracy pominięto wszystkie rośliny hodowane i uprawiane (ponad 1000 gatunków), z wyjątkiem tych, które odnotowałem jako dziczyzna, czyli jako ergazjofity i ergazjofigofity.

W celu weryfikacji listy gatunków podawanych przez innych autorów, przeprowadziłem rewizję całego dotychczas zebranego materiału zielnikowego dotyczącego badanego terenu, zdeponowanego w Zielnikach Uniwersytetu Warszawskiego (WA, KRAM-F) i Uniwersytetu Łódzkiego (LOD).

Zasadniczy materiał pracy stanowią jednak badania własne. Materiał ten zebrałem w czasie licznych wyjazdów obejmujących cały obszar badanego terenu. Materiał dowodowy stanowi zebrany i opracowany zielnik, obejmujący około 5350 arkuszy. Rośliny pospolite i częste zbierałem zwykle z kilku stanowisk i różnych siedlisk, rośliny rzadkie i dość rzadkie przynajmniej z 10 stanowisk, najrzadsze — zwykle z każdego znalezionej stanowiska. Wszędzie natomiast notowałem stanowiska spotkanych gatunków pospolitych i częstych, z uwzględnieniem różnorodności siedliskowej. Główną uwagę zwróciłem jednak na to, aby odnotować wszystkie gatunki, możliwie ze wszystkich siedlisk dla poszczególnych miejscowości i znaczniejszych punktów topograficznych. W kilkunastu miejscowościach, tak dobranych, aby były równomiernie rozłożone na całym obszarze, badania przeprowadziłem szczególnie dokładnie. Należą do nich: Pruszków, Ożarów Mazowiecki, Błonie, Brwinów, Podkowa Leśna, Nadarzyn, Ursus, Bronisze, Babice, Sieraków, Zaborów i Leszno. Podczas badań terenowych szczególną uwagę zwróciłem na rośliny rzadkie i ginące, a także na te spośród częstych i pospolitych, które dotąd dla flory badanego terenu nie były wyraźnie podawane.

Na podstawie zebranego materiału sporządziłem listy dokładnego rozmieszczenia dla poszczególnych gatunków na badanym terenie, które zawiera osobna praca pt. „Rozmieszczenie geograficzne flory powiatu pruszkowskiego” (ms., 2280 s.). Niniejsza praca jest skrótowym przedstawieniem najważniejszych wyników badań flory naturalnej i synantropijnej, opartych na ponad 83 500 notowaniach stanowisk w około 350 miejscowościach badanego terenu oraz około 10 000 notowaniach stanowisk podanych przez innych autorów.

III. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA TERENU

1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE, WIELKOŚĆ I HISTORIA

Badany teren byłego powiatu pruszkowskiego leży na Nizinie Południowomazowieckiej w obrębie Kotliny Warszawskiej, prawie w jej centrum. Obejmuje on znaczne części Równiny Błońsko-Sochaczewskiej, południowo-wschodnią część Puszczy Kampinoskiej oraz południowo-

Teren badań jest na ogół płaski i nieznacznie nachylony ku północnemu zachodowi. Przez jego środek, z południowego wschodu na północny zachód, rozwija się nieznaczne obniżenie wykorzystane przez rzekę Utratę. Najwyższy punkt terenu wzniesiony jest 155 m nad poziom morza i leży w południowej części terenu koło gajówki Grabów w lasach młochowskich. Najniższy punkt terenu — 72 m nad poziom morza — leży w północno-zachodniej części obszaru, w dolinie rzeki Utraty. Przeciętne wzniesienie wynosi około 115 m.

Pod względem geomorfologicznym jest to część płaskiej Kotliny Warszawskiej — ogromnej równiny denudacyjnej, wytworzonej przez rozgałęzienia dolin fluwioglacjalnych Prawisły (Now., Ś m i e r z c h a l s k a, 1972). Rzeka Utrata i jej dopływy wcinają się nieznacznie w dolinę denudacyjną Prawisły, szeroką na kilkadziesiąt kilometrów, pokrytą najczęściej piaskami i glinami. Formy akumulacji lodowcowej na tym terenie prawie nie występują. Pewne ich resztki, w postaci silnie zdenudowanych utworów morenowych lub jako gliny zwałowe z głazami narzutowymi, występują rzadko (np. w południowej części badanego terenu). Jezior lodowcowych brak zupełnie. Dawne meandry i starorzecza, pogubione w bezodpływowych zagłębieniach terenowych, widoczne są fragmentarycznie w postaci nielicznych już jeziorek lub bagnisk, względnie pokrywają je torfy.

Przeszość geologiczna badanego terenu wiąże się ściśle z powstaniem Kotliny Warszawskiej. Przez cały niemal okres kredowy obszar tzw. niecki mazowieckiej (a więc i badany teren) pokrywało morze. Skały osadowe tego okresu, margle i wapienie wypiętrzone i sfałdowane pod koniec kredy na kształt olbrzymiej i głębokiej niecki, stanowią podłoże, na którym zalegają utwory akumulacji trzecio- i czwartorzędowej. W okresie czwartorzędu Kotlina Warszawska była zlodowacona dwukrotnie: podczas zlodowacenia południowopolskiego (krakowskiego), oraz podczas zlodowacenia środkowopolskiego. Najstarsze zlodowacenie poprzedziła akumulacja osadów piaszczystych, które należy przypisać działalności Prawisły. Po okresie zlodowacenia południowopolskiego nastąpił dość długi okres cieplejszy, zwany interglacją mazowieckim wielkim, w czasie którego lądolód zanikł zupełnie. W interglacji tym początkowo występowała silna erozja rzek, następnie rozpoczął się okres akumulacji aluwialnej. Następne zlodowacenie, środkowopolskie, klimatycznie nie było jednolite. Lodowiec czterokrotnie wkraczał i cofał się. Z okresu tego pochodzą grube pokłady gliny zwałowej oraz szeroka pradolina Wisły. Po ostatecznym wycofaniu się lądolodu rozpoczął się nowy, bardzo ważny okres historii geologicznej tego terenu. Od tej pory wpływ na kształtowanie rzeźby mają już tylko właściwe wody Wisły, a w okresie późniejszym — także człowiek.

Kolejny interglacjał, tzw. eemski, rozpoczął się okresem erozji. Powstała wówczas niższa terasa erozyjna, tzw. terasa błońska. Wisła w tym okresie płynęła dwiema odnogami, z których jedna kierowała się na zachód wzdłuż dzisiejszej doliny rzeki Utraty, druga zaś podcinała wschodni brzeg Pradoliny.

Ostatnie zlodowacenie, bałtyckie, nie dotarło już na omawiany teren, ale kolejne jego stadiały zaznaczyły się w dolinie Wisły powstaniem teras akumulacyjnych, interstadiały zaś — wcinaniem się rzeki w poprzednio odłożone aluwia.

3. GLEBY

Gleby badanego terenu uformowane są przeważnie z utworów lodowcowych, fluwioglacjalnych, aluwialnych i eolicznych. Opierając się na klasyfikacji Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego (Musierowicz, 1956), można tu wydzielić następujące typy gleb:

1. Gleby bielcowe o różnym stopniu zbielcowania, wytworzone głównie na luźnych piaskach akumulacji lodowcowej w Pradolinie Wisły, na piaskach rzecznych teras akumulacyjnych, na piaskach i żwirach akumulacji lodowcowej oraz na wydmach powstałych w zasięgu wyżej wymienionych utworów. Typ gleb zbielcowanych panuje zdecydowanie w kompleksach leśnych Puszczy Kampinoskiej i leśnictwa Podkowa Leśna.

2. Gleby brunatne, utworzone na glinach zwałowych i iłach warwowych. Charakter gleb brunatnych mają również mady gliniaste położone w dolinach rzek. Ten typ gleb występuje w przeważającej części obszaru objętego gospodarką rolną.

3. Czarne ziemie o bardzo silnie wykształconym poziomie próchnicznym; należą również do gleb rolnych. Wytworzyły się one na niewielkiej przestrzeni w okolicach Błonia i Czarnowa.

4. Gleby bagienne — zalegają w obniżeniach terenu na wododziałach oraz wśród piasków rzecznych teras akumulacyjnych. Największe powierzchnie tych gleb występują na bagnach i torfowiskach Puszczy Kampinoskiej oraz wzdłuż rzek, zwłaszcza Utraty, Raszynki i Zimnej Wody.

4. HYDROGRAFIA

W związku z nieckowatym ukształtowaniem terenu i jego nachyleniem w kierunku północno-zachodnim, główna rzeka — Utrata i wpadające do niej dopływy — Raszynka i Zimna Woda oraz szereg różnych strumyków i kanałów, spływają koncentrycznie w kierunku północno-zachodnim do Bzury.

Rzeka Utrata prawie w całym swym biegu przez badany teren, wy-

noszącym około 45 km, jest uregulowana. Posiada głębokość od 0,20 m w górnym biegu do 1,5 m w dolnym biegu oraz odpowiednio szerokość — od 2 m do 8 m. Czyste wody toczy Utrata jedynie w górnym biegu. Czyste są również jej dopływy: Raszynka i Zimna Woda. Dzięki temu wzdłuż ich dolin założono liczne stawy rybne — przy Utracie: Krakowiany, Walendów, Pęcice i Moszna (te ostatnie dziś już nie są utrzymywane) i przy Zimnej Wodzie: Żabieniec, Rusiec, Helenów i Parzniew. Jednakże wody Utraty już w środkowym biegu w okolicy Pruszkowa zostają bardzo zanieczyszczone przez ścieki z fabryk i miast, zwłaszcza z Ursusa i Pruszkowa. W okresie wielkich wód wiosennych Utrata, a także jej dopływy: Raszynka i Zimna Woda, wylewają prawie na całą szerokość dolin, gdzie miejscami, w obniżeniach terenowych, wody dość długo stagnują, tworząc liczne bajorka i mokradła, a nawet kilka torfowisk o charakterze niskim i przejściowym, jak np. w okolicach Michałowic, Pęcic i Błonia oraz Kań i Brwinowa.

Wody północnej części badanego terenu odprowadzane są przez liczne kanały spływające do Utraty lub do Łasicy, głównego kanału odprowadzającego wody z Puszczy Kampinoskiej.

Należy także wspomnieć o dość licznych bajorkach i stawkach rozrzuconych prawie na całym obszarze oraz większych stawach w różnych parkach podworskich. Jest nawet kilka jeziorzek o znacznej wielkości, będących zapewne pozostałością dawnych starorzeczy, jak np. w miejscowości Jezioro na terenie Puszczy Kampinoskiej, Pilaszków, Myszczyń, Łuże, Blizno, Macierzysz, Opacz i in. Oprócz tego istnieją glinianki w Ożarowie Mazowieckim, Figusinie, Mosznie i kilku innych miejscowościach.

Poziom wód gruntowych badanego terenu obecnie, po przeprowadzonych pracach melioracyjnych, w wielu miejscowościach znacznie obniżył się i na ogół jest dość niski, waha się w granicach od 2 do 4 m. Wskutek tego pewne partie terenu dość silnie przesuszają, zwłaszcza w okresie suszy.

5. KLIMAT I OKRES WEGETACYJNY

Klimat Krainy Mazowieckiej należy do typu klimatu Krain Wielkich Dolin (Romer, 1949; Kostrowicki, 1968). Jest to klimat typu przejściowego z nieznacznie zaznaczającą się przewagą wpływów kontynentalnych, wyrażającą się stosunkowo dość dużą amplitudą rocznej temperatury powietrza, stosunkowo małą ilością opadów i ich nierównomiernym rozkładem w ciągu roku oraz nagłymi zmianami pór roku i długością trwania pokrywy śnieżnej.

Średnia temperatura roczna dla Niziny Mazowieckiej mieści się w granicach około 7°-8°C. Średnia temperatura najzimniejszego miesiąca (stycznia) wynosi około -2,5° do -2,9°C, zaś średnia temperatura mie-

siąca najcieplejszego (lipca) wynosi około $18,5^{\circ}\text{C}$. Amplituda średnich temperatur rocznych wynosi około $21,5^{\circ}\text{C}$. Nasłonecznienie w ciągu roku jest bardzo zmienne. Przeciętnie dzienne liczby godzin ze słońcem wynoszą: w zimie 1,5, na wiosnę 5,2, w lecie 7,2, w jesieni 3,6. Wiatry cechuje na ogół dość swobodny przebieg z kierunków zachodnich, nie hamowany rzeźbą terenu. Średnia roczna suma opadów wyraża się wielkością około 560 mm. Największe średnie miesięczne sumy opadów przypadają na okres letni (lipiec, sierpień), najmniejsze zaś na okres zimowy (styczeń, luty). Wysokość opadu letniego stanowi w przybliżeniu 240% opadów zimowych. Wreszcie czas trwania pokrywy śnieżnej wy-

Ryc. 2. Diagramy klimatyczne
Estamp 2. Les diagrammes climatiques

nosi od około 38 do 60 dni. Liczba dni mroźnych wynosi od 30 do 50, a dni z przymrozkami — od 100 do 110 (Gumiński, 1951; Mroczkiewicz, 1952; Józefaciuk, 1961). Dla pełniejszego scharakteryzowania badanego terenu pod względem klimatycznym wykonałem diagramy klimatyczne dla kilku stacji metodą Gaussena-Waltera (ryc. 2).

Z danych meteorologicznych wynika, że Kotlina Warszawska wyróżnia się korzystnymi warunkami klimatycznymi w stosunku do reszty Niziny Mazowieckiej. Temperatury są tu wyższe (średnia roczna $8,2^{\circ}\text{C}$), najkrótszy okres przymrozkowy i mroźny, najdłuższy okres wegetacyjny, wyższe sumy opadów (578 mm). Za początek okresu wegetacyjnego dla badanego terenu należy przyjąć pierwszą połowę marca, koniec zaś okresu wegetacyjnego odnieść na ostatnią dekadę października. Średnia długość okresu wegetacyjnego najbardziej rozciągniętego, określona na podstawie danych fenologicznych dla badanego terenu, wynosi około 226 dni. Ilustruje to tabela 1.

Tabela 1 — La table 1

Okres wegetacyjny badanego terenu
La période végétative du terrain exploré

Okres wegetacyjny — La période végétative		Długość okresu La longueur de la période	
Fenologiczny — Fenologique (<i>Corylus</i> , <i>Betula</i>) *		10 III — 22 X	226 dni — jours
Meteorologi- czny Meteorologi- que	temp. średnia minimalna 0°C la temp. moyenne minimale 0°C	24 III — 17 XI	239 dni — jours
	temp. średnia dobowa 5°C la temp. moyenne du jour 5°C	1 IV — 2 XI	216 dni — jours

* Średnie dziesięcioletnie terminy pylenia leszczyny pospolitej (*Corylus avellana*) 10 III i opadania liści brzozy brodawkowatej (*Betula pendula*) 22 X ze stacji Zbików-Duchnice, z lat 1950-1959 (wg Sokołowskiej 1962).

* Les termes moyens de dix ans de couvert de poussière du noisetier ordinaire (*Corylus avellana*) 10 III et de la chute des feuilles de bouleau de verrue (*Betula pendula*) 22 X dans la station Zbików-Duchnice, de 1950-1959 (d'après Sokołowska 1962).

6. LUDNOŚĆ, UŻYTKOWANIE GRUNTÓW I GOSPODARKA

Były powiat pruszkowski zamieszkiwało 189 500 mieszkańców w 1970 r. Gęstość zaludnienia wynosiła 300 osób na km^2 . Większa część ludności, bo 64,4% — to mieszkańcy 6 miast: Błonie, Brwinów, Ożarów Mazowiecki, Piastów, Ursus i Pruszków.

Teren ten, był miejscem bardzo wczesnego osadnictwa (Galicka, Sygietyńska, 1970). Świadczą o tym dwa grodziska wczesnośrednio-wieczne: pod Błoniem (z XI—XII w.), będące siedzibą kasztelana — dziś

jest to wzgórze trawiaste zwane „Łysą Górą”, oraz w Zamczysku na terenie Puszczy Kampinoskiej — dziś wzgórze całkowicie porośnięte lasem mieszanym. Najstarsze fundacje kościelne sięgające XII w., jak Rokitno, i XIII w., jak Borzęcin, Błonie, Żbików, świadczą o wysoko zorganizowanym życiu społecznym i gospodarczym. Toteż wkrótce, bo już w XIV i XV w., powstało tu kilka miast i osad słynących z handlu, jak Błonie, które prawa miejskie uzyskało w 1380 r., i Nadarzyn — w 1453 r. Inne miasta uzyskały te prawa dopiero w XX w., są to: Pruszków (1916), Brwinów (1949), Milanówek (1951), Piastów (1952), Ursus (1952), Ożarów Mazowiecki (1967). Z dawnych osad fabrycznych należy wymienić Lipków, gdzie w 1788 r. Jakub Arytun Paschalis Jakubowicz założył manufakturę pasów szlacheckich, przekształconą później przez Wórowskiego na fabrykę włókienniczą.

Dość licznie na tym terenie spotykane są pałace i dwory pochodzące z XVIII i XIX w. Przyległe do nich majątki ziemskie wskazują na rozwijającą się na tym terenie gospodarkę rolną. Pałacom i dworom towarzyszyły zwykle parki krajobrazowe, dziś niestety bardzo przetrzebione i zdewastowane. Z ważniejszych należy wymienić: Bieliny — pałac i park; Bronisze — pałac i park; Cholewy — dworek i w otoczeniu resztki parku z pierwszej połowy XIX w. (mocno przetrzebiony); Czubin — dwór i park, z XVIII w.; Faszczycze Stare — dworek i park ze stawem i okazami starych drzew; Gołaszew — dwór i park, z XIX w.; Helenów — zespół pałacowy i park krajobrazowy z XIX w. ze śladami układu regularnego, osią wodną utworzoną z długiego kanału oraz naturalnymi stawami, przez które przepływa rzeczka zw. Zimną Wodą; Kręczki — dworek i park; Leszno — pałac i park z XVIII w., za pałacem obszerna, prostokątna polana ujęta po bokach podwójnymi szpalerami starych klonów i jesionów oraz prostokątny staw; Lipków — dworek i park krajobrazowy z XVIII w. z okazami starych dębów, lip, grabów i kasztanowców, za dworkiem obszerna polana ze starymi świerkami (w 1955 r. zostały powalone przez burzę); Młochów — zespół pałacowy i obszerny park krajobrazowy z pierwszej połowy XIX w., z przewagą klonów, lip i wiązów oraz nielicznych buków, na osi portyku wejściowego, długa obszerna polana, za którą znajduje się ciąg stawów; Ożarów Mazowiecki — dworek i park z XIX w. silnie zdewastowany; „Park ołtarzewski” — resztki parku krajobrazowego założonego zapewne w początkach XIX w., z wielką prostokątną polaną ujętą podwójnym szpalerem lipowym (od 1967 r. należy do Ożarowa Mazowieckiego); Parzniew — pałac i park krajobrazowy łączący się z Helenowem; Pass — pałac i park krajobrazowy z pierwszej połowy XIX w., z okazami starych dębów (mocno przetrzebiony), za pałacem kilka nieregularnych stawów połączonych strumieniem, aleja dojazdowa obsadzona lipami; Pęcice — pałac i park krajobrazowy z wielkim stawem z kolistą wyspą (silnie zdewastowany), z XIX w.; Pilaszków — pałac i park krajobrazowy z pierw-

szej połowy XIX w., z aleją lipową na osi widokowej od strony podjazdu, owalnym gazonem i dwoma stawami z wyspą, od tyłu obszerna polana, drzewostan mieszany z kilkoma okazami starych modrzewi; Płochocin — pałac i park z XIX w. ze starymi okazami orzechów czarnych; Pruszków — dwór i park z XIX w., obecnie ogród miejski z wielkim stawem z wyspą oraz starymi drzewami, jak np.: topole, modrzewie oraz ogromny białodrzew; Reguły — dwór i park krajobrazowy (zdevastowany); Rochale — dwór i resztki parku krajobrazowego; Rozalin — pałac i w otoczeniu park krajobrazowy z połowy XIX w., z obszerną polaną i stawem; Strzykuły — dworek i park; Umiastów — dworek z XIX w. i park; Zaborów — pałac z 1903 r. i resztki parku z pierwszej połowy XIX w., tarasowato opadającego ku dwom stawom; Zielonki — dwór i w otoczeniu resztki parku krajobrazowego z połowy XIX w.; Żółwin — dwór z 1857 r. i resztki parku.

Teren ten przecinają liczne szosy, których przebieg pokrywa się w znacznej mierze z dawnymi szlakami handlowymi. Ze wschodu na zachód przebiegają: szosa katowicka, poznańska i sochaczewska, zaś z południa na północ: borzęcińska (Pruszków-Borzęcin), błońska (Grodzisk Mazowiecki-Błonie-Lesno) oraz nadarzyńska (Błonie-Brwinów-Nadarzyn). Prócz tego teren przecinają dwie główne linie kolejowe: dawna warszawsko-wiedeńska założona w 1845 r. i warszawsko-łódzka z 1903 r. oraz linia WKD.

Współczesna gospodarka na tym terenie ma charakter przemysłowo-rolniczy. Istnieje tu kilka znanych ośrodków przemysłowych jak: Pruszków, Ursus, Ożarów Mazowiecki, Błonie i Piastów. Gospodarka społecznie zatrudnia około 37 000 osób, a przeciętne zatrudnienie w przemyśle wynosi około 22 000. Tak więc aktualnie 80% ludności utrzymuje się z pracy poza rolnictwem, a tylko 20% pracuje w rolnictwie.

Według danych statystycznych dla byłego powiatu pruszkowskiego w 1968 r. na ogólną powierzchnię wynoszącą 61 300 ha, użytki rolne zajmowały 43 600 ha, tj. 71,1%, pozostałe 28,9%, czyli 18 800 ha, stanowiły tzw. powierzchnie leśne oraz nieużytki, tereny osiedlowe, komunikacyjne itp. Na łąki i pastwiska przypadało 7200 ha, tj. 11,7% całej powierzchni. Więcej niż połowę powierzchni badanego terenu, tj. 57,7%, czyli 35 400 ha, zajmują grunty orne.

Gleby badanego terenu pod względem użytkowym zalicza się do gleb dobrych — mają II i III klasę bonitacji. Dzięki temu były powiat pruszkowski należał do najważniejszych rejonów warzywniczych w Polsce.

Mimo intensywnego zagospodarowania terenu, zwłaszcza wykorzystania jego powierzchni pod osiedla i uprawę, flora wcale nie jest uboga. Przyczyną tego, obok sprzyjającego klimatu, jest duże zróżnicowanie siedlisk i bardzo różny stopień synantropizacji, a także wielki wpływ zakładów hodowli i aklimatyzacji roślin, jak: IHAR w Radzikowie, szkoły ZNOS w Broniszach i Gołaszewie, szkoły MPRO w Umiastowie,

szkółki RSP w Żbikowie-Duchnicach itd.; mają one ogromne znaczenie dla ciągłego powiększania liczby roślin obcego pochodzenia i są także ośrodkami ich migracji na siedliska naturalne.

IV. STAN FLORYSTYCZNEGO ZBADANIA TERENU

Podjęmowane w przeszłości badania botaniczne okolic Warszawy (Bernhardi, Erndtel, Szubert, Waga cyt. za Hryniewieckim, 1954), choć rzucają nieco światła na florę badanego przeze mnie terenu, to jednak do obecnej znajomości flory tego terenu nic nie wnoszą. Podają zaledwie kilka konkretnych stanowisk. Samo określenie „okolice Warszawy” zbyt mało dziś mówi i nie daje podstaw do odnoszenia tych danych do dziś znanych stanowisk lub do doszukiwania się identyfikacji ze stanowiskami podawanymi przez późniejszych autorów. Wiele bowiem gatunków roślin, podawanych z okolic Warszawy, na badanym przeze mnie terenie dotychczas nie zostało stwierdzonych.

Późniejsze prace Rostafińskiego (1872, 1886), Karo (1883) oraz uczniów Szkoły Głównej w Warszawie, zwłaszcza Łapczyńskiego (1882a, 1882b, 1884, 1886, 1888) i Błońskiego (1892, 1904), podają już o wiele więcej danych i stanowisk, chociaż niekiedy też jeszcze bardzo ogólnikowo. Niemniej prace te trzeba uznać za bardzo cenne, gdyż zawierają one dane o stanowiskach niejednokrotnie bardzo rzadkich roślin, a nawet o takich, które dziś już na tym terenie nie występują.

Następna faza badań botanicznych rozpoczyna się dopiero po utworzeniu Katedry Systematyki i Geografii Roślin na Uniwersytecie Warszawskim i objęciu jej przez prof. Hryniewieckiego w 1919 r. Od tej pory datują się już liczne wzmianki florystyczne, a nawet większe opracowania monograficzne różnych jednostek fizjograficznych. Na pierwszym miejscu wypada tu wymienić prace Kobendzy (1924, 1927, 1930a, 1930b, 1933, 1934a, 1934b), dotyczące terenów Puszczy Kampinoskiej, Juraszkówny (1930), dotyczące roślinności pól, oraz niepublikowane materiały zielnikowe — Sznabla, Rozenowiczówny, Wiśniewskiego, Zanowej i in.

Wreszcie ostatnią fazę badań botanicznych stanowią prace podejmowane po drugiej wojnie światowej. Koncentrują się one nadal przy Uniwersytecie Warszawskim w Zakładzie Systematyki i Geografii Roślin, a także przy Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Nowsze dane florystyczne z tego okresu rozrzucone są w licznych pracach szeregu autorów współczesnych, w tym głównie Kobendzy (1946a, 1946b, 1958), Kobendzów (1957) i Kobendziny (1966).

Szczególne znaczenie dla poznania flory badanego terenu mają prace Wójcik wykonane na siedliskach segetalnych (1959, 1961, 1964, 1965, 1968), a także obserwacje na terenach kolejowych przeprowadzone przez

Andrearczyk (1964), na torfowiskach w okolicach Pęcic przez Gągałę (1964) i w okolicy Brwinowa przez Rucińską (1964), badania nad roślinnością wodną Podbielkowskiego (1967, 1968, 1969) oraz jego notatki florystyczne z okolic Warszawy (1959, 1960, 1961, 1963), a wreszcie — badania leśne i fitosocjologiczne Rzewuskiego (1960) i Traczyków (1965). Niektóre dane florystyczne dotyczące badanego terenu zostały opublikowane również przez autora (Now., 1967, 1972). Wszystkie te prace stanowią zasadnicze źródła dotychczasowych informacji o florze byłego powiatu pruszkowskiego, o rozmieszczeniu geograficznym roślin i stosunkach geobotanicznych.

Poważną rolę należy przyznać jeszcze badaniom mikologicznym, w których wiele uwagi poświęcono także roślinom naczyniowym, jako żywicielom grzybów pasożytniczych. Z najstarszych tego rodzaju prac należy wymienić: Błońskiego (1896), Chełchowskiego (1898), Trzebińskiego (1916a, 1916b, 1918a, 1918b), Zweigbaumówny (1916); z późniejszych: Garbowskiego i Juraszkówny (1933), Kaweckiej-Starmachowej (1935, 1939), Kochmana (1936, 1959); a z nowszych: Majewskiego (1963, 1965a, 1965b, 1967, 1972); Durskiej (1965), Rudnickiej-Jeziarskiej (1969), Orłosa (1965) i in.

Dzięki wysiłkom wymienionych wyżej autorów zrobiono już dużo dla poznania flory okolic Warszawy. Jednakże dla całościowego opracowania flory choćby tylko jednego powiatu pruszkowskiego potrzebne było podjęcie specjalnych badań.

Stan florystyczny zbadania terenu ilustrują nadto tabele 2 i 3.

Tabela 2 — La table 2

Liczba gatunków podawana dla flory badanego terenu w aspekcie historycznym

Le nombre des espèces donné pour la flore du terrain exploré dans un aspect historique

Autor/materiały L'auteur/les matériaux	Lata Les ans	Liczba gatunków Le nombre des espèces
Rostafiński	1872-1913	50
Łapczyński	1882-1892	335
Błoński	1892-1904	71
Chełchowski	1898	17
Kobendzowie	1924-1966	611
Różni autorzy Les autres auteurs	1824-1874	922
Zbiory własne Les propres collections	1965-1975	1180
Stan ogólny L'état général	1824-1975	1280

Tabela 3 — La table 3

Stosunki ilościowe i jakościowe składu flory badanego terenu
 Les proportions quantitatives et qualitatives dans la collection de la flore du terrain exploré

Grupa roślinna Le groupe des plantes	P P	N G	O C	Ogółem Total	%
Liczba rodzin Le nombre des familles	9	3	109	121	—
Liczba rodzajów Le nombre des genres	17	8	509	534	—
Liczba gatunków Le nombre des espèces	29	15	1236	1280	100
Liczba gatunków znanych ze źródeł Le nombre des espèces connues de la source	25	13	994	1032	80
Liczba gatunków nowych Le nombre des espèces nouvelles	4	2	242	248	20
Liczba gatunków nie odnalezionych Le nombre des espèces non retrouvées	5	1	94	100	8
Liczba gatunków zebranych przez autora Le nombre des espèces rassemblées par l'auteur	24	14	1142	1180	92
Liczba gatunków bardzo pospolitych Le nombre des espèces très vulgaires	1	—	29	30	2
Liczba gatunków pospolitych Le nombre des espèces vulgaires	1	1	92	94	7
Liczba gatunków częstych Le nombre des espèces fréquentes	5	5	315	325	25
Liczba gatunków dość rzadkich Le nombre des espèces assez rares	4	—	144	148	13
Liczba gatunków rzadkich Le nombre des espèces rares	4	3	242	249	20
Liczba gatunków bardzo rzadkich Le nombre des espèces très rares	14	6	404	424	33
Liczba gatunków wymarłych Le nombre des espèces éteintes	—	—	12	12	1
Liczba gatunków bliskich wyginięcia lub prawdopodobnie wymarłych Le nombre des espèces proche à périr où probablement éteintes	—	—	21	21	2
Liczba gatunków mylnie podanych Le nombre des espèces publiées par erreur	—	—	27	27	2

(P — Paprotniki, N — Nagonasienne, O — okrytonasienne)
 (P — Ptéridophytes, G — Gymnospermes, C — Cryptogames)

1. PRZYNALEŻNOŚĆ GEOBOTANICZNA I HISTORIA ROŚLINNOŚCI

Obszar byłego powiatu pruszkowskiego, podobnie jak cała Kotlina Warszawska i Nizina Mazowiecka, należy do okręgu Warszawskiego, Krainy Mazowieckiej, Poddziału Pasa Wielkich Dolin, Działu Bałtyckiego, Prowincji Środkowoeuropejskiej, Obszaru Eurosyberyjskiego i Państwa Holarktydy (Szafer, Pawłowski, 1959).

Powszechnie przyjął się pogląd (Środoń, 1972), że flora krainy Mazowieckiej posiada wiek czwartorzędowy. Na jej skład współczesny wywarły wpływ zmiany klimatyczne i związane z nimi przesunięcia granic zasięgów roślin w okresie postglacjalnym, a w młodszych okresach holocenu wielostronna działalność człowieka. W holocen, w okresie preborealnym (10 250-9100 B.P. *), zależnie od siedlisk, dominowały lasy brzozowe, brzozowo-sosnowe i sosnowe. Pod koniec okresu rozprzestrzeniły się: wiąz, leszczyna, olsza i jesion. W okresie borealnym (9100-7700 B.P.) panują bory sosnowe z dużym udziałem gatunków drzew liściastych. W okresie atlantyckim (7700-5100 B.P.), w optymalnych warunkach klimatycznych, dochodzi do szerokiego rozprzestrzenienia się gatunków liściastych drzew ciepłolubnych i powstania wielogatunkowych lasów z udziałem dębu, lipy, wiązu, jesionu, klonu, olszy i leszczyny, przy czym na glebach piaszczystych sosna nadal zachowuje swą rolę dominującą. Od tego czasu zaznacza się też coraz większy wpływ człowieka na kształtowanie się szaty roślinnej. W okresie subborealnym (5100-2300 B.P.) w szacie roślinnej dokonują się dalsze zmiany, które są dziełem klimatu i działalności człowieka. Cechą charakterystyczną tego okresu jest kulminacja występowania leszczyny, a spadek udziału drzew budujących mieszany las dębowy, zwłaszcza — wiązu, lipy z równoczesnym wzrostem roli świerka, buka i jodły. W okresie subatlantyckim (od 2300 B.P. do czasów współczesnych), pod wpływem ochładzania i zwilgotnienia klimatu oraz gwałtownie wzrastającego osadnictwa, dokonały się dalsze, gruntowne przemiany pierwotnej szaty roślinnej. Początkowo zwilgotnienie klimatu w tym okresie wywołało powszechny wzrost torfowisk oraz podniesienie poziomu wody w jeziorach i rzekach. W szacie roślinnej zmniejsza się nadal rola mieszanego lasu dębowego, a jego miejsce zajmują zbiorowiska leśne z szybko narastającym udziałem sosny, brzozy, buka i jodły oraz dochodzi do rozerwania zasięgu świerka. W młodszej części okresu subatlantyckiego niepodzielną rolę w kształtowaniu szaty roślinnej przejmuje człowiek (Środoń, 1972).

Pierwotna puszcza mazowiecka, która jeszcze w czasach przedhistorycznych była zwartym kompleksem leśnym, pełnym bagnisk i trzęsa-

* B.P. = before present — oznacza, że podana data jest liczona przed czasem współczesnym, dokładnie przed 1950 r.

wisk, pod wpływem wciąż wzrastających potrzeb ludzkich zostaje prawie zupełnie przeobrażona (Kołodziejczyk, 1922; Kob, 1924). Wycinane i wypalanie lasów, zwłaszcza na glebach żyznych, dla uzyskania terenów pod uprawę roślin użytkowych, melioracje gruntów podmokłych i torfowisk, a wreszcie protegowanie szybko rosnących drzew, głównie sosny i ich uprawa w jednogatunkowych plantacjach, to czynniki, które doprowadziły szatę roślinną badanego terenu do stanu dzisiejszego, prawie całkowitego odlesienia (Pracki, 1913; Plapis, 1950; Zębalski, 1932).

Przy braku źródeł pisanych możemy się tylko na podstawie nazw miejscowości domyślać szerszego rozprzestrzenienia w przeszłości lasów, wydym, bagnisk i wód w krajobrazie badanego terenu. Na dawne lasy i bory sosnowe wskazują chociażby takie nazwy, jak: Borki, Czarny Las, Drzewin, Goniwilk, Las Babicki, Podkowa Leśna, Polesie, Sokołów, Suchy Las, Zaborów, Zaborów Leśny, Zaborówek i Zalesie. Liczne nazwy wskazują na to, że najbardziej rozpowszechnione były dąbrowy i grądy, tj. drzewostany z dużym udziałem dębu i grabu, a mianowicie: Dębła, Dębły (Debły), Dębówka, Grabina, Grabkowo, Grabowy Grunt, Grabów, Grądk, Grądy, Grądy Smoleńszczyzna, Zaborów Dębak. Inne nazwy, jak Jarzębówek wskazują na drzewostany z dużym udziałem jarzębiny, nazwy Laski i Leszno wskazują na lasy z udziałem leszczyny, Wiśniówka — na występowanie wiśni, Zabrzeczina — na rozprzestrzenienie lasu brzoźowego. Na lasy łęgowe z udziałem brzoštu wskazują nazwy Borzęcin Mały i Duży, na łągi z udziałem wierzb — Rokitnica, Rokitno, Wierzb, na łągi z udziałem osiki — Topolin oraz na olsy z dominującą olszą — Olesin. Wiele nazw wskazuje na szerokie występowanie wydym, zwłaszcza rozwiewanych względnie zarastanych przez różne zbiorowiska leśne lub wydymowe, a mianowicie: Białe, Białe Góry, Gaj-Góry, Góra Kilianka (Nartowa Góra), Góry, Kępiaste, Kępina (Kempin), Piaski, Wywrotnia Góra. Wreszcie inne nazwy wskazują na szerokie rozprzestrzenienie mokradeł i łąk zwłaszcza bagiennych, jak np.: Babia Łąka, Białutki, Białuty, Bieliny, Błonie, Konotopa, Łąki Strzeleckie, Szczawin, Zielonki, Żółwin oraz na występowanie obszarów z pierwotną roślinnością wodną: Jezioro, Orły, Trzciniec, Zarybie, Żabieniec. Na podstawie danych toponomastycznych sporządziłem mapkę rozmieszczenia drzew, krzewów i niektórych formacji roślinnych na badanym terenie (ryc. 3). Zaznacza się duża zbieżność tej mapy z obrazem dzisiejszej potencjalnej roślinności naturalnej (ryc. 4) w opracowaniu Matuskiewicza (1966).

2. ROŚLINNOŚĆ RZECZYWISTA WSPÓŁCZESNA

Chociaż badany teren leży na obszarze o najmniejszej lesistości w Polsce, to jednak procent obecnego zalesienia tego terenu nie jest mały. Przyczynił się do tego fakt, że były powiat pruszkowski granicami swy-

Ryc. 4. Potencjalna roślinność naturalna (wg Wł. Matuszkiewicza 1966)

Objaśnienia: 1 — olsy (*Carici elongatae-Alnetum*) w odmianie środkowoeuropejskiej; 2 — kontynentalny bór sosnowy (*Peucedano-Pinetum*) w odmianie "sarmackiej"; 3 — kontynentalny bór mieszany (*Pino-Quercetum*); 4 — świetlista dąbrowa (*Potentillo albae-Quercetum*); 5 — przysrumykowe łągi jesionowo-olszowe (*Circae-Alnetum*); 6 — subkontynentalne grądy (*Tilio-Carpinetum*) w odmianie mazowieckiej, postać uboga; 7 — subkontynentalne grądy (*Tilio-Carpinetum*) w odmianie mazowieckiej, postać bogata.

Estamp 4. La végétation potentielle naturelle (d'après Wł. Matuszkiewicz 1966)
Explications: 1 — les aunaies (*Carici elongatae-Alnetum*) dans la variation euro-central; 2 — les forêts du pin (*Peucedano-Pinetum*) dans la variation sarmatique; 3 — les forêts continentales mélangés (*Pino-Quercetum*); 4 — les chênaies lumineuses (*Potentillo albae-Quercetum*); 5 — la forêt périodiquement inondée (*Circae-Alnetum*); 6 — les chênaies-charmaies subcontinentals (*Tilio-Carpinetum*) dans la variation masovienne, la forme pauvre; 7 — les chênaie-charmaies subcontinentals (*Tilio-Carpinetum*) dans la variation masovienne, la forme riche.

mi sięgnął dość daleko w głąb Puszczy Kampinoskiej, co wraz z lasami Leśnictwa Podkowa Leśna daje dla tego obszaru około 10% lesistości (Hryniewicz, 1935).

Obecną roślinność badanego terenu formują zbiorowiska leśne, wydymowe, łąkowe i torfowe, wodne i nadwodne oraz synantropijne.

a) Zbiorowiska leśne

Lasy koncentrują się na mało urodzajnych, zwymionych piaskach rzecznych teras akumulacyjnych oraz na mokradłach w pradolinach rzeki Wisły i jej dopływów. Lasy zbliżone do naturalnych spotyka się na obszarze Puszczy Kampinoskiej, zwłaszcza w partiach objętych rezerwatami. Największy z nich, rezerwat „Sieraków”, utworzony w 1937 r. obejmuje 551,76 ha. W skład jego wchodzi też bagna Ciechowieża, Łąki Strzeleckie i Wywrotnia Góra (Kob., 1946b). W sumie obejmuje on najbardziej reprezentatywny krajobraz roślinny Puszczy — wydmy piaszczyste porośnięte borem sosnowym, różne typy torfowisk pomiędzy wydymami, olsy i bór bagienny (torfowisko wysokie), a między torfowiskami — odosobnione wyspy, nieco wzniesione nad poziom bagien zwane grądami, porośnięte lasem liściastym z grabem i dębem. Wytworzyły się tu najbardziej typowe i charakterystyczne zespoły roślinne z relikdami borealnymi (Kob., 1930; Hryniewicz, 1935).

Pod względem fitosocjologicznym zbiorowiska leśne badanego terenu zostały już stosunkowo nieźle opracowane. Rzewuski (1960) na terenie Leśnictwa Podkowa Leśna zidentyfikował następujące zespoły: *Circae-Alnetum*, *Tilio-Carpinetum typicum*, *Tilio-Carpinetum stachyetosum*, *Tilio-Carpinetum caricetosum pilosae* i *Potentillo albae-Quercetum*. Zbiorowiska leśne na terenie Puszczy Kampinoskiej opracował Kobendza (1930b) i Traczykowie (1965). Zidentyfikowali oni następujące zespoły: *Salicetum pentandro-cinereae*, *Carici elongatae-Alnetum typicum*, *Carici elongatae-Alnetum deschampsietosum*, *Tilio-Carpinetum*, *Peucedano-Pinetum molinietosum*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino-Quercetum v. Carpinus betulus*, *Pino-Quercetum v. Pirola rotundifolia*, *Pino-Quercetum v. Scorzonera humilis* oraz bór wilgotny z *Polytrichum commune*.

Pod względem florystycznym lasy badanego terenu w większej swej części są dość jednostajne i ubogie. Zasadniczym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, w borach mieszanych świeżych występują, jako domieszka, oba gatunki dębów i brzozy. W borach świeżych i lasach mieszanych występuje grab, rzadziej lipa. Z gatunków obcych dla tego obszaru — lokalnie, w lasach młochowskich — wprowadzany jest buk, świerk i daglezja, zaś dąb czerwony, modrzew, świerk, sosna smołowa i sosna Banksa — na terenie Puszczy Kampinoskiej.

Na uwagę zasługuje flora starych parków podworskich, w których runie spotyka się szereg bardzo rzadkich gatunków, w większości gdzie

indziej nie spotykanych, jak: *Adoxa moschatellina*, *Anemone ranunculoides*, *Carex sylvatica*, *Circaea lutetiana*, *Corydalis intermedia*, *Dactylis polygama*, *Gagea lutea*, *Isopyrum thalictroides*, *Lathraea squamaria*, *Myosotis sparsiflora*, *M. sylvatica*, *Pulmonaria obscura*, *Ranunculus cas-subicus*, *R. lanuginosus*, *Stachys sylvatica*, *Veronica hederifolia*, *Viola odorata* i in.

Godne uwagi jest też arboretum Hoserów w Żbikowie z bogatą kolekcją unikalnych starych drzew, szczególnie klonów i kasztanowców.

b) Zbiorowiska łąkowe i torfowiskowe

Łąki występują na glebach bagiennych, głównie torfowych, wzdłuż rzek Utraty, Raszynki i Zimnej Wody oraz w obniżeniach między pasmami wydm w obrębie III terasy akumulacyjnej na obszarze Puszczy Kampinoskiej. W dolinach rzek łąki mają charakter sztuczny, gdyż są przeważnie podsiewane i nawożone, prawie wszędzie zmeliorowane, poprzecinane siecią kanałów odwadniających.

Roślinność łąk reprezentują różne zbiorowiska typowe dla łąk niżu polskiego w dolinach rzecznych. Na łąkach wilgotnych częstymi są zbiorowiska z rzędu *Molinietales*, lokalnie występują płaty zbiorowisk ze związku *Calthion*. Skład florystyczny tych zbiorowisk wskazuje na przynależność ich do zespołów *Cirsio-Polygonetum*.

Na łąkach bardziej podtapianych wytworzyły się torfowiska (np.: Bieliny, Bieniewice, Błonie, Brwinów, Michałowice, Pęcice), na których w miejscach, gdzie woda stagnuje tylko w okresie wiosennym, a w lecie opada w głąb do 0,5 m, tworzą się zbiorowiska z rzędu *Caricetalia fuscae* i związku *Caricion canescenti-fuscae*.

Na glebach torfowych, nieco zamulonych, gdzie okresowo wody dość długo stagnują występują zbiorowiska bagienne, jak *Caricetum apropinquatae*, *Caricetum gracilis*, *Caricetum rostratae*, *Phalaridetum arundinaceae* oraz *Glycerietum maximae*.

Lokalnie występują pastwiska ze związku *Cynosurion*. Zbiorowiska łąkowe i torfowiskowe badanego terenu, pod względem fitosocjologicznym zostały tylko częściowo opracowane, np.: na obszarze Puszczy Kampinoskiej przez Kobendzę (1930b), na torfowiskach w Brwinowie przez Rucińską (1964) oraz w okolicach Michałowic i Pęcic przez Gągałę (1964). Prace te podają następujące zidentyfikowane zbiorowiska roślinne: *Epilobio-Juncetum*, *Molinietum medioeuropaeum* oraz zbiorowiska kadtubowe ze związku *Molinion*, *Arrhenatherion elatioris* i *Cynosurion*, *Caricetum lasiocarpae* oraz *Nardo-Juncetum*.

c) Zbiorowiska roślinne na wydmach

Wydmę spotyka się zasadniczo tylko w obrębie Puszczy Kampinoskiej. Należą one do najklasyczej ukształtowanych wydm śródlądowych.

wych w Polsce, w kształcie pojedynczych lub połączonych ze sobą parabol, względnie wałów ciągnących się przez kilkanaście kilometrów, niekiedy zupełnie rozwiane, odznaczają się dużym zróżnicowaniem geomorfologicznym i różnorodną roślinnością (Kob., 1930b; Kob. J i R, 1957). Z punktu widzenia pokrywy roślinnej można tu wyróżnić 4 kategorie wydym: rozwiewane, trawiaste, wrzosowiskowe i wydmy zalesione.

Na wszystkich rodzajach tych wydym obserwuje się ciągłą tendencję do zarastania. Sukcesja roślinności zdąża poprzez zespół *Spergulo-Corynephorretum* ku *Cladonio-Pinetum*. Ogniwnem wyjściowym tej sukcesji są wydmy rozwiewane. Na badanym terenie należą one do rzadkości. Spotkać je można między Pocięchą a Truskawiem oraz przy północno-zachodniej granicy badanego terenu, gdzie cały teren nazwano „Białymi Górami”. Wydmy trawiaste należą również do rzadkości. Spotkać je można na Łużu i koło Truskawia jako niskie, pojedyncze wydymki lub większe wydmy, najczęściej na pograniczu łąk i lasów, bądź jako pewne partie większych kompleksów wydmych. Na wydmach trawiastych wykształcają się zbiorowiska kserotermiczne z dużym udziałem gatunków z klas *Festuco-Brometea* i *Sedo-Scleranthetea*. Kobendza (1930b) zidentyfikował tu zbiorowiska: *Festuco-Koelerietum glaucae*, *Agrostietum caninae* i *Calamagrostietum epigeios*.

Podobnie fragmentarycznie wykształcają się wrzosowiska na wydmach. Spotyka się je jako niewielkie partie na wydmach opanowanych przez rzadki las sosnowy lub w obniżeniach między pasmami wydym a łąkami, jak np. koło: Truskawia, Izabelina, Pocięchy, Sierakowa itd. Na wrzosowiskach tych istnieje silna tendencja do zarastania brzozą, jałowcem i sosną.

Najczęściej na tym terenie spotykane są zalesione wydmy. Wykształcają się na nich różne typy borów sosnowych, jak bór chrobotkowy, czernicowy i mszysty, oraz lasów mieszanych. Często na słonecznych zboczach wałów wydmych i zboczach parabol wydmych oraz zagłębieniach międzywydmych wykształcają się tzw. grądy, o czym była mowa wyżej.

d) Roślinność wodna i szuwarowa

Roślinność wodna jest na ogół dość różnorodna. Mimo znacznej liczby spotykanych gatunków roślin błotnych i wodnych, zbiorowiska przez nie tworzone są na ogół ubogie w komponenty, ale równocześnie dość różnorodne. Częstym zjawiskiem jest kształtowanie się zbiorowisk jednogatunkowych.

Zbiorowiska roślin wodnych są z reguły bardzo ekspansywne, toteż doprowadzają w krótkim czasie do zarastania wód. Są one systematycznie niszczone przez oczyszczanie akwenów lub przez obniżanie poziomu wód

oraz przez osuszanie gruntów, zanieczyszczanie wód ściekami, zasypywanie zbiorników wodnych odpadkami itp. Stąd też zbiorowiska te są na ogół nietypowo wykształcone i silnie zdegradowane.

Zbiorowiska roślin wodnych i szuwarowych kształtują się wzdłuż brzegów rzek: Utraty, Raszynki i Zimnej Wody, w licznych kanałach i rowach odwadniających — śródpolnych, łąkowych i na torfowiskach (Bieliny, Bieniewice, Błonie, Brwinów, Michałowice, Pęcice), w dołach potorfowych, licznych bajorkach (łąkowych, śródpolnych i śródleśnych) w stawkach występujących wśród osiedli wiejskich, na gliniankach, w stawach w parkach podworskich, w stawach rybnych (Krakowiany, Walendów, Pęcice, Moszna, Krosna), stawach półnaturalnych występujących wśród pól lub łąk (Blizne, Opacz, Macierzysz, Pilaszków, Rybno, Myszczyń, Łuże) i wreszcie w jeziorach śródleśnych znajdujących się w obrębie Puszczy Kampinoskiej, w miejscowości Jezioro i Leszno Kolonia. Jezioro śródleśne w Lesznie Kolonii jest zbiornikiem naturalnym o powierzchni około 2,5 ha. Na brzegach okolone zaroślami, jest zwykle całe zarośnięte przez *Nymphaea candida*. Łądowacenie przekształca je w bagienko i torfowisko opanowywane przez las. Jezioro zaś — to zbiornik półnaturalny o powierzchni 12 ha, podzielony groblami. Okolone lasem sosnowym i olszowym, silnie zarośnięte jest na brzegach wierzbami i szuwarami sięgającymi daleko w głąb lustra wodnego oraz kilkoma dużymi płatami *Nymphaea candida*.

Przeprowadzone badania fitosocjologiczne przez Kobendzę (1930b), Gęgałę (1964), Rucińską (1964) i Podbielkowskiego (1967, 1968, 1969) donoszą o wykształcaniu się na badanym terenie szeregu zespołów i zbiorowisk roślinności nadwodnej, szuwarowej i wodnej, a mianowicie: zb. *Lemna minor*-*Lemna trisulca*, *Riccietyum fluitantis*, *Polygono-Bidentetum*, *Myriophyllo-Nupharetum*, *Hottonietum palustris*, *Scirpo-Phragmitetum*, *Scirpo-Phragmitetum* v. *Schoenoplectus lacustris*, v. *Ranunculus lingua*, *Glycerietum maximae*, *Oenantherorippetum*, *Acorretum calami*, *Caricetum elatae*, *Caricetum rostratae*, *Caricetum acutiformis*, *Caricetum vesicariae*, *Caricetum gracilis*, *Rumici-Alopecuretum*.

e) Synatropijne zbiorowiska roślinne

Na roślinność synatropijną badanego terenu składa się roślinność segetalna w uprawach zbożowych, okopowych i ogrodowych oraz roślinność ruderalna, a ponadto różne gatunki roślin ozdobnych i uprawnych, zdziczałych z hodowli i uprawy. Gatunki zdziczałe i ruderalne z reguły występują w różnych miejscach koło zabudowań w osiedlach wiejskich i miejskich, na przychaciach, przypłociach, śmietnikach, wysypiskach, gruzowiskach, cmenarzystkach, nieużytkach, przydrożach, rowach i na terenach kolejowych. Na siedliskach tych spotyka się też niektóre spośród chwastów polnych.

Należy stwierdzić, że stopień synantropizacji szaty roślinnej na badanym terenie jest bardzo wysoki. Wyjaśnia go przede wszystkim gęste zaludnienie i intensywna gospodarka ludzka. Ogromną większość powierzchni — około 90% czyli 5800 km² stanowią siedliska antropogeniczne, opanowane przez roślinność synantropijną. Pozostałe 10% terenu też nie jest wolne od wpływu gospodarki. Synantropizacja daje się zauważyć nawet na terenach lasów i łąk Puszczy Kampinoskiej. Na drogach wśród łąk i na szlakach wiodących przez lasy i rezerваты Puszczy Kampinoskiej wszędzie spotkać można liczne chwasty polne i rośliny ruderalne zawleczone tu przez człowieka.

Roślinność segetalna, w zależności od gleby i rodzaju upraw, tworzy bardzo różnorodne zbiorowiska. W uprawach zbożowych tworzą się często zbiorowiska ze związku *Aperion*, zaś w uprawach okopowych dominują zbiorowiska ze związku *Polygono-Chenopodion*.

W obrębie osiedli ludzkich w zależności od miejsca i jego żyzności, zbiorowiska roślinne kształtują się również różnorodnie. W miejscach wydeptanych, na przychaciach, podwórkach, drogach i przydrożach, z reguły występują zbiorowiska z klasy *Plantaginetea majoris*, zaś w innych miejscach ruderalnych, bogatych w azot (np. na śmietniskach, na wysypiskach itp.) tworzą się zbiorowiska z rzędu *Onopordetalia* i *Chenopodietalia*.

Na cmentarzach, przypłociach, rowach, przydrożach i torach kolejowych często tworzą się zbiorowiska różnych roślin segetalnych i ruderalnych oraz znajduje tu schronienie szereg gatunków nowych — „uciekinierów” z upraw i hodowli. Na wysokich nasypach kolejowych, zwłaszcza na ich zboczach o wystawie nasłonecznionej, zwykle tworzą się zbiorowiska muraw kserotermicznych, bądź zbiorowiska mozaikowe, złożone ze skupisk różnorodnych gatunków apofitów i antropofitów.

Prace Wójcik (1964, 1968) donoszą o występowaniu na polach badanego terenu fitocenoz następujących zespołów: *Centunculo-Antho-cerotetum*, *Centaureum pulchellum-Pottia truncatula* (klasa *Isoëto-Nanojuncetea*); *Papaveretum argemonis*, *Papaveretum argemonis gageetosum*, *Papaveretum argemonis typicum*, *Vicetum tetraspermae*, *Vicetum tetraspermae cichorietosum* v. *Melandrium noctiflorum*, *Vicetum tetraspermae cichorietosum* v. *Vicia sativa* (klasa *Secalietea*).

Zbiorowiska roślinności ruderalnej nie zostały dotąd opracowane. Gągała (1964) zidentyfikowała tylko zespół *Lolio-Plantaginietum* i *Tanaceto-Artemisietum*.

3. ROŚLINNOŚĆ POTENCJALNA

Potencjalną roślinność naturalną Kotliny Warszawskiej przedstawił Matuszkiewicz (1966). Na badanym terenie wyróżniono 6 jednostek roślinności: 1) subkontynentalne grądy (*Tilio-Carpinetum*) w od-mianie mazowieckiej, seria uboga i bogata; 2) świetlista dąbrowa Poten-

tillo albae-Quercetum; 3) kontynentalny bór mieszany Pino-Quercetum; 4) kontynentalny bór sosnowy Peucedano-Pinetum w odmianie sarmackiej; 5) olsy Carici elongatae-Alnetum w odmianie środkowo-europejskiej; 6) przystumykowe łęgi jesionowe Circae-Alnetum.

Z załączonej mapki (ryc. 4) widać, że największe powierzchnie zajmują grądy, w dalszej kolejności — bory mieszane, świetlista dąbrowa i bory sosnowe oraz łęgi jesionowo-olszowe. Olsy mają najmniejsze znaczenie. Rozpowszechniony pogląd, jakoby Kotlina Warszawska była naturalnym obszarem borów sosnowych, wynika z przewagi w obecnie istniejących kompleksach leśnych drzewostanów sosnowych, w znacznej części sztucznego pochodzenia.

VI. ANALIZA FLORYSTYCZNA

1. STOSUNKI IŁOŚCIOWE, GATUNKI RZADKIE I GINĄCE

Pod względem taksonomicznym flora badanego terenu reprezentowana jest przez 121 rodzin obejmujących 534 rodzaje i 1280 gatunków, w tym 35 taksonów w randze podgatunku. Ponadto zidentyfikowałem 314 odmian (w tym 11 kultiwarów) oraz 220 form. Ogólne ujęcie systematyczne nie obejmuje 8 gatunków (podanych w spisie bez numeracji), które uznałem za wątpliwe lub błędnie podane w literaturze oraz 21 gatunków podawanych przez herbarium (WA), których niewłaściwe oznaczenia skorygowałem. Do gatunków mylnie podanych dla flory badanego terenu należą: *Alisma arcuatum* Michalet, *Allium angulosum* L., *Alysum campestre* L., *Anthericum liliago* L. (?), *Callitriche hermaphroditica* L., *Crepis marschallii* L., *Cytisus capitatus* Scop., *Dianthus serotinus* W. K., *Euphrasia curta* (Fr.) Wattst., *Galium sylvaticum* L., *G. verum* Scop. (=L.), *Gentiana baltica* Murb., *Geranium sylvaticum* L., *Hieracium prealtum* Vill., *H. prenanthoides* Vill., *Inula hirta* L. (?), *Koeleria gracilis* Pers., *Oenothera chicaoënsis* Renner ex Clel. et Blak., *Origanum majorana* L. (?), *Ornithopus perpusillus* L., *Polygala major* Jacq., *Pulmonaria officinalis* L., *Rubus nemorosus* Hayne (?), *Senecio globatus* (?), *Silene gallica* L., *Teucrium botrys* L., *Thalictrum angustifolium* (?), *Verbascum blattaria* L.

Biorąc pod uwagę to, że kilkadziesiąt gatunków już wyginęło oraz, że co najmniej kilka gatunków występujących na badanym terenie jeszcze nie odnalazłem, należałoby przyjąć, że aktualny rzeczywisty stan flory może wynosić około 1250 gatunków. Stosunki ilościowe przedstawia tabela 3. W składzie florystycznym, jak ilustruje spektrum florystyczne, drzewa stanowią około 5%. Liczba gatunków drzew wynosi 59. Nieco większy jest udział krzewów; liczą one 89 gatunków (7% całej flory). Krzewinki mają stosunkowo niewielki udział; 37 gatunków (około 2% flory). Przeważającą większość stanowią rośliny zielne trwałe, czyli byliny. Ich liczba wynosi 712 gatunków.

Pod względem częstości występowania 34% flory stanowią gatunki częste i pospolite. Pozostałe 66% stanowią gatunki rzadkie wraz z bardzo rzadkimi i dość rzadkimi (por. tab. 3).

Roślin bardzo rzadkich, rzadkich i dość rzadkich jest razem 855 gatunków. Liczba gatunków bardzo rzadkich wynosi 379 (19%), gatunków rzadkich 185 (13%) i dość rzadkich 164 (30%). Należy podkreślić, że 99 gatunków spośród bardzo rzadkich roślin podanych przez innych autorów, mimo usilnych starań, nie zdołałem odnaleźć. Stanowi to około 8% ogółu flory. Niektóre z tych gatunków wyginęły już dawniej, jak stwierdzili to ówczesni floryści — Łapczyński (1882a) i Kobendza (1930b). Inne należałoby uznać za gatunki wyginione lub bliskie wyginienia, bowiem: 1° gatunki te, należąc do rzadkich w Polsce, posiadały na badanym terenie tylko pojedyncze stanowiska, często w miejscach narażonych na zniszczenie; 2° zachodzące pod wpływem człowieka zmiany w terenie prawdopodobnie dosięgały i tych stanowisk; 3° już od 100 lub co najmniej od 50 lat nie zostały one przez nikogo z późniejszych florystów odnalezione i potwierdzone.

Do roślin, które bezpowrotnie wyginęły na badanym terenie, należy 12 gatunków. Stanowi to mniej niż 1% całej flory. 6 gatunków wyginęło w XIX lub na początku XX w., a 5 gatunków (oznaczonych!) zginęło w ostatnich latach wskutek zniszczenia ich jedyńskich stanowisk. Do gatunków tych należą: *Anacamptis pyramidalis*, *Cypripedium calceolus*, *Gymnadenia conopsea*, *Orchis militaris*, *O. morio*, *O. ustulata*, *Trapa natans* oraz *Euphorbia polygonifolia*!, *Kochia laniflora*!, *Hippuris vulgaris*!, *Limosella aquatica*!, *Zannichelia palustris* ssp. *pedicellata*!. Ponadto do uznanych za wyginione na stanowiskach naturalnych lub bliskich wyginienia należałoby zaliczyć 21 gatunków, a mianowicie: *Aconitum firmum*, *Allium montanum*, *Beckmannia eruciformis*, *Carduus nutans*, *Carex buxbaumi*, *Catabrosa aquatica*, *Cephalanthera damasonium*, *Crepis praemorsa*, *Geranium phaeum*, *Melampyrum arvense*, *M. cristatum*, *Minuartia viscosa*, *Orobanche* sp., *Petasites spurius*, *Polemonium coeruleum*, *Potentilla rupestris*, *Primula veris*, *Scutellaria hastifolia*, *Sedum villosum*, *Silau silaus* oraz *Fagus sylvatica*.

Bardzo rzadkich gatunków zebranych na badanym terenie przez innych autorów, lecz przeze mnie nie odnalezionych jest 71, natomiast podanych przez innych autorów i odnalezionych również przeze mnie (ewentualnie z korekty zielnikowej — *in herb.*) jest 104; wymienia je część szczegółowa. Gatunków bardzo rzadkich, rodzimych i zdomowionych, lecz dotąd nie podawanych przez nikogo, a odnalezionych na badanym terenie, tylko przeze mnie jest 102 (łącznie z tymi, które, choć były zbierane przez innych, lecz były mylnie oznaczone i zostały skorygowane przez mnie), oraz szereg gatunków synantropijnych, o których będzie mowa nieco dalej.

Dotychczasowa znajomość flory naczyniowej badanego terenu była

Tabela 4 — La table 4

Spektrum biologiczne flory naczyniowej
Spectrum biologique de la flore vasculaire

Typy biologiczne roślin Les types biologiques des plantes													
Grupa roślin Le groupe des plantes	T	T—H	H	H	G	He	Hy	Ch	F	Ch	F	F	F
Siedlisko naturalne De sièges naturels	2	3	3	78	25	2	1	6	—	14	—	—	10
Ap	74	49	31	334	85	50	21	23	1	20	32	14	60
Ant	145	66	10	58	24	1	1	1	1	3	27	16	33
Erg	23	4	1	24	14	.	.	1	1	3	25	16	32
Ergf	24	10	1	4	4	.	.	.	.	.	.	.	.
Ergl	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Arch	58	31	5	9	3	.	.	.	.	.	1	.	9
Ep	31	20	3	20	3	.	.	.	.	.	1	.	6
Ne	3	1	.	1	.	1	1	.	.	.	.	.	0,6
Ef	5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	0,4
Liczba ogólna Le nombre général	221	118	44	470	134	53	23	30	2	37	59	30	100
% flory % de la flore	18	9	3	37	11	4	2	2	0	2	5	2	5

Typy biologiczne roślin: T — terofity, H — hemikryptofity, G — geofity, He — helofity, Hy — hydrofity, Ch — chamefity, F — fanerofity.
Les types biologiques des plantes: T — terofits, H — hemikryptofits, G — geofits, He — helofits, Hy — hydrofits, Ch — chamefits, F — fanerofits.

bardzo skąpa (por. tab. 2 i 3). Istniejące źródła dostarczają jedynie 74% informacji, gdy chodzi o liczbę gatunków. Podają ich o wiele mniej, gdy chodzi o odniesienie do poszczególnych siedlisk, czy zbiorowisk roślinnych. W świetle przeprowadzonych badań florystycznych lista roślin dotąd nie notowanych dla flory naczyniowej badanego terenu obejmuje 292 gatunki tj. około 23% całej flory. Godny podkreślenia jest fakt, że około 35% tej grupy, tj. 103 gatunki, stanowią ergazjofity i ergazjofigofity — rośliny zdiczące w hodowli lub świadomie wprowadzane do siedlisk naturalnych. Typy biologiczne zbiorowisk roślinnych ilustruje tabela 4.

2. ANALIZA FLORY SYNANTROPIJNEJ

Na ogólną liczbę 1280 gatunków całej flory aż 1146 gatunków zostało odnotowanych na siedliskach antropogenicznych, przy czym 760 gatunków stanowią apofity (tj. 60% całej flory) a 368 stanowią antropofity (tj. 30% całej flory).

Wśród apofitów najliczniej reprezentowane są gatunki leśne i łąkowe. Dość znaczny udział wykazują również gatunki nadwodne, mało jest natomiast gatunków kserotermicznych oraz muraw piaszkowych, wydm, piaszczysk, żwirowisk i naskalnych.

W grupie antropofitów (tab. 4) największe znaczenie mają ergazjofity, licznie reprezentowane są archeofity, mniej licznie epekofity i ergazjofigofity. Neofity i ergazjolipofity oraz efemerofity wykazują znikomy udział, bo tylko około 1%.

Analiza pochodzenia antropofitów (tab. 5) wykazuje, że najwięcej gatunków tj. 26% pochodzi z Europy, głównie z jej części południowej. Element śródziemnomorski s.l. stanowi tu około 18%, tj. 69 gatunków. Duże grupy stanowiące po 19% tworzą gatunki o pochodzeniu eurazjatyckim — gdzie element śródziemnomorski s.l. licząc 67 gatunków wynosi aż 17%; i o pochodzeniu azjatyckim — gdzie element azjatycki licząc 49 gatunków wynosi 12,6%. Gatunki o pochodzeniu amerykańskim stanowią 21%, z tym że przeważa element północnoamerykański — licząc 61 gatunków wynosi około 16%. Ponadto dla 64 gatunków ((15%) spośród omawianej grupy roślin nie ustalono dotychczas ich pochodzenia.

Pod względem trwałości roślin stosunki ilościowe flory synantropijnej przedstawiają się następująco: w grupie apofitów zdecydowanie przeważają gatunki długotrwałe — 606 gatunków (tj. 80% apofitów), a 154 gatunki (tj. 20% apofitów) stanowią gatunki krótkotrwałe. Natomiast w grupie antropofitów stosunki te kształtują się odwrotnie. Bardzo wyraźnie dominują tu gatunki krótkotrwałe — 221 gatunków (tj. 57% antropofitów), a 165 gatunków (tj. 43% antropofitów) stanowią gatunki długotrwałe.

Znamienną cechą wielu roślin synantropijnych jest ich wyłączne przy-

Tabela 5 — La table 5

Pochodzenie antropofitów — genoelementy
L'origine des antropofites — les génoelements

Lp. No	Genoelement Les génoelements	Erg	Ergf	Ergl	Arch	Ep	Ne	Ef	Liczba ogólna Le nombre général	% flory % de la flore	% antr.
1,	Europa: L'Europe:	32	11	—	34	21	—	2	100	8	26
	a) eur. <3>, śr.eur. <8>, sub-alp. <1>, pd.zach.- eur. <1>, zach.eur. <6>, subatl. <2>, pd.śr.- eur.-atl. <1>, bor. <1>, subbor. <1> a) eur. <3>, eur.cent. <8>, subalp. <1>, Sud- -Ouest eur. <1>, Ouest eur. <6>, subalp. <2>, Sud centr.eur.atl. <1>, bor. <1>, subbor. <1> b) pont. <2>, subpont. <1>, pont.-pan. <1>, śródziem.-pont. <2>, bałkański <1> b) pont. <2>, subpont. <1>, pont.-pan. <1>, pont.-méditerranéen <2>, balkan <1> c) śródziem. <53>, zach.śródziem. <1>, wsch.- śródziem. <1>, śródziem.-subśródziem. <1>, subśródziem. <13> c) méditerranéen <53>, Ouest méditer. <1>, Est méditer. <1>, méditer.-subméditer. <1>, subméditerranéen <13>	13	2	—	4	4	—	1	24		
		2	—	—	2	3	—	—	7		
		17	9	—	28	14	—	1	69	(5,5)	

Lp. No	Gencoelement Les gencoelements	Erg	Ergf	Ergl	Arch	Ep	Ne	Ef	Liczba ogólna Le nom- bre gé- néral	% flor. f % de la flore	infr
2.	Eurazja: Euroasie:	3	7	—	46	14	1	—	71	5,5	19
	a) śródziem.-az. <1>, śródziem.-or. <8>, śród- ziem.-or.-tur. <28>, subśródziem.-or.-tur. <1>, śródziem.-or.-ir.-tur. <3>, subśródziem.-or.- ir.-tur. <1>, śródziem.-ir.-tur. <22> subśród- ziem.-ir.-tur. <3> a) méditer.-as. <1>, méditer.-or. <8>, médi- ter.-or.-tur. <28>, subméditer.-or.-tur. <1>, méditer.-or.-ir.-tur. <3>, subméditer.-or.-ir.- tur. <1>, méditer.-ir.-tur. <22>, subméditer.- ir.-tur. <3> b) pd.wsch.eur.-zach.az. <1>, wsch.eur.-syb. <1>, euraz. <2> b) Sud.-Est eur.-Ouest as. <1>, Est eur.-sib <1>, euras. <2>	2	5	—	46	13	1	—	67	(5)	
		1	2	—	—	1	—	—	4		

Lp. No	Genoelement Les génoéléments	Erg	Ergf	Ergl	Arch	Ep	Ne	Ef	Liczba ogólna Le nom- bre gé- néral	% flory % de la flore	% antr.
3.	Azja: Asie: a) zach.az. <9>, pd.zach.az. <2>, or.-tur. <3>, ir.-tur. <3> a) Ouest as. <9>, Sud. ouest as. <2>, or.-tur. <3>, ir.-tur. <3> b) śr.az. <1>, az. <48> b) as.centrale <1>, as. <48> c) wsch.az. <4> c) Est. as. <4> d) wsch.az.-pn.am. <1> d) Est. as.-nord am. <1>	34	14	—	13	7	2	1	71	5,5	19
		7	4	—	6	—	—	—	17		
		23	10	—	7	6	2	1	49	(4)	
		4	—	—	—	—	—	—			
		—	—	—	—	1	—	—			
4.	Ameryka: Amerique: a) pn.am. <61> a) Nord am. <61> b) pd.am. <8> b) Sud am. <8> c) am. <11>	46	9	—	—	18	5	2	80	6	21
		40	2	—	—	12	5	2	61	(5)	
		2	3	—	—	3	—	—	8		
		4	4	—	—	3	—	—	11		
5.	Nieokreślonego pochodzenia L'origine indéfini	29	2	1	14	18	—	—	64	5	15
		144	43	1	107	78	8	5	386	30	100

wiązanie do niektórych typów siedlisk. Przywiązane wyłącznie do szlaków kolejowych są: *Amaranthus albus*, *Ambrosia artemisiifolia*, *Bunias orientalis*, *Corispermum marschallii*, *C. intermedium*, *Diploaxis muralis*, *D. tenuifolia*, *Euphorbia virgata*, *Fagopyrum esculentum*, *F. tataricum*, *Galeopsis angustifolia*, *Glaucium corniculatum*, *Iva xanthifolia*, *Kochia laniflora*, *Panicum miliaceum*, *Rapistrum rugosum*, *Reseda lutea*, *Salsola kali* ssp. *ruthenica*, *Silene vulgaris* ssp. *maritima*, oraz w mniejszym stopniu — *Anthemis tinctoria*, *Asparagus officinalis*, *Eragrostis minor*, *Erucastrum gallicum*, *Geranium dissectum*, *Lepidium virginicum*, *Potentilla intermedia*, *Sisymbrium altissimum*, *Senecio viscosus*, *Tragopogon dubius* i in.

Do roślin spotykanych wyłącznie w uprawach, zwłaszcza na glebach żyzniejszych, należą: *Aethusa cynapium* v. *agrestis*, *Alopecurus myosuroides*, *Amaranthus lividus*, *Centaureum pulchellum*, *Centunculus minimus*, *Chenopodium polyspermum*, *Euphorbia exigua*, *E. peplus*, *Kickxia elatine*, *Lamium amplexicaule*, *Lolium remotum*, *Lythrum hyssopifolia*, *Myosurus minimus*, *Portulaca oleracea*, *Ranunculus arvensis*, *Silene noctiflora*, *Sonchus arvensis*, *S. oleraceus*, *Stachys annua*, *Veronica polita*, *V. opaca*, oraz *Arnoseris minima* i *Teesdalia nudicaulis* na glebach wyjałowionych.

Do roślin występujących wyłącznie na siedliskach ruderalnych w osiedlach należą: *Artemisia annua*, *Asperugo procumbens*, *Ballota nigra*, *Cerinthe minor*, *Cynoglossum officinale*, *Elscholtzia ciliata*, *Lycium barbarum*, *Nepeta cataria*, *Onopordum acanthium*, *Potentilla inclinata*, *Tanacetum balsamita*, *Verbena officinalis*, *Silene armeria* i in.

3. CHARAKTERYSTYKA GEOGRAFICZNA FLORY

We florze badanego terenu zdecydowanie przeważają gatunki strefy umiarkowanej, czyli boreomeridionalne o eurazjatyckim i europejskim typie zasięgu. Przegląd wyróżnionych geoelementów wskazuje, że badany teren posiada cechy charakterystyczne dla strefy przejściowej. Większość flory, tj. około 59% (751 gat.), stanowią rośliny ogólnie rozprzestrzenione (czyli element eurazjatycki s.l., eurazjatycko-północnoamerykański, holarktyczny i wieloobszarowy). Gatunki o zawężonym i przechodnim rozprzestrzenieniu stanowią 31% (396 gat.) — są to rośliny północnego pasa zasięgowego (element borealny s.l. i cyrkumpolarny s.l.) i właściwe dla poszczególnych części Europy (element atlantycki s.l., śródziemnomorski s.l., środkowoeuropejski s.l., sarmacki, pontyjski s.l. i in.). Gatunki obce (czyli element amerykański s.l. i azjatycki s.l. stanowią tylko 3% (38 gat.). Gatunki o bliżej nieokreślonym rozprzestrzenieniu stanowią 7% (95 gat.) — są to zasadnicze rośliny europejskie lub eurazjatyckie oraz obce, głównie amerykańskie.

Rośliny eurazjatyckie (element eurazjatycki s.l., czyli podelement

eurazjatycko-borealny, euroszyberyjski, eurazjatycko-kontynentalny, eurazjatycko-zach. azjatycki, wsch. eurazjatycki, eurazjatycko-śródziemnomorski, alpejsko-śródziemnomorsko-eurazjatycki, eurazjatycko-subatlantycki, eurazjatycko-cyrkumpolarny, eurazjatycko-śródziemnomorsko-cyrkumpolarny, boreo-eurazjatycko-cyrkumpolarny) licząc 589 gat. stanowią 46% flory, przy czym 10% stanowią tu antropofity, zwłaszcza archeofity i epekofity — element eurazjatycki s.s. i podelement eurazjatycko-śródziemnomorski.

Element wieloobszarowy s.l., to zwykle gatunki prawie kosmopolityczne, w większości antropofity, zwłaszcza archeofity, epekofity i ergazjofigofity, licząc 113 gatunków stanowi 9% flory.

Rośliny północnego pasa zasięgowego, tj. element borealny s.l. i cyrkumpolarny s.l. (czyli podelement borealno-oceaniczny, borealno-alpejski, borealno-górski, borealno-subśródziemnomorski, borealno-śródziemnomorski, borealno-alpejsko-subatlantycki, borealno-subatlantycki, subborealny, cyrkumborealny, borealno-cyrkumpolarny, borealno-alpejsko-cyrkumpolarny, subarktyczny, subarktyczno-śródziemnomorski, subarktyczno-cyrkumpolarny, śródziemnomorsko-suboceaniczno-cyrkumpolarny oraz element borealny s.s. i cyrkumpolarny s.s.), stanowią dość ważną grupę we florze badanego terenu. Należące tu gatunki w liczbie 91 stanowią 7% flory. Są to głównie reliktory florystyczne chroniące się dziś na torfowiskach i w lasach, zwłaszcza na terenie Puszczy Kampinoskiej.

Rośliny oceanicznego pasa zasięgowego, tj. element atlantycki s.l. (czyli podelement subatlantycki, pseudoatlantycki, atlantycko-boreoatlantycki, atlantycko-subatlantycki i atlantycki s.s.), tworzą niewielką grupę liczącą 36 gatunków, stanowiąc 3% flory. Przeważają tu gatunki subatlantyckie.

Rośliny śródziemnomorskiego pasa zasięgowego, tj. element śródziemnomorski s.l. (czyli podelement subśródziemnomorski, subśródziemnomorsko-śródziemnomorski, śródziemnomorsko-subatlantycki, śródziemnomorsko-atlantycki, alpejsko-śródziemnomorski, wsch. śródziemnomorski, pd. europejski, bałkański i element śródziemnomorski s.s.), reprezentuje grupa licząca 178 gatunków, co stanowi 13% flory. Są to głównie antropofity (Arch, Ep, Erg) — chwasty polne i rośliny ruderalne, do których należy szereg rzadkich gatunków.

Gatunki śr. europejskie, tj. element śr. europejski s.l. (czyli element śr. europejski s.s. i „europejski” oraz podelement pd. śr. europejski, śr. europejsko-śródziemnomorski, alpejski i karpacko-górski), stanowią rodzimy składnik flory badanego terenu. Zaliczane tu gatunki w liczbie 82, wynoszą 7% flory. Prócz tego 9 gatunków, tj. 1% flory, stanowi podelement sarmacki, pontyjsko-sarmacki i wsch. europejski.

Dość osobliwą grupę stanowią rośliny zaliczane do tzw. elementu migracyjnego, mającego związek z przejściowym charakterem flory, a zwłaszcza z postglacjalną historią polskiej flory. Tutaj pragnę zwrócić

uwagę na gatunki, które weszły na stałe do flory niżu polskiego, ujmując je w najważniejsze grupy.

Do gatunków, które w przeszłości przywędrowały pradolinami rzek, głównie od południa i południowego wschodu, należą przede wszystkim tzw. gatunki górskie i stepowe (pontyjskie). Lista roślin, które Szafer (1929) zalicza do tzw. elementu górskiego we florze niżu polskiego, na badanym terenie obejmuje 16 gatunków, zaś gatunków podgórskich 33.

Z roślin ciepłolubnych i stepowych, wchodzących w skład flory niżu, na badanym terenie występują: *Anthyllis vulneraria*, *Brachypodium pinnatum*, *Campanula sibirica*, *Centaurea scabiosa*, *Coronilla varia*, *Dracocephalum thymiflorum*, *Filipendula vulgaris*, *Gladiolus imbricatus*, *Lavatera thuringiaca*, *Melittis melissophyllum*, *Peucedanum cervaria*, *Phleum phleoides*, *Potentilla recta*, *P. rupestris*, *Prunella grandiflora*, *Scabiosa ochroleuca*, *Scorzonera purpurea*, *Seseli annuum*, *Silene chloanthra*, *S. otites*, *Verbascum phoeniceum*, *Viscaria vulgaris* i in.

Z roślin oceanicznych, oprócz wymienionych wyżej podelementów subatlantyckiego, śródziemnomorsko-subatlantyckiego i śródziemnomorsko-atlantyckiego, występują następujące gatunki: *Carex arenaria*, *Hypericum humifusum*, *Isolepis setacea*, *Juncus bulbosus*, *J. squarrosus*, *Rubus chloocladus* i in.

W szerszym znaczeniu tego słowa, za element migracyjny należy uznać też niektóre rośliny halofilne, które na badanym terenie osiedlają się zwykle na zasolonych przydrożach, romach przydrożnych i polnych, na brzegach podsychających bajorek i stawków oraz na terenie torfowisk. Stanowią one dość znaczną grupę: *Bolboschoenus maritimus*, *Chenopodium rubrum*, *Corispermum intermedium*, *C. marschalli*, *Melilotus dentata*, *Puccinellia distans*, *Rumex maritimus*, *Salsola kali* ssp. *ruthenica*, *Silene vulgaris* ssp. *maritima*, *Spergula marina*, *Tetragonolobus maritimus*, *Zannichelia palustris* ssp. *pedicellata* i in.

Dość dużą grupę elementu migracyjnego s.l. stanowią gatunki, które do flory badanego terenu weszły stosunkowo niedawno, niektóre dopiero w ostatnich latach (gatunki zawleczone). Rozmieszczenie tych gatunków wskazuje, że główne szlaki ich migracji ciągną się zgodnie z przebiegiem szlaków komunikacyjnych. Nasypy kolejowe i przydroża są zwykle pierwszym miejscem osiedlania się, stąd dość szybko rozprzestrzeniają się na sąsiednie tereny — murawy, pola i osiedla ludzkie. Do gatunków o dużej dynamice rozprzestrzeniania się wzdłuż linii kolejowych (k) i wzdłuż szlaków drogowych (d) należą: *Atriplex heterosperma* (k, d), *A. tatarica* (k, d), *Bunias orientalis* (k), *Diploaxis muralis* (k, d), *D. tenuifolia* (k), *Eragrostis minor* (k, d), *Erucastrum gallicum* (k, d), *Euphorbia virgata* (k), *Oenothera depressa* (k, d), *Oe. rubricaulis* (k), *Potentilla intermedia* (k, d), *Reseda lutea* (k, d), *Rumex confertus* (d), *Salsola kali* ssp. *ruthenica* (k), *Senecio vernalis* (k, d), *S. viscosus* (k), *Sisymbrium altissimum* (k, d), *S. loeseli* (k, d) i in.

Do gatunków nie wykazujących większej tendencji do rozprzestrzeniania się lub znalezionych dopiero na pojedynczych stanowiskach należą: *Amaranthus albus*, *Ambrosia artemisiifolia*, *Anthoxanthum puëlli*, *Artemisia annua*, *A. dracunculus*, *Bidens frondosa*, *Echinocystis lobata*, *Elscholtzia ciliata*, *Galeopsis angustifolia*, *Glaucium corniculatum*, *Iva xanthiifolia*, *Potentilla inclinata*, *Rapistrum rugosum*, *Sisymbrium vol-gense* i in.

Z osobliwości florystycznych występujących na badanym terenie na uwagę zasługują subendemity polskie — *Atriplex polonica* i *Betula pubescens* ssp. *tortuosa* i kilka gatunków typowych dla flory niżu polskiego, a mianowicie: *Alchemilla sarmatica*, *Hieracium polonicum*, *Koeleria polonica*, *Ranunculus cassubicus*, *Succisella inflexa*, *Vicia cassubica* i in.

4. CHARAKTERYSTYKA SYNTAKSONOMICZNA FLORY

Różnorodność flory naczyniowej badanego terenu, jej bogactwo, a w pewnym stopniu także jej wewnętrzną strukturę, ukazuje również analiza fitosocjologiczna. Skład flory naczyniowej badanego terenu pod względem cenoelementu przedstawia tabela 7. Okazuje się, że 79% gatunków o randze syntaksonomicznej reprezentuje aż 33 klasy zespołów. Największą liczbę gatunków obejmują klasy *Quercu-Fagetea* i *Molinio-Arrhenatheretea*. Wielość klas, duża liczba klas o małej liczbie gatunków, wysoki wskaźnik gatunków bez rangi syntaksonomicznej i wreszcie wysoki wskaźnik gatunków z klas *Artemisietea*, *Chenopodietea* i *Secalietea*, niewątpliwie jest ważnym symptomem procesu synantropizacji — zmian i przeobrażeń naturalnej szaty roślinnej dokonujących się pod wpływem działalności człowieka na badanym terenie. Uzyskane wskaźniki syntaksonomiczne korelują z wynikami analiz składu flory badanego terenu przedstawionymi w tabelach 4 i 6.

VII. PRZEGLĄD SYSTEMATYCZNY GATUNKÓW WRAZ Z ICH CHARAKTERYSTYKĄ GEOBOTANICZNĄ

Niniejszy przegląd obejmuje 1280 gatunków. Został ustalony na podstawie własnych badań oraz danych zawartych w literaturze i materiale zielnikowym UW (WA, WAM, KRAM-F) i UŁ (LOD). Wszystkie gatunki rodzime, zadomowione, przejściowo dziczejące oraz świadomie wprowadzane do siedlisk naturalnych są kolejno numerowane. Gatunki budzące wątpliwość co do występowania na badanym terenie podane są bez numeru.

Przy oznaczaniu gatunków oparłem się głównie na dziełach: „Flora Polska (1919-1971) i „Roślin Polskie” (1967). Prócz tego przy oznaczaniu niektórych gatunków, podgatunków, odmian i form posłużyłem się

Tabela 6 — La table 6

Skład flory naczyniowej badanego terenu — geoelementy
La composition de la flore vasculaire du terrain exploré — géoéléments

Lp. No.	Geoelement Les géoéléments	Gat. s.n.		Ap.		Antr.		Razem	
		l.		l.		l.		l.	
		Esp. s.n.		Ap.		Antr.		Total	
		N	%	N	%	N	%	N	%
1.	Gatunki o bliżej nieokreślonym rozprzestrzenieniu Les espèces de l'élargissement inconnu	7	0,6	23	2	65	5	95	7
2.	Latunki ogólnie rozprzestrzenione Les espèces généralement élargies	63	5	503	39	185	15	751	59
	Eurazjatycki s.l.	54	4	413	32	122	10	589	46
	Euroazjatyckie s.l.	2	0,2	14	1	4	0,4	20	2
	Eurazjatycko-pn. amerykański	2	0,2	27	2	.	.	29	2
	Euroazjatycko-nord amerykański	5	0,4	49	4	59	5	113	9
	Holarctyczny								
	Holarctique								
	Wielooobszarowy s.l.								
	Multiterritorial s.l.								
3.	Gatunki o przelodnym rozprzestrzenieniu Les espèces de l'élargissement transitives	64	5	234	19	98	7	396	31
	Borealny s.l. i cyrkumpolarny s.l.	28	2	59	5	4	0,4	91	7
	Boreal s.l., et cyrkumpolarny s.l.	6	0,4	29	2	1	0,0	36	3
	Atlantycki s.l.	16	1,2	81	6	81	6	178	13
	Atlantique s.l.	14	1	65	6	12	1	91	8
	Śródziemnomorski s.l.								
	Méditerranéen s.l.								
	Sr. europejski s.l., sarmacki i pontyjski s.l.								
	Eur. central s.l., sarmatique, et pontique s.l.								

c.d. tabeli 6

Lp. No.	Geoelement Les géoéléments	Gat.s.n.			Ap.			Antr.			Razem		
		l.		o/e	l.		o/e	l.		o/e	l.		o/e
		Esp.s.n.			Ap.			Antr.			Total		
		N	%		N	%		N	%		N	%	
4.	Gatunki obce Les espèces étrangères Amerykański s.l. Américaine s.l. Azjatycki s.l. Asiatique s.l.	.	.	.	.	.	.	38	3	38	3	38	3
		.	.	.	.	.	.	26	2	26	2	26	2
		.	.	.	.	.	.	12	1	12	1	12	1
		134	10		760	60		386	30	1280	100		

gat.s.n. — gatunki tylko naturalnych siedlisk; ap. — apofity; antr. — antropofity, i — liczba.
 esp.s.n. — espèces seulement du siège natural; ap. — apofits; antr. — antropofits; n. — nombre.

Tabela 7 — La table 7

Skład flory naczyniowej badanego terenu — cenoolementy
 La composition de la flore vasculaire du terrain exploré — cenoéléments

LP. No.	Nazwa — Le nom	Liczba Le nombre	% flory % de la flore
1.	Gatunki bez rangi syntaksonomicznej Les especes sans de rang syntaxonomique	270	21
2.	<i>Quercus-Fagetea</i>	165	13
3.	<i>Molinio-Arrhenatheretea</i>	133	10
4.	<i>Artemisietea</i>	94	7
5.	<i>Festuco-Brometea</i>	76	6
6.	<i>Chenopodietea</i>	74	6
7.	<i>Secalietea</i>	69	5
8.	<i>Phragmitetea</i>	57	5
9.	<i>Sedo-Scleranthetea</i>	38	3
10.	<i>Vaccinio-Piceetea</i>	35	3
11.	<i>Scheuchzerio-Caricetea fusci</i>	34	3
12.	<i>Plantaginetea majoris</i>	29	2
13.	<i>Nardo-Callunetea</i>	28	2
14.	<i>Trifolio-Geranietea sanguinei</i>	27	2
15.	<i>Potametea</i>	26	2
16.	<i>Bidentetea tripartitae</i>	21	2
17.	<i>Isoëto-Nanojuncetea</i>	20	2
18.	<i>Epilobietea angustifolii</i>	15	1
19.	<i>Alnetea glutinosae</i>	13	1
20.	<i>Betulo-Adenostyletea</i>	7	0,5
21.	<i>Salicetea purpureae</i>	7	0,5
22.	<i>Asplenietea rupestris</i>	5	0,4
23.	<i>Thlaspietea rotundifolii</i>	5	0,4
24.	<i>Quercetea robori-petraeae</i>	5	0,4
25.	<i>Lemnetea</i>	4	0,3
26.	<i>Corynephoretea</i>	4	0,3
27.	<i>Montio-Cardaminetea</i>	4	0,3
28.	<i>Juncetea maritimi</i>	4	0,3
29.	<i>Oxycocco-Sphagnetetea</i>	4	0,3
30.	<i>Litorelletea</i>	3	0,2
31.	<i>Ammophiletea</i>	2	0,2
32.	<i>Ruppietea maritimae</i>	1	0,0
33.	<i>Caricetea curvulae</i>	1	0,0
		1280	100

pracami następujących autorów: Hegi (1906-1931), Dostal (1958), Rejment-Grochowska (1954), Rothmaler (1959), Seneta (1969-1970, 1973), oraz dziełem „Flora Europaea” (1964-1972) i in.

Układ systematyczny i nomenklaturę łacińską dla gatunków z rodzin od *Lycopodiaceae* do *Lentibulariaceae* podają zasadniczo wg „Flora Europaea” (l.c.), zaś dla gatunków z rodzin *Plantaginaceae* do *Typhaceae* wg „Flory Polskiej” (ostatnie tomy) i Englera (1964). Ponadto

w poszczególnych przypadkach zastosowałem zmiany nazw w oparciu o prace takich autorów jak: Ehrendorfer (1973), Karpowiczowa (1972-1973), Rostański (1968a, 1968b). Dla wielu gatunków przy nazwach nowych podaję w nawiasach dotychczas używaną nazwę. W niektórych przypadkach podaję również synonimy użyte w cytowanej literaturze.

Zasadniczo dla każdego gatunku podaję po nazwie, wg poniższej kolejności, następującą charakterystykę (w tekście stosuję skróty i znaki podane niżej).

1. Typ synantropofityczny. Geograficzno-historyczne pochodzenie gatunków synantropijnych podaję w ujęciu powszechnie stosowanym, z małymi zmianami. W tym celu wykorzystałem prace następujących autorów: Kornaś (1968a), Krawiecowa (1951), Thellung (1918-1919), Walter, Straka (1970) i in. Część danych podaję wg własnych obserwacji. Dla gatunków miejscowego pochodzenia (apofitów) podaję zasadniczo także ich pochodzenie ze zbiorowisk naturalnych (np. Ap leśny, Ap nadwodny itd.). Podział antropofitów podaję wg klasyfikacji roślin synantropijnych przyjętej w Polsce (por. Kornaś, 1968a).

2. Cenoelement. Przynależność do związków lub innych jednostek fitosocjologicznych (gatunek charakterystyczny) podaję wg prac następujących autorów: Kornaś (1950, 1952, 1957a, 1957b), Matuszkiewicz (1967), Medwecka-Kornaś (1955), Oberdorfer (1949, 1957), Pawłowski (1956) i in. wg kartoteki charakterystyki fitosocjologicznej gatunków Zakładu Fitosocjologii i Ekologii Roślin UW.

3. Zasięg geograficzny. W ujmowaniu gatunków pod względem elementu geograficznego istnieje dość duża rozbieżność stanowisk. Dlatego przy ustaleniu odnośnych danych oparłem się przede wszystkim na nowszych pracach autorów polskich: „Flora Polska” (ostatnie tomy), Kornaś (1957b) oraz częściowo Krawiecowa (1951) i Czeczott (1926). Dane te uzupełniłem częściowo wg Meusela (1943), Oberdorfera (1949, 1962), Waltera i Straki (1970).

4. Występowanie na badanym terenie. Podaję najogólniejsze informacje o występowaniu gatunku, tj. o jego częstości, egzystencji aktualnej, zmienności, siedlisku i rozmieszczeniu stanowisk.

a) Zmienność — podaję tylko te wyróżnione taksony (odmiany, kultiwary i formy), które zostały podane w literaturze lub zielnikach oraz te, które zidentyfikowałem na podstawie własnych zbiorów lub obserwacji w terenie i podczas rewizji w materiale zielnikowym UW.

b) Częstość występowania określam szacunkowo na podstawie własnych obserwacji w terenie, gdzie dokonałem ponad 83 500 notowań stanowisk oraz na podstawie notowań innych autorów. Pozwala to na zastosowanie następującej skali: 1° gatunki bardzo rzadkie od 1-5 stanowisk;

2° gatunki rzadkie — 6-20 st.; 3° gatunki dość rzadkie — 21-50 st.; 4° gatunki częste — 51-200 st.; 5° gatunki pospolite — powyżej 200 st.; 6° gatunki najpospolitsze, notowane we wszystkich miejscowościach. Tylko w kilku przypadkach odstąpiłem od tej zasady.

c) Siedliska. Dla każdego gatunku podaję ogólny wykaz siedlisk, na których notowałem jego występowanie w terenie, np. łąki, lasy, pola.

d) Egzystencja. Przeobrażenia krajobrazu, niosą często kres dla egzystencji jednych gatunków lub stanowią dla nich poważne zagrożenie dla innych zaś sprzyjają rozprzestrzenianiu się. Pozwala to na wyróżnienie następujących grup gatunków: 1° gatunki, które wyginęły, 2° gatunki zagrożone, 3° gatunki rozprzestrzeniające się.

e) Rozmieszczenie. Stanowiska podaję w bardzo szerokim rozumieniu; zasadniczo są to noty o występowaniu gatunku w poszczególnych miejscowościach (np. Babice). Jako odrębne stanowiska uznaję też występowanie gatunku na różnych siedliskach oddalonych od siebie przynajmniej o 100 m (wyjątkowo o 50 m). Ilość notowanych stanowisk podaję w zapisie liczbowym np. 56/4, przy czym liczba pierwsza dotyczy notowań własnych, druga oznacza ilość stanowisk podanych przez innych autorów. Zero w zapisie oznacza brak notowania stanowisk. Dla gatunków częstych, pospolitych i najpospolitszych podaję występowanie ogólnie, dołączając tylko własną dokumentację materiału zielnikowego oraz w nawiasach podaję wykaz autorów uprzednio notujących występowanie gatunku. Pełny wykaz stanowisk podaję tylko dla gatunków bardzo rzadkich, rzadkich i dość rzadkich. Stanowiska własne (notowania) nie mają dodatkowych symboli i oddzielone są przecinkami, stanowiska udokumentowane zielnikiem znaczą symbolem z i skróconym rokiem zbioru np. z-70 — zebrano w 1970 r. Natomiast stanowiska podawane przez innych autorów notuję w nawiasach, z tą tylko różnicą, że są one zestawione w układzie chronologicznym. Ponadto w notach tego samego autora wymieniam najpierw stanowiska publikowane (literaturę), a następnie dołączam dane pochodzące z zielników, mimo iż daty not są zwykle wcześniejsze np. (K o b., 1930b, WA 1924). W wykazie stanowisk niekiedy mają zastosowanie dodatkowe wyjaśnienia.

1. WYKAZ SKRÓTÓW UŻYTYCH W TEKŚCIE

Historyczno-geograficzne grupy roślin synantropijnych:

Ap	— apofit
Arch	— archeofit
Ef	— afemerofit
Ep	— epekoft
Erg	— ergazjofit
Ergf	— ergazjofigofit
Ergl	— ergazjopofit
Ne	— neofit

Nazwiska najczęściej cytowanych autorów:

Jur.	— Helena Juraszkówna
Kob.	— Roman Kobendza
Łap.	— Kazimierz Łapczyński
Now.	— Kazimierz A. Nowak
Podb.	— Zbigniew Podbielkowski
Rost.	— Józef Rostański
Roz.	— Rozenowiczówna

Nazwy topograficzne:

P.K.	— Puszcza Kampinoska
Nowa Wieś	— Nowa Wieś koło Pruszkowa

Nazwy zielników:

KRAM-F	— Kraków, zielnik mikologiczny PAN
LOD	— Łódź, zielnik Uniwersytetu Łódzkiego
WA	— Warszawa, zielnik Zakładu Systematyki i Geografii Roślin Uniwersytetu Warszawskiego
WAM	— Warszawa, zielnik mikologiczny Zakładu Systematyki i Geografii Roślin Uniwersytetu Warszawskiego.

Inne skróty:

cor	— <i>correxīt</i> , poprawił oznaczenie (brak nazwiska po tym skrócie oznacza, że korekty dokonał autor)
cv.	— <i>cultivar</i> , odmiana uprawna
det.	— <i>determinavit</i> , oznaczył
f.	— forma botaniczna
herb.	— <i>herbarium</i> , zielnik
leg.	— <i>legit</i> , zebrał
lit.	— literatura
rev.	— <i>revidit</i> , rewidował oznaczenie
v.	— <i>varietas</i> , odmiana botaniczna
zm.	— zmienność na badanym terenie

2. PTERIDOPHYTA — PAPROTNIKI

Lycopodiaceae — Widłakowate

1. *Huperzia selago* (L.) Bernh. ex Schrank et Mart., — Wroniec. Gat. leśny; borealny; wieloobszarowy. Brz., 0/1. Obecnie nie stwierdzony. Podane st. k. Krogulca w P.K. (Rost. 1886; Now. 1964, 1967) leży najprawdopodobniej w granicach badań.
2. *Lycopodiella inundata* (L.) Holub — Widłaczek torfowy. Ap torfowiskowy; *Rhynchosporion albae*; pseudoatlantycki. Tylko w P.K.: miejsca wilgotne, brzegi bagien, mokre piaski na wrzosisku, paśnik. Brz., 1/6 — Korfowe (Kob. WA 1921; Kob., Zanowa WA 1952; Now. 1967); Łuże (Kob. 1930b, WA 1923; Podb. 1960; Now. 1964); Pociecha z-70; między Pocie-

chą i Truskawiem (Kob. 1930b); pod Truskawiem (Kob. 1930b, WA 1924; Podb. 1960; Now. 1964); między Wólką Węglową a Mościskami (Jastrzębowski in Rost. 1886; Podb. 1960; Now. 1964); Ryc. 5.

3. *Lycopodium annotinum* L. — Widłak jałowcowaty. Gat. leśny; *Vaccinio-Piceetalia*; holarktyczny. Tylko w lasach: cieniste lasy, miejsca zacienione wśród olszniaków, grądy, bór mieszany. Rz., 1/7 — Ciechowąż (Kob. WA 1923; Now. 1964, 1967); Podkowa Leśna (Riedel LOD 1969); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); między Pociechą a Sierakowem (Kob. 1930b); Sieraków — rezerwat (Kob. 1930b, WA 1923; Kob. J. i R. 1957; Now. 1967); Żółwin, z-67; Ryc. 5.

4. *Lycopodium clavatum* L. — Widłak goździsty. Ap wrzosowiskowy

Ryc. 5. Stanowiska wybranych gatunków
Estamp 5. Les positions des espèces choisies

i leśny; *Nardo-Callunetea*; wieloobszarowy. Zm.: f. *distachyum* Spring. — dwukłosowa; f. *monostachyum* Desv. — jednokłosowa; f. *polystachyum* — wielokłosowa. Lasy, wrzosowiska, zarośla, łąki. Rz., 13/6 — Brwinów (Zawidzka WA 1925, rev 1972 f. *distachyum* i f. *polystachyum*); Budy z-69 f. *distachyum* Długie Bagno (Kob. WA 1923, rev 1972 f. *distachyum*); Hornówek z-69; Koczargi Stare z-60; Kostowiec; okolice Warszawy po Oltarzew (Łap. 1882a); Opaleń (Łap. WA 1879); Pociecha f. *distachyum* i f. *polystachyum*, z-70; Rozalin; Roztoka (Kob. WA 1972); Sieraków z-70; pod Truskawiem (Kob. WA 1924, rev 1972 f. *distachyum* i f. *polystachyum*); Wróblewo; Zaborów Leśny f. *distachyum* z-71, f. *monostachyum* i f. *polystachyum* z-71; Żółwin.

5. *Diphasium complanatum* (L.) Rothm. ssp. *complanatum* — Widlacz spłaszczony. Gat. leśny; *Dicrano-Pinion*; cyrkumpolarny. Brz., 0/2 — Podkowa Leśna (Kob., Zanowa WA 1951 rev. Pacyna 1970 spp. *complanatum*; Pacyna 1972); Sieraków — wnętrze paraboli wydmowej Kob. 1930b); Ryc. 5.

Equisetaceae — Skrzypowate

6. *Equisetum hyemale* L. — Skrzyp zimowy. Ap leśny; *Populetales albae*; subborealny. Zm.: v. *genuinum* L. — wyniosła; f. *polystachyum* Mild. — wielokłosowa. Lasy sosnowe, bory mieszane, wydmy, murawy i doły w obrębie wysypiska. Rz.: 6/3 — Babice z-71. f. *polystachyum* (Błoński 1892 v. *genuinum*); Izabelin z-69; Koczargi Stare z-68; park Zakładu Ociemniałych Laski; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Opaleń (Błoński 1892 v. *genuinum*); Truskaw z-69; Zaborów z-71; Ryc. 5.
7. *Equisetum fluviatile* L. (*E. limosum* L.) — Skrzyp bagienny. Ap bagienny; *Phragmitetalia eurosibirica*; holarktyczny. Zm.: f. *brachycladon* Aschers — krótkopędowa; f. *fluviatile* L. — wodna; f. *limosum* L. — bagienna; v. *linnaeanum* Döll. Bagna, torfowiska, mokre łąki, stawy, doły potorfowe, glinianki, brzegi rzek, rowy, zarośla łąkowe i lasy olszowe. Częsty na całym obszarze, 143/17 — Bieniewo z-66 v. *linnaeanum*, Kopana z-70 f. *fluviatile*, Zabieniec z-71 f. *limosum*. Lit. i herb.: Kob. 1930b f. *brachycladon* i f. *fluviatile*; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1972 f. *brachycladon*; Rucińska 1964; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1960b, 1967, 1968, 1969.
8. *Equisetum palustre* L. — Skrzyp błotny. Ap nadwodny; *Molinietales*; holarktyczny; wieloobszarowy. Zm.: f. *breviramosum* (Klinge) Muend. — krótkogąłęzista; f. *longiramosum* Klinge —

długogałęzista; f. *polystachyum* (Villars) Weigel. — wielokłosowa; f. *simplicissimum* A.Br. Torfowiska, mokre łąki, polany leśne, mokradła, pastwiska, murawy, rowy, brzegi kanałów, stawów, glinianki, groble, nasypy i torfy kolejowe, zarośla, olszniaki, parki, ogrody, ugory, pola uprawne. Posp., 221/10 — koło Góry Kiliński z-73 f. *polystachyum*; Grudów z-67; Kanie z-67 f. *longiramosum* i f. *breviramosum*; Milanówek z-67 f. *breviramosum*; Otrębusy z-72 f. *polystachyum*; Stara Wieś z-70 f. *polystachyum*; Zaborów z-66 f. *breviramosum*; Żbików z-68 f. *simplicissimum*. Lit. i herb.: Kob. 1930b, f. *longiramosum*; Roz. WA 1932 cor. 1972 f. *longiramosum*, ex E. pratense Ehrh.; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1972 f. *breviramosum*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1972 f. *longiramosum*; Podb. 1967.

9. *Equisetum sylvaticum* L. — Skrzyp leśny. Ap leśny; *Alno-Padion*; holarktyczny; borealny. Zm.: f. *capillare* Milde — włosowata; f. *gracile* Luers. — delikatna; f. *praecox* Milde — wczesna; f. *serotina* Milde — późna. Lasy (zwłaszcza olszowe i grądy), zarośla, polany leśne, pastwiska, pola, ugory, miedze polne, rowy przydrożne. Częsty 58/15 — Bieliny z-69 f. *serotina*; Grabina z-70 f. *gracile*; Laski z-67 f. *praecox*; z-66 f. *gracile*; las młochowski z-68 f. *capillare*; Łubiec z-70 f. *capillare*, f. *serotina*; Urzut z-69 f. *gracile*; Zaborów Leśny z-71 f. *capillare*. Lit. i herb.: Błosiński 1892; Kob. 1930b, WA 1924 rev. 1972 f. *serotina*, f. *capillare*; Biskupska, Krzewski LOD 1950 f. *serotina*.
10. *Equisetum pratense* Ehrh. — Skrzyp łąkowy. Ap leśny; *Alno-Padion*; holarktyczny. Zm.: v. *ramulosum* Rupr. — gałęzista; v. *serotinum* — późna. Lasy liściaste, brzegi olszniaków, grądy, brzegi wydym zalesionych, wydmy, parki, łąki, rowy przydrożne, uprawy okopowe. Rz., 12/6 — Ciechowąż; Gać Zaborowska (Kob. 1930a, 1930b, v. *ramulosum*); pod Łubcem (Kob. WA 1923); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Pruszków z-66 v. *serotinum*; Sieraków (Kob. 1930b, WA 1924 cor 1972 ex E. arvense L.); Truskaw; Wilków (Biskupska, Krzewski LOD 1950); pod Wywrotnią Górą; Zaborów; Zaborów Leśny z-69 v. *ramulosum*; Zamczysko (Kob. 1930b); Zielonki z-69 v. *ramulosum*.
11. *Equisetum arvense* L. — Skrzyp polny. Ap łąkowy, *Senecioni-Tussilaginetum*; wieloobszarowy. Zm.: f. *agreste* Klinge — polna; f. *nemorosum* A. Br. — gajowa; f. *typicum* Kit — typowa. Pola, ugory, miedze, drogi polne, murawy, pastwiska, łąki, groble, glinianki, przydroża, nasypy kolejowe, torowiska, przypłocia, gruzowiska, wysypiska, cmentarze, zarośla, lasy, parki. Posp., 533/25 —

Bieliny z-69 f. *agreste*; z-69 f. *nemorosum*; Domaniew z-65 f. *typicum*; Grudów z-70 f. *nemorosum*; Lipków z-68 f. *typicum*; Ożarów Maz. z-65 f. *typicum*; Pruszków z-68 f. *typicum*; Rochale z-70 f. *nemorosum*; Sieraków z-71 f. *nemorosum*; Stanisławów z-69 f. *nemorosum*; Strzykuły z-71 f. *nemorosum*; Terenia z-71 f. *nemorosum*. Lit. i herb.: Łap. 1882a; Kob. WA 1924 rev 1972 f. *agreste*; Jür. 1930; Kontowicz LOD 1950; Andrearczyk 1964; Rucińska 1964; Wójcik 1964; Kośka LOD 1965; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1969.

Ophioglossaceae — Języcznikowate

12. *Ophioglossum azoricum* C. Presl., (*O. polyphyllum* A. Br.) — Nasięźrzał wielolistny. Ap łąkowy; subatlantycki. W Polsce b. rz. znany zaledwie z kilku stanowisk (Now. 1967, 1972), Łąki mokre, pastwiska, polany śródleśne, zarośla łąkowe, Rz., 6/0 — koło Góry Kilianki z-72; Łąki Strzeleckie z-70, Łuze z-70, Sieraków z-70, Zaborów Leśny z-71 (Now. 1972); Ryc. 5.
13. *Ophioglossum vulgatum* L. — Nasięźrzał pospolity. Ap łąkowy; Molinion; eurazjatycki. Łąki wilgotne, pastwiska, zarośla łąkowe, polany śródleśne, olszniaki, grądy. Dość rz., miejscami masowo, 23/2 — Bieliny; Ciechoważ (Kob. 1930b, Now. 1964); obok Góry Kilianki; Korfowe z-70; Ławy z-71; Łąki Strzeleckie; Łuze z-70; Mariew; Sieraków z-70 (Kob. 1930b; Podb. 1959; Now. 1964); Smolarz; Stara Wieś z-70; Urzut z-69; Wyględy Górne; Wystanki z-70; Zaborów Leśny z-71.
14. *Botrychium lunaria* (L.) Schwartz in Schrader — Podejźrzon księżycowy. *Nardetalia*; wieloobszarowy. B. rz., 0/1 — Sieraków, łąki, (Kob. 1930b).
15. *Botrychium multifidum* (S. G. Gmelin) (Rupr. — Podejźrzon rutolistny. *Nardetalia*; eurazjatycko-północnoamerykański. B. rz., 0/1 — Łąki Sierakowskie, bór mieszany oddz. 33 f. (Traczyk 1967).

Hepolepidaceae

16. *Pteridium aquilinum* (L.) Kuhn in Decken, (*Pteris aquilina* L.) — Orlica pospolita. Ap leśny; *Vaccinio-Piceetea*; wieloobszarowy. Lasy sosnowe, mieszane i liściaste, wydmy zalesione, torfowiska wysokie, poręby, zagajniki, parki, cmentarze, ugory. Częsty, 70/24 — Nadarzyn z-67; Sieraków z-71, KRAM-F 1971. Lit. i herb.: Łap. 1882a, Kob. 1930b, 1934b, WA rok ?, Roz. WA 1933, Rzewuski 1960, Orłoś 1965, Traczyk H. i T. 1965.

17. *Thelypteris palustris* Schott (*Dryopteris thelypteris* (L.) A. Gray — Zachyłnik błotny. Ap leśny; *Alnion glutinosae*; eura-
zjatycki; subborealny. Łąki zabagnione i torfiaste, rowy łąkowe,
brzegi stawów, zarośla zabagnione i bagna leśne, podmokłe lasy
olszowe. Dość rz., 46/12 — Bieliny z-68; Bieniewice; Brwinów
(Fronckiewicz, Wiśniewski UW 1932; Rucińska
1964); okolice Brwinowa (Karpowicz 1969); Budy; Ciecho-
wąż (Kob. 1930b); obok Góry Kilianki; Góry; Grabina; Jezioro
(Podb. 1968); Klaudyn; Korfowe; Krakowiany z-67; Laski; Lesz-
no Kolonia; Łąki Strzeleckie (Kob. 1930b); Łubiec; Mariew;
Nowa Wieś z-68; Nowiny; Opacz; Opaleń; Leśnictwo Opaleń
(Traczyk H. i T. 1965); Paszków; Pocięcha (Kob. 1930b);
Pszczelin; Sieraków (Kob. 1924, 1930b); Nadleśnictwo Sieraków
(Karpowicz 1969); Smolarz; Stanisławów; Truskaw; Wróble-
wo; Wyględy Górne; pod Wywrotnią Górą (Kob. 1930b); Za-
borów; Zaborów Leśny; Zamczysko.

Aspleniaceae — Zanakcicowate

18. *Asplenium trichomanes* L. — Zanakcica skalna. Naskalny; *Asple-
nietea rupestris*; eurazjatycki. B. rz., 0/2 — las liśc. na pd. od Brwi-
nowa (Wiśniewski WA 1920); las sosnowy na pd. wsch. od
Podkowy Leśnej (Podb. 1963; Podb., Karpowicz WA 1961;
Karpowicz 1969).

Athyriaceae — Wietlicowate

19. *Athyrium filix-femina* (L.) Roth. — Wietlica samcza. Ap leśny;
Fraxino-Ulmetum; holarktyczny, borealny. Lasy zwłaszcza liśc.,
olszniaki, kępy w olsach, wilgotne lasy sosnowe, grądy, parki,
zarośla łąkowe, rowy łąkowe, brzegi stawów, strumyków i rzek,
cmentarze. Częsty w lasach, 65/11 — Brwinów z-67. Lit. i herb.:
Kob. 1930b, Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Traczyk H.
i T. 1965.
20. *Cystopteris fragilis* (L.) Bernh. in Schrader — Paprotnica
krucha. Ap naskalny; *Asplenietea rupestris*; wieloobszarowy. B. rz.,
1/2 — mur i dach kaplicy cmentarnej w Babicach z-71; wąwóz
na Korfowem pod Wiejcą i Powązkami (Kob. 1930b).
21. *Matteuccia struthiopteris* (L.) Tod. — Pióropusznik strusi. Erg;
Alno-Padion; borealno-oceaniczny. Często hodowany na cmenta-
rach i w ogrodach i niekiedy dziczejący; ogrody, cmentarze,
śmietniska. Rz., 16/0 — Babice; Błonie; Borzęcin; Brwinów; Go-
łąbki; Kostowiec; Leszno; Ożarów Maz. z-70 Pęcice; Pruszków;
Rokitno; Zaborów; Żbików.

22. *Polystichum aculeatum* (L.) Roth. — Paprotnik kolczysty. Górski; *Fagion sylvaticae*; wieloobszarowy. B. rz., 1/0 — kilka okazów w lesie łęgowym k. Lipkowa z-68 (Now. 1972); Ryc. 5.
23. *Dryopteris filix-mas* (L.) Schott — Narecznica samcza. Ap leśny; subborealny. Głównie w lasach, bywa też hodowany i dziczejący; Dość rz., 36/2 — Babice; Białe; Bieliny; Błonie; Borzęcin Duży; Bramki Ludne z-66; Brwinów z-67; Chożak; Gołębki; Góra Kilianka; Grabina; Grabów; Julinek; Kopana; Krakowiany; las młochowski; Leszno; Lipków; Nadarzyn; Olesin; Ożarów Maz.; Pęcice; Podkowa Leśna; Rokitno; Rozalin; Roztoka; Sieraków (Kob. WA 1923); Zaborów; Zamczysko; Żbików.
24. *Dryopteris cristata* (L.) A. Gray, — Narecznica grzebieniasta. Leśny; *Alnion glutinosae*; borealny. Tylko w P.K., las olszowy, wilgotne miejsca w borze sosnowym, brzegi bagien, łąki bagniste, trytwa na torfowisku. B. rz., 5/3 — Ciechowąż; Grabina; pod Pocięgą (Kob. WA 1927); Sieraków z-70 (Kob. 1930a, 1930b; Podb. 1960; Now. 1964); pod Sierakowem (Karpowicz 1969); Wróblewo z-70.
25. *Dryopteris carthusiana* (Vill.) H. P. Fuchs (*D. spinulosa* (Müll.) O. Kuntze) — Narecznica krótkoostna. Ap leśny; subborealny; eurazjatycko-północnoamerykański. Często tylko w lasach, nadto hodowany i zdziczały; 127/23 — Błonie z-68; Bramki Ludne z-66; Lit. i herb.: Kob. 1930b; Roz. WA 1933 cor 1972 ex *Aspidium filix-femina* Sw.; Rzewuski 1960; Rucińska 1964; Traczyk H. i T. 1965; Karpowicz 1969.
26. *Dryopteris assimilis* S. Walker — Narecznica podobna. Leśny; europejski?; B. rz. — po raz pierwszy stwierdzony na Nizinie Mazowieckiej; 2/0 — Sieraków z-70, ols i grąd, det Piękoś.
27. *Dryopteris dilatata* (Hoffm) A. Gray (*D. austriaca* (Jacq) Woyнар.) — Narecznica szerokolistna. Ogólnogórski; *Vaccinio-Piceetalia*; borealny. Olszniaki, bory sosnowe, grądy, torfowiska wysokie, torfowiska śródwymowe. B. rz., 2/4 — Brwinów z-67; koło Długiego Bagna (Kob. 1930b); pod Pocięgą (Kob. 1930b; Now. 1964, 1967); między Pocięgą a Sierakowem (Kob. 1930a); Sieraków.
28. *Gymnocarpium dryopteris* (L.) Newman (*Phegopteris dryopteris* Fée) — Zachyłka trójkątna. Leśny; *Fagion sylvaticae*; borealny. Lasy, brzegi olszniaków, grądy. B. rz., 3/3 — las młochowski z-67; Rózin z-70; Sieraków z-70; (Kob. 1930b, WA 1924 WA 1925); pod Sierakowem (Kob. WA 1924).

29. *Polypodium vulgare* L. — Paprotka zwyczajna. Leśny i naskalny; *Asplenietea rupestris*; holarktyczny. Tylko w P.K., lasy sosnowe na wydmach, grądy. B.rz., 5/2 — koło Długiego Bagna (Karłowicz 1969); Grabina z-70; Łubiec z-70; Łubiec Kolonia z-70; pod Pocięgą obok Długiego Bagna (Kob. 1930b); Roztoka; z-70;

3. GYMNOSPERMAE — NAGONASIEENNE

Pinaceae — Sosnowate

30. *Abies alba* Miller — Jodła pospolita. Erg; *Abieti-Piceetum montanum*; śr.-europejsko-górski. Tylko uprawiana i wprowadzana do siedlisk naturalnych. B.rz., 1/1 — Laski (Kob. 1930b); las młochowski k. Rozalina.
31. *Pseudotsuga menziesii* (Mirbel) Franco — Jedlica Douglasa. Erg; północnoamerykański. Tylko w uprawie (parki, cmentarze, ogrody), wprowadzona do siedlisk naturalnych. B.rz., 1/0 — las młochowski k. Rozalina z-67 v. *viridis*.
32. *Picea abies* (L.) Karsten ssp. *abies*, (*P. excelsa* Link.) — Świerk pospolity. Ap leśny; *Vaccinio-Piceion*; borealno-eurazjatycki. Częsty tylko w lasach, gdzie jest zwykle sadzony — miejscami licznie — oraz hodowany w osiedlach w licznych odmianach, 175/17. Lit. i herb.: Trzebiński 1916b, Kob. 1930b, 1933, Hryniewiecki 1935, Pinowski 1954, Rzewuski 1960, Szymanowski 1961, Durska 1965, WAM 1965, Majewski KRAM-F 1968.
33. *Larix decidua* Miller ssp. *europaea* (DC) Domin. — Modrzew europejski. Erg; europejski. Dość często hodowany, rzadziej wprowadzany do siedlisk naturalnych, 45/3 — Babice; Bieliny; Bronisze; Brwinów; Budy; pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Grabina; Izabelin; Klaudyn; Kwirynów; Leszno; Łaźniew; Lubiec Kolonia; Michałowice; Młochów; Mogiła Powstańców; Opaleń; Ożarów Maz.; Paszków; Pęcice; Pilaszków; (Galicka, Sygietyńska 1970); Płochocin; Podkowa Leśna; Pruszków (Kob. 1933, Galicka, Sygietyńska 1970); Reguły; Rochale; Rozalin; Rózin; Strzykuły; Szymanówek; Tworki; Umiastów; Zaborów; Zaborów Leśny; Zielonki; Żbików; Żółwin; Laski; Lipków.
34. *Larix decidua* Miller ssp. *polonica* (Racib.) Domin. — Modrzew polski. Erg; śr.-europejski, endemit. B.rz. hodowany i wprowadzany do siedlisk naturalnych, 2/1 — Pass; (Gut 1953); Zaborów Leśny, wydma zalesiona.
35. *Pinus rigida* Miller — Sosna smołowa. Erg; północnoamerykań-

- ski. Sadzona w P.K., gdzie lokalnie tworzy piękne drzewostany, czasem koło zabudowań, 9/3 — Laski; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Opaleń z-70; Roztoka (Kob. J. i R. 1957); Sieraków (Kob. 1930b).
36. *Pinus contorta* Dougl. — Sosna wydmowa. Erg; północnoamerykański. Sadzona w lesie w Roztoce w odmianie górskiej — *v. latifolia* Engelm. (Kob. J. i R. 1957).
37. *Pinus banksiana* Lamb. — Sosna Banksa. Erg; północnoamerykański. W P.K. dość często w lasach i na wydmach, rzadziej w ogrodach i na cmentarzach, 30/5 — Bieniewice z-66; Budy; Góra Kilianka; Grabina; Izabelin; Julinek; Koczargi Stare; Laski (Kob. 1930b); Ławy; Łubiec; Łubiec Kolonia; Mariew; Nadarzyn; Opaleń (Kob. 1930b); Otrębusy; pod Pocięgą (Kob. 1930b); Podkowa Leśna; Roztoka (Kob. J. i R. 1957); Sieraków (Kob. 1930b); Truskaw; Truskaw Mały; Wawrzyszew; Wywrotnia Góra; Zaborów; Zaborów Leśny; Zaborów k. Nadarzyna z-68; Zamczysko.
38. *Pinus nigra* Arnold — Sosna czarna. Erg; subśródziemnomorski. Hodowany (parki, ogrody, k. domów) i wprowadzany do siedlisk naturalnych, 6/2 — Brwinów; Opaleń (Kob. 1930b); Pruszków; Reguły; Rochale; Roztoka (Kob. J. i R. 1957); Zielonki; Żbików z-72.
39. *Pinus sylvestris* L. — Sosna zwyczajna. Ap leśny; *Dicrano-Pinion*; eurosyberyjski, subborealny. Zm.: *f. annulata* (Caspary) Dudziec — pierścieniowa; *f. microphylla* Schwerin — drobnoiglasta; *f. turfosa* Woerlein — torfowa. Bory sosnowe, wydmy, lasy mieszane, lasy olszowe, grądy, torfowiska, zagajniki, poręby, parki, cmentarze, zarośla, wrzosowiska, miedze polne. Posp. gat. lasotwórczy, 220/118 — Sieraków z-71; Zaborów k. Nad. z-68; Żbików z-68. Lit. i herb.: Łap. 1882a, 1888; Chełchowski 1898; Trzebiński 1916a, 1916b; Karmazyńska 1928; Kob. 1924, 1927, 1930b — i jako *f. microphylla*, 1932, 1946a, 1946b, *f. turfosa*, 1955b, *f. annulata*; Hryniewiecki 1935; Pinowski 1954; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Pacyniak 1964, *f. annulata*; Orłoś 1965; Traczyk H. i T. 1965; Kobendzina 1966; Bobiński, Chociłowski 1967; Majewski 1967; Rudnicka-Jeziarska 1969.
40. *Pinus mugo* Turra — Kosodrzewina. Erg; *Pinetum mughi*; europejsko-górski. B. rz., hodowany — wydmy, parki, cmentarze, 3/1 — Bronisze; Opaleń (Kob. 1930b); Ożarów Maz.; Podkowa Leśna z-70.

41. *Pinus strobus* L. — Wejmutka. Erg; północnoamerykański. Hodowany i wprowadzany do siedlisk naturalnych, 13/7 — Bielany; Bronisze; Brwinów (Garbowski, Jur. 1933; Riedel LOD 1970); Helenówek (Trzebiński 1918a); Laski (Kob. 1930b); Milanówek (Trzebiński 1916a); Młochów; Ołtarzew (Trzebiński 1916a); Ożarów Maz.; Pilaszków; Piorunów; Rochale; Rokitno; Rozalin; Roztoka (Kob. J i R. 1957); Tworki; Zielonki; Żbików (Trzebiński 1916a).

Cupressaceae — Cyprysowate

42. *Thuja occidentalis* L. — Żywotnik zachodni. Erg; północnoamerykański. Często hodowany w licznych odmianach i formach, 100/1 — Bieliny z-69; Bronisze z-71. Lit.: Seneta 1973 cv. *Wereana lutescens* — żółtawa.
43. *Juniperus communis* L. spp. *communis* — Jałowiec pospolity. Ap; *Vaccinio-Piceetea*; borealny-subśródziemnomorski. Zm.: v. *pendula* London — zwisła. Lasy sosnowe i liściaste, wydmy, wrzosowiska, zagajniki, parki, zarośla, pastwiska, cmentarze, ogrody, przy drogach. Częsty, a w P.K. posp., 114/60 — Sieraków z-71; Truskaw z-69. Lit. i herb.: Łap. 1888, Trzebiński 1916a; Błoński 1896; Kob. 1924, 1927, 1930b — i jako v. *pendula*; Roz. WA 1933; Kapuściński 1946; Brodecka LOD 1950; Kontowicz LOD 1950; Kob. J i R. 1957; Rzewuski 1960; Orłóś 1965; Traczyk H. i T. 1965; Bobiński, Chociłowski 1967; Majewski 1967; Rudnicka-Jezierska 1969.

Taxaceae — Cisowate

44. *Taxus baccata* L. — Cis pospolity. Erg; europejsko-zach.-azjatycki. Często hodowany w licznych odmianach i niekiedy zdziczały, 1/0 — Ożarów Maz., siewki w zaroślach ogrodu.

4. ANGIOSPERMAE — OKRYTONASIENNE

Salicaceae — Wierzbowate

45. *Salix pentandra* L. — Wierzba pięciopęcikowa. Ap zaroślowy; *Alnion glutinosae*; eurazjatycki. Zm.: f. *macrostachya*. Zarośla na bagnach i śródleśne, olszniaki, łąki bagniste, groble, przy stawach, rowy, płoty, przy drogach. Dość rz., 50/14 — Nowa Wieś z-68; Zalesie KRAM-F 1969; Żbików z-68. Lit. i herb.: Błoński 1892; Kob. 1927, 1946b, 1930b, WA 1922 f. *macrostachya*, WA 1923

- f. *macrostachya*; Kob. J. i R. 1957; Gągała 1964; Rucińska 1964; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Kobendzina 1966; Majewski 1967.
46. *Salix fragilis* L. — Wierzba krucha. Ap leśny; *Salicion albae*; eurazjatycki. Lasy łęgowe, olszniaki, zagajniki, parki, zarośla, rowy, brzegi wód, groble, wykopy, glinianki, bagna, łąki, pastwiska, murawy, miedze, płoty, ogrody, cmentarze, nasypy kolejowe, śmietniska. Posp., 208/3 — Pogroszew KRAM-F 1966; Radonice z-68. Lit. i herb.: Andrearczyk 1964, WA 1963; Rucińska 1964.
 47. *Salix alba* L. ssp. *alba* — Wierzba biała. Ap; *Salicion albae*; eurazjatycki. Lasy, parki, zarośla, łąki, pastwiska, rowy, bagna, miedze, groble, nasypy, koło zabudowań. Częsty zwłaszcza w uprawie, 91/7 — Kanie z-67. Lit. i herb.: Trzebiński 1916b; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Szymanowski 1961; Rucińska 1964.
 48. *Salix alba* ssp. *vitellina* (L.) Arcangeli — Wierzba płacząca. Erg; Europa. Zm.: cv. *Tristis* — płacząca; cv. *Vitellina* — złota. Dość często hodowany i niekiedy wprowadzany do siedlisk nat., 50/2 — Strzykuły z-66, cv. *Vitellina*; Ursus z-68, cv. *Tristis*. Lit. i herb.: Roz. WA 1932 cor 1972 cv. *Tristis*, ex *S. alba* L.; Trzebiński 1916b.
 49. *Salix triandra* L. ssp. *triandra*, (*S. amygdalina* L.) — Wierzba trójpręcikowa. Ap leśny; *Salicion albae*; eurazjatycki. Olszniaki, zarośla, torfowiska, parki, rowy polne, koło stawów. Rz., 14/5 — Białuty; Brwinów (Rucińska 1964); Domaniew; Domaniewek; Gołaszew z-66; Kręczi; Milanówek; Moszna Parcele; Ożarów Maz. KRAM-F 1966; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Pszczelin (Trzebiński 1916b); Umiaśtów; Wolskie.
 50. *Salix myrsinifolia* Salisb., (*S. nigricans* Sm.) — Wierzba czarniawa. Ap; *Alnetum incanae*; borealno-górski. B. rz., 1/0 — jedynie na pastwisku w Tereni z-70.
 51. *Salix cinerea* L. — Wierzba szara. Ap zaroślowy i leśny; *Alnion glutinosae*, *Salicetum pentandro-cinereae* opt.; eurazjatycki. Zm.: v. *aquatica* (Sm.) Koch — wodna. Zarośla, zagajniki, olszniaki, brzeziny, bory sosnowe i bagienne, olsy, łąki bagniste, torfowiska, rowy, brzegi wód, groble, cmentarze, parki. Często, 50/36 — Borzęcin Duży KRAM-F 1966. Lit. i herb.: Łap. 1882a; Kob. 1924, 1927, 1930a, 1930b, 1946a, 1946b, WA 1922 v. *aquatica*, WA 1923, WA 1924; Kob. J. i R. 1957; Gągała 1964, WA 1963;

Rucińska 1964; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Kobendzina 1966; Majewski 1967; Podb. 1967, 1968.

52. *Salix aurita* L. — Wierzba uszata. Ap zaroślowy i leśny; *Alnion glutinosae*, *Salicetum pentandro-cinereae*, opt.; subatlantycki. Lasy, parki, zarośla, torfowiska, brzegi wód, łąki, pastwiska, wrzosowiska, miedze, nasypy kolejowe, cmentarze. Najczęstszy ze wszystkich gat. wierzb, 266/13 — Ołtarzew z-66; Ożarów Maz. z-65; Wola Bieniewicka KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Błoński 1896; Trzebiński 1916a; Kob. 1930b, WA 1923; Garbowski, Jur. 1933; Roz. WA 1933; Kob. J. i R. 1957; Rucińska 1964; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967.
53. *Salix caprea* L. — Wierzba iwa. Ap leśny; *Sambuco-Salicion*; eurazjatycki, subborealny. Lasy, poręby, parki, zarośla, polany leśne, łąki, pastwiska, brzegi wód, wykopy, groble, nasypy kolejowe, miedze, rowy, przydroża, cmentarze. Częsta, 108/11 — Domaniew KRAM-F 1966; Krakowiany KRAM-F 1967; Pszczelin KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. WA 1923; Roz. WA 1933; Szymanowski 1952; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964; Kośka LOD 1965.
54. *Salix myrtilloides* L. — Wierzba borówkolistna. Ap torfowiskowy; subarktyczny. Zarośla na torfowisku i szkółki. B. rz., 3/0 — Korfowe z-70; Kwirynów z-70; Ołtarzew z-65.
55. *Salix repens* L. ssp. *rosmarinifolia* (L.) Hartman — Wierzba rokita. Ap zaroślowy; eurazjatycki. Zm.: *v. arenaria* Anders. — piaskowa. Zarośla, młodniki leśne, wydmy, wrzosowiska, poręby i polany leśne, łąki wilgotne, torfowiska, mokradła, brzegi bagien, wyschłe stawy, rowy, pastwiska, nasypy kolejowe, przy drogach. Częsty, 72/16 — Korfowe z-70; Pruszków z-66; Truskaw z-68; Wolica z-72. Lit. i herb.: Łap. WA 1878; Błoński 1896; Trzebiński 1916a; Kob. 1930b, WA 1923, WA 1924 *v. arenaria*; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932 cor 1972 *ex S. myrtilloides* L.; Kob. J. i R. 1957; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964; Majewski 1967.
56. *Salix viminalis* L. — Wierzba wiciowa. Ap nadwodny; *Salicion albae*; holarktyczny. Wilgotne lasy, młodniki leśne, parki, zarośla, glinianki, koło stawów, rowy, torfowiska, mokradła, bagna, łąki, nasypy kolejowe, miedze, przy drogach, wykopy, koło zabudowań, gruzowiska, śmietniska, ogrody. Częsty, 94/2 — Domaniew KRAM-F 1966. Lit.: Trzebiński 1916b; Gągała 1964.
57. *Salix eleagnos* Scop. — Wierzba siwa. Erg; *Myricarietalia*. B. rz.,

- hodowany i niekiedy sadzony np. na wydmach w Szymanówku z-70.
58. *Salix purpurea* L. — Wierzba purpurowa. Ap nadwodny; *Salicetalia purpureae*; holarktyczno-śródziemnomorsko-iranoturkański. Zarośla, młodniki leśne, brzegi wód, glinianki, wykopy, doły potorfowe, bagna, mokradła, torfowiska, łąki, polany leśne, pastwiska, groble, nasypy kolejowe, rowy, miedze, płoty, gruzowiska, śmietniska, koło zabudowań. Częsty, 149/2 — Ołtarzew z-66; Ożarów Maz. z-65; Radonice z-68; Stara Wieś KRAM-F 1970. Lit. i herb.: Gągała 1964, WA 1963.
 59. *Salix daphnoides* Vill. — Wierzba wawrzynkowa. Erg; *Salicion eleagni*; eurazjatycko-kontynentalny. Zwykle sadzony na wydmach. Murawa przy drodze leśnej, miedza, gruzowisko. Rz., 8/0 — Grabina; Korfowe; Lubiczów; Łubiec; Łubiec Kolonia; Mariew z-70; Opaleń; Zaborów; Żbików z-66.
 60. *Salix acutifolia* Willd. — Wierzba ostrolistna. Erg; Wsch.-europejsko-azjatycki. Sadzony na wydmach, koło zabudowań, przy drogach, sucha łąka, rów polny, wykopy. Rz., 15/0 — Bramki Ukazowe; Grabina; Izabelin; Kanie; Korfowe; Lipków; Mariew; Opacz; Pilaszków; Sieraków; Truskaw; Wierzbin; Żbików.
 61. *Populus alba* L. — Topola biała. Ap leśny; *Pruno-Fraxinetum*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Lasy, wydmy, zagajniki, parki, cmentarze, zarośla, koło zabudowań, przy drogach, nasypy kolejowe, rowy, brzegi wód, glinianki, wykopy, mokradła, łąki, miedze, uprawy polne (siewki), śmietniska. Częsty, 108/11 — Nowa Wieś KRAM-F 1968; Ożarów Maz. KRAM-F 1966. Lit i herb.: Chełchowski 1898; Trzebiński 1916b; Garbowski, Jur. 1933; Niedziałkowski 1933; Roz. WA 1933; Schneiderowa 1961; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Galicka, Sygietyńska 1970.
 62. *Populus × canescens* (Aiton) Sm. — Topola szara. Ap leśny; *Fraxino-Ulmetum*; europejski. Skraj lasu sosnowego, przy drogach, koło zabudowań. Rz., 6/0 — Ożarów Maz; Rozalin z-71; Sieraków; Stanisławów z-69; Stara Wieś z-70; Zaborówek z-70.
 63. *Populus tremula* L. — Topola osika. Ap leśny; *Pino-Quercetum*; eurazjatycki, subborealny. Lasy, wydmy, poręby, zagajniki, parki, cmentarze, ogrody, zarośla, wrzosowiska, mokradła, łąki, pastwiska, nasypy kolejowe, rowy, miedze, brzegi wód, glinianki, wykopy, przy drogach, koło zabudowań, gruzowiska. Posp., 210/46 — Chojak KRAM-F 1968; Ożarów Maz. KRAM-F 1966; Paszków KRAM-F 1966. Lit i herb.: Łap. 1888; Chełchowski 1898;

- Trzebiński 1916b; Kob. 1924, 1930b, 1952; Roz. WA 1932; Garbowski, Jur. 1933; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Orłoś 1965; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967; Rudnicka-Jeziarska 1969.
64. *Populus simonii* Carrière cv. *Fastigiata* Schn. — Topola Simona Stożkowata. Erg; azjatycki (Chiny). Parki, cmentarze, płoty, przy drogach, koło zabudowań, gruzowisko, zarośla przydrożne. Dość rz., 28/0 — Babice z-71; Błonie z-71; Brwinów z-71; Czubin; Gołaszew; Jawczyce z-68; Ożarów Maz. z-71; Pass z-70; Pęcice (Gągała WA 1963 cor 1972 *Fastigiata ex P. nigra* L.); Płochocin; Pruszków; Radzików z-71; Rokitno z-71; Szeligi; Turczynek z-70; Tworki; Wola Bieniewicka; Wolica; Zaborów; Żbików; Żdźary Południowe.
65. *Populus nigra* L. — Topola czarna, sokora. Ap leśny; *Salicion albae*; eurazjatycko-śródlądowy. Zm.: cv. *Italica* — włoska, (*P. pyramidalis* Roz.). Lasy, parki, zagajniki, cmentarze, zarośla, koło zabudowań, przy drogach, łąki, pastwiska, murawy, nasypy kolejowe, koło stawów, glinianki, wykopy, rowy przydrożne, brzegi rzek, groble, pola uprawne (siewki), śmietniska. Częsty, 173/13 — cv. *Italica*: Biskupice; Błonie; Brwinów (Kob. 1955a); Jawczyce; Józefów; Komarów; Michałowice Osada; Nadarzyn; Ołtarzew; Ożarów Maz.; Podkowa Leśna (Kob. 1955a); Radzików; Rochale; Skorosze; Tworki; Ursus; Żbików. Lit. dla sp.: Chełchowski 1898; Karmazyńska 1928; Garbowski, Jur. 1933; Kob. 1933; Szymanowski 1952, 1964; Gągała 1964.
66. *Populus × canadensis* Moench — Topola kanadyjska. Erg; gat. rozpowszechniony w Europie. Hodowany w kilku odmianach: cv. *Marilandica* Bosc. — holenderska; cv. *Robusta* Schn. — bujna; cv. *Serotina* Hart. — późna, najpospolitsza topola w kraju i na badanym terenie. Przy drogach, koło zabudowań, stawów, rowów, groble, cmentarze, parki; Często, 77/5 — Bronisze, *Marilandica*; Kaputy z-66 *Serotina*; Nadarzyn *Robusta*; Pass *Marilandica*; Pęcice z-68 *Serotina*; Pruszków z-70 *Robusta*; Wawrzyszew *Marilandica*; Wilków z-70 *Marilandica*. Lit. i herb.: Trzebiński 1916a; Szymanowski 1956b; Gągała 1964, WA 1963; Galińska, Sygietyńska 1970.
67. *Populus koreana* Rehd. — Topola koreańska. Erg; wsch.azjatycki. Hodowany i wprowadzany do siedlisk nat., np.: sadzony na mokradłach k. wsi Polesie z-70, z-71. B. rz., 1/0.

68. *Juglans regia* L. — Orzech włoski. Erg; eurazjatycki. Często hodowany i gdzieś indziej dziczejący. Cmentarze, parki, nasypy kolejowe, przy drodze. Rz., 10/3 — Bieliny; Czubin; Józefinów; Leszno; Mory (Trzebiński 1916b; Garbowski, Jur. 1933); Pęcice; Piotrkówek Wielki; Reguły; Ursus; Zaborówek; Żbików (Garbowski, Jur. 1933).

Betulaceae — Brzozowate

69. *Betula pendula* Roth, (*B. verrucosa* Ehrh.) — Brzoza brodawkowata. Ap leśny; *Vaccinio-Piceetea*; eurazjatycki. Zm.: *cv. Dalecarlica* — Strzępolistna; *v. typica* Schneider — typowa. Bory sosnowe, lasy mieszane i olszowe, grądy, brzeziny, wydmy, torfowiska, parki, zagajniki, młodniki leśne, zarośla, wrzosowiska, polany, mokradła, łąki, pastwiska, koło stawów, groble, rowy, nasypy kolejowe, miedze, glinianki, wykopy, przy drogach, cmentarze, koło zabudowań, śmietniska. Posp., 331/70 — Daniewice KRAM-F 1968; Pruszków z-66; Rozalin z-71 *Dalecarlica*; Zaborów k. Nad. z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Błoński 1896; Chełchowski 1898; Trzebiński 1916a; Wiśniewski WA 1921; Kob. 1924, 1927, 1930b, 1946b, WA 1922; Garbowski, Jur. 1933 Roz. WA 1933; Hryniewiecki 1935; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Sokołowska 1962; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Szymański 1964; Durska 1965, WAM 1964; Orłoś 1965; Traczyk H. i T. 1965; Kobendzina 1966; Bobiński, Chociłowski 1967; Majewski 1967; Rudnicka-Jeziarska 1969.
70. *Betula pubescens* Ehrh. ssp. *pubescens* — Brzoza omszona. Ap leśny, *Dicrano-Pinion*; eurazjatycki. Zm.: *v. glabra* Frich f. *rhomboidea* C. K. Schneider; *v. typica* H. Vinhl. f. *rhomboidalis* C. K. Schneider; *v. vulgaris* C. K. Schneider sv. *typica* Schneider f. *rhomboidea*; — sv. *eupubescens* Schneider f. *ovalifolia*; — f. *rhomboidea*. Bory i lasy, wydmy, zagajniki, parki, zarośla, cmentarze, bagna, torfowiska, polany, łąki, pastwiska, rowy, nasypy kolejowe, przy drogach. Częsty, 109/52 — Kanie KRAM-F 1968; Lipków z-68. Lit. i herb.: Trzebiński 1916a; Kob. 1924, 1927, 1930b, 1946b, WA 1922 *v. glabra* f. *rhomboidea*, *v. typica* f. *rhomboidalis*, — *v. vulgaris* sv. *typica*, — *v. vulgaris* sv. *typica* f. *rhomboidea*, — *v. vulgaris* sv. *eupubescens* f. *rhomboidea*; WA 1923 *v. glabra* f. *rhomboidea*, — *v. typica* f. *rhomboidalis*, — *v. vulgaris* sv. *typica* f. *rhomboidea*, — *v. vulgaris* sv. *eupubescens* f. *ovalifolia*; Kob. J. i R.

1957; Rzewuski 1960; Gągała 1964; Traczyk H. i T. 1965; Kobendzina 1966; Majewski 1967; Podb. 1968.

71. *Betula pubescens* Ehrh. ssp. *tortuosa* (Ledeb.) Nyman, (*B. obscura* A. Kotula) — Brzoza czarna. Ap leśny; Europa pn. (arktyczna). B. rz., tylko w P.K., 2/22 — Ciechowąż (Kob. J. i R. 1957); Długie Bagno (Kob. 1930b); Izabelin (Bobiński, Chociłowski 1967); Korfowe (Kob. WA 1952; Kobendzina 1966); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); między Pocięgą a Sierakowem (Kob. 1930b); Puszcza Kampinoska (Kob. 1927; Jentys-Szaferowa 1959, 1961); Sieraków z-70 (Kob. 1946b; Kob. J. i R. 1957; Kobendzina 1966; Bobiński, Chociłowski 1967); pod Sierakowem (Kob. 1934b); Nadleśnictwo Sieraków (Kob. 1924, WA 1923); na pd od Wywrotniej Góry (Kob. 1930b).
72. *Alnus glutinosa* (L.) Gaertner — Olsza czarna. Ap leśny; *Alnion glutinosae*; eurazjatycki. Lasy olszowe, grądy, torfowiska, bory wilgotne, parki, zarośla, bagna, mokradła, łąki, pastwiska, nasypy kolejowe, rowy, groble, brzegi wód, miedze, przy drogach. Posp., 334/67 — Ożarów Maz. z-74. Lit. i herb.: Łap. 1888, Chełchowski 1898; Trzebiński 1916a, 1916b; Kob. 1924, 1927, 1930b, 1933, 1946b, WA 1923; Garbowski, Jur. 1933; Hryniewiecki 1935; Pinowski 1954; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Szymanowski 1961; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964a, b; Kośka LOD 1965; Orłoś 1965; Traczyk H. i T. 1965; Kobendzina 1966; Podb. 1967.
73. *Alnus incana* (L.) Moench — Olsza szara. Ap nadwodny; *Alno-Padion*; eurosyberyjsko-północnoamerykański. Las, zagajnik, park, rów przydrożny. B. rz., 4/3 — Helenów (Trzebiński 1916b); Leszno z-66; Opaleń z-70; Pruszków (Trzebiński 1916b); Strzykuły z-71; ? między Warszawą a Łowiczem (Berdau in Rost. 1872); Żółwin z-70.

Corylaceae — Leszczynowate

74. *Carpinus betulus* L. — Grab zwyczajny. Ap leśny; *Carpinion betuli*; eurazjatycki. Lasy, poręby, zagajniki, parki, cmentarze, zarośla, przy drogach, nasypy kolejowe, koło zabudowań. Częsty, 98/59 — Pilaszków z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888; Chełchowski 1898; Wiśniewski WA 1921; Kob. 1924, 1927, 1930b, 1934b, 1946a, 1946b; Roz. WA 1932; Wiśniewski, Fronciewicz WA 1932; Garbowski, Jur. 1933; Hryn-

wiecki 1935; Kob., Zanówa WA 1953; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Orłoś 1965; Traczyk H. i T. 1965; Kobendzina 1966; Riedel LOD 1969; Rudnicka-Jezierska 1969.

75. *Corylus avellana* L. — Leszczyna pospolita. Ap zaroślowy i leśny; *Quercus-Fagetea*; śródziemnomorsko-subatlantycki. Lasy mieszane i liśc., parki, zagajniki, zarośla, cmentarze, płoty, nasypy kolejowe, miedze, rowy, groble, gruzowiska. Częsty, 108/41 — Kanie z-68; Rodonice z-68. Lit i herb.: Łap. 1888; Kob. 1924, 1927, 1930b, 1946a, 1946b; Garbowski, Jur. 1933; Roz. WA 1933; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Rucińska 1964; Durska 1965; Orłoś 1965; Traczyk H. i T. 1965; Rudnicka-Jezierska 1969.

Fagaceae — Bukowate

76. *Fagus sylvatica* L. — Buk zwyczajny. Erg; *Fagion sylvaticae*; śr.-europejski. Tylko hodowany w kilku odmianach oraz wprowadzany do siedlisk naturalnych. Lasy, parki, zagajnik, przy drodze. Zm.: cv. *Atropunicea* West. — Czerwonolistny. 8/2 — Babice (Chełchowski 1898); Bronisze; Łązniew; Malichy *Atropunicea*; Młochów; Opaleń (Błoński in Chełchowski 1898); Pruszków *Atropunicea*; koło Rozalina z-67; Zaborów k.Nad.; Żdżary Południowe z-67.
77. *Quercus rubra* L. — Dąb czerwony. Erg; północnoamerykański. Lasy sosnowe, wydmy zalesione, zagajniki, parki, zarośla łąkowe, cmentarze, przy drogach, śmietnisko. Dość rz., 41/7 — Bronisze; Brwinów (Riedel LOD 1969); Chojak; Chruslin; Góry; Grabów; Izabelin; Julinek; Koczargi Stare z-69; Komorów; Korfowe; Krakowiany; Kwirynów; Laski (Kob. 1930b); Lipków; Mariew; Milanówek; Nadarzyn; Nowa Wieś; Nowiny; Opaleń (Kob. 1930b); Owczarnia; Ożarów Maz.; Pęcice; Piotrkówek Wielki; Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Radonice; Roztoka; Sieraków (Kob. WA 1923, WA 1924; Kob. J. i R. 1957); Stasinek z-67; Strzeniówka z-67; Szymanówek; Tworki; Zaborów.
78. *Quercus petraea* (Mattuschka) Liebl. — Dąb bezszypułkowy. Ap leśny; subatlantycko-śródziemnomorski. Lasy, wydmy zalesione, bory sosnowe, parki, zagajniki, zarośla, cmentarze. Dość rz., 21/14 — Bieliny; Chojak; pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Góra Kilianka (Kob. 1930b); Góry; Grabów z-71; Janów; Julinek; Kępiaste; Klaudyn; Kostowiec; Laski; Leszno; Las młochowski (Kob. 1934b); Mogiła Powstańców (Kob. J. i R. 1957); Nadarzyn; pod Nadarzynem (Kob. WA 1932); Nowa

Wież; Opaleń; Leśnictwo Pocięcha (Kob. 1930b); Podkowa Leśna (Kob. WA 1932); Rozalin; Roztoka; Sieraków (Kob. 1930b; Kob. J. i R. 1957); pod Sierakowem (Kob. 1927); Leśnictwo Sieraków (Kob. 1930b); Nadleśnictwo Sieraków (Kob. 1924); Stasinek; Zaborów k.Nad. z-67.

79. *Quercus robur* L. ssp. *robur* — Dąb szypułkowy. Ap leśny; eurazjatycki. Dąbrowy tworzy tylko na małych powierzchniach, poza tym jako domieszka w lasach i w podszyciu. Zm.: *v. microcarpa* L arch — droбноowocowa; *v. puberula* Beck. — omszona. Lasy liśc. i mies., wydmy, brzeziny, młodniki, poręby, parki, zarośla, wrzosowiska, polany, łąki, torfowiska, mokradła, pastwiska, nasypy kolejowe, miedze, koło zabudowań. Posp., 276/100 — Bieniewo z-66; Kanie z-67; Komorów KRAM-F 1968; Krakowiany z-68; Ożarów Maz. KRAM-F 1968; Sieraków z-70; Zaborów k.Nad. z-67. Lit i herb.: Łap. 1888; Chełchowski 1898; Trzebiński 1916a, 1916b; Kob. 1924, 1927, 1930b, 1934a, 1946a, 1946b, 1952b, WA 1922 *v. microcarpa*, WA 1923 *v. puberula*, WA 1925; Wiśniewski WA 1922; Anonim WA 1927; Garbowski, Jur. 1933; Roz. WA 1933; Hryniwiecki 1935; Szczesny 1952; Pinowski 1954; Szymanowski 1956b; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Durska 1965, WAM 1964; Kośba LOD 1965; Orłoś 1965; Traczyk H. i T. 1965; Kobendzina 1966; Majewski 1967; Riedel LOD 1969; Rudnicka-Jezierska 1969; Galicka, Sygietyńska 1970.

Ulmaceae — Wiązowate

80. *Ulmus glabra* Hudson, (*U. scabra* Mill.) — Wiąz górski. Ap leśny; eurazjatycki. Parki, zagajniki, przy drodze. B.rz., 5/1 — Lipków; Młochów z-68; Pęcice z-66; Strzykuły; Zaborów; Zamczysko (Kob. J. i R. 1957).
81. *Ulmus minor* Miller, (*U. campestris* L.) — Wiąz pospolity. Ap leśny; *Alno-Padion*. Zm.: *v. suberosa* Rehd. — korkowa. Lasy, zagajniki, parki, zarośla, przydroża. Rz., 12/5 — Bieliny; Grabina z-70, wraz z *v. suberosa*; Koczargi Nowe; Lipków (Trzebiński 1916a); las młochowski (Łap. 1888); Podkowa Leśna (Roz. WA 1932); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Pruszków; Roztoka; Wola Bieniewicka; Wolica; Zielonki z-69; Żbików.
82. *Ulmus laevis* Pallas, (*U. effusa* Willd.) — Wiąz szypułkowy. Ap. leśny; środkowoeuropejski. Zm.: *v. suberosa* Ehrh. — korkowa. Lasy łęgowe, wydmy zalesione, zarośla, poręby, parki, za-

gajniki, cmentarze, brzegi wód, nasypy kolejowe, przy drogach, miedze, pastwiska, gruzowiska. Posp., 206/13 — Bieniewo z-66; Biskupice; Brwinów; Faszczycze Stare z-68; Lipków z-69; Pass; Reguły; Strzykuły z-71; Tworki; Wolica; Zielonki (wszędzie jako *v. suberosa*, z wyj. Faszczyc, Lipkowa i Strzykuł). Lit. i herb.: Trzebiński 1916a, 1916b; Kob. 1924, 1933, WA 1923a, b; Roz. WA 1932; Szymanowski 1952, 1961; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Galicka, Sygietyńska 1970.

Moraceae — Morwowate

83. *Morus alba* L. — Morwa biała. Erg; azjatycki. Hodowany i wprowadzany do niektórych siedlisk. Płoty, zarośla przydrożne, parki, cmentarze. Dość rz., 28/3 — Błonie (Garbowski, Jur. 1933); Bronisze; Brwinów; Chruslin; Czubin; Duchnice z-68; Gawartowa Wola; Gołębki; Grabków; Kajetany; Kopana; Kostowiec; Michałowice; Milanówek (Garbowski, Jur. 1933); Moszna; Nowa Wieś k. Milanówka; Ożarów Maz.; Pęcice; Piastów; Pruszków; Radonice; Rochale; Rokitno; Święcice; Tworki; Ursus; Wola Bieniewicka; Zaborów Szczawin; Zielonki z-69; Żówin.

Cannabaceae — Konopiowate

84. *Humulus lupulus* L. — Chmiel zwyczajny. Ap leśny; eurosyberyjsko-boreoamerykański. Lasy, wydmy zalesione, zagajniki, parki, zarośla, brzegi wód, nasypy kolejowe, płoty, przychacia, cmentarze, ogrody. Częsty, 127/9 — Józefów z-67. Lit i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Zawidzka WA rok ?; Kob. 1930b; Garbowski, Jur. 1933; Roz. WA 1933; Nasiłowski LOD 1948; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963.
85. *Cannabis sativa* L. — Konopie siewne. Ep; eurazjatycki. Przychacia, przydroża, śmietniska, komposty, gruzowiska, wykopy, groble, przypłocia, ogrody, cmentarze, zagajniki, parki, zarośla, pastwiska, pola. Gat. częsty — zadomowiony na siedliskach ruderalnych i segetalnych, gdzieś uprawiany, 106/1 — Babice z-71; Nowogórna Wieś z-70; Opaleń z-70. Lit.: Gągała 1964.

Urticaceae — Pokrzywowate

86. *Urtica dioica* L. — Pokrzywa zwyczajna. Ap leśny; eurosyberyjski. Zm.: *v. monoica* Tausch.; *v. subinermis* Uechtr. Lasy wilgotne, laski sosnowe, parki, zagajniki, zarośla, wydmy zalesione,

- cmentarze, ogrody, poręby leśne, przychacia, przypłocia, śmietniska, przydroża, nasypy kolejowe, brzegi wód, torfowiska, łąki, pastwiska, miedze, pola. Najposp., wszędzie na siedl. ruderalnych, 485/33 — Faszczycze Stare z-68 v. *monoica*; Lipków KRAM-F 1968; Ożarów Maz. KRAM-F 1968; Radonice KRAM-F 1968; Sieraków z-70 v. *subinermis*; Skorosze KRAM-F 1968; Szamoty KRAM-F 1968; Ursus KRAM-F 1968; Urzut KRAM-F 1969; Zielonki KRAM-F 1969. Lit. i herb.: Łap. 1882a, 1888; Trzebiński 1916a; Zawidzka WA rok ?; Jur. 1930; Kob. 1930b; Garbowski, Jur. 1933; Roz. WA 1933 rev 1973 v. *monoica*; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967, KRAM-F 1968.
87. *Urtica urens* L. — Pokrzywa żegawka. Arch; *Sisymbrium*; wieloobszarowy. Posp. na siedl. ruderalnych i segetalnych, 211/12 — Kanie z-70; Ożarów Maz. z-65; Pociecha z-70; Sieraków z-70; Ursus z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Jur. 1930; Bulakowska LOD 1956; Końska LOD 1965; Majewski 1967.

Santalaceae — Sandałowcowate

88. *Thesium ebracteatum* Hayne in Schrader, (*Th. ebracteatum* L.) — Leniec bezpodkwiatkowy. Ap; Europa wsch. i śr.wsch. Lasy liśc., wydmy zalesione, skarpa toru kolejowego. Rz., 9/6 — Brwinów (Wiśniewski WA 1920); Góra Kilianka (Kob. WA 1924); Julinek z-70; Łuże (Kob. WA 1924); Opaleń; Otrębusy (Kob. 1958); Pociecha z-70; Podkowa Leśna (Kob. 1958); Roztoka z-70; Sieraków (Kob. 1930b); Szymanówek; Truskaw; Truskaw Mały z-70.

Viscaceae — Jemiółowate

89. *Viscum album* L. — Jemioła pospolita. Ap; Europa z wyj. krańców pn. i wsch., Afryka pn., Azja. Gat. częsty, pasożytuje na różnych drzewach i krzewach liśc., np.: *Acer saccharium*, *Betula pendula*, *B. pubescens*, *Crataegus monogyna*, *Juglans nigra*, *Populus canadensis* *Serotina*, *P. nigra*, *P. tremula*, *Prunus domestica*, *Robinia pseudacacia*, *Rosa canina*, *Salix fragilis*, *S. viminalis*, *Sorbus aucuparia*, *Tilia cordata*. Lasy, parki, ogrody, zagajniki, cmentarze, drzewa przy drogach i koło zabudowań; 66/12 — Ożarów Maz. z-67 na *Acer saccharium*. Lit. i herb.: Czepieliński 1913; Karmazyńska 1928; Kob. 1930b, WA 1922; WA 1923; WA 1924; Szymanowski 1964.

90. *Viscum laxum* Boiss. et Reut. — Jemioła rozpięzchła. Ap; *Dicrano-Pinion*; Europa śr. i pd. Pasożytuje na *Pinus sylvestris*, głównie w lasach, na całym obszarze P.K. Rz., 18/7 — Ciechowąż; Debły; Grabina (Wiśniewski WA 1923); Izabelin; Komorów (Karmazyńska 1928); Ławy; Łubiec Kolonia; Popówek z-68; Puszcza Kampinoska (Kob. 1930b; Sokołowski 1965); Roztoka z-70; (Kob. WA 1922); Rózin; Sieraków (Kob. WA 1923, WA 1925); Leśnictwo Sieraków (Karmazyńska 1928); Szymanówek; Wywrotnia Góra z-70; Zaborów Leśny.

Aristolochiaceae — Kokornakowate

91. *Asarum europaeum* L. — Kopytnik pospolity. Ap leśny; *Fagetalia sylvaticae*; eurazjatycki. Wilgotne lasy liściaste i mieszane, grądy, parki, cmentarze. Rz., 18/14 — Babice (Błoński 1892); Brwinów (Wiśniewski WA 1920; Zawidzka WA rok ?); Ciechowąż; Faszczycze Stare z-68; Gać Zaborowska (Kob. WA 1923); Kopana; Łąki Strzeleckie; lasy młochowskie (Kob. 1934); okolice Warszawy po Ołtarzew (Łap. 1882a); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pociecha z-70, (Kob. 1930b); Podkowa Leśna z-70, (Roz. WA 1933); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Sieraków (Majewski 1967); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Wolica KRAM-F 1967; Zaborów Leśny; Żbików KRAM-F 1970; Ryc. 6.

Polygonaceae — Rdestowate

92. *Polygonum aviculare* L. — Rdest ptasi. Ap piaszczyski; Zm.: *v. procumbens* Hayne; *v. virgatum* Peterm. Jeden z najposp. gat. spotykanych prawie wszędzie, zwłaszcza na siedliskach ruderalnych, 467/36 — Babice z-71 *v. procumbens*; Bramki Ludne KRAM-F 1966; Falęcin KRAM-F 1970; Ożarów Maz. KRAM-F 1968; Podkowa Leśna z-71 *v. virgatum*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 rev. 1973 *v. procumbens*; Wiśniewski WA 1920 rev. 1973 *v. procumbens*; Zawidzka WA rok ? rev. 1973 *v. procumbens*; Kob. WA 1922; Jur. 1933; Gągała 1964; Rucińska 1964; Wójcik 1964, 1965; Durka 1965, WAM 1964; Majewski 1967.
93. *Polygonum neglectum* Besser — Rdest zaniedbany. Ap; śr.europejski. Nasypy kolejowe i murawy przy torach kolejowych, miedze, zboża, ścierniska, cmentarze, poręby leśne. Rz., 7/0 — Izabelin z-71; las młochowski; Ołtarzew; Ożarów Maz. z-72; Pławy z-68; Zamczysko (Kob. WA 1923 cor 1973 ex *P. aviculare* L.); Ząbieniec z-68.

Rys. 6. Stanowiska wybranych gatunków
 Estamp 6. Les positions des espèces choisies

94. *Polygonum arenastrum* B o r e a u — Rdest piaskowy. Ap; *Plantagini-Lolietum*; europejski. Zm.: *v. triviale* R c h b. Przydroża, drogi polne, ścieżki, nasypy kolejowe, miedze, uprawy okopowe, zboże, cmentarze. Rz., 18/2 — Babice z-71 *v. triviale*; Błonie; Brwinów (Rucińska WA 1963 cor 1973 ex *P. aviculare* L.); Dębówka; Duchnice; Komorów KRAM-F 1968; Ołtarzew; Otrębusy; Ożarów Maz. z-73; Ożarówek; Pęcice z-71, *v. triviale*, (Gągała WA 1963 cor 1973 ex *P. aviculare* L.); Wolica.
95. *Polygonum minus* H u d s o n — Rdest mniejszy. Ap nadwodny; Zm.: *v. niemirowiense* Z a p.; *v. sanguineum* A. S c h w a r z; *v. subcontinuum* M e i s n. Parki, olszniaki, torfowiska, łąki wilgotne, rowy, glinianki. Rz., 10/2 — Bieliny z-68 *v. subcontinuum*;

- Grabina z-71 *v. niemiroviense*; Kępiaste z-71 *v. subcontinuum*; Kopytów; Łuże (Kob. WA 1923 cor 1973 ex *P. persicaria* L.); Michałowice Wieś z-68; Nowiny z-71 *v. niemiroviense*; Parzniew z-68; Pławy z-68; Sieraków (Kob. 1930b, WA 1922 rev. 1973 *v. niemiroviense*); Wojcieszyn z-69 *v. sanguineum*. Ryc. 6.
96. *Polygonum mite* Schrank — Rdest łagodny. Ap nadwodny; *Bidenton tripartitae*; subatlantycko-śródziemnomorski. Miejsca błotniste, brzegi stawów, cmentarz. B. rz., 3/0 — Leszno; Paszków; Pęcice z-68.
97. *Polygonum hydropiper* L. — Rdest ostrogorzki. Ap nadwodny; *Bidenton tripartitae*; eurazjatycko-boreoamerykański. Zm.: *v. remotum* Zap.; *v. tenue* Zap. Lasy olszowe, wilgotne i bagniste, brzeziny, parki, cmentarze, ogrody, zarośla, łąki, pastwiska, rowy, brzegi wód, groble, nasypy kolejowe, przy drogach, wilgotne pola. Częsty, 185/31 — Bramki Ludne z-67 *v. tenue*; Grabina z-71 *v. remotum*; Milanówek KRAM-F 1967; Nowiny z-71 *v. tenue*; Ożarów Maz. z-65; Pruszków z-69 *v. remotum*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Jur. 1930; Kob. 1930b, WA 1922; Roz. WA 1933; Kochman 1936, Kawecka-Starmachowa 1939; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. remotum*; Kadzikiewicz LOD 1964; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. remotum*; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967; Podb. 1967, 1968.
98. *Polygonum persicaria* L. — Rdest plamisty. Ap nadwodny; *Secalietea* i *Bidenton tripartitae*; wieloobszarowy. Zm.: *v. agreste* Meisn.; *v. biforme* Fries.; *v. elatum* (Wahl.) Gren. et Godr. Pola, ugory, ścierniska, miedze, przydroża, murawy, nasypy i tory kolejowe, groble, rowy, brzegi wód, łąki, pastwiska, przychacia, przypłocia, śmietniska, ogrody, cmentarze, zarośla, parki, poręby leśne. Posp., 320/42 — Domaniew z-66 *v. agreste*; Józefów z-68 *v. elatum*; Ożarów z-68 *v. biforme*; Pogroszew z-67 *v. elatum*; Zaborów Leśny z-71. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 rev. 1973 *v. biforme*; Zweigbaumówna 1916; Kob. WA 1922 rev. 1973 *v. biforme*; Jur. 1930; Roz. WA 1933; Kołtubaj, Chmielewski LOD 1949 *v. elatum*; Makowska LOD 1956; Różycki LOD 1961; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963, rev 1973 *v. biforme*; Wójcik 1964, 1965; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967.
99. *Polygonum lapathifolium* L. ssp. *lapathifolium*, (*P. nodosum* Pers.) — Rdest szczawiolistny. Ap nadwodny; *Bidentetalia tri-*

partitae; wieloobszarowy. Zm.: *v. eunodosum* Asch. et Gr. — kolankowaty; *v. ovatum* A. Br — jajolistny. Rowy, brzegi wód, stawów, groble, tory kolejowe, śmietniska, pola, ogrody, cmentarze, parki. Dość rz., 24/12 — Babice z-71 *v. eunodosum*; Błonie; Brwinów (Rucińska 1964); Józefów z-68 *v. ovatum*; Kopana z-70; Krosna z-67; Milanówek; Mory (Jur. 1930); Ożarów Maz. z-72; Ożarówek; Pęcice z-68 *v. ovatum*, z-68 *v. eunodosum*; (Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. eunodosum*); Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Pruszków z-69; Pszczelin (Jur. 1930); Rusiec; Sieraków (Kob. WA 1924 cor 1973 *v. eunodosum*, ex *P. persicaria* L.); Ursus.

100. *Polygonum lapathifolium* L. ssp. *danubiale* (Kern.) Dans. — Rdest Brittingera. Ap nadwodny; *Polygono brittingeri* — *Chenopodium rubri*; eurazjatycki. Przydroża, groble, rowy, łąka wilgotna, pastwiska. Rz., 8/0 — Błonie z-68; Kajetany; Kopytów; Nardzyn z-71; Radzików; Walendów; Witki.

101. *Polygonum lapathifolium* L. ssp. *incanum* (F. W. Schmidt) Schübl. et Mart., (*P. tomentosum* Schrank) — Rdest gruczołowaty. Ap nadwodny; *Polygono-Chenopodietalia*; eurazjatycki. Zm.: *v. incanum* (Roth.) Asch. et Gr. — szara; *v. viride* Litw. — zielona. Pola, ugory, miedze i drogi polne, przyroza, tory kolejowe, śmietniska, gruzowiska, groble, rowy, brzegi wód, łąki, pastwiska, cmentarze, parki, ogrody. Posp., 204/24 — Jawczyce z-68 *v. incanum*; Macierzysz z-66 *v. incanum*; Ożarów Maz. z-66 *v. viride*; Ożarówek z-68 *v. incanum*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Kob. WA 1922; Jur. 1930; Roz. WA 1933; Rogozowska WA 1950; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963 cor 1973 *v. incanum* ex *P. nodosum* Pers.; Wójcik 1964 *v. incanum*, 1965 *v. incanum*; Kośka, Sowa LOD 1965; Majewski 1967, KRAM-F 1963, KRAM-F 1967.

102. *Polygonum amphibium* L. — Rdest ziemnowodny. Ap nadwodny; *Potametalia*; eurazjatycki. Zm.: *f. decumbens* Klett. et Richt. — nadbrzeżna; *f. natans* Moench — wodna; *f. terrestre* (Neillr.) Leys. — lądowa. Wody stojące, groble, brzegi rzek, rowy, torfowiska, mokradła, łąki, pastwiska, nasypy i tory kolejowe, przydroża, przypłocia, pola, ugory, miedze, śmietniska, zarośla, parki, cmentarze, ogrody. Posp., 292/13 — Macierzysz z-66 *f. terrestre*; Ołtarzew z-65 *f. natans*; Opacz Kolonia z-68 *f. natans*; Opacz Mała z-68 *f. terrestre*; Pęcice z-68 *f. terrestre*, KRAM-F 1968 *f. terrestre*; Umiastów KRAM-F 1966 *f. terrestre*; Wola Bieniewicka z-68 *f. decumbens*; Żabieniec KRAM-F 1968 *f. terrestre*.

Lit. i herb.: Łap. 1888 f. *terrestre*; Łap., Pławińska WA 1887 f. *terrestre*; Sznabel WA rok ? cor 1974 ex *Potamogeton crispus* L.; Kob. WA 1922 cor 1974 f. *terrestre* ex *Polygonatum amphibium* f. *terrestre*, WA 1923 cor 1973 f. *decumbens*, f. *natans* ex *P. bistorta* L.; Wójcik 1964, 1965; Końska LOD 1965; Majewski 1967; Podb. 1968.

103. *Polygonum bistorta* L. — Rdest węzownik. Ap łąkowy; *Calthion*; holarktyczny. Zm.: f. *griseum* Beck — szara; f. *latifolium* Hayne — szerokolistna; f. *puberulum* Beck — omszona. Torfowiska, łąki, rowy, pastwiska, brzegi rzek, lasy olszowe. D. rz., 30/11 — Bąki; Błonie (Mączyńska LOD 1956 f. *puberulum*); Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *latifolium*); Gąsin; Grabina; Grudów; Kanie; Komorów; Krakowiany; Opacz; Otrębusy (Rucińska 1964); Paszków; Pęcice KRAM-F 1968, KRAM-F 1968, (Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *griseum*); Pławy; Pruszków; Pszczelin (Durska 1965, WAM 1964); Sieraków; Stasinek; Strzeniówka; Szamoty; Truskaw; Tworki; Ursus Kadzikiewicz LOD 1964); Walendów z-67 f. *griseum*; Wilków (Biskupska, Chmielewski LOD 1950 f. *puberulum*); Wola Krakowińska KRAM-F 1968; Wólka; Wróblewo; Zaborów; Żbików z-68 f. *griseum*.

104. *Fallopia convolvulus* (L.) A. Löve, (*Polygonum convolvulus* L.) — Fallopia powojowa. Ap zaroślowy; *Secalietea*; eurazjatyckoboreoamerykański. Zm.: f. *pusillum* (Kit.) Beck — drobna. Pola, ugory, miedze i drogi polne, przydroża, przypłocia, nasypy i tory kol., pastwiska, łąki, przychacia, śmietniska, rowy, zarośla, poręby leśne, lasy liściaste, wydmy zalesione, parki, cmentarze, ogrody. Posp., 377/33 — Błonie f. *pusillum*; Domaniew KRAM-F 1966; Izabelin f. *pusillum*; Łuże z-70; Macierzysz f. *pusillum*; Opaień f. *pusillum*; Wolskie z-67; KRAM-F 1966. Lit i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Wiśniewski WA 1920; Zawidzka WA rok ?; Kob. WA 1922; Jur. 1930; leg. ?, det. Chmielewski LOD 1949; Makowska LOD 1956; Majewski 1963; 1965a, 1967, WAM 1961, KRAM-F 1967; Rucińska, Now. WA 1963; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964; Wójcik 1964, 1965.

105. *Fallopia dumetorum* (L.) Holub, (*Polygonum dumetorum* L.) — Fallopia zaroślowa. Ap zaroślowy; *Calystegion sepium*; eurazjatyckoboreoamerykański. Zarośla, zagajniki, parki, lasy, cmentarze, płoty, groble, nasypy kolejowe, rowy, śmietniska. Częsty, 70/4 — Brwinów KRAM-F 1967, KRAM-F 1970; Ożarów Maz. z-66; Pęc-

- cice Małe z-68. Lit. i herb.: Kob. WA 1923 cor 1973 ex *Polygonum convolvulus* L., WA 1929; Roz. WA 1932 cor 1973 ex *Polygonum convolvulus* L., Rucińska WA 1963 cor 1973 ex *Polygonum convolvulus* L.
106. *Reynoutria japonica* Houtt. — Reynoutria japońska. Erg; *Alliarion*; wsch. azjatycki. Hodowany i dziczyły, przypłocia, przydroża i rowy, groble, koło zabudowań, cmentarze, parki, śmietniska. D. rz., 38/0 — Babice; Brwinów; Duchnice; Gołębki, Grabków; Janów; Komorów; Latchorzew; Leszno; Michałowice Osada; Milanówek; Nowa Wieś; Nowogórna Wieś; Ołtarzew; Ożarów Maz.; Pęcice z-66; Powązki; Pruszków; Reguły; Rozalin z-71; Tworki; Ursus; Zaborów z-70; Żbików.
 107. *Reynoutria sachalinensis* (Friedrich Schmidt Petrop.) Nakai in Mori — Reynoutria sachalińska. Erg; *Alliarion*; wsch. azjatycki. Gdzieniegdzie hodowany i dziczyły, przydroża, przypłocia. B. rz., 2/0 — Otrębusy z-74; Ursus z-68.
 108. *Fagopyrum esculentum* Moench — Gryka zwyczajna. Ergf; azjatycki. Dzczyły, głównie wzdłuż linii kol., pola, przydroża, tory i nasypy kol. Rz., 12/1 — Bramki Ukazowe; Chruslin; Gawartowa Wola; Gołaszew; Janów z-71; Ołtarzew z-72; Ożarów Maz.; Ożarówek z-68; Ursus (Kadzikiewicz LOD 1964); Wola Łuszczewska z-70.
 109. *Fagopyrum tataricum* (L.) Gaertner — Tatarka. Ergf; azjatycki. Dzczyły, zwykle na terenach kolejowych, pola, ogrody, przydroża, tory i murawy przy torach kol. Rz., 8/1 — Daniewice; Dębówka; Michałowice Osada z-68; Ołtarzew z-72; Ożarów Maz.; Płochocin — Błonie (Andrearczyk 1964, WA 1963); Podkowa Leśna; Urzut.
 110. *Rumex acetosella* L. — Szczaw polny. Ap leśny; wieloobszarowy. Zm. v. *integrifolius* Wallr.; v. *multifidus* DC.; f. *repens* DC.; f. *tenuifolius* Wallr. Pola, ugory, ścierniska, miedze, suche łąki, pastwiska, nasypy i tory kol., groble, rowy, przydroża, przychacia, wysypiska, glinianki, ogrody, cmentarze, zarośla, poręby, szkółki i młodniki leśne, wrzosowiska, wydmy, lasy. Posp., 375/45 — Kostowiec z-68 f. *tenuifolius*; Laski z-66 v. *integrifolius*; Ożarów Maz. z-65 v. *multifidus*; Reguły z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zawidzka WA rok ? rev. 1973 v. *multifidus*; Jur. 1930; Kob. 1930a, 1930b, WA 1922; WA 1923, WA 1954; Roz. WA 1932, WA 1933; Garbowski, Jur. 1933; Kob., Zanowa WA 1954 rev. 1973 f. *repens*; Makowska LOD 1956; Golińska LOD 1958; Rzewuski 1960; Szmagierowa LOD 1962; Andrearczyk 1964; Gągała 1964; Wójcik 1964,

- 1965; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967; Rudnicka-Jeziarska 1969.
111. *Rumex acetosa* L. — Szczaw zwyczajny. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; eurazjatycko-północnoamerykański. Zm.: f. *carminea* Dom.; v. *hortensis* Dierb. Łąki, torfowiska, pastwiska, murawy, nasypy kolejowe, groble, brzegi wód, przydroża, miedze, pola, ugory, zarośla, wrzosowiska, wydmy zalesione, zagajniki, lasy, parki, ogrody, cmentarze. Posp., 382/21 — Błonie f. *carminea*; Brwinów z-72 f. *hortensis*; Kanie f. *carminea*; Ławy f. *carminea*; Mariew KRAM-F 1969; Michałowice Wieś KFAM-F 1968; Nowa Wieś z-68, KRAM-F 1968; Opacz KRAM-F 1968; Opacz Kolonia KRAM-F 1968; Strzeniówka z-68; Szafoty f. *carminea*; Urzut f. *carminea*; Wystanki f. *carminea*. Lit. i herb.: Łap. 1882a, 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Roz. WA 1932; Kob. WA 1954; Rzewuski 1960; Różycki, Now. LOD 1962; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963, Durska 1965, WAM 1964.
 112. *Rumex thyrsiflorus* Fingerh. — Szczaw rozpierzchły. Ep; *Arrhenatheretum elatioris*; eurazjatycki. Łąki, pastwiska, murawy, nasypy i tory kol., miedze, rowy, brzegi wydm, lasów, cmentarze. Częsty, 75/2 — Kanie z-68; Krosna z-68; Moszna z-68. Herb.: Kob. WA 1932; Andrearczyk WA 1963 cor 1973 ex *R. acetosella* L.
 113. *Rumex aquaticus* L. — Szczaw wodny. Ap nadwodny; *Phragmitetalia eurosibirica*; eurazjatycki. B. rz., 0/2 — Pęcice — rów na torfowisku (Gągała 1964, WA 1963 — brzeg rzeki).
 114. *Rumex confertus* Willd. — Szczaw omszony. Ap łąkowy; Europa śr. i wsch. Azja zach. Zm.: v. *denudatus* Zap. Murawy przydrożne, koło zabudowań i przy torach kolejowych, wysypiska, rowy, groble, przypłocia, łąki, zagajniki, cmentarze, parki. Dość rz., 44/4 — Babice, Błonie; Dębówka; Faszczycze Stare z-68; Gołaszew; Józefinów; Józefów; Kaputy; Kępiaste (Kob. WA 1922); Kopytów; pod Leszmem (Kob. 1930b); Ołtarzew; Ożarów Maz. z-67; Pęcice z-68, KRAM-F 1968, KRAM-F 1968; Piastów; Pilaszków; Piorunów z-66 v. *denudatus*; Płochocin z-66; Płochocin — Błonie (Andrearczyk WA 1963 rev. 1973 v. *denudatus*; Now. 1967); Pruszków; Radonice; Stara Wieś; Wąsy; pod Wilkowem (Kob. WA 1924); Wolica; Zaborów; Zaborówek; Zielonki z-69; Żofiówka; Żbików; Żółwin. Ryc. 6.
 115. *Rumex hydrolapathum* Hudson — Szczaw lancetowaty. Ap nadwodny; *Phragmitetalia eurosibirica*; pd.-śr.europejski. Mokradła,

- brzegi wód, doły potorfowe, łąki podmokłe, torfowiska, rowy, zagajniki, parki, lasy olszowe. Częsty, 139/26 — Komorów KRAM-F 1968; Krakowiany KRAM-F 1968; Milanówek KRAM-F 1967; Ożarów Maz. KRAM-F 1966; Żbików KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Kob. 1930b; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967; Podb. 1967, 1968.
116. *Rumex crispus* L. — Szczaw kędzierzawy. Ap. łąkowy; *Agropyro-Rumicion crispi*; eurazjatycki. Zm.: *v. typicus* Beck; *v. unicallosus* Peterm. Torfowiska, łąki, pastwiska, murawy, miedze, pola, ugory, rowy, przydroża, nasypy i tory kol., groble, brzegi wód, przypłocia, śmietniska, przychacia, ogrody, cmentarze, zarośla, lasy olszowe, brzeziny, parki. Posp., 379/19 — Dębówka KRAM-F 1968; Miłecin z-67 *v. unicallosus*; Ołtarzew z-65; Świącice z-66 *v. typicus*; Ursus z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 cor K. H. Rechinger fil. 1933 ex *R. lapathifolium* Huds.; Kob. WA 1923; Jur. 1930; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963a, b; Wójcik 1964, 1965.
117. *Rumex conglomeratus* Murray — Szczaw skupiony. Ap zaroślowy; *Chenopodietea*, reg.; śródziemnomorsko-subatlantycki. Zm.: *f. atropurpureus* Aschers. Łąki, pastwiska, murawy przy torach kolejowych, brzegi stawów i rzek, rowy, zarośla nadrzeczne. Dość rz., 26/3 — Błonie; Bramki Ukazowe; Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 *f. atropurpureus*); Dębówka; Domaniewek z-67 *f. atropurpureus*; Fałecin; Kajetany; Komorów; Krosna; Miłecin z-67; Moszna z-68 *f. atropurpureus*; Moszna Parcele; Nadarzyn; Ołtarzew; Opacz Mała; Parzniew; Pęcice Małe; Pruszków z-68; Rusiec; Sokołów; Wola Krakowiańska; Żbików.
118. *Rumex sanguineus* L. — Szczaw gajowy. Gat. leśny; *Alno-Padion*; subatlantycko-śródziemnomorski. B. rz., 0/1 — Leśnictwo Opalen w olsie (Traczyk H. i T. 1965).
119. *Rumex obtusifolius* L. — Szczaw tępolistny. Ap zaroślowy; *Eu-Arction* opt.; subatlantycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. pseudoagrestis* Zap. Lasy, parki, zagajniki, cmentarze, ogrody, zarośla, poręby i szkółki leśne, przydroża, łąki, pastwiska, torfowiska, pola, ugory, miedze, groble, brzegi wód, rowy, przypłocia, przychacia, śmietniska. Posp., 248/3 — Dębówka KRAM-F 1968; Józefów z-68; Leszno z-68 *v. pseudoagrestis*; Ożarów Maz. KRAM-F 1967; Parzniew KRAM-F 1968; Pilaszków z-66 *v. pseudoagrestis*; Płochocin KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Gągała 1964, WA 1963; Majewski KRAM-F 1968.

120. *Rumex palustris* S m. — Szczaw błotny. Ap nadwodny; *Bidention tripartitae*; Europa śr. i pd. Brzegi wód, rowy, łąki, torfowiska, uprawy okopowe, cmentarz. Dość rz., 27/2 — Białe; Blizne z-71; Błonie; Borzęcin Duży; Bronisze z-68; Chruslin; Dębówka; Jawczyce; Kępiaste z-71; Komorów; Leszno; Michałowice Wieś; Moszna z-68; Ołtarzew z-68; Opacz; Parzniew; Paszków z-68; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Piorunów Sokołów; Ursus; Wierzbina.
121. *Rumex maritimus* L. — Szczaw nadmorski. Ap nadwodny; *Bidention tripartitae*; wieloobszarowy. Zm.: f. *humilis* Peterm. — niska. Brzegi stawów, bajorek, bagien i rowów melioracyjnych, pastwiska, łąki, zarośla na torfowisku. Rz., 12/10 — Babice; Blizne; Borzęcin Duży f. *humilis*; Bronisze f. *humilis* z-68; Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963); Michałowice Wieś z-68; Nadarzyn; Pęcice z-68, (Gągała 1964, WA 1963; Podb. 1967); Pogroszew z-67; Sieraków (Kob. 1930 b, WA 1923); Umiastów f. *humilis*, z-66; Walendów (Podb. 1968).

Chenopodiaceae — Komosowate

122. *Beta vulgaris* L. — Burak zwyczajny. Ergf; eurazjatycki. Hodowany w kilku odmianach i gdzieśgdzie zdziczały. Zm.: v. *altissima* DC. — cukrowa; v. *crassa* Alef. — pastewna; v. *esculenta* f. *rubra* — ćwikła; v. *rapa* Dum. Pola, ścierniska, rowy przydrożne i polne, przydroża, tory kolejowe, śmietniska, wysypiska, miedze. Rz., 10/12 — Babice v. *esculenta* f. *rubra*; Błonie (Trzebiński 1916a v. *rapa*; Garbowski, Jur. 1933); pow. błoński (Trzebiński 1918a v. *rapa*); Borzęcin Duży z-71; Bronisze (Garbowski, Jur. 1933); Duchnice v. *altissima*; Krosna z-68 v. *crassa*; Łubiec z-70 v. *altissima*; Mory (Trzebiński 1918a v. *altissima* i v. *rapa*; 1918b; Garbowski, Jur. 1933); Moszna z-68; Ołtarzew (Trzebiński 1916a v. *rapa*); Ożarów Maz.; Paszków; Piotrkówek Wielki v. *esculenta* f. *rubra*; Pszczelin (Garbowski, Jur. 1933); Radzików (Kochman 1959); Truskaw (Majewski KRAM-F 1967a, b); Żbików (Trzebiński 1916a; Garbowski, Jur. 1933).
123. *Chenopodium bonus-henricus* L. — Komosa strzałkowata. Arch; Eu-Arction; eurazjatycki; roślina ruderalna. B.rz., 0/2 — Mory, Pszczelin (Jur. 1930).
124. *Chenopodium glaucum* L. — Komosa sina. Arch; *Chenopodium fluviatile*, śródziemnomorsko-orientalno-turański. Zm.: f. *diversifolium* Zapal. — różnolistna; v. *prostratum* Beck — rozesłana; v. *typicum* Beck — typowa. Pola, ścierniska, ugory, pastwiska, glinianki, przydroża, rowy, groble, doły, przychacia, gruzowiska,

- ogrody, parki, cmentarze. Dość rz., 86/4 — Ożarów Maz. z-68, f. *diversifolium*; Ożarówek v-68, v. *prostratum*; Pruszków z-68, v. *prostratum*; Ursus z-67, v. *typicum*. Lit.: Jur. 1930; Wójcik 1964, 1965.
125. *Chenopodium rubrum* L. — Komosa czerwona. Arch; *Chenopodium fluviatile*; wieloobszarowy. Zm.: v. *acuminatum* Koch; v. *botryoides* Sm.; v. *spatulatum* Coss. et Germ. Brzegi wód, rowy, przydroża, wysypiska, zaorane łąki, uprawy okopowe, pastwiska. Rz., 19/6 — Babice z-71 v. *acuminatum*; Borzęcin Duży z-69 v. *spatulatum*; Bramki Ukazowe; Czubin z-71 v. *spatulatum*; Dębówka; Józefów z-75; Michałowice Wieś z-68 v. *acuminatum*; Miłecin z-68 v. *botryoides*; Nadarzyn; Ołtarzew; Opacz Mała z-68 v. *acuminatum*; Pęcice (Gałała 1964, WA 1963 rev. 1973 v. *botryoides*, WA 1963 cor 1973 v. *acuminatum ex Ch. urbicum* L.); Pilaszków z-66, v. *acuminatum*; Radzików; Ursus; Witki z-71, v. *acuminatum*.
126. *Chenopodium hybridum* L. — Komosa wielkolistna. Arch; *Panicum-Setarion*; wieloobszarowy. Zm.: v. *cymigerum* Beck — wiechowata; v. *spicigerum* Beck — kłosowata; v. *typicum* Beck — typowa. Przychacia, przypłocia, śmietniska, gruzowiska, przydroża, groble, miedze, uprawy okopowe, ogrody, cmentarze, zarośla, parki. Częsty, 73/3 — Babice z-71, v. *spicigerum*; Komorów z-68, v. *cymigerum*; Mariew z-69, v. *cymigerum*; Młochów z-68, v. *typicum*; Nowa Wieś z-68 v. *spicigerum*; Pęcice KRAM-F 1968; Pogroszew z-66, v. *cymigerum*. Lit. i herb.: Zawidzka WA rok ?; Kob. 1930b.
127. *Chenopodium polyspermum* L. — Komosa wielonasienna. Arch; *Polygono-Chenopodietalia*; eurazjatycki. Zm.: v. *acutifolium* Sm. — ostrolistna; v. *typicum* Beck — typowa. Miejscami na polach masowo, ogrody, parki, rowy polne, brzegi stawu, śmietniska. Rz., 16/0 — Babice z-71; Bieliny z-68, v. *typicum*; Kajetany; Kopana z-70 v. *acutifolium*; Latchorzew z-71, v. *acutifolium*; Młochów z-68, v. *acutifolium*; Ołtarzew; Ożarów Maz. z-65 v. *acutifolium*; Płochocin z-68, v. *typicum*; Rusiec z-68, v. *acutifolium*; Stara Wieś; Terenia z-70.
128. *Chenopodium urbicum* L. — Komosa trójkątna. Arch; *Onopordion acanthii* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. B. rz., obok zabudowań, 0/4 — Debły i Gać Zaborowska (Kob. 1930b); Mory i Pszczelin (Jur. 1930; Wróblewska 1964).
129. *Chenopodium murale* L. — Komosa murowa. Arch; *Sisymbrium*; wieloobszarowy. Zm.: f. *microphyllum* Coss. — drobnolistna; v. *typicum* Beck — typowa. Przychacia, przypłocia, wysypiska,

- przydroża, nasypy kolejowe, groble, rowy, miedze, pola, ugory, ogrody, cmentarze, parki. Często, 91/2 — Bronisze z-68, *v. typicum*; Duchnice z-68, *v. typicum*; Kajetany z-71, *v. typicum*; Michałowice Osada z-68, *v. typicum*; Młotki z-68, *v. typicum*; Ołtarzew z-72, *v. typicum*; Ożarów Maz. z-68, *v. typicum*; Pogroszew z-66, *v. typicum*; Ursus z-68, *v. typicum*; Witki z-71, *f. microphyllum*. Lit.: Jur. 1930.
130. *Chenopodium album* L. ssp. *album* — Komosa biała. Ap?; *Chenopodietea*, wieloobszarowy. Zm.: *v. concatenatum* (Thuill.) Gaud.; *v. microphyllum* Boerr. — drobnolistna; *v. paucidens* Murr.; tory i nasypy kol., przychacia, przypłocia, gruzowiska, wysypiska. Jeden z najposp. gat., głównie na siedl. ruderalnych i segetalnych. 544/38 — Babice z-71, *v. microphyllum*; Błonie z-67, *v. paucidens*; Bronisze KRAM-F 1968; Domaniew z-66, *v. paucidens*; Józefów z-67, *v. paucidens*; Konotopa z-68, *v. paucidens*; Macierzysz KRAM-F 1966; Ożarów Maz. KRAM-F 1968; Piastów z-68; Suchy Las z-68, *v. paucidens*; Tworki KRAM-F 1969; Ursus KRAM-F 1968; Zielonki KRAM-F 1969, *v. concatenatum*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zweigbaumówna 1916; Jur. 1930; Roz. WA 1933; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. paucidens*; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Durska 1965, WAM 1964; Riedel, Fagasiewicz LOD 1969.
131. *Spinacia oleracea* L. — Szpinak warzywny. Ergf; azjatycki. Hodowany i miejscami dziczejący, pola, ugory, rowy przydrożne. B.rz., 5/2 — Gołębki (Garbowski, Jur. 1933); Młotki z-68; Mory (Garbowski, Jur. 1933); Ołtarzew; Ożarów Maz.; Pass z-70; Ursus Szamoty.
132. *Atriplex hortensis* L. — Łoboda ogrodowa. Erg; azjatycki. Zm.: *f. purpurea* — purpurowa. Hodowany i dziczejący, ogrody, koło zabudowań, przydroża, uprawy okopowe. B.rz., 5/2 — Duchnice *f. purpurea*; Latchorzew z-71, *f. purpurea*; Mory (Jur. 1930); Ożarów Maz. *f. purpurea*; Pszczelin (Jur. 1930); Ursus z-68; Żbików *f. purpurea*.
133. *Atriplex acuminata* W. et K., (*A. nitens* Schkr.) — Łoboda błyszcząca. Arch; *Sisymbrium*; eurazjatycki. Przychacia, przydroża, tory i nasypy kolejowe, groble, uprawy okopowe, gruzowiska, śmietniska, wysypiska, cmentarz. Dość rz., 26/0 — Babice; Brwinów; Gołębki; Józefinów; Józefów z-68; Kopytów z-71; Leszno; Malichy z-68; Nowa Wieś; Opacz; Ożarów Maz.; Parzniew; Piotrkówek Wielki; Płochocin; Pruszków z-68; Radzików z-71; Sokołów; Szeligi; Ursus.

134. *Atriplex heterosperma* Bunge — Łoboda różnonasienna. Ep; Europa pd.-wsch., poza tym zadomowiony. Tory i nasypy kolejowe, przydroża, przypłocia. Rz., 15/0 — Błonie; Bramki. Ukazowe z-72; Brwinów — Milanówek (Andrearczyk WA 1963 cor 1973 ex *A. patulum* L.); Dębówka z-72; Gołaszew; Józefinów; Józefów; Ożarów Maz. z-72; Piastów Wolica.
135. *Atriplex tatarica* L. — Łoboda szara. Ep; *Onopordion acanthii* lok; śródziemnomorsko-orientalno-turański; Głównie wzdłuż szlaków komunikacyjnych, przydroża, tory i murawy przy torach kolejowych, wysypiska, gruzowiska. Rz., 14/0 — Babice z-71; Józefów z-68; Klaudyn z-71; Latchorzew z-71; Lubiczów z-71; Płochocin z-66; Pruszków z-72; Wolica z-72.
136. *Atriplex patula* L. — Łoboda rozłożysta. Arch; *Chenopodietea*; orientalno-turański. Zm.: *v. angustifolium* (Sm.) Lange — wąskolistna; *v. erectum* Huds. — wyniosła; — *sbv. angustissimum* — Gren. et. Godr.; — *sbv. tridentatum* G. Beck; przydroża, tory i nasypy kolejowe, przychacia, przypłocia, gruzowiska, śmietniska, rowy, groble, pastwiska, miedze, pola, zarośla, ogrody, cmentarze, parki. Posp. 240/11 — Babice z-71, *v. angustifolium*; Błonie z-67, *v. erectum*; Borzęcin Duży z-69; Domaniew z-66, *sbv. angustissimum*; Józefów z-67, *v. erectum*; Kanie z-67, *v. erectum*; Ożarów Maz. z-67, *sbv. tridentatum*, z-72, *sbv. angustissimum*; Ożarówek z-71, *sbv. tridentatum*; Ursus z-68, *v. erectum*; Wolskie z-66, *sbv. tridentatum*; Żbików z-67. Lit. i herb.: Łap. 1882a; Jur. 1930; Kob. 1930b; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964; WA 1963 rev. 1973 *v. angustifolium*; Wójcik 1964, 1965.
137. *Atriplex latifolia* Wahlenb., (*A. hastata* L.) — Łoboda oszczepowata. Arch; *Chenopodion fluviatile*; śródziemnomorsko-eurazjatycki; Zm.: *v. ruderales* Werterl. Przydroża, nad brzegami rowów odwadniających na torfowisku, łąka, nasyp kolejowy, śmietnisko. B. rz., 3/4 — Błonie z-68, *v. ruderales*; Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. ruderales*, WA 1963 rev. 1973 *v. ruderales*); Latchorzew; Płochocin — Błonie (Andrearczyk 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. ruderales*); Radzików z-71, *v. ruderales*.
138. *Atriplex polonica* Zapał., (*A. hastata* L. ssp. *polonicum* (Zapał.) Aellen) — Łoboda polska. Ap; śr. europejski. Przydroża, przypłocia, gruzowisko, rowy i zarośla przydrożne, grobla, murawa przy torach kolejowych. Rz., 10/0 — (p. = st. publikowane Now. 1972) — Cholewy z-70; Józefów z-68 p.; Michałowice Wieś z-68; Miłecin; Ołtarzew z-67; Opacz Mała z-68 p.; Pęcice z-68 p.; Piastów, Pruszków z-68 p.; Ursus z-68 p.

139. *Kochia scoparia* (L.) Schreder — Mietelnik żakula. Erg; eurazjatycki. Zm.: *v. densiflora* Moq u. — gęstokwiatowa; *v. remotiflora* G. Beck — odległokwiatowa. Hodowany w ogródkach i zdziczały — przydroża, płoty, przychacia, śmietniska, cmentarze. D. rz., 35/0 — Błonie, Bronisze z-68, *v. remotiflora*; Duchnice, Gąsin, Gołębki, Grądy, Janów z-71, *v. densiflora*; Józefów, Kępiaste, Klau dyn z-71, *v. remotiflora*; Kopytów z-70; Kuchy, Ołtarzew z-68, *v. remotiflora*; Opacz, Opacz Mała, Ożarów Maz., Płochocin, Radonice, Święcice, Ursus z-68, Żabieniec, Żbików.
140. *Kochia laniflora* (S. G. Gmelin) Borbas — Mietelnik piaskowy. Ep; Europa pd. i śr. po ok. 53° na pn., Azja zach. B. rz. na torach kolejowych, 2/0 — Błonie z-72.
141. *Corispermum marschallii* Steven — Wrzosowiec Marschalla. Ep; wieloobszarowy. B. rz., 0/1 — Wilków, kanion (Kob., Zanova WA 1952).
142. *Corispermum hyssopifolium* L. — Wrzosowiec hyzopolistny. Ep; *Sisymbrium*; subśródziemnomorsko-azjatycki. B. rz., na torach kolejowych, 3/0 — Kanie z-67; Podkowa Leśna, Pruszków.
143. *Corispermum intermedium* Schweigger — Wrzosowiec pośredni. Ep; *Corispermum-Brometum*; śr. europejski, B. rz., 0/1 — nasyp kolejowy między Milanówkiem a Podkową Leśną (Andrearczyk 1964).
144. *Salsola kali* L. ssp. *ruthenica* (Iljin) Soó in Soó et Jav. — Solanka ruska. Ep; *Sisymbrium*; eurazjatycki; Piaski, nasypy i tory kolejowe. Rz., 17/1 — Błonie; Brwinów; Chruslin; Dębówka, Józefinów; Gołaszew; Ożarów Maz. z-72, Ożarówek; Płochocin; pod Pocięgą (Kob. WA 1924 cor Baradziej 1969 ex *S. kali* L.); Pruszków z-68, z-72; Wolica; Żdżary Południowe.

Amaranthaceae — Szarłatowate

145. *Amaranthus caudatus* L. — Szarłat zwisły. Erg; amerykański (Peru); Hodowany i zdziczały np. koło zabudowań w Błoniu z-70. B. rz., 1/0.
146. *Amaranthus hybridus* L. — Szarłat prosty. Erg; *Eragrostion*, amerykański. Hodowany i zdziczały; uprawy okopowe, murawy, śmietnisko. B. rz., 4/0 — Babice z-75; Blizne z-71; Koczargi Stare z-69; Latchorzew z-71.
147. *Amaranthus retroflexus* L. — Szarłat szorstki. Ep; *Panico-Setarion*; amerykański. Pola, ugory, przydroża, tory i nasypy kolejowe, przypłocia, przychacia, gruzowiska, ogrody, cmentarze, parki. Posp. 217/6 — Kajetany z-71, KRAM-F 1971; Komorów z-68; Ołtarzew

- z-68; Pęcice KRAM-F 1968; Pruszków KRAM-F 1968; Rusiec z-68; KRAM-F 1968; Ursus z-68; KRAM-F 1968. Lit.: Rost 1872; Jur. 1930; Andrearczyk 1964.
148. *Amaranthus albus* L. — Szarłat biały. Ep; *Eragrostion*; amerykański. Tylko na terenach kolejowych. B. rz., 2/0 — Bramki Ukazowe z-72; Gołaszew z-73.
149. *Amaranthus lividus* L. (*A. ascendens* Loisel.) — Szarłat tępolistny. Ep; *Chonopodietea*; północnoamerykański. Uprawy okopowe, ogrody, przydroża, cmentarze. D. rz., 21/5 — Babice; Białuty; Błonie; Bronisze; Chruslin; Jawczyce; Koczargi Stare; Kuchy; Mory z-68 (Jur. 1930); Moszna z-68; Ołtarzew; Ożarów Maz. z-68; Pęcice (Gągała 1964); Płochocin; Pszczelin (Jur. 1930); Radzików; Skorosze; Ursus z-68; Witki; Wola Bieniewicka; Zabrzeż Jawczyce z-68.

Portulacaceae — Portulakowate

150. *Portulaca oleracea* L. — Portulaka pospolita. Arch; *Eragrostion*; śródziemnomorsko-azjatycki. B. rz., uprawy ogrodowe, 1/3 — Ołtarzew (Rost. 1872); Mory i Pszczelin (Jur. 1930); Ożarów Maz. z-73.
151. *Portulaca grandiflora* Hooker — Portulaka wielkokwiatowa. Erg; południowoamerykański. Hodowany i częściowo dziczejący; cmentarze, kwietniki. Rz., 8/0 — Babice; Błonie; Gołębki; Łubiec; Ożarów Maz. z-70; Pęcice; Rokitno; Żbików.

Caryophyllaceae — Goździkowate

152. *Arenaria serpyllifolia* L. — Piaskowiec macierzankowy, Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; eurazjatycko-śródziemnomorski; Zm.: *v. viscida* DC.; Pola, ugory, murawy, pastwiska, suche łąki, wydmy, nasypy kolejowe, przydroża, wyspiska, ogrody, cmentarze, parki, brzegi lasów. Częsty, 166/17 — Bieniewice z-68; Opacz Kolonia z-68; *v. viscida*; Lit. i herb.: Łap., Pławińska WA 1887; Zawidzka WA rok ?; Jur. 1930; Keb. 1930 oraz *v. viscida*; Wójcik 1964, 1965.
153. *Moehringia trinervia* (L.) Clairv. — Możylinek trójnerwowy. Ap leśny; *Quercu* — *Fagetea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Lasy, wydmy zalesione, zagajniki, zarośla, parki, cmentarze, ogrody. Częsty, 93/18 — Bieliny KRAM-F 1968; Faszczycze Stare z-68; Wolskie z-67; Żbików KRAM-F 1970. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Zawidzka WA 1927; Kob. 1930b, WA 1924; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1934; Golińska LOD 1958; Rzewuski 1960; Traczyk H. i T. 1965.

154. *Minuartia viscosa* (Schreber) Schinz et Thell. — Mo-
krzyca lepka. B. rz., zagrożony, 0/1 — Babice (Jastrzębowski
in Rost. 1872).
155. *Stellaria nemorum* L. — Gwiazdnica gajowa. Ap leśny; *Alno-Pa-
dion* reg.; subatlantycko-śródziemnomorski; Lasy olszowe i grądy,
parki. Rz., 14/8 — Brwinów; Czubin; pod Gacią Zaborowską (Kob.
1930); Krakowiany z-68; Lipków; Młochów; Nowa Wieś; Pass
z-70; Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Pruszków (Koch-
man 1959, Majewski 1963); Roztoka; Rózin; Sieraków z-71;
(Kob. 1930b, WA 1924); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Tru-
skaw (Kob. 1930b); Zaborów z-70.
156. *Stellaria media* (L.) Vill. — Gwiazdnica pospolita. Ap łąkowy
i leśny; *Chenopodietea*; wieloobszarowy; Zm.: *v. maxima* Gür-
cke; *v. neglecta* (Weihe) Mert. et Koch.; *v. oligandra*
Fenzl. Jeden z najposp. gat., głównie na polach, 431/33 —
Brwinów z-67; Łuszczew z-70; Mory z-68, *v. oligandra*; Ożarów
Maz. z-65, *v. oligandra*; Pass z-70, *v. oligandra*; Piastów z-67,
v. neglecta; Podkowa Leśna z-70; Ursus z-67; Ursus Szamoty
KRAM-F 1968; Urszulin KRAM-F 1970; Żbików z-68, *v. neglecta*.
Lit. i herb.: Łap. 1882a; Kob. WA 1922; Jur. 1930; Roz.
WA 1932; Mączyńska LOD 1956 *v. maxima*; Szmagie-
rowa LOD 1962; Gągała 1964; Rusińska 1964; Wój-
cik 1964, 1965, 1968; Durska 1965, WAM 1964; Tra-
czyk H. i T. 1965; Majewski 1967, KRAM-F 1967.
157. *Stellaria holostea* L. — Gwiazdnica wielkokwiatowa. Ap. leśny;
Carpinion betuli; eurazjatycko-śródziemnomorski; Łęgi, grądy,
dąbrowy, parki, zagajniki, zarośla. D. rz., 33/21 — Bramki Ludne;
Brwinów z-67; Ciechowąż; obok Ciechowęża (Kob. 1930b); De-
bły; Faszczycze Stare z-68; Góra Kilianka; Grabina; Korfowe; Łąki
Strzeleckie (Kob. 1930b); Łubiec; Łuże (Kob. 1930b); Leś-
nictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pass; Pocięcha; (Kob.
1930b); Podkowa Leśna (Roz. WA 1932); Leśnictwo Podkowa
Leśna (Rzewuski 1960); Popówek; Radonice z-68; Rozalin;
Roztoka; Rózin; Sieraków (Kob. 1930, WA 1924); pod Sierako-
wem (Kob. 1930b); Truskaw; Truskaw Mały, Wilków (Bi-
skupska LOD 1950); Wywrotnia Góra (Kob. 1930b); Za-
borów z-70; Zaborów Leśny; Zamczysko (Kob. 1924, 1930b,
1946a, WA 1924; Kob. J. i R. 1957); pod Zamczyskiem (Kob.
1930b); Żółwin; Ryc. 7.
158. *Stellaria alsine* Grimm, (*S. uliginosa* Murr.) — Gwiazdnica
bagienna. Ap łąkowy i leśny; *Cardamino-Montion*; eurazjatycko-
boreo-amerykański. Wilgotne lasy i zarośla, rowy, mokre łąki,

Ryc. 7. Stanowiska wybranych gatunków
 Estamp 7. Les positions des espèces choisies

źródlika, brzegi stawu. Rz., 14/5 — Babia Łąka; Chlebów z-68; Grabina; pod Grabowem z-68; Korfowe z-70; Krakowiany z-68; Opaleń z-70; pod Pocięchą (K o b. 1930b, WA 1924); pod Roztoką (K o b. 1930b); Rózin; Rybno; Sieraków; (K o b. 1930b, WA 1924); Truskaw Mały; Zameczysko.

159. *Stellaria palustris* Retz. — Gwiazdnica błotna. Ap nadwodny; *Coricion canescenti-fuscae*; eurazjatycki. Zm.: *v. laxmannii* Simk; *v. communis* Fenzl; *v. parviflora* Beck — drobnokwiatowa. Łąki mokre, bagna, brzegi wód, doły potorfowe, rowy, zarośla nadrzeczne, lasy olszowe. Częsty, 123/14 — Krakowiany z-68; *v. parviflora*; Kręczki z-67, *v. communis*; Pocięcha *v. laxmannii*; Pogroszew KRAM-F 1967; Walendów z-68, *v. communis*. Lit.

- i herb.: Łap. 1888, sub *S. glauca* With.; Wiśniewski WA 1922 rev. 1972 v. *parviflora*; Kob. 1930b, WA 1924 v. *laxmannii*, v. *communis*; Gągała 1964; Rucińska 1964; Traczyk H. i T. 1965.
160. *Stellaria graminea* L. — Gwiazdnica trawiasta. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; eurazjatycki. Zm.: v. *latifolia* Peterm. — szerokolistna. Łąki, pastwiska, murawy, wrzosowiska, polany leśne, nasypy kolejowe, groble, miedze, pola, ugory, rowy, zarośla, szkółki i młodniki leśne, widne lasy, parki, gruzowiska. Częsty, 170/14 — Odrzywół z-68; Urzut z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Kob. WA 1922, WA 1924, v. *latifolia*; Roz. WA 1932; Biskupska, Chmielewski LOD 1950; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963 cor 1973 ex *S. palustris* Ehrh.
 161. *Holosteum umbellatum* L. ssp. *umbellatum* — Mokrzyznik baldaszkowy. Ap muraw kserotermicznych; śródziemnomorsko-eurazjatycki; W zbożu, na wydmie, wzgórz trawiaste. B. rz., 1/4 — Błonie (Wójcik 1964, 1965); pod Błoniem — Łysa Góra z-65; pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Łuże (Kob. 1930b, WA 1924); Pociecha (Kob. WA 1921).
 162. *Cerastium tomentosum* L. — Rogownica omszona. Erg; endemit śr. i pd. Apenin i Sycylii. Dość często hodowany w ogrodach i na cmentarzach, niekiedy zdziczały np. w lesie koło cmentarza leśnego w Zaborowie.
 163. *Cerastium arvense* L. ssp. *arvense* — Rogownica polna. Ap łąkowy, muraw piaszkowych i naskalnych; *Festuco-Sedetalia*; holarktyczny. Łąki, pastwiska, murawy, polany leśne, nasypy kolejowe, rowy, miedze, ugory, płoty, wysypiska, laski. Częsty, 118/5 — Faszczycze Stare z-68; Pęcice z-66. Lit. i herb.: Wiśniewski WA 1922; Kob. 1930b; Andrearczyk 1964; Gągała 1964; Rucińska 1964, WA 1963.
 164. *Cerastium holosteoides* Fries emend. Hyl., (*C. vulgatum* L.) — Rogownica pospolita. Ap łąkowy i leśny; *Molinio-Arrhenatheretea*; wieloobszarowy. Zm.: v. *glandulosum* Wirtgen. — gruczołowata. Jeden z najp. gat., ubikwistyczny, 443/23 — Domaniew z-66, v. *glandulosum*; Michałowice Kolonia z-68; Mościska z-66, v. *glandulosum*; Ożarów Maz. z-66; Urzut z-69, v. *glandulosum*; Żbików z-68, v. *glandulosum*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Jur. 1930; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Gągała 1964; Rucińska 1964, WA 1963, cor 1973 ex *C. semidecandrum* L.; Wójcik 1964, 1965; Durska 1965, WA 1964; Majewski 1967.

165. *Cerastium glomeratum* Thuill. — Rogownica skupiona. Wielo-
obszarowy. Tylko w Sierakowie w grądzie i zagłębieniu między-
wydmowym, (Kob. 1930b). 0/2.
166. *Cerastium semidecandrum* L. — Rogownica pięciopręcikowa. Ap
naskalny i stepowy; *Sedo-Scleranthetea*; śr.europejsko-śródziemno-
morski; Zm.: *v. parviflorum* Čelak — drobnokwiatowa. Suche
łąki, pastwiska, murawy, nasypy kolejowe, wydmy, nieużytki,
przydroża, rowy, miedze, pola, widne lasy, parki. Częsty, 54/11 —
Domaniew z-66, *v. parviflorum*; Helenówek z-68; Lipków z-68,
v. parviflorum; Parzniew z-69, *v. parviflorum*; Rozalin -68; Różin
z-70, *v. parviflorum*; Zaborów Leśny z-70; Zielonki z-68. Lit.: Jur.
1930; Kob. 1930b oraz *v. parviflorum*; Andrearczyk 1964;
Gągała 1964; ? Rucińska 1964.
167. *Myosoton aquaticum* (L.) Moench., (*Malachium aquaticum*
(L.) Fr.) — Kościenica wodna. Ap leśny; *Alliarion*; eurazjatycki;
Wilgotne lasy olszowe, parki, zarośla, cmentarze, ogrody, brzegi
wód, rowy, torfowiska, łąki, pastwiska, śmietniska, pola. Częsty,
126/14 — Brwinów z-67; Budy z-69; Ożarów Maz. z-65; Pilaszków
z-66; Pruszków z-69, KRAM-F 1969. Lit. i herb.: Łap. 1888;
Wiśniewski WA 1920; Kob. WA 1924; Roz. WA 1933;
Kotłubaj, Chmielewski LOD 1949; Gągała 1964;
Rucińska 1964, WA 1963; Kośka LOD 1965.
168. *Sagina nodosa* (L.) Fenzl — Karmnik kolankowaty. Ap nad-
wodny; *Caricion davallianae* reg.; borealno-subatlantycki. Zm.:
v. glandulosa (Bess.) Aschers. — gruczołowata. Gat. częsty,
głównie na wilgotnych łąkach; 68/9 — Kanie z-67, *v. glandulosa*;
Michałowice Wieś z-68, *v. glandulosa*; Otrębusy z-68, *v. glandulosa*;
Żbików z-66, *v. glandulosa*; Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap.,
Pławińska WA 1887; Kob. WA 1922 *v. glandulosa*; Ma-
jewski 1963, 1965, 1967; Gągała 1964, WA 1963; Ruciń-
ska 1964, WA 1963.
169. *Sagina procumbens* L. — Karmnik rozesłany. Ap łąkowy; *Polygo-
nion avicularis*; eurazjatycki. Zm.: *v. dubia* Zap.; *v. glaberrima*
Neil; *v. typica* Beck; Łąki, torfowiska, pastwiska, murawy,
pola, ugory, drogi. Częsty 130/5 — Krakowiany z-67, *v. dubia*;
Miłecin z-68, *v. glaberrima*; Mościska KRAM-F 1966; Ożarów Maz.
z-65, *v. glaberrima*; Paszków z-68, *v. glaberrima*; Rusiec z-68,
v. glaberrima; Tworki z-69, *v. glaberrima*; Wolskie z-67, *v. gla-
berrima*. Lit. i herb.: Kob. WA 1924 *v. typica*; Gągała 1964,
WA 1963.
170. *Scleranthus perennis* L. — Czerwiec trwały. Ap muraw piasko-
wych; *Sedo-Scleranthetea*; subatlantycko-śródziemnomorsko-eur-

- azjatycki, Zm.: *v. laricifolius* Rchb. Częsty, głównie na wydmach i w suchych lasach sosnowych, 68/15 — Łaski z-68; Rozalin z-68; Zaborów k. Nadarz. z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Sznabel WA rok ?; Zawidzka WA rok ?; Kob. 1930b, oraz *v. laricifolius*, WA 1921, WA 1922, WA 1923 *v. laricifolius*, WA 1924 cor Guzikowa 1963 *S. annuus x perennis* Lasch., ex *S. perennis* L. *v. laricifolius* Rchb.: Kob., Zanowa WA rok ?; Rudnicka-Jeziarska 1969.
171. *Scleranthus annuus* L. ssp. *annuus* — Czerwiec roczny. Arch, *Aperetalia*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, zwłaszcza na polach, ogrodach, nasypach, na wydmach, 146/23 — Lit. i herb.: Łap. 1888, WA 1887; Jur. 1930; Kob. 1930b; Gągała 1964, WA 1963 Kadzikiewicz LOD 1964; Wójcik 1964, 1965.
172. *Herniaria glabra* L. — Połonicznik nagi. Ap wydmy; *Sedo-Scleranthetea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. glaberrima* Fenzl; *v. subciliata* Babingt.; *v. typica* Beck. Gat częsty, głównie suche murawy, suche łąki, nasypy i tory kolejowe, przydroża, wydmy, widne lasy, cmentarze, 99/9 — Bieniewice z-68, *v. typica*; Gołaszew KRAM-F 1966; Helenówek z-68, *v. typica*; Kanie z-67, *v. typica*; Nowa Wieś k. Błonia z-66, *v. typica*; Oltarzew z-66, *v. typica*; Pęcice z-71, *v. subciliata*; Pruszków z-68, *v. typica*; Radonice z-68, *v. typica*; Żbików z-68, *v. typica*; Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. 1930b, *v. typica*; Andrearczyk 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. glaberrima*; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. typica*; Majewski 1967.
173. *Illecebrum verticillatum* L. — Goździeniec okółkowy. Ap wydmy; *Nanocyperion flavescentis*; subatlantycko-śródziemnomorski; wydmy zalesione, pola piaszczyste, ścierniska. B. rz., 3/3 — Brwinów (Zawidzka WA rok ?; Wójcik 1964); Owczarnia z-70; Polesie z-70; Truskaw (Kob. WA 1922); pod Truskawiem (Kob. 1930b, WA 1922; Wójcik 1964).
174. *Spergula arvensis* L. — Sporek polny. Arch; *Lolio-Linion*; wieloobzarowy. Zm.: *v. laricina* (Wulf.) Koch; *v. maxima* (Weihe) Mert et Koch; *v. sativa* Bönningh.; *v. vulgaris* Bönningh. Pola, ogrody, ugory, pastwiska, łąki, przydroża, wydmy zalesione, cmentarze. Posp., 248/23 — Milanówek z-67; Rybno z-66, *v. sativa*; Stanisławówek KRAM-F 1969; Truskaw KRAM-F 1969; Wólka KRAM-F 1969. Lit. i herb.: Zawidzka WA rok ?; Wiśniewski WA 1920; Jur. 1930; Kob. 1930b, WA 1922 *v. vulgaris*, WA 1925 *v. laricina*, *v. maxima*, *v. vulgaris*; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Majewski 1963, 1965, 1967, WAM 1961; Wójcik 1964, 1965, 1968.

175. *Spergula morisonii* Boreae in Duchartre, (*S. vernalis* Willd.) — Sporek wiosenny. Ap wydmy, piaszczysk i wrzosowisk; *Corynephorion*; subatlantycko-śródlądowy. Wrzosowiska, wydmy (zwłaszcza w P.K.), poręby, piaszczyste drogi i przydroża, ugory, Dość rz., 42/17 — Białe Góry (Kob. WA 1924); pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Gawartowa Wola; Gąsin; Grabina; pod Grabiną (Kob. 1930b); między Grabiną a Nowymi Budami (Kob. 1930b); Hornówek KRAM-F 1969; pod Janówkiem (Kob. 1930b); Kanie z-67, KRAM-F 1968; Koczarki Stare z-68; Korfowe; Łuże (Rudnicka-Jezierska 1969); Milanówek; Mory (Jur. 1930); Nadarzyn; Nadłuże (Kob. 1930b); Nowa Wieś; Opaleń; Owczarnia, Paszków; Pocięcha (Rudnicka-Jezierska 1969; Kob. 1930b); Pszczelin (Jur. 1930); Roztoka; pod Roztoką (Kob. 1930b); Rybno; Sieraków (Kob. WA 1924; Now. 1964); Stasinek; Szymanówek; Truskaw (Majewski 1967; Rudnicka-Jezierska 1969; Kob. 1930b); Wywrotnia Góra; Zaborów Leśny; Zaborów k. Nadarz. z-67.
176. *Spergularia marina* (L.) Griseb., (*S. salina* Presl.) — Muchotrzew solniskowy. Ap solnisk; *Puccinellion maritimae*; wieloobszarowy. B. rz., 2/0 — Błonie z-68 przydroże; Borzęcin Duży z-69 brzeg stawku.
177. *Spergularia rubra* (L.) J. et C. Presl — Muchotrzew polny. Ap nadwodny. *Polygonion avicularis*; holarktyczny. Pola, ugory, nieużytki, murawy, suche łąki, pastwiska, miedze, przydroża, wydmy, cmentarze. Częsty, 96/12 — Białuty z-71; Borzęcin Duży z-69; Dębówka z-71; Domaniew z-68; Kanie z-69; Nadarzyn z-67; Nowa Wieś z-68; Pruszków Ostoja z-68; Rozalin KRAM-F 1968. Lit i herb.: Jur. 1930; Kob. 1930b, WA 1923; Gągała 1964; WA 1963.
178. *Lychnis flos-cuculi* L. ssp. *flos-cuculi* — Firletka poszarpana. Ap łąkowy; *Molinietalia*; eurazjatycki. Zm.: *f. albiflora* Drymmer — białokwiatowa; *f. euglutinosa* Hegi — ogruczolona; *f. latifolia* Bolle — szerokolistna. Łąki, torfowiska, pastwiska, nasypy kolejowe, rowy, brzegi rzek, lasy olszowe, parki, cmentarze, ogrody. Częsty, 189/11 — Ciechowąż z-70, *f. latifolia*; Helenówek z-68, *f. euglutinosa*; Kwirynów z-70, *f. euglutinosa*; Łąki Strzeleckie z-70, *f. latifolia*; Sieraków *f. latifolia*; Urzut z-69, *f. albiflora*. Lit i herb.: Łap. 1888; Anonim WA rok ?; Zawidzka WA 1916, WA 1925; Wiśniewski WA 1920; Roz. WA 1932; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.
179. *Lychnis viscaria* L. ssp. *viscaria*, (*Viscaria vulgaris* Röhl.) —

- Firletka smółka. Ap łąkowy i zaroślowy; *Quercetalia pubescentis* lok.; eurazjatycki. Suche łąki, murawy, zarośla śródleśne, brzegi lasów, lasy sosnowe i liściaste, wydmy zalesione i trawiaste, parki. Dość rz., 23/10 — Brwinów (Łap. 1888); Chlebów; Grabów; Julinek; Kempin (Łap. 1888); Klaudyn; Komorów; Laski (Kob. 1930b); Łuże (Majewski 1967); las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887); Nadarzyn z-67; Nowiny; Pocięcha; Podkowa Leśna; Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Roztoka; Sieraków (Kob. 1930b, WA 1924); Szymanówek; Urzut z-69.
180. *Agrostemma githago* L. — Kąkol polny. Arch; *Secalietea*; Wielobszarowy. Pola, przydroża, nasypy kolejowe. Dość rz., 32/7 — Babice; Błonie (Wójcik 1964, 1965; Różycki LOD 1961); Borzęcin Duży; Bramki Ludne; Bramki Ukazowe; Brwinów (Zawidzka WA 1926); Chruślin; Duchnice; Janów; Kanie; Kwirynów; Malichy; Michałowice Osada; Mory (Jur. 1930); Moszna; okolice Warszawy po Ołtarzew (Łap. 1882); Opaleń, Otrębusy; Ożarów Maz.; Pruszków (Makowska LOD 1956); Pszczelin (Jur. 1930); Radonice; Sieraków; Szamoty; Święcie; Wola Łuszczewska; Żbików.
181. *Silene nutans* L. ssp. *nutans* — Lepnica zwisła. Ap muraw kserotermicznych; *Origanetalia*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. glabra* DC. — gładka. Dąbrowy, grądy, bory sosnowe, wydmy zalesione, zarośla, murawy, suche łąki, parki. Dość rz., 35/11 — (p = st. publikowane Now. 1972) — Brwinów (Łap. 1888); Góra Kilianka z-70, p., *v. glabra*; (Kob. 1930b); Grabina z-70, *v. glabra*; między Grabiną a Zamczyskiem *v. glabra*, p.; Grabowy Grunt; Grabów; Kempin (Łap. 1888); Koczargi Stare; Komorów; Łąki Strzeleckie z-71; Łubiec; Łuże (Kob. WA 1924); las młochowski (Łap. 1888); Mogiła Powstańców *v. glabra*, p.; Nadarzyn z-67; Pocięcha; Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Rozalin z-70; Roztoka *v. glabra*; pod Roztoką (Kob. 1930b); Sieraków z-70, *v. glabra*, p., (Kob. 1930b); Szymanówek; Truskaw; Wilków (Kob. Zanna WA 1953); Wywrotnia Góra *v. glabra*, p., (Kob. 1930b); Zaborów Leśny; Zamczysko z-70.
182. *Silene chlorantha* (Willd.) Ehrh. — Lepnica zielonawa. Gat. wydmy; *Koelerion glaucae*; Europa śr. i wsch., Azja pd.zach., Syberia. Tylko na wydmach w P.K., 2/3 — Góra Kilianka (Kob. 1930b, WA 1923); Łuże z-70 (Now. 1972); pod Truskawiem z-73 (Kob. 1930b, WA 1924); Zamczysko (Kob. WA 1923).
183. *Silene borysthena* (Gruner) Walters, (*S. otites* (L.) Sm.

- v. parviflora* Ehrh.) — Lepnica drobnokwiatowa. Ap muraw kserotermicznych; Europa śr. i wsch. Tylko na wydmach w P.K., 3/2 — Babice (Karo WA 1867 cor 1973 ex *S. otites* Sm.; Karo in Rost. 1872); Lipków (Roszkowski in Błoński 1892; Gągała 1964); Opaleń; Szymanówek z-70; Zalesie z-69.
184. *Silene otites* (L.) Wibel — Lepnica wąskopłatkowa. Ap muraw piskowych; *Koelerion glaucae*; eurazjatycki. Wydmy zalesione i trawiaste, murawy, suche łąki, miejsca piaszczyste, nasyp kolejowy. Rz., 16/6 — Babice (Podb. 1959 — st. dotyczy gat. poprzedniego, por. Rost 1872); Brwinów; Góra Kilianka (Kob. WA 1922); pod Janówkiem (Kob. WA 1924); Łąki Strzeleckie; Łubiec Kolonia; Łuże z-70, (Kob. WA 1924); Opaleń; Owczarnia; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Pociecha z-70; Podkowa Leśna z-70; Sieraków (Kob. WA 1922); Wólka KRAM-F 1969.
185. *Silene vulgaris* (Moench) Garcke ssp. *vulgaris*, (*S. inflata* L.) — Lepnica rozdęta. Ap muraw kserotermicznych; *Thlaspetea rotundifolia*; eurazjatycki. Zm.: f. *latifolia* Błocki — szerokolistna. Suche łąki, pastwiska, murawy, nasypy kolejowe, miedze, ugory, zarośla, lasy liściaste, parki, cmentarze. Częsty, 85/10 — Jawczyce z-68; Kanie z-68; Sieraków z-70. Lit i herb.: Łap. 1888; Wiśniewski WA 1920; Kob. 1930b, WA 1922 rev. 1973 f. *latifolia*, WA 1924 rev. 1973 f. *latifolia*; Kotłubaj LOD 1949; Andrearczyk 1964, WA 1963.
186. *Silene vulgaris* (Moench) Garcke ssp. *maritima* (With.) A. et D. Löve — Lepnica nadmorska. Ap solniskowy; atlantycko-boreoatlantycki. B. rz. na torach kolejowych, 3/0 — Parzniew z-68; Pruszków z-72.
187. *Silene armeria* L. — Lepnica baldaszkowa. Erg; Europa pd., śr. i częściowo wsch. Hodowany i zdziczały, przypłocia, cmentarze. B. rz., 4/0 — Borzęcin Duży z-71; Kępiaste z-71; Pęcice z-71; Zaborów z-71.
188. *Silene noctiflora* L., (*Melandrium noctiflorum* (L.) Fr.) — Lepnica wieczorna. Arch ?; *Caucalidion lappulae*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Na polach, miejscami licznie. Dość rz., 24/6 — Bieniewice z-68; Błonie z-68, (Wójcik 1964, 1965, 1959); Borzęcin Duży z-69; Bramki Ukazowe; Fałęcin; Figusin; Gawartowa Wola; Kopana; Łuszczew; Miłęcin; Młochów z-68; Ożarów Maz. (Wójcik 1961, 1964, 1965); Pruszków; Piorunów; Płochocin z-68 (Wójcik 1961, 1964); Radonice z-68; Radzików; Rusiec z-68; Urszulin; Witki; Wola Bieniewiecka; Żółwin.
189. *Silene alba* (Miller) E. H. L. Krause in Sturm ssp. *alba*,

- (*Melandrium album* (Mill.) Garcke) — Lepnica biała. Ap łąkowy; *Onopordetalia acanthii*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Jeden z najposp. gat. na wszystkich siedl., 514/29 — Chruślin KRAM-F 1968; Gawartowa Wola KRAM-F 1970; Gołąbki KRAM-F 1968; Grabina KRAM-F 1970; Kostowiec KRAM-F 1968; Malichy KRAM-F 1968; Olesin KRAM-F 1968; Ożarów Maz. KRAM-F 1969; Pęcice z-68; Pęcice Małe KRAM-F 1968; Pławy z-68; Pogroszew KRAM-F 1967; Rusiec z-68; Sieraków z-71; Turczynek KRAM-F 1970. Lit. i herb.: Łap., Pławińska WA 1887; Anonim WA 1908; Jur. 1930; Kob. 1930b; Roz. WA 1932; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Bulakowska LOD 1956; Andrearczyk 1964, WA 1963 cor 1973 ex *S. gallica* L.; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durka 1965, WAM 1964; Kośka LOD 1965; Majewski 1967; Riedel LOD 1969.
- ? *Silene gallica* L. — Lepnica francuska (Andrearczyk 1964 — mylnie podany, por. *S. alba*).
190. *Silene dioica* (L.) Clairv. (*Melandrium rubrum* (Weig. Garcke) — Lepnica czerwona. Ap leśny; *Betulo-Adenostyletea* lok.; eurazjatycko-borealny. B.rz., 1/4 — Brwinów, Kempin i las młochowski (Łap. 1888); Ożarów Maz., murawa w parku ołtarzewskim, z-69 (Now. 1972, WA 1969; Różycki LOD 1962).
191. *Cucubalus baccifer* L. — Wyżpin jagodowy. Ap nadwodny; *Senection fluviatilis*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Park, zarośla. B.rz., 5/1 — Józefów z-67; Lipków z-69; Podkowa Leśna (Roz. WA 1932; Podb. 1963); Strzykuły z-71; Zaborów z-70.
192. *Gypsophila fastigiata* L. — Łyszczec baldachogronowy. Ap muraw kserotermicznych; *Koelerion glaucae*; Europa śr. i pd. Zm.: v. *arenaria* (Walds. et Kit.) Fries. — piaskowa. Wydmy bezleśne i zalesione, lasy sosnowe, cmentarz, wrzosowiska. Dość rz., 32/5 — Budy z-69 (Kob. 1930b, oraz v. *arenaria*; Podb. 1960); Grabina z-70; Izabelin; Laski; Łubiec z-71; Łubiec Kolonia; Łuże (Kob. 1930b, oraz v. *arenaria*, WA 1922 rev. 1973 v. *arenaria*, WA 1924 v. *arenaria*; Podb. 1960); Nadłuże (Kob. 1930b); Opaleń; Pociecha; Podkowa Leśna; Sieraków; Szymanówek; Truskaw z-69; Truskaw Mały; Wywrotnia Góra; Zameczysko.
193. *Gypsophila elegans* Bieb. — Łyszczec wytworny. Erg; śródziemnomorski. Hodowany i dziczejący. B.rz., 2/0 — Pilaszków (ugór) z-66; Zaborów (cmentarz) z-71.
194. *Gypsophila muralis* L. — Łyszczec polny. Ap nadwodny; *Nanocyperion flavescens*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: f. *alba* — biała; f. *capillaris* Fiek et Schube — włosowata. Pola.

- ugory, pastwiska, łąki, murawy, przydroża, poręby, brzegi lasów, wydmy. Częsty, 100/18 — Bieniewice z-68, f. *capillaris*; Błonie z-68; Gołaszew z-66, f. *capillaris*; las młochowski z-67, f. *capillaris*; Parzniew z-68; Piastów z-68, f. *capillaris*; Płochocin z-68, f. *capillaris*; Rusiec f. *alba*, z-68, f. *capillaris*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zawidzka WA rok ? rev. 1973 f. *capillaris*; Wiśniewski WA 1920 rev. 1973 f. *capillaris*; Jur. 1930; Kotłubaj LOD 1949; Mączyńska LOD rok ?; Wróblewska 1964; Wójcik 1968.
195. *Saponaria officinalis* L. — Mydlnica lekarska. Ap nadwodny. *Senection fluviatilis*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: f. *alluvionalis* (Dumoulin) Borbas et Wohlfarth; cv. *Plena* — pełnokwiatowa. Murawy, przychacia, przydroża, tory i nasypy kolejowe, groble, brzegi rzek, rowy, gruzowiska, pastwiska, suche łąki, miedze, pola, ugory, przypłocia, ogrody, cmentarze, zarośla, grądy, wydmy trawiaste i zalesione, parki. Częsty, 146/9 — Dębówka cv. *Plena*; Fałęcin cv. *Plena*; Hornówek KRAM-F 1969; Janów cv. *Plena*; Kajetany cv. *Plena*; Kanie KRAM-F 1968; Kaputy z-67 cv. *Plena*; Koszajec cv. *Plena*; Ołtarzew cv. *Plena*; Parzniew z-68, f. *alluvionalis*; Pęcice KRAM-F 1968; Pruszków z-68, f. *alluvionalis*; Wiktorów cv. *Plena*. Lit i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Mączyńska LOD rok ?; Gągała 1964, WA 1963; Majewski 1967; Hanke LOD 1969.
196. *Petrorhagia prolifera* (L.) P. W. Ball et Heywood, (*Tunica prolifera* Scop.) — Goździcznik wycięty. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Sedetalia*; śródziemnomorski. B.rz., na wydmach, 0/2 — Góra Kilianka (Kob. WA 1924); pod Powązkami (Kob. 1930b).
197. *Dianthus barbatus* L. ssp. *barbatus* — Goździk brodaty. Erg; Europa pd. i śr. Gat. często hodowany w licznych odmianach i niekiedy zdziczały, 1/1 — Mory (Trzebiński 1918a); Opacz (murawa i rów przydrożny) z-68.
198. *Dianthus arenarius* L. ssp. *arenarius*, (*D. serotinus* W. K. apud Kob.) — Goździk piaskowy. Ap wydmy; *Koelerion glaucae*; Europa. Zm.: v. *vistulensis* Zap. — nadwiślańska. Wydmy; B.rz., 1/6 — pod Janówkiem (Kob. WA 1924 cor 1973 v. *vistulensis* ex *D. serotinus* W. K.); Łuże (Kob. WA 1924 cor 1973 v. *vistulensis* ex *D. serotinus* W. K.); Pociecha z-70, v. *vistulensis*, (Kob. WA 1925 cor 1973 ex *D. serotinus* W. K.); między Roztoką a Gacią Zaborowską (Kob. WA 1925 cor 1973 v. *vistulensis* ex *D. serotinus* W. K. f. *monostachyum*); Sieraków (Kob. WA 1922

cor 1973 v. *vistulensis* ex *D. serotinus* W. K.); pod Sierakowem (Kob. WA 1924 cor 1973 ex *D. serotinus* W. K.).

199. *Dianthus arenarius* L. ssp. *borussicus* (Vierh.) Kleopow, (*D. serotinus* W. K. v. *borussicus* Vierh., et v. *stawkianus* Zap. apud Kob.) — Goździk białoruski. Gat. wydmowy; Europa pn.wsch. i pn.śr. Głównie na wydmach w P.K.; Rz., 8/13 — Białe Góry (Kob. WA 1924 cor 1973 ex *D. serotinus* W. K. v. *borussicus* Vierh.; Kob., Zanowa WA 1954); Brwinów (Wiśniewski WA 1920); pod Deblami (Kob. 1930b); pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Góra Kilianka (Kob. WA 1922 cor 1973 ex *D. serotinus* W. K. v. *borussicus* Vierh.); Grabina (Kob., Zanowa WA 1952); Korfowe (Kob. WA 1932 cor 1973 ex *D. serotinus* W. K.; Kob., Zanowa WA 1952); Łubiec Kolonia; Łuże z-70, (Kob. WA 1925 cor 1973 ex *D. serotinus* W. K. v. *stawkianus* (Taegl.) Zap); Las młochowski (Kob. WA 1932 cor 1973 ex *D. serotinus* W. K.); Nadłuże (Kob. 1930b); Sieraków; Szymanówek z-70; Wólka z-69.
200. *Dianthus superbus* L. ssp. *superbus* — Goździk pyszny. Ap łąkowy; *Molinion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Torfowiska, wilgotne łąki, groble, polany, rowy łąkowe, polne i przydrożne, zarośla. Dość rz., 33/19 — Babice z-66 (Błoński 1892; Podb. 1960; Gągała 1964; Now. 1964; Rucińska 1964); Bieliny; Błonie (Mączyńska LOD rok ?); Brwinów (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Wiśniewski WA 1920; Zawidzka WA 1925; Podb. 1960, 1963; Gągała 1964; Now. 1964, 1967; Rucińska 1964, WA 1963, WA 1963); Janów; Kanie z-67; Kempin (Łap. 1888; Podb. 1960; Gągała 1964; Now. 1964; Rucińska 1964); Klaudyn; Koczargi Stare z-69; Korfowe (Kob. Zanowa WA 1952; Now. 1964, 1967); pod Łubcem (Kob. WA 1923); Milanówek (Rost. 1872; Gągała 1964; Now. 1964); las młochowski (Łap. 1888; Podb. 1960; Gągała 1964; Now. 1964; Rucińska 1964); Parzniew z-68; Pęcice z-68, (Gągała 1964, WA 1962); Pławy; Pszczelin; Rusiec z-67; Sieraków (Kob. 1930b, WA 1924; Podb. 1960; Gągała 1964; Now. 1964, 1967; Rucińska 1964); Stara Wieś; Święcice; Truskaw (Kob. 1930a, 1930b, WA 1923; Podb. 1960; Gągała 1964; Now. 1964, 1967; Rucińska 1964); Urzut; Wola Bieniewiecka; Wolskie z-67; Żółwin; Ryc. 14.
201. *Dianthus deltoides* L. — Goździk kropkowany. Ap łąkowy; *Armerion elongatae*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: f. *gracilis* Long. — wysmukła; v. *reptans* Mect. — rozesłana; v. *typicus* Williams — typowa. Suche łąki, polany, pastwiska, murawy,

nasypy kolejowe, zarośla. D. rz., 39/18 — Babice; Bieliny; Brwinów (Łap. 1888; Zawidzka WA 1926; Rucińska 1964, WA rev. 1973 f. *gracilis*); Gąsin z-68; Grudów; Izabelin (Szmagierowa LOD 1962); Janów; Kanie (Końska LOD 1965); Kempin (Łap. 1888); Kępiaste; Klaudyn z-71, f. *gracilis*; Kwirynów; Laski z-66, v. *typicus*; Latchorzew z-71, v. *reptans*; Lipków; Łąki Strzeleckie; Łubiec; las młochowski (Łap. 1888); Mogiła Powstańców; Nowa Wieś; Opaleń; Otrębusy z-68, v. *reptans*; Pruszków z-68, f. *gracilis*; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 v. *reptans*); Podkowa Leśna; Pruszków (Bulakowska LOD 1956); pod Pruszkowem (Kotłubaj LOD 1949); Pruszków — Brwinów (Andrearczyk 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *gracilis*); Pszczelin z-68, v. *typicus*; Roztoka; Sieraków z-70, f. *gracilis*, (Kob. 1930b, WA 1924); Smolarz; Strzeniówka z-67, v. *reptans*, Ursus (Kadzikiewicz LOD 1964); Urzut, Zamczysko (Kob. 1923); pod Zamczyskiem (Kob. 1930b).

202. *Dianthus carthusianorum* L. — Goździk kartuzek. Ap stepowy i leśny; *Festuco-Brometea*; subatlantycko-śródziemnomorski. Zm.: v. *latifolius* Grieseb. — szerokolistna; v. *longisquamis* Kulcz. — długołuskowa; v. *polonicus* Zap. (pro sp.) — polska. Dąbrowy, bory mieszane, wydmy i wały zalesione, murawy. Dość rz., 35/14 — Białe; Brwinów (Łap. 1888; Zawidzka WA 1925); Budy; Góra Kilianka z-70, v. *latifolius*, (Kob. 1930b, WA 1922); Grabina; Izabelin; Julinek; Kempin (Łap. 1888); Koczargi Stare z-69; Ławy; Łąki Strzeleckie; Łubiec Kolonia; Łuże z-70, v. *polonicus*, (Kob. WA 1924 rev. 1973 v. *polonicus*); Mariew z-69, v. *latifolius*, v. *polonicus*; las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławiński WA 1887; Wiśniewski WA 1920; Kob. WA 1932 rev. 1973 v. *longisquamis*); Mogiła Powstańców; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pruszków z-68, v. *polonicus*; Pociecha; Podkowa Leśna; Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); okolice Pruszkowa (Kotłubaj, Chmielewski LOD 1949); Roztoka (Kob. 1930b); Sieraków (Kob. 1930b); Szymanówek; Truskaw z-69, v. *polonicus*; Wólka; Wywrotnia Góra (Kob. 1930b); Żółwin.

Nymphaeaceae — Grzybieniwate

203. *Nymphaea candida* C. Presl in J. et C. Presl — Grzybienie północne. Ap wodny; *Nymphaeion*; eurazjatycki. Jezioro śródleśne, stawy. B. rz., 3/2 — Jezioro z-71; Leszno Kolonia z-71; Łubiec Kolonia; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Ryc. 7.
204. *Nuphar lutea* (L.) Sibth. et. Sm. — Grażel żółty. Ap wodny;

Nymphaeion; eurazjatycki. Jeziora, stawy, kanały, rzeki. Rz., 7/3 — Budy (K o b. 1930b); Komorów; Krakowiany z-67; Mariów; okolice Warszawy po Ołtarzew (Ł a p. 1882a); Roztoka; pod Roztoką naprzeciw Łubca; Żbików z-68.

Ceratophyllaceae — Rogatkowate

205. *Ceratophyllum demersum* L. ssp. *demersum* — Rogatek sztywny. Ap wodny; *Potametalia*; Wieloobszarowy. Jezioro i kanały, stawy, doły potorfowe. Dość rz., 26/4 — Babice (S z n a b e l WA 1849 cor 1973 ex *Myriophyllum verticillatum* L.); Brwinów (P o d b. 1960); Domaniew z-67; Jezioro; Kajetany; Krakowiany; Kręczki; Krosna; Młochów; Moszna (P o d b. 1968); Ołtarzew; Ożarów Maz. z-66; Piotrkówek z-66; Płochocin, Pogroszew; Pruszków Ostoją; P.K. (K o b. 1930b); Rusiec; Walendów; Witki; Żabieniec; Żbików.

Ranunculaceae — Jaskrowate

206. *Nigella arvensis* L. ssp. *arvensis* — Czarnuszka polna. Arch; *Secalietalia* reg.; śródziemnomorski. B. rz. w zbożu, 0/2 ?; — Mory i Pszczelin (J u r. 1930 ?).
207. *Trollius europaeus* L. ssp. *europaeus* — Pełnik europejski. Gat. łąkowy; *Molinietalia*; borealny. Łąki, b. rz., 0/2 — Babice (S z n a b e l WA 1849); pod Sierakowem (K o b. 1930b; K o b e n d z i n a 1966).
208. *Isopyrum thalictroides* L. — Zdrojówka rutewkowata. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae*; śr.europejski. Grądy, łęgi, park. B. rz., 1/6 — las młochowski (K o b. 1934b); Pass z-70; Ożarów Maz. z-75; Leśnictwo Podkowa Leśna (R z e w u s k i 1960); Sieraków (K o b. 1930b, 1934b; K o b e n d z i n a 1966); pod Sierakowem (K o b. WA 1924); Ryc. 7.
209. *Actaea spicata* L. — Czarniec gronkowy. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae*; europejski. B. rz., 1/1 — Krakowiany z-67, las miesza-ny; Sieraków (K o b. WA 1923), grądy.
210. *Caltha palustris* L. — Knieć błotna. Ap nadwodny i łąkowy; *Calthion* opt.; eurazjatycko-borealny. Zm.: *v. cornuta* S c h o t t, N y m a n e t K o t s c h y (pro sp.) — różkowata. Torfowiska, łąki mokre, polany, mokradła, brzegi wód, rowy, lasy łęgowe. Posp., 205/30 — Koczargi Stare KRAM-F 1969; Ołtarzew z-66; Opacz Mała KRAM-F z-68; Rusiec KRAM-F 1968; Truskaw z-68; Zaborów Leśny z-70; Zofiówka z-65; Żbików z-68. Lit i herb.: Ł a p.

- 1882a, 1888; Sznabel WA 1908, WA rok ? cor 1973 ex *Ranunculus divaricatus* Schrk.; Kob. 1924, 1930b, oraz *v. cornuta*; 1946b; Zawidzka WA 1926; Roz. WA 1933; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965; Kobendzina 1966; Majewski 1967; Podb. 1967, 1968.
211. *Aconitum napellus* L. — Tojad właściwy. Gat. górski; *Adenostyletalia*; alpejski. Hodowany i zdziczały; cmentarz. B.rz., 1/1 — Kostowiec z-71; Opaleń (Jastrzębowski in Rost. 1872).
212. *Consolida regalis* S. F. Gray ssp. *regalis* — Ostróżeczka polna. Arch; *Secalietea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Pola, ugory, miedze i drogi polne, murawy przydrożne, nasypy kolejowe, przychacia, śmietniska, cmentarze. Częsty, 85/10 — Grądy z-70; Oltarzew z-65; Ursus z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Sznabel WA rok ?; Wiśniewski WA 1920; Jur. 1930; Andrearczyk 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965.
213. *Consolida ajacis* (L.) Schur — Ostróżeczka ogrodowa. Erg; śródziemnomorski. Zm.: f. *rosea* — różowa. Hodowany i zdziczały, cmentarze, zboża, uprawy okopowe, nasyp kolejowy, śmietnisko. Rz., 10/0 — Babice z-71, f. *rosea*; Chruslin z-74, z-74; Gołębki; Latchorzew z-71, b; Żbików.
214. *Anemone nemorosa* L. — Zawilec gajowy, Gat. leśny; *Querco-Fagetea*; holarktyczny. Zm.: *v. purpurea* DC. — purpurowa; *v. typica* Beck — typowa. Lasy liściaste, wydmy zalesione, zagłębienia międzywymowe, parki, zarośla, łąki, rowy, miedze. Częsty, 89/35 — Faszczycy Stare z-68, *v. typica*; las młochowski KRAM-F 1967; Nadarzyn KRAM-F 1967; Popówek z-68, KRAM-F 1968; Truskaw z-72, *v. purpurea*; Wolica z-67, *v. typica*, KRAM-F 1967. Lit i herb.: Kob. 1924, 1927, 1930b, 1946a, 1946b, WA 1922, WA 1923; Roz. WA 1933; Kob. J. i R. 1957; Kochman 1959; Rzewuski 1960; Majewski 1963, 1965a, 1967, KRAM-F 1961, KRAM-F 1962, WAM 1962, KRAM-F 1968; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Kobendzina 1966.
215. *Anemone ranunculoides* L. — Zawilec żółty. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae*; eurazjatycki. Zm.: *v. biflora* Petermann. Lasy liściaste i mieszane, parki, zagajniki, cmentarze, ogrody, łąka. Dość rz., 25/11 — Bramki Ludne z-66; Ciechowąż (Kob. J. i R. 1957); Faszczycy Stare z-68, KRAM-F 1968; Józefów KRAM-F 1967; Młochów; Mogiła Powstańców (Kob. J. i R. 1957); Ożarów Maz. KRAM-F 1967, z-73 *v. biflora*; Pass; Pileszków; Leśnictwo Pod-

kowa Leśna (Rzewuski 1960); Pruszków; Rozalin; Roztoka (Majewski 1967); Sieraków (Kob. 1930b, WA 1922); pod Sierakowem (Kob. 1927, 1930b); Nadl. Sieraków (Kob. 1924); Truskaw; Wywrotnia Góra (Kob. 1930b); Zaborów KRAM-F 1970; Zaborów Leśny; Zamczysko (Kob. 1924); Zielonki; Żbików.

216. *Hepatica nobilis* Schreb. — Przyłaszczka pospolita. Gat. leśny; *Quercus-Fagetum*; eurazjatycko-boreoamerykański. Zm.: f. *alba* Mill. — białokwiatowa. Lasy liściaste i mieszane, las na wydmach, wydma i zagłębienia międzywymowe, cmentarz. Dość rz., 15/29 — Ciechowąż (Kob. 1930b, Kob. J. i R. 1957); pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b f. *alba*); Komorów z-67; Laski; Łuże (Kob. 1930b); las młochowski (Kob. 1934b); Mogiła Powstańców (Kob. J. i R. 1957); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Pociecha z-70 (Kob. 1930b); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Sieraków (Kob. 1946b, WA 1923, WA 1923; Kob. J. i R. 1957); pod Sierakowem (Kob. 1927, 1930b); Nadl. Sieraków (Kob. 1924); Truskaw; pod Truskawiem (Kob. 1930b, f. *alba*); Wywrotnia Góra; Zaborów Leśny z-70; Zamczysko (Kob. 1930b, 1946a).
217. *Pulsatilla pratensis* (L.) Miller — Sasanka łąkowa. Ap wydmy; *Festuco-Sedetalia*; śr.europejski. Zm.: f. *atropurpurea* J. Schmidt (*P. nigricans* Beck). Lasy sosnowe, wydmy zalosione, murawy przy drodze przez las. Rz., 13/13 — Błonie — P.K. (Garbowski, Jur. 1933; Majewski 1967); pod Deblami (Kob. 1930b, i v. *atropurpurea*); pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b, i v. *atropurpurea*); Góra Kilianka; Grabina; pod Grabią (Kob. WA 1923 cor 1973 ex *P. patens* Mill.); Julinek; Kępiaste (Kob. WA 1922); Lipków (Roszkowski in Błoński 1892); Łubiec (Majewski 1967); Łuże (Kob. 1930b, i v. *atropurpurea*, WA 1922, WA 1924 cor 1973 f. *atropurpurea* ex *Anemone pratensis* L. ssp. *nigricans* (Ströck) Kern.); Roztoka z-70; Szymanówek z-70; pod Truskawiem (Kob. 1930b); Zaborów z-71; Zaborów Leśny; Zamczysko; pod Zamczyskiem (Kob. 1930b); Ryc. 8.
218. *Pulsatilla patens* (L.) Miller ssp. *patens* — Sasanka otwarta. Ap wydmy; boreo-śródziemnomorski. Lasy sosnowe, wydmy. Rz., 8/11 — Błonie — P.K. (Garbowski, Jur. 1933; Majewski 1967); pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Korfo-we (Kob. WA 1924); Leszno (Kob., Zanowa WA rok ?); Nadłuże (Kob. 1930b); Pociecha; Sieraków z-71, (Kob. 1930b);

Ryc. 8. Stanowiska wybranych gatunków
Estamp 8. Les positions des espèces choisies

Szymanówek z-70; Truskaw; pod Truskawiem (K o b. 1930b); Truskaw Mały z-70; pod Zamczyskiem (K o b. 1930b); Ryc. 8.

219. *Pulsatilla patens* (L.) Miller ssp. *teklae* (Zamels) Zamels — Sasanka Tekli. Gat. leśny. Lasy, wydmy zalesione. B. rz., 1/2 — pod Lesznem (K o b. WA 1924); Roztoka (K o b. WA 1922); Truskaw z-70.
220. *Clematis vitalba* L. — Powojnik pnący. Erg; *Prunetalia* ?; śródziemnomorsko-subatlantycki. Hodowany i gdzieś indziej dziczyły; płoty, zarośla, przypłocia, na cmentarzu. B. rz., 3/0 — Duchnice; Jawczyce; Ożarów Maz. z-66.
221. *Ranunculus polyanthemos* L. ssp. *polyanthemos* — Jaskier wielo-

- kwiatowy. Gat. leśny; *Quercetalia pubescentis* zwłaszcza *Potentillo albae-Quercetum*; eurazjatycki. Świetlista dąbrowa, grądy, wydmy zalesione, parki, zarośla. Dość rz., 31/5 — Brwinów; Chojak; Góra Kilianka; Grabina; Julinek; Klaudyn z-71; Komorów; Kostowiec; Lipków; Łąki Strzeleckie; Łubiec; Młochów; Nadarzyn; Nowa Wieś; Opaleń; Ożarów Maz. z-66; Pęcice; Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Popówek; Roztoka; Sieraków z-71, Kob. 1930b, WA 1923, WA 1924); Stasiniek; Szymanówek z-70; Zaborów Leśny.
222. *Ranunculus repens* L. — Jaskier rozłogowy. Ap leśny; *Ranunculeum repentis* lok.; eurazjatycki. Zm.: *v. angustisectus* Gremli; *v. myrrhiphyllus* Wallr. Jeden z najposp. gat., wszędzie na miejscach wilgotnych, 566/31 — Bieliny KRAM-F 1968; Brwinów KRAM-F 1967; Daniewice KRAM-F 1968; Faszczycze Stare KRAM-F 1968; Gąsin KRAM-F 1968; Kanie KRAM-F 1967; Krakowiany KRAM-F 1968; Młochów KRAM-F 1968; Ożarów Maz. z-65, *v. myrrhiphyllum*, KRAM-F 1968; Pass KRAM-F 1970; Pęcice Małe KRAM-F 1968; Piotrkówek z-66; Popówek KRAM-F 1969; Pruszków KRAM-F 1966; Radonice KRAM-F 1968; między Rozalinem a Grabowem KRAM-F 1968; Strzykuły z-66; Tworki KRAM-F 1969; Ursus KRAM-F 1968; Wojcieszyn KRAM-F 1969; Wolica z-67, *v. myrrhiphyllus*; Zaborów KRAM-F 1970; Zielonki KRAM-F 1969; Żbików KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1888; Sznaibel WA 1908 rev. 1973 *v. angustisectus*; Jur. 1930; Kob. 1930b, i *v. angustisectus*, WA 1924 rev. 1973 *v. angustisectus*; Roz. WA 1933 rev. 1973 *v. myrrhiphyllus*; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1975 *v. myrrhiphyllus*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. angustisectus*, *v. myrrhiphyllus*; Wójcik 1964, 1965; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967; Podb. 1967, 1968.
223. *Ranunculus lanuginosus* L. — Jaskier kosmaty. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae*; Europa śr. i pd., Azja. Lasy liściaste, parki. Rz., 8/4 — Ciechowąż; Gać Zaborowska (Kob. WA 1923); Grabina z-70; Nadarzyn; Ożarów Maz. z-65; Pass z-70; Podkowa Leśna (Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Truskaw; Wywrotnia Góra (Kob. 1930b); Zaborów z-70; Zaborów Leśny z-70; Ryc. 8.
224. *Ranunculus acris* L. ssp. *acris* — Jaskier ostry. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; eurazjatycko-boreoamerykański. Zm.: *v. latisectus* Beck; *v. rectus* Bor. *v. typicus* Beck. Jeden z najposp. gat., zwłaszcza na łąkach, 470/20 — Faszczycze Stare KRAM-F

1968; Kanie z-68, *v. latisectus*; Opacz Kolonia KRAM-F 1968; Sie-
raków z-71, *v. rectus*; Tworki KRAM-F 1969; Zielonki KRAM-F
1969; Żbików z-68, *v. rectus*, KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap.
1888, WA 1883; Sznabel WA 1908 cor 1973 *v. typicus* ex
R. polyanthemos L.; Zweigbaumówna 1916; Kob. 1930b,
WA 1923 rev. 1973 *v. typicus*; Roz. WA 1933 rev. 1973 *v. typicus*;
Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963 rev. 1973
v. typicus; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. typicus*; Ru-
cińska 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. typicus*; Durska 1965,
WAM 1964; Majewski 1967.

225. *Ranunculus acris* L. ssp. *strigulosus* (Schur) Hyl, (*R. steveni*
Andrz.) — Jaskier Stewena. Ap łąkowy; *Arrhenatheretalia*; Eu-
ropa wsch. i śr.-wsch. Łąki, murawy, polany, groble, rowy, nasyp-
py kolejowe, zarośla, lasy liściaste, parki. Częsty, 67/2 — Młochów
z-68; Ożarów Maz. z-68; Pławy z-68; Pogroszew KRAM-F 1966;
Pszczelin z-68; Sokołów z-68. Herb.: Łap. WA 1883 cor 1973
ex *R. acer* L.; Sznabel WA 1908 cor. 1973 ex *R. acer* L.
226. *Ranunculus bulbosus* L. ssp. *bulbosus* — Jaskier bulwkowy. Gat.
murawowy; *Festuco-Brometea*; śródziemnomorsko-subatlantycki.
Zm.: *v. dissectus* Babey; *v. valdepubens* Jordan. Łąki, past-
wiska, polany, murawy, nasypy kolejowe, wąwozy, wydmy, rowy,
miedze, ugory, lasy liściaste, parki. Częsty, 56/5 — Błonie z-67,
v. dissectus, *v. valdepubens*; Bramki Ludne z-65; Bronisze z-68;
Kanie z-67, *v. valdepubens*; Kaputy z-67, *v. dissectus*; Kopytów
KRAM-F 1972; Lipków z-69; Michałówek z-67, *v. valdepubens*;
Mory z-68, *v. valdepubens*; Ożarów Maz. z-67, *v. dissectus*, *v. val-*
depubens; Ożarówek z-68; Święcice z-66, *v. dissectus*; Żbików z-68,
v. valdepubens. Lit. i herb.: Kob. 1930b, WA 1922; Sznabel
WA 1908; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Gar-
bowski, Jur. 1933; Podb. 1960.
227. *Ranunculus sardous* Crantz. — Jaskier sardyński. Ap łąkowy;
Cynosurion, zwłaszcza *Lolio-Cynosuretum*; subatlantycko-śródziem-
nomorski. Zm.: *v. hirsutus* Curtis — owłosiona. Łąki, pastwi-
ska, murawy, miedze, pola, ugory, ogrody, rowy, cmentarze, parki.
dpubens; Ożarówek z-68; Święcice z-66, *v. dissectus*; Żbików z-68,
v. hirsutus; Fałęcin z-70; Macierzysz z-66, *v. hirsutus*; Ożarów
Maz. z-73, *v. hirsutus*; Pogroszew KRAM-F 1966; Pruszków z-68,
v. hirsutus; Rusiec z-68; Wierzbina z-69, *v. hirsutus*. Lit.: ? Gą-
gała 1964.
228. *Ranunculus arvensis* L. — Jaskier polny. Arch; *Caucalidion lap-*
pulae; eurazjatycko-śródziemnomorski. B.rz. w zbożu, 0/3 — Bło-
nie (Wójcik 1961, 1964, 1965); Mory i Pszczelin Jur. 1930).

229. *Ranunculus cassubicus* L. — Jaskier kaszubski. Ap leśny; *Fagetalia sylvaticae*; Europa śr. i wsch., Azja — Syberia zach. Zm.: *v. commutatus* Zapal. B. rz., parki podworskie, 3/0 — Faszczycie Stare z-68; Kopana z-70; Młochów z-69, z-73 *v. commutatus*, (Now. 1972); Ryc. 8.
230. *Ranunculus auricomus* L. — Jaskier różnolistny. Ap łąkowy i leśny; *Quercus-Fagetea* ? oraz *Galio-Carpinetum* reg.; eurazjatycki. Zm.: *v. pseudocassubicus* Christ nec Spribille; *v. reniformis* Kitell; *v. typicus* Beck. Częsty, głównie na łąkach wilgotnych i lasach łęgowych, 54/6 — Faszczycie Stare z-68 *v. reniformis*; Helenówek z-68 *v. typicus*; Kopana z-71 *v. pseudocassubicus*, *v. reniformis*; las młochowski z-68 *v. reniformis*; Pęcice z-65 *v. typicus*; Szamoty z-67 *v. typicus*; Zaborów Leśny z-71 *v. typicus*; Żbików z-68 *v. typicus*; Żółwin z-71 *v. typicus*. Lit. i herb.: Sznaibel WA 1908 rev. 1973 *v. typicus*; Kob. WA 1922 rev. 1973 *v. typicus*, WA 1925 rev. 1973 *v. typicus*; Roz. WA 1932 rev. 1973 *v. typicus*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. typicus*; Majewski, Now. KRAM-F 1968.
231. *Ranunculus sceleratus* L. ssp. *sceleratus* — Jaskier jadowity. Ap nadwodny; *Bidention tripartitae*, zwłaszcza *Rumicetum maritimi*; eurazjatycko-boreoamerykański. Zm.: *f. natans* Glück. — pływająca. Brzegi jezior, stawów, stawków, bajor. Częsty, zwłaszcza na brzegach wód i wilgotnych łąkach, 76/8 — Józefów z-68; Mory z-68; Ożarów Maz. z-65 *f. natans*; Pęcice z-68; Piastów z-65; Żbików z-68. Lit i herb.: Wiśniewski WA 1922; Kob., Zanowa WA 1952; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Podb. 1967.
232. *Ranunculus ficaria* L. ssp. *bulbifer* Lawalrée in Robym — Jaskier ziarnopłon. Ap leśny; *Alno-Padion* opt.; śródziemnomorsko-subatlantycki. Częsty, głównie w parkach i lasach łęgowych, 68/10 — Brwinów KRAM-F 1967; Faszczycie Stare KRAM-F 1968, z-68; Lipków z-68; Młochów KRAM-F 1969; Ożarów Maz. z-65, KRAM-F 1967; Pruszków KRAM-F 1969; Ursus z-68; Zaborów KRAM-F 1970; Zaborów Leśny KRAM-F 1970. Lit. i herb.: Wiśniewski WA 1920; Kob. 1930b, WA 1923; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Rucińska 1964, WA 1963; Majewski 1967, KRAM-F 1968.
233. *Ranunculus flammula* L. ssp. *flammula* — Jaskier płomiennik. Ap nadwodny; *Caricetum canescenti* — *fuscae*; eurazjatycki. Zm.: *v. gracilis* G. F. W. Meyer; *v. major* Schult.; *v. radicans* Nolte; *v. serratus* DC. Częsty, głównie na miejscach wilgotnych koło zbiorników wodnych, 148/16 — Jezioro z-71, *v. radicans*; Leszno

Kolonia z-71, *v. radicans*; Milanówek z-67 *v. radicans*, *v. major*; Mościska KRAM-F 1966; Nowa Wieś z-68 *v. serratus*, KRAM-F 1968; Sokółów z-68 *v. serratus*. Lit. i herb.: Łap. 1888, WA 1880 rev. 1973 *v. major*; Łap., Pławińska WA 1887 rev. 1973 *v. gracilis*; Wiśniewski WA 1920; Zawidzka WA 1926 rev. 1973 *v. gracilis*; Kob. 1930b; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932 rev. 1973 *v. serratus*; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. serratus*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. gracilis*, *v. radicans*; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967.

234. *Ranunculus lingua* L. — Jaskier wielki. Ap nadwodny; *Phragmitetalia eurosibirica*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. hirsutus* Wallr. *v. typicus* Beck. Zabagnione brzegi wód, torfowiska, doły potorfowe, rowy odwadniające, lasy bagniste. Dość rz., 34/27 — Babice (Sznabel WA 1849 rev. 1973 *v. hirsutus*); Bieniewo; Brwinów (Łap. 1888; Łap., Pławińska 1887 rev. 1973 *v. hirsutus*; Zawidzka WA rok ? rev. 1973 *v. hirsutus*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. typicus*; Podb. 1967); Ciechowąż (Kob. 1930b); Domaniew; Grabina; Jezioro (Podb. 1968); Kempin (Łap. 1888); Korfowe; Koszajec — Krosna (Podb. 1970); Krakowiany; Kwirynów; Laski; Ławy; Łąki Strzeleckie (Kob. 1930b); Łubiec; Mariew; las młochowski (Łap. 1888); Nadłuże (Kob. 1930b); Nowa Wieś z-68; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Parzniew; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. typicus*; Podb. 1968); pod Pocięchą (Kob. 1930b); Pszczelin; Sieraków z-70, (Kob. 1930b); pod Sierakowem (Kob. 1930b); za Sierakowem (Sznabel WA rok ?); między Dziekanowem a Sierakowem (Wiśniewski WA 1920 rev. 1973 *v. hirsutus*); Stara Wieś; Urzut; Wojcieszyn; Wróblewo; Wyglądy Górne z-71; pod Wywrotnią Górą (Kob. 1930b); Zaborów z-66; Zaborów Leśny.
235. *Ranunculus aquatilis* L., (*Batrachium aquatile* (L.) Dum.) — Jaskier wodny. Ap wodny; *Nymphaeion*; wieloobszarowy. Stawy, glinianki. Dość rz., 30/3 — Babice; Bieniewo z-66; Bramki Ludne; Faszczycze Stare z-68; Figusin; Helenówek; Kanie z-68; Koczargi Nowe z-69; Kotowice; Krakowiany; Moszna Parcele z-68; Mościska; Opacz Kolonia; Ożarów Maz.; Parzniew; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Piotrówek z-66; Płochocin; Pszczelin (Sznabel WA rok ?); Radonice z-68; Rokitno; Umiastów; Urzut; Wierzbina z-69; Wojcieszyn z-69; Żbików z-68.
236. *Ranunculus trichophyllus* Chaix in Vill. ssp. *trichophyllus* — Jaskier skąpopręcikowy. Ap wodny; *Ranunculion fluitantis*; europejski. Stawy; rowy odwadniające. Rz., 1/9 — Babice (Łap.

- WA 1880; Podb. 1963); Brwinów (Wiśniewski WA 1920; Podb. 1963, 1967; Rucińska 1964, WA 1963); Pęcice z-68; Pszczelin (Sznabel WA 1908 cor 1973 ex *Batrachium aquatile* E. Meyer; Podb. 1963); Utrata (Rost. 1872; Podb. 1963); Walendów (Podb. 1968).
237. *Ranunculus circinatus* Sibth., (*Batrachium circinatum* (Sibth.) Fr.) — Jaskier kraszolistny. Ap wodny; *Potametalia*; eurazjatycki. Stawy, glinianki, rowy melioracyjne. B. rz., 1/3 — Ożarów Maz.; Pęcice (Gągała 1964, — WA 1963; Podb. 1967).
238. *Myosurus minimus* L. — Mysiorek drobny. Ap; *Nanocyperion flavescantis*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Pola, ugory, zarosłe stawy. Rz., 20/5 — Bieliny; Bieniewo; Błonie (Wójcik 1964, 1965); Borzęcin Duży; Daniewice; Duchnice; Faszczycy Nowe z-68; Gołębki; Grabina (Wójcik 1964, 1965); Grądy; Janów; Mory (Jur. 1930); Paszków; Piastów; Pszczelin (Jur. 1930); Reguły; Truskaw (Kob. WA 1922; Podb. 1960); Wawrzyszew; Wilków; Zaborów; Zaborów Szczawin; Zofiówka z-65; Żbików z-68.
239. *Aquilegia vulgaris* L. — Orlik pospolity. Ap zaroślowy i leśny; eurazjatycki. Dąbrowy, grądy, parki, zarośla w ogrodach, cmentarze. Rz., 16/4 — Babice; Błonie; Borzęcin Duży; Brwinów — Podkowa Leśna (Zawidzka WA rok ?); Gołębki; Leszno; Michałowice Osada; Mory (Garbowski, Jur. 1933); Ożarów Maz. KRAM-F 1968, KRAM-F 1969; Pęcice z-68; Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Pruszków; Rokitno; Sieraków z-70; między Dziekanowem Niemieckim a Sierakowem (Wiśniewski WA 1920); Żbików.
240. *Thalictrum aquilegiifolium* L. — Rutewka orlikolistna. Ap zaroślowy; *Adenostyletalia*; eurazjatycki. Lasy liściaste, lasy na wydmach, wydmy, parki, łąka. Rz., 9/13 — Babice (Łap. 1882a, WA rok ?); Brwinów (Zawidzka WA rok ? cor 1973 ex *Th. angustifolium*); Ciechowąż; pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Góra Kilińska; Łąki Strzeleckie; pod Łubcem (Kob. WA 1922); Opaleń (Sznabel WA 1849); Pocięcha z-70; Podkowa Leśna z-70, (Zawidzka WA 1921; Roz. WA 1933); Roztoka (Kob. J. i R. 1957); Sieraków z-70 (Kob. 1930b, 1946a, 1946b, WA 1923; Kob. J. i R. 1957); pod Wywrotnią Górą; Zamczysko.
241. *Thalictrum minus* L. ssp. *minus* — Rutewka mniejsza. Gat. murawowy; *Festuco-Brometea*; eurazjatycki. Las, grądy na wydmach. B. rz., 4/3 — Góra Kilińska; Grabina z-70; Korfowe; pod Łubcem (Kob. WA 1922); Opaleń (Sznabel WA 1848 cor 1973 ex *Th. aquilegiifolium* L.); Roztoka z-70 (Kob. J. i R. 1957).

242. *Thalictrum simplex* L. ssp. *simplex* — Rutewka pojedyncza. Ap; *Cirsio-Brachypodium pinnati* ?; eurazjatycki. B. rz., zarośla w parku ołtarzewskim, 1/0 — Ożarów Maz. z-71.
243. *Thalictrum lucidum* L., (*Th. angustifolium* (L.) Jacq.) — Rutewka wąskolistna. Ap łąkowy i zaroślowy; *Molinetalia*; Europa śr. i wsch. Zm.: *v. laserpitiiifolium* (Koch) Hayek; *v. stenophyllum* (Wimm. et Grab.) Hayek. Torfowiska, łąki, polany, rowy, brzegi rzek, groble, zarośla. Często, 55/10 — Klaudyn z-71 *v. stenophyllum*; Mościska z-66; Nowa Wieś z-68; Stara Wieś z-70 *v. stenophyllum*; Żółwin z-70. Lit. i herb.: Łap. 1882a, 1888; Łap., Pławińska WA 1887 rev. 1973 *v. stenophyllum*; Błoński 1892; Kob. 1930b *v. laserpitiiifolium*, *v. stenophyllum*, WA 1923 rev. 1973 *v. stenophyllum*; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. stenophyllum*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. stenophyllum*.
244. *Thalictrum flavum* L. ssp. *flavum* — Rutewka żółta. Gat. łąkowy; *Molinion*; eurazjatycki. Zm.: *v. heterophyllum* Lej.; *v. pratense* Schleich; *v. rufinerve* Lej. et. Court.; *v. silvestre* Schleich. Łąki, torfowiska, bagna. B. rz., 1/15 — Babice (Błoński 1892); Budy Zaborowskie (Kob. 1930b *v. heterophyllum*, *v. rufinerve*); pod Budami Zaborowskimi (Kob. WA 1924 *v. rufinerve*); Ławy z-71 *v. rufinerve*; Pęcice (Gągała 1964, WA 1964 rev. 1973 *v. pratense*); Sieraków (Kob. 1930b *v. rufinerve*, WA 1924 *v. silvestre*); pod Sierakowem (Kob. 1930b *v. rufinerve*); Truskaw (Kob. 1930b *v. rufinerve*); pod Truskawiem (Kob. 1930b *v. heterophyllum* i *v. rufinerve*, WA 1923 *v. pratense*, WA 1924 *v. heterophyllum*); Ryc. 7.

Berberidaceae — Berberysowate

245. *Berberis vulgaris* L. — Berberys zwyczajny. Ap zaroślowy; *Berberidion*; eurazjatycko-śródlądowy. Lasy, zagajniki, parki, cmentarze, zarośla, wydmy. Rz., 11/6 — Brwinów KRAM-F 1967, (Durska 1965, WAM 1964); Brwinówek z-67; Izabelin (Garbowski 1935; Majewski 1967); Kopana; Krakowiany; Leszno z-66; Łuże; Młochów; Pruszków Turczyn (Trzebiński 1916a); Wywrotnia Góra (Kob. 1930b); Zamczysko (Kob. WA 1923); Żbików.
246. *Mahonia aquifolium* (Pursh) Nutt. — Mahonia pospolita. Erg; północno-amerykański. Hodowany i niekiedy zdziczały, murawy przydrożne, cmentarze. Rz., 9/0 — Błonie; Borzęcin Duży; Brwinów; Opalen; Ożarów Maz.; Pęcice; Pruszków; Rokitno; Żbików.

Cercidiphyllaceae — Grujecznikowate

247. *Cercidiphyllum japonicum* Sieb. et Zucc. — Grujecznik japoński. Erg; azjatycki. Sadzony np. wzdłuż drogi w Radzikowie, 1/0.

Papaveraceae — Makowate

248. *Papaver somniferum* L. ssp. *somniferum* — Mak lekarski. Ergf; wieloobszarowy. Tu i ówdzie hodowany i zdziczały, pola, ugory, ogrody, cmentarze, przydroża. Rz., 31/0 — Blizne; Borzęcin Duży; Cholewy; Duchnice; Fałęcin; Kępiaste, Klaudyn; Komorów z-68; Kuchy; Latchorzew; Łubiec; Łubiec Kolonia; Nadarzyn; Ożarów Maz. z-67; Pęcice; Podkowa Leśna; Powązki; Pruszków; Stara Wieś; Szeligi; Terenia, Ursus Szamoty, Wola Łuszczeńska; Wyględy Górne.
249. *Papaver rhoeas* L. — Mak polny. Arch; *Secalietea*; wieloobszarowy. Zm.: *v. genuinum* Elkan. Częsty, głównie na polach, miejscami w zbożach dość licznie, 159/10 — Macierzysz z-66 *v. genuinum*; Ożarów Maz. z-65 *v. genuinum*. Lit. i herb.: Wiśniewski WA 1920; Jur. 1930; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965.
250. *Papaver dubium* L. — Mak wątpliwy. Arch; *Aphanion*; śródziemnomorsko-subatlantycki. Pola, ugory, zboża, nasypy i tory kol. Rz., 7/3 — Gołębki (Jur. 1930); Kanie z-67; Mory (Jur. 1930); Opaleń z-70; Orły z-67; Otrębusy; Parzniew z-68; Paszków z-68; Pszczelin (Jur. 1930).
251. *Papaver argemone* L. — Mak piaszkowy. Arch; *Aphanion*; śr.europejsko-śródziemnomorski. Pola, ugory, ogrody, miedze, tory kolejowe, przydroża. Rz., 11/15 — Błonie (Wójcik 1964, 1965); Brwinów (Łap. 1888; Wiśniewski WA 1920; Rucińska 1964); Grabina (Wójcik 1964, 1965); Kanie z-67; Kempin (Łap. 1888); Korfowe; Lipków z-71; las młochowski (Łap. 1888); Mory (Jur. 1930); Ożarów Maz. z-70; (Wójcik 1964, 1965); Parzniew z-69; Powązki; Pruszków (Wójcik 1964, 1965); Pszczelin (Jur. 1930); Roztoka; Urzut z-69.
252. *Glaucium corniculatum* (L.) J. H. Rudolph — Siwiec pomarańczowy. Ep; śródziemnomorski; tory i nasypy kolejowe. B.rz., 2/0 — Bramki Ukazowe z-72; Chruślin z-74.
253. *Chelidonium majus* L. — Glistnik jaskółcze ziele. Ap. leśny; *Eu-Arction*; eurazjatycki. Częsty, głównie w starych parkach, lasach i osiedlach wiejskich, 188/17 — Ożarów Maz. z-65; Radonice z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Za-

widzka WA rok ?; Jur. 1930; Roz. WA 1932; Gągała 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967; Riedel LOD 1969.

254. *Corydalis intermedia* (L.) Mérat — Kokorycz wątła. Ap leśny; *Fagetalia sylvaticae*; śr.europejski. B. rz., 1/0 — Pass z-70, w parku.
255. *Corydalis solida* (L.) Clairv. — Kokorycz pełna. Ap leśny; *Fagetalia sylvaticae*; eurazjatycki. Lasy liściaste, parki, groble łakowe, wydmy. B. rz., 3/15 — Babice (Błoński 1892; Now. 1967); Bramki Ludne z-66; Ciechowąż (Kob. 1930b; Kob. J. i R. 1957; Now. 1967); Nadl. Laski (Kob. J. i R. 1957; Now. 1967); Mogiła Powstańców (Kob. J. i R. 1957); Podkowa Leśna (Roz. WA 1934; Now. 1964, 1967); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Popówek z-68, KRAM-F 1968; Sieraków (Kob. 1930b, WA 1925; Kobendzina 1966; Majewski 1967; Now. 1964, 1967); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Nadl. Sieraków (Kob. 1924); Zaborów Leśny z-72; Zamczysko (Kob. 1946a).
256. *Fumaria officinalis* L. — Dymnica pospolita. Arch; *Eu-Polygono-Chenopodion*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Pola, ogrody, cmentarze, śmietniska, nasypy kolejowe. Rz., 13/5 — Borzęcin Duży z-69; Brwinów (Wiśniewski WA 1920); Gołaszew z-66; Kanie z-69; Kręczi z-67; Łuszczew z-70; Mory (Jur. 1930); Ożarów Maz. z-68; Pęcice, Pszczelin (Jur. 1930); Radzików z-71; Strzykuły z-71; Szeligi; Ursus z-68; Umiastów; Urzut z-68.
257. *Fumaria vaillantii* Loisel. in Desv. — Dymnica drobnokwiatowa. Ep; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Pola, ogrody, płoty przydrożne, murawa przy torze kolejowym. B. rz., 5/3 — Biskupice; Błonie (Wójcik 1961, 1964, 1965); Chruslin z-74; Grądy z-70; Ołtarzew (Rost. 1872); Ożarów Maz. (Wójcik 1961); Zaborów Szczawin z-70.

Brassicaceae — Kapustowate

258. *Sisymbrium irio* L. — Stulisz gładki. Ep; śródziemnomorski. Przydroża i płoty przydrożne. B. rz., 3/0 — Kanie z-71; Mościska z-71; Ursus z-67.
259. *Sisymbrium loeselii* L. — Stulisz Loesela. Ep; *Sisymbrium*; eurazjatycki. Częsty, głównie na przydrożach i terenach kolejowych, 78/1 — Błonie z-72, KRAM-F 1972; Gąsin KRAM-F 1968; Gołębki KRAM-F 1968; Kanie z-71; Mościska z-71, KRAM-F 1971; Ożarów Maz. z-72; Tworki KRAM-F 1969; Ursus z-67, KRAM-F 1968; Żbików z-71.

260. *Sisymbrium volgense* Bieb. ex E. Fourn. — Stulisz wożański. Ep; eurazjatycki. Tory kolejowe. B.rz., 1/0 — Józefów z-75; Ryc. 9.

Ryc. 9. Stanowiska wybranych gatunków
Estamp 9. Les positions des espèces choisies

261. *Sisymbrium altissimum* L. — Stulisz pannoński. Ep; *Sisymbrium*; eurazjatycki. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, 52/2 — Kanie z-68; Ożarów Maz. z-65, KRAM-F 1972; Ożarów z-68; Pruszków z-68; Tworki KRAM-F 1969; Ursus z-68. Lit.: Wójcik 1961.
262. *Sisymbrium officinale* (L.) Scop. — Stulisz lekarski. Arch; *Sisymbrium*; śródziemnomorsko-irano-turański; wieloobszarowy. Zm.: f. *angustifolium* Wirtgen.; f. *latifolium* Wirtgen.; v. *typicum* Abromeit. Posp., głównie na siedl. ruderalnych, 266/17 — Bieniewice KRAM-F 1968; Kopana z-70 f. *angustifolium*; Ołta-

rzew z-68 f. *latifolium*; Ożarów Maz. z-68 v. *typicum*; Żbików z-68 v. *typicum*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Jur. 1930; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963 cor 1973 ex *S. loeseli* L.

263. *Descurainia sophia* (L.) Webb ex Prantl in Engler et Prantl — Stulicha psia. Arch; *Sisymbrium*; śródziemnomorsko-orientalno-turański. Posp., głównie na siedl. ruderalnych, 224/10 — Kopana z-70; Ożarów Maz. z-65; Płochocin KRAM-F 1968; Ursus z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zawidzka WA rok ?; Wiśniewski WA 1920; Jur. 1930; Majewski 1967.
264. *Alliaria petiolata* (Bieb.) Cavara et Grande — Czosna-czek pospolity. Ap leśny; *Alliarion*; Eurazjatycko-śródziemnomorski. Parki, cmentarze, zarośla, rowy, brzegi rzek. Dość rz., 23/5 — Borzęcin Duży; Brwinów z-67, KRAM-F z-67, z-71, (Zawidzka WA rok ?); Domaniew; Młochów z-68; okolice Warszawy po Ołtarzew (Łap. 1882a); Ożarów Maz.; Pass; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Pilaszków; Płochocin z-68; Pruszków z-67; Radzików; Rokitno; Rozalin z-71; Sieraków (Kob. WA 1923); Tworki; Ryc. 9.
265. *Arabidopsis thaliana* (L.) Heynh. in Holl et Heynh. — Rrzodkiewnik pospolity. Ap; *Aphanion*; wieloobszarowy. Zm.: f. *multicaulis* F. Zimm. — wielołodygowa; f. *pusilla* (Petit) Briquet — drobna. Częsty, głównie na polach, 74/6 — Bronisze z-68 f. *multicaulis*; Domaniew z-68 f. *multicaulis*; Hornówek z-68 f. *pusilla*; Pruszków z-68 f. *pusilla*; Zaborów k. Nadarz. z-68. Lit. i herb.: Kob. WA 1923; Jur. 1930; Gągała 1964 ?; Rucińska 1964 ?; Wójcik 1964, 1965, 1968.
266. *Bunias orientalis* L. — Rukiewnik wschodni. Ep; *Onopordion acanthii* lok.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Przydroża, tory i nasypy kolejowe, murawy i rowy. Dość rz., 23/3 — Błonie; pod Błoniem (Kob. 1930b); Chruślin; Bramki Ukazowe; Gołaszew; Gołębki z-68; Jawczyce z-68; pod Lesznem (Kob. 1930b); Ołtarzew z-68; Ożarów Maz.; między Ożarowem a Płochocinem (Wójcik 1961; Wróblewska 1964); Ożarówek; Pass z-70; Płochocin; Ursus Szamoty; Wilków z-70; Wolica; Ryc. 9.
267. *Erysimum hieracifolium* L. — Pszonak jastrzębcolistny. Ap; eurazjatycki. Obok domów, b. rz., 1/0 — Sieraków (Kob. WA 1924 cor 1973 ex *E. cheiranthoides* L.).
268. *Erysimum cheiranthoides* L. — Pszonak drobnokwiatowy. Arch; *Onopordion acanthii*; eurazjatycki. Zm.: f. *angustifolium* Busch.; f. *elatum* Peterm.; f. *foliosum* Zing; f. *micranthum* Beck;

- f. *pygmaeum* Pacher. Częsty na polach i siedl. ruderalnych, 107/14 — Bronisze z-68 f. *micranthum*; Chojak z-68 f. *foliosum*; Józefów z-68 f. *foliosum*; Koczargi Stare z-69 f. *micranthum*; Łuszczew z-70 f. *elatum*; las młochowski z-68 f. *pygmaeum*; Nowa Wieś z-68 f. *pygmaeum*; Ołtarzew z-67 f. *angustifolium*; Paszków z-68 f. *elatum*; Pęcice Małe z-68 f. *foliosum*; Pruszków z-68 f. *miranthum*; Żbików z-67 f. *foliosum*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Kob. WA 1922; Jur. 1930; Gągała 1964; Rucińska 1964, WA 1963; Majewski 1967.
269. *Hesperis matronalis* L. — Wieczornik damski. Erg; eurazjatycki. Hodowany i dziczyły. Rz., 9/0 — Babice; Borzęcin Duży; Ożarów Maz.; Piotrkówek Wielki z-71; Powązki; Rokitno; Umiastów z-70; Ursus; Zaborów.
270. *Matthiola longipetala* (Vent.) DC. ssp. *bicornis* (Sibth. et Sm.); P. W. Ball — Lewkonja maciejka. Erg; śródziemnomorski. Hodowany i przejściowo dziczyły, cmentarze, murawy przydrożne. B. rz., 3/0 — Borzęcin Duży; Ożarów Maz.; Pruszków.
271. *Barbarea vulgaris* R. Br. in Aiton — Gorczycznik pospolity. Ap łąkowy i leśny; eurazjatycki. Zm.: v. *arcuata* (Opiz) Fries — łąkowata. Przydroża, ogrody. B. rz., 4/0 — Leszno z-70 v. *arcuata*; Łubiec z-70 v. *arcuata*; Skorosze z-68 v. *arcuata*; Żbików; Ryc. 9.
272. *Barbarea stricta* Andrzej. ex Besser — Gorczycznik prosty. Ap; eurazjatycki. Park, brzeg stawu; B. rz., 1/1 — Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Reguły z-66.
273. *Rorippa amphibia* (L.) Besser — Rzepicha ziemnowodna. Ap nadwodny; *Phragmiton*; eurazjatycki. Zm.: v. *indivisa* (DC.) Rchb.; v. *variifolia* (DC.) Rchb. Częsty, głównie na mokradłach i brzegach wód, 119/12 — Domaniewek z-66; Miłecin z-67; Ołtarzew z-65; Opacz Mała z-68; Paszków z-68; Żbików z-68. Lit. i herb.: Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 v. *variifolia*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 v. *indivisa*, v. *variifolia*; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967, 1968.
274. *Rorippa sylvestris* (L.) Besser ssp. *sylvestris* — Rzepicha leśna. Ap nadwodny; *Agropyro-Rumicion crisp*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: v. *pinnatipartita* Kauffm.; v. *rivularis* (Rchb.) Thellung. Posp. na siedl. wilgotnych, 370/24 — Gąsin z-68; Macierzysz z-66 v. *pinnatipartita*; Ożarów Maz. z-65 v. *pinnatipartita*; Pilaszków z-66 v. *rivularis*, KRAM-F 1966; Radonice KRAM-F 1968; Święcice z-66 v. *pinnatipartita*; Żółtwin

- KRAM-F 1970 Lit. i herb.: Łap. 1888; Trzebiński 1916b; Zawadzka WA rok ?; Jur. 1930; Roz. WA 1933 cor Tomšovic *ex Nasturtium terrestre* Tausch; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965, Podb. 1968; Riedel, Fagasiewicz LOD 1969.
275. *Rorippa islandica* (Oeder ex Murray) Borbas em. Jons., (*R. palustris* (Leyss) Bess., *Nasturtium palustre* DC.) — Rzepicha błotna. Ap nadwodny; *Bidentetalia tripartitae*; wieloobszarowy. Częsty na łąkach, polach, brzegach wód, 78/13 — Bronisze z-68; Gąsin z-68; Józefów z-68; Miłecin z-67; Moszna z-68; Opacz Mała z-68; Skorosze z-68; Ursus z-68; Walendów z-67. Lit. i herb.: Jur. 1930; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Podb. 1967.
276. *Rorippa x armoracioides* (Tausch) Fuss — Rzepicha chrzanolistna. Mieszaniec *R. austriaca x sylvestris*; Ap nadwodny; Europa. B.rz., 1/2 — Brwinów (Rucińska WA 1963 cor 1973 *ex R. palustris* (Leyss) Bess.; Rucińska, Now. WA 1963-1973); Ożarów M.; Podkowa Leśna (Roz. WA 1933; Podb. 1963).
277. *Armoracia rusticana* P. Gaertner, B. Meyer et Schreb., (*A. lapathifolia* Gilib) — Chrzan pospolity. Ep; *Eu-Arction*; wieloobszarowy. Posp. głównie na siedl. ruderalnych w osiedlach wiejskich, 387/8 — Bronisze KRAM-F 1968, KRAM-F 1968, Komorów KRAM-F 1968; Konotopa KRAM-F 1968; Ołtarzew z-65; Ożarów Maz. z-68; Pęcice KRAM-F 1968; Terenia KRAM-F 1970; Zielonki z-69; Żbików z-68. Lit. i herb.: Trzebiński 1916a; Jur. 1930; Garbowski, Jur. 1933; Gągała 1964, WA 1963.
278. *Nasturtium officinale* R. Br. in Aiton — Rukiew wodna. Ap nadwodny; *Sparganio-Glycerion*; wieloobszarowy. Brzegi rzek, kanały, rowy melioracyjne, torfowiska. B.rz., 1/3 — Pęcice (Gągała 1964, WA 1963; Podb. 1967); pod Sierakowem (Kob. 1930b); pod Truskawiem.
279. *Cardamine amara* L. — Rzeżucha gorzka. Gat. nadwodny; *Montio-Cardaminetalia*; eurazjatycki. Zm.: f. *macrophylla* Wender.; v. *subglabra* Schur. Lasy olszowe, bagna, źródła. Rz., 9/5 — Ciechowąż z-71 v. *subglabra*; Daniewice z-68 v. *subglabra*; Kopana z-71 v. *subglabra*; Korfowe z-70 f. *macrophylla*; Krakowiany z-68 v. *subglabra*; Łąki Strzeleckie; Opaleń (Błoński 1892); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Sieraków (Kob. WA 1923 rev. 1973 v. *subglabra*); Wyględy Górne.

280. *Cardamine pratensis* L. — Rzeżucha łąkowa. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; holarktyczny. Zm.: *v. hayneana* (Welwitsch) Schur; *v. typica* Beck. Częsty, głównie na łąkach, 100/12 — Koczargi Stare z-68; Radonice z-68; Truskaw z-72; Żbików z-68 *v. typica*. Lit. i herb.: Sznabel WA 1908; Kob. 1930b, WA 1923; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. hayneana*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. hayneana*; Traczyk H. i T., 1965; Podb. 1967.
281. *Cardamine palustris* (Wimmer et Grab.) Peterm. — Rzeżucha błotna. Ap nadwodny; Europa pn., zach. i śr. Mokradła, bagna, łąki podmokłe, bajorka. Rz., 8/0 — Bieniewo z-66; Ciechowąż z-72; Koczargi Nowe; Łąki Strzeleckie z-72; Radonice; Sieraków z-72; Truskaw z-72; Żbików z-68; Ryc. 9.
282. *Cardamine parviflora* L. — Rzeżucha drobnokwiatowa. Ap łąkowy; eurazjatycki. B. rz., rów łąkowy, 1/0 — Stara Wieś z-71; Ryc. 9.
283. *Cardaminopsis arenosa* (L.) Hayek — Rzeżusznik piaszkowy. Ap piaszczysk i naskalny; *Papaveretum argemonis* lok.; śr.europejski. Zm.: *f. simplex* Neilr. — pojedyncza; *v. tomentosa* Biau. — omszona. Częsty, głównie na suchych łąkach i murawach, 149/17 — pod Błoniem z-65; Grudów z-67 *f. simplex*; Helenówek z-68; Hornówek z-68 *v. tomentosa*; Malichy z-66 *f. simplex*; Ożarów Maz. z-68; Roztoka z-70; Żbików z-68 *f. simplex*. Lit. i herb.: Łap. 1888, WA 1883; Zawidzka WA rok ? rev. 1973 *f. simplex*; Kob. WA 1922 rev. 1973 *f. simplex*, WA 1923 rev. 1973 *f. simplex*, WA 1924; Wiśniewski WA 1922 cor 1973 *ex Stenophragma thalianum* Čelak; Jur. 1930; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 *f. simplex* cor 1973 *f. simplex ex Arabidopsis thaliana* (L.) Heynh.; Rucińska 1964, WA 1963 cor 1973 *f. simplex ex Arabidopsis thaliana* (L.) Heynh.
284. *Arabis glabra* (L.) Bernh., (*Turritis glabra* L.) — Gęsiówka gładka. Ap leśny; *Quercetalia pubescentis* reg.; eurazjatycko-boreoamerykański. Lasy mieszane, grądy, wydmy zalesione, parki, zarośla, polany. Dość rz., 21/1 — Góra Kilianka z-70; Grabina z-70; Klaudyn; Kopana; Krakowiany z-67; Lipków z-67; Nowiny; Pociecha; Podkowa Leśna z-70; Rozalin; Roztoka z-70; Sieraków z-70; Zamczysko z-70, (Kob. 1930b, WA 1923, WA 1924).
285. *Arabis hirsuta* (L.) Scop. — Gęsiówka szorstkowłosa. Gat. muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; eurazjatycko-boreoamerykański. Łąki, polany, brzegi lasów. Rz., 6/0 — koło Góry Kilianki z-70; Łąki Strzeleckie z-70; Roztoka z-70. Ryc. 10.

Ryc. 10. Stanowiska wybranych gatunków
 Estamp 10. Les positions des espèces choisies

286. *Lunaria annua* L. — Miesięcznica roczna. Erg; śródziemnomorski. Hodowany i gdzie indziej dziczał, cmentarze, rowy i murawy przydrożne. B. rz., 4/1 — Brwinów z-71; Lipków z-70; Michałowice Osada z-68; Pilaszków (Garbowski, Jur. 1933); Ursus Szamoty z-68.
287. *Alyssum alyssoides* (L.) L., (*A. calycinum* L.) — Smagliczka kielichowata. Ap muraw piaszkowych i naskalnych; *Festuco-Brometea* reg.; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Wydry zalesione, nasypy kolejowe, przydroża. Rz., 5/4 — Błonie; Brwinów (Wiśniewski WA 1922; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Podb. 1960); Krosna z-68; Milanówek (Wiśniewski WA 1921; Podb. 1960); Parzniew z-69; Pszczelin (Sznabel WA 1908 cor 1973 ex *A. compestre* L.); Roztoka z-70; Truskaw.

288. *Berteroa incana* (L.) DC. — Pylenieć pospolity. Ep; *Onopordion acanthii*; eurazjatycki; subpontyjski. Posp., głównie na siedl. suchych, murawach, przydrożach, 234/14 — pod Błoniem z-65, Pruszków z-68. Lit i herb.: Łap. 1888; Sznabel WA 1908; Jur. 1930; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Rogowska WA 1950; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964.
289. *Lobularia maritima* (L.) Desv. — *Lobularia nadmorska*. Erg; śródziemnomorski. Dość często hodowany i gdziekolwiek zdziczały, cmentarze, przydroża, śmietniska. Rz., 13/1 — Babice; Blizne; Błonie; Brwinów; Leszno z-66; Ożarów Maz.; Pęcice; Pruszków (Kochman, Majewski 1970); Radonice; Rokitno; Żbików.
290. *Erophila verna* (L.) Chevall. ssp. *verna*, (*E. verna* (L.) G.A.M.) — Wiosnowka pospolita. Ap piaszczysk i muraw kserotermicznych; *Secalietea* lok.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. krockeri* (Andrz.) Asch. et Gr.; *v. majuscula* (Jord.) Hausskn. Częsty, głównie na polach, przydrożach i suchych murawach, miejscami dość licznie, 103/12 — Domaniew z-68; Hornówek z-68 *v. majuscula*; Kanie z-68 *v. krockeri*; Lipków z-68; Michałowice Kolonia z-68; Ożarów Maz. z-65 *v. krockeri*; Pruszków z-68; Strzykuły z-66; Ursus Szamoty z-68; Zaborów z-68 *v. krockeri*. Lit. i herb.: Wiśniewski WA 1922; Jur. 1930; Kob. 1930b, WA 1923 rev. 1973 *v. krockeri*, WA 1932; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. krockeri*; Wójcik 1965, 1964; Majewski 1967.
291. *Camelina microcarpa* Andrz. ex DC. — Lnicznik drobnoowocowy. Arch; *Secalietalia* lok.; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Ugor, zboże, nasypy kolejowe, rowy i murawy przydrożne. Rz., 10/1 — Chruslin z-74; Janów z-66; Korfowe; Kwirynów; Łuże z-70; Ożarów Maz. (Wójcik 1964); Paszków z-68; Roztoka z-72; Ursus Szamoty z-68; Zaborówek.
292. *Neslia paniculata* (L.) Desv. ssp. *paniculata* — Ozędka groniasta. Arch; *Secalietalia* lok.; śródziemnomorski. B. rz. w zbożu, 0/4 — Mory (Jur. 1930); Ożarów Maz. (Wójcik 1961, 1964, 1965); Pszczelin (Jur. 1930).
293. *Capsella bursa-pastoris* (L.) Medicus — Tasznik pospolity. Arch; *Chenopodietea* — *v. integrifolia*, *Plantaginietalia majoris* — *v. sinuata*, *Polygonion avicularis* — *v. pinnatifida*; wieloobszarowy. Zm.: *v. coronopifolia* DC.; *v. integrifolia* DC.; *v. minor* DC.; *v. pinnatifida* Schlechtend.; *v. sinuata* Schlechtend. Jeden z najposp. gat., spotykany prawie wszędzie, głównie na polach

- i na siedl. ruderalnych, 525/29 — Mory z-68 v. *integrifolia*; Ołtarzew z-68 v. *minor*; Ożarów Maz. z-69 v. *pinnatifida*, KRAM-F 1965; Pruszków z-68 v. *sinuata*; Ursus KRAM-F 1968; Zielonki z-72, v. *minor*; Żbików z-70 v. *integrifolia*. Lit. i herb.: Łap. 1882a, 1888; Łap., Pławińska WA 1887 rev. 1973 v. *sinuata*; Zweigbaumówna 1916; Zawidzka WA rok ? rev. 1973 v. *sinuata*; Jur. 1930; Garbowski, Jur. 1933; Roz. WA 1933 rev. 1973 v. *pinnatifida*; Andrearczyk 1964, — WA 1963 rev. 1973 v. *pinnatifida*; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 v. *coronopifolia*; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965, 1968; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967.
294. *Teesdalia nudicaulis* (L.) R. Br. in Aiton — Chroszcz nagółodygowy. Ap; *Corynephorion*, opt.; subatlantycki. Zm.: f. *ramosa* (Boenn.) Thellung — rozgałęziona. Pola, ugory, ścierniska. Rz., 2/5 — Blizne (Łap. 1882a, WA 1882); Mory (Jur. 1930); Pszczelin (Jur. 1930); Stasinek z-67 f. *ramosa*; Urzut z-68. Ryc. 10.
295. *Thlaspi arvense* L. — Tobółki polne. Arch; *Secalietea*, reg.; eurazjatycki. Częsty, głównie w uprawach okopowych, miejscami masowo, 82/11 — Bieliny z-68; Mory z-68; Ożarów Maz. z-65; Ożarówek z-68; Piastów z-66; Pilaszków z-66; Ursus z-67; Ursus Szamoty z-68; Zaborów z-70; Żbików z-68. Lit. i herb.: Sznaabel WA rok ?; Trzebiński 1916a; Zawidzka WA rok ?; Jur. 1930; Gągała 1964.
296. *Iberis amara* L. ssp. *amara* — Ubioerek gorzki. Erg; śródziemnomorsko-atlantycki. Tu i ówdzie hodowany i zdziczały, cmentarze, przychacia, płoty przydrożne. B. rz., 5/0 — Borzęcin Duży z-71; Gołębki; Kajetany; Nowa Wieś z-68; Pruszków z-71.
297. *Iberis umbellata* L. — Ubioerek okółkowy. Erg; śródziemnomorski. Zm.: f. *alba* — biała; f. *carminea* — karminowa; f. *purpurea* — różowa. Gdziegdzie hodowany i dziczejący, cmentarze, śmietniska. Rz., 8/0 — Błonie z-71 f. *purpurea*; Gołębki z-71 f. *carminea*; Leszno z-71 f. *alba*; Ożarów Maz. f. *alba*, f. *carminea*; Pęcice z-71 f. *purpurea*; Pruszków f. *carminea*, f. *purpurea*; Pruszków Ostoja z-68 f. *purpurea*; Żbików f. *purpurea*.
298. *Lepidium campestre* (L.) R. Br. in Aiton — Pieprzyca polna. Arch; Ap ?; *Onopordetalia acanthii* lok.; subatlantycko-śródziemnomorski. B. rz., 0/1 — Ożarów Maz. (przy torze kolejowy) (Wójcik 1961).
299. *Lepidium virginicum* L. — Pieprzyca wirgińska. Ep; *Sisymbrium*; Ameryka Pn., Śr. i Pd., zdomowiony w Europie. Przydroża, mu-

- rawy przy torach kolejowych. B. rz., 3/0 — Błonie; Milanówek z-67; Ożarów Maz.
300. *Lepidium densiflorum* Schrader — Pieprzyca gęstokwiatowa. Ep; *Sisymbrium*; północnoamerykański, zdomowiony w Europie; W polsce od 1885. Przydroża, zbocza nasypów i tory kolejowe, gruzowiska, nieużytki. Rz., 15/1 — Bronisze z-68; Gąsin z-68; Gołaszew; Izabelin; Kwirynów z-66; Milanówek z-74; Ożarów Maz. z-65; Parzniew z-69; Podkowa Leśna z-70; Pruszków z-68; Pruszków — Brwinów (Andrearczyk WA 1963 cor 1973 ex *L. rudera le* L.); Sieraków z-70; Tworki.
 301. *Lepidium neglectum* Thell. — Pieprzyca zaniedbana. Ep; północnoamerykański. B. rz., 1/0 — Pruszków, tory kolejowe, z-72.
 302. *Lepidium rudera le* L. — Pieprzyca gruzowa. Ep; *Lolium-Plantagineta* lok.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na przydrożach i przychaciach, miejscami dość licznie, 149/11 — Bronisze z-68; Michałówek z-67; Nowa Wieś z-68; Ożarów Maz. z-65; Ożarów z-68; Ursus z-68; Żbików z-68. Lit. i herb.: Kob. WA 1923; Jur. 1930; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963.
 303. *Cardaria draba* (L.) Desv. — Pieprzycznik przydrożny. Ep; *Onopordion acanthii* reg.; śródziemnomorsko-eurazjatycki; zdomowiony od ok. 1850 r. Przydroża, rowy przydrożne, tory, murawy i nasypy kolejowe. Rz., 10/1 — Ołtarzew z-67; Ożarów Maz. z-68; Płochocin (Wójcik 1961; Wróblewska 1964); Witki; Wolica z-72. Ryc. 10.
 304. *Diplotaxis tenuifolia* (L.) DC. — Dwurząd wąskolistny. Ep; *Sisymbrium*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Tory kolejowe, nasypy i murawy kolejowe. Rz., 8/0 — Bramki Ukazowe; Brwinów z-72; Dębówka z-72; Gołaszew z-73; Gołębki; Piastów z-72; Płochocin; Pruszków z-72. Ryc. 10.
 305. *Diplotaxis muralis* (L.) DC. — Dwurząd murowy. Ep; *Chenopodietea* reg.; śródziemnomorski. Drogi, przydroża, tory i nasypy kolejowe, boisko sportowe. Dość rz., 31/3 — Błonie; Bramki Ukazowe z-72; Brwinów KRAM-F 1972; Dębówka z-72; Gołaszew; Gołębki; Krosna z-68; Milanówek; Ołtarzew z-68; Ożarów Maz. z-67, (Wójcik 1961); Ożarów z-67; Piastów; Pruszków; Ursus z-67; Wolica; wokół Warszawy do 40-50 km (Podb. 1963).
 306. *Brassica oleracea* L. ssp. *oleracea* — Kapusta warzywna. Ergf; śródziemnomorsko-atlantycki. Hodowany w licznych odmianach oraz tu i ówdzie zdziczały, pola, ugory, ścierniska, przydroża. Rz., 6/7 — Babice; Błonie (Trzebiński 1916a); Gołębki

(Garbowski, Jur. 1933); Kopytów; Milanówek (Trzebiński 1916a); Mory (Trzebiński 1916a, 1918a; Garbowski, Jur. 1933); Ołtarzew (Trzebiński 1916a); Ożarów Maz.; Płochocin z-68; Utrata (Trzebiński 1916a); Zaborówek z-70; Żbików (Trzebiński 1916a).

307. *Brassica napus* L. ssp. *rapifera* Metzger — Kapusta rzepek. Ergf; śródziemnomorski. Zm.: *v. biennis* (Schubler et Mart) Rchb. — ozimy. Tu i ówdzie hodowany i dziedziczący, nasypy i tory kolejowe, przydroża, śmietniska. Rz., 5/1 — Dębówka; Kopytów z-67 *v. biennis*; Michałowice Wieś z-68 *v. biennis*; Ożarów Maz. z-72; Ożarów z-68 *v. biennis*; Płochocin — Błonie (Andrearczyk 1964).
308. *Brassica rapa* L. ssp. *rapa* — Kapusta polna. Ergf; wieloobszarowy. Hodowany i często dziedziczący, pola, ugory, ścierniska, przydroża, nasypy i tory kol., miedze, rowy, wysypiska, parki, ogrody. Częsty, 66/0 — Domaniew z-68; koło Góry Kilianki z-70; Hornówek z-68; Miłecin z-68; Ożarów Maz. z-68. Herb.: Zawidzka WA rok ? cor 1973 ex *Sinapis arvensis* L.; Gągała WA 1963 cor 1973 ex *Sinapis arvensis* L., WA 1963 cor 1973 ex *Brassica nigra* (L.) Koch.
309. *Brassica nigra* (L.) Koch in Röhling — Kapusta czarna. Ep; *Cascuto-Brassicetum nigrae* lok; wieloobszarowy. Pola, ugory, ogrody, przychacia, rowy przydrożne, nasypy kolejowe, wysypiska, cmentarze, parki. Dość rz., 32/2 ? — 0 — Babice; Bieniewo; Błonie z-67, KRAM-F 1968; ? Brwinów (Rucińska 1964); Czubin; Dębówka z-72; Fałęcin z-70; Kępiaste; Mariew; Moszna z-68; Pęcice ? (Gągała 1964); Płochocin z-68; Radonice; Radzików; Święcice; Wiktorów; Zaborów Szczawin; Zalesie; Żabieniec z-68.
310. *Sinapis arvensis* L. — Gorczyca polna. Arch; *Secalietea*; wieloobszarowy. Posp., głównie w zbożach, miejscami masowo, 286/23 — Bramki Ukazowe z-68; Łuszczew z-70; Ożarów Maz. z-65; Zalesie z-69. Lit. i herb.: Sznabel WA 1908; Wróblewski 1915; Jur. 1930; Andrearczyk 1964; Gągała 1964 (?); Rucińska 1964, WA 1963 cor 1973 ex *Brassica nigra* (L.) Koch; Wójcik 1965, 1964; Durska 1965, WAM 1964.
311. *Sinapis alba* L. ssp. *alba* — Gorczyca jasna. Ergf[®]; *Secalietalia* lok.; wieloobszarowy. Hodowany i niekiedy dziedziczący, pola, ugory, ścierniska, nasypy kolejowe, przydroża, przypłocia, śmietniska. Rz., 14/0 — Fałęcin; Gołaszew; Ołtarzew z-67; Ożarów Maz. z-68; Pęcice z-68; Pruszków Ostoja z-68; Radzików; Żbików.

312. *Erucastrum gallicum* (Willd.) O. E. Schulz — Rukwiśląd francuski. Ep; śródziemnomorsko-subatlantycki. Boisko sportowe, tory i nasypy kolejowe, przydroża. Rz., 9/0 — Błonie z-72; Gołaszew; Ołtarzew z-73; Ożarów Maz. z-68, (Now. 1972); Ożarów z-72. Ryc. 10.
313. *Rapistrum rugosum* (L.) All ssp. *rugosum* — Świrzepa pomarszczona. Ep; *Chenopodietea* reg.; śródziemnomorski. Nasypy i murawy kolejowe. B. rz., 3/0 — Błonie z-72; Bramki Ukazowe z-72; Dębówka. Ryc. 10.
314. *Raphanus raphanistrum* L. ssp. *raphanistrum* — Rzodkiew świrzepa. Arch; *Sescalietea* reg.; wieloobszarowy. Posp., głównie na polach, 247/18 — Komorów z-68; Laski z-66; Łuszczew z-70; Ożarów Maz. z-65; Piorunów z-68; Strzykuły z-71. Lit. i herb.: Zweigbaumówna 1916; Jur. 1930; Andrearczyk 1964; Rucińska 1964 — WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Riedel S. i R. LOD 1969; Gągała, Now. WA 1973.
315. *Raphanus sativus* L. — Rzodkiew zwyczajna. Erfg; wieloobszarowy. Hodowany w kilku odmianach, niekiedy zdziczały, pola, ugory, miedze, rowy, przydroża, nasypy kolejowe, wysypiska, przychacia. Rz., 20/2 — Fałęcin; Gąsin; Kanie; Koczargi Nowe; Michałowice; Mory (Garbowski, Jur. 1933); Ołtarzew; Opacz (Kochman 1959); Opacz Mała; Ożarów Maz.; Ożarów z-68; Pęcice Małe; Pruszków; Ursus z-68; Ursus Szamoty z-68.

Resedaceae — Rezedowate

- ? *Reseda luteola* L. — Rezeda żółtawa. Kob. (1930b) podaje, że rośnie nad plantem kolejowym na przestrzeni Warszawa-Sochaczew, jednakże wydaje się to mało prawdopodobne, gdyż wszędzie tu występuje *R. lutea* L.
316. *Reseda odorata* (L.) Rchb. — Rezeda wonna. Erg; śródziemnomorski. Hodowany i czasem zdziczały, płoty, przypłocia, cmentarze. Rz., 6/0 — Babice; Gołębki z-71; Mariew z-69; Nadarzyn; Urszulin.
317. *Reseda lutea* L. — Rezeda żółta. Ep; *Onopordion acanthii*; śródziemnomorski. Tory i nasypy kolejowe, przydroża. Dość rz., 27/4 — Błonie; Brwinów; Chruślin; Dębówka; Domaniewek; Gołaszew z-68; Gołębki; Ołtarzew; Ożarów Maz. z-72; Parzniew z-68; Piastów; Płochocin z-68; między Płochocinem a Ożarowem Maz. (Wójcik 1961) Pruszków (Andrearczyk 1964); Pruszków — Brwinów (Andrearczyk 1964, WA 1963); Ursus; Wolica.

318. *Drosera rotundifolia* L. — Rosiczka okrągłolistna. Gat. bagienny; *Oxycocco-Sphagnetes*; borealno-cyrkumpolarny. Torfowiska wysokie, podmokła łąka torfiasta, torfiaste obrzeża jeziorek, miejsca zabagnione na wrzosowisku. B.rz., 4/8 — Babice (Błoński 1892); Leszno Kolonia z-71; Łuże (Kob. WA 1922); Owczarnia z-71; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Pociecha z-70; pod Pocięchą (Kobendzina 1966); między Pocięchą i Truskawiem (Kob. 1930b); Sieraków z-70; pod Sierakowem (Kob. 1930b); pod Truskawiem (Kob. 1930b).

Crassulaceae — Gruboszowate

319. *Sempervivum tectorum* L. — Rojnik murowy. Erg; góry Europy zach., śr. i pd. Często hodowany w ogrodach i na cmentarzach, niekiedy zdziczały na śmietniskach k. cmentarzy. B.rz., 2/0 — Błonie; Żbików.
320. *Jovibarba sobolifera* (J. Sims) Opiz, (*Sempervivum soboliferum* Sims) — Rojniczek pospolity. Ap piaszczysk; *Sedo-Scleranthetea* (?); eurazjatycki. Wydmny zalesione, cmentarze, śmietniska k. cmentarzy. Rz., 8/1 — Babice; pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Izabelin; Błonie; Koczargi Stare z-69, (Now. 1972); Lipków (Now. 1972); Pruszków; Żbików.
321. *Sedum hybridum* L. — Rozchodnik mieszańcowy. Erg; azjatycki. Hodowany i niekiedy dziczejący, cmentarze, trawiaste zbocza wydmy w parku, śmietnisko. Rz., 8/0 — Babice; Borzęcin Duży; Macierzysz; Podkowa Leśna z-70; Pruszków z-71; Żbików.
322. *Sedum maximum* (L.) Hoffm. — Rozchodnik wielki. Ap muraw piaszkowych i naskalnych; *Sedo-Scleranthetea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na wydmach i w lasach sosnowych, 82/13 — Domaniew z-66; Komorów z-68; Lipków z-69; Parzniew z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. 1930b; Roz. WA 1932; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Riedel LOD 1969.
323. *Sedum spurium* Bieb. — Rozchodnik pozorny. Erg; eurazjatycki; w Polsce hodowany od XIV w. Uprawiany w ogrodach i na cmentarzach i zdziczały. B.rz., 4/0 — Borzęcin Duży z-71; Ożarów Maz.; Podkowa Leśna; Żbików.
324. *Sedum reflexum* L. — Rozchodnik ościsty. Ap piaszczysk; *Sedo-Scleranthetea*; eurazjatycki. Hodowany i gdzieś zdziczały?, murawy przydrożne, rów przy torach kolejowych, śmietnisko. B.rz., 5/0 — Babice; Kanie; Żbików.

325. *Sedum acre* L. — Rozchodnik ostry. Ap muraw piaszkowych i naskalnych; *Sedo-Scleranthetea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie w miejscach piaszczystych, 115/6 — Ożarów Maz. z-65; Wieruchów z-66. Lit i herb.: Łap. 1882a, 1888; Kob. 1930b; Gągała WA 1963 cor 1973 ex *S. sexangulare* L.
326. *Sedum sexangulare* L. em. Grimm — Rozchodnik sześciorzędowy. Ap muraw piaszkowych i naskalnych; *Sedo-Scleranthetea*; śr.europejski. Wydmny trawiaste, murawy przydrożne, drogi, cmentarze. Rz., 8/0 — Borzęcin Duży, Brwinów (Zawidzka WA 1926 cor 1973 ex *S. acre* L.); Ożarów Maz.; Pruszków; Rokitno; Truskaw z-70; Zaborów; Żółwin z-70.
327. *Sedum villosum* L. — Rozchodnik owłosiony. *Cardamino-Montion* reg.; borealno-subatlantycki. B. rz. i zagrożony, 0/2 — między Mościskami i Sierakowem (Kob. 1930b; Jastrzębowski in Rost. 1872); koło Opalenia (Sznabel WA rok ?).
328. *Sedum spectabile* Bor. — Rozchodnik okazały. Erg; azjatycki. Hodowany i niekiedy dziczyły. B. rz., 1/0 — Żbików murawa k. cmentarza.

Saxifragaceae — Skalnicowate

329. *Saxifraga tridactylites* L. — Skalnica trójpalczasta. Ap; *Festuco-Brometea*; śródziemnomorsko-subatlantycki. Pola uprawne, łąka. B. rz., 4/9 — Babice (Błoński 1892; Podb. 1959); Błonie (Wójcik 1961, 1964, 1965); Brwinów (Wiśniewski WA 1922; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932); Janów z-72; Koczargi Nowe z-69; Opaleń (Błoński 1892; Podb. 1959); Pruszków (Wójcik 1961, 1964); Pszczelin (Jur. 1930; Anonim WA rok ?); pod Truskawiem (Kob. 1930b); Wystanki z-70.
330. *Saxifraga granulata* L. ssp. *granulata* — Skalnica ziarenkowata. Ap łąkowy; *Arrhenatheretalia*; subatlantycki. Łąki, miejscami masowo, wzgórz trawiaste, murawy, nasypy kolejowe, groble, zbocza, lasy sosnowy. Rz., 19/8 — Babice (Błoński 1892); Bieliny; pod Błoniem; Brwinów (Wiśniewski WA 1920, WA 1922; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Rucińska 1964, WA 1963); Janów; Kanie KRAM-F 1967; Kopana; Miłecin; Opaleń (Błoński 1892); Parzniew; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Pruszków; Pszczelin (Sznabel WA rok ?, WA 1908); Szamoty z-67; pod Truskawiem (Kob. WA 1924); Urzut; Walendów; Żabieniec; Żbików z-68; Żółwin.
331. *Chrysosplenium alternifolium* L. — Sledziennica skrętolistna. Ap

leśny; *Alno-Padion*; holarktyczny. Dość rz., chociaż miejscami występuje masowo (lasy liściaste wilgotne, parki, zarośla, groble, łąki), 25/9 — Babia Łąka; Ciechoważ (K o b. WA 1923); Grabina; Józefów z-68, KRAM-F 1967; Kopana, Korfowe; Krakowiany; pod Krakowianami (M a j e w s k i KRAM-F 1968); Malichy z-66; Nowiny; Pass; Leśnictwo Podkowa Leśna (R z e w u s k i 1960) Pruszków (K o c h m a n 1959); Rozalin; Roztoka; Różin KRAM-F 1970; Sieraków (K o b. WA 1925; M a j e w s k i 1963, 1965, 1967, WAM 1962); pod Sierakowem (K o b. 1930b, WA 1923); Nadl. Sieraków (K o b. 1924); Truskaw; Tworki; pod Wywrotnią Górą (K o b. 1930b); Zaborów; Zaborów Leśny; Zamczysko.

Parnassiaceae — Dziewięciornikowate

332. *Parnassia palustris* L. ssp. *palustris* — Dziewięciornik błotny. Apłakowy; *Caricion davallianae*; holarktyczny. Dość rz., głównie na mokrych i torfiastych łąkach, 42/10 — Bieliny; Brwinów (Ł a p. 1888, Zawidzka WA 1926; Rucińska 1964, WA 1963); Góry; Grabina; Janów; Kanie; Kempin (Ł a p. 1888); Koczargi Stare; Krakowiany; Ławy; Łąki Strzeleckie (M a j e w s k i 1967); Łubiec; Mariew; Michałowice; las młochowski (Ł a p. 1888); Nowa Wieś; Parzniew; Opacz; Opacz Mała; Otrębusy; Pęcice (G a g a ła 1964, WA 1963); Pławy; Pszczelin; Rusiec; Sieraków; Smolarz; Stara Wieś; Urzut; Wilków (K o b., Z a n o w a WA 1953); Wojcieszyn; Wola Bieniewicka; Wola Krakowiańska; Wróblewo; Wyględy Górne; Zaborów Leśny; Zalesie z-69; Zamczysko; Żółwin.

Hydrangeaceae — Hortensjowate

333. *Philadelphus coronarius* L. — Jaśminowiec wonny. Erg; śródziemnomorski. Często hodowany i dziczejący. B. rz., 5/0 — Jawczyce; Opalen; Pilaszków; Podkowa Leśna; Żbików.
334. *Philadelphus x lemoinei* L e m. — Jaśminowiec Lemoine'a. Erg; hodowany w Europie. Hodowany w kilku odmianach, oraz zdziczały. B. rz., 1/0 — Błonie (murawa przy torach kolejowych) z-72.

Grossulariaceae — Agrestowate

335. *Ribes aureum* P u r s h — Porzeczką złota. Erg; północnoamerykański. Hodowany i gdzieśgdzie zdziczały, przydroża, murawy przy torach kolejowych, pastwisko, zarośla. Rz., 17/1 — Domaniew; Duchnice; Gawartowa Wola; Grabków; Józefinów; Nowogórna Wieś; Piastów; Piotrkówek Wielki; Pruszków z-68; Reguły; Skorosze

z-68; Wiktorów; Zaborów Szczawin; Żdźary Południowe; Bąki (Garbowski, Jur. 1933).

336. *Ribes rubrum* L. — Porzeczka czerwona. Erg; azjatycki (Syberia). Hodowany, gdziekolwiek zdziczały, rowy przydrożne, płoty, gruzowiska, nasyp kolejowy, zarośla przy torach kolejowych, cmentarz. Rz., 12/6 — Fałęcin; Gawartowa Wola (Trzebiński 1916a); Gołębki (Garbowski, Jur. 1933); Łubiec Kolonia; Milanówek; Mory (Trzebiński 1918a; Garbowski, Jur. 1933); Opaleń; Owczarnia; Ożarów Maz.; Piotrkówek Wielki; Pszczelin (Trzebiński 1916a); Stara Wieś; Wawrzyszew; Wilkowa Wieś; Żbików (Trzebiński 1916a).
337. *Ribes spicatum* Robson in With., (*R. schlechtendalii* Lge.) — Porzeczka dzika. Ap leśny; *Alno-Padion*; borealno-eurazjatycki. Częsty, głównie w lasach łęgowych, 55/3 — Bramki Ludne z-66; Lipków z-68; Podkowa Leśna KRAM-F 1970; Wolskie z-67. Lit. i herb.: Roz. WA 1933 cor 1973 ex *R. rubrum* L.; Kob. J. i R. 1957.
338. *Ribes nigrum* L. — Porzeczka czarna. Ap leśny; *Alnion glutinosae*; eurazjatycki. Dość rz., głównie w bagnistych lasach olszowych, 22/14 — Blizne; Bronisze (Kochman 1959; Majewski 1963); Budy; Ciechówąż (Kob. J. i R. 1957); koło Góry Kilianki; Izabelin (Garbowski 1935; Majewski 1967); Korfowe; Krakowiany z-67; Lipków z-68; Łąki Strzeleckie (Kob. J. i R. 1957); las młochowski; Mory (Garbowski, Jur. 1933); Moszna; Ołtarzew (Garbowski, Jur. 1933); Opacz; Opaleń; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Ożarów Maz.; Pęcice; między Pocięgą a Sierakowem (Kob. 1930b); Pruszków; Rożtoka; Sieraków; Nadl. Sieraków (Kob. 1924); Tworki; Wolica; pod Wywrotnią Górą (Kob. 1930b); Zaborów; Zaborów Leśny; Zamczysko; Żbików KRAM-F 1967, (Trzebiński 1916a; Garbowski, Jur. 1933);
339. *Ribes uva-crispa* L. em. Lam., (*R. grossularia* L.) — Porzeczka agrest. Ap leśny; *Quercu-Fagetæ* reg.; eurazjatycki. Rz., głównie w lasach, nadto zdziczały w parkach, zaroślach i często hodowany, 10/11 — Bieliny; Blizne; Błonie (Garbowski, Jur. 1933); Bramki Ludne z-66; Brwinów (Trzebiński 1916a); Chruślin; Duchnice; Komorów (Garbowski, Jur. 1933); Laski; Milanówek (Trzebiński 1916a; Garbowski, Jur. 1933); Mory (Garbowski, Jur. 1933); Pęcice; Pilaszków; Pruszków (Trzebiński 1916a); Rożtoka (Kob. WA 1923 cor 1973 ex *R. alpinum* L.); pod Truskawiem (Kob. 1930b); Zamczysko

(K o b. WA 1923 cor 1973 ex *R. alpinum* L.); Żbików (Trzebiński 1916a).

340. *Ribes alpinum* L. — Porzeczka alpejska. Ap leśny; *Querco-Fagetea*; eurazjatycki. Lasy mieszane, sosnowe, olszowe, parki, zarośla. Rz., 12/1 — Brwinów z-67; Duchnice; Faszczycze Stare z-68; Kostowiec; Nowiny; Płochocin; Pruszków z-66; Rozalin z-71; ? pod Roztoką (K o b. 1930b); Strzykuły z-66; Żbików (Trzebiński 1916a).

Rosaceae — Różowate

341. *Sorbaria sorbifolia* (L.) A. Braun in Ascherson — Tawlina jarzębolistna. Erg; azjatycki. Hodowany w ogrodach, parkach i gdziekolwiek dziczyły, 12/0 — Bronisze; Janów; Klaudyn; Koczargi Nowe; Nadarzyn; Pruszków; Radonice z-68; Rochale; Turczynek; Zaborów.
342. *Physocarpus opulifolius* (L.) Maxim. — Pęcherznica kalinolistna. Erg; północnoamerykański. Tu i ówdzie hodowany w parkach i ogrodach oraz niekiedy dziczyły, 2/0 — Duchnice z-68; Turczynek z-70.
343. *Spiraea salicifolia* L. — Tawuła wierzbolistna. Erg; eurazjatycki. Hodowany i dziczący, koło zabudowań, płotów, przy torach kolejowych, na cmentarzach. Rz., 8/1 — Grabków; Helenów (Trzebiński 1916b); Pęcice; Piastów; Podkowa Leśna; Stanisławów; Żabieniec z-68.
344. *Spiraea douglassi* Hook — Tawuła Douglassa. Erg; północnoamerykański. Hodowany i dziczący. B. rz., 1/0 — Opaleń z-70.
345. *Spiraea x billardii* Herincq — Tawuła Billarda. Erg; Hodowany i dziczyły. B. rz., 4/0 — Milanówek z-67; Opaleń z-70; Turczynek z-70; Ursus z-67.
346. *Spiraea japonica* L. fil. — Tawuła japońska. Erg; azjatycki. Tu i ówdzie hodowany oraz dziczyły, przypłocia, murawy przydrożne, parki, cmentarze, zagajniki. Rz., 15/0 — Bieliny; Bronisze z-68; Brwinów; Góry; Jawczyce; Leszno; Młochów; Michałowice; Oleśin; Płochocin; Radonice; Radzików; Rokitno; Ursus.
347. *Spiraea chamaedryfolia* L. em. Jacq. — Tawuła ożankolistna. Erg; eurazjatycki. Hodowany oraz dziczący, płoty, cmentarze, ruiny zabudowań. B. rz., 4/0 — Brwinów; Gołębki; Opaleń; Podkowa Leśna.
348. *Filipendula vulgaris* Moench, (*F. hexapetala* Gilib.) — Wią-

- zówka bulwkowa. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; eurazjatycki. Zm.: f. *glabra* G a m s. — gładka. Łąki, zarośla. Rz., 7/4 — Brwinów (Zawidzka WA rok ? rev. 1973 f. *glabra*); Góra Kilianka (K o b. 1930b); Janów; Kanie z-67; Klaudyn z-66; Opaleń; Roztoka z-70 (K o b. J. i R. 1957); Stara Wieś z-70; Zamczysko (K o b. 1930b).
349. *Filipendula ulmaria* (L.) Maxim. ssp. *ulmaria* — Wiązówka błotna. Ap leśny; *Molinietalia*; eurazjatycki. Zm.: v. *nivea* (Wallroth) Schinz et Keller — śnieżnobiała. Częsty, głównie na wilgotnych łąkach, rowach i lasach łęgowych, miejscami dość licznie, 184/22 — Bieliny KRAM-F 1968; Daniewice KRAM-F 1968; Łaski KRAM-F 1966; Młochów KRAM-F 1968; Żabieniec KRAM-F 1968. Lit i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Wiśniewski WA 1920; Zawidzka WA 1925; K o b. 1930b, WA 1923; Rzewuski 1960; Majewski 1963, 1965, 1967, WAM 1961; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 v. *nivea*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 v. *nivea*; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967.
350. *Rubus saxatilis* L. — Malina kamionka. Ap leśny; *Vaccinio-Piceetalia* reg.; eurazjatycko-borealny. Grądy, bory mieszane i dąbrowy, wydmy zalesione, zagłębienia międzywydmowe, parki. Dość rz., 37/17 — Brwinów (Łap. 1888); Chojak, pod Deblami (K o b. 1930b); pod Gacią Zaborowską (K o b. 1930b); Góry, Grabina z-70; Grabków; Julinek; Kempin (Łap. 1888); Komorów; Kopana; Kostowiec; Łąki Strzeleckie; las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887); Mogiła Powstańców; Nadarzyn z-67; Nowiny; Opaleń; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pociecha; między Pocięchą a Janówkiem (K o b. 1930b); Podkowa Leśna (Roz. WA 1933; Rzewuski 1960); Popówek; Rozalin; Roztoka (K o b. J. i A. 1957); Sieraków (K o b. 1930b, WA 1923); pod Sierakowem (K o b. 1930b); Stara Wieś z-70; Szymanówek; Wywrotnia Góra (K o b. 1930b); Zaborów Leśny; Zaborów k. Nadarz. z-67; Zamczysko; Żółwin.
351. *Rubus odoratus* L. — Malina pachnąca. Erg; północnoamerykański. B. rz., w parkach, 2/0 — Pruszków z-69; Radzików z-71.
352. *Rubus idaeus* L. — Malina właściwa. Ap leśny; *Epilobietalia angustifolii*; holarktyczny. Posp., głównie w wilgotnych lasach, często hodowany, 223/17 — Otrębusy z-72. Lit. i herb.: Łap. 1888; Trzebiński 1916a; K o b. 1924, 1930b; Garbowski, Jur. 1933; Rzewuski 1960; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965.

353. *Rubus nessensis* W. Hall, (*R. suberectus* G. Anderson ex Sm.) — Jeżyna wzniesiona. Gat. leśny; *Rubion subatlanticum* ?; subatlantycki. Bory sosnowe i mieszane, brzeg wydmy zalesionej. B.rz., 1/5 — lasy młochowskie (Kob., Kulesza WA 1932); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); pod Pocięchą (Kob. WA 1925); Sieraków z-70; Truskaw (Kob. WA 1923).
354. *Rubus scissus* W. C. R. Watson, (*R. fissus* Ldl.) — Jeżyna rozcięta. Ap; Europa pn. i śr.pn. Lasy, zarośla w parku. B.rz., 6/1 — Laski; Podkowa Leśna z-70; Sieraków z-70, z-71; pod Wilkowem (Kob., Kulesza WA 1923; Now. 1964, 1967).
355. *Rubus plicatus* Weihe et Nees — Jeżyna fałdowana. Ap leśny; *Rubion subatlanticum*; subatlantycki. Lasy liściaste i mieszane, wydmy zalesione, poręby, parki, zarośla, pastwiska, polany, nasypy kolejowe, miedze, rowy, ogrody, cmentarze. Częsty, 111/5 — Góry z-71. Lit. i herb.: Kob. 1930b; Roz. WA 1933 cor 1973 ex *R. nemorosus* Hayne; Andrearczyk 1964.
356. *Rubus sulcatus* Vest ex Tratt. — Jeżyna bruzdowana. Gat. leśny; subatlantycki. B.rz., 0/1 — Sieraków, las, (Kob. WA 1925).
357. *Rubus pyramidalis* Kaltenb. — Jeżyna piramidalna. Ap; *Rubion subatlanticum*; subatlantycki. B.rz., 1/0 — Ożarów Maz. (murawy na gliniankach) z-66.
358. *Rubus aschersohnii* Spr. — Jeżyna Aschersohna. ? mieszaniec *R. caesius* x *bifrons* Sud.; Ap; Europa śr. B.rz., 1/0 — Podkowa Leśna (zarośla koło pomnika w parku) z-70.
359. *Rubus chloocladus* W. C. R. Watson, (*R. vestii* Focke) — Jeżyna Westa. Gat. leśny; subatlantycki. Lasy liściaste i mieszane. Rz., 7/2 ? — Chojak z-67; Góry z-71; Nowiny z-71; Sieraków z-70, z-71; ? (Kob. WA 1922 cor 1973 ex *R. nemorosus* Hayne); Sieraków pod Pocięchą ? (Kob. WA 1923 cor 1973 ex *R. nemorosus* Hayne); Strzeniówka z-67; Żółwin z-70.
360. *Rubus hebecaulis* Sudre — Jeżyna tępokanciasta. Gat. leśny; *Rubion subatlanticum*; subatlantycki. Lasy liściaste i mieszane, brzegi wydmy. Rz., 6/0 — Ciechówąż z-70; koło Góry Kilianki; Komorów z-68; Sieraków z-71; koło Wywrotniej Góry.
361. *Rubus radula* Weihe ex Boenn. — Jeżyna szorstka. Ap leśny; *Rubion subatlanticum*; subatlantycki. B.rz., 0/1 — Sieraków (nieopodal leśniczówki) (Kob. 1930b).
362. *Rubus scaber* Weihe et Nees in Bluff et Fingerh. —

- Jeżyna zadzierzysta. Ap; subatlantycko-borealny. B. rz., 1/0 — Bieliny (lasek sosnowy przyległy do parku) z-69.
363. *Rubus schleicherii* Weihe ex Tratt. — Jeżyna Schleichera. Gat. leśny; subatlantycko-borealny. B. rz., 1/0 — Kostowiec (las sosnowy) z-67.
364. *Rubus bellardii* Weihe et Nees — Jeżyna Bellardiego. Gat. leśny; subatlantycko-borealny. B. rz., 0/1 — pod Sierakowem w P.K. (Kob. WA rok ?);
365. *Rubus serpens* Weihe ex Lej. et Court — Jeżyna węzowa. Gat. leśny; subatlantycko-borealny. B. rz., 1/0 — Góry (lasek olszowy) z-71.
366. *Rubus caesius* L. — Jeżyna popielica. Ap leśny; *Prunetalia*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Posp., głównie w lasach wilgotnych i na siedl. ruderalnych, 293/13 — Bramki Ludne z-66; Janów z-67; Kręczi z-67; Ożarów Maz. z-65; Pruszków z-69; Strzykuły z-66. Lit. i herb.: sub: *R. fruticosus* L., *R. nemorosa* (?) — Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Kob. 1930b; Rogowska WA 1950; Andrearczyk 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.
367. *Rosa majalis* J. Hermann — Róża girlandowa. Ep; borealno-eurazjatycki. Przy drogach, gruzowisko (zapewne zdziczały). Rz., 19/0 — Budy; Chruslin; Kajetany; Mariew; Michałowice Osada; Moszna Parcele; Nadarzyn; Nowa Wieś; Opalen z-71; Płochocin; Powązki; Radonice; Sokołów; Wiktorów; Wojcieszyn; Wola Łuszczeńska; Wólka.
368. *Rosa glauca* Pourret., (*R. rubrifolia* Vill.) — Róża czerwona. Ap; *Berberidion*; alp.-śródziemnomorski. Płoty, cmentarze, przydroża. Rz., 18/0 — Błonie; Borzęcin Duży; Dębówka z-68; Janów; Klaudyn; Odrzywół; Ożarów z-68; Pęcice; Piastów z-68; Pogroszew z-67; Radonice z-63; Rokitno; Rozalin; Sieraków z-70; Zaborów; Żbików.
369. *Rosa rugosa* Thunb. — Róża pomarszczona. Erg; azjatycki; od 1860 r. zadomowiony w Europie śr. i pn.zach. Hodowany w kilku odmianach i gdzieśgdzie zdziczały, parki, cmentarze, przypłocia, przydroża, nasypy kolejowe, zarośla. Dość rz., 25/0 — Bieniewice; Błonie; Borzęcin Duży; Bramki Ukazowe; Dębówka; Duchnice z-68; Gołębki; Komorów; Laski; Michałowice Osada; Milanówek z-67; Nadarzyn; Nowa Wieś; Ołtarzew; Parzniew; Pęcice Małe z-68; Pruszków; Rokitno; Szeligi z-71.
370. *Rosa canina* L. — Róża dzika. Ap; *Prunetalia*; eurazjatycko-śród-

- ziemnomorski. Częsty w lasach i na siedl. synantropijnych, 194/7 — Bieniewice KRAM-F z-68; Bronisze z-68; Izabelin KRAM-F 1969; Pogroszew KRAM-F 1967; Rusiec KRAM-F 1968; Żabieniec KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1888; Trzebiński 1916b; Kob. 1930b; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963.
371. *Rosa vosagiaca* Desportes, (*R. glauca* Vill.) — Róża sina. Ap; *Berberidion*; eurazjatycki. Przydroża, zarośla, wydmy zalesione. B. rz., 3/0 — Mariew z-69; Odrzywół z-68; Urszulin z-70.
372. *Rosa coriifolia* Fries — Róża skórzasta. Ap; *Prunetalia*; eurazjatycki. Murawy, groble, zarośla przydrożne. B. rz., 4/0 — Komorów z-68; Moszna Parcele z-68; Stara Wieś z-70; Walendów z-67.
373. *Rosa corymbifera* Borkh., (*R. dumetorum* Thuill.) — Róża płotowa. Ap; *Prunetalia*; europejski. B. rz., 1/0 — Pogroszew (rów przydrożny) z-67.
374. *Rosa tomentosa* Sm. — Róża kutnerowata. Ap; *Prunetalia*; eurazjatycki. Lasy, wydmy zalesione, zarośla przydrożne, cmentarze, murawy i nasypy kolejowe, miedze. Rz., 13/1 — Babice z-71; Białe z-70; Góra Kilianka z-70; Janów z-66; Korfowe z-70; lasy młochowskie (Kob. WA 1932); Ołtarzew z-72; Opaleń; Paszków z-68; Podkowa Leśna; Sieraków z-70; Wolica.
375. *Rosa rubiginosa* L. — Róża rdzawa. Ap; *Berberidion*; śródziemnomorski. Murawy przy torach kolejowych i przydrożne, gliniarki, miedze, płoty, nasypy kolejowe, przydroża. Rz., 11/2 — Duchnice z-68; Gołaszew; Gołębki z-68, (Garbowski, Jur. 1933); Janów; Jawczyce z-68; Ożarów Maz. z-65; Terenia; Ursus Szamoty z-68; Żbików (Garbowski, Jur. 1933).
376. *Rosa multiflora* Thunb. — Róża wielokwiatowa. Erg; azjatycki; od 1863 r. uprawiany w Europie. Tu i ówdzie hodowany. B. rz., 5/0 — Mościska z-66; Odrzywół; Radzików; Umiastów.
377. *Agrimonia eupatoria* L. ssp. *eupatoria* — Rzepik pospolity. Ap muraw kserotermicznych; *Geranion sanguinei*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: f. *minor* C. Koch — mniejsza. Suche łąki, pastwiska, murawy, nasypy kolejowe, przydroża, miedze, zarośla, parki, lasy. Częsty, 67/16 — Bramki Ukazowe z-68; Łubiec z-70; Ożarów Maz. z-65; Ursus z-67; Wąsy z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zawidzka WA rok ? rev. 1973 f. *minor*; Wiśniewski WA 1920 rev. 1973 f. *minor*; Jur. 1930; Roz. WA 1932; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964; Gągała 1964; Rucińska 1964; Hanke LOD 1965.

378. *Agrimonia procera* Wallr., (*A. odorata* Mill.) — Rzepik wonny. Ap leśny; *Geranion sanguinei*; śródziemnomorski. Dość rz., głównie w zaroślach i w lasach, 46/4 — Bramki Ludne; Brwinów (Rucińska WA 1963 cor 1973 ex *A. eupatoria* L.); Chlebów; Chojak; Grabina; Grudów; Helenów (Durska 1965, WAM 1964); Hornówek; Józefów; Kajetany; Kanie z-68; Komorów; Kopana; Kostowiec; Kotowice; Lipków; Młochów; Nowa Wieś z-68; Olesin; Opaleń; Ożarów Maz.; Paszków; Pęcice z-68; Pęcice Małe; Pociecha; Podkowa Leśna; Sieraków (Kob. WA 1924 cor 1973 ex *A. eupatoria* L.); Stara Wieś; Walendów; Wolica; Wólka; Zaborów Leśny; pod Zamczyskiem (Kob. WA 1925 cor 1973 ex *A. eupatoria* L.); Żółwin.
379. *Sanguisorba officinalis* L. — Krwiściąg lekarski. Ep; *Molinietalia*; eurazjatycki. Zm.: *v. auriculata* (Scop.) Ducommun — uszkowata; *v. serotina* (Jirdan) Ducommun — późna. Częsty, głównie na łąkach, miejscami dość licznie, 52/14 — Budy KRAM-F 1969; Laski KRAM-F 1966; Mariew KRAM-F 1969; Parzniew z-68, KRAM-F 1968; Pilaszków z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 rev. 1973 *v. auriculata*; Błoński 1892; Kob. WA 1923, WA 1924 rev. 1973 *v. serotina*, WA 1925; Zawidzka WA 1925; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska WA 1963 rev. 1973 *v. auriculata*; Traczyk H. i T. 1965; Hanke LOD 1969.
380. *Sanguisorba minor* Scop. ssp. *minor* — Krwiściąg mniejszy. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. B. rz. na skarpach i w murawach, 3/0 — Jawczyce z-68; Ożarów Maz. z-67.
381. *Geum rivale* L. — Kuklik zwisły. Ap leśny; *Alno-Padion*; borealny. Częsty, głównie w lasach łęgowych i na wilgotnych łąkach, 134/11 — Rusiec KRAM-F 1968; Żbików z-68. Lit. i herb.: Błoński 1892; Sznabel WA 1908; Zawidzka WA rok ?; Wiśniewski WA 1920; Kob. WA 1923; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964.
382. *Geum urbanum* L. — Kuklik pospolity. Ap leśny; *Quercu-Fagetea* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, rzadziej w lasach i parkach, 187/10 — Bieliny KRAM-F 1968; Ożarów Maz. z-65. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Kob. WA 1923; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965.
383. *Potentilla palustris* (L.) Scop. (*Comarum palustre* L.) — Pię-

- ciornik błotny. Ap bagienny; *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*; holarktyczny. Częsty, głównie na siedliskach podmokłych i zabagnionych, miejscami w znacznej ilości, 89/25 — Laski z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Sznabel WA rok ?; Wiśniewski WA 1920; Zawidzka WA 1926; Kob. 1930b, WA 1925; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Kob. J. i R. 1957; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967, 1968.
384. *Potentilla anserina* L. ssp. *anserina* — Pięciornik gęsi. Ap nadwodny; *Agropyro-Rumicion crispi*; holarktyczny. Zm.: v. *sericea* Hayne; v. *vulgaris* Hayne. Jeden z najposp. gat., spotykanych prawie wszędzie, głównie na siedl. ruderalnych i na łąkach, 609/19 — Chruślin KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1888; Sznabel WA 1908 rev. 1973 v. *sericea*; Zawidzka WA 1925 rev. 1973 v. *vulgaris*; Jur. 1930; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932 rev. 1973 v. *vulgaris*; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 v. *vulgaris*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 v. *sericea*; Wójcik 1964, 1965; Hanke LOD 1969.
385. *Potentilla rupestris* L. — Pięciornik skalny. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. B. rz. i zagrożony, 0/1 — Podkowa Leśna (na zrębach) (Kob. 1933, WA 1932).
386. *Potentilla argentea* L. — Pięciornik srebrny. Ap muraw piaszczystych i naskalnych; *Sedo-Scleranthetea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Posp., głównie na siedl. suchych, 211/16 — Jawczyce z-68; Komorów KRAM-F 1968; Krosna z-68; Malichy KRAM-F 1968; Moszna Parcele KRAM-F 1968; Ożarów Maz. z-65; Parzniew KRAM-F 1968; Pęcice z-68; Pławy z-68; Sieraków z-71; Stara Wieś KRAM-F 1970; Święcice z-66; Ursus KRAM-F 1972; Wiktorów z-66; Wolskie z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888, WA 1887; Kob. WA 1923, WA 1924; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964.
387. *Potentilla inclinata* Vill., (*P. canescens* Besser) — Pięciornik siwy. Ap; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: v. *inciso-serrata* Th. Wolf. B. rz. na przydrożach, 3/0 — Nadarzyn z-71; Nowogórna Wieś z-70; Ursus z-67 v. *inciso-serrata*, z-68 v. *inciso-serrata*.
388. *Potentilla collina* Wibel — Pięciornik pagórkowy. Ap stepowy; eurazjatycko-śródziemnomorski. Suche łąki, pastwiska, murawy i nasypy kolejowe, wydmy trawiaste, park, widne lasy, wydmy

zalesione. Dość rz., 21/6 — Bieliny; Budy; Dębówka; Góra Kilianka (Kob. 1930b); Janów; Koczargi Stare; Korfowe; Łubiec Kolonia; Mogiła Powstańców; Nowiny; Owczarnia; Parzniew z-68, z-69; Pęcice z-68, (Gągała 1964, WA 1963); Płochocin — Błonie (Andrearczyk WA 1963 cor 1973 ex *P. argentea* L.) Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Roztoka (Kob. WA 1922); Ursus z-72; Wolica; Zaborów; Zaborów Szczawin; Zaborówek.

389. *Potentilla supina* L. — Pięciornik niski. Ap nadwodny; *Nanocyperion flavescens* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. egibbosa* Th. Wolf. Murawy przydrożne, rowy, brzegi stawku, ogrody, przypłocia, śmietniska. Dość rz., 21/3 — Babice z-72; Blizne z-71; Bronisze z-68; Gąsin z-68; Komorów; Łuże (Kob. WA 1923, WA 1925); Mory (Jur. 1930); Nowa Wieś z-68; Ożarów Maz. z-65, z-74; Pęcice Małe z-68; Pruszków z-68; Pszczelin (Jur. 1930); Radzików z-71; Strzykuły z-71; Turczynek; Tworki z-69; Ursus.
390. *Potentilla norvegica* L. — Pięciornik norweski. Ap nadwodny; eurazjatycki. Łąki, murawy, przychacia, brzegi bagna, torfowisko, ugory, mokre pola, przydroża, las mieszany. Rz., 16/9 — Babice (Błoński 1892, WA 1887); Brwinów (Rucińska 1964; Durska 1965, WAM 1964; Kochman, Majewski 1970); Daniewice z-68; Gawartowa Wola z-70; Łuże z-70, (Kob. 1930b, WA 1923, WA 1924, WA 1925; Gągała 1964; Rucińska 1964); Milanówek z-67, KRAM-F 1967; Owczarnia z-70; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Podkowa Leśna (Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Gągała 1964; Rucińska 1964); Polesie; Rusiec z-68; Stara Wieś z-70; Strzykuły; Terenia; pod Truskawiem (Kob. 1930b); Witki.
391. *Potentilla intermedia* L. — Pięciornik pośredni. Ep; *Onopordion acanthii* reg.: eurazjatycki. Nasypy kolejowe i drogowe, murawy przy torach kolejowych. Rz., 11/2 — Brwinów z-74, KRAM-F 1972, (Andrearczyk 1964); Brwinów — Milanówek (Andrearczyk WA 1963); Gołaszew; pod Błoniem z-71; Józefinów; Koszajec z-68, (Now. 1972); Ołtarzew; Piastów; Płochocin; Pruszków; Ursus z-72.
392. *Potentilla recta* L. — Pięciornik wyprostowany. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Zm.: *v. sulphurea* Lam. et DC. pro sp. — siarkowa. Murawa, nasyp kolejowy, teren dawnej fabryki, na zrębie. B.rz., 5/1 — Gołaszew z-73; Lipków z-72; las młochowski (Kob. WA 1932); Ożarów Maz. z-68 *v. sulphurea* (Now. 1972); między Parzniewem a Brwinowem z-74.

393. *Potentilla cinerea* Chaix ex Vill., (*P. arenaria* Borkh.) — Pięciornik piaskowy. Ap stepowy; *Festucetalia valesiacae*; eurazjatycki. Dość rz., chociaż miejscami na wydmach w P.K. w znacznych ilościach, 23/16 — Babice (Rost. 1872); Białe z-70; pod Błoniem z-65; Budy z-69; Gać Zaborowska (Kob. WA 1923); pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Góra Kilianka z-70; Grabina; pod Julinkiem z-70; Kępiaste (Kob. WA 1922); Koczargi Stare z-69; Laski; Łuże (Kob. WA 1922); Malichy (Gągała 1964); Mogiła Powstańców; Nadłuże (Kob. 1930b); Opaleń; Pęcice (Gągała WA 1963); Pociecha (Majewski 1967); między Pocięchą a Janówkiem (Kob. 1930b); Podkowa Leśna (Durska 1965, WAM 1964); Roztoka (Kob. WA 1922); pod Roztoką (Kob. 1930b); Sieraków (Kob. 1930b); Szymanówek; Truskaw z-70; Truskaw Mały; Wilków z-70; Wywrotnia Góra (Kob. 1930b).
394. *Potentilla erecta* (L.) Rauschél — Pięciornik kurze-ziele. Ap leśny, ubogich łąk i wrzosowisk; *Nardo-Callunetea*; eurazjatycki. Zm.: *v. divergens* Rchb. Częsty, głównie w wilgotnych lasach i na mokrych łąkach, 102/25 — Laski z-66; Pociecha z-70. Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. 1930b, WA rok ?, WA 1922 rev. 1973 *v. divergens*; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. divergens*; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967; Anonim LOD 1969.
395. *Potentilla reptans* L. — Pięciornik rozłogowy. Ap łąkowy; *Agropyro-Rumicion crispi*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Łąki, pastwiska, murawy, nasypy kolejowe, rowy, glinianki, brzegi stawów, miedze, pola, przydroża, przypłocia, gruzowiska, ogrody, parki, cmentarze. Częsty, 95/3 — Miłecin z-67; Ożarów Maz. z-65; Umiaśtów z-68; Ursus Szamoty z-68. Lit. i herb.: Kob. WA 1923; Wójcik 1964, 1965.
396. *Potentilla alba* L. — Pięciornik biały. Ap leśny; *Potentillo albae-Quercetum*; śr.europejski (sarmacki). Dąbrowy, bory i lasy mieszane, wydmy zalesione i trawiaste, wrzosowiska. Dość rz., 17/16 — Babice (Łap. WA 1867); Brwinów (Łap. 1888); Budy z-70; Debły; pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Góra Kilianka (Kob. 1930b, WA 1924); Grabowy Grunt; Julinek; Kempin (Łap. 1888); Komorów z-68; Łąki Strzeleckie (Majewski 1967); lasy młochowskie z-67; (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Wiśniewski WA 1920) Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Roztoka z-70 (Kob. J. i R. 1957; Majewski 1967); Sieraków (Kob. 1930b); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Szymanówek; Truskaw z-70; Wywrotnia Góra; Żółwin.

397. *Fragaria vesca* L. — Poziomka pospolita. Ap leśny; *Fragarion vescae*; eurazjatycki. Częsty, głównie w lasach, na porębach, cmentarzach, przydrożach i w parkach, 118/25 — Kostowiec z-68; Zaborów k.Nadarz. z-67. Lit. i herb.: Łap. 1882a, 1888; Zawidzka WA 1926; Kob. 1930b, WA 1922, WA 1925; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Traczyk H. i T. 1965.
398. *Fragaria moschata* Duchesne — Poziomka wysoka. Ap leśny *Quercu-Fagetæ* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Wilgotne lasy, parki, zarośla. Rz., 19/0 — Błonie; Faszczycze Stare z-68; Gołaszew z-66; Grabina z-70; Julinek; Kanie z-68; Krakowiany z-67; Laski; Nowa Wieś z-68; Nowiny z-71; Ożarów Maz.; Podkowa Leśna; Popówek; Rozalin z-67; Strzykuły; Tworki; Żółwin.
399. *Fragaria x ananassa* Duchesne — Truskawki ogrodowe. Mieszaniec *F. virginiana x chiloensis*; Ergf; Ameryka zach., w Europie zadomowiony od XVIII w. Hodowany w licznych odmianach, gdzieśgdzie zdziczały. Dość rz., 26/12 — Białe; Bieliny; Blizne; Błonie (Trzebiński 1916a; Garbowski, Jur. 1933); Brwinów (Trzebiński 1916a); Gawartowa Wola; Gołąbki (Garbowski, Jur. 1933); Grabków; Grądy z-70; Kanie z-67; Koszajec; Lubiczów; Łubiec z-70; Mariew; Michałowice Osada; Mory (Trzebiński 1916a, 1918b; Garbowski, Jur. 1933); Nowa Wieś z-68; Ołtarzew (Garbowski, Jur. 1933); Opaleń; Otrębusy (Garbowski, Jur. 1933); Ożarów Maz.; Pęcice; Pęcice Małe; Podkowa Leśna (Garbowski, Jur. 1933); Pszczelin (Trzebiński 1916a; Garbowski, Jur. 1933); Skorosze; Tworki; Ursus; Wilkowa Wieś; Zielonki; Żbików (Garbowski, Jur. 1933).
400. *Alchemilla glaucescens* Wallr. em. Sam. — Przywrotnik kosmaty. Ap; europejski. B. rz., 1/0 — Pęcice (murawa w parku) z-66.
401. *Alchemilla monticola* Opiz in Berchtold et Opiz, (*A. pastoralis* Bus.) — Przywrotnik pasterski. Ap; *Arrhenatheretalia*; borealny. Łąki, ugór. B. rz., 4/0 — Brwinów z-72; Grabina z-70; Opaleń z-70; Ożarów Maz. z-69.
402. *Alchemilla sarmatica* Juz. — Przywrotnik sarmacki. Ap; *Polygono-Trisetion* ?; sarmacki; Europa pn.wsch. B. rz., 1/0 — Gołąbki (murawy) z-68.
403. *Alchemilla gracilis* Opiz in Berchtold et Opiz, (*A. micans* Bus.) — Przywrotnik połyskujący. Ap łąkowy; *Arrhenatheretalia*; borealno-eurazjatycki. Murawy w parkach, łąki. B. rz., 4/0 — Młochów z-68; Pęcice z-68; Rozalin; Walendów z-67.

404. *Aphanes arvensis* L. — Skrytek polny. Arch; *Aphanion*; śródziemnomorski. B. rz., w zbożach, 0/2 — Mory i Pszczelin (Jur. 1930).
405. *Pyrus communis* L. — Grusza pospolita. Ap leśny; *Querc-Fagetea* reg.; eurazjatycki. Posp., głównie w zaroślach i lasach oraz miedzach i na siedliskach ruderalnych, 245/20 — Truskaw z-68. Lit. i herb.: Trzebiński 1916a, 1916b, 1918a; Kob. 1930b; Garbowski, Jur. 1933; Rzewuski 1960; Gągała 1964; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965.
406. *Malus sylvestris* Miller — Jabłoń dzika. Ap leśny; *Querc-Fagetea* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie w lasach, 170/5 — Pass z-70. Lit. i herb.: Kob. 1927; Kob. J. i R. 1957; Rucińska 1964, WA 1963.
407. *Malus domestica* Borkh. — Jabłoń domowa. Erg; eurazjatycko-śródziemnomorski. Hodowany w licznych odmianach, gdzieśgdzie zdziczały. Rz., 5/18 — Brwinów; Gołębki (Garbowski, Jur. 1933); Łubiec Kolonia; Milanówek (Trzebiński 1916a); Mory (Trzebiński 1916a, 1918b; Garbowski, Jur. 1933); Ołtarzew (Garbowski, Jur. 1933); Ożarów Maz. (Garbowski, Jur. 1933); Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Pruszków (Trzebiński 1916a, 1916b; Garbowski, Jur. 1933); Pszczelin (Garbowski, Jur. 1933); Sieraków (Kob. 1930b); Skorosze (Garbowski, Jur. 1933); Turczynek (Trzebiński 1916a); Witki; Zielonki (Garbowski, Jur. 1933); Żbików (Trzebiński 1916a; Garbowski, Jur. 1933).
408. *Sorbus aucuparia* L. ssp. *aucuparia* — Jarzab pospolity. Ap leśny; *Adenostylion alliariae*; borealny. Częsty, głównie w lasach, nadto hodowany w kilku odmianach po ogrodach i w parkach, 188/36 — Bieliny z-69; Grabina KRAM-F 1970; Hornówek KRAM-F 1969; Kostowiec KRAM-F 1967; las młochowski KRAM-F 1967; Paszków KRAM-F 1968; Zaborów z-67, KRAM-F 1967. Lit. i herb.: Łap. 1888; Wiśniewski WA 1920; Kob. 1924, 1927, 1930b, 1946a, 1946b, WA 1924; Roz. WA 1932; Garbowski, Jur. 1933; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1963; Orłoś 1965; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967.
409. *Sorbus aria* (L.) Crantz ssp. *aria* — Jarzab mączny. Erg; *Quercetalia pubescentis*; Europa zach. i śr. Hodowany w ogrodach i parkach oraz sadzony przy drogach. B. rz., 4/0 — Błonie; Umiaśtów; Ursus; Wilków.
410. *Sorbus intermedia* (Ehrh.) Pers. — Jarzab szwedzki. Erg; Eu-

ropa — endemit skandynawski i regionu morza Bałtyckiego. Hodowany w ogrodach i stosowany w zadrzewieniu, m.in., przy drodze wzdłuż toru kolejowego. B. rz., 1/0 — Brwinów.

411. *Amelanchier ovalis* Medicus — Świdośliwa jajowata. Ap górski; *Cotoneastro-Amelanchieretum* lok.; śródziemnomorsko-alpejski. Gdzieś niedzie hodowany i b. rz. zdziczały w lesie, 2/0 — Brwinów z-67; Rozalin.
412. *Cotoneaster niger* (Thunb.) Fries — Irga czarna. Ap ?; *Berberidion*; eurazjatycki. Hodowany i b. rz. zdziczały w lesie. 2/0 — Hornówek z-69; Podkowa Leśna.
413. *Cotoneaster lucidus* Schlecht. — Irga błyszcząca. Erg; Europa — Bałkany, Azja śr. — Ałtaj. Dość często hodowany, b. rz. zdziczały; cmentarze, ogrody, rów przydrożny. 4/0 — Gołębki; Lubiczów; Ożarów Maz.; Podkowa Leśna.
414. *Crataegus intricata* Lange — Głóg szkarłatny. Erg; północno-amerykański; Hodowany w ogrodach i stosowany w zakrzewianiu. B. rz., 2/0 — Duchnice z-68; Wolskie z-66.
415. *Crataegus laevigata* (Poiret) DC. ssp. *laevigata*, (*C. oxyacantha* L.) — Głóg dwuszyjkowy. Ap; *Prunetalia*; europejski. Hodowany w kilku odmianach, dziko b. rz., las, cmentarze; 3/6 — Brwinów; Kempin i las młochowski (Łap. 1888); Komorów; okolice Pęcic (Gągała 1964); Podkowa Leśna z-70; Pruszków (Trzebiński 1916a); Żbików (Trzebiński 1916a).
416. *Crataegus curvisepala* Lindman — Głóg odgiętoździałkowy. Ap leśny; *Prunetalia*; europejski. Lasy na wydmach, parki; b. rz., 2/2 — Góra Kilianka (Kob. WA 1922 cor Gostyńska 1964 ex *C. monogyna* Jacq.); Łuże (Kob. WA 1923 cor 1973 ex *C. monogyna* Jacq.); Podkowa Leśna (Roz. WA 1932 cor 1973 ex *C. monogyna* Jacq.); Roztoka (Kob. WA 1922, WA 1923 cor 1973 ex *C. monogyna* Jacq.); Sieraków (Kob. J. i R. 1957).
417. *Crataegus monogyna* Jacq. ssp. *monogyna* — Głóg jednoszyjkowy. Ap leśny; *Prunetalia*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Posp., głównie w lasach oraz hodowany w kilku odmianach, 210/17 — Bramki Ukazowe z-72; Kotowice z-70. Lit. i herb.: Trzebiński 1916a; Kob. 1924, 1930b, 1946b; Roz. WA 1932; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965; Majewski KRAM-F 1968.
418. *Prunus cerasifera* Ehrh. — Śliwa wiśniowa. Erg; eurazjatycki. Hodowany w licznych odmianach i powszechnie stosowany w za-

krzewianiu, często zdziczały. Zm.: *v. divaricata* Bailey — kaukazka. Parki, cmentarze, zarośla, murawy przydrożne i przy torach kolejowych, nasypy kolejowe, pastwiska, rowy, przydroża, śmietniska; 125/1 — (dla *v. divaricata*) — Kanie z-67; Leszno z-67; Wąsy z-66. Lit.: Garbowski, Jur. 1933 *v. divaricata*.

419. *Prunus spinosa* L. — Tarnina. Ap zaroślowy; *Prunetalia*; śródziemnomorsko-subatlantycki. Częsty, głównie w zaroślach i na brzegach lasów, 198/11 — Lipków z-68; Truskaw z-68; Ursus Szamoty z-68. Lit. i herb.: Trzebiński 1916b; Wiśniewski WA 1920; Kob. 1930b; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964; Durska 1965, WAM 1964.
420. *Prunus domestica* L. ssp. *domestica* — Śliwa domowa. Erg; zach.-azjatycki. Często hodowany i niekiedy dziczejący. Rz., 5/9 — Babice; Blizne; Brwinów; Jawczyce; okolice Leszna (Garbowski, Jur. 1933); Lubiczów; Milanówek; Mory; Ożarów Maz. (Garbowski, Jur. 1933); Turczynek (Trzebiński 1918a); Wolskie; Zielonki (Garbowski, Jur. 1933); Żbików (Trzebiński 1916a; Garbowski, Jur. 1933).
421. *Prunus avium* L., (*Cerasus avium* (L.) Moench.) — Czereśnia ptasia. Erg; *Carpinion betuli*; eurazjatycki. Głównie w lasach liściastych i mieszanych, wydmy zalesione, parki, zarośla, cmentarze, polany, brzegi rzek, groble, rowy, nasypy kolejowe, gruzowiska, przy drogach. Częsty, 58/9 — Bieliny z-67; Bramki Ludne z-66. Lit.: Trzebiński 1916a, 1918a; Garbowski, Jur. 1933; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964.
422. *Prunus cerasus* L. — Wiśnia zwyczajna. Erg; eurazjatycki. Często hodowany w licznych odmianach ogrodowych, nadto dziczejący i na siedl. naturalnych w P.K. Zm.: *v. austera* L. (*Cerasus austera* (Ehrh.) Roem.) — zwyczajna; *v. frutescens* Neilreich, (*P. acida* K. Koch, *Cerasus acida* L., *C. acida* (Ehrh.) Dum.) — kwaśna; *v. typica* C. K. Schneid. — szkliwa. Koło zabudowań, przy drogach, murawy przydrożne, nasypy kolejowe, cmentarze, zarośla, parki, lasy mieszane. Dość rz., 32/10 — Babice (Chełchowski 1898); Bieliny *v. austera*; Borzęcin Mały z-66 *v. austera*; Brwinów *v. austera* (Trzebiński 1916a); Cholewy *v. austera*; Debły *v. austera*; Fałęcin *v. austera*; Gawartowa Wola *v. austera*; Julinek z-70 *v. frutescens*; Koczargi Nowe *v. austera*; Kopana *v. austera*; Kotowice *v. austera*; Latchorzew *v. austera*; Leszno Kolonia *v. frutescens*; Mory (Trzebiński 1916a, 1918b; Garbowski, Jur. 1933); Nadarzyn *v. austera*; Nowa Wieś (Durska 1965 *v. austera*, WAM 1964 *v. austera*); Nowogórna

Wież v. *austera*; Ołtarzew v. *austera* (Garbowski, Jur. 1933 v. *typica*); Otrębusy v. *austera*; Owczarnia v. *austera*; Płochocin — Błonie (Andrearczyk WA 1963 cor 1972 v. *austera ex Cerasus avium* (L.) Moench.); Pruszków (Trzebiński 1916a); Radzików v. *austera*; Rozalin v. *austera*; Roztoka z-70 v. *frutescens* (Kob. 1934 v. *frutescens*, WA 1921 v. *frutescens*; Kob. J. i R. 1957 v. *frutescens*, Kobendzina 1966 v. *frutescens*; Kostyniuk, Marczek 1961 v. *frutescens*; Bobiński, Chociłowski 1967 v. *frutescens*); pod Roztoką (Kob. 1930b v. *frutescens*, WA 1934 v. *frutescens*); Skorosze (Garbowski, Jur. 1933 v. *austera*); Stanisławów v. *austera*; Terenia v. *austera*; Tworki v. *austera*; Ursus Szamoty z-68 v. *austera*; Wilków v. *austera*; Wola Łuszczewska v. *austera*; Wyględy Górne v. *austera*; Zaborów v. *austera*; Żbików (Trzebiński 1916a; Garbowski, Jur. 1933 v. *austera*); Żółwin v. *austera*.

423. *Prunus mahaleb* L. — Wiśnia wonna, antypka. Erg; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Hodowany i dziczejący, parki, przy drogach, koło zabudowań, cmentarze, zarośla, glinianki, nasypy i tory kol., rowy przydrożne. Rz., 19/1 — Bronisze; Duchnice; Gołaszew; Jawczyce; Ożarów Maz. z-66; Pruszków; Reguły z-66; Strzykuły z-66; Tworki; Żbików z-68 Garbowski, Jur. 1933).
424. *Prunus padus* L. ssp. *padus*, (*P. racemosa* Lam., *Padus avium* Mill.) — Czeremcha pospolita. Gat. leśny; *Alno-Padion*; eurazjatycki. Częsty, głównie w lasach łęgowych i olszowych, 172/30 — Faszczycze Stare z-68; Lipków z-68; Truskaw z-70. Lit. i herb.: Wiśniewski WA 1920; Kob. 1924, 1930b, 1933, 1946a, 1946b, WA 1923; Roz. WA 1932; Garbowski, Jur. 1933; Szymanowski 1952, 1961; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, — WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965; Kobendzina 1966.
425. *Prunus serotina* Ehrh., (*Padus serotina* (Ehrh.) Borkh.) — Czeremcha późna. Erg; północnoamerykański. Zm.: f. *phelloides* Schwerin — wąskolistna. Lasy, wydmy zalesione, parki, zagajniki, zarośla, ogrody, cmentarze, miedze, nasypy kolejowe, rowy przydrożne. Częsty, 55/7 — Brwinów z-67; Żbików f. *phelloides*. Lit. i herb.: Kob., Zanowa WA 1951; Rzewuski 1960; Seneta 1964; Rucińska 1964, WA 1963.

Fabaceae — Bobowate

426. *Lembotropis nigricans* (L.) Griseb. ssp. *nigricans* (*Cytisus nigricans* L.) — *Lembotropis* czerniejący. Gat. leśny; *Quercetalia pubescentis* reg.; europejski. Bór mieszany, murawy na skraju

lasu. B. rz., 1/12 — pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Góra Kilianka (Kob. 1930b); pod Grabowem z-71; Izabelin (Rudnicka-Jezierska 1969); Łuże (Kob. 1927; Rudnicka-Jezierska 1969); Mogiła Powstańców (Kob. J. i R. 1957); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Róztoka (Kob. 1930b); Sieraków (Kob. 1930b); między Janówkiem, Truskawką a Zaborowem Leśnym (Kob. 1927); Wywrotnia Góra (Kob. 1930b).

427. *Cytisus scoparius* (L.) Link ssp. *scoparius*, (*Sarothamnus scoparius* (L.) Wimm.) — Żarnowiec miotlasty. Ap leśny; *Calluno-Ulicetalia* reg.; subatlantycki. Dość rz., głównie na brzegach lasów, 45/10 — Babice (Błoński 1892; Podb. 1960); Białe; Brwinów (Łap. 1888, WA 1887; Łap., Pławińska WA 1887; Wiśniewski WA 1920; Podb. 1960); Chojak; Grabina; Grabów; Jezioro; Julinek; Kanie; Kępiaste; Koczargi Stare; Komorów; Kostowiec z-68; Łubiec Kolonia; Milanówek (Kob. WA 1922; Podb. 1960); Młochów (Podb. 1960); las młochowski (Łap. 1888); Nadarzyn; między Grodziskiem i Nadarzynem (Łap. WA rok ?); Nowa Wieś; Opaleń; Owczarnia; Parzniew; Paszków; Podkowa Leśna; Popówek (Durska 1965, WAM 1964); Rozalin; Sieraków z-71 (Kob. 1930b; Podb. 1960); Szymanówek; Tworki; Ursus; Urzut; Wólka; Zaborów z-67; Zaborówek (Majewski 1967).
428. *Chamaecytisus ratisbonensis* (Schaeffer) Rothm, (*Cytisus ratisbonensis* Schaeff.) — Szczodrzeniec rozestany. Gat. leśny; europejski. Częsty, głównie w lasach sosnowych, 72/12 — Białe z-70; Koczargi Stare z-68; Truskaw z-68; Zaborów z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888; Błoński 1892; Kob. 1930b, WA 1922 cor Zieliński 1972 ex *Cytisus nigricans* L., WA 1923; Roz. WA 1933; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960.
429. *Chamaecytisus ruthenicus* (Fischer ex Wołoszczak) A. Klásková, (*Cytisus ruthenicus* Fisch.) — Szczodrzeniec rusk. Ap zaroślowy; *Peucedano cervariae* — *Coryletum* lok.; subśródziemnomorski. Lasy, wydmy trawiaste. B. rz., 2/2 — Białe z-70; lasy młochowskie (Kob. WA 1932 cor Zieliński 1972 ex *Cytisus ratisbonensis* Schaeff.); Owczarnia z-70; Podkowa Leśna (Kob. WA 1932 cor Zieliński 1971 ex *Cytisus ratisbonensis* Schaeff.).
430. *Genista tinctoria* L. — Janowiec barwierski. Ap zaroślowy; *Nardo-Callunetea* reg.; subatlantycko-śródziemnomorski. Zm.: v. *collina* Schur.; v. *vulgaris* Spach.; f. *latifolia* (Schur) Aschers. et Graebner — szerokolistna. Lasy sosnowe i liściaste, wydmy

- zalesione, zarośla, wrzosowiska, parki, szkółki leśne, łąki, polany, pastwiska, murawy, nasypy kolejowe, ogrody. Częsty, 70/21 — Grabów z-67; Jawczyce z-68; Kwirynów z-66; las młochowski z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 rev. 1973 v. *collina* i v. *vulgaris*; Trzebiński 1916b; Zawidzka WA rok ? rev. 1973 v. *collina*; Kob. 1930b, WA 1923 rev. 1973 v. *vulgaris*, f. *latifolia*, WA 1924 rev. 1973 v. *collina*; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932 rev. 1973 v. *vulgaris*; Roz. WA 1933 cor Browicz 1969 ex G. *pilosa*, rev. 1973 v. *vulgaris*; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963 rev. 1973 v. *vulgaris*; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965.
431. *Genista pilosa* L. — Janowiec włosisty. Ap; *Calluno-Unicetalia*; subatlantycki. B.rz., 0/2 — Podkowa Leśna: w świetlistej dąbrowie (Rzewuski 1960) i w parku (Roz. WA 1933).
432. *Genista germanica* L. — Janowiec ciernisty. Ap leśny; *Calluno-Genistion*; europejski. Lasy mieszane i sosnowe, wydmy, parki, zarośla liściaste i łąki torfiaste, wrzosowiska. Rz., 13/17 — Babice (Łap. 1882a; Now. 1967); Brwinów (Zawidzka WA rok ? cor 1973 ex *Genista tinctoria* L.); Chojak z-68; Długie Bagno (Kob. 1930b); pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Izabelin; Laski; Łąki Strzeleckie; Młochów (Now. 1967); las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887); Nadarzyn; Opaleń (Błoński 1892; Sznabel WA rok ?); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pociecha z-70; między Pocięchą a Janówkiem (Kob. 1930b); Podkowa Leśna (Kob. WA 1932; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Roz. WA 1933; Now. 1967); Pszczelin (Sznabel WA rok ?; Now. 1967); Rostoka (Kob. J. i R. 1957); Sieraków z-71 (Kob. 1930b, WA 1923; Now. 1967); Szymanówek z-70; Wywrotnia Góra (Kob. 1930b); Zaborów k.Nadarz. z-67.
433. *Lupinus luteus* L. — Łubin żółty. Ergf; śródziemnomorski. Uprawiany i często dziczyały, 75/6 — Żabieniec KRAM-F 1968; Żbików z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Garbowski, Jur. 1933; Andrearczyk 1964, WA 1963.
434. *Lupinus angustifolius* L. — Łubin wąskolistny. Ergf; śródziemnomorski. Zm.: f. *diploleucos* Körnike; f. *leucospermus* hort. Uprawiany i gdzieś dziczyały, ugory, murawy przydrożne. B.rz., 5/1 — Gawartowa Wola z-79, f. *leucospermus*; Mory (Garbowski, Jur. 1933); Owczarnia z-70, f. *diploleucos*; Różin z-70 f. *leucospermus*.
435. *Lupinus polyphyllus* Lindley — Łubin trwały. Erg; północno-

amerykański. Często hodowany w różnych odmianach i często zdziczały, głównie na siedl. ruderalnych, rzadziej w lasach, 52/2 — Grabów z-67; Kręczki z-67; Opaleń z-70; Pławy z-68; Pruszków z-68. Lit.: K o b. 1930b.

436. *Robinia pseudoacacia* L. — Robinia akacjowa. Erg; północnoamerykański. W Europie zach. i pd. zadomowiony od 1601 r., w Polsce sadzony od XVIII w. i często dziczejący. Posp., zdziczały i często hodowany w licznych odmianach, 325/2 — Lipków z-69. Lit. i herb.: Karmazyńska 1928; Durska 1965, WAM 1964.
437. *Caragana arborescens* Lam. — Karagana syberyjska. Erg; azjatycki. Często hodowany i stosowany w zakrzewianiu oraz tu i ówdzie dziczejący, 20/0 — Bieniewice; Dębówka; Duchnice; Gawartowa Wola; Grabina; Kwirynów; Nowiny; Ołtarzew; Opaleń; Ożarówek; Radonice; Sieraków; Stara Wieś; Tworki; Ursus; Urzut; Wąsy; Zaborów Leśny; Żbików.
438. *Astragalus cicer* L. — Traganek pęcherzykowaty. Ap muraw kserotermicznych; *Origanetalia*; eurazjatycki. B. rz., 3/0 — Blizne, murawa przydrożna z-71; Radzików, rów polny z-71. Ryc. 11.
439. *Astragalus danicus* Retz. — Traganek duński. Ap muraw kserotermicznych; *Festucetalia valesiaca*; eurazjatycki. B. rz., 1/0 — Borzęcin Duży, rów przydrożny z-65 (Now. 1972). Ryc. 11.
440. *Astragalus glycyphyllos* L. — Traganek szerokolistny. Gat. leśny; *Origanetalia*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Lasy liściaste i mieszcane, zagajniki, parki, murawy leśne i przydrożne, nasypy kolejowe, miedze, rowy, przydroża. Dość rz., 30/9 — Białe; Brwinów (Łap. 1888; Zawidzka WA rok ?); Chlebów; Gołaszew; Grabina; Grabów; Józefinów; Kempin (Łap. 1888); Kopana; Korfowe; Kostowiec; Krakowiany; las młochowski (Łap. 1888); Nadarzyn z-67; Nowa Wieś; Nowiny; Ołtarzew z-65; Ożarów Maz.; Pławy z-68; Podkowa Leśna z-70 (Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Roz. WA 1933); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Rozalin z-67; Ursus; Ursus Szamoty z-68; Urszulin; Wilkowa Wieś; Zamczysko (K o b. 1930b). Ryc. 11.
441. *Astragalus arenarius* L. — Traganek piaskowy. Ap muraw piaskowych; *Koelerion glaucae*; Europa pn.śr. i wsch. Widne lasy, zarośla, murawy przy drogach leśnych. Dość rz., 21/2 — Białe; pod Grabiną (K o b. 1930b); Julinek; Laski z-66; Lipków z-69; Ławy; Łubiec Kolonia; Łuże z-70; Opaleń; Podkowa Leśna z-70; Rybno; Sieraków z-70; Szymanówek; pod Truskawiem (K o b. WA 1922); Wywrotnia Góra; Zaborów. Ryc. 11.
442. *Phaseolus vulgaris* L. — Fasola zwykła. Ergf; wieloobszarowy;

Ryc. 11. Stanowiska wybranych gatunków
 Estamp 11. Les positions des espèces choisies

wyst. og.: Ameryka Pd. i Śr. Często hodowany i niekiedy zdziczały, koło zabudowań, na przydrożach, śmietniskach. Rz., 6/4 — Bramki Ukazowe; Bronisze z-68 (Garbowski, Jur. 1933); Falęcin; Michałowice; Mory (Trzebiński 1916a, 1918a; Garbowski, Jur. 1933); Ołtarzew; Żbików (Garbowski, Jur. 1933); Żółwin.

443. *Phaseolus coccineus* L., (*Ph. multiflorus* Lam.) — Fasola wielokwiatowa. Ergf; amerykański. Zm.: f. *albiflorus* (Lem.) Wettstein — białokwiatowa. Hodowany i b. rz., zdziczały, koło zabudowań, 6/1 — Falęcin v. *albiflorus*; Klaudyn; Latchorzew; Mory (Garbowski, Jur. 1933); Ołtarzew v. *albiflorus*; Ożarów Maz.; Stara Wieś.

444. *Vicia cracca* L. — Wyka ptasia. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; eurazjatycki. Posp., na różnych siedl., 308/27 — Jawczyce z-68; Kopana z-70; Łubiec z-70; Ożarów Maz. z-65, z-71; Pęcice z-68; Roztoka z-70; Sieraków z-70. Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. WA 1923 cor 1973 ex *V. cassubica* L., WA 1924, WA 1925, WA 1932; Jur. 1930; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963 cor 1973 ex *V. tetrasperma* (L.) Schreb.; Wójcik 1964, 1965; Durska 1965, WAM 1964.
445. *Vicia tenuifolia* Roth — Wyka długożagielkowa. Gat. muraw kserotermicznych; *Origanetalia*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. B. rz., 0/3 — Brwinów, Kempin i las młochowski (Łap. 1888).
446. *Vicia cassubica* L. — Wyka kaszubska. Gat. leśny; *Origanetalia*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Dąbrowy, lasy mieszane, wydmy. Rz., 6/2 — Chojak z-68; Góra Kilianka z-70; Krakowiany; las młochowski z-68 (Kob. WA 1932 cor 1973 ex *V. villosa* Roth); Opaleń z-70; Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Roztoka z-70.
447. *Vicia villosa* Roth ssp. *varia* (Host.) Corb., (*V. dasycarpa* Ten.) — Wyka pstra. Ep; śródziemnomorski. Uprawy okopowe, zboża, ścierniska, szkółki drzew, murawy przydrożne i przy torach kolejowych. Rz., 8/0 — Dębówka; Duchnice z-68; Gołaszew z-66; Jawczyce z-68; Ołtarzew; Szeliği z-71; Urszulin; Wyględy Górne.
448. *Vicia villosa* Roth ssp. *villosa* — Wyka kosmata. Arch; *Aphanion*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Zm.: f. *albiflora* Schur. — białokwiatowa. Częsty, głównie na polach, 75/8 — Bronisze z-68; Domaniew z-66; Klaudyn z-71, f. *albiflora*; Ożarów Maz. z-65; Płochocin z-66; Strzeniówka z-67; Ursus z-68; Wolica z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888; Jur. 1930; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965.
449. *Vicia hirsuta* (L.) S. F. Gray — Wyka drobnokwiatowa. Arch; *Aperetalia*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na polach, 95/18 — Otrębusy z-68; Ożarów Maz. z-65; Umiastów z-66. Lit. i herb.: Jur. 1930; Garbowski, Jur. 1933; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965.
450. *Vicia tetrasperma* (L.) Schreber — Wyka czteronasienna. Arch; *Aperetalia*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie w zbożach; 168/15 — Bramki Ludne z-66; Kanie z-68; Ożarów Maz. z-65. Lit. i herb.: Łap. 1888, WA 1887; Jur. 1930; Gągała 1964, WA 1963; ? Rucińska 1964; Wójcik 1964, 1965, 1968.

451. *Vicia sepium* L. — Wyka płotowa. Ap zaroślowy; *Fagetalia sylvaticae* reg; eurazjatycki. Lasy liściaste, parki, zarośla, wydmy, glinianki, rowy, nasypy kolejowe, pole. Dość rz., 23/7 — Bramki Ludne; Duchnice z-69; Gołębki; Jawczyce z-68; Młochów z-68; lasy młochowskie (Kob. 1932); Nadarzyn; Ożarów Maz. z-65; Pass; pod Pocięchą (Kob. WA 1925); Podkowa Leśna (Kob. WA 1932; Roz. WA 1932); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Rozalin; Sieraków (Kob. WA 1923); Strzykuły; Szeligi z-71; Ursus; Wolskie; Żabieniec z-68; Żbików.
452. *Vicia angustifolia* L. ssp. *angustifolia* — Wyka wąskolistna. Arch; *Secalietea*; śródziemnomorski. Częsty, głównie na polach, 156/13 — Białe z-70; Hornówek KRAM-F 1969; Jawczyce z-68; Ożarów Maz. z-65; Rozalin z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888; Jur. 1930; Gągała 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965.
453. *Vicia sativa* L. — Wyka siewna. Arch; *Secalietea*; śródziemnomorski. Dość rz., hodowany i zdziczały, 26/7 — Babice (Wójcik 1964); Bronisze; Brwinów (Łap. 1888; Zawidzka WA rok ?); Dębówka; Domaniew; Kajetany; Kaputy; Kempin (Łap. 1888); Klaudyn; Kostowiec; Krakowiany; las młochowski (Łap. 1888); Mory; Orły z-67; Ożarów Maz. (Wójcik 1964, 1965); Pęcice; Pęcice Małe; Pszczelin (Jur. 1930); Skorosze; Sokołów; Stara Wieś; Wola Krakowiańska; Wola Łuszczewska; Wyględy Górne; Zielonki (Wójcik 1964, 1965); Żbików z-68.
454. *Vicia faba* L., (*Faba vulgaris* Moench.) — Bób. Ergf; śródziemnomorski. Dość rz., w uprawie oraz tu i ówdzie zdziczały, 9/5 — Babice; Bąki (Garbowski, Jur. 1933); Bronisze z-68; Koszajec KRAM-F 1968; Mory (Trzebiński 1916a; Garbowski, Jur. 1933); Ołtarzew; Ożarów Maz.; Pszczelin (Garbowski, Jur. 1933); Urszulin; Żbików (Garbowski, Jur. 1933); Żółwin.
455. *Lathyrus vernus* (L.) Bernh., (*Orob. vernus* L.) — Groszek wiosenny. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae*; eurazjatycki. Lasy liściaste, wydmy zalesione, parki. Rz., 18/22 — Ciechowąż; obok Ciechowęża (Kob. 1930b); Łąki Strzeleckie (Kob. 1930b); Łuże (Kob. 1930b); lasy młochowskie (Kob. 1934b); Opaleń; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pocięcha z-70 (Kob. 1930b, WA 1924); Podkowa Leśna z-70 (Roz. WA 1933); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Sieraków z-70 (Kob. 1946a, WA 1923; Kob. J. i R. 1957; Kobendzina 1966); pod Sierakowem (Kob. 1930b; Kobendzina 1966); Truskaw; Wywrotnia Góra; między Wywrotnią Górą a Łakami

- Strzeleckimi; Zaborów Leśny z-70; Zamczysko (Kob. 1930b; Kob. J. i R. 1957). Ryc. 12.
456. *Lathyrus niger* (L.) Bernh. ssp. *niger* — Groszek czerniejący. Gat. leśny; *Geranion sanguinei*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Lasy liściaste, b. rz., 1/2 — Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); pod Zamczyskiem (Kob. 1930b); Żółwin z-67 (Now. 1972). Ryc. 12.
457. *Lathyrus pratensis* L. — Groszek żółty. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na łąkach, 156/14 — Błonie KRAM-F 1968; Rusiec KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Wiśniewski WA 1922; Kob. 1923; Jur. 1930; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, 1963; Majewski 1967.
458. *Lathyrus palustris* L. ssp. *palustris* — Groszek błotny. Ap łąkowy; *Molinietalia*; eurazjatycki. Zm.: v. *glaber* Traut. sbv. *genuinus* Gren. et Gordon; — sbv. *latifolius* Lambertye; — sbv. *linearifolius* Ser. in DC. Łąki, mokradła, torfowiska, rowy, zarośla. Rz., 13/8 — koło Góry Kilianki; Klaudyn z-71; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 v. *glaber* sbv. *linearifolius*); Pocięcha (Podb. 1960; Now. 1964); pod Pocięchą (Kob. 1930b v. *glaber* sbv. *latifolius*, WA 1924 rev. 1973 v. *glaber* sbv. *genuinus*; Gągała 1964; Now. 1964); pod Roztoką z-70; Sieraków z-70 (Kob. WA 1923 rev. 1973 v. *glaber* sbv. *genuinus*, v. *glaber* sbv. *linearifolius*; Podb. 1960; Gągała 1964; Now. 1964); pod Sierakowem z-70 (Kob. 1930b, v. *glaber* sbv. *linearifolius*, WA 1924 rev. 1973 v. *glaber* sbv. *genuinus*, WA 1924 rev. 1973 v. *glaber* sbv. *latifolius*; Now. 1964); z Sierakowa do Pocięchy (Kob. WA 1924 rev. 1973 v. *glaber* sbv. *genuinus*); Truskaw v. *glaber* sbv. *latifolius*, z-68 v. *glaber* sbv. *linearifolius*, z-69 v. *glaber* sbv. *latifolius*; (Podb. 1960; Now. 1964; Majewski 1972, KRAM-F 1967); pod Truskawiem (Kob. 1930b v. *glaber* sbv. *linearifolius*, WA 1924 rev. 1973 v. *glaber* sbv. *linearifolius*, WA 1924 rev. 1973 v. *glaber* sbv. *linearifolius*; Gągała 1964; Now. 1964); Zielonki z-69 v. *glaber* sbv. *linearifolius*. Ryc. 12.
459. *Lathyrus tuberosus* L. — Groszek bulwiasty. Ep; *Caucalidion lapulae*; eurazjatycki. Pola, ścierniska, murawy i zarośla koło cegielni, glinianki, rowy, nasypy i tory kolejowe. Rz., 13/3 — Chruślin z-74; Dębówka; Gołaszew (Now. 1972); Ołtarzew (Rost. 1872; Łap. 1882b; Grochowski 1931; Wróblewska 1964; Now. 1964); Ożarów Maz. z-66 (Wójcik 1961, 1964,

1965; Now. 1964; Wróblewska 1964); Wola Bieniewicka z-68. Ryc. 12.

460. *Lathyrus sylvestris* L. — Groszek leśny. Ap zaroślowy; *Origanetalia*; eurazjatycki. B. rz., 1/0 — Żółwin, murawa przydrożna z-70.

Ryc. 12. Stanowiska wybranych gatunków
Estamp 12. Les positions des espèces choisies

461. *Pisum sativum* L. ssp. *sativum* — Groch zwyczajny. Ergf; *v. arvense* — *Caucalidion lappulae*; śródziemnomorski. Zm.: *v. arvense* Neilr. — polna, peluszką; *v. hortense* Neilr. — ogrodowa. Uprawiany oraz tu i ówdzie zdziczały, ugory, pola, ścierniska, rowy polne i przydrożne, nasyp kolejowy. Rz., 12/4 — Dębówka *v. arvense*; Falęcín *v. arvense*; Klaudyn *v. arvense*; Kręczi z-67 *v. arvense*; Mory *v. arvense* (Trzebiński 1916a, *v. hortense*; Garbowski, Jur. 1933 *v. hortense*); Ołtarzew *v. arvense*; Ożarów Maz. *v. hortense*; Pęcice *v. arvense*; Pszczelin *v. arvense*

- (Garbowski, Jur. 1933 v. *hortense*); Stara Wieś v. *arvense*; Terenia v. *hortense*; Turczynek (Trzebiński 1916 v. *hortense*); Ursus.
462. *Ononis arvensis* L. — Wilżyna bezbronna. Ap łąkowy; eurazjatycki. Częsty, głównie na pastwiskach i murawach, 157/10 — Ożarów Maz. z-65; Ursus z-67; Zaborów z-71. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Kochman 1959; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.
463. *Melilotus dentata* (Waldst. et Kit.) Pers. — Nostrzyk ząbkowany. Ap; eurazjatycki. B.rz., 0/1 — pod Mościskami przy drodze (Kob. 1930b).
464. *Melilotus altissima* Thuil. — Nostrzyk wyniosły. Ap; *Artemisia* reg.; eurazjatycki. Murawy przydrożne, łąka, zarośla. B.rz., 2/2 — Brwinów (Rucińska WA 1963 cor 1973 ex *M. officinalis* (L.) Lam.); Kopana z-70; Ołtarzew (Rost. 1872); Ożarów Maz. z-68.
465. *Melilotus alba* Medicus — Nostrzyk biały. Ap środowisk nadrzecznych; *Onopordion acanthii*; eurazjatycki. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, 169/9 — Gawartowa Wola z-70, KRAM-F 1970; Kanie z-68; Ożarów Maz. KRAM-F 1966. Lit. i herb.: Roz. WA 1932; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Podb. 1969; Riedel, Fagasiewicz LOD 1969.
466. *Melilotus officinalis* (L.) Pallas — Nostrzyk żółty. Ap zaroślowy; *Onopordion acanthii*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, 80/6 — Ożarów Maz. z-68. Lit. i herb.: Jur. 1930; Andrearczyk 1964, WA 1963; Rucińska 1964; Wójcik 1964, 1965; Podb. 1969.
467. *Medicago lupulina* L. — Lucerna nerkowata. Ap łąkowy i muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: v. *erecta* Rob. Keller f. *typica* Rob. Keller. Posp., na wszystkich siedl. poza lasami, 309/25 — Walendów z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888, WA 1887; Zawidzka WA 1926 rev. 1972 v. *erecta* f. *typica*; Jur. 1930; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 v. *erecta* f. *typica*; Rucińska 1964, WA 1963 cor 1973 ex *M. falcata* L.; Wójcik 1964, 1965; Durska 1965, WAM 1964; Podb. 1969.
468. *Medicago sativa* L. ssp. *sativa* — Lucerna siewna. Erg; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Uprawiany i zdziczały, łąki, pastwiska, mu-

- rawy, nasypy kolejowe, groble, rowy, miedze, pola, ogrody, przy-
płocia, przydroża, śmietniska, cmentarze, parki. Częsty, 81/2 —
(Garbowski, Jur. 1933; Andrearczyk 1964, WA 1963).
469. *Medicago sativa* L. ssp. *falcata* (L.) Arcangeli, (*M. falcata*
L.) — Lucerna sierpowata. Ap muraw kserotermicznych; *Origanetalia* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, poza lasami,
104/10 — Ożarów Maz. z-65. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zawidzka
WA rok ?; Kob. 1930b, WA 1925; Andrearczyk 1964;
Rucińska 1964; Podb. 1969.
470. *Medicago x varia* Martyn — Lucerna pstra. Mieszaniec natu-
ralny *M. sativa* ssp. *sativa* x *falcata*; Ap muraw kserotermicz-
nych. Murawy i nasypy kolejowe. Rz., 9/0 — Bieliny; Blizne z-71;
Chruślin; Dębówka; Gołaszew; Jawczyce; Kotowice; Ołtarzew;
Ożarów Maz. z-72.
471. *Trifolium montanum* L. — Koniczyna pagórkowa. Ap łąkowy;
Cirsio-Brachypodium pinnati reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski.
Łąki, wawóz, zarośla, widne lasy. Rz., 5/10 — Brwinów (Łap.
1888, WA 1887); Góra Kilińska (Kob. 1930b); Kanie z-67; Kem-
pin (Łap. 1888); Klaudyn; las młochowski (Łap. 1888; Łap.,
Pławińska WA 1887); Podkowa Leśna (Kob. WA 1932, WA
1932); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); pod Po-
wążkami (Kob. 1930b); Stara Wieś z-70; Truskaw (Kob. WA
1923); pod Truskawiem (Kob. 1930b); Urzut z-69; Wólka z-69;
Zamczysko (Kob. 1930b, WA 1923).
472. *Trifolium repens* L. ssp. *repens* — Koniczyna biała. Ap łąkowy;
Cynosurion; eurazjatycki. Jeden z najposp. gat., spotykany we
wszystkich miejscowościach i na wielu siedl., 546/16 — Ożarów
Maz. z-65; Wywrotnia Góra z-71. Lit. i herb.: Łap. 1882a, 1888;
Trzebiński 1916a; Zawidzka WA 1925; Jur. 1930;
Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA
1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1968.
473. *Trifolium hybridum* L. ssp. *hybridum* — Koniczyna białoróżowa.
Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea* reg.; śródziemnomorsko-
atlantycki. Częsty poza lasami, 140/14 — Katowice KRAM-F 1970;
Ożarów Maz. z-65; Strzykuły z-66; Ursus z-68; Wyględy Górne
z-71. Lit i herb.: Łap. 1888; Kob. WA 1823, WA 1932; Gar-
bowski, Jur. 1933; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960;
Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Dur-
ska 1965, WAM 1964.
474. *Trifolium fragiferum* L. ssp. *fragiferum* — Koniczyna rozdęta. Ap
łąkowy; *Agropyro-Rumicion crispi*; śródziemnomorsko-eurazjaty-
cki. Częsty, głównie w rowach, murawach i na pastwiskach,

171/6 — Ożarów Maz. z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Garbowski, Jur. 1933; Gągała 1964, WA 1963.

475. *Trifolium aureum* Pollich, (*T. strepens* Cr.) — Koniczyna zło-cistożółta. Ap łąkowy; *Nardion* reg.; eurazjatycki. Łąki, murawy, rowy, miedze, ugory, zarośla, parki, poręby leśne, widne lasy. Rz., 12/8 — Bieliny z-68; Brwinów (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887); koło Brwinowa (Wiśniewski WA 1920); Góra Kilińska (Kob. WA 1924); Kempin (Łap. 1888); Klaudyn; Kotowice; Łuże z-70 (Kob. WA 1923); Nadarzyn; Opaleń z-70; Parzniew z-68; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Pruszków Ostoja z-68; Pszczelin z-68; Stara Wieś; Żółwin z-70.
476. *Trifolium campestre* Schreber in Sturm, (*T. procumbens* L.) — Koniczyna różnoogonkowa. Ap muraw piaszkowych; *Festuco-Sedetalia*; subatlantycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na polach, 95/7 — Bieliny KRAM-F 1968, z-68; Nowogórna Wieś z-70; Orły z-67; Ożarów Maz. z-65; Pruszków Ostoja z-68; Umia-stów z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Jur. 1930; Rucińska 1964; Wójcik 1964, 1965.
477. *Trifolium dubium* Sibth., (*T. minus* Sm.) — Koniczyna drobno-główkowa. Ap łąkowy; *Arrhenatheretalia*; subatlantycko-śródziemnomorski. Częsty na łąkach, polach, przydrożach, 150/7 — Kanie z-67; Kopytów z-66; Moszna Parcele KRAM-F 1968; Oża-rów Maz. z-65; Pławy z-68; Pszczelin z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Jur. 1930; Roz. WA 1933; Rucińska WA 1963 cor 1973 ex *T. campestre* Schreb.
478. *Trifolium arvense* L. — Koniczyna polna. Ap muraw piaszkowych; *Sedo-Scleranthetea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Suche łąki, pastwiska, murawy, nasypy kolejowe, rowy, przydroża, pola, ugo-ry, wydmy, cmentarze, zarośla, szkółki leśne, lasy sosnowe, parki. Częsty, 145/17 — Kanie z-67; Pruszków Ostoja z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Wiśniewski WA 1918; Zawidzka WA 1926; Jur. 1930; Kob. 1930b, WA rok ?; Roz. WA 1933; Gągała 1964, WA 1963; Majewski 1967.
479. *Trifolium incarnatum* L. ssp. *incarnatum* — Koniczyna krwisto-czerwona. Erg; śródziemnomorsko-atlantycki. B.rz., 0/1 — Mory (Garbowski, Jur. 1933).
480. *Trifolium pratense* L. — Koniczyna łąkowa. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; eurazjatycki. Zm.: f. *albiflorum* Pluskal —

białokwiatowa. Powszechnie uprawiany na łąkach, posp. na wszystkich siedl., 459/10 — Bronisze z-68 f. *albiflorum*; Domaniew KRAM-F 1966; Kanie z-67; Ołtarzew KRAM-F 1966; Ożarów Maz. KRAM-F 1968; Podkowa Leśna z-70; Sieraków z-70 f. *albiflorum*; Witki z-71 f. *albiflorum*; Żbików z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Trzebiński 1916a; Roz. WA 1932; Garbowski, Jur. 1933; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965.

481. *Trifolium medium* L. ssp. *medium* — Koniczyna pogięta. Ap zarosłowy; *Trifolion medii*; eurazjatycko-śróddziemnomorski. Łąki, murawy, nasypy kolejowe, miedze, rowy, cmentarze, zarośla. Rz., 14/2 — Józefinów; Korfowe z-70; Kwirynów z-70; Lubiczów z-71; Łąki Strzeleckie z-70; Łubiec; las młochowski (Łap. 1888; Kob. WA 1932); Ołtarzew; Opaleń z-70; Parzniew z-68; Pruszków; Pruszków Ostoja z-68, KRAM-F 1968; Stara Wieś z-70; Wolica.
482. *Trifolium alpestre* L. — Koniczyna dwukłosa. Ap leśny; *Geranion sanguinei*; eurazjatycko-śróddziemnomorski. Zm.: v. *eualpestre* Aschers. et Graebn.; f. *monostachyum* Ser.; f. *distachyum* Ser.; f. *glabratum* J. C. v. Klinggraff; v. *glabrum* Kob.; f. *monostachyum* Kob.; f. *distachyum* Kob. Świetliste dąbrowy, widne lasy mieszane, parki, wydmy, sucha łąka. Rz., 14/17 — Białe; Brwinów (Łap. 1888); Gać Zaborowska (Kob. WA 1923); Góra Kilianka (Kob. 1930b, WA 1924 rev. 1973 v. *eualpestre* f. *monostachyum*); Grabina z-70; Kempin (Łap. 1888); Koczargi Stare; Łuże (Kob. 1930b, v. *eualpestre* f. *glabratum*, WA 1923 rev. 1973 v. *eualpestre*, v. *eualpestre* f. *distachyum*, WA 1924 rev. 1973 v. *eualpestre* f. *monostachyum*, v. *eualpestre* f. *distachyum*, WA 1924 v. *glabrum* f. *monostachyum*, v. *glabrum* f. *distachyum* rev. 1974 v. *eualpestre* f. *glabratum*, WA 1924 v. *eualpestre* f. *glabratum*); Młochów (Krupko WA 1932 rev. 1973 v. *eualpestre* f. *glabratum*); las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 rev. 1973 v. *eualpestre* f. *monostachyum*; Kob. WA 1932 rev. 1973 v. *eualpestre* f. *monostachyum* i f. *distachyum*, v. *eualpestre* f. *glabratum*); Nadłuże (Kob. WA 1924 rev. 1973 v. *eualpestre* f. *distachyum*); Opaleń; Podkowa Leśna (Kob. WA 1932 rev. 1973 v. *eualpestre* f. *glabratum*; Wiśniewski WA 1932 rev. 1973 v. *eualpestre* f. *glabratum*; Roz. WA 1933 rev. 1973 v. *eualpestre* f. *monostachyum*); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Rozalin z-71; Roztoka; pod Roztoką (Kob. 1930b); Sieraków z-70 (Kob. WA 1924 rev. 1973 v. *eualpestre* f. *monostachyum*); Szymanówek; Wywrotnia Góra.
483. *Trifolium rubens* L. — Koniczyna długokłosa. Ap leśny; *Gera-*

nion sanguinei; śródziemnomorsko-śr.europejski Nasypy kolejowe i zarośla leśne. B. rz., 4/0 — Janów; Kanie z-67; Klaudyn; Owczarnia z-71.

484. *Lotus tenuis* Waldst. et Kit. ex Willd., (*L. tenuifolius* (L.) Rchb.) — Komonica wąskolistna. Ap solniskowy; *Armerion maritimae*; śródziemnomorsko-atlantyczny. Suche łąki, pastwiska, murawy, drogi polne, rowy, skarpy kanałów. Rz., 19/1 (p = st. publikowane Now. 1972) — Borzęcin Duży z-71, p. (Majewski KRAM-F 1971); Bramki Ukazowe, p; Chruslin, p; Czubin; Kaputy z-67, p; Klaudyn, p; Koszajec z-68, p; Miłecin, p; Ołtarzew; Ożarów Maz. z-69, p; Piorunów, p; Radonice, p; Witki; Wola Bieniewiecka, p.
485. *Lotus corniculatus* L. — Komonica zwyczajna. Ap łąkowy; *Arrhenatheretalia*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. arvensis* (Pers.) Ser. f. *genuinus* Posp.; f. *parvifolius* Peterm. Łąki, murawy, pola, osiedla. Posp., 227/15 — Kwirynów z-66; Terenia KRAM-F 1970; Ursus z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Szna-bel WA 1908 cor 1973 *v. arvensis* f. *genuinus* ex *Cytisus capitatus* Scop.; Kob. WA 1923 rev. 1973 *v. arvensis* f. *parvifolius*; Roz. WA 1932 rev. 1973 *v. arvensis* f. *genuinus*, WA 1933 rev. 1973 *v. arvensis* f. *genuinus*; Andrearczyk 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. arvensis* f. *parvifolius*; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. arvensis* f. *genuinus*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. arvensis* f. *parvifolius*; Wójcik 1964, 1965; Majewski KRAM-F 1967, KRAM-F 1971; Podb. 1969.
486. *Lotus uliginosus* Schkuhr — Komonica błotna. Ap łąkowy i nadwodny; *Molinietalia*; subatlantycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na mokrych łąkach, 160/14 — Kanie z-67; Urzut z-68; Wiktorów z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Zawidzka WA rok ? cor 1973 ex *L. corniculatus* L.; Kob. WA 1924 cor 1973 ex *L. corniculatus* L., WA 1925; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Kośka LOD 1965; Podb. 1967.
487. *Tetragonolobus maritimus* (L.) Roth, (*Lotus siliquosus* L.) — *Tetragonolobus* nadmorski. Ap solniskowy; *Armerion maritimae*?; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Rowy polne, skarpy kanałów polnych. B. rz. 3/0 — Kaputy; Kręczi; Pilaszków z-67 (Now. 1972).
488. *Anthyllis vulneraria* L. ssp. *vulneraria* — Przelot pospolity. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea* reg.; śr.europejsko-subatlantycki. Łąki, murawy, nasypy, miedze, groble, rowy przydrożne. Rz., 18/6 — Babice; Błonie; Borzęcin Duży; Brwinów (Zawidzka WA rok ?); Góra Kilianka (Kob. 1930b); Kanie z-67;

- Kręczki; Lipków (Błoński 1892); pod Łubcem (Kob. 1930b); Mory (Jur. 1930); Nowa Wieś; Nowogórna Wieś z-70; Ożarów Maz.; Parzniew; Pruszków; Pruszków Osteja; Pruszków — Brwinów (Andrearczyk 1964, WA 1963); Stara Wieś z-70; Witki; Wola Bieniewiecka; Żbików z-68.
489. *Anthyllis vulneraria* L. ssp. *polyphylla* (DC) Nyma n — Przełot wielolistny. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; śr.europejski. Łąki, polany, murawy, nasypy kolejowe, zarośla. B.rz., 4/2 — Góra Kilianka (Kob. WA 1926 cor 1973 ex A. kernerii Sag.); Janów z-71; Pruszków; Pruszków — Brwinów (Andrearczyk WA 1963); Urzut z-69.
490. *Ornithopus sativus* Brot. ssp. *sativus* — Seradela siewna. Ergf; atlantycko-śródziemnomorski. Częsty — uprawiany i zdziczały, głównie na polach, drogach polnych i przydrożach, 76/1 — Bramki Ludne z-65. Herb.: Roz. WA 1933 cor 1973 ex *O. perpusillus* L.
491. *Coronilla varia* L. — Cieciora pstra. Ap murawy kserotermicznych; *Origanetalia*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Łąki, polany, pastwiska, murawy, nasypy kolejowe, rowy, miedze, zboża, ścierńiska, przydroża, doły piaskowe, śmietniska, zarośla, parki, cmentarze, lasy mieszane. Częsty, 82/14 — Grabina z-70; Kanie z-67; Parzniew z-68; Pszczelin KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Zawidzka WA 1926; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Gągała WA 1963; Andrearczyk 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Hanke LOD 1969.
492. *Onobrychis viciifolia* Scop. — Sparceta siewna. Ep; *Festuco-Brometea*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. B.rz., 0/1 — Góra Kilianka (Kob. 1930b).

Oxalidaceae — Szczawikowate

493. *Oxalis stricta* L. — Szczawik żółty. Ep; *Polygono-Chenopodietalia* reg.; północnoamerykański. W Europie śr. i wsch. zdomowiony od XVII w. Pola, ugory, miedze, ogrody, gruzowiska, przydroża, nasypy kolejowe, rowy, murawy, zarośla, cmentarze, parki, laski, brzegi lasów. Częsty, 135/6 — Bronisze z-68; Duchnice z-68; Malichy z-68, KRAM-F 1968; Nowa Wieś z-68; Ożarów Maz. z-65, KRAM-F 1968; Ursus z-68. Lit. i herb.: Kob. WA 1923; Jur. 1930; Roz. WA 1933; Kośka LOD 1965; Majewski 1967.
494. *Oxalis acetosella* L. — Szczawik zajęczy. Gat. leśny; *Fagetalia*

reg.; holarktyczny. Częsty, lecz tylko w lasach, 51/33 — Ożarów Maz. z-65. Lit. i herb.: Łap. 1882a, 1888; Kob. 1924, 1927, 1930b, 1946a, 1946b, WA 1922, WA 1924; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Traczyk H. i T. 1965.

Geraniaceae — Bodziszkowate

495. *Geranium sanguineum* L. — Bodziszek czerwony. Ap leśny; *Geranium sanguinei*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Lasy mieszane i sosnowe, wydma zalesiona, parki, cmentarze. Rz., 19/17 — Brwinów (Łap. 1888; Wiśniewski WA 1920); Budy z-69; Gać Zaborowska; pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Góra Ki-lianka; Grabina; Julinek z-70; Kempin (Łap. 1888); Łuże; las młochowski (Łap. 1888; Kob. WA 1932); Nadarzyn z-71; Leś-nictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Roz-toka z-70 (Kob. 1930b, WA 1922; Kob. J. i R. 1957); Siera-ków z-70 (Kob. 1930b, WA 1921, WA 1922, WA 1923); Szyma-nówek; Wilków (Kob., Zanova WA 1952 cor 1973 ex *G. syl-vaticum* L.); Wywrotnia Góra (Kob. 1930b); Zaborów Leśny (Kob. WA 1925); Zamczysko.
496. *Geranium pratense* L. — Bodziszek łąkowy. Ap łąkowy; *Arrhenatherion elatioris*; eurazjatycki. Zm.: f. *albiflorum* Opiz — biało-kwiatowa. Częsty, głównie na łąkach, brzegach wód, skrajach lasów, 90/12 — Bieliny KRAM-F 1968; Borzęcin Duży KRAM-F 1966; Ożarów Maz. z-65; Święcice KRAM-F 1966; Wolskie z-66, KRAM-F 1966; Zaborów KRAM-F 1970; Żółwin z-70 f. *albiflorum*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Wiś-niewski WA 1920; Zawidzka WA rok ? cor 1973 ex *G. syl-vaticum* L.; Andrearczyk WA 1963 cor 1973 ex *G. palustre* L.; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964. ? *Geranium sylvaticum* L. — Bodziszek leśny (Andrearczyk 1964; Brwinów — Milanówek, mylnie podany, por. *G. palustre*).
497. *Geranium phaeum* L. — Bodziszek żałobny. Gat. leśny; alp.-śród-ziemnomorski. B. rz., 0/1 — Brwinów, las (Zawidzka WA rok ?).
498. *Geranium palustre* L. — Bodziszek błotny. Ap łąkowy; *Filipen-dulo-Petasion*; eurazjatycki. Mokre łąki, torfowiska, polany, brze-gi wód, rowy, nasypy kolejowe, zarośla, cmentarze, parki, lasy olszowe. Dość rz., 24/11 — Bąki z-68; Brwinów (Wiśniewski WA 1920; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964); Brwinów — Milanówek (Andrearczyk WA 1963 cor

- 1973 *ex G. sylvaticum* L.); Góry; Janów; Kanie z-67; Konotopa; Krakowiany; Łąki Strzeleckie; Nowiny; Pęcice z-68 (Gągała 1964, WA 1963); ? Pruszków — Brwinów (Andrearczyk 1964); Pszczelin z-68; Sieraków (Kob. WA 1923); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Stara Wieś; Szamoty; Ursus (Hanke LOD 1969); Urzut; Wola Krakowiańska; Wolica; Wróblewo; Zaborów z-66.
499. *Geranium pyrenaicum* Burm. fil. — Bodziszek pirenejski. Arch; *Onopordetalia acanthii*; śródziemnomorski. B. rz., w parkach, 2/0 — Czubin z-71; Leszno z-66.
500. *Geranium molle* L. — Bodziszek kosmaty. Ep; *Polygono-Chenopodietalia* reg.; śródziemnomorsko-subatlantycki. Park, ogród, cmentarz, murawa koło leśniczówki. B. rz., 4/0 — Opaleń z-70; Pęcice z-68, z-71 (Gągała 1964); Żbików z-70.
501. *Geranium pusillum* Burm. f., (*G. pusillum* L.) — Bodziszek drobny. Arch; *Onopordetalia acanthii*; subatlantycko-eurazjatycki. Częsty, głównie na polach i siedl. ruderalnych, 149/10 — Bronisze z-68; Opaleń z-70; Ożarów Maz. z-68; Pilaszków z-66; Rózin KRAM-F 1970; Ursus z-67; Zaborów Szczawin z-70. Lit. i herb.: Jur. 1930; Gągała WA 1963 cor 1973 *ex G. molle* L.: Majewski 1967.
502. *Geranium dissectum* L. — Bodziszek porozcinany. Ep; *Caucalidion lappulae*; wieloobszarowy. B. rz., 1/0 — Dębówka, nasyp kolejowy z-72.
503. *Geranium robertianum* L. — Bodziszek cuchnący. Gat. leśny; *Querc-Fagetea*; eurazjatycki. Częsty w lasach, parkach, na cmentarzach, 66/12 — Grabów z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zawidzka WA 1926 cor 1973 *ex Erodium cicutarium* L'Herit; Kob. 1930b; Rzewuski 1960; Durska 1965, WAM 1964; Tra-czyk H. i T. 1965.
504. *Erodium cicutarium* (L.) L'Herit in Aiton — Iglica pospolita. Arch; *Polygono-Chenopodietalia*; wieloobszarowy. Częsty, głównie na polach i siedl. ruderalnych, 163/17 — Leszno z-66; Wolskie z-66. Lit. i herb.: Łap. 1882a, 1888; Kob. WA 1923; Jur. 1930; Roz. WA 1933; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963.

Tropaeolaceae — Nasturcjowate

505. *Tropaeolum majus* L. — Nasturcja większa. Erg; wyst. og.: Ameryka Pd.; w Europie uprawiany od 1684 r. Hodowany w różnych

odmianach i gdzie indziej zdziczały. Rz., 7/0 — Chruslin; Janów; Kajetany; Opaleń; Pęcice z-68; Reguły; Wyględy Górne.

Linaceae — Lnowate

506. *Linum usitatissimum* L. — Len zwyczajny. Ep; *Lolio-Linion*; śródziemnomorsko-atlantycki. Gdzie indziej uprawiany i zdziczały, przydroża, nasypy kolejowe, przypłocia. Rz., 17/1 — Błonie; Brwinów; Dębówka; Gołaszew; Kępiaste; Michałowice; Ołtarzew; Ożarów Maz.; Płochocin (Andrearczyk 1964, WA 1963); Pruszków; Święcie z-66; Ursus; Ursus Szamoty z-68.
507. *Linum catharticum* L. — Len przeczyszczający. Ap łąkowy; *Molinieta* reg.; subatlantycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na łąkach, 66/8 — Korfowe KRAM-F 1970; Łąki Strzeleckie KRAM-F 1970; Michałowice z-68; Ołtarzew z-67; Opacz Kolonia z-68; Opacz Mała z-68; Ożarów Maz. z-67; Sieraków z-70; Stara Wieś KRAM-F 1970; Urzut KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Trzebiński 1918a; Kob. WA 1923; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967.
508. *Radiola linoides* Roth (*R. linoides* Gmel.) — Lenek stoziarn. Ap; *Nanocyperion flavescens*; śródziemnomorsko-subatlantycki. Pola, ugory, ścierniska, łąki, pastwiska, zarośla śródleśne. Rz., 18/8 — Daniewice; Klaudyn; Kopana z-70; Mory (Jur. 1930); Nadarzyn; Nowogórna Wieś z-70; Owczarnia; między Pocięgą a Truskawiem (Kob. 1930b); Polesie z-70; Pszczelin (Jur. 1930); Rusiec z-68; Sieraków z-70; Stara Wieś z-70; Terenia; Wawrzyszew (Błoński 1892); Wiktorów; Żółwin.

Euphorbiaceae — Wilczomleczowate

509. *Mercurialis annua* L. — Szczyr roczny. Ep; *Mercurialetum annuae*; śródziemnomorsko-subatlantycki; ogrody. B. rz., 0/2 — Mory i Pszczelin (Jur. 1930).
510. *Mercurialis perennis* L. — Szczyr trwały. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae*; subatlantycko-śródziemnomorski. Lasy mieszane i liściaste, wydmy. Rz., 9/9 — Ciechowąż; pod Łubcem (Kob. WA 1923); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pocięga z-70; pod Pocięgą (Kob. WA 1923); Sieraków z-70 (Kob. WA 1922, WA 1923, WA 1923, WA 1925); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Nadleśnictwo Sieraków (Kob. 1924); Truskaw; Zaborów Leśny z-70.

511. *Euphorbia polygonifolia* L. — Wilczomlec rdestolistny. Ef; *Eragrostion* lok.; północnoamerykański. B. rz., jako chwast przydomowy — koło okna piwnicznego, kwietnik i alejki ogrodu seminarnego, 1/0 — Ożarów Maz. z-68 (Now. 1972).
512. *Euphorbia helioscopia* L. — Wilczomlec obrotny. Arch; *Eu-Polygono-Chenopodion*; wieloobszarowy. Częsty, głównie na polach w uprawach okopowych, 122/14 — Bieniewice KRAM-F 1968; Błonie z-68; Faszczycze Stare z-68; Moszna Parcele KRAM-F 1968; Ołtarzew KRAM-F 1967; Opacz Mała KRAM-F 1968; Ożarów Maz. z-65, KRAM-F 1968; Pilaszków KRAM-F 1966; Pruszków z-68; Sokołów KRAM-F 1968; Ursus z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Jur. 1930; Wójcik 1964, 1965; Majewski KRAM-F 1967.
513. *Euphorbia lathyris* L. — Wilczomlec groszkowy. Erg; *Artemisietea* reg.; śródziemnomorski. Hodowany i dziczejący, b. rz., koło zabudowań i na śmietniskach, 2/0 — Ożarów Maz.
514. *Euphorbia exigua* L. — Wilczomlec drobny. Arch; *Secalietalia* reg.; śródziemnomorski. Pola, ugory, ścierniska, rowy, tory i nasypy kolejowe. Rz., 14/12 — Błonie z-68 (Wójcik 1959, 1964, 1965); koło Błonia (Wójcik 1961); Borzęcin Duży; Bramki Ukazowe z-68; Dębówka; Figusin z-70; pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b; Wójcik 1964); Gawartowa Wola; Łuszczew; Ołtarzew (Wójcik 1964, 1965); Ożarów Maz. (Wójcik 1961, 1964, 1965); Pilaszków z-67; Płochocin (Wójcik 1961); Radzików; Witki; Wola Bieniewiecka z-68.
515. *Euphorbia peplus* L. — Wilczomlec ogrodowy. Arch; *Eu-Polygono-Chenopodion*; subatlantycko-śródziemnomorsko-eurazjatycki. Uprawy okopowe, ogrody, przydroże, cmentarze, murawy przy torach kolejowych, nasyp kolejowy. Rz., 11/4 — Błonie; Brwinów; Kostowiec z-68; Mory (Jur. 1930); Ożarów Maz. z-68, KRAM-F 1968, KRAM-F 1969; Pruszków; Pszczelin (Jur. 1930); Rokitno; Tworki; Ursus z-68.
516. *Euphorbia lucida* Waldst et Kit. — Wilczomlec błyszczący. Ap Europa śr. i pd.wsch. Łąka, groble kanału, rów polny. B. rz., 4/0 — Radzików z-71; Witki z-71.
517. *Euphorbia esula* L. — Wilczomlec lancetowany. Ap muraw kserotermicznych; *Secalietalia* reg.; śr.europejski. Łąki, pastwiska, murawy, nasypy kolejowe, przypłocia, przydroża, rowy, miedze, uprawy okopowe, zboża, ścierniska, ugory, zarośla, cmentarze, lasy, wydmy zalesione. Częsty, 69/8 — pod Błoniem z-71; Kanie z-67; Łąki Strzeleckie z-68; Mogiła Powstańców z-71; Roztoka z-70;

Szymanówek z-70. Lit. i herb.: Łap. 1882a; Kob. WA 1925 cor 1973 ex *E. virgata* Waldst. et Kit.; Jur. 1930; Majewski 1967.

518. *Euphorbia virgata* Waldst et Kit. — Wilczomleczeń różgowaty. Ap; *Onopordion acanthii* reg.; europejski. Częsty, głównie wzdłuż linii kolejowych, pola, ścierniska, ugory, miedze, rowy, nasypy kolejowe i murawy przy torach kol., przydroża, cmentarze; 51/0 — Blizne z-71; Bramki Ludne z-66; Bramki Ukazowe z-72; Hornówek z-69; Latchorzew z-71; Opacz Mała z-68; Ożarów Maz. z-65; Wolskie z-66.
519. *Euphorbia cyparissias* L. — Wilczomleczeń sosnka. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; europejski. Częsty, głównie w suchych lasach i murawach, 89/20 — Hornówek KRAM-F 1968; Kanie z-67; Koczargi Stare z-68, KRAM-F 1969; Roztoka z-70; Rózin z-70; Truskaw KRAM-F 1968, KRAM-F 1970. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Błoński 1896; Trzebiński 1916a; Zawidzka WA 1928; Kob. 1930b, WA 1921, WA 1923, WA 1925; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Majewski 1963; Gągała 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Riedel LOD 1969; Rudnicka-Jeziarska 1969.
520. *Euphorbia marginata* Pursh — Wilczomleczeń białobrzegi. Erg; północnoamerykański. Tu i ówdzie hodowany i zdziczały, cmentarz, przy płocie. B. rz., 2/0 — Brwinów; Nadarzyn z-71.

Rutaceae — Rutowate

521. *Ptelea trifoliata* L. — Parczelina trójlistkowa. Erg; północnoamerykański. Hodowany w parkach i ogrodach oraz tu i ówdzie dziczejący. Rz., 6/1 — Duchnice z-74; Młochów; Owczarnia; Ożarów Maz.; Płochocin; Zosinek z-67; Żbików (Seneta 1963).

Polygalaceae — Krzyżownicowate

522. *Polygala comosa* Schkuhr — Krzyżownica czubata. Ap łąkowy; *Festuco-Brometea*; eurazjatycki. Zm.: *v. micrantha* Uechtritz; *v. stricta* Chodat. Łąki, pastwiska, murawy, rowy polne, nasypy kolejowe, zarośla przydrożne. Rz., 11/16 — Babice (Błoński 1892); pod Błoniem z-72 *v. micrantha*; Brwinów (Łap. 1888; Wiśniewski WA 1921; Zawidzka WA 1925 cor Pawłowski 1955 ex *P. vulgaris* L.; Wiśniewski, Fronciewicz WA 1932; Rucińska WA 1963 cor 1973 ex *P. vul-*

- garis* L.); Debły (Kob. WA 1924); Kempin (Łap. 1888); Kręcki; Kwirynów z-66 *v. stricta*; Laski z-66 *v. micrantha*; pod Łubcem (Kob. WA 1923 cor Pawłowski 1955 ex *P. vulgaris* L.); Miłecin z-67 *v. stricta*; las młochowski (Łap. 1888); Opaleń (Błoński 1892); Pęcice (Gągała WA 1963 cor 1973 *v. stricta* ex *P. amarella* L.); Pogroszew z-67 *v. micrantha*; Pszczelin (Sznabel WA 1908 cor Pawłowski 1955 ex *P. vulgaris* L.; WA rok ? cor Pawłowski 1955 ex *P. major* Jacq.); Radonice z-68 *v. micrantha*; Rokitno z-67 *v. stricta*; Sieraków (Kob. WA 1923, WA 1924); Szamoty z-68 *v. micrantha*; Zaborów Leśny (Kob. WA 1922); Zielonki z-69 *v. micrantha*; Żbików z-68 *v. micrantha*.
523. *Polygala vulgaris* L. — Krzyżownica zwyczajna. Ap łąkowy; *Nardo-Galion saxatilis*; subatlantycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na suchych łąkach, 65/1 — Kwirynów z-66; Milanówek z-67; Pociecha z-70. Lit i herb.: Kob. WA 1923; ? Rucińska 1964.
524. *Polygala amarella* Crantz — Krzyżownica gorzkawa. Ap łąkowy; *Molinion* reg.; europejski. Łąki, pastwiska, murawy, przy nasypie kolejowym. B.rz., 4/0 — Bieniewo z-66; Kanie; Miłecin z-67; ? Pęcice (Gągała 1964).

Anacardiaceae — Nanerczowate

525. *Rhus typhina* L. — Sumak octowiec. Erg; północnoamerykański. Cmentarze, murawy, przypłocia, przy drogach. Rz., 13/0 — Brwinów; Gołębki; Grabków; Jawczyce; Kotowice; Pęcice; Pruszków; Sieraków; Starogórna Wieś; Tworki; Żbików.

Aceraceae — Klonowate

526. *Acer platanoides* L. — Klon zwyczajny. Ap leśny; *Quercu-Fagetea*; eurazjatycki. Częsty, głównie w parkach i lasach, również często sadzony przy drogach, koło domów, w ogrodach, zwykle w różnych odmianach, 125/25 — Brwinów z-67. Lit. i heb.: Trzebiński 1916a; 1918a; Kob. 1924, 1930b, 1946a, 1946b; Roz. WA 1932; Garbowski, Jur. 1933; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Kośka LOD 1965; Kobendzina 1966; Riedel LOD 1969; Galicka, Sygietyńska 1970.
527. *Acer campestre* L. — Klon polny. Ap leśny; *Quercu-Fagetea*; śródziemnomorsko-subatlantycki. Zm.: *v. leiocarpum* Tausch. f. *suberosum* (Dum.) Rogow. — Korkowa. Parki, zarośla, przypłocia

cia, rowy, murawy przy torach kolejowych. Rz., 12/0 — Bronisze; Brwinów; Ołtarzew z-68 *v. leiocarpum f. suberosum*; Ożarów Maz. *v. leiocarpum f. suberosum*; Pass; Pruszków; Rozalin; Strzykuły z-66; Żbików z-68.

528. *Acer tataricum* L. — Klon tatarski. Erg; Europa pd.wsch. i Azja zach. Hodowany w ogrodach i parkach oraz b. rz. dziczejący, 1/0 — Turczynek, zarośla przydrożne z-70.
529. *Acer pseudoplatanus* L. — Klon jaworowy, jawor. Ap leśny, górski; *Fagion sylvaticae*; subatlantycko-śródziemnomorski. Na siedl. naturalnych rzadko spotykany, częściej zdziczały i sadzony w ogrodach i parkach w licznych odmianach, gat. dość rzadki, 31/9 — Babice; Bieliny; Bieniewice; Błonie; Brwinów; Brwinów — Turczynek (Durska 1965, WAM 1964); Duchnice; Gać Zaborowska (Kob. 1930b, WA 1923); pod Gacią Zaborowską (Kob. WA 1923); Gołębki (Garbowski, Jur. 1933); Grabina; Komorów; Kotowice; Lipków; Młochów; Mory (Garbowski, Jur. 1933); Pęcice; Pilaszków; Piorunów; Podkowa Leśna (Garbowski, Jur. 1933; Durska 1965, WAM 1964); Pruszków z-71; Reguły; Rochale; Rozalin; Sieraków; Strzykuły; Szeligi; Tworki; Wyględy; Zaborów Leśny; Żbików (Trzebiński 1916a; Garbowski, Jur. 1933); Żdżary Południowe.
530. *Acer ginnala* Maxim. — Klon Ginnala. Erg; azjatycki. Hodowany w parkach i ogrodach, b. rz. zdziczały, 1/0 — Ożarów Maz.
531. *Acer saccharinum* L. — Klon srebrzysty. Erg; Ameryka Pn. — część wsch. W Europie uprawiany od 1725 r. Hodowany w kilku odmianach w ogrodach i parkach, na cmentarzach i przy drogach. Rz., 19/0 — Bieniewice; Błonie; Brwinów; Gołębki; Jawczyce; Kaputy; Michałowice; Ożarów Maz. z-66; Podkowa Leśna z-70; Pruszków z-68; Radzików; Reguły z-66; Strzykuły; Umiastów; Urszulin; Żbików.
532. *Acer negundo* L. — Klon jesionolistny. Erg; północnoamerykański. W Europie sadzony od XVII w. Częsty, zdziczały i hodowany w kilku odmianach w ogrodach i parkach oraz przy drogach, 197/1 — Ołtarzew z-66; Ożarów Maz. z-65; Wolskie KRAM-F 1966. Lit. i herb.: Durska 1965, WAM 1964.

Hippocastanaceae — Kasztanowcowate

533. *Aesculus hippocastanum* L. — Kasztanowiec zwyczajny. Erg; bałkański, w Polsce powszechnie sadzony od XVII w. jako drzewo parkowe, alejowe i przydrożne. Częsty, hodowany w kilku odmianach, sadzony głównie w parkach, ogrodach, koło domów i przy

drogach, nadto tu i ówdzie zdziczały, 82/6 — Ożarów Maz. z-68. Lit. i herb.: Roz. WA 1932; Szymanowski 1961; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.

Balsaminaceae — Niecierpkowate

534. *Impatiens noli-tangere* L. — Niecierpek pospolity. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae*; eurazjatycki. Dość rz., chociaż miejscami występuje masowo, zwłaszcza w lasach olszowych na terenie P.K., 24/4 — Babia Łąka, Bramki Ludne; Ciechowąż; Grabina; Józefów z-67; Komorów z-68; Kopana; Korfowe; Krakowiany z-67; las młochowski; Nowiny; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965) Płochocin z-68; Pociecha; pod Pocięchą; między Pocięchą a Sierakowem (Kob. 1930b); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Pruszków; Rozalin; Rózin; Sieraków; Zaborów; Zaborów Leśny; Zamczysko.
535. *Impatiens parviflora* DC. — Niecierpek drobnokwiatowy. Ep; Ne; *Onopordetalia acanthii* reg.; azjatycki. Brzegi lasów sosnowych, parki, zarośla, cmentarze, ogrody, przypłocia, murawy przydrożne, tory kolejowe, rowy, śmietniska. Dość rz., 34/1 — Babice; Błonie; Brwinów; Czubin; Gołębki; Józefów; Krakowiany; Latchorzew; Leszno; Lubiczów z-71; Michałowice Osada z-68; Ożarów Maz.; Pęcice z-68; Podkowa Leśna z-70; Pruszków (Końska LOD 1965); Reguły; Rozalin; Tworki; Ursus z-68.
536. *Impatiens glandulifera* Royle — Niecierpek Roylego. Ne; azjatycki; *Alno-Padion* reg.; Las sosnowy, brzegi stawu, rów przydrożny, śmietniska, przypłocia, cmentarze. Rz., 13/0 — Błonie; Borzęcin Duży; Brwinów; Fałęcin z-70; Kostowiec; Parzniew z-68; Płochocin z-68; Radonice z-68; Rokitno.

Celastraceae — Trzmielinowate

537. *Euonymus europaea* L. — Trzmielina zwyczajna. Gat. leśny; *Querc-Fagetea*; subatlantycko-śródziemnomorsko-eurazjatycki. Częsty, głównie w lasach i parkach, 104/20 — Józefów z-67, KRAM-F 1967; Pęcice KRAM-F 1966. Lit. i herb.: Kob. 1924, 1930b; Szymanowski 1952; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Gągała 1964; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Majewski KRAM-F 1968.
538. *Euonymus verrucosa* Scop. — Trzmielina brodawkowata. Gat. leśny i zaroślowy; *Querc-Fagetea*; sarmacki. Wydmny zalesione w P.K., lasy mieszane, parki, murawa przydrożna. Częsty, 51/18 —

Brwinów z-67; Faszczycie Stare z-68; Grabów z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Wiśniewski WA 1920, WA 1922; Kob. 1924, 1930b, 1946b, WA 1932; Roz. WA 1933; Szymanowski 1952; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Traczyk H. i T. 1965.

Rhamnaceae — Szakłakowate

539. *Rhamnus catharticus* L. — Szakłak pospolity. Ap zaroślowy i leśny; *Prunetalia*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Lasy olszowe, mieszane i sosnowe, wydmy zalesione, bagna, parki, zarośla, cmentarze, brzegi wód, groble, rowy, łąki, pastwiska, przy drogach. Częsty, 102/22 — Budy KRAM-F 1969; Hornówek KRAM-F 1969; Radonice z-68; Urzut KRAM-F 1969. Lit i herb.: Trzebiński 1916a; Kob. 1924, 1930b, WA 1923; Roz. 1932; Garbowski, Jur. 1933; Kob., Zanowa WA 1952; Kob. J. i R. 1957; Majewski 1963, 1967; Rucińska, Now. WA 1963/1973; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965.
540. *Frangula alnus* Miller — Kruszyna pospolita. Gat. zaroślowy i leśny; *Alnion glutinosae*; borealno-subatlantycki. Posp., głównie w lasach, parkach i zaroślach, 203/64 — Izabelin KRAM-F 1969; Laski z-68, KRAM-F 1966; Paszków KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Sznabel WA rok ?; Tzebiński 1916a; Karpowicz WA 1921 cor 1973 ex *Evonymus latifolia* Miller; Wiśniewski WA 1922; Kob. 1924, 1930b, 1946b; Roz. WA 1932; Garbowski, Jur. 1933; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1934 cor 1973 ex *Rhamnus cathartica* L.; Kob., Zanowa WA 1951, WA 1953; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Orłós 1965; Traczyk H. i T. 1965; Kobendzina 1966; Majewski 1967, KRAM-F 1966, — KRAM-F 1967; Podb. 1968; Rudnicka-Jeziarska 1969.

Vitaceae — Winoroślowate

541. *Partenocissus quinquefolia* (L.) Planchon in A. et C. DC. — Winobluszcz pięciolistkowy. Erg; północnoamerykański. Zdżiczały na siedl. ruderalnych oraz hodowany w kilku odmianach, przy płociu, parki, zarośla, cmentarze, murawy, nasypy kolejowe, przydroża, wysypiska, śmietniska. Częsty, 85/2 — Nowa Wieś z-68; Ożarów Maz. z-66. Lit i herb.: Andrearczyk 1964, WA 1963.

Tiliaceae — Lipowate

542. *Tilia tomentosa* Moench — Lipa srebrzysta. Erg; wsch.śródziemnomorski. B. rz., 1/0 — Grudów, park podworski, *v. petiolaris* (DC.) Borbas.
543. *Tilia platyphyllos* Scop. — Lipa szerokolistna. Ap leśny; *Fage-talia sylvaticae*; subatlantycko-śródziemnomorski. Hodowany i stosowany w zadrzewianiu, parki, koło zabudowań, przy torach kolejowych. B. rz., 5/2 — Borzęcin Duży; Duchnice z-69; Gołębki; Lipków (Trzebiński 1916a); Podkowa Leśna; Rozalin z-71; Turczynek (Trzebiński 1916a).
544. *Tilia cordata* Miller — Lipa drobnolistna. Gat leśny; *Carpinion betuli*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Posp., głównie w parkach i osiedlach, rzadziej w lasach, 260/49 — Duchnice z-69; Żbików z-70. Lit. i herb.: Łap. 1888, WA 1887; Łap., Pławiński WA 1887; Błoński 1896; Chełchowski 1898; Trzebiński 1916a, 1916b; Kob. 1924, 1930b, 1934a, 1934b, 1946a, WA 1923; Karmazyńska 1928; Garbowski, Jur. 1933; Niedziałkowski 1933; Roz. WA 1933; Hryniewiczcki 1935; Szymanowski 1952, 1961; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Orłoś 1965; Traczyk H. i T. 1965; Kobendzina 1966; Bobiński, Chociłowski 1967; Galicka, Sygietyńska 1970.
545. *Tilia x euchlora* C. Koch — Lipa krymska; mieszaniec *T. cordata* x *dasystyla*; Erg; Krym i Azja pd.zach. — Kaukaz. Hodowany w parkach i ogrodach oraz stosowany w zadrzewianiu. B. rz., 2/0 — Ożarów Maz.; Radzików.

Malvaceae — Ślazowate

546. *Malva alcea* L. — Ślaz zygmarek. Ap zaroślowy; *Onopordetalia acanthii* reg.; europejski. Murawy przydrożne, miedze. B. rz., 4/3 — Góry; Korfowe z-70; Krakowiany z-67; Mory (Trzebiński 1918a; Majewski 1963); Nowiny z-71; Rokitno (Rost 1872).
547. *Malva sylvestris* L. — Ślaz dziki. Arch; *Onopordetalia acanthii*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Zm.: *v. angustiloba* Čelak; *v. glabriuscula* Parlat; *v. hispidula* Beck; *v. latiloba* Čelak; *v. orbicularis* Dethard; *v. pendula* Jakobasch. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, 66/11 — Bieniewice KRAM-F 1968; Błonie z-67 *v. hispidula*; Bramki Ludne KRAM-F 1965, KRAM-F 1967; Bronisze z-67 *v. latiloba*; Kajetany z-71 *v. pendula*; Kanie z-68 *v. angustiloba*; Komorów z-68 *v. angustiloba*; Łuszczew z-70

- v. angustiloba*, KRAM-F 1970; Parzniew KRAM-F 1968; Pęcice z-68 *v. orbicularis*; Pilaszków z-66 *v. glabriuscula*, KRAM-F 1966; Radzików z-71 *v. glabriuscula*; Rusiec z-68 *v. pendula*; Święcice z-66 *v. pendula*; Wola Krakowiańska KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 rev. 1973 *v. hispidula*; Kob. WA 1922 rev. 1973 *v. hispidula*; Zawidzka WA 1926 rev. 1973 *v. hispidula*; Jur. 1930.
548. *Malva pusilla* Sm. in Sowerby — Śluz drobnokwiatowy. Arch; *Onopordetalia acanthii* reg.; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Zm.: *v. glabra* Kaufm.; *v. hirsuta* Kaufm.; *v. lasiocarpa* Salmon. Posp., głównie na siedl. ruderalnych, 228/14 — Ożarów Maz. z-65 *v. lasiocarpa*; Pogroszew KRAM-F 1966; Pruszków z-70 *v. hirsuta*, KRAM-F 1968; Święcice z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Szna-bel WA 1908; Trzebiński 1916a; Zweigbaumówna 1916; Jur. 1930.
549. *Malva neglecta* Wallr. — Śluz zaniedbany. Arch; *Sisymbrium*; eurazjatycki. Zm.: *v. typica* Beck — typowa. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, 104/12 — Bronisze z-68 *v. typica*; Fałecin KRAM-F 1970; Kanie z-68 *v. typica*; Milanówek KRAM-F 1967; Mościska z-66 *v. typica*; Pilaszków KRAM-F 1966; Pruszków z-68 *v. typica*. Lit. i herb.: Zweigbaumówna 1916a; Zawidzka WA rok ?; Kob. WA 1922; Jur. 1930; Garbowski, Jur. 1933; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967.
550. *Malva verticillata* L. — Śluz kędzierzawy. Ep; *Onopordetalia acanthii*; eurazjatycki. Murawa przydrożna, droga, przypłocia. B. rz., 1/0 — Wólka z-69 (Now. 1972).
551. *Lavatera thuringiaca* L. ssp. *thuringiaca* — Ślazówka turyngska. Ap; *Onopordion acanthii* reg.; eurazjatycki. Zm.: *v. obtusiloba* Beck; *v. protensa* Beck; *v. typica* Beck. Murawy i rowy przydrożne, cmentarz, park. Rz., 9/0 — Błonie z-71 *v. protensa*; pod Błoniem z-71 *v. obtusiloba*; Kopana; Ołtarzew z-67 *v. obtusiloba*; Pęcice z-68 *v. protensa*; Święcice z-68 *v. typica*.
552. *Alcea rosea* L. (*Althaea rosea* Cav.) — Topolówka wysoka. Erg; azjatycki. Często hodowany w ogrodach w różnych odmianach oraz tu i ówdzie dziczyły, 25/2 — Babice; Błonie; Brwinów; Gołębki; Józefów; Kajetany; Komorów z-68; Kostowiec; Latchorzew; Młochów KRAM-F 1968; Mory (Garbowski, Jur. 1933); Pęcice; Piotrkówek; Podkowa Leśna; Pruszków; Pruszków Ostoja; Rokitno; Terenia; Ursus z-67, KRAM-F 1967; Ursus Szamoty; Wyględy z-70; Zielonki; Żbików (Trzebiński 1916a).

Thymelaeaceae — Wawrzynkowate

553. *Daphne mezereum* L. — Wawrzynek wilczelyko. Gat. leśny; *Fagitalia sylvatica*; eurazjatycki. B. rz., 0/2 — lasy młochowskie i Sieraków (Kob. 1934b); P. K. (Kob. 1936; Gorczyńska 1955).

Eleagnaceae — Rokitnikowate

554. *Hippophaë rhamnoides* L. — Rokitnik zwyczajny. Erg; *Hippophaë-Salicetum arenariae*; eurazjatycki. Hodowany w ogrodach i stosowany w zakrzewianiu, płoty, zarośla przydrożne. B. rz., 1/0 — Umiastów z-66.
555. *Eleagnus angustifolia* L. — Oliwnik wąskolistny. Erg; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Hodowany w ogrodach i parkach oraz stosowany w zakrzewieniu; zarośla przydrożne. B. rz., 1/0 — Duchnice z-74.
556. *Schefferdia argentea* Nutt. — Szeferdia srebrzysta. Erg; północnoamerykański. Hodowany i gdzieśgdzie zdziczały, płoty, cementarze, murawy przy nasypach kolejowych. Rz., 8/0 — Brwinów; Duchnice; Józefinów; Jawczyce z-71; Pruszków; Ursus Szamoty z-68.

Hypericaceae — Dziurawcowate

557. *Hypericum montanum* L. — Dziurawiec skapolistny. Gat. leśny; *Quercetalia pubescentis*; śródziemnomorsko-subatlantycki. Zn.: v. *scabrum* Koch; v. *typicum* Beck. Grądy, dąbrowy, bory mieszane. B. rz., 5/16 — Babice (Rost. 1872); Brwinów (Łap. 1888); Grabina z-70 v. *typicum*; Kempin (Łap. 1888); Korfo-we; lasy młochowskie (Łap. 1888; Kob. WA 1932); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Podkowa Leśna (Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Rozтока (Kob. 1930b; Kob. J. i R. 1957); Sieraków z-71 v. *scabrum* (Kob. 1930b, WA 1922; Kob., Now. WA 1924/1973); Wilków (Kob., Zanova 1956); Wywrotnia Góra; Zamczysko (Kob. 1930b).
558. *Hypericum humifusum* L. — Dziurawiec rozesłany. Ap; *Nanocyperion flavescens*; subatlantycko-eurazjatycki. Pola, ugory, miedze, murawy, pastwiska, łąki, wrzosowiska, zarośla, wydmy zalesione, rowy. Dość rz., 46/16 — Babice (Błoński 1892; Podb. 1960); Bieliny; Bramki Ludne; Brwinów (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Podb. 1960; ? Rucińska 1964);

Daniewice z-68; Gawartowa Wola; Grabina (Podb. 1960); pod Grabiną (Kob. 1930b); Jezioro; Kempin (Łap. 1888); Kępiaste; Klaudyn; Komorów; Kopana; Koprki z-67; Łubiec Kolonia; Miłecin; las młochowski (Łap. 1888); Mory (Jur. 1930); Nadarzyn; Nowa Wieś z-68; Ołtarzew; Opaleń; Owczarnia; Paszków z-68; Piorunów z-68; Polesie; Pszczelin (Jur. 1930); Rusiec; Sieraków (Podb. 1960); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Stara Wieś; Strzeniówka z-67; Terenia; Truskaw (Podb. 1960); pod Truskawiem (Kob. 1930b); Urzut; Wiktorów; Wróblewo z-70; Wyględy Górne; Żółwin.

559. *Hypericum tetrapterum* Fries — Dziurawiec skrzydełkowaty. Ap; *Filipendulo-Petasion*; subatlantycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na siedl. wilgotnych, 78/4 — Domaniewek z-66; Krakowiany z-67; Paszków z-68. Lit. i herb.: Kob.: WA 1922; Rucińska WA 1963 cor 1973 ex *H. humifusum* L.; Gągała 1964, WA 1963; Podb. 1968.

560. *Hypericum maculatum* Crantz ssp. *maculatum* — Dziurawiec czteroboczny. Ap; *Calamagrostion*; borealno-subatlantycki. Zm.: *v. genuinum* (Schinz) Fröhlich; *v. punctatum* (Schinz) Fröhlich. Lasy mieszane i liściaste, młodniki leśne, zarośla, łąki, polany, miedze, bagienka. Rz., 18/6 — Brwinów (Łap. 1888); Chojak z-68 *v. genuinum*; Ciechowąż z-70 *v. punctatum*; Grabina z-70 *v. punctatum*; Janów; Kempin (Łap. 1888); Klaudyn; Łąki Strzeleckie; las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887); Nadarzyn z-67 *v. punctatum*; Nadłuże (Kob. 1930b); Paszków z-68 *v. punctatum*; Podkowa Leśna; Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Sieraków z-70 *v. punctatum*; Stara Wieś z-70 *v. punctatum*; Wiktorów; Zaborów Leśny; Zamczysko z-71 *v. genuinum*.

561. *Hypericum perforatum* L. — Dziurawiec zwyczajny. Ap; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. angustifolium* DC. — wąskolistna; *v. latifolium* Koch — szerokolistna; *v. vulgare* Neilr. — zwyczajna. Posp. na różnych siedl., 405/24 — Brwinów z-68 *v. angustifolium*, z-67 *v. vulgare*; Młochów z-68 *v. latifolium*; KRAM-F 1968; Podkowa Leśna z-70 *v. vulgare*; Rozalin z-67 *v. angustifolium*; Szymanówek z-70 *v. vulgare*. Lit. i herb.: Łap. 1888, WA 1890 rev. 1973: *v. angustifolium*, *v. vulgare*; Wiśniewski WA 1920 rev. 1973 *v. vulgare*; Jur. 1930; Kob. 1930b; Roz. WA 1933 rev. 1973 *v. angustifolium*; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1973 rev. 1973 *v. vulgare*; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 *v. vulgare*; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965.

562. *Viola odorata* L. — Fiołek wonny. Ap *Alliarion*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Zm.: *v. albiflora* O b o r n y — białokwiatowa. Częsty, głównie w starych parkach podworskich, na cmentarzach, nadto zdziczały i często hodowany w ogrodach w kilku odmianach, 61/2 — Bieniewo KRAM-F 1966; Brwinów z-68; Faszczycie Stare z-68, KRAM-F 1968; Michałowice Osada KRAM-F 1968; Opacz Kolonia z-68; Ożarów Maz. z-65, KRAM-F 1966, z-65 *v. albiflora*; Płochocin KRAM-F 1968; Podkowa Leśna z-70; Rozalin z-71; Strzykuły z-66; Ursus z-66; Wolskie z-67. Lit.: Trzebiński 1916a; Garbowski, Jur. 1933.
563. *Viola hirta* L. — Fiołek kosmaty. Ap; *Quercetalia pubescentis* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. B. rz., 0/1 — pod Powązkami, w wąwozie (K o b. 1930b).
564. *Viola collina* B e s s e r — Fiołek pagórkowy. Gat. zaroślowy; *Quercetalia pubescentis* reg.; eurazjatycki. B. rz., 0/2 — Góra Kilianka (K o b. WA 1922); Zamczysko (K o b. WA 1922).
565. *Viola mirabilis* L. — Fiołek przedziwny. Ap leśny; *Quercus-Carpinetum*; eurazjatycki. Zm.: *v. vulgaris* L e d e b. — zwyczajna. Lasy mieszane, grądy, zagłębienia międzywydmowe, parki. B. rz., 5/15 — Babice (R o s t. 1872); obok Ciechowąża (K o b. 1930b); Grabów z-67; Korfowe (K o b., Zanowa WA 1952 cor 1973 ex *V. epipsila* L e d. *v. scandica* (Fries) Num.); pod Łubcem (K o b. WA 1923); Łuże (K o b. 1930b); Pocięcha (K o b. 1930b); Podkowa Leśna z-70 *v. vulgaris* (R o z. WA 1932); Sieraków (K o b. WA 1924, WA 1924 cor 1973 ex *V. riviniana* R c h b.); pod Sierakowem (K o b. 1930b); Nadleśnictwo Sieraków (K o b. 1924); Wywrotnia Góra (K o b. 1930b); Zamczysko z-70 *v. vulgaris* (K o b. 1924, 1930b, WA 1924; K o b. J. i R. 1957).
566. *Viola rupestris* F. W. S c h m i d t ssp. *rupestris* — Fiołek skalny. Ap wydmy; *Festucetalia valesiacae*; holarktyczny. Zm.: *v. arenaria* (DC) B e c k — piaskowa. Wydmy, wzgórza trawiaste. Rz., 11/5 — pod Błoniem z-65; Góra Kilianka (K o b. 1930b); Grabi-na; Łuże (K o b. WA 1924 rev. 1973 *v. arenaria*); Mogiła Powstańców z-71; Rostoka; Sieraków (K o b. 1930b); Truskaw z-70; Wywrotnia Góra z-70 (K o b. 1930b); Zamczysko (K o b. WA 1922 rev. 1973 *v. arenaria*, WA 1923 rev. 1973 *v. arenaria*; N o w. 1964).
567. *Viola reichenbachiana* J o r d a n ex B o r e a u, (*V. silvestris* R c h b.) — Fiołek leśny. Ap leśny; *Fagetalia sylvaticae*; subatlan-

tycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie w lasach i parkach, 68/19 — Bramki Ludne z-66; Brwinów z-67; Faszczycze Stare z-68; Julinek z-70; Komorów z-68; las młochowski KRAM-F 1967; Rozalin KRAM-F 1967; Strzykuły z-66. Lit. i herb.: Kob. 1924, 1927; 1930b, WA 1922, WA 1923, WA 1924, WA 1925, WA 1928; Roz. WA 1933; Traczyk H. i T. 1965.

568. *Viola riviniana* Reichenb. — Fiołek Rivina. Ap leśny; *Quercus* — *Carpinetum* reg.; subatlantycki. Lasy mieszane, olszowe, grądy, zagłębienia międzywydmowe, parki, zagajniki. Rz., 20/10 — Bramki Ludne; Brwinów z-67; Ciechowąż; obok Ciechowęża (Kob. 1930b); Faszczycze Stare z-68; Grabów z-68; Korfowe (Kob. WA 1924); Łubiec; Młochów; las młochowski (Majewski KRAM-F 1968); Nadarzyn KRAM-F 1967; Opaleń z-70; Podkowa Leśna (Roz. WA 1933 cor 1973 ex *V. silvestris* (Lam.) Rchb.); Rozalin; Roztoka; Sieraków (Kob. WA 1922); pod Sierakowem (Kob. 1930b, WA 1924); Strzykuły z-66; Truskaw; Wywrotnia Góra; Zaborów Leśny (Kob. WA 1923); Zamczysko (Kob. 1946a, WA 1924, WA 1925).
569. *Viola canina* L. ssp. *canina* — Fiołek psi. Ap; *Nardetalia*; eurazjatycki. Częsty, głównie w lasach i na suchych łąkach, 61/12 — Białe z-70; Bieliny z-69; Faszczycze Nowe z-68; Kostowiec z-68; Milanówek z-67; Nadarzyn z-67; Nowa Wieś z-68; Rozalin z-68; Roztoka z-70; Zaborów z-67, z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. 1930b, WA 1922 cor 1973 ex *V. silvestris* (Lam.) Rchb., WA 1923 cor 1973 ex *V. silvestris* (Lam.) Rchb., WA 1924; Andrearczyk 1964; Durska 1965, WAM 1964.
570. *Viola persicifolia* Schreber (*V. stagnina* Kit.) — Fiołek mokradłowy. Gat. nadwodny; *Molinietalia*; eurazjatycki. Brzegi bagna, mokra łąka. B.rz., 2/2 — Koczargi Nowe z-69; Łuże z-70 (Kob. 1930b, WA 1924, WA 1925).
571. *Viola elatior* Fries — Fiołek wyniosły. Gat. łąkowy; *Molinion*; Eurazjatycki. Zarośla, wydmy zalesione. B.rz., 1/1 — Grabowy Grunt z-70; Korfowe (Kob. 1930b, WA 1925 cor 1973 ex *V. silvestris* (Lam.) Rchb.).
572. *Viola palustris* L. — Fiołek błotny. Ap torfowiskowy; *Caricion canescenti-fuscae*; borealno-suboceaniczny. Częsty, głównie na mokrych łąkach, torfowiskach i w olszynach, 53/7 — Grabina z-70; Koczargi Stare z-68; Łaski z-67; Łubiec Kolonia z-70; Otrębusy z-68; Paszków z-68; Sieraków z-70; Stasinek z-67. Lit. i herb.: Błoński 1892; Kob. 1930b, WA 1921; Traczyk H. i T. 1965; Kobendzina 1966.

573. *Viola epipsila* Ledeb. — Fiołek torfowy. Ap torfowiskowy; *Caricion canescenti-fuscae* ?; borealno-eurazjatycki. Las olszowy, zarośla. B. rz., 4/0 — Ciechowąż z-70; Nowiny z-71; Paszków z-68.
574. *Viola tricolor* L. ssp. *tricolor* — Fiołek trójbarwny. Arch; *Secalietea* reg.; borealno-subatlantycki. Zm.: f. *albida* Wittrock — biaława; f. *lutescens* Wittrock — żółtawa; f. *versicolor* Wittrock — pstra; v. *hortensis* Roth., (*V. x wittrockina* Gams) — ogrodowa, bratki. Częsty, głównie na polach, nadto odmiana ogrodowa powszechnie hodowana w ogrodach i na cmentarzach, 134/16 — Bieniewo z-68; Pęcice z-66; Roztoka z-70 f. *versicolor*; Ursus z-68 v. *hortensis*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Trzebiński 1916a; Kob. WA 1922 rev. 1973 f. *lutescens*; WA 1924 rev. 1973 f. *versicolor*, WA 1925 rev. 1973 f. *lutescens*; Jur. 1930; Garbowski, Jur. 1933; Roz. WA 1933 rev. 1973 f. *lutescens*; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *versicolor*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *albida*; Durska 1965, WAM 1964.
575. *Viola arvensis* Murray — Fiołek polny. Arch; *Secalietea* reg.; wieloobszarowy. Posp., głównie na polach, 238/14 — Bronisze z-68. Lit. i herb.: Jur. 1930; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964; Wójcik 1964, 1965, 1968; Majewski 1967.

Cistaceae — Posłonkowate

576. *Helianthemum nummularium* (L.) Miller ssp. *obscurum* (Čelak) Holub — Posłonek pospolity. Gat. muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; śródziemnomorsko-subatlantycki. Łąki, polany śródleśne, wydmy. B. rz., 1/10 — Babice (Błoński 1892; Anonim WA 1905); Brwinów (Anonim WA rok ?); Góra Kiliańska (Kob. WA 1924); Janów z-71; pod laskami (Kob. 1930b); pod Łubcem (Kob. 1930b, WA 1923); Łuże (Kob. WA 1925); Opaleń (Błoński 1892); Pęcice (Gągała 1964, WA 1963).

Elatinaceae — Nadwodnikowate

577. *Elatine alsinastrum* L. — Nadwodnik okółkowy. Ap wodny; *Nanocyperion flavescentis*; eurazjatycko-śródziemnomorski. B. rz., 1/0 — wody stojące koło wsi Polesie z-70 (Now. 1972).

Cucurbitaceae — Dyniowate

578. *Bryonia alba* L. — Przestęp biały. Ep; *Onopordetalia acanthii*;

eurazjatycki. Tu i ówddie hodowany w ogrodach, koło zabudowań, ogrody, płoty, śmietniska, zarośla, przydroża, rowy. Dość rz., 47/0 — Bieniewice; Blizne; Błonie; Bronisze; Gołębki; Grabków; Komorów; Latchorzew; Michałowice; Młotki; Moszna; Nowa Wieś; Ołtarzew; Opacz Kolonia z-68; Ożarów Maz.; Ożarówek; Paszków; Pęcice Małe; Pławy; Płochocin z-66; Podkowa Leśna; Pogroszew z-67; Pruszków Ostoja; Reguły z-68; Skorosze; Szeligi; Turczynnek; Ursus; Wolskie; Zielonki; Żbików.

579. *Cucumis sativus* L. — Ogórek. Ergf; śródziemnomorsko-azjatycki. Często uprawiany, zwłaszcza w okolicach Ożarowa Maz., Błonia oraz tu i ówddie zdziczały, 3/6 — Bronisze (Garbowski, Jur. 1933); Mory (Trzebiński 1918a; Garbowski, Jur. 1933; Kochman, Majewski 1970); Nadarzyn z-71; Ożarów Maz.; Pszczelin (Trzebiński 1916a; Garbowski, Jur. 1933); Witki.
580. *Cucurbita pepo* L. — Dynia zwyczajna. Ergf; północnoamerykański. Tu i ówddie hodowany i zdziczały na śmietniskach, wysypiskach, przypłociach; 5/2 — Babice z-71; Michałowice z-68; Mory (Garbowski, Jur. 1933; Kochman, Majewski 1970); Ołtarzew; Płochocin.
581. *Cucurbita ficifolia* Bouché — Dynia figolistna. Ergf; amerykański. Niekiedy hodowany i dziczejący; 1/0 — Radzików z-71.
582. *Echinocystis lobata* (Michx.) Terrey et A. Gray — Echinocystis klapowany. Ne; północnoamerykański. W Polsce hodowany od 1965 r. Często hodowany w ogrodach, przy płotach i koło zabudowań oraz tu i ówddie zupełnie zdziczały; cmentarze, zarośla w ogrodach, na mokradłach, murawy przydrożne, nasypy kolejowe, wysypiska, śmietniska. Rz., 11/0 — Babice; Błonie; Brwinów; Gołębki; Komorów z-68; Owczarnia; Ożarów Maz. z-68; Płochocin; Pruszków.

Lythraceae — Krwawnicowate

583. *Lythrum salicaria* L. — Krwawnica pospolita. Gat. łąkowy; *Filipendulo-Petasition*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Posp., głównie na mokrych łąkach i nad wodami, 275/38. Lit. i herb.: Łap. 1888, WA 1887; Wiśniewski WA 1928; Zawadzka WA rok ?; Kob. 1930b, WA 1922, WA 1925; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967, 1968; Riedel LOD 1969.

584. *Lythrum hyssopifolia* L. — Krwawnica wąskolistna. Ap; *Nanocyperion flavescentis*; wieloobszarowy. Zm.: *v. biflorum* Rouy et Fouc. — dwukwiatowa; *v. latifolium* Rouy et Fouc. — szerokolistna. Rz., miejscami na polach podmokłych w znacznych ilościach, 18/4 — Błonie z-68 *v. biflorum* (Wójcik 1959, 1964, 1965); koło Błonia (Wójcik 1961); Fałęcin; Gawartowa Wola z-70 *v. biflorum*; Kręczki z-67 *v. biflorum*; Łuszczew; Miłęcin z-68; pod Mościskami (Kob. 1930b; Wójcik 1964); Nadarzyn; Nowogórna Wieś *v. biflorum*; Polesie; Rusiec z-68 *v. biflorum*, *v. latifolium*; Stara Wieś z-70; Terenia z-70 *v. biflorum*; Wola Łuszczewska z-70 *v. biflorum*.
585. *Peplis portula* L. — Beblek błotny. Ap nadwodny; *Nanocyperion flavescentis*; subatlantycki. Zm.: *f. natans* Borbas — pływająca; *f. suberecta* Uechtr. — wzniesiona; *f. terrestris* Koehne — naziemna. Dość rz., głównie na polach podmokłych, 26/0 — Daniwice z-68 *f. terrestris*; Góry *f. natans*; Grabina *f. natans*; Kępiaste z-71 *f. terrestris*; Łubiec *f. natans*; Nadarzyn *f. natans*, z-71; *f. terrestris*; Owczarnia *f. natans*, *f. terrestris*; Polesie *f. natans* z-71 *f. suberecta*; Rusiec z-68 *f. terrestris*; Stara Wieś z-70 *f. suberecta*, *f. natans*; Wyględy Górne *f. natans*, *f. terrestris*, z-71; Zaborów Leśny z-71 *f. suberecta*; Żółwin.

Trapaceae — Kotewkowate

586. *Trapa natans* L. — Kotewka orzech wodny. Gat. wodny; *Nymphaeion*; subtropikalno-kontynentalny. Wymarły, dawniej występował w stawach w Helenowie, lecz już Łapczyński (1892b) nie zdołał go odnaleźć i dodaje, że tradycja miejscowa o jego występowaniu tam już wygasła.

Onagraceae — Wiesiołkowate

587. *Circaea lutetiana* L. — Czartawa pospolita. Gat. leśny; *Alno-Padion*; eurazjatycki. Las, park, brzegi bagien. B. rz., 2/2 — koło Grabowa z-67; Ołtarzew (Wróblewski 1915); Ożarów Maz. z-65; Sieraków (Kob. 1930b).
588. *Circaea alpina* L. — Czartawa drobna. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae*; cyrkumborealny. B. rz., 1/0 — Zamczysko, rezerwat leśny z-70.
589. *Oenothera biennis* L. — Wiesiołek dwuletni. Ap piaszczysk i żwirowisk nadrzecznych; *Onopordion acanthii*; eurazjatycki. Posp., głównie na siedl. ruderalnych — przydrożach i nasypach kolejowych, 257/11 — Kanie z-67; Krakowiany z-67; Kwirynów z-70;

- Lipków z-69; Łuże z-70; las młochowski z-67; Opaleń z-70; Parzniew KRAM-F 1968; Pruszków z-68; Żbików z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888, WA 1887; Kob. WA 1923; Zawidzka WA 1926; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964.
590. *Oenothera rubricaulis* Klebahn — Wiesiołek czerwonołodygowy. Ap piaszczysk i zwirowisk nadrzecznych; *Onopordion acanthii*; europejski. Przydroża, zbocza wiaduktu, nasypy kolejowe, murały, rowy, skraj lasu sosnowego. Rz., 9/0 — Bramki Ukazowe; Chruslin z-74; Klaudyn z-76; Lipków; Ożarów Maz. z-74; Pruszków z-74; Ursus z-67; Wolica; Żbików z-68.
591. *Oenothera hoelscheri* Renner ex Rostański — Wiesiołek Hoelschera. Mieszaniec *Oe. rubricaulis* x *depressa*; Ap; śr.europejski. Zm.: *v. rubricalyx* Rostański — czerwonieliłkowa. B.rz., na przydrożach, 2/0 — Klaudyn (Now., Rostański z-75); Otrębusy (Now., Rostański z-74, *v. rubricalyx*).
592. *Oenothera depressa* Greene, (*Oe. hungarica* Borb.) — Wiesiołek spłaszczony. Ep; *Onopordion acanthii*; północnoamerykański. W Europie od I połowy XIX w. Dość rz., chociaż miejscami na przydrożach występuje masowo, 26/0 — (p. = st. publikowane Now. 1972) — Babice p.; Blizne p.; Błonie; Brwinów; Chruslin; Izabelin; Józefów; Kępiaste; Klaudyn p.; Koszajec z-68 p.; Kwirynów z-70; Nowa Wieś; Otrębusy z-68 p.; Owczarnia z-70 p.; Płochocin; Podkowa Leśna p.; Pruszków z-68 p.
- ? *Oenothera chicaoensis* Renner ex Cleland et Blakelee — Wiesiołek czikagiński (Rucińska 1964 — mylnie podany).
593. *Epilobium angustifolium* L., (*Chamaenerion angustifolium* (L.) Scop) — Wierzbownica wąskolistna. Ap leśny; *Epilobietalia angustifolii*; eurazjatycko-borealny. Dość rz., głównie w lasach, 33/4 — Babice; Bieliny; Brwinów (Zawidzka WA 1926); Chojak; Góry; Grabina; Grabów; Julinek; Kanie; Korfowe; Laski; Lipków; Łuże; las młochowski; Mogiła Powstańców; Nadarzyn; Nowa Wieś; Opaleń; Pęcice (Gągała 1964, WA 1962); Pławy; Podkowa Leśna (Roz. WA 1932); Pruszków; Roztoka (Kob. WA 1922); Rózin; Sieraków; Szymanówek; Walendów; Wola Łuszczewska; Zaborów Leśny; Zamczysko.
594. *Epilobium hirsutum* L. — Wierzbownica kosmata. Ap nadwodny; *Filipendulo-Petasition*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. adenocaulon* Hausskn.; *v. villosum* Hausskn. Częsty, głównie w rowach i na mokrych łąkach, 90/13 — Gołaszew z-66 *v. vil-*

losum; Ożarów Maz. z-66 v. *adenocaulon*, KRAM-F 1966; Radonice KRAM-F 1968; Żabieniec KRAM-F 1968; Żbików KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zawidzka WA rok ?; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Majewski 1967; Podb. 1967, 1968.

595. *Epilobium parviflorum* Schreber — Wierzbownica drobnokwiatowa. Ap nadwodny; *Sparganio-Glycerion*; eurazjatycko-śródlądowy; Zm.: f. *albiflorum* Hausskn.; f. *intermedium* Rouy et Camus; f. *pseudohybridum* Lévl.; f. *subglabrum* Koch. Torfowiska, mokradła, łąki wilgotne, pastwiska, rowy, brzegi wód, ścierniska, zarośla, lasy olszowe, parki, ogrody. Częsty, 104/9 — Gawartowa Wola z-70 f. *pseudohybridum*; Krakowiany z-67; Ożarów Maz. z-65; Strzeniówka z-67 f. *pseudohybridum*; Ursus z-67; Urszulin z-70 f. *subglabrum*; Wąsy z-66 f. *subglabrum*; Żbików z-66. Lit. i herb.: Wiśniewski WA 1920; Kob. WA 1930 cor Tacik 1953 f. *albiflorum* ex *E. hirsutum* L.; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *intermedium*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *subglabrum*, cor 1973 f. *subglabrum* ex *E. palustre* L.; Podb. 1968.
596. *Epilobium montanum* L. — Wierzbownica górska. Ap leśny; *Fagetalia sylvaticae*; borealny. Zm.: v. *lanceolatum* (Koch) Hepp et Hubn. — lancetowata; v. *minus* Hausskn. — drobna; v. *subcordatum* Hausskn. — sercowata. Lasy liściaste, parki, zagajniki, cmentarze, zarośla. Rz., 17/4 — Bramki Ludne z-67 v. *minus*; Brwinów z-67 v. *subcordatum* (Łap. 1888); Chojak; Cholewy z-70 v. *minus*; Duchnice z-68 v. *minus*; Grabina z-70 v. *subcordatum*; Kempin (Łap. 1888); Komorów z-68 v. *lanceolatum*; Kopana; Krakowiany z-67 v. *minus*; las młochowski z-67 v. *subcordatum* (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 rev. 1973 v. *lanceolatum*, v. *minus*, WA 1889 rev. 1973 v. *lanceolatum*; Kob. WA 1932 rev. 1973 v. *subcordatum*); Nadarzyn z-67 v. *minus*; Nowa Wieś z-68 v. *minus*; Ożarów Maz. z-65 v. *subcordatum*; Podkowa Leśna z-70 v. *minus*; Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Rokitno z-72 v. *lanceolatum*; Szadkówka z-70 v. *subcordatum*.
597. *Epilobium collinum* C. C. Gmelin — Wierzbownica wzgórzowa. Ap; *Androsacion vandellii* reg.; borealno-alp. Pastwisko, rowy przydrożne, nasypy kolejowe, cegielnisko, ruiny, płoty, ogrody, parki, cmentarze. Rz., 13/0 — Gołębki; Kopytów; Lipków; Mariew; Michałowice Osada; Ożarów Maz.; Podkowa Leśna (Roz. WA 1933 cor 1973 ex *E. montanum* L.); Reguły; Rokitno; Ursus z-67; Witki; Wojcieszyn; Zalesie; Żbików.

598. *Epilobium tetragonum* L. ssp. *tetragonum* — Wierzbownica czworoboczna. Ap; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: f. *stenophyllum* Hausskn. Rowy, łąki mokre, pastwiska, murawa przydrożna, miedze, ugory, wykopy, brzegi stawów, zarośla, park, ogród. Dość rz., 41/0 — Babice; Borzęcin Duży; Bramki Ukazowe; Jawczyce; Józefów; Kaputy; Klaudyn z-71 f. *stenophyllum*; Kręczki z-68 f. *stenophyllum*; Lubiczów; Łuszczew; Milanówek; Nowogórna Wieś; Opacz; Ożarów Maz. z-66, z-67 f. *stenophyllum*; Pilażków; Piorunów; Płochocin KRAM-F 1968; Pruszków Ostoja; Radonice; Reguły; Święcie; Truskaw; Umiastów z-68 f. *stenophyllum*; Ursus Szamoty; Wąsy; Wola Bieniewicka; Wola Krakowińska; Żbików z-68.
599. *Epilobium obscurum* Schreber — Wierzbownica różgowata. Ap; *Cardamino-Montion*; subatlantycki. Zm.: f. *lanceolatum* K. Rubner — lancetowata. Murawy, przydroża, śmietniska, ścierniska, zarośla, park, lasy. Rz., 19/0 — Babice; Błonie; Bramki Ukazowe z-68; Gąsin; Kopana z-70 f. *lanceolatum*; Miłchałowice Osada; las młochowski; Ożarów Maz. z-72 f. *lanceolatum*; Skorosze; Sokołów; Strzykuły; Wolica; Żabieniec.
600. *Epilobium roseum* Schreber ssp. *roseum* — Wierzbownica różowa. Ap nadwodny; *Sparganio-Glycerion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: f. *umbrosum* Hausskn. Brzegi wód, rowy przydrożne i łąkowe, zarośla, parki, lasy liściaste. Rz., 16/2 — Cholewy; Dębówka z-68 f. *umbrosum*; Grabina; Kajetany; Komorów z-68 f. *umbrosum*; Korfowe; Krakowiany z-67 f. *umbrosum*; Malichy z-68 f. *umbrosum*; Opaleń (Rost. 1872); Płochocin z-68; Pruszków; Rozalin; Ursus z-68 f. *umbrosum*; Wola Łuszczewska; Wolskie z-66 f. *umbrosum*; Zaborów (Majewski 1967).
601. *Epilobium palustre* L. — Wierzbownica błotna. Ap nadwodny; *Caricion canescenti-fuscae*; borealny. Zm.: f. *latifolium* Hausskn. — szerokolistna; f. *longifolium* Hausskn. — długolistna. Częsty, głównie na wilgotnych łąkach, w rowach i miejscami podmokłych, 74/18 — Moszna Parcele z-68; Paszków z-68; Urzut KRAM-F 1968; Żbików z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Wiśniewski WA 1920; Kob. WA 1922, WA 1923, WA 1924; Majewski 1963, 1965, WAM 1962; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *longifolium*, cor 1973 f. *latifolium* ex *E. parviflorum* Schreb.; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967.

Haloragaceae — Wodnikowate

602. *Myriophyllum verticillatum* L. — Wywłócznik okółkowy. Ap wod-

ny; *Nymphaeion*; borealny. Zm.: f. *fluitans* Sendtner — nawodna. Rowy melioracyjne, glinianki. B. rz., 2/1 — Brwinów (P o d b. 1967); Domaniewek z-67 f. *fluitans*; Ożarów Maz. z-67 f. *fluitans*.

603. *Myriophyllum spicatum* L. — Wywłócznik kłosowy. Ap wodny; *Potametalia*; wieloobszarowy. Zm.: f. *brevifolium* Caspary — krótkolistna. Bajorka, stawy, glinianki. Rz., 18/1 — Białuty; Borzęcin Duży; Domaniew z-66 f. *brevifolium*; Komorów; Koprki; Krakowiany z-67; Krosna; Leszno; Ożarów Maz.; Pilaszków; Piotrkówek z-66; Sieraków (K o b. WA 1924); Walendów; Wąsy; Wolskie; Żbików.

Hippuridaceae — Przestkowate

604. *Hippuris vulgaris* L. — Przętka pospolita. Ap wodny; *Potametalia*; eurazjatycki. B. rz., 0/2 — Pęcice, torfowisko, zarośnięta sadzawka (G ą g a ła 1964, WA 1963).

Cornaceae — Dereniowate

605. *Cornus sanguinea* L. ssp. *sanguinea* — Dereń świdwa. Ap leśny i zaroślowy; *Prunetalia*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Częsty, głównie w lasach i zaroślach, 94/15 — Klaudyn z-66; Ożarów Maz. z-65. Lit. i herb.: K o b. 1924, 1930b, 1946a; R o z. WA 1933; K o b., Z a n o w a WA 1951; K o b. J i R. 1957; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964.
606. *Cornus sericea* L. (*C. stolonifera* M c h x.) — Dereń rozłogowy. Erg; północnoamerykański. Gruzowiska, zarośla, podmokły las olszowy. Rz., 6/1 — Białuty z-66; Duchnice; Opaleń; Otrębusy (R u c i ń s k a 1964); Ożarów Maz.; Żbików z-67; Żółwin.
607. *Cornus mas* L. — Dereń jadalny. Erg; *Quercetalia pubescentis* reg.; śródziemnomorski. Tu i ówdzie hodowany w ogrodach i parkach oraz dziczejący. B. rz., 2/0 — Borki z-68; Strzykuły.
608. *Cornus alba* L. — Dereń biały. Erg; eurazjatycki. Często hodowany w kilku odmianach, gdzieniegdzie zdziczały. B. rz., 8/0 — Duchnice; Pass; Piastów; Podkowa Leśna; Radzików; Zielonki.

Araliaceae — Araliowate

609. *Hedera helix* L. ssp. *helix* — Bluszcz pospolity. Ap leśny; *Fagetalia sylvaticae* reg.; subatlantycki. Rz. w lasach, parkach i na

cmentarzach, 17/29 — Babice (Błoński 1892); Błonie; Brwinów; Brwinów-Podkowa Leśna (Zawidzka WA rok ?); obok Ciechoważa (Kob. 1930b); Gać Zaborowska (Kob. WA 1923); Gołębki; Góra Kilińska (Kob. WA 1923); Grabina z-70; Leszno; Lipków (Szubert 1827); Łuże (Kob. 1930b); lasy młochowskie (Kob. 1934b); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pęcice; Pilaszków; pod Pocięchą (Kob. 1930b); Podkowa Leśna (Roz. WA 1932; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932); Pruszków; Rokitno; Sieraków z-70 (Kob. 1946b, WA 1923; Kob. J. i R. 1957; Kobendzina 1966); pod Sierakowem (Kob. 1927, 1930b); Nadl. Sieraków (Kob. 1924); Turczynek (Trzebiński 1916a); Zaborów; Zaborów Leśny z-70; Zamczysko (Kob. 1924, 1930b, 1946a, WA 1923; Kob. J. i R. 1957); Żbików.

Apiaceae — Selerowate

610. *Hydrocotyle vulgaris* L. — Wąkrota zwyczajna. Ap nadwodny; *Caricion canescenti-fuscae*; subatlantycko-śródziemnomorski. Łąki mokre, polany, brzegi jeziora i jeziorzek śródleśnych, las olszowy. Rz., 10/6 — Hornówek z-69; Izabelin z-69; Jezioro z-71 (Podb. 1968); Leszno Kolonia z-71; Lipków (Błoński 1892); Łuże z-70 (Kob. 1930b, WA 1924; Podb. 1959); Nadłuże (Kleistówna 1930); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Wyględy Górne z-71.
611. *Sanicula europaea* L. — Żankiel zwyczajny. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae*; subatlantycko-śródziemnomorski. Lasy mieszane, grabowa grąda. B. rz., 1/3 — Krakowiany z-67; Sieraków (Kob. WA 1925); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Zamczysko (Kob. 1930b).
612. *Eryngium planum* L. — Mikołajek płaskolistny. Ap; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Częsty, głównie na suchych murawach przydrożnych, nasypach kolejowych i na skarpach rowów, 156/7 — Ożarów Maz. z-65. Lit. i herb.: Błoński 1892; Jur. 1930; Kob., Zanowa WA 1963; Andrearczyk 1964; Now. 1964, 1967; Wójcik 1964, 1965; Wróblewska 1964.
613. *Chaerophyllum aromaticum* L. — Świerząbek korzenny. Ap leśny; *Alno-Padion* reg.; śr.europejski. Park, cmentarz, zarośla, ogrody, przypłocia, rowy przydrożne. Rz., 6/1 — Ożarów Maz. z-65, KRAM-F 1967, KRAM-F 1975 (Majewski KRAM-F 1971).
614. *Chaerophyllum bulbosum* L. ssp. *bulbosum* — Świerząbek bulwiasty. Ap; *Alliarion*; eurazjatycki. Parki, zagajniki, zarośla na

grobli dawnych stawów. Rz., 6/0 — Duchnice; Parzniew z-68, KRAM-F 1968; Pass; Pęcice z-68; Pruszków; Zaborów.

615. *Chaerophyllum temulum* L. — Świerżabek zwisły. Ap leśny; *Alliarion*; subatlantycko-śródziemnomorski. Częsty, zwłaszcza na siedl. ruderalnych koło zabudowań, na cmentarzach, w parkach i lasach, 121/3 — Ożarów Maz. z-65, KRAM-F 1969; Ursus z-68. Herb.: Sz n a b e l WA rok ?; H a n k e LOD 1969; R i e d e l, N o w. LOD 1969.
616. *Anthriscus sylvestris* (L.) H o f f m. — Trybula leśna. Ap łąkowy i leśny; *Arrhenatheretalia*; eurazjatycki. Dość rz., głównie w parkach i na cmentarzach, 43/2 — Bieliny; Bieniewice; Bieniewo z-66; Błonie; Borzęcin Duży; Brwinów (Rucińska WA 1965 cor 1973 ex *Torilis japonica* (Houtt.) DC., — WA 1963 cor 1973 ex *Torilis japonica* (Houtt.) DC); Cholewy; Gołębki, Grabów; Grudów; Kajetany; Leszno; Michałowice Wieś z-68; Młochów z-68; Moszna KRAM-F 1968; Nadarzyn; Nowiny; Ołtarzew; Ożarów Maz. z-69; Pęcice z-67; Płochocin; Radonice; Rozalin; Strzykuły; Szeligi z-71; Tworki; Terenia z-71; Walendów; Wilkowa Wieś; Wola Krakowiańska; Zaborówek; Zielonki; Żabieniec z-68.
617. *Coriandrum sativum* L. — Kolendra siewna. Ergf; śródziemnomorski. Zm.: v. *microcarpum* DC. — drobnoowocowa. Uprawiany i dziczyały, b. rz., 2/0 — Radzików z-71 v. *microcarpum*.
618. *Pimpinella major* (L.) H u d s o n — Biedrzeniec wielki. Ap; *Arrhenatheretalia*; subatlantycki. Łąki, murawy, nasyp kolejowy, miedze, rowy, lasy, parki, cmentarze, wysypisko. Dość rz., 21/3 — Babice; Błonie; Borzęcin Duży; Brwinów-Milanówek (A n d r e a r c z y k WA 1963 cor 1973 ex *P. saxifraga* L.); Czarnów; Koto-
wice; Miłecin; ? las młochowski (Ł a p. 1888); Opaleń (R o s t. 1872); Ożarów Maz. z-65; Pęcice; Płochocin; Rokitno; pod Sierakowem (K o b. 1930b); Urzut; Wilkowa Wieś; Witki; Wolica; Zielonki.
619. *Pimpinella saxifraga* L. — Biedrzeniec mniejszy. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: v. *intercedens* Thell; v. *minor* (Thuill.) Sprengel; v. *ovata* Sprengel. Posp., głównie na suchych murawach, wydmach i w lasach 221/16 — Białe KRAM-F 1970; Gawartowa Wola KRAM-F 1970; Grabina z-71; Komorów z-68; Kopytów z-66; Milanówek z-67; las młochowski z-67; Ursus z-68; Wilkowa Wieś KRAM-F 1970; Wolskie KRAM-F 1967. Lit. i herb.: Ł a p. 1888; Ł a p., P ł a w i ń s k a WA 1887 rev. 1973 v. *minor*, cor 1973 v. *ovata* ex *P. magna* L.; Anonim WA rok ? rev. 1973 v. *ovata*; J u r. 1930; K o b. 1930b, WA 1922 rev. 1973 v. *ovata*; R o z.

- WA 1933 rev. 1973 v. *intercedens*; Rzewuski 1960; ? Andrearczyk 1963; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 v. *ovata*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 v. *ovata*; Durska 1965, WAM 1964.
620. *Aegopodium podagraria* L. — Podagrycznik pospolity. Ap leśny; *Quercus-Fagetea*; eurazjatycki. Zm.: f. *cordatum* Čelak; f. *subsimplex* (Lange) Lindman; cv. *Variegatum* — pstrolistny. Częsty, głównie w lasach liściastych, parkach, ogrodach i cmentarzach, 161/25 — Bieliny KRAM-F 1968; Bieniewo KRAM-F 1966; Biskupice cv. *Variegatum*; Błonie cv. *Variegatum*; Borzęcin Duży cv. *Variegatum* z-71; Brwinów cv. *Variegatum*; Faszczycie Stare KRAM-F 1968; Izabelin cv. *Variegatum*; Leszno KRAM-F 1967; Lipków KRAM-F 1968; Ożarów Maz. z-65; Pęcice cv. *Variegatum*; Pilaszków KRAM-F z-67; Podkowa Leśna cv. *Variegatum*; Pruszków cv. *Variegatum*; Zielonki cv. *Variegatum*; Żbików cv. *Variegatum*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Jur. 1930; Kob. 1930b; Roz. WA 1933 rev. 1973 f. *cordatum*; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *cordatum*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *subsimplex*; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967, KRAM-F 1968.
621. *Sium latifolium* L. — Marek szerokolistny. Ap nadwodny; *Phragmitetalia eurosibirica*; eurazjatycki. Częsty, głównie na brzegach wód i siedl. podmokłych, 143/22 — Bąki z-68; Kręczki z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Anonim WA rok ?; Kob. 1930b; Roz. WA 1933; Kob. J. i R. 1957; Andrearczyk WA 1963 cor 1974 ex *Valeriana sambucifolia* Mik.; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967; Podb. 1967, 1968.
622. *Berula erecta* (Hudson) Coville — Potocznik wąskolistny. Ap nadwodny; *Sparganio-Glycerion*; eurazjatycko-śródlądowy. Rowy odwadniające, brzegi rzek. B. rz., 2/3 — Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963); Nowiny z-71; Pęcice-Malichy (Gągała 1964, WA 1963).
623. *Seseli libanotis* (L.) Koch ssp. *intermedium* (Rupr.) P. W. Ball, (*Libanotis montana* Crantz) — Żebrzyca pośrednia. Ap; *Geranion sanguinei*; eurazjatycki. Murawa przy zagajniku i w parku. B. rz., 2/0 — Płochocin z-68; Strzykuły z-66.
624. *Seseli annuum* L. ssp. *annuum* — Żebrzyca roczna. Ap muraw kserotermicznych; *Cirsio-Brachypodium pinnati*; europejski. Zm.: f. *maius* (Wallr.) Thellung. Zbocza wawozu, wzgórze trawiaste, nasypy kolejowe, murawy przydrożne i rowy. B. rz., 5/7 —

- pod Błoniem z-71; Brwinów (Łap. 1888; Anonim WA rok ? rev. 1973 f. *maius*; Łap., Pławińska WA 1887 rev. 1973 f. *maius*; Kob., Zanowa WA 1947); Kempin (Łap. 1888); pod Łubcem z-73 (Kob. WA 1922 rev. 1973 f. *maius*); Milanówek-Jaktorów (Andrearczyk 1964, — WA 1963 rev. 1973 f. *maius*); las młochowski (Łap. 1888); Owczarnia z-70, KRAM-F 1970; Parzniew z-68, KRAM-F 1968.
625. *Oenathe aquatica* (L.) Poiret in Lam. — Kropidło wodne. Ap nadwodny; *Phragmition*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na siedl. zabagnionych, 142/19 — Rusiec z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888., Łap., Pławińska WA 1887; Sznabel WA 1908; Roz. WA 1933; Kob. J. i R. 1957; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967, 1968.
626. *Aethusa cynapium* L. ssp. *cynapium* — Blekot pospolity. Ap leśny; *Eu-Arction* reg.; eurazjatycki. Zm.: v. *agrestis* Wallr. — polna; v. *domestica* Wallr. — przydomowa. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, zwłaszcza koło zabudowań oraz na polach, 85/9 — Błonie z-68 v. *agrestis*; Domaniew z-66 v. *agrestis*; Figusin z-70 v. *agrestis*; Kopana z-70 v. *domestica*; Ożarów Maz. z-67 v. *domestica*; Pęcice z-68; Pilaszków z-66 v. *domestica*; Pruszków z-68 v. *domestica*; Reguły z-68 v. *domestica*; Wola Krakowiańska z-68 v. *domestica*. Lit.: Jur. 1930; Gągała 1964; Rucińska 1964; Wójcik 1964, 1965.
627. *Foeniculum vulgare* Miller ssp. *vulgare* — Fenkuł włoski. Ergf; wieloobszarowy. Często uprawiany i zdziczały; pola, ugory, miedze, przypłocia, gruzowiska, śmietniska, przydroża, rowy, cmentarze, 62/0 — Babice z-71; Święcice z-66.
628. *Silaum silaus* (L.) Schinz et Thell., (*Silaus pratensis* (Lmk.) Bess.) — Koniopłoch łąkowy. Gat. łąkowy. *Molinietum medioeuropeum*; subatlantycko-śródziemnomorski. B. rz., zagrożony 0/1 — Domaniew (Rost. 1872).
629. *Conium maculatum* L. — Szczwół plamisty. Ap; *Eu-Arction*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, 84/0 — Parzniew KRAM-F 1968, KRAM-F 1968; Pęcice z-68; Płochocin z-66; Pogroszew z-66; Wąsy z-67, KRAM-F 1966; Wojcieszyn KRAM-F 1969. Lit.: ? Wróblewska 1964.
630. *Apium graveolens* L. — Selery zwyczajne. Ergf; wieloobszarowy. Często uprawiany i gdzieśgdzie dziczejący, pola, ugory, rowy przydrożne. B. rz., 2/0, Duchnice; Ożarów Maz. Lit.: Garbowski, Jur. 1933 — ? w uprawie.

631. *Cicuta virosa* L. — Szalej jadowity. Ap nadwodny; *Magnocaricion*; borealno-eurazjatycki. Zm.: f. *latisecta* Čelak — szerokopocięta. Brzegi wód, doły potorfowe, rowy, torfowiska, łąki bagniste, lasy olszowe. Rz., 17/11 — Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *latisecta*, WA 1963 rev. 1973 f. *latisecta*; Podb. 1967); Ciechowąż; Domaniew; Góry; Grabina; Kanie; Krakowiany; Malichy (Gągała WA 1963 rev. 1973 f. *latisecta*); Moszna Parcele; Nowiny; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pęcice (Gągała 1964; Podb. 1967); Pocięcha; Pszczelin; Sieraków (Kob. 1930b); Urszulin.
632. *Carum carvi* L. — Kminek zwyczajny. Ap łąkowy; *Arrhenatheralia*; borealno-eurazjatycki. Częsty, głównie na suchych murawach przydrożnych i w rowach, 175/6 — Kopytów z-67; Ożarów Maz. z-68; Rokitno z-67. Lit. i herb.: Łap. 1882a; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.
633. *Cnidium dubium* (Schkuhr) Thell. in Hegi — Selernica żyłkowata. Gat. łąkowy; *Molinion*; eurazjatycki. B. rz., 1/0 — Klau dyn, murawy i zarośla śródleśne z-71.
634. *Selinum carvifolia* (L.) L. — Olszewnik kminkolistny. Ap łąkowy; *Molinietalia*; eurazjatycki. Torfowiska, łąki, polany, pastwiska, murawy, groble, nasyp kolejowy, ugor, zarośla. Rz., 12/8 — Babice; Bieliny; Brwinów (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Rucińska 1964, WA 1963, WA 1963 cor 1973 ex *Aethusa cynapium* L.); Grudów; Kempin (Łap. 1888); Koczargi Stare; Łubiec Kolonia; Mariew; las młochowski (Łap. 1888); Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Podkowa Leśna z-70; Sieraków (Kob. WA 1923 cor 1973 ex *Peucedanum palustre* Moench.); Stara Wieś z-70, KRAM-F 1970; Truskaw z-69; Żółwin.
635. *Angelica sylvestris* L. — Dzięgiel leśny. Ap leśny i łąkowy; *Molinietalia* (?); eurazjatycki. Częsty, głównie na łąkach i w lasach, 174/9 — Bieliny KRAM-F 1968; Budy KRAM-F 1969; Gąsin z-68; las młochowski z-68; Nowiny KRAM-F 1971. Lit. i herb.: Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Podb. 1967.
636. *Levisticum officinale* Koch — Lubczyk ogrodowy. Erg; eurazjatycki. Tu i ówdzie hodowany w ogrodach i zdziczały, przypłocia, murawy, B. rz., 2/0 — Ożarów Maz.; Ursus z-68.
637. *Peucedanum oreoselinum* (L.) Moench — Gorysz pagórkowy. Gat. leśny; *Prunetalia* reg.; eurazjatycki. Częsty, głównie w lasach sosnowych i na wydmach, 94/30 — Bieliny KRAM-F 1968; Kanie z-67, KRAM-F 1967; Laski KRAM-F 1966; Mariew KRAM-F 1969;

- Parzniew KRAM-F 1968; Paszków KRAM-F 1968; Szymanówek KRAM-F 1970; Wólka KRAM-F 1969. Lit. i herb.: Łap. 1888; Anonim WA rok ? cor 1973 *ex Conium maculatum* L.; Kob. 1927, 1930b; Garbowski, Jur. 1933; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; Majewski 1963, 1965, 1967; Gągała 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Rudnicka-Jezińska 1969.
638. *Peucedanum palustre* (L.) Moench — Gorysz błotny. Ap łąkowy; *Magnocaricion*; eurazjatycki. Częsty, głównie na mokrych łąkach i w lasach olszowych, 117/26 — Budy KRAM-F 1969; Krakowiany KRAM-F 1967; Ławy z-71; Łuże z-70; Pęcice KRAM-F 1968; Pszczelin KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Kob. 1930b, WA 1922, WA 1923; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967, KRAM-F 1966; Podb. 1967.
639. *Peucedanum cervaria* (L.) Layeyr — Gorysz siny. Ap; *Gerañion sanguinei*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Las mieszany, zarośla, murawa przydrożna. B. rz., 2/0 — Klaudyn z-71; koło Szymanówka z-70.
640. *Pastinaca sativa* L. — Pasternak zwyczajny. Ap łąkowy; *Arrhenatherion elatioris*; eurazjatycki. Zm.: *v. pratensis* Pers. — łąkowa. Łąki, pastwiska, murawy, nasypy kolejowe, groble, rowy, wykopy, miedze, ściernisko, przydroża, gruzowiska, zarośla, cmentarze, parki. Częsty, 99/4 — Opacz Kolonia z-68 *v. pratensis*; Ożarów Maz. z-65 *v. pratensis*; Pęcice z-68 *v. pratensis*; Płochocin z-66 *v. pratensis*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Durska 1965, WAM 1964.
641. *Heracleum sphondylium* L. ssp. *sphondylium* — Barszcz zwyczajny. Erg; *Arrhenatheretalia*; subatlantycko-śródziemnomorski. Hodowany i gdzieniegdzie dziczyły, cmentarze, park. B. rz., 2/1 — Helenów (Durska 1965, WAM 1964); Rokitno z-71, KRAM-F 1971; Strzykuły z-66.
642. *Heracleum sphondylium* L. ssp. *flavescens* (Willd) Soó, (*H. sibiricum* L.) — Barszcz syberyjski. Ap łąkowy; *Arrhenatheretalia*; eurazjatycki. Częsty, głównie na łąkach, 174/9 — Babice z-66; Młochów z-69; Moszna KRAM-F 1968; Ołtarzew KRAM-F 1968; Ożarów Maz. z-65; Pęcice z-68, KRAM-F 1968; Wolskie KRAM-F 1967. Lit. i herb.: Łap. 1888; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.
643. *Heracleum mantegazzianum* Sommier et Levier — Barszcz Mantegazziego. Erg; azjatycki. Gdzieniegdzie hodowany w ogro-

dach i zdziczały, zarośla, śmietniska, ogrody. B. rz., 4/0 — Ożarów Maz.; Umiastów z-67; Żbików.

644. *Laserpitium prutenicum* L. ssp. *prutenicum* — Okrzyn pruski. Ap łąkowy; *Molinion*; europejski. Zm.: v. *autumnale* Beauverd; sbv. *hirtum* Wallr. Lasy sosnowe, zagłębienia międzywydmowe, park, zarośla. B. rz., 1/6 — Klaudyn z-71 v. *autumnale*; pod Pocięgą (Kob. 1930b); Podkowa Leśna (Roz. WA 1932 rev. 1973 v. *autumnale* sbv. *hirtum*); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Zaborów Leśny (Kob. WA 1924 rev. 1973 v. *autumnale* sbv. *hirtum*).
645. *Torilis japonica* (Houtt.) DC. — Kłobuczka pospolita. Ap zaroślowy i leśny; *Fragarion vescae*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, 141/12 — Kręczi z-67; Ożarów Maz. z-67; Parzniew z-68; Pęcice Małe KRAM-F 1968; Pilaszków z-66; Płochocin z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. WA 1925; Jur. 1930; Roz. WA 1933; Gągała WA 1963; ? Rucińska 1964.
646. *Daucus carota* L. ssp. *carota* — Marchew zwyczajna. Ap łąkowy; *Arrhenatheretalia*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Posp., głównie na suchych murawach przydrożnych, rowach i miedzach, 303/13 — Nowogórna Wieś z-70; Ożarów Maz. z-65. Lit. i herb.: Jur. 1930; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1963, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Podb. 1969.

Pyrolaceae — Gruszyczkowate

647. *Pyrola minor* L. — Gruszyczka mniejsza. Ap leśny; *Vaccinio-Piceetalia*; borealno-eurazjatycki. Bory sosnowe i mieszane, parki. Rz., 8/3 — Debły z-70; lasy młochowskie (Kob. WA 1932 cor 1973 ex *P. rotundifolia* L.); Nadarzyn z-67; Nowiny z-71; Opaleń; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Podkowa Leśna z-70; Rozalin z-67; pod Sierakowem (Kob. 1930b); Zaborów z-67. Ryc. 13.
648. *Pyrola media* Swartz — Gruszyczka średnia. Gat. leśny; *Dicrano-Pinion*; borealno-eurazjatycki. Bór mieszany, grąd, dąbrowa świetlista. B. rz., 0/4 — Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); pod Sierakowem (Kob. 1930b).
649. *Pyrola chlorantha* Swartz — Gruszyczka zielonawa. Ap leśny; *Dicrano-Pinion*; eurazjatycko-borealny. Bory sosnowe i mieszane, zarośla łąkowe. B. rz., 1/4 — Ciechowąż (Kob. WA 1923); Ma-

Ryc. 13. Stanowiska wybranych gatunków
 Estamp 13. Les positions des espèces choisies

riew; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); pod Pocięchą i Sierakowem (Kob. 1930b).

650. *Pyrola rotundifolia* L. ssp. *rotundifolia* — Gruszyca okrągłolistna. Ap leśny; Vaccinio-Piceetalia; cyrkumborealny. Bory i lasy mieszane, parki, zarośla, łąki mokre. Rz., 15/11 — Brwinów (Łap. 1888); Gać Zaborowska (Kob. WA 1923); Grabów; Kempin (Łap. 1888); Kostowiec; Laski; Łąki Strzeleckie z-70 (Kob. 1930b); las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887); Nadarzyn; Nowa Wieś; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Rozalin; Roztoka (Kob. WA 1922); Sieraków z-70 (Wiśniewski WA 1920; Kob. WA 1923); Zaborów Leśny.

651. *Orthilia secunda* (L.) House ssp. *secunda*, (*Pirola secunda*

L.) — *Ortylia* jednostronna. Ap leśny; *Vaccinio-Piceetalia*; cyrcumborealny. Bory sosnowe i mieszane, grądy, dąbrowy, wydmy, zagłębienia międzywydmowe, parki, cmentarz. Dość rz., 32/16 — Brwinów (Łap. 1888); Chojak; Ciechowąż z-71; pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Góry; Grabina; Grabów; Izabelin; Julinek; Kempin (Łap. 1888); Kostowiec; Laski; Łąki Strzeleckie; las młochowski (Łap. 1888; Kob. WA 1932); Nadarzyn z-67; Nowa Wieś; Nowiny; Opaleń; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); pod Pocięgą (Kob. 1930b); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Popówek z-67; Rozalin; Roztoka (Kob. WA 1922); Rózin; Sieraków (Kob. WA 1921, WA 1922, WA 1923 cor 1973 ex *Pirola media* Sw., WA 1924); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Stasinek; Szymanówek; Zaborów; Zaborów Leśny z-67; pod Zamczyskiem (Kob. 1930b); Żółwin.

652. *Moneses uniflora* (L.) A. Gray, (*Pirola uniflora* L.) — *Moneses* jednokwiatowy. Gat. leśny; *Vaccinio-Piceion*; cyrcumborealny. B. rz., 0/1 — obok Wywrotniej Góry (Kob. 1930b). Ryc. 13.
653. *Chimaphila umbellata* (L.) W. Barton — *Pomocnik* baldaszkowy. Gat. leśny; *Dicrano-Pinion*; cyrcumborealny. Dąbrowy, bory i lasy mieszane, wydmy. B. rz., 3/6 — Brwinów, Kempin i las młochowski (Łap. 1888); pod Pocięgą (Kob. 1930b); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Popówek z-67; koło Rozalina z-67; Roztoka (Kob. 1930b); Sieraków z-71. Ryc. 13.

Monotropaceae — Korzeniówkowate

654. *Monotropa hypopitys* L. — *Korzeniówka* pospolita. Gat. leśny; *Dicrano-Pinion*; eurazjatycki. Zm.: *v. glabra* Roth (*M. hypophegea* Wallr.) — *gładka*. Lasy sosnowe i grabowo-dębowe. Rz., 12/6 — Brwinów (Łap. 1888); Chojak; Góry; Kanie; Kempin (Łap. 1888); Koczargi Stare; Komorów z-68; las młochowski z-67 (Łap. 1888); Nadarzyn; Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Popówek; Rozalin; Sieraków; pod Sierakowem (Kob. 1930b *v. glabra*); Zaborów.

Ericaceae — Wrzosowate

655. *Calluna vulgaris* (L.) Hull. — *Wrzos* zwyczajny. Ap wrzosowski; *Calluno-Ulicetalia*; borealno-subatlantycki. Zm.: *v. genuina* Regel; *f. albiflora* Mich. — *białokwiatowa*; *f. condensata* Lamotte — *zwarta*; *f. patula* Rouy — *rozłożysta*; *f. purpurea* Don — *purpurowa*. Częsty, masowo na wrzosowiskach, na wydmach zalesionych i w lasach sosnowych, 138/53 — Rozalin z-67;

Wojcieszyn z-69. Lit. i herb.: Jastrzębowski in Rost. 1872; Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 rev. 1973 v. *genuina* f. *purpurea*; Zawidzka WA 1916 rev. 1973 v. *genuina* f. *albiflora*; Wiśniewski WA 1920 rev. 1973 v. *genuina* f. *purpurea*; Kob. 1924, 1927, 1930b, WA rok ? rev. 1973 v. *genuina*, WA 1925 rev. 1973 v. *genuina* f. *condensata*, v. *genuina* f. *patula*; Roz. WA 1933; Kob., Zanowa WA 1953 rev 1973 v. *genuina*; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964; Orłoś 1965; Traczyk H. i T. 1965; Rudnicka-Jezińska 1969; Setnik-Riedel, Riedel R. LOD 1969.

656. *Ledum palustre* L. ssp. *palustre* — Bagno zwyczajne. Ap torfowiskowy; *Vaccinio uliginosi-Pinetum*; cyrkumborealny. Bory bagienne, torfowiska, bagna, zarastające wrzosowisko. Rz., 7/21 — Ciechowąż (Kob. 1927; Kob. J. i R. 1957; Kobendzina 1966); Długie Bagno (Kob. 1927, 1930b, WA 1924; Kobendzina 1966); między Łuzem a Nadłuzem (Kob. 1930b); Nadłuże (Kob. 1930b); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pociecha z-70; pod Pocięchą (Kob. 1924, 1927, 1930b, WA 1924); koło Pocięchy (Stecki 1954); między Pocięchą a Sierakowem (Kob. 1930b); pod Wywrotnią Górą z-70.
657. *Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Sprengel — Mącznica lekarska. Gat. leśny; *Calluno-Arctostaphyilion*; cyrkumborealny. Wydmy, bór sosnowy. B. rz., 4/9 — Babice (Błoński in Chełchowski 1898); pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b; Now. 1964, 1967); Ławy z-71; Milanówek (Karpowicz, Wiśniewski WA rok ?; Now. 1964, 1967); Nadłuże (Kob. 1930b, WA 1922; Now. 1964, 1967); pod Pocięchą (Kob. 1930b); Truskaw (Rudnicka-Jezińska 1969); pod Truskawiem (Kob. 1930b; Now. 1964, 1967); Truskaw Mały z-70; koło Zaborowa Leśnego z-70. Ryc. 13.
658. *Andromeda polifolia* L. — Modrzewnica zwyczajna. Gat. torfowiskowy; *Sphagnion fusci*; cyrkumborealny. Torfowisko wysokie, bór bagienny, bór sosnowy, zarastające wrzosowisko. Rz., 7/14 — Ciechowąż z-70 (Kob. 1930b, WA 1923; Kob. J. i R. 1957; Kobendzina 1966); Długie Bagno (Kob. 1927; Kobendzina 1966); Łąki Strzeleckie; Nadłuże (Kob. 1930b); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pociecha z-70; pod Pocięchą (Kob. 1927, 1930b; Kobendzina 1966); pod Pocięchą i Sierakowem (Kob., WA 1924); między Sierakowem a Pocięchą (Kob. 1930b); Wilków (Kob., Zanowa WA 1953); pod Wywrotnią Górą; pod Zamczyskiem (Kob. 1930b).

659. *Chamaedaphne calyculata* (L.) Moench — Chamedafne północna. Gat. leśny, relikw epoki lodowcowej; cyrkumborealny. B. rz., — jedyne relikwowe st. w P.K. na pd.-zach. granicy zasięgu gatunku, 1/1 — Ciechowąż z-70 (Kob. 1927, tereny bagienne koło wioski Pocięcha w sąsiedztwie wydmy zarośniętych z Wywrotnią Górą, 1946b, WA 1923; Kob. J. i R. 1957; Kobendzina 1966); Długie Bagno (Kob. 1930b); Kampinoski Park Narodowy (Alexandrowicz, Drzał, Medwecka-Kornaś 1969); koło Pocięchy (Stecki 1954); pod Pocięchą (Kob. 1924, 1930b, 1958b, WA 1924, WA 1933; Kostyniuk, Marczek 1961; Kobendzina 1966); P.K. (Karpowiczowa 1962); Sieraków (Kob. J. i R. 1957); Rezerwat Sierakowski (Szczęsny 1952, 1956; Kob. J. i R. 1957; Sayssse-Tobiczyk 1973); pod Sierakowem (Hryniewiecki 1932; Kob. 1934b); między Sierakowem a Pocięchą (Kob. 1930a). Uwaga: wszystkie dane dotyczą tego samego stanowiska! Ryc. 13.
660. *Vaccinium oxycoccos* L., (*Oxycoccus quadripetalus* Gilib.) — Borówka żurawina. Gat. torfowiskowy; *Sphagnion fuscii*; cyrkumborealny. Torfowiska, bagna, bór bagieny. B. rz., 5/14 — Ciechowąż z-70 (Kob. 1930b; bór bagieny koło leśniczówki Pocięcha; Kob. J. i R. 1957; Kobendzina 1966); Długie Bagno (Kob. 1927, 1930b, WA 1922; Kobendzina 1966); koło Pocięchy (Stecki 1954); pod Pocięchą (Kob. 1927, 1930b, WA 1923; Kobendzina 1966); między Sierakowem a Pocięchą (Kob. 1930b); koło Wywrotniej Góry.
661. *Vaccinium vitis-idaea* L. ssp. *vitis-idaea* — Borówka brusznica. Ap. leśny; *Vaccinio-Piceetalia*; cyrkumborealny. Częsty, głównie w suchych lasach także w parkach i na cmentarzu, 72/47 — Kanie z-68; Paszków KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1888; Błoński in Chełchowski 1898; Zweigbaumówna 1916; Wiśniewski WA 1920; Kob. 1924, 1927, 1930b; Roz. WA 1932; Garbowski, Jur. 1933; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Durska 1965, WAM 1964; Orłoś 1965; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967; Rudnicka-Jezińska 1969.
662. *Vaccinium uliginosum* L. ssp. *uliginosum* — Borówka bagienna. Gat. leśny; *Vaccinio-Piceetalia*; subarktyczny. Torfowisko wysokie, bór bagieny, bory sosnowe. Rz., 9/17 — Babice (Błoński 1892; Chełchowski 1898; Zweigbaumówna 1916); Ciechowąż (Kob. J. i R. 1957; Kobendzina 1966); pod Deblami z-70; Długie Bagno (Kob. 1930b; Kobendzina 1966); Hornówek; koło Łąk Strzeleckich; Łubiec Kolonia z-71; między Łuzem, Dziekanowem Niemieckim a Sierakowem (Kob.

1930b); Nadłuże (Kob. 1930b); Opaleń (Błoński 1892); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); pod Pocięgą (Kob. 1930b; Stecki 1954); P.K. (Kob. 1927); Sieraków z-70; pod Sierakowem (Kob. WA 1925).

663. *Vaccinium myrtillus* L. — Borówka czarna. Ap leśny; *Vaccinio-Piceetalia*; cyrkumborealny. Częsty, głównie w lasach, gdzie miejscami w świeżych borach sosnowych tworzy zwarte runo i występuje masowo, 93/49 — Koczargi Stare z-68; Komorów KRAM-F 1967; Laski z-67; las młochowski KRAM-F 1967; Sieraków KRAM-F. 1970. Lit. i herb.: Łap. 1882a, 1888; Łap., Pławińska 1887; Błoński in Chelchowski 1898; Zweigbaumówna 1916; Kob. 1924, 1927, 1930b, WA 1925 cor 1973 ex *V. uliginosum* L.; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Orłoś 1965; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967; Rudnicka-Jezińska 1969.

Primulaceae — Pierwiosnkowate

664. *Primula veris* L. ssp. *veris* — Pierwiosnek lekarski. Ap leśny; *Quercetalia pubescentis*; europejski. Zm.: *v. canescens* (Op.) Beck — siwa. Lasy, wąwóz, cmentarze, ogród. Rz., 6/5 — Brwinów (Łap. 1888); Gać Zaborowska (Kob. WA 1923); Jawczyce; Kempin (Łap. 1888); las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887); Ożarów Maz. z-71 *v. canescens*; pod Powązkami (Kob. 1930b); Pruszków; Żbików z-71 *v. canescens*.
665. *Hottonia palustris* L. — Okrężnica bagienna. Ap wodny; *Nymphaeion*; eurazjatycki. Dość rz., głównie w wodach stojących, miejscami w znacznej ilości, 47/18 — Babice (Błoński 1892); Bieniewo; Borzęcin Duży; Bramki Ludne; Brwinów (Wiśniewski WA 1922; Zawidzka WA 1927; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Rucińska 1964, WA 1963; Podb. 1967); Budy; Ciechowąż; Figusin; Grabina; Helenówek; Jezioro; Kanie z-68; Łąki Strzeleckie (Majewski 1965b, 1967); Łubiec; Łubiec Kolonia; Mariew; Mościska; Nowa Wieś; okolice Warszawy po Ołtarzew (Łap. 1882a); Opaleń; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Otrębusy; Paszków; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963; Podb. 1967); Podkowa Leśna; Pszczelin (Sznaibel WA rok ?); Sieraków (Kob. 1930b, WA 1923); Nadleśnictwo Sieraków (Kob. 1924); Stara Wieś; Wojcieszyn z-69; Zalesie; Żbików; Żółwin.
666. *Lysimachia vulgaris* L. — Tojeść zwyczajna. Ap łąkowy i nadwodny; *Molinietalia*; eurazjatycki. Zm.: *f. stenophylla* Boiss.

- Posp., głównie na łąkach, w lasach, w rowach i na brzegach wód, 271/38. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 rev. 1973 f. *stenophylla*; Kob. 1930b, WA 1923 rev. 1973 f. *stenophylla*; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *stenophylla*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *stenophylla*; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967, 1968.
667. *Lysimachia nummularia* L. — Tojeść rozesłana. Ap łęgowy; *Agropyro-Rumicion crispi* reg.; eurazjatycki. Zm.: f. *cordifolia* (Opiz) Dom. — sercolistna; f. *ovalifolia* (Opiz) Dom. — jajolistna; f. *rotundifolia* (Opiz) Dom. — okrągłolistna. Posp., głównie na wilgotnych łąkach, w lasach, na brzegach wód, w rowach, 225/20 — Krakowiany z-67; Młochów z-69. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zawidzka WA rok ? rev. 1973 f. *cordifolia* i f. *rotundifolia*; Kob. WA 1923 rev. 1973 f. *ovalifolia*, f. *rotundifolia*; Roz. WA 1933 rev. 1973 f. *ovalifolia*; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *ovalifolia*; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *cordifolia*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *cordifolia* i f. *rotundifolia*, f. *ovalifolia*; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967.
668. *Lysimachia thyrsiflora* L. — Tojeść bukietowa. Ap nadwodny i bagienny; *Magnocaricion*; cyrkumborealny. Dość rz., głównie na siedl. podmokłych i zabagnionych, 37/22 — Babice (Łap. 1882a, WA rok ?; Anonim WA 1905); Błonie; Borzęcin Mały; Bramki Ludne; Brwinów (Zawidzka WA 1927; Rucińska 1964, WA 1963; Podb. 1967); Ciechowąż; Góry; Grabina; Grudów; Helenówek; Jezioro (Podb. 1968); Klaudyn; Koczargi Stare; Krakowiany z-68; Kwirynów z-66; Ławy; Łubiec; Łubiec Kolonia z-70; Nadłuże (Kob. 1930b); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); pod Pociechą (Kob. 1930b); między Pociechą a Sierakowem (Kob. 1930b); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Pruszków; Pszczelin (Sznabel WA rok ?); Radonice; Reguły; pod Sierakowem (Kob. 1930b); Stara Wieś; Wróblewo; Wyględy Górne; Wywrotnia Góra (Kob. WA 1923); pod Wywrotnią Górą (Kob. 1930b); Zaborów Leśny.
669. *Trientalis europaea* L. — Siódmaczek europejski. Gat. leśny; *Vaccinio-Piceetalia*; borealno-eurazjatycki. Dość rz., głównie w lasach sosnowych na obszarze P.K., miejscami w znacznej ilości, 40/23 — Babice (Błoński 1892); Chojak; Ciechowąż; Debły; pod Debłami (Kob. 1930b); Długie Bagno (Kob. 1930); Góra Kilianka; Grabina z-70; Grabowy Grunt; Grabów; Julinek; Komorów; Laski z-67; obok Łąk Strzeleckich; Łubiec; Łubiec Kolonia; las mło-

- chowski z-68; Nadarzyn; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Paszków; Pociecha (Kob. WA 1923; Rudnicka-Jeziarska 1969); pod Pocięchą (Majewski 1967); Podkowa Leśna (Roz. WA 1933; Durska 1965, WAM 1964); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Popówek; Rozalin; Roztoka; pod Roztoką (Kob. 1930b); Sieraków (Kob. 1930b, 1924); Stasinek; Wywrotnia Góra (Kob. 1930b); Zaborów z-67; Zaborów Leśny KRAM-F 1973; pod Zamczyskiem (Kob. 1930b); Żółwin.
670. *Centunculus minimus* L. — Niedospiałek małeńki. Ap; *Nanocyperion flavescens*; eurazjatycki. Pola, ścierniska, ugory, murawy, bagna. Rz., 17/6 — Brwinów (Wójcik 1961, 1964); Gawartowa Wola; Kopana z-70; Łuże (Kob. 1930b, WA 1924; Wójcik 1964); Nadarzyn z-71; Nowogórna Wieś z-70; Ołtarzew; Owczarnia; Piorunów; Płochocin z-68 (Wójcik 1968); Radonice z-68; Rusiec z-68; Stara Wieś z-70; Terenia; Wola z-67.
671. *Anagallis arvensis* L. — Kurzyślak polny. Arch; *Secalietea* reg.; wieloobszarowy. Zm.: f. *alba* L. — biała; f. *carnea* (Schrank) Schinz et Keller; f. *decipiens* Uechtr.; f. *lilacina* Alefeld.; f. *phoenicea* Bmg. Posp., głównie na polach, 204/24 — Bieniewice z-68 f. *alba*; Błonie f. *carnea*; Duchnice f. *decipiens*; Gawartowa Wola z-70 f. *alba*; Jawczyce f. *lilacina*; Macierzysz f. *phoenicea*; Michałowice Wieś z-68; Ożarów Maz. z-65 f. *lilacina*. Lit. i herb. Rost. 1872; Łap. 1888; Wiśniewski WA 1918 rev. Kornaś 1961 f. *phoenicea*; Jur. 1930; Andrearczyk 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *phoenicea*; Wójcik 1964, 1965, 1968.

Plumbaginaceae — Zawciagowate

672. *Armeria elongata* (Hoffm.) Koch ssp. *elongata* — Zawciąg pospolity. Ap wydmy; *Armerion elongatae*; borealno-subatlantycki. Częsty, głównie na suchych łąkach, wydmy i w lasach sosnowych, 58/8 — Kanie z-67; Komorów z-68; Kwirynów z-66. Lit. i herb.: Błoński 1892; Wiśniewski WA 1922; Kob. 1930b, WA 1922, WA 1923, WA 1924; Majewski 1963, 1965b, 1967, WAM 1961; Rucińska 1964, WA 1963.

Oleaceae — Oliwkowate

673. *Fraxinus pennsylvanica* Marshall — Jesion pensylwański. Erg; północnoamerykański. Zm.: v. *lanceolata* Sarg. — wąskolistna. Hodowany w ogrodach i stosowany w zadrzewianiu. B. rz., 4/0 — Babice z-71; Błonie; Piastów; Święcice v. *lanceolata*.

674. *Fraxinus excelsior* L. ssp. *excelsior* — Jesion wyniosły. Ap leśny; *Quercus-Fagetea*; subatlantycko-śródziemnomorski. Posp., głównie w lasach łęgowych, w parkach i przy drogach, nadto hodowany w ogrodach w licznych odmianach (11cv.), 229/11. Lit.: Kob. 1924, 1930b, 1934b; Garbowski, Jur. 1933; Szymanowski 1952, 1961; Rzewuski 1960; Galicka, Sygietyńska 1970.
675. *Fraxinus angustifolia* Vahl ssp. *oxycarpa* (Rieb. ex Willd.) Franco et Rocha Afonso, (*F. oxycarpa* Willd) — Jesion ostroowockowy. Erg; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Stosowany w zakrzewianiu i dziczejący. Rz., 7/0 — Kotowice; Ołtarzew; Ożarów Maz.; Rozalin; Tworki; Żbików z-68.
676. *Syringa vulgaris* L. — Lilak pospolity. Erg; śródziemnomorski. Hodowany w ogrodach i parkach w licznych (45 cv.) odmianach i często zdziczały, 166/1 — Garbowski, Jur. 1933.
677. *Ligustrum vulgare* L. — Ligustr pospolity. Ap, Erg; *Berberidion*; śródziemnomorsko-subatlantycki. Powszechnie hodowany w ogrodach i parkach w kilku odmianach i dość rzadko zdziczały; lasy, zarośla przydrożne, parki, cmentarze, groble stawów, miedze, murawy przydrożne, przy torach kolejowych, 35/1 — Bieliny; Biskupice; Duchnice; Faszczycze Stare; Gołębki; Izabelin; Laski; Leszno; Młochów Ołtarzew; Ożarów Maz. z-66; Pęcice; Pęcice Małe; Pilażków; Podkowa Leśna; Pogroszew; Pruszków; Radonice; Strzykuły; Szeligi; Szymanówek z-70; Tworki; Wolskie; Zaborów; Zielonki.

Gentianaceae — Goryczkowate

678. *Centaureum erythraea* Rafn. ssp. *erythraea*, (*C. umbellatum* Gilib.) — Centuria zwyczajna. Ap łąkowy; *Epilobietalia angustifolii*; subatlantycko-śródziemnomorski. Zm.: f. *albiflora* — białokwiatowa. Częsty, głównie na łąkach, pastwiskach, w rowach, 62/9 — Klaudyn z-71; Koprki z-67; Owczarnia z-70 f. *albiflora*; Paszków z-68 f. *albiflora*; Stara Wieś z-70, KRAM-F 1970. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Kob. WA 1923; Zawidzka WA 1925; Roz. WA 1933; Kob., Zająca WA 1953; Rucińska 1964, WA 1963.
679. *Centaureum pulchellum* (Swartz) Druce — Centuria nadobna. Ap; *Nanocyperion flavescentis*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Zm.: v. *pulchellum* Grisebach f. *palustre* (Gaudin) Schinz et Keller — f. błotna. Częsty, głównie na polach w miejscach wilgotnych, 52/7 — Błonie z-68; Koprki z-67; Michalowice Wieś z-68; Opacz Kolonia z-68; Ożarów Maz. z-66; Parz-

niew z-68; Pogroszew z-67; Sokółów z-68 v. *pulchellum* f. *palustre*; Witki z-71. Lit i herb.: Kob. WA 1923; ? Jur. 1930; Podb. 1960; Wójcik 1964, 1965.

680. *Gentiana pneumonanthe* L. — Goryczka wąskolistna. Ap łąkowy; *Molinion*; eurazjatycki. Zm.: f. *latifolia* Scholler — szerokolistna. Łąki, polany, bagno, zarośla. Rz., 15/11 — Brwinów (Łap. 1888, WA 1867; Wiśniewski WA 1920; Zawidzka WA 1929, — WA rok ?; Podb. 1961); koło Brwinowa (Podb. 1963); Janów; Kanie z-67; Kempin (Łap. 1888; Podb. 1961); Klau-dyn; Koczargi Stare z-69 f. *latifolia*; Łuże (Majewski 1967, KRAM-F 1963); Mariew z-69 f. *latifolia*; Miłecin z-68; Młochów (Podb. 1961); las młochowski (Łap. 1888); Podkowa Leśna (Setnik-Riedel, Riedel R. LOD 1969); Sieraków z-70; pod Sierakowem (Kob. WA 1924); Stara Wieś; Truskaw z-69 f. *latifolia* (Kob. WA 1922; Podb. 1961); pod Truskawiem (Kob. 1930b); Wojcieszyn z-69 f. *latifolia*; Wólka z-69 f. *latifolia*; Zielonki z-69 f. *latifolia*. Ryc. 14.
681. *Gentianella amarella* (L.) Börner ssp. *amarella*, (*Gentiana amarella* L.) — Goryczuszka gorzkawa. Ap eurazjatycki. Łąki, pastwiska. B. rz., 2/2 — Babice (Błoński 1892); Koczargi Stare z-69; Wilków (Kob., Zanowa WA 1952 cor 1973 ex *Gentiana baltica* Murb.); Wólka z-69. Ryc. 14.

Menyanthaceae — Bobrkowate

682. *Menyanthes trifoliata* L. — Bobrek trójlistny. Ap bagienny; *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*; cyrkumborealny. Częsty, głównie na łąkach zabagnionych, torfowiskach, brzegach stawów i wód, 52/12 — Kanie z-67. Lit. i herb.: Łap. 1882a, 1888; Zawidzka WA rok ?; Wiśniewski WA 1920; Kob. 1924; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Podb. 1967.

Apocynaceae — Toinowate

683. *Vinca minor* L. — Barwinek pospolity. Ap leśny; *Carpinion betuli*; śródziemnomorsko-subatlantycki. B. rz., na stanowiskach naturalnych, częściej zdziczały i hodowany zwykle w ogrodach i na cmentarzach, 30/1 — Babice; Błonie; Borzęcin Duży; Brwinów; Gołębki; Izabelin; Jawczyce; Kostowiec; Laski; Leszno; Nadarzyn; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Ożarów Maz.; Pęcice; Pilaszków z-67; Płochocin z-66; Podkowa Leśna; Pruszków; Rokitno; Szeligi; Ursus Szamoty; Wilkowa Wieś; Zaborów; Żbików.

Ryc. 14. Stanowiska wybranych gatunków
Estamp 14. Les positions des espèces choisies

Asclepiadaceae — Trojeściowate

684. *Asclepias syriaca* L. — Trojeść amerykańska. Erg; północnoamerykański. Przydroża, przypłocia, koło zabudowań. B. rz., 1/0 — Ołtarzew z-72.
685. *Vincetoxicum hirundinaria* Medicus ssp. *hirundinaria*, (*V. officinale* Mnch.) — Ciemieżyk białokwiatowy. Ap; *Quercetalia pubescentis* reg.; eurazjatycko-śroziemnomorski. Zn.: *v. albidum* (Jord. et Fouc.) Rouy.; *v. dumeticolum* (Jord. et Fouc.) Rouy. Dość rz., głównie na wydmach w P.K., 26/13 — Brwinów (Wiśniewski WA 1920 rev. 1973 *v. dumeticolum*); Budy z-69; pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Góra Kilianka z-70, KRAM-F 1970 (Kob. WA 1922 rev. 1973 *v. albidum*, WA 1923 rev.

1973 v. *albidum*); Grabina; Grabowy Grunt; Julinek; Klaudyn (Hanke LOD 1969); Korfowe; Ławy; Łuże (Majewski 1967); las młochowski (Łap. 1888, WA 1887 rev. 1973 v. *dumeticolum*); Mogiła Powstańców; Nadłuże (Kob. 1930b); Pociecha (Kob. WA 1923 rev. 1973 v. *albidum*); Podkowa Leśna (Roz. WA 1933 rev. 1973 v. *dumeticolum*); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Roztoka z-70 (Majewski 1967); Sieraków z-71 (Kob. 1930b); Szymanówek z-70; Wywrotnia Góra; Zamczysko.

Rubiaceae — Marzanowate

686. *Sherardia arvensis* L. — Rolnica pospolita. Arch; *Secalietalia* reg.; śródziemnomorski. B.rz. na polach, 3/7 — Mory (Jur. 1930); Moszna Parcele z-68 (Now. 1972); Ołtarzew (Wójcik 1964, 1965); koło Ożarowa Maz. (Wójcik 1964); Ożarów Maz. (Wójcik 1961, 1964, 1965); między Ożarowem Maz. a Płochocinem (Wójcik 1961); Pszczelin (Jur. 1930); Terenia z-70 (Now. 1972).
687. *Asperula tinctoria* L. — Marzanka barwierska. Gat. muraw kserotermicznych; *Cirsio-Brachypodion pinnati*; europejsko-subpontyjski. Las mieszany, grądy, wydmy zalesione. B.rz., 2/2 — las młochowski (Kob. WA 1932); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Sieraków z-70 (Now. 1972); koło Szymanówka z-70 (Now. 1972).
688. *Asperula cynanchica* L. — Marzanka pagórkowa. Gat. muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; śródziemnomorski. B.rz., 0/1 — Leśnictwo Podkowa Leśna, w świetlistej dąbrowie (Rzewuski 1960).
689. *Galium odoratum* (L.) Scop., (*Asperula odorata* L.) — Przytulia wonna. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae*; eurazjatycki. B.rz. oraz tu i ówdzie hodowany i zdziczały, 1/1 — Ożarów Maz. zarośla ogrodu; Sieraków, grabowa grąda obok Lipowej Drogi; (Kob. 1930b).
690. *Galium rivale* (Sibth. et Sm.) Griseb., (*Asperula rivalis* Sibth. et Sm.) — Przytulia potokowa. Ap nadwodny; *Senecion fluviatilis*; wsch.śródziemnomorski. Dość rz., chociaż zwykle w większych ilościach, rowy, brzegi wód, szuwały, mokradła, groble, nasyp kolejowy, mokre łąki, polany, zarośla, las olszowy, park, 50/1 — Bąki; Bieliny; Brwinówek; Ciechowąż z-71; Grudów; Janów; Józefów z-67; Klaudyn; Komorów; Konotopa z-68; Krakowiany z-67; Mariew; Milanówek-Grodzisk Maz. (Andrearczyk WA 1963 cor 1973 ex *Galium aparine* L.); Młochów; Mo-

ściska; Nowiny; Ołtarzew; Parzniew; Paszków; Pęcice Małe; Pszczelin; Sieraków (Kob. WA 1923); Strzeniówka z-67; Tworki; Urszulin; Urzut; Walendów z-67; Wola Krakowiańska z-68, KRAM-F 1968; Zaborów z-66; Żabieniec; Żbików.

- ? *Galium verum* Scop. — Przytulia wiosenna. (Jur. 1930 — nota mylna wynika z braku korekty i zapewne należy ją odnieść do *G. verum* L., na co wskazuje użycie nazwy *G. verum* L. zamiast *G. verum* Scop.).
691. *Galium boreale* L. — Przytulia północna. Ap łąkowy; *Molinion*; eurazjatycki. Zm.: f. *umbrosum* Domin. Częsty, głównie na łąkach i w lasach mieszanych, miejscami w znacznej ilości, 64/13 — Kanie z-67; Laski z-66; Nadarzyn z-67 f. *umbrosum*; Pszczelin z-68; Sieraków z-70 f. *umbrosum*; Zaborów z-67 f. *umbrosum*. Lit. i herb.: Łap. 1888, WA 1887; Łap., Pławińska WA 1887; Kob. 1930b; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Kob. J. i R., 1957; Rzewuski 1960; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965.
692. *Galium verum* L. — Przytulia właściwa. Ap łąkowy; *Origanetalia*; eurazjatycki. Zm.: f. *pallidiflorum* (Schur) Nyár — blado-kwiatowa. Częsty, głównie na suchych łąkach, w rowach i na wydmach, 171/17 — Miłecin z-67 f. *pallidiflorum*; Moszna z-68 f. *pallidiflorum*; Ołtarzew z-66; Ożarów Maz. z-65; Szymanówek z-70. Lit. i herb.: Łap. 1882a, 1888; Wiśniewski WA 1920; Zawidzka WA 1926, WA 1927; Jur. 1930 (ex ?); Kob. 1930b; Andrearczyk 1964; Gągała 1964; Rucińska 1964; Durska 1965, WAM 1964.
- ? *Galium sylvaticum* L. — Przytulia leśna. (Łap. 1888 nota wynika z dawnego ujmowania tego gat. i zapewne należy ją odnieść do *G. schultesii* Vest, wówczas jeszcze nie wyróżnianego).
693. *Galium schultesii* Vest — Przytulia Schultesa. Ap leśny; *Carpinion betuli*; sarmacki, Europa śr. i wsch. Lasy liściaste i mieszane. Rz., 18/7 — Ciechówąż; Debły; las młochowski (Łap. 1888 ex ?); Nadarzyn z-67; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pocięcha; Podkowa Leśna; Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Sieraków (Majewski 1967); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Truskaw; Zaborów; Zaborów Leśny; Zameczysko; Żółwin.
694. *Galium mollugo* L. ssp. *mollugo* — Przytulia pospolita. Ap łąkowy; *Trifolion medii*; eurazjatycki. Zm.: v. *latifolium* Thuill. — szerokolistna. Posp., głównie na łąkach, w rowach, zaroślach i lasach, 388/25 — Bronisze z-68 v. *latifolium*; Brwinów KRAM-F

- 1967; Gołąbki KRAM-F 1967; Milanówek z-67, KRAM-F 1967; Ołtarzew KRAM-F 1966; Pruszków Ostoja z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Wiśniewski WA 1920; Kob. 1930b; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964; Rucińska 1964; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967.
695. *Galium uliginosum* L. — Przytulia bagienna. Ap łąkowy; *Molinietalia*; eurazjatycki. Częsty, głównie na mokrych łąkach, torfowiskach, mokradłach i rowach, 106/9 — Lubiczów z-71; Mariew KRAM-F 1969; Wola Krakowińska z-68. Lit. i herb.: Kob. WA rok ? cor 1973 ex *G. aparine* L.; Andrearczyk 1964; Gągała 1964; Rucińska 1964; Majewski 1965, 1967; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967.
696. *Galium palustre* L. — Przytulia błotna. Ap nadwodny; *Magnocaricion* reg.; eurazjatycki. Posp., głównie na torfowiskach, łąkach podmokłych, w rowach, brzegach wód i podmokłych lasach olszowych, 245/28 — Kręczki z-67; Ołtarzew z-65; Piorunów KRAM-F 1968; Pogroszew KRAM-F 1967; Walendów z-67; Żbików z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888, WA 1887; Kob. 1930b; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Gągała 1964; Rucińska 1964; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967; Podb. 1967, 1968, 1969.
697. *Galium elongatum* K. Presl., (*G. palustre* L. ssp. *elongatum*) K. Presl. (Arc.) — Przytulia wydłużona. Gat. nadwodny; *Magnocaricion*; Europa śr. Częsty na bagnach i w bagnistych lasach olszowych, 51/0.
698. *Galium aparine* L. — Przytulia czepna. Ap leśny; eurazjatycki. Zm.: f. *hirsutum* (Beckm.) J. Kucowa — owłosiona. Częsty, głównie na polach, w ogrodach, parkach i lasach łęgowych, 169/23 — Duchnice z-68 f. *hirsutum*; Krakowiany z-67; Macierzysz z-66; Ożarów Maz. z-65; Wąsy z-66; Zaborów KRAM-F 1971. Lit. i herb.: Jur. 1930; Kob. 1930b, WA 1923; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *hirsutum*; Wójcik 1964, 1965.
699. *Galium spurium* L. ssp. *infestum* (W.K.) Janchen, (*G. spurium* L. v. *vallanthii* DC.) — Przytulia fałszywa. Arch; *Secalietea* reg.; eurazjatycki. Zboża, uprawy okopowe, ogrody, zarośla przydrożne. Rz., 18/2 — Błonie; Czubin; Fałęcin; Grądy z-70; Janów z-66; Kopana; Korfowe (Kob., Zanova WA 1952); Łuszczew z-70; Mory (Jur. 1930); Nowogórna Wieś z-70; Ożarów Maz.; Powązki; Pszczelin (Jur. 1930); Sokółów; Strzykuły; Zaborów Szczawin z-70; Żbików.

700. *Polemonium caeruleum* L. — Wielosił błękitny. Gat. nadwodny; *Alnetum incanae* lok.; borealny. B. rz., zagrożony, 0/1 — między Pruszkowem a Grodziskiem (Alexandrowicz in Rost. 1872; Podb. 1963).
701. *Phlox paniculata* L. — Płomyk wiechowaty. Erg; północnoamerykański, w Europie hodowany od 1743 r. Częsty, hodowany w licznych odmianach (72 cv.) oraz tu i ówdzie dziczejały, cmentarze, gruzowisko, murawy przydrożne, miedze, 19/1' — Babice; Błonie; Borzęcin Duży; Brwinów; Fałęcin; Gołębki; Kępiaste; Komorów z-68; Leszno; Opacz; Opaleń; Pęcice; Pogroszew z-66; Pruszków; Rokitno; Sokołów; Witki; Zaborów; Żbików (Garbowski, Jur. 1933).
702. *Phlox drummondii* Hook. — Płomyk Drummonda. Erg; północnoamerykański. Tu i ówdzie hodowany w ogrodach i na cmentarzach, przejściowo dziczejały, murawa przydrożna, 1/0 — Ołtarzew z-72.

Convolvulaceae — Powojowate

703. *Cuscuta europaea* L. — Kianianka europejska. Ap; *Senecion fluvialis*; eurazjatycki. Pasożyt na: *Agropyron repens*, *Cirsium arvense*, *Dactylis glomerata*, *Heracleum sphondylium* ssp. *flavescens*, *Impatiens noli-tangere*, *Lamium maculatum*, *Tanacetum vulgare*, *Urtica dioica*. Rów przydrożny, koło stawu, grobla rzeki, zarośla łąkowe, park. Rz., 6/0 — Bieniewice z-68; Bramki Ludne z-65; Józefów z-68; Kręciki; Ożarów Maz z-67; Sieraków (Kob., Now. WA 1921/1974); Walendów.
704. *Cuscuta epithymum* (L.) L. ssp. *epithymum* — Kianianka macierzankowa. Ap łąkowy; śródziemnomorski; *Nardo-Callunetea*. Zm.: v. *trifolii* (Babington) Beger — koniczynowa. Łąki, murawy przydrożne, groble, rowy, pola koniczyny. Rz., 15/0 — Bieliny z-68 v. *trifolii*; Kajetany; Nowa Wieś z-68; Owczarnia z-70; Pęcice z-68; Radonice z-68 v. *trifolii*; Rusiec z-68; Stara Wieś z-70; Urszulin; Wola Bieniewiecka z-68; Żabieniec z-68; Żbików; Żółwin z-70.
705. *Calystegia sepium* (L.) R. Br. ssp. *sepium* — Kielisznik zaroślowy. Ap łąkowy; *Convolvuletalia sepium*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie w parkach, koło stawów, w rowach, 82/4 — Józefów z-67; Płochocin z-66; Zaborów z-66. Lit. i herb.: Wiśniewski WA 1920; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.

706. *Calystegia silvatica* (Kit.) Griseb., (*C. silvatica* (Willd.) Roemer et Schulte) — Kielisznik leśny. Ep; śródziemnomorski. B.rz., 0/1 — Brwinów-Milanówek, wzdłuż nasypu kolejowego (Andrearczyk 1964, WA 1963).
707. *Convolvulus arvensis* L. — Powój polny. Ap; *Secalietea* reg., wieloobszarowy. Zm.: f. *auriculatus* Des. — uszkowaty; f. *hastifolius* Casp. — strzałkolistny; f. *oblongifolius* Murr. — długolistny. Posp. wyst. wszędzie na polach, murawach przydrożnych, rowach i różnych siedl. ruderalnych, 429/25 — Domaniew KRAM-F 1966; Ożarów Maz. KRAM-F 1968; Skorosze KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1888, WA 1887 rev. 1973 f. *hastifolius*; Zweigbaumówna 1916; Wiśniewski WA 1920; Zawidzka WA rok ? rev. 1973 f. *hastifolius*; Kob. WA 1925 rev. 1973 f. *hastifolius*; Jur. 1930; Andrearczyk 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *auriculatus*; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *oblongifolius*; Wójcik 1964, 1965; Durska 1965, WAM 1964; Podb. 1969.
708. *Ipomea purpurea* (L.) Roth — Wilec purpurowy. Erg; Ameryka tropik., w Europie hodowany od 1629 r. Dość często uprawiany w ogrodach, koło zabudowań i po płotach, gdzieśgdzie dziczyły, 8/0 — Babice, Czubin; Kaputy; Macierzysz; Ołtarzew; Ursus.

Hydrophyllaceae — Wodolistowate

709. *Phacelia tanacetifolia* Benth — Facelia wrotyczolistna. Erg; północnoamerykański, w Europie hodowany od 1915 r. Uprawiany i gdzieśgdzie dziczyły, cegielnisko, przydroża, nasypy kolejowe, rowy, pola, ugory, ogrody. Rz., 14/0 — Brwinów; Duchnice; Kanie; Młodki z-68; Opacz; Otrębusy; Ożarów Maz. z-65; Piotrkówek Wielki; Wąsy.

Boraginaceae — Szorstkoliściowe

710. *Buglossoides arvensis* (L.) I. M. Johnston ssp. *arvensis*, (*Lithospermum arvense* L.) — Buglossoides polny. Arch; *Secalietea*; śródziemnomorski. Częsty, głównie w zbożach, 51/13 — Babice z-72; Błonie z-68; Krakowiany z-68; Ożarów Maz. z-65; Parzniew z-69; Ursus z-68. Lit. i herb.: Zawidzka WA rok ?; Wiśniewski WA 1921; Jur. 1930; Andrearczyk 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965.
711. *Cerinthe minor* L. ssp. *minor* — Ośmiał mniejszy. Ap; eurazjatycki. B.rz., 1/1 — Lipków z-71 (Kob. 1930b); być może sta-

nowisko to było znane wcześniej — por. okolice Warszawy (Jastrzębowski in Rost. 1872; Łap. 1887).

712. *Echium vulgare* L. — Żmijowiec zwyczajny. Ap; *Onopordion acanthii*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Zm.: f. *albiflora* — białokwiatowa. Częsty, głównie na siedl. suchych — murawach przydrożnych, przydrożach, nasypach kolejowych, 95/17 — Gołaszew KRAM-F 1973; Kanie z-67; Krosna f. *albiflora*; Ożarów Maz. z-65. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Szna-bel WA 1908; Zweigbaumówna 1916; Jur. 1930; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Kośka LOD 1965; S. Riedel, R. Riedel LOD 1969.
713. *Pulmonaria obscura* Dumort. — Miodunka ćma. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae*; eurazjatycki. Lasy liściaste, grądy, zagłębienia międzywymowe, grodzisko, parki, cmentarze. Rz., 13/17 — Brwinów (Wiśniewski WA 1920 cor 1973 ex *P. officinalis* L.; Zawidzka WA 1927 cor 1973 ex *P. officinalis* L.); Ciechowąż (Kob. J. i R. 1957); obok Ciechowąża (Kob. 1930b); obok Łąk Strzeleckich; Łuże (Kob. 1930b); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Ożarów Maz. z-65 (Różycki LOD 1962); Pass z-70; Pocięcha (Kob. 1930b); Podkowa Leśna z-70, KRAM-F 1970 (? Garbowski, Jur. 1933; Roz. WA 1933 cor Pawłowski 1961 ex *P. angustifolia* L.); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Sieraków (Kob. WA 1923); pod Sierakowem (Kob. 1930b); obok Wywrotniej Góry; Zaborów Leśny z-72; Zamczysko z-70 (Kob. 1924, 1930b, WA 1923, WA 1925; Kob. J. i R. 1957).
714. *Pulmonaria angustifolia* L. — Miodunka wąskolistna. Gat. leśny; *Quercetalia pubescentis*; europejski. B. rz., 2/3 — Podkowa Leśna, (Kob. WA 1932); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Sieraków (Kob. WA 1924); koło Szymanówka z-70 (Now. 1972); Zaborów Leśny, las sosnowy na wydmach w rezerwacie, z-72.
715. *Symphytum officinale* L. ssp. *officinale* — Żywokost lekarski. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Zm.: f. *albiflorum* Schur. — białokwiatowa. Posp., zwłaszcza na łąkach wilgotnych, na brzegach wód, w rowach, 201/12 — Bieniewice KRAM-F 1968; Brwinówek f. *albiflorum*; Józefów f. *albiflorum*; Michałowice Wieś f. *albiflorum*, KRAM-F 1968; Ołtarzew z-65 f. *albiflorum*; Opacz Kolonia KRAM-F 1968; Opacz Mała KRAM-F 1968; Ożarów Maz. z-65, KRAM-F 1969, KRAM-F 1973; Pilaszków f. *albiflorum*, KRAM-F 1966; koło Roztoki z-70 f. *albi-*

- florum*; Żabieniec KRAM-F 1968; Żbików KRAM-F 1970. Lit. i herb.: Wiśniewski, WA 1920; Jur. 1930; Gągała 1964; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *albiflorum*; Durska 1965, WAM 1964; Hanke LOD 1969.
716. *Anchusa officinalis* L. — Farbownik lekarski. Arch; *Onopordion acanthii*; europejski. Częsty, głównie na suchych murawach i różnych siedl. ruderalnych, 76/18 — Babice z-66; Kanie z-67; Koczargi Stare KRAM-F 1969; Komorów z-68; Koszajec z-68; Krosna z-68. Lit i herb.: Anonim WA 1908; Trzebiński 1916a; Zawidzka WA rok ?; Kob. WA 1924; Jur. 1930; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Garbowski, Jur. 1933; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963.
717. *Anchusa arvensis* (L.) Bieb. ssp. *arvensis*, (*Lycopsis arvensis* L.) — Krzywoszyj polny. Arch; *Polygono-Chenopodietalia* reg.; śródziemnomorski. Murawy, pastwiska, łąki suche, nasypy kolejowe, miedze, ugory, zboża, uprawy okopowe, przydroża, rowy, gruzowiska, wysypiska. Dość rz., 25/11 — Babice; Bieniewice KRAM-F 1968; Gawartowa Wola; Gołaszew KRAM-F 1973; Kanie; Komorów z-78; Lipków; Łuszczew; Malichy (Gągała 1964); Młochów z-68; Mory (Jur. 1930; Garbowski, Jur. 1933); Nowiny; Ołtarzew; Otrębusy; Parzniew; Pęcice z-68; Pławy; Pruszków (Trzebiński 1916a; Majewski 1963); Pszczelin (Jur. 1930); Sieraków; Święcice z-66; Wiktorów; Wola Łuszczewska; Zaborówek; Żabieniec z-68.
718. *Borago officinalis* L. — Ogórecznik lekarski. Ergf; europejski. B. rz., hodowany i dziczyły, śmietniko, murawa, ogród, 3/1 — Duchnice z-68; Pszczelin (Sz n a b e l WA 1908); Radzików.
719. *Asperugo procumbens* L. — Lepczyca rozesłana. Arch; *Sisymbrio-Asperuginetum* lok.; eurazjatycki. Dość rz., głównie na siedl. ruderalnych, 37/3 — Blizne; Błonie; Bronisze; Duchnice; Józefów; Koczargi Nowe; Lubiczów; Mory (Jur. 1930); Ożarów Maz. z-69; Ożarówek; Płochocin z-66; Pszczelin (Jur. 1930); Ursus z-68; Ursus Szamoty; Wieruchów; Wiktorów; Zabrzeż Jawczyce; Zielonki; Żbików.
720. *Myosotis arvensis* (L.) Hill. ssp. *arvensis*, (*M. intermedia* Lk.) — Niezapominajka polna. Ap; *Secalietea* reg.; eurazjatycki. Częsty, głównie na polach, 165/20 — Bronisze z-68; Gołębki z-68; Kanie z-67; Kwirynów z-66; Lipków z-72; Ożarów Maz. z-65; Strzykuły z-66; Ursus Szamoty z-88. Lit. i herb.: Łap. 1888; Wiśniewski KRAM-F rok ?; Jur. 1930; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Golińska LOD 1958 cor 1972 ex *M. palustris* (L.) Nath.; Gągała 1964, WA 1963; Ru-

cińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965, 1968; Mączyńska, Fagasiewicz LOD rok ?; Majewski 1967; Sychowa 1971.

721. *Myosotis discolor* Pers. ssp. *discolor*, (*M. versicolor* (Pers.) Sm.) — Niezapominajka różnobarwna. Ap; *Thero-Airion* (?); subatlantycki. B.rz., 1/1 — koło Błonia, nad brzegiem rzeki Utraty, (Rost. 1872); Kanie.
722. *Myosotis stricta* Link ex Roemer et Schultes, (*M. micrantha* Pall.) — Niezapominajka piaskowa. Ap muraw piaskowych; *Sedo-Scleranthetea*; eurazjatycki. Czesty, glównie na polach, suchych murawach i wydmach, 89/15 — Bieliny z-69; Góra Kilianka z-70; Grądy z-70; Kanie z-68; Zaborów z-70; Żbików z-70. Lit. i herb.: Wiśniewski WA 1922; Kob. WA 1924 cor Sychowa ex *M. intermedia* Lk. WA 1925; Jur. 1930; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Roz. WA 1933; Gągała 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Sychowa 1971.
723. *Myosotis sylvatica* Ehrh. ex Hoffm. ssp. *sylvatica* — Niezapominajka leśna. Ap leśny; *Fagetalia sylvaticae*; borealny: Zm.: f. *lactea* Boennigh. — białokwiatowa; f. *micrantha* Fiori — drobna. Parki, ogrody, cmentarze. Rz., 11/1 — Bieliny z-69 f. *micrantha*; Błonie; Brwinów z-67 (Zawidzka WA rok ?; Sychowa 1971); Jawczyce; Lipków; Ożarów Maz. z-66; Pilaszków; Rozalin f. *lactea*; Strzykuły z-66 f. *lactea*.
724. *Myosotis laxa* Lehm. ssp. *caespitosa* (C. F. Schultz) Hyl ex Nordh., (*M. caespitosa* Schultz) — Niezapominajka darniowa. Ap nadwodny; *Phragmitetalia eurosibirica* reg.; subatlantycki. Dość rz., glównie na brzegach wód i podmokłych łąkach, 33/1 — (p. — st. publikowane Now. 1972) — Brwinów (Rucińska 1964); Chlebów p. z-68; Gołaszew; Izabelin; Jezioro p.; Klaudyn p. z-71; Koczargi Nowe; Koprki p. z-67; Kopytów p.; Łubiec p.; Łuże z-70 p., z-70 p., LOD 1970; Nadarzyn p.; Ołtarzew; Opacz p.; Paszków p.; Pęcice z-68; Płochocin p.; Rusiec; Rybno p.; Topolin z-66 p.; Ursus z-68 p.; Wola Bieniewiecka p.; Żbików p. z-68.
725. *Myosotis scorpioides* L., (*M. palustris* (L.) Nath.) — Niezapominajka błotna. Ap łąkowy; *Calthion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: f. *lancifolia* Beck. Posp., glównie na mokrych łąkach, brzegach wód, w rowach i lasach olszowych, 224/23 — Kopytów z-66; Topolin z-66. Lit. i herb.: Łap. 1882a, 1888; Anonim WA 1908 cor 1973 ex *M. silvatica*; Kob. 1930b; Rzewuski 1960; Gągała 1964; Kadzikiewicz LOD 1964;

Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1973 f. *lancifolia*, cor 1973 ex *M. arvensis* (L.) Hill.; Końska LOD 1965; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967; Podb. 1967, 1968.

726. *Myosotis sparsiflora* Mikan ex Pohl. — Niezapominajka skąpokwiatowa. Ap; eurazjatycki. Park, zarośla, groble dawnych stawów. B.rz., 4/1 — (p. = st. publikowane Now. 1972) — koło Klaudyna p.; Pass z-70 p.; Rochale z-70 p.; Zaborów z-70 p.; Zamczysko (Kob. 1930b).
727. *Lappula squarrosa* (Retz.) Dumort ssp. *squarrosa*, (*L. myosotis* M nch., *Echinosperrum lappula* L ehm.) — Lepnik zwyczajny. Arch; *Onopordion acanthii*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. B.rz., 0/1 — Brwinów (Zawidzka WA rok ? rev. Kotejowa 1962).
728. *Cynoglossum officinale* L. — Ostrzeń pospolity. Arch; *Onopordion acanthii*; eurazjatycki. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, zwłaszcza koło zabudowań, na murawach i przydrożach, 53/3 — Duchnice z-68; Gołaszew z-66; Józefów z-68; KRAM-F 1968; Lipków z-69; Ożarów Maz. z-66; Ursus z-67; Żbików z-69, KRAM-F 1970.

Verbenaceae — Werbenowate

729. *Verbena officinalis* L. — Werbena lekarska. Arch; *Onopordetalia acanthii* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. B.rz., 1/1 — Błonie (cmentarz) z-71; Zamczysko (Kob. WA 1923).

Callitrichaceae — Rzęślowate

- ? *Callitriche hermaphroditica* L., (*C. autumnalis* L.) — Rześl jesienna. (Łap. 1890, zapewne mylnie podany, ponieważ okaz zielnikowy WA 1884 został poprawiony przez Pawłowskiego, por. *C. hamulata* Kütz. ex Koch.).
730. *Callitriche cophocarpa* Sendtner, (*C. polymorpha* L ö n n r.) — Rześl długoszyjkowa. Ap wodny; *Potametalia*; eurazjatycki. Dość rz., chociaż miejscami występuje masowo, stawy, bajorka, rowy, miejsca bagniste w parkach i lasach olszowych, błota w sąsiedztwie wód, strumyk, 25/3 — Babice; Bramki Ludne; Brwinów Podb. 1967); Brwinówek z-70; Ciechowąż z-71; Domaniew z-66; Helenówek; Kanie z-67; Kopana z-70; Korfowe z-70; Krakowiany z-67; Michałowice Wieś z-68; Miłęczin z-67; Mościska z-66; Otrębusy; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963 cor 1974 ex *C. verna* L. em. L ö n n r.; Podb. 1967); Płochocin z-68; Podkowa Leśna; Pszczelin z-68; Sieraków z-70; Walendów; Zaborów Leśny z-71; Żabieniec z-71.

731. *Callitriche palustre* L. em. Schotsman, (*C. verna* L. em. Lön nr.) — Rzęśl wiosenna. Ap wodny; *Nymphaeion*; eurazjatycki. Zm.: f. *caespitosa* C. F. Schultz — darniowa; f. *minima* (L.), Beger — drobna. Rowy, miejsca podmokłe. B. rz., 4/0 — ? Brwinów (Rucińska 1964, por. *C. hamulata*); Góry z-71 f. *caespitosa*; Ławy z-71 f. *minima*; Łąki Strzeleckie z-70 f. *caespitosa*; Miłecin.
732. *Callitriche hamulata* Kütz. ex Koch — Rzęśl hakowata. Ap wodny; *Ranunculion fluitantis*; subatlantycki. Rowy melioracyjne, doły po wybranym torfie. B. rz., 1/3 — Brwinów (Rucińska WA 1963 cor 1974 ex *C. verna* L.; Podb. 1967); Pruszków (Łap. WA 1884 cor Pawłowski ex *C. autumnalis* L.); Wojcieszyn z-69.

Lamiaceae — Jasnotowate

733. *Ajuga genevensis* L. — Dąbrówka genewska. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; eurazjatycki. Zm.: v. *arida* (Fries) Briquet — zmarniała; v. *elation* (Fries) Briquet — wyniosła; v. *genevensis* S. Pawł. — zwykła; — f. *trifoliata* C. Sanio — trójlistkowa. Lasy i bory mieszane, parki, zarośla, wzgórze trawiaste, wąwozy. B. rz., 5/4 — Białe; pod Błoniem z-71 v. *arida*, v. *genevensis* f. *trifoliata*; Korfowe; Kostowiec z-69 v. *genevensis*; Podkowa Leśna (Kob. WA 1932 rev. 1974 v. *elatior*; Roz. WA 1932 rev. 1974 v. *genevensis*); pod Powązkami (Kob. 1930b); Sieraków (Kob. 1923 rev. 1974 v. *genevensis*); Szymanówek z-70 v. *genevensis*.
734. *Ajuga reptans* L. — Dąbrówka rozłogowa. Ap leśny; subatlantycko-śródziemnomorski. Zm.: cv. *Atropurpurea* (Multicolor) — pstra; v. *reptans* f. *reptans* — zwykła; — f. *albiflora* Zirpsi — białokwiatowa; — f. *rosea* Fiori — różowa. Częsty, głównie w lasach i parkach, 81/30 — Brwinów z-67 v. *reptans* f. *reptans*, cv. *Atropurpurea*; Faszczycze Stare z-68 v. *reptans* f. *reptans*; Gołąbki cv. *Atropurpurea*; Ożarów Maz. z-69 v. *reptans* f. *rosea*; Pass z-70 v. *reptans* f. *reptans*; Pociecha z-70; Pruszków cv. *Atropurpurea*; Rochale z-70; Zaborów Leśny z-70 v. *reptans* f. *reptans*; Żbików cv. *Atropurpurea*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. 1924, 1930b, 1934b, 1946a, WA 1922, WA 1923 cor 1974 ex *A. genevensis* L., — WA 1924 v. *reptans* f. *albiflora*, v. *reptans* f. *rosea*, WA 1925; Roz. WA 1933; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965.
735. *Teucrium scordium* L. ssp. *scordium* — Ożanka czosnkowa. Ap nadwodny; *Caricetum elatae* lok.; subatlantycko-śródziemnomor-

- ski. Częsty, głównie na brzegach wód i w rowach, 63/2 — Budy z-69; Ołtarzew z-67; Opacz Mała z-68; Umiastów z-66; Urzut z-68; Wola Łuszczewska z-70. Lit. i herb.: Zawidzka WA 1926 *cor* Pawłowski 1964 *ex* T. *botrys* L.; Andrearczyk WA 1963; Grzybek 1969.
736. *Scutellaria galericulata* L. — Tarczycza pospolita. Ap nadwodny; *Magnocaricion*; eurazjatycki. Częsty, głównie na brzegach wód, mokradłach, zaroślach podmokłych i lasach olszowych, 114/25 — Moszna Parcele z-68; Ożarów Maz. z-65; Parzniew z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Wiśniewski WA 1920; Zawidzka WA 1926; Kob. 1930b, WA rok ?, WA 1922, WA 1923; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965.
737. *Scutellaria hastifolia* L. — Tarczycza oszczepolistna. Ap; *Molinietalia*; eurazjatycko-śródziemnomorski. B. rz., zagrożony, 0/1 — Podkowa Leśna; park (Roz. WA 1933).
738. *Melittis melissophyllum* L. *ssp. melissophyllum* — Miodownik melisowaty. Gat. leśny; *Quercetalia pubescentis*; śr.europejski. Zm.: *v. sarmatica* (Klok.) Soó *et* Borsos. Lasy, parki. B. rz., 1/7 — Gać Zaborowska (Kob. 1930b, WA 1923 *rev.* 1974 *v. sarmatica*); las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 *rev.* 1974 *v. sarmatica*); Pociecha (Kob. 1930b); Podkowa Leśna z-70 *v. sarmatica* (Roz. WA 1933 *rev.* 1974 *v. sarmatica*); Sieraków (Kob. 1923 *rev.* 1974 *v. sarmatica*); pod Sierakowem (Kob. 1930b).
739. *Galeopsis ladanum* L. — Poziewnik polny. Ap; *Thlaspietea rotundifolii*; subarktyczno-śródziemnomorski. Dość rz., głównie na polach, 23/12 — Błonie; Brwinów (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Zawidzka WA 1925); Cholewy; Domaniew z-66; Hornówek z-69; Kempin (Kob. WA 1922); Łuszczew; las młochowski (Łap. 1888); Mory (Jur. 1930); Nadarzyn; Nowiny; Odrzywół; Ołtarzew-Ożarów Maz. (Różycki LOD 1962); Opaleń; Owczarnia; Parzniew z-68; Pławy z-68; Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Polesie; Pszczelin (Jur. 1930); Sieraków (Kob. WA 1924); Terenia; Żabieniec.
740. *Galeopsis angustifolia* (Ehrh.) Hoffm. — Poziewnik wąskolistny. Arch; *Thlaspietea rotundifolii* *reg.*; śródziemnomorski. B. rz., 1/0 — Ożarów Maz., torowiska w pobliżu stacji kolejowej, z-72.
741. *Galeopsis speciosa* Miller, (*G. versicolor* Curt.) — Poziewnik pstry. Ap zaroślowy i leśny; eurazjatycki. Lasy olszowe, parki, zarośla, brzegi stawów, rowy, ogród. Rz., 14/5 — Bieniewice; Bram-

- ki Ludne; Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963; Wiśniewski WA 1920); Góry; Józefów z-67; Kanie; Komorów z-68; Krakowiany; Nowiny; Parzniew z-68; Pęcice Małe; Pruszków (Makowska LOD 1956); Pszczelin (Durska 1965, WAM 1964); Urszulin z-70; Wola Krakowiańska z-68.
742. *Galeopsis pubescens* Besser — Poziwienik miękkowłosy. Ap zaroślowy i leśny; *Onopordetalia acanthii* reg.; śr.europejski. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, na polach i w zaroślach, 97/13 — Babice z-71; Komorów z-68; Młochów z-68; Ożarów Maz. z-65; Wojcieszyn z-69. Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. WA 1922; Roz. WA 1933; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Riedel LOD 1969.
743. *Galeopsis tetrahit* L. — Poziwienik szorstki. Ap zaroślowy; eurazjatycki. Zm.: f. *alba* — białokwiatowa. Częsty, głównie w lasach, na polach i siedl. ruderalnych, 117/11 — Bronisze z-68; Domaniew KRAM-F 1966; Kopana z-70; Krosna f. *alba*; las młochowski KRAM-F 1967; Nowa Wieś z-68; Ożarów z-68; Szamoty z-68; Żabieniec z-68 f. *alba*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Jur. 1930; Andrearczyk 1964; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964.
744. *Galeopsis bifida* Boenn. — Poziwienik dwudzielny. Ap; *Secalietea* reg.; europejski. Pola, groble, zarośla nadrzeczne, parki, lasy olszowe, las mieszany. Rz., 9/2 — Bieliny z-68; Chojak z-68; Grabina (Wójcik 1964, 1965); Krosna z-67; Łubiec (Majewski 1967); Nowiny z-71; Opacz Kolonia z-68; Opaleń z-70; Pęcice Małe; Wolica z-67; Żółwin z-70.
745. *Lamium maculatum* L. — Jasnota plamista. Ap leśny; *Alno-Padion* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Lasy olszowe, parki, zarośla, groble, brzegi stawów, rowy. Rz., 13/5 — Babia Łąka; Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963 cor 1974 ex *L. purpureum* L.); Grudów; Józefów; Michałowice; Pass; między Pocięgą a Sierakowem (Kob. 1930b); Pruszków z-69, z-66; Sieraków (Kob. WA 1921); Wawrzyszew; Zaborów z-70, z-66; Żbików.
746. *Lamium album* L. — Jasnota biała. Arch; *Eu-Arction*; eurazjatycki. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, 166/6 — Faszczycze Stare z-68; Ożarów Maz. z-65, KRAM-F 1968; Szamoty z-68; Żabieniec KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Roz. WA 1933; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.
747. *Lamium purpureum* L. — Jasnota purpurowa. Arch; *Eu-Polygono-Chenopodion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na polach i siedl. ruderalnych, 151/9 — Lipków z-68; Ożarów Maz.

z-65, KRAM-F 1968; Ursus z-68; Wąsy KRAM-F 1966. Lit.:
Zweigbaumówna 1916; Jur. 1930; ? Rucińska 1964.

748. *Lamium amplexicaule* L. ssp. *amplexicaule* — Jasnota różowa. Arch; *Panico-Setarion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na polach, przydrożach i w ogrodach, 88/14 — Ożarów Maz. z-65; Strzykuły z-66; Żbików z-68. Lit. i herb.: Jur. 1930; Gągała 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965.
749. *Lamiastrum galeobdolon* (L.) Ehrend. et Polatschek ssp. *galeobdolon*, (*Galeobdolon luteum* Huds) — Gajowiec żółty. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae*; subatlantycko-śródziemnomorski. Dość rz., w lasach liściastych miejscami występuje w znacznych ilościach, 26/23 — Bramki Ludne; Brwinów (Wiśniewski WA 1920; Rucińska 1964, WA 1963); Budy; Ciechowąż; obok Ciechowęża (Kob. 1930b); Debły; Faszczycze Stare z-68; Góra Kilianka; Grabina; Józefów z-67; Korfowe; Łąki Strzeleckie (Kob. 1930b); Łuże (Kob. 1930b); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Ożarów Maz.; Pass z-70; Pociecha (Kob. 1930b); Podkowa Leśna (Roz. WA 1934); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Rozalin; Roztoka; Sieraków (Kob. WA 1925; Majewski KRAM-F 1966); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Truskaw; Wywrotnia Góra (Kob. 1930b); Zaborów Leśny; Zamczysko (Kob. 1924, 1930b, 1946a, WA 1923, WA 1925; Kob. J. i R. 1957); Żółwin.
750. *Leonurus cardiaca* L. — Serdecznik pospolity. Arch; *Eu-Arction* zwłaszcza *Leonuro-Arctietum tomentosi*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, 128/2 — Bąki z-68; Milanówek z-67; Ożarów Maz. z-65; Pruszków KRAM-F 1969. Lit. i herb.: Gągała 1964, WA 1963; Hanke LOD 1969.
751. *Ballota nigra* L. ssp. *nigra* — Mierzница czarna. Arch; *Eu-Arction*; śródziemnomorsko-subatlantycki. Zm.: f. *leucantha* Beck — białokwiatowa. Posp., na siedl. ruderalnych, 259/8 — Bronisze z-68; Gąsin KRAM-F 1968; Kajetany f. *leucantha*; Nowogórna Wieś f. *leucantha* z-70; Ożarów Maz. z-68; Pęcice KRAM-F 1968; Podkowa Leśna z-70; Sokołów KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Zawidzka WA rok ? cor 1974 f. *leucantha ex Lamium album* L.; Kob. WA 1922; Jur. 1930; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964.
752. *Betonica officinalis* L. — Bukwica zwyczajna. Ap łąkowy; *Molinietalia* reg.; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Dość rz., głównie w lasach liściastych i na łąkach, 39/8 — Białe; Bieliny; Bramki Ludne; Brwinów (Łap. 1888; Rucińska 1964, WA 1963); Chojak; Debły; Góra Kilianka; Grabina; Grabów; Janów; Józ-

fów; Kanie z-67; Kempin (Łap. 1888); Klaudyn; Komorów; Kopana; Korfowe; Łąki Strzeleckie; Łuże; las młochowski (Łap. 1888); Nadarzyn; Paszków z-68; Podkowa Leśna; Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Popówek; Pszczelin; Roztoka; Sieraków (Kob. WA 1925); Stara Wieś z-70; Szymanówek; Truskaw (Kob. WA 1924); Urzut; Wólka; Zamczysko; Żółwin.

753. *Stachys sylvatica* L. — Czyściec leśny. Gat. leśny; *Alno-Padion*; eurazjatycki. Lasy liściaste, grądy, łęgi, parki, zarośla nadrzeczne, ogrody. Rz., 10/7 — Brwinów (Zawidzka WA rok ?); Faszczycze Stare; Kopana z-71; Ożarów Maz. z-65, KRAM-F 1968; Pass; Pęcice, po lewej stronie Utraty, (Gągała 1964); Pęcice Małe z-68; Podkowa Leśna z-70 (Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Roz. WA 1933; Durska 1965, WAM 1964); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Rozalin z-71.
754. *Stachys palustris* L. — Czyściec błotny. Ap łąkowy i nadwodny; *Filipendulo-Petasion*; holarktyczny. Zm.: *v. palustris* Zarzycki — błotna; *v. segetum* (Hagen) Schweigg — polna. Częsty, głównie na brzegach wód, mokradłach i w lasach olszowych *v. palustris*) oraz na polach (*v. segetum*). 184/30 — Bieliny z-68 *v. palustris*; Błonie KRAM-F 1968; Budy KRAM-F 1969; Gołaszew z-66 *v. segetum*; Krakowiany z-67 *v. palustris*; Krosna z-67 *v. palustris*; Orły z-67 *v. segetum*; Ożarów Maz. z-66 *v. palustris*; Paszków z-68 *v. palustris*; Żbików z-68 *v. palustris*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Zawidzka WA rok ? cor 1974 *ex Betonica officinalis* L.: Jur. 1930; Kob. 1930b, WA 1923 rev. 1974 *v. segetum*, WA 1925; Roz. WA 1933; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Traczyk H. i T. 1965; Majewski KRAM-F 1966.
755. *Stachys recta* L. ssp. *recta* — Czyściec prosty. Ap muraw ksero-termicznych; *Festuco-Brometea*; śródziemnomorski. Lasy sosnowe. B. rz., 1/5 — Brwinów, Kempin i las młochowski (Łap. 1888); Łuże (Kob. WA 1924 cor 1974 *ex S. palustris* L.); Milanówek (Wiśniewski WA rok ?); Zaborów z-71.
756. *Stachys annua* (L.) L. — Czyściec roczny. Arch; *Caucalidion lap-pulae*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Zboża, ścierniska, uprawy okopowe, nasyp i tory kolejowe. Rz., 13/4 — Błonie z-68 (Wójcik 1964, 1965); Borzęcin Duży z-69; Bramki Ukazowe z-68; Dębówka; Gawartowa Wola z-70; Gołaszew; Kaputy z-67; Kopana z-70; Ożarów Maz. (Wójcik 1964); między Ożarowem Maz. a Płochocinem (Wójcik 1961); Płochocin (Wójcik 1964); Radzików z-71; Strzykuły z-71; Urszulin; Wojcieszyn.

757. *Nepeta cataria* L. — Kocimiętka właściwa. Arch; *Onopordetalia acanthii*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Dość rz., głównie na przychaciach, przypłociach i przydrożach, 31/6 — Babice, Białuty; Duchnice; Gawartowa Wola; Janów; Kajetany; Kaputy; Komorów z-68; Koszajec; Latchorzew z-71; Lubiczów; Michałowice; Mory (Jur. 1930); Moszna z-68; Ołtarzew; Opacz; Ożarów Maz. z-65; Ożarówek z-68; Pęcice z-68; Piotrkówek Wielki; Pławy; Płochocin; Pogroszew z-67; Pruszków z-68; Pszczelin (Jur. 1930); Radzików; Reguły; Sokołów z-68; Wola Bieniewiecka; Wola Krakowińska.
758. *Glechoma hederacea* L. — Bluszcz kurdybanek. Ap leśny; eurazjatycki. Zm.: f. *rosea* — różowa. Posp., głównie w lasach, parkach i ogrodach, 215/18 — Duchnice z-69; Kopana z-71 f. *rosea*, KRAM-F 1970; Lipków z-68; Młochów z-69; Ożarów Maz. z-65, KRAM-F 1969; Pilaszków z-67, KRAM-F 1966; Płochocin KRAM-F 1970; Pruszków KRAM-F 1969; Skorosze z-68; Szamoty z-68; Wolica z-67; Żbików z-70. Lit. i herb.: Kob. WA 1922, WA 1923; Jur. 1930; Garbowski, Jur. 1933; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967.
759. *Dracocephalum thymiflorum* L. — Pszczelnik macierzankowaty. Ep; eurazjatycki. B. rz., 0/1 — Płochocin-Błonie, nasyp kolejowy, (Andrearczyk 1964, WA 1963).
760. *Prunella grandiflora* (L.) Scholler ssp. *grandiflora* — Głowienka wielkokwiatowa. Gat. muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; eurazjatycki. Wydmy, zagłębienia międzywydmowe, las, B. rz., 0/4 — Grabina (Kob. WA 1922); pod Lesznem (Kob. 1930b); Łuże (Kob. WA 1924, WA 1925); Nadłuże (Kob. 1930b, 1934b).
761. *Prunella vulgaris* L. — Głowienka pospolita. Ap łąkowy; *Polygonion avicularis*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: f. *leucantha* Schur — białokwiatowa. Posp., głównie na pastwiskach, łąkach, murawach i w rowach, 359/19 — Bramki Ukazowe z-68 f. *leucantha*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Sznabel WA 1908; Wiśniewski WA 1920; Kob. 1930b, f. *leucantha*, WA 1924; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965; Hanke LOD 1969.
762. *Acinos arvensis* (Lam.) Dandy, (*Calamintha acinos* (L.) Clairv.) — Czyścica drobnokwiatowa. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Suche

łąki, murawy, nasypy, torowiska, rowy przydrożne, zarośla, wydmy zalesione. Dość rz., 22/8 — Błonie; pod Błoniem; Brwinów (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Zawidzka WA rok ?); Gać Zaborowska (Kob. WA 1923); Gołaszew; Góra Kilianka z-70 (Kob. WA 1922); Grabina (Kob. WA 1922); Jawczyce z-68; Józefów; Kanie z-67; Kempin (Łap. 1888); Korfowe; Krosna; las młochowski (Łap. 1888); Mogiła Powstańców; Ołtarzew; Ożarów Maz.; Płochocin z-66; Podkowa Leśna; Roztoka; Sieraków; Ursus Szamoty z-68; Zaborów; Zamczysko (Kob. WA 1926).

763. *Clinopodium vulgare* L. ssp. *vulgare*, (*Calamintha vulgaris* (L.) Druce) — Klinopodium pospolite. Ap leśny; *Origanetalia*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Dość rz., głównie na brzegach lasów i na wydmach zalesionych, 22/11 — Brwinów (Łap. 1888); Chojak; Ciechowąż; Faszczycze Stare; Grabina z-70; Grabów; Kempin (Łap. 1888); Komorów z-68; Kopana; Krakowiany; Młochów z-68; las młochowski z-67 (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887); Nadarzyn z-67; Ożarów Maz. z-65; Pławy; Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Roztoka (Kob. J. i R. 1957); pod Roztoką (Kob. 1930b); Sieraków (Kob. 1930b); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Zamczysko (Kob. WA 1923, WA 1924).
764. *Origanum vulgare* L. — Lebiodka pospolita. Ap; *Origanetalia*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Dąbrowy, brzegi lasów, wydmy zalesione, parki, zarośla. Rz., 7/7 — Brwinów (Łap. 1888; Anonim WA rok ? cor 1974 ex *O. majorana*); Kempin (Łap. 1888); pod Lubcem (Kob. WA 1922); las młochowski (Łap. 1888, WA 1887; Łap., Pławińska WA 1887); Owczarnia; Podkowa Leśna z-70 (Roz. WA 1933); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Roztoka z-70; Sieraków z-70; Żółwin z-70.
765. *Thymus glabrescens* Willd. ssp. *glabrescens* — Macierzanka nagolistna. Ap; *Festucetalia valesiacae*; eurazjatycki. Zm.: *v. serpens* (Opiz) Ronn; *v. subserpens* Ronn.; *v. urumovii* (Vel.) Ronn. Lasy sosnowe, murawy. Rz., 6/0 — Grabina z-70 *v. subserpens*, *v. urumovii*; Komorów z-68 *v. serpens*; Kostowiec z-67 *v. urumovii*; las młochowski z-67 *v. urumovii*; Rozalin z-67 *v. urumovii*; Zaborów z-67.
766. *Thymus pulegioides* L., (*Th. ovatus* Mill.) — Macierzanka zwyczajna. Ap muraw kserotermicznych; *Thero-Airion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. caudatus* (Wimm. et Gr.) Ronn.; *v. chamaedrys* (Fr.) Ronn. — ożankowa; *v. janczewskianus* Sieber — Janczewskiego; *v. ovatus* (Mill.) Ronn. — jajo-

listna; *v. sylvestris* (Schreb) Ronn. — leśna. Częsty, głównie na łąkach, murawach, skarpach, rowów, 58/10 — pod Górą Kilianką z-70 *v. chamaedrys*; Kanie z-67 *v. ovatus*; Pęcice z-66; Stara Wieś z-70 *v. sylvestris*; Strzeniówka z-67 *v. caudatus*. Lit. i herb.: Zawidzka WA 1916 cor Pawłowski 1965 *v. ovatus ex Th. serpyllum* (L.) Borb.; Wiśniewski WA 1920 cor Sieber 1927 *v. janczewskianus ex Th. serpyllum* L.; Kob. 1930b, WA 1923 rev. Pawłowski 1964 *v. caudatus*; Andrearczyk 1964; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. ovatus*; Hanke LOD 1969.

767. *Thymus serpyllum* L. ssp. *serpyllum*, (*Th. angustifolius* Fritsch) — Macierzanka piaskowa. Ap wydmy i muraw piaskowych; *Festuco-Sedetalia*; europejski. Zm.: *v. ericoides* W. et Gr. — wrzosowata; *v. lineatus* Endl. — wąskolistna; *v. rigidiformis* (Łyka pro f.) Pawł.; *v. rigidus* W. et Gr. — tęga; f. *leucantha* — białokwiatowa. Częsty, lecz tylko na wydmach i w lasach sosnowych zwłaszcza w obrębie P.K., 90/27 — Góra Kilianka z-70; Kanie z-67; Laski z-66 *v. ericoides*; Ławy z-71; Łuże z-70 *v. rigidus*; Mariew KRAM-F 1969; Paszków z-68 *v. lineatus*; Podkowa Leśna z-70 *v. ericoides*; Szymanówek f. *leucantha*; Truskaw z-69, *v. ericoides*. Lit., herb.: Łap. 1882a, 1888; Trzebiński 1916b; Kob. 1930b, WA 1922 rev. Pawłowski 1965 *v. ericoides* i *v. lineatus*, *v. rigidiformis*, *v. rigidus*, WA 1923 rev. 1974 *v. rigidus*; Roz. WA 1932 rev. Pawłowski 1965 *v. lineatus*; Kob., Zanowa WA 1952 rev. Pawłowski 1965 *v. lineatus*; Rzewuski 1960; Traczyk H. i T. 1965; Rudnicka-Jezińska 1969.
768. *Lycopus europaeus* L. — Karbienieć pospolity. Ap nadwodny; *Alnion glutinosae*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Posp., głównie na brzegach wód, w rowach i lasach olszowych, 303/26. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Zawidzka WA rok ?; Wiśniewski WA rok ?; Kob. 1930b, WA 1922, WA 1925; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1964; Traczyk H. i T. 1965; Majewski KRAM-F 1966; Podb. 1967, 1968, 1969.
769. *Mentha arvensis* L. — Mięta polna. Ap nadwodny; *Secalietea* reg.; eurazjatycki. Zm.: *v. austriaca* (J.) Topitz — austriacka; *v. parietariifolia* J. Becker — parietariolistna. Posp., głównie na polach, siedl. ruderalnych, na łąkach, w rowach i zaroślach, 386/33 — Budy KRAM-F 1969; Daniewice KRAM-F 1968; Mariew KRAM-F 1969; Pruszków Ostoja KRAM-F 1968; Wolskie z-67 *v. austriaca*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Wiśniewski WA 1920; Kob. WA

- 1922 rev. 1974 *v. austriaca*, WA 1923 rev. 1974 *v. austriaca*, *v. parietariifolia*, WA 1923, WA 1924 rev. 1974 *v. parietariifolia*, WA 1925 rev. 1974 *v. austriaca*; Jur. 1930; Roz. WA 1933 rev. 1974 *v. austriaca*; Gągała WA 1963 cor 1974 *v. austriaca ex M. verticillata* L.; Rucińska 1964, WA 1963 cor 1974 *v. austriaca ex M. verticillata*, *v. parietariifolia ex M. verticillata*; Wójcik 1964, 1965; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967; Podb. 1968.
770. *Mentha x verticillata* L. — Mięta okrągowa. Mieszaniec *M. aquatica x arvensis*; Ap nadwodny; europejski. Częsty, głównie na brzegach wód, w rowach i zaroślach, 75/8 — Bronisze z-68; Dębówka z-68, KRAM-F 1968; Gołębki z-68; Kajetany z-71; Kaputy z-67; Komorów KRAM-F 1968; Kopana KRAM-F 1970; Ożarów Maz. z-67, KRAM-F 1966; Płochocin z-66. Lit. i herb.: Kob. WA 1923 cor 1974 *ex M. aquatica* L.; Gągała 1964; Rucińska 1964.
771. *Mentha aquatica* L. — Mięta wodna. Ap nadwodny; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. aquatica* T. Tacik; *v. calaminthifolia* Vis.; *v. lobeliana* J. Becker. Częsty, głównie na brzegach wód i w rowach, 123/12 — Milanówek KRAM-F 1967; Ożarów Maz. z-67, *v. aquatica*; Pilaszków KRAM-F 1966; Pogroszew KRAM-F 1967; Wolica z-67 *v. lobeliana*. Lit. i herb.: Kob. 1930b, WA 1922 rev. 1974 *v. aquatica*; Roz. WA 1933 cor 1974 *v. calaminthifolia ex M. arvensis* L.; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. calaminthifolia*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. calaminthifolia*; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967.
772. *Mentha x piperita nm. citrata* (Eherh.) Bowin — Mięta pieprzowa. Mieszaniec *M. aquatica x spicata*, znany w Anglii od XVII w.; Ergf; uprawiany w Europie oraz w Ameryce Pn. i Pd. B. rz., 1/0 — Latchorzew, przypłocie, z-71.
773. *Mentha longifolia* (L.) Hudson em. Harley, (*M. silvestris* L.) — Mięta długolistna. Ap nadwodny; Filipendulo-Petasition reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. grandis* (Wimm. et Grab.) T. Tacik; *v. hapalophylla* (Briq.) T. Tacik; *v. longifolia* T. Tacik f. *logifolia*; *v. sordida* (Wimm. et Grab.) T. Tacik. Częsty, głównie w rowach, przypłociach i na wilgotnych łąkach i pastwiskach, 74/3 — Babice z-71, *v. longifolia* f. *longifolia*; Kaputy z-67, *v. sordida*; Pławy z-68 *v. hapalophylla*, KRAM-F 1967; Pogroszew z-66, z-67, *v. sordida*; Radzików z-71 *v. grandis*; Rusiec z-68 *v. longifolia* f. *longifolia*; Sokołów z-68, *v. sordida*; Strzeniówka z-67 *v. longifolia* f. *longifolia*; Ursus z-67,

v. longifolia f. *longifolia*, z-68 *v. sordida*; Walendów z-67 *v. hapalophylla*; Wąsy KRAM-F 1966. Lit. i herb.: K o b. WA 1922 rev. 1974 *v. longifolia* f. *longifolia*; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. longifolia* f. *longifolia*.

774. *Salvia pratensis* L. — Szałwia łąkowa. Ap murawy; *Festuco-Brometea*; śr.europejski. Wydmy, lasy mieszane, nasyp kolejowy. B. rz., 4/4 — Góra Kilianka (K o b. 1930b); Grabina z-70; Milanówek — Jaktorów (Andrearczyk WA 1963); Sieraków z-71 (K o b. 1930b, WA 1923); pod Sierakowem (K o b e n d z i n a 1966); Szymanówek z-70.
775. *Salvia nemorosa* L. ssp. *nemorosa*, (*S. sylvestris* auct. non L.) — Szałwia gajowa. Gat. muraw kserotermicznych; *Festucetalia valesiacae*; eurazjatycki. B. rz., 1/0 — Góra Kilianka (K o b. 1930b (?), WA 1922 cor 1974 ex *S. sylvestris* L.); Roztoka z-70, wydmy zaloszone w rezerwacie leśnym.
? *Salvia* x *sylvestris* L. — Szałwia leśna. (K o b. 1930b — notę tę należy zapewne odnieść do gat. poprzedniego, na co wskazuje także materiał zielnikowy WA).
776. *Salvia verticillata* L. — Szałwia okregowa. Ap muraw kserotermicznych; *Festucetalia valesiacae*; eurazjatycko-śródziemnomorski. B. rz., 1/0 — Ożarów Maz., zbocza rowu za parkiem ołtarzewskim, murawy i zarośla przyległe do parku, z-67.
777. *Elsholtzia ciliata* (Thunb.) Hyl., (*E. cristata* Willd.) — Marzymięta, Elszolcja orzęsiona. Ep; *Onopordetalia acanthii* reg.; eurazjatycki. B. rz., 1/0 — Gawartowa Wola, przydroże z-70.

Solanaceae — Psiankowate

778. *Nicandra physaloides* (L.) Gaertner — Nikandra miechunkowa. Erg; *Chenopodietum ruderales* lok.; południowoamerykański. Ogród (zdziczały), przypłocia. B. rz., 2/2 — Kostowiec z-68; Mory; Pszczelin (Jur. 1930).
779. *Lycium barbarum* L., (*L. halimifolium* Mill.) — Kolcowój szkarłatny. Arch; *Anthriscum-Lycietum* lok.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych — przydroża, płoty, koło zabudowań, 126/1 — Domaniew z-66; Ołtarzew z-65; Ożarów z-68. Herb.: Kamiński WA 1875.
780. *Hyoscyamus niger* L. — Lulek czarny. Arch; *Sisymbrium*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Przychacia, rumowiska, wysypiska, śmietniska, przydroża, nasypy, cmentarze, zboże, ogródki. Rz., 19/7 — Babice; Błonie z-71; w okolicy Błonia (K o b. 1930b); Brwinów

- (Zawidzka WA 1925); Dębówka; Gołaszew; Józefów z-68; Kajetany; Mory (Jur. 1930); Ołtarzew z-68; Ożarów Maz.; Pęcice; Pszczelin (Jur. 1930); Radzików; Sokołów z-68; Szamoty (Wiśniewski WA 1919); Żabieniec z-71.
781. *Physalis alkekengi* L. — Miechunka rozdęta. Erg; *Populetaia albae* reg.; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Gdzieniegdzie hodowany i zdziczały — ogrody, płoty, przydroża. Rz., 8/0 — Kanie; Koszajec z-68; Ołtarzew z-68; Ożarów Maz. z-71.
782. *Solanum nigrum* L. ssp. *nigrum* — Psianka czarna. Arch; *Chenopodietea*; wieloobszarowy. Częsty, głównie na polach i na siedl. ruderalnych, 104/8 — Milanówek z-67; Ożarów Maz. z-66. Lit. i herb.: Rost 1872; Kob. WA 1923, WA 1924; Jur. 1930; Roz. WA 1933.
783. *Solanum dulcamara* L. — Psianka słodkogórz. Ap leśny; *Alnion glutinosae*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: f. *persicum* Willd. Częsty, głównie w lasach olszowych i na brzegach wód, 110/20 — Bąki z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zawidzka WA 1926 rev. 1974 f. *persicum*; Kob. 1930b; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Hanke LOD 1969.
784. *Solanum tuberosum* L. — Ziemniak. Ergf; południowoamerykański; uprawiany w Europie od 1560 r. Uprawiany na polach i w ogrodach oraz często zdziczały, 51/8 — Pęcice z-68. Lit.: Trzebiński 1916a, 1918a, 1918b; Garbowski, Jur. 1933; Góraczkowski 1933.
785. *Lycopersicum esculentum* Miller, (*Solanum lycopersicum* L.) — Pomidor. Ergf; południowoamerykański; uprawiany w Europie od 1596 r. Często uprawiany oraz tu i ówdzie zdziczały, 15/11 — Babice; Błonie (Garbowski, Jur. 1933); Dębówka; Gołębki (Garbowski, Jur. 1933); Komorów, Kopytów; Malichy, Michałowice; Milanówek z-67 (Garbowski, Jur. 1933); Mory (Trzebiński 1918b; Garbowski, Jur. 1933); Ołtarzew; Opacz Mała; Płochocin (Garbowski, Jur. 1933); Podkowa Leśna; Pszczelin (Trzebiński 1916a; Garbowski, Jur. 1933); Radzików; Skorosze (Garbowski, Jur. 1933); Turczyk (Trzebiński 1916a); Umiastów; Wiktorów; Żbików (Trzebiński 1916a).
786. *Datura stramonium* L. — Bieleń dziedzierzawa. Ep; *Sisymbrium*; północnoamerykański, w Europie zadomowiony od 1577 r. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, koło zabudowań i na przydrożach oraz w uprawach okopowych, 99/7 — Milanówek z-67; Pilaszków

z-66. Lit. i herb.: Zawidzka WA 1927; Jur. 1930; Brandt in Kob. 1930b; Riedel LOD 1969.

787. *Nicotiana rustica* L. — Tytoń bakun. Ergf; amerykański (Meksyk). Zdziżały — ogrody, koło zabudowań. B.rz., 3/0 — Ożarów Maz. z-74. Radzików.

Scrophulariaceae — Trędownikowate

788. *Gratiola officinalis* L. — Konitrut błotny. Ap łąkowy; *Molinietalia*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. B.rz., 1/1 — Milanówek, łąka z-67, z-68; Wilków (Kob., Zanowa 1952; Kob., Zanowa, Żuk WA 1952).
789. *Limosella aquatica* L. — Namulnik brzegowy. Ap nadwodny; *Nanocyperion flavescentis*. Zm.: f. *tenuifolia* (Hoffaun) Fiek — wąskolistna. B.rz., 1/0 — Nadarzyn, murawa w obniżeniu terenowym koło zabudowań, z-71 f. *tenuifolia*.
790. *Verbascum phoeniceum* L. — Dziewanna fioletowa. Ap muraw kserotermicznych; *Festucetalia valesiacae*; eurazjatycki. B.rz., 0/1 — pod Powązkami, wąwóz (Kob. 1930b).
791. *Verbascum phlomoides* L. — Dziewanna kutnerowata. Ap; *Onopordion acanthii*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Wydmy, pastwiska, murawy, nasypy, torowiska, ugory, przydroża, cmentarz, parki, las sosnowy. Dość rz., 25/7 — Babice z-71; Błonie; Brwinów (Zawidzka WA rok ?); Góry; Julinek; Kajetany z-71; Kopana z-70; Kostowiec; Łubiec Kolonia; Łuże z-70; Mory (Jur. 1930); Nadarzyn; Nowiny; Owczarnia; ? pod Pęciami (Gągała 1964); Pęcice Małe z-68; Płochocin — Błonie (Andrearczyk 1963); Pszczelin (Jur. 1930); Radzików; Urszulin; Wiktorów; Zaborów; Żbików.
792. *Verbascum densiflorum* Bertol., (*V. thapsiforme* Schrad.) — Dziewanna wielkokwiatowa. Ap; *Onopordion acanthii*; europejski. Częsty, głównie na suchych murawach i siedl. ruderalnych, 89/6 — Białe z-70; Chlebów z-68; Kostowiec z-67; Opaleń z-70; Pęcice z-68; Pruszków z-68; Żbików z-68. Lit. i herb.: Kob. WA 1923; Jur. 1930; Gągała WA 1963 cor 1974 ex *V. phlomoides* L.
793. *Verbascum thapsus* L. ssp. *thapsus* — Dziewanna drobnokwiatowa. Ap; *Epilobietalia angustifolii* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. B.rz., 0/1 — okolice Warszawy po Ołtarzew, wydmy (Łap. 1882a).
794. *Verbascum lychnitis* L. — Dziewanna firletkowa. Gat. muraw kserotermicznych; *Origanetalia* (?); śródziemnomorsko-subatlantycki. B.rz., 0/1 — Góra Kilianka (Kob. 1930b, WA 1923).

795. *Verbascum austriacum* Schott ex Roemer et Schultes — Dziewanna austriacka. Ap muraw kserotermicznych; *Festucetalia valesiacae*; śr.europejski. B.rz. — zapewne zawleczony, 1/0 — Kajetany, przydroże z-71.
796. *Verbascum nigrum* L. ssp. *nigrum* — Dziewanna pospolita. Ap żwirowisk nadrzecznych i muraw kserotermicznych; *Epilobion angustifolii*; subatlantycko-śródziemnomorski. Dość rz., głównie w lasach i na wydmach zalesionych w P.K., 44/10 — Bieliny; Brwinów (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Wiśniewski WA 1920; Zawidzka WA 1925 cor 1974 ex *V. blattaria* L.); Chojak; Góra Kilianka (Kob. WA 1923); Grabina z-70; Grabowy Grunt; Janów; Julinek; Kajetany; Kempin (Łap. 1888); Komorów; Korfowe; Kostowiec; Łubiec; Malichy z-68; las młochowski (Łap. 1888); Mogiła Powstańców; Nadłuże (Kob. WA 1922); Otrębusy; Ożarów Maz.; Parzniew; Paszków; Pęcice Małe; Płochocin; Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Rozalin z-67; Roztoka; Sieraków (Kob. 1930b); Stara Wieś; Strzeniówka; Wilków (Kob., Zanowa WA 1953 cor 1974 ex *V. lychnitis* L.); Zaborów; Zameczysko.
797. *Scrophularia nodosa* L. — Trędownik bulwiasty. Ap leśny; *Fagetalia sylvaticae*; eurazjatycki. Zm.: f. *glandulosa* Schustler — ogruczołona. Częsty, głównie w parkach, lasach liściastych, zaroślach i w rowach, 144/20. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 rev. 1974 f. *glandulosa*; Zawidzka WA rok ? rev. 1974 f. *glandulosa*; Kob. 1930b, WA 1923 rev. 1974 f. *glandulosa*; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932 rev. 1974 f. *glandulosa*; Roz. WA 1933 rev. 1974 f. *glandulosa*; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1974 f. *glandulosa*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1974 f. *glandulosa*; Traczyk H. i T. 1965.
798. *Scrophularia umbrosa* Dumort., (*S. alata* Gilib.) — Trędownik oskrzydłony; Ap nadwodny; *Sparganio-Glycerion*; eurazjatycki. Brzegi wód, rowy, groble, parki, olszniaki, zbocze nasypu kolejowego. Rz., 7/4 — Bieliny; Brwinów (Wiśniewski WA 1920; Podb. 1961; Now. 1964); Krakowiany z-67; Malichy (Gągała WA 1963); Milanówek-Jaktorów (Andrearczyk WA 1963); Pęcice (Gągała 1964). Zaborów z-66; Żbików z-68.
799. *Misopates orontium* (L.) Rafin., (*Antirrhinum orontium* L.) — Wyżlin polny. Arch; Ef; *Eu-Polygono-Chenopodion* reg.; śródziemnomorsko-subatlantycki. B.rz., 0/2 — Mory, Pszczelin, zboża (Jur. 1930).
800. *Chaenarrhinum minus* (L.) Lange in Willk. et Lange

- ssp. minus*, (*Linaria minor* (L.) Desf.) — *Chenarinum* małe. Ap żwirowisk nadrzecznych; *Sisymbrium*; subatlantycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. viscidum* (Mch.) Hayek. Częsty, głównie na polach i na siedl. ruderalnych, 59/9 — Bieniewice z-68 *v. viscidum*; Bramki Ukazowe z-68 *v. viscidum*; Gołaszew z-66 *v. viscidum*; Kaputy z-67 *v. viscidum*; Orły z-67; Ożarów Maz. z-65 *v. viscidum*; Reguły z-68 *v. viscidum*; Urzut z-68 *v. viscidum*; Ursus z-68. Lit. i herb.: Wiśniewski WA 1920; Jur. 1930; Podb. 1960, 1963, WA 1962; Andrearczyk 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965.
801. *Linaria vulgaris* Miller — *Lnica* pospolita. Ap łąkowy; *Onopordetalia acanthii* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: *f. albescens* Abromeit; *f. typica* Jacobasch. Posp., głównie na łąkach, murawach, miedzach, w zaroślach, w lasach oraz na siedl. ruderalnych, zwłaszcza na nasypach i torach kolejowych, 310/35 — Bronisze z-68 *f. albescens*; Kostowiec z-67 *f. typica*; Kręczki z-67; Paszków z-68 *f. typica*; Pruszków Ostoja z-68 *f. albescens*; Rozalin z-67 *f. typica*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Jur. 1930; Kob. 1930b, WA 1923, WA 1925; Roz. WA 1933; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1962; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967; Riedel LOD 1969; Rudnicka-Jezierska 1969.
802. *Cymbalaria muralis* P. Gaertner, B. Meyer et Schreb. *ssp. muralis*, (*Linaria cymbalaria* (L.) Mill.) — *Cymbalaria* bluszczkowata. Erg; *Potentillon caulescentis*; śródziemnomorski. B. rz., 1/0 — Ożarów Maz., w ogrodzie (zdnicz.) z-65.
803. *Kickxia elatine* (L.) Dumort. *ssp. elatine*, (*Linaria elatine* (L.) Mill.) — *Kiksja* oszczepowata. Ep; *Caucalidion lappulae*; subatlantycko-śródziemnomorski. Pola, rów przydrożny, tory kolejowe. Rz., 20/6 — Błonie z-68 (Wójcik 1964, 1959); koło Błonia (Wójcik 1961); Bramki Ukazowe z-68; Brwinów z-70; Figusin; Gawartowa Wola z-70; Koczargi Stare z-69; Łuszczew; Miłecin; Młochów z-68; Moszna Parcele z-68; między Ożarowem a Płochocinem (Wójcik 1961, 1964); Piorunów z-68; pow. pruszkowski (Wojewoda 1963); Radonice z-68; Rusiec z-68; Stara Wieś; Wola Bieniewicka; Wola Łuszczewska.
804. *Digitalis purpurea* L. *ssp. purpurea* — *Naparstnica* purpurowa. Erg; *Epilobion angustifolii*; atlantycki. Hodowany w ogrodach oraz gdziekolwiek zdziczały, zarośla, cmentarze. Rz., 9/0 — Borzęcin Duży; Gołębki; Izabelin; Kostowiec; Nadarzyn; Ożarów Maz.; Pełce; Rokitno; Zaborów.

805. *Digitalis grandiflora* Miller, (*D. ambigua* Murr.) — Naparstnica zwyczajna. Gat. leśny; eurazjatycki. B. rz., 0/2 — lasy młochowskie (Kob. WA 1932); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960).
806. *Veronica serpyllifolia* L. ssp. *serpyllifolia* — Przetacznik macierzankowy. Ap łąkowy; *Agropyro-Rumicion crispi* reg.; eurazjatycki. Zm.: f. *glandulosa* Zap. — ogruczołona. Częsty, głównie na łąkach i pastwiskach, 59/7 — Gołębki z-67 f. *glandulosa*; Helenówek z-68 f. *glandulosa*; Kanie z-70; Pęcice z-66; Zbików z-68. Lit. i herb.: Kob. WA 1922; Jur. 1930; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932 cor 1974 ex *V. officinalis* L.; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1968.
807. *Veronica teucrium* L. — Przetacznik pagórkowy. Ap muraw kserotermicznych; *Cirsio-Brachypodion pinnati*; eurazjatycki. Lasy mieszane, przypłocia, koło zabudowań (zdnicz.). B. rz., 2/1 — Ożarów Maz. z-65; pod Zamczyskiem (Kob. 1930b).
808. *Veronica officinalis* L. — Przetacznik leśny. Ap leśny; *Quercion robori-petraeae* reg.; eurazjatycki. Zm.: f. *tournefortii* (Schm. pro sp.) Hegi. Częsty, głównie w lasach sosnowych i mieszanych, 96/20 — Chlebów z-68; Nadarzyn z-67; Podkowa Leśna z-70; Szymanówek z-70; Zaborów z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Anonim WA 1926; Zawidzka WA 1926 rev. 1974 f. *tournefortii*; Kob. 1930b, WA 1923; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Roz. WA 1933; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Gągała 1964; Rucińska 1964; Traczyk H. i T. 1965.
809. *Veronica chamaedrys* L. ssp. *chamaedrys* — Przetacznik ozankowy. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; subatlantycko-śródziemnomorsko-eurazjatycki. Posp., spotykany prawie wszędzie na b. różnych siedl. z wyj. pól uprawnych, 387/32. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zawidzka WA 1926; Kob. 1930b, WA 1923; Roz. WA 1933; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965.
810. *Veronica scutellata* L. — Przetacznik bagienny. Ap nadwodny; *Carricion canescenti-fuscae*; holarktyczny. Częsty, głównie na brzegach wód, w rowach, na mokradłach i torfowiskach, 80/15 — Jawczyce z-68; Macierzysz z-66; Michałowice Wieś z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Kob. 1930b, WA 1922, WA 1923; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967.

811. *Veronica beccabunga* L. — Przetacznik bobowniczek. Ap nadwodny; *Sparganio-Glycerion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Brzegi wód, błota przydrożne, mokradła, rowy, groble, lasy olszowe. Dość rz., 28/4 — Babice; Brwinów (Zawidzka WA 1927); Daniewice; Domaniewek; Góry; Grabina; Kopana; Korfowe; Krakowiany z-68; Laski; Młochów; Ożarów Maz. z-67; Paszków; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Pruszków; Rusiec; Sieraków; Walendów z-67; Wola Krakowiańska; Zaborów; Żabieniec; Żbików z-68.
812. *Veronica anagallis-aquatica* L. — Przetacznik bobownik. Ap nadwodny; *Sparganio-Glycerion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na brzegach wód i w rowach, 54/7 — Babice z-66; Bieliny z-68; Daniewice z-68; Domaniewek z-66; Faszczycze Stare z-66; Gawartowa Wola z-70; Kopana z-70; Korfowe z-70; Michałowice Wieś z-68; Moszna Parcele z-68; Pszczelin z-68; Strzykuły z-66; Zaborów Leśny z-71; Żabieniec z-68. Lit. i herb.: Kob. WA 1923; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Podb. 1967.
813. *Veronica catenata* Pennel, (*V. aquatica* Bernh.) — Przetacznik wodny. Ap nadwodny; *Sparganio-Glycerietum fluitantis* lok.; subatlantycki. Zm.: *v. catenata* f. *catenata*; — f. *glandulifera* (Čelak) Junge; — f. *laevipes* (Čelak) Beck. B.rz., 2/0 — Klaudyn z-71 *v. catenata* f. *glandulifera*; Nadarzyn z-71 *v. catenata* f. *catenata*, *v. catenata* f. *glandulifera*; Sieraków (Kob. WA 1923 cor 1974 *v. catenata* f. *laevipes* ex *V. anagallis*).
814. *Veronica triphyllos* L. — Przetacznik trójlistkowy. Ap; *Aphanion*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Pola, ugory, miedze, pastwiska, murawy, przydroża, wrzosowiska, wydmy, brzegi lasu, cmentarze. Dość rz., 31/6 — Babice z-72; Białe; Brwinów; Grabina (Wójcik 1964, 1965); Kanie; Koczargi Stare z-68; Korfowe; Leszno (Wójcik 1964, 1965); Lipków; Łubiec; Łuże; Mory (Jur. 1930); Opaleń; Parzniew; Pociecha; Pruszków z-68 (Wójcik 1964, 1965); Pszczelin (Jur. 1930); Roztoka; Szymanówek; Truskaw; Turczynek; Wawrzyszew; Zaborów; Zaborów k. Nadarz. z-68; Zielonki z-69; Żbików.
815. *Veronica arvensis* L. — Przetacznik polny. Arch; *Secalietea* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na polach, 171/14 — Bieniewo z-66; Błonie z-68; Kopytów z-67; Milanówek z-67; Ożarów Maz. z-66; Radonice z-68; Walendów z-67; Zabrzeż Jawczyce z-68; Żbików z-68. Lit. i herb.: Kob. WA 1923; Jur. 1930; Gągała 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965, 1968.
816. *Veronica verna* L. — Przetacznik wiosenny. Ap muraw piaszkowych;

- Sedo-Scleranthetea*; eurazjatycki. Częsty, głównie na wydmach piaszkowych, suchych murawach, zwykle w znacznych ilościach, 51/5 — Jawczyce z-68; Lipków z-69; Parzniew z-69; Rozalin z-68; Roztoka z-70; Walendów z-67; Wilków z-70. Lit.: Kob. 1930b; Rudnicka-Jezińska 1969.
817. *Veronica dillenii* Crantz — Przetacznik Dillena. Ap wydmowy; *Corynephorion*; zach.europejski. Częsty, głównie na wydmach, piaszczyskach i suchych murawach, 51/2 — Białe z-70; Kanie z-67; Lipków z-69; Rozalin z-68; Truskaw z-70; Wilków z-70; Zaborów z-67; Zielonki z-69. Lit.: Majewski 1967.
818. *Veronica agrestis* L. — Przetacznik rolny; Arch; *Eu-Polygono-Chenopodion*; borealno-subatlantycki. B.rz., w zbożu — 0/5 — Ołtarzew, Ożarów Maz. (Wójcik 1961, 1965); Płochocin, Pruszków (Wójcik 1961); Sieraków (Kob. WA 1923 cor 1974 ex *V. arvensis* L.).
819. *Veronica polita* Fries — Przetacznik lśniący. Arch; *Eu-Polygono-Chenopodion*; śródziemnomorski. Dość rz., głównie na polach, 39/14 — Bieniewice z-68; Bieniewo z-66; Błonie z-68; (Wójcik 1959, 1964, 1965); koło Błonia (Wójcik 1961); Bronisze; Chruslin z-68; Czubin z-72; Duchnice; Faszczycze Stare z-68; Gawartowa Wola; Kotowice; Łubiec; Łuszczew; Michałowice z-67; Ożarów Maz. z-66; KRAM-F 1973 (Wójcik 1961, 1964, 1965); Płochocin (Wójcik 1961); Pruszków (Wójcik 1961); Radzików z-71; Stara Górna Wieś; Strzykuły; Szeligi; Ursus Szamoty z-68; Urszulin; Wilków z-70; Witki; Wola Bieniewicka; Zaborówek; Zielonki z-72; Żółwin.
820. *Veronica opaca* Fries — Przetacznik ćmy. Arch; *Eu-Polygono-Chenopodion* reg.; Europa śr. Uprawy okopowe, murawa na boisku sportowym, ogród. B.rz., 3/1 — Ołtarzew (Rost. 1872); Ożarów Maz. z-68, z-73, KRAM-F 1973; Płochocin z-68.
821. *Veronica persica* Poiret in Lam. — Przetacznik perski. Ep; *Eu-Polygono-Chenopodion*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Częsty, głównie na polach i na siedl. ruderalnych, 111/9 — Ożarów Maz. z-65; Strzykuły z-66. Lit. i herb.: Kob. WA 1923 cor 1974 ex *V. agrestis* L.; Jur. 1930; Wójcik 1964, 1965.
822. *Veronica hederifolia* L. ssp. *hederifolia* — Przetacznik bluszczowy. Ap zaroślowy; *Aphanion*; śródziemnomorsko-subatlantycki. Dość rz., głównie w parkach i na cmentarzach, gdzie występuje w znacznych ilościach, 35/4 — Biskupice; Błonie; Brwinów z-67; Czubin; Duchnice; Gołębki; Grabina (Wójcik 1964); Leszno (Wójcik 1964, 1965); koło Leszna (Wójcik 1964); Lipków z-68; Ożarów Maz. z-65; Pass; Pęcice; Pruszków z-66; Radonice z-68;

Rokitno; Rozalin z-68 (Majewski KRAM-F 1968); Tworki; Zaborów; Zielonki; Żbików. Ryc. 10.

823. *Veronica longifolia* L. — Przetacznik długolistny. Ap łąkowy; *Filipendulo-Petasition*; europejski. Zm.: *v. longifolia* T. et H. Taticik — długolistna; *v. maritima* (L.) Koch — nadmorska; *v. pubescens* Kaufn. — omszona. Łąki, polany, torfowiska, rowy, miedze, zarośla, parki. Rz., 10/9 — Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. maritima*); Budy; Gać Zaborowska (Kob. WA 1923 rev. 1974 *v. longifolia*); Grudów; Janów; Kanie z-67 *v. pubescens*; Klaudyn z-71; Lipków z-69 *v. maritima*; Mariew z-69 *v. pubescens*; Milecin; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. maritima*); Pociecha (Wiśniewski WA 1920); Podkowa Leśna (Roz. WA 1933 rev. 1974 *v. longifolia*); P.K. (Kob. 1930b); Sieraków (Kob. WA 1923 *v. pubescens*).
824. *Veronica spicata* L. ssp. *spicata* — Przetacznik kłosowy. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; europejski. Zm.: *v. hybrida* (L.) Spreng.; — f. *dentata* Čelak; *v. vulgaris* Koch; — l. *albiflora*; — f. *integerrima* Čelak; — f. *ramosa* Fr. Zimmer. Wydmy, lasy, sosnowe i mieszane, parki, zarośla i suche łąki, pastwiska, murawy, nasypy. Dość rz., 31/17 — Brwinów (Łap. 1888; Wiśniewski WA 1920 rev. 1974 *v. vulgaris*, *v. vulgaris* l. *albiflora*; Zawidzka WA 1926 rev. 1974 *v. vulgaris*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. vulgaris*); Budy; pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Góra Kilianka Kob. 1930b, WA 1922 rev. 1974 *v. vulgaris* f. *integerrima* i f. *ramosa*, WA 1924); Grabina; Hornówek z-69 *v. vulgaris*; Janów; Kazimierówka (Durska 1965, WAM 1964); Kempin (Łap. 1888); Klaudyn; Krakowiany z-67 *v. vulgaris*; Łuże z-70 *v. vulgaris*; las młochowski (Łap. 1888); Nadłuże (Kob. 1930b, WA 1923 *v. hybrida* f. *dentata*, WA 1924 rev. 1974 *v. vulgaris*); Opaleń (Kob. WA 1923 rev. 1974 *v. vulgaris*); Pruszków z-68 *v. hybrida*, *v. vulgaris* f. *ramosa*; między Pocięgą a Janówkiem (Kob. 1930b); Podkowa Leśna (Roz. WA 1933 rev. 1974 *v. vulgaris* f. *ramosa*); Roztoka; Sieraków (Kob. 1930b, WA 1923 *v. hybrida*, rev. 1974 *v. hybrida* f. *dentata* i *v. vulgaris* f. *ramosa*); Stanisławów; Szymanówek; Truskaw; Wólka z-69 *v. vulgaris*; Wywrotnia Góra (Kob. 1930b); Zaborów; Zamczysko (Kob. WA 1923 rev. 1974 *v. vulgaris* f. *ramosa*); Żółtwin.
825. *Melampyrum cristatum* L. ssp. *ronnigeri* (Pöverlein) Ronn. — Pszeniec grzebieniasty. Ap; *Geranion sanguinei*; eurazjatycki. Suche łąki, pole ćwiczeń — łąki trawiaste i zarośla liściaste. B. rz., 0/3 — Babice (Łap. 1882a, 1888, WA 1878 rev. Jasiewicz

- 1955 ssp. *ronnigeri*); Lipków (Jastrzębowski in. Kob. 1930b); koło Lipkowa (Jastrzębowski in Rost. 1872; ? Truskaw (Kob. 1930b, por. Rost. 1872).
826. *Melampyrum arvense* L. — Pszeniec różowy. Ef; *Secalietalia* (?); eurazjatycko-śródziemnomorski. B. rz., zagrożony, 0/1 — Opaleń (Błoński 1892); ? Pęcice (Gągała 1964).
827. *Melampyrum nemorosum* L. ssp. *silesiacum* Ronniger — Pszeniec gajowy. Ap leśny; *Carpinion betuli*; europejski. Zm.: f. *angustifolia* Jas. — wąskolistna; f. *diversipilum* (Hayek et Ronn.) Jas. — różnowłosa. Dość rz., głównie w lasach P.K., 25/19 — Brwinów (Łap. 1888; Zawidzka WA 1929 rev. Jasiewicz 1957 ssp. *silesiacum*); Budy; Chlebów z-68; Chojak; Debły; Góra Kilianka z-70 f. *angustifolium*; Kempin (Łap. 1888); Komorów z-67, KRAM-F 1967; Łąki Strzeleckie; pod Łubcem Kob. WA 1923 rev. Jasiewicz 1954 f. *diversipilum*); las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 rev. Jasiewicz 1954 ssp. *silesiacum*); Nadarzyn z-67 f. *diversipilum*; Pociecha; Podkowa Leśna (Roz. WA 1933 rev. Jasiewicz 1955 ssp. *silesiacum*; Andrearczyk 1964, WA 1963 rev. 1974 ssp. *silesiacum*); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Roztoka (Kob. 1930b); Sieraków z-71 f. *diversipilum*, z-70 (Kob. 1930b, WA 1922 rev. Jasiewicz 1955 f. *diversipilum*); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Strzeniówka z-67 f. *diversipilum*; Wywrotnia Góra (Kob. 1930b); Zamczyśko; Żółwin.
828. *Melampyrum sylvaticum* L. — Pszeniec leśny. Gat. leśny; *Vaccinio-Piceetalia*; borealno-eurazjatycki. B. rz., 0/1 — rezerwat, Roztoka (Kob. 1937; Kob. J. i R. 1957).
829. *Melampyrum pratense* L. ssp. *vulgatum* (Pers.) Ronn., (*M. pratense* L.) — Pszeniec zwyczajny. Ap leśny; *Vaccinio-Piceetalia* reg.; eurazjatycki. Zm.: l. *lanceolatum* Spenner — lancetowaty. Częsty, głównie w lasach, 62/26 — Nadarzyn z-67 l. *lanceolatum*, KRAM-F 1967; Stanisławów KRAM-F 1969; Szymanówek KRAM-F 1970. Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. 1930b, WA 1923 rev. Jasiewicz 1957 l. *lanceolatum*, WA 1932 rev. Jasiewicz 1953 l. *lanceolatum*; Roz. WA 1933 rev. Jasiewicz 1953 l. *lanceolatum*; Rzewuski 1960; Majewski 1963, 1965, 1967, WAM 1961; Andrearczyk 1964, WA 1963 rev. 1974 l. *lanceolatum*; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965.
830. *Melampyrum pratense* L. ssp. *divaricatum* (Kerner) Jas. — Pszeniec rozłożysty. Ap leśny; wyst. og.: Europa. Zm.: f. *angusti-*

folium J a s. — wąskolistna. Lasy. B. rz., 2/2 — Gać Zaborowska (K o b. WA 1923 rev. J a s i e w i c z 1957 f. *angustifolium*); Podkova Leśna z-70; Roztoka — Łubiec (K o b. WA 1922 rev. J a s i e w i c z 1953 f. *angustifolium*); Zosinek z-67.

831. *Euphrasia rostkoviana* Hayne ssp. *rostkoviana*, (*R. officinalis* L.) — Świetlik łąkowy. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; europejski. Łąki, torfowiska, pastwiska. Rz., 12/8 — Bieliny z-68; Brwinów (Ł a p. 1888; Rucińska 1964, WA 1963); Daniewice z-68, KRAM-F 1968; Góry; Kempin (Ł a p. 1888); Konotopa z-68; pod Łubcem (K o b. WA 1922); las młochowski (Ł a p. 1888); Pęcice z-68 (? G a g a ła 1964); Sieraków z-70 (K o b. WA 1922); Stara Wieś z-70; Truskaw (K o b. WA 1922); pod Truskawiem (K o b. 1930b); Urzut z-68; Zaborów z-71.

832. *Euphrasia stricta* D. Wolff. ex J. F. Lehm., (*E. stricta* Host.) — Świetlik wyprężony. Ap łąkowy; *Festuco-Brometea* reg.; subatlantycko-borealny. Zm.: *v. parviflora* Rothm — drobno-kwiatowa. Częsty, głównie na łąkach, pastwiskach i wrzosowiskach, 95/11 — Góra Kilińska z-70; Koparki z-67 *v. parviflora*, KRAM-F 1967; Kręczki z-67; Kwirynów z-66; Moszna Parcele z-68; Nowa Wieś z-68; Opacz Kolonia z-68; Ożarów Maz. z-66; Piastów z-68; Pilaszków z-68; Pogroszew z-67; Rusiec z-68; Sieraków z-70; Strzeniówka z-70; Urzut z-68 *v. parviflora*; Żabieniec z-68 *v. parviflora*. Lit. i herb.: K o b. WA rok ?, WA 1922 cor 1974 ex *E. curta* (Fr.); Wettst., WA 1923 cor 1974 ex *E. curta* (Fr.) Wettst.; Zawidzka WA 1925 cor 1974 ex *E. officinalis*; Roz. WA 1933; G a g a ła 1964, WA 1963 cor 1974 ex *E. rostkoviana* Hayne; Rucińska 1964, WA 1963 cor 1974 ex *E. rostkoviana* Hayne.

833. *Odontites verna* (Bellardi) Dumort. — Zagorzałek wiosenny. Ap łąkowy; *Secalietea* reg.; europejski. Rz., miejscami wyst. masowo w zbożach, pola, ugory, ścierniska, miedze, murawy przydrożne, łąki, pastwisko, 19/6 — Błonie (Wójcik 1964, 1965); Brwinów (Rucińska WA 1963 cor 1974 ex *O. rubra* Gilib.); Fałęcin; Gawartowa Wola; Gąsin; Kaputy; Koczargi Stare; Kręczki; Łuszczew; Mory (J u r. 1930); Nowogórna Wieś; Opacz; Opacz Kolonia z-68, KRAM-F 1968; Orły z-67; Ożarów Maz. (Wójcik 1964, 1965); Pszczelin (J u r. 1930); Święcice z-66; Wola Łuszczewska z-70; Zabrzeż Jawczyce z-68; Zielonki (Wójcik 1964, 1965); Żabieniec z-68, KRAM-F 1968.

834. *Odontites vulgaris* Moench, (*O. rubra* Gilib.) — Zagorzałek późny. Ap łąkowy; *Cynosurion* reg.; śr.europejsko-śródlądowo-morski. Częsty, głównie na łąkach, pastwiskach i murawach,

- 198/13 — Domaniew KRAM-F 1969; Fałęcin KRAM-F 1970; Koczargi Stare z-69; Kotowice z-70; Kręczki z-67; Ołtarzew z-66; Opacz Kolonia z-68; Ożarów Maz. z-66, KRAM-F 1966; Pęcice z-68; Pławy z-68; Reguły z-68; Wola Krakowiańska KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zweigbaumówna 1916; Kob. WA 1922; Jur. 1930; Gągała 1964, WA 1963 cor 1974 ex *Melampyrum arvense* L.; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967.
835. *Pedicularis sceptrum-carolinum* L. — Gnidosz królewski. Gat. torfowiskowy; *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*; borealno-eurazjatycki. Torfowiska, torfiaste łąki. B. rz., 1/4 — Babice (Błoński 1892; Podb. 1959; Now. 1964); Korfowe (Kob., Zanowa WA 1953; Now. 1964, 1967; Kobendzina 1966); Laski z-67; Opaleń (Błoński 1892).
836. *Pedicularis palustris* L. ssp. *palustris* — Gnidosz błotny. Ap torfowiskowy; *Caricion canescenti-fuscae*; borealno-eurazjatycki. Torfowiska, łąki i pastwiska podmokłe. Rz., 11/6 — Brwinów (Wiśniewski WA 1932; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Rucińska 1964, WA 1963); Gąsin; Grabina z-70; Laski; Malichy (Gągała WA 1963); Pęcice z-68 (Gągała 1964); Pociecha; Pruszków z-68; P.K. (Kob. 1930b); Sieraków z-70 (Kob. WA 1923); Stasinek; Wyględy Górne; Zaborów Leśny.
837. *Pedicularis sylvatica* L. ssp. *sylvatica* — Gnidosz rozestłany. Ap; *Nardo-Galion saxatilis*; subatlantycki. Łąka, pastwiska, wrzosowisko. B. rz., 1/5 — Blizne, między Czystem a Babicami (Łap. WA 1880); koło Opalenia (Rost. 1872); Pociecha z-70; Truskaw (Kob. WA 1923); pod Truskawiem (Kob. 1930b, WA 1924).
838. *Rhinanthus minor* L., (*Alectorolophus minor* (Ehrh.) Wimmer et Grab.) — Szeleźnik mniejszy. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; borealny. Łąki, pastwiska, murawy. Rz., 10/2 — Blizne; Kanie z-67; Łuże; Nowa Wieś; okolice Warszawy po Ołtarzew (Łap. 1882a); Opaleń (Błoński 1892); Piastów; Pruszków KRAM-F 1968; Sieraków z-71; Stara Wieś; Urzut; Żbików KRAM-F 1968.
839. *Rhinanthus angustifolius* C. C. Gmelin ssp. *angustifolius* — Szeleźnik spóźniony. Ap łąkowy; *Molinietalia* opt.; śr.europejski. Łąki, polany, murawy, rowy, groble, zarośla, olszniak. Rz., 18/3 — Babice; Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963); Janów; Kanie z-67; Klaudyn z-71; Korfowe; Krosna z-68; Ławy; Mościska; Pęcice (Gągała 1964. — WA 1963); Sieraków; Stara Wieś z-70; Truskaw; Urzut; Walendów; Wola Bieniewicka z-68; Zaborów; Zameczysko z-71.

840. *Rhinanthus angustifolius* C. C. Gmelin ssp. *grandiflorus* (Wallr.) D. A. Webb., (*Alectorolophus glaber* (Lam.) Beck) — Szeleźnik większy. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; eurazjatycko-borealny. Częsty, głównie na łąkach i w rowach, 67/8 — Nowa Wieś KRAM-F 1968; Walendów z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888; Jur. 1930; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.
841. *Lathraea squamaria* L. — Łuskiewnik różowy. Gat. leśny; *Quercus-Fagetea*; eurazjatycki. Las mieszany i grabowo-dębowy. B.rz., 2/8 — lasy młochowskie (Kob. 1934b); Ożarów Maz. z-65, z-72; Sieraków (Kob. 1930b, 1934b, WA 1923; Kobendzina 1966); pod Sierakowem (Kob. 1930b, WA 1924); Nadleśnictwo Sieraków (Kob. 1924); Zaborów Leśny z-72.

Orobanchaceae — Zarazowate

842. *Orobanche* sp. — Zaraza. Nie stwierdziłem występowania żadnego gat., jednakże dawniej występował tu gat. bliżej nieokreślony, 0/1 — Mory (Garbowski, Jur. 1933).

Lentibulariaceae — Pływaczowate

843. *Utricularia vulgaris* L. — Pływacz zwyczajny. Ap wodny; *Lemnion minoris*; holarktyczny. Jezioro, staw, rowy. B.rz., 2/2 — Jezioro z-71; Macierzysz z-66; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963).

Plantaginaceae — Babkowate

844. *Plantago major* L. ssp. *major* — Babka zwyczajna. Ap leśny; *Plantaginetalia*; wieloobszarowy. Jeden z najposp. gat. spotykany we wszystkich miejscowościach na bardzo różnorodnych siedl., głównie ruderalnych, 727/33 — Domaniew KRAM-F 1966; Komorów KRAM-F 1968; Ożarów Maz. z-73, KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zawidzka WA rok ?; Jur. 1930; Garbowski, Jur. 1933; Roz. WA 1933; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1964; Wójcik 1964, 1965; Durska 1965, WAM 1964; Podb. 1968; Hanke LOD 1969.
845. *Plantago major* L. ssp. *intermedia* (Godr.) Arc., (*P. pauciflora* Gilib.) — Babka wielonasienna. Ap; *Nanocyperion flavescens*; wieloobszarowy. Częsty, głównie na brzegach wód i podmokłych polach, 116/6 — Domaniew z-66; Michałowice Osada z-68; Michałowice Wieś z-68; Ożarów Maz. z-68; Sokołów z-68; Ursus z-67; Wola Krakowiańska z-68. Lit.: Wójcik 1959, 1961, 1964, 1965, 1968.

846. *Plantago media* L. — Babka średnia. Ap łąkowy; *Festuco-Brometea*; eurazjatycki. Posp., głównie na łąkach, murawach, w rowach i w zaroślach, 201/9. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zawidzka WA rok ?; Kob. WA 1923; Jur. 1930; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1964.
847. *Plantago lanceolata* L. — Babka lancetowata. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; eurazjatycki. Zm.: *v. pusilla* Baumg. = (*v. sphaerostachya* Wimm. et Grab.) — kulistokłosowa. Gat. najposp. spotykany prawie wszędzie, głównie na łąkach, murawach, w rowach, zaroślach i na polach zwłaszcza koniczyny, 603/12. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Zawidzka WA rok ?; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. pusilla*; Wójcik. 1964; Podb. 1969.
848. *Plantago indica* L., (*P. ramosa* (Gilib.) Aschers.) — Babka gałęzista. Ap piaszczysk; *Sisymbrium*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na wydmach, przydrożach, piaszczyskach, suchych murawach i terenach kolejowych, 55/12 — Budy z-69; Kanie z-67; Kępiaste z-71; Koczargi Stare z-69; Święcice z-66; Wierzbina z-69. Lit. i herb.: Rost. 1872; Błoński 1892; Wiśniewski WA 1920; Jur. 1930; Kob. 1930b, WA 1922; Wa 1952; Rudnicka-Jeziarska 1969.

Caprifoliaceae — Przewiertniowate

849. *Sambucus nigra* L. — Dziki bez czarny. Ap leśny; *Sambuco-Salicion*; subatlantycko-śródziemnomorski. Zm.: *cv. Laciniata* — strzępolistna. Posp., głównie w lasach, parkach, przy płotach, koło zabudowań, 315/6 — Bieliny *cv. Laciniata*; Brwinów *cv. Laciniata*; Młochów z-68 *cv. Laciniata*; Mory z-68 *cv. Laciniata*; Nowiny *cv. Laciniata*; Ożarów Maz. z-65; Rochale z-70 *cv. Laciniata*; Wilkowa Wieś *cv. Laciniata*. Lit. i herb.: Roz. WA 1933; Szymanowski 1952; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963.
850. *Sambucus racemosa* L. — Dziki bez koralowy. Ap leśny; *Sambuco-Salicion*; eurazjatycko-borealny. Zm.: *cv. Plumosa* — pierzasta. Lasy mieszane, parki, ogrody, zarośla. Rz., 18/3 — Bieliny z-69; Bronisze; Brwinów; Góry; Klaudyn; Krakowiany; Kostowiec; Łaski; pod Lesznem (Kob. 1930b); Nowiny; Ożarów; Pass (Szymanowski 1952); Pławy; Podkowa Leśna z-70 *cv. Plumosa* (Riedel LOD 1969); Reguły; Rozalin.

851. *Sambucus ebulus* L. — Dziki bez hebd. Ap; *Fragarion vescae* reg.; śródziemnomorski. B. rz., 1/0 — Nadarzyn, cmentarz <zdnicz.> z-71.
852. *Viburnum opulus* L. — Kalina koralowa. Gat. leśny; *Rubion subatlanticum* reg.; eurazjatycki. Częsty, głównie w lasach i zarosłach, 85/22 — Pilaszków z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Błóński 1892; Kob. 1924, 1946b; Roz. WA 1933; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965.
853. *Viburnum lantana* L. — Kalina hordowina. Erg; *Berberidion*; śródziemnomorsko-subatlantycki. Hodowany w ogrodach, czasem dziczejący. B. rz., 1/0 — Jawczyce z-71, płot cmentarny.
854. *Symphoricarpus racemosus* Pursh., <*S. albus* Blake.> — Śnieguliczka biała. Erg; północnoamerykański. Częsty, hodowany w ogrodach i w parkach, stosowany w zakrzewianiu i gdzieniegdzie dziczejący, 81/2 — Pruszków z-70. Lit. i herb.: Trzebiński 1916a; Brodecka LOD 1950.
855. *Symphoricarpus orbiculatus* Moench. — Śnieguliczka koralowa. Erg; północnoamerykański. Hodowany w ogrodach i gdzieniegdzie zdziczały, 6/0 — Biskupice; Bramki Ludne; Fałęcin; Pass; Stara Wieś; Stara Górna Wieś.
856. *Symphoricarpus x chenaultii* Rehd. — Śnieguliczka Chenaulta. Mieszaniec *S. microphyllus x orbiculatus*; Erg; Europa — hodowany. Tu i ówdzie stosowany w zakrzewianiu i dziczejący, 2/0 — Józefinów, nasypy kolejowe z-72; Ożarów Maz., zakrzewienia wzdłuż torów na stacji kolejowej.
857. *Lonicera xylosteum* L. Suchodrzew pospolity. Gat. leśny; *Querc-Fagetea*; eurazjatycki. Lasy mieszane, zagajniki, parki, Rz., 11/1 — Brwinów z-67; Grabów; Młochów z-69; las młochowski z-67; Mory <Garbowski, Jur. 1933>; Pass; Pęcice; Radonice; Reguły z-66; Rochale; Rozalin.
858. *Lonicera tatarica* L. — Suchodrzew tatarski. Erg; azjatycki. Często hodowany w parkach i ogrodach w różnych odmianach oraz gdzieniegdzie dziczejący, 42/1 — Bieliny; Bieniewo; Bronisze; Brwinów; Duchnice; Grądy; Józefinów; Józefów; Koczargi Stare; Leszno; Młochów; las młochowski; Mory <Trzebiński 1916a>; Nowiny; Opacz; Opaleń; Ożarów Maz. z-65; Pęcice; Pilaszków; Podkowa Leśna; Radonice; Reguły z-66; Rokitno; Strzykuły; Tworki; Ursus; Wolskie; Zaborów; Zaborów Leśny; Zielonki; Zbików.

859. *Adoxa moschatellina* L. — Piżmaczek wiosenny. Ap leśny; *Fage-talia sylvaticae*; holarktyczny. Lasy liściaste i mieszane, parki, cmentarze, zarośla. Rz., 19/10 — Bramki Ludne KRAM-F 1966; Ciechowąż (K o b. J. i R. 1957); obok Ciechowęża (K o b. 1930b); Faszczycze Stare z-68; Józefów z-67; Koczargi Stare; Kopana; Krakowiany; Lipków z-68; Młochów; las młochowski; Ożarów Maz. z-65 (R ó ż y c k i, LOD 1962); Pass; Pęcice; Leśnictwo Podkowa Leśna (R z e w u s k i 1960); Pruszków; Rozalin; Sieraków (K o b. 1930b); pod Sierakowem (K o b. 1930b); Wywrotnia Góra (K o b. 1930b); Zaborów KRAM-F 1970; Zaborów Leśny; Zamczysko (K o b. 1924, 1930b, WA 1924).

Valerianaceae — Kozłkowate

860. *Valerianella locusta* (L.) Laterrade em. Betcke, (*V. olitoria* Poll.) — Roszpunka warzywna. Arch; *Secalietea* reg.; śródziemnomorski. B. rz., 1/2 — Ożarów Maz., cmentarz z-75; Mory, Pszczelin, zasiewy zbóż i pola warzywne (J u r. 1930).
861. *Valerianella rimosa* Bastard — Roszpunka bruzdkowana. Arch; *Secalietalia* reg.; śródziemnomorski. B. rz., 1/1 — Młochów, ścier-niska z-68; Ołtarzew (R o s t. 1872).
862. *Valeriana officinalis* L. — Kozłek lekarski. Ap łąkowy i nadwodny; *Filipendulo-Petasition*; eurazjatycki. Zm.: *v. nitida* (K r e y e r) R o s t a ń s k i — lśniąca. Częsty, głównie na torfiwiskach, łąkach podmokłych, w rowach, na brzegach wód i w lasach olszowych, 100/11 — Chojak z-68 *v. nitida*; Kanie z-68 *v. nitida*; Kopana KRAM-F 1970; Nowa Wieś z-68 *v. nitida*; Parzniew KRAM-F 1968; Pęcice KRAM-F 1968, KRAM-F 1968; Pszczelin z-68 *v. ni-tida*, KRAM-F 1968. Urzut KRAM-F 1968; Zalesie z-69 *v. nitida*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Wiśniewski WA 1920 rev. R o s t a ń s k i 1965 *v. nitida*; K o b. WA 1922 rev. 1974 *v. nitida*; K o b., Zanowa WA 1953. rev. R o s t a ń s k i 1965 *v. nitida*; Andrearczyk 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. nitida*; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WA 1964; Podb. 1967; Rostański 1970.
863. *Valeriana sambucifolia* Mikan — Kozłek bżowy. Ap łąkowy; *Adenostylon alliariae*; borealny. Zm.: *v. sambucifolia* f. *hirsuta* N e u m. — owłosiona; — f. *sambucifolia* — typowa. Lasy olszowe, parki, zagajniki, brzeg rzeki. Rz., 9/0 — Babia Łąka; Faszczycze Stare; Góry; Krakowiany z-67 *v. sambucifolia* f. *sambucifolia*, z-68 *v. sambucifolia* f. *hirsuta*; Nowiny; Pilaszków z-66 *v. sambu-*

cifolia f. *sambucifolia*; Sieraków; Tworki. Lit.: ? Brwinów-Milanówek, Andrearczyk 1964; ? Now. 1967; ? Rostański 1970 — notowana błędnie, ponieważ złożony okaz w WAMylnie oznaczono — por. *Sium latifolium*.

864. *Valeriana dioica* L. — Kozłek dwupienny. Gat. łąkowy; *Molinietalia* reg.; subatlantycki. Europa zach. i śr. Torfowiska, łąki mokre, zarośla, las olszowy. Rz., 19/4 — Grabina z-70; Janów; Jezioro z-71; Korfowe z-70; Laski z-66; Ławy; Łąki Strzeleckie (Kob. WA 1923); Mariew z-69; Nowiny z-71; Pociecha; Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Sieraków z-70; (Kob. WA 1923; Podb. 1963; Rostański 1970); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Wróblewo; Wystanki; Zaborów Leśny z-70; Zamczysko.

Dipsacaceae — Szczeciowate

865. *Dipsacus fullonum* L., (*D. silvester* Huds.) — Szczec leśna. Ap zaroślowy i nadwodny; *Onopordetalia acanthii*; śr.europejsko-śródziemnomorski. Rowy przydrożne, śmietnisko na łące. B.rz., 3/1 — Opacz Mała z-68; Orły z-67; Pilaszków z-67; Zamczysko-Bieliny (Kob. WA 1923).
866. *Succisa pratensis* Moench — Czarcikęs łąkowy. Ap łąkowy; *Molinion*; borealno-subatlantycki. Zm.: f. *glabrata* Peterm. — naga; f. *hirsuta* Rchb. — owłosiona; f. *nana* Bolle — niska. Częsty, głównie na łąkach i pastwiskach, 66/19 — Kanie z-67; Komorów z-68 f. *hirsuta*; Parzniew z-68; Popówek z-67 f. *nana*; Sieraków z-70. Lit i herb.: Łap. 1888; Wiśniewski WA 1920; Kob. 1930b f. *glabrata*, WA 1922, WA 1923 f. *hirsuta* cor 1974 f. *hirsuta* ex *Knautia arvensis* Coult., v. *agrestis* (Schm). Beck, WA 1924 f. *hirsuta*, WA 1925 rev. 1974 f. *glabrata* i f. *hirsuta*; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Hanke LOD 1969.
867. *Succisella inflexa* (Kluk) Beck — Czarcikęsik Kluka. Gat. łąkowy; śr.europejski. Torfowiska, łąki. B.rz., 1/2 — Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Sieraków (Kob. 1930b, WA 1922 cor 1974 ex *Succisa pratensis* Moench., WA 1925); Zaborów Leśny z-71.
868. *Scabiosa ochroleuca* L. — Driakiew żółta. Ap muraw kserotermicznych; *Festucetalia valesiacae*; eurazjatycki. Wzgórza trawiaste, wydmy, skraj lasu sosnowego. B.rz., 4/3 — pod Błoniem z-71; Debły (Podb. 1960); pod Deblami (Kob. 1930b; Now. 1964); Góra Kilianka z-70 (Kob. 1930b, WA 1922; Now. 1964); pod

Łubcem z-73; Roztoka (Kob. WA 1923; Podb. 1960; Now. 1964); Wólka z-69.

869. *Knautia arvensis* (L.) Coult., (*K. arvensis* Duby) — Świerzb-nica polna. Ap łąkowy; *Arrhenatherion elatioris*; eurazjatycki. Zm.: *v. polymorpha* (Schmidt) Szabó; — *f. collina* (Schmidt) Szabó; — *f. glandulosa* Froel; — *f. integrata* Briq.; — *f. nana* Szabó; — *f. pratensis* (Schmidt) Szabó; — *f. tomentosa* Wimm. et Gr.; — *f. trivialis* (Schmidt) Szabó. Częsty, głównie na łąkach, murawach, w rowach, zaroślach i lasach, 149/28 — Babice z-71 *v. polymorpha f. collina*, *v. polymorpha f. glandulosa*, *v. polymorpha f. trivialis*; Góra Kilianka z-70 *v. polymorpha f. integrata*; Hornówek z-69 *v. polymorpha f. trivialis*; Olesin z-68 *v. polymorpha*; Opaleń z-70 *v. polymorpha f. integrata*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Wiśniewski WA 1920 rev. 1974 *v. polymorpha*; Jur. 1930; Kob. 1930b, WA 1922 rev. 1974 *v. polymorpha f. glandulosa*, — *f. pratensis*, WA 1923 rev. 1974 *v. polymorpha f. glandulosa*; Roz. WA 1932 rev. 1974 *v. polymorpha f. trivialis*; Garbowski, Jur. 1933; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. polymorpha f. glandulosa* i *f. nana*; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. polymorpha f. glandulosa*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. polymorpha f. glandulosa*, cor 1974 *v. polymorpha f. collina ex Succisa pratensis* Mnch.; Majewski 1967; Hanke LOD 1969.
870. *Knautia dipsacifolia* Kreutz. ssp. *dipsacifolia*, (*K. silvatica* (L.) Duby) — Świerzb-nica leśna. Ap; śr.europejsko-górski. B.rz., 0/3 — Podkowa Leśna, park (Roz. WA 1933); Sieraków, Zamczysko (Kob. 1930b).

Campanulaceae — Dzwonkowate

871. *Jasione montana* L. — Jasieniec pospolity. Ap piaszczyski; *Sedo-Scleranthetea*; subatlantycko-śródziemnomorski. Zm.: *f. hispida* G. Beck — owłosiona; *f. leucantha* — białokwiatowa. Częsty, głównie na wydmach, w lasach sosnowych i suchych murawach, 88/10 — Kanie z-67 *f. hispida*; Laski z-66 *f. hispida*; Podkowa Leśna z-70 *f. leucantha*; Rybno z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Wiśniewski WA 1920; Kob. 1930b, WA 1922, WA 1923; Roz. WA 1933; Kołtubaj LOD 1949; Rudnicka-Je-zierska 1969.
872. *Campanula sibirica* L. — Dzwonek syberyjski. Ap muraw ksero-termicznych; *Festucetalia valesiacae*; eurazjatycki. B.rz., 0/1 —

pod Powązkami, wąwóz (K o b. 1930b) — zapewne to samo st. cytuje dla P.K. (K o b. 1927).

873. *Campanula glomerata* L. ssp. *glomerata* — Dzwonek skupiony. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; eurazjatycki. Zm.: f. *albiflora* — białokwiatowa. Częsty, głównie na łąkach, w rowach, zaroślach, 58/17 — Bieliny z-68; Daniewice z-68; Kanie z-67; Krosna z-68, z-67; Pszczelin z-68; Stara Wieś z-70 f. *albiflora*. Lit. i herb.: Ł a p. 1888; Sznabel WA rok ?; Wiśniewski WA 1920; K o b. WA 1922, WA 1923; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964; Rucińska 1964, WA 1963 cor 1974 ex *C. cervicaria* L.; Kośka LOD 1965.
874. *Campanula cervicaria* L. — Dzwonek szczeciniasty. Gat. leśny; *Quercetalia pubescentis*; eurazjatycki. B. rz., 1/1 — ? Brwinów (Rucińska 1964 por. *C. glomerata*); obok Łąk Strzeleckich, skraj lasu mieszanego z-70; pod Sierakowem (K o b. WA 1922).
875. *Campanula rapunculoides* L. — Dzwonek rapunkułokształtny. Ap muraw kserotermicznych; *Geranion sanguinei*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Dość rz., głównie w lasach, zwłaszcza na obszarze P.K. i w parkach, 37/9 — Bieliny; Błonie z-67; pod Błoniem; Brwinów (Ł a p. 1888); Chlebów; Chojak z-68; Debły; Gołaszew; Gołębki; Góra Kilianka z-70 (K o b. WA 1923); Grabina; Grabków; Kempin (Ł a p. 1888); Lipków; Mariew; Młochów; las młochowski (Ł a p. 1888); Ołtarzew (Wójcik 1964, 1965); Ożarów Maz. z-67, z-67 (Wójcik 1964, 1965); Parzniew; Podkowa Leśna (Roz. WA 1933 cor 1974 ex *C. glomerata* L.); Sieraków z-70 (K o b. 1930b, WA 1922, WA 1923); Szamoty; Szeligi; Urzut; Ursus Szamoty; Wola Krakowiańska; Wolskie z-66; Zaborów; Zamczysko (K o b. WA 1923).
876. *Campanula trachelium* L. — Dzwonek pokrzywolistny. Ap leśny; *Quercus-Fagetes*; eurazjatycki. Dość rz., głównie w parkach i lasach liściastych, 27/12 — Bramki Ludne z-67; Brwinów (Ł a p. 1888; Zawidzka WA 1916); Chojak; Cichowąż; Faszczycze Stare; Gać Zaborowska (K o b. WA 1923); Grudów; Józefów z-67; Kempin (Ł a p. 1888); Kopana z-70; Korfowe; Krakowiany; Lipków; Łąki Strzeleckie; Łuże (K o b. 1930b); Młochów z-68; las młochowski (Ł a p. 1888; K o b. WA 1932); Nadarzyn z-67; Nowiny; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Podkowa Leśna z-70 (Roz. WA 1933 cor 1974 ex *C. rapunculoides* L., cor 1974 ex *Lycopus europaeus* L.); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Rostoka; Sieraków; pod Sierakowem (K o b. 1930b); Strzykuły; Zaborów; Zamczysko z-71 (K o b. 1930b); Zielonki; Żłówin.

877. *Campanula rotundifolia* L. ssp. *rotundifolia* — Dzwonek okrągłolistny. Ap łąkowy i zaroślowy; eurazjatycko-borealny. Częsty, głównie w lasach i na wydmach zalesionych, 66/14 — Grabów z-67; Koczargi Stare z-69; Kostowiec z-67; Młochów z-68; Ożarów Maz. z-68; Paszków z-68; Rozalin z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zawidzka WA rok ?; Kob. 1930b, WA 1922; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Kadzikiewicz LOD 1964; Kośka LOD 1965; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967.
878. *Campanula persicifolia* L. — Dzwonek brzoskwiniolistny. Ap leśny; *Quercetalia pubescentis*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Grądy, dąbrowy, bory mieszane. Dość rz., 26/16 — Białe; Borzęcin Duży; Brwinów (Łap. 1888; Wiśniewski WA 1920; Zawidzka WA 1926); obok Ciechowęża (Kob. 1930b); Debły; pod Deblami (Kob. 1930b); Góra Kilińska; Grabina; Kempin (Łap. 1888); Kopana; Łąki Strzeleckie; las młochowski (Łap. 1888); Mogiła Powstańców; Nadarzyn z-67; Ołtarzew; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pocięcha (Rudnicka-Jezińska 1969); Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Roztoka; pod Roztoką (Kob. 1930b); Sieraków z-70 (Kob. 1930b); Wywrotnia Góra.
879. *Campanula patula* L. ssp. *patula* — Dzwonek rozpierzchły. Ap łąkowy; *Arrhenatherion elatioris*; europejski. Zm.: *v. hirsuta* — owłosiona. Częsty, głównie na łąkach, murawach, w rowach i w zaroślach, 66/11 — Bieliny z-68; Budy z-69; Chlebów z-68; Grabów z-71; Janów z-66, z-67; Kanie z-67; Łąki Strzeleckie z-70; Młochów z-68 *hirsuta*; Strzeniówka z-67; Urzut z-69; Żółwin z-70. Lit. i herb.: Łap. 1888, 1882a; Roz. WA 1933; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.
880. *Phyteuma spicatum* L. — Zerwa kłosowa. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae*; subatlantycko-śródziemnomorski. Lasy liściaste i mieszane, wydmy zalesione. Rz., 11/4 — Ciechowąż; Debły; Góra Kilińska; Grabina z-70; Łuże (Kob. 1930b); Pocięcha; Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Sieraków z-70 (Kob. 1930b); Nadleśnictwo Sieraków (Kob. 1924); koło Wywrotniej Góry; Zaborów Leśny; Zamczysko.

Asteraceae — Astrowate

881. *Eupatorium cannabinum* L. — Sadziec konopiasty. Ap zaroślowy; *Epilobietalia angustifolii*; subatlantycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na siedl. nadwodnych, w rowach, na łąkach podmokłych,

- w zaroślach i lasach olszowych, 119/22 — Ożarów Maz. z-65; Pęcice KRAM-F 1968; Wola Krakowiańska KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Błoński 1892; Kob. WA 1923; Zawidzka WA 1925; Roz. WA 1932; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Raczyńska-Kozłowska WA 1964; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964.
882. *Solidago virgaurea* L. ssp. *virgaurea*, (*S. virga-aurea* L.) — Nawłoc pospolita. Gat. leśny; *Vaccinio-Piceetea* reg.; borealno-eurazjatycki. Zm.: f. *angustifolia* C. Koch — wąskolistna; f. *obtusisquamea* Kem. — tępołuskowa. Częsty, głównie w lasach sosnowych i na wydmach zalesionych, zwłaszcza na obszarze P.K., 162/28 — Mariew KRAM-F 1969; Truskaw KRAM-F 1969. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Zawidzka WA rok ? rev. 1974 f. *angustifolia*; Wiśniewski WA 1920; Kob. 1927, 1930b, WA 1922; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1974 f. *obtusisquamea*; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Majewski KRAM-F 1967; Rudnicka-Jezierska 1969.
883. *Solidago gigantea* Ait., (*S. serotina* Ait.) — Nawłoc olbrzymia. Ne; *Senecion fluviatilis*; północno-amerykański. Częsty, głównie na siedl. wilgotnych, w zaroślach, na łąkach, w rowach i na murawach, 189/4. — Brwinów z-67, KRAM-F 1967; Ciechów z-70; Dębówka z-68; Kręczki z-67; Latchorzew z-71; Opaleń z-70; Pęcice z-68. Lit. i herb.: Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Kośka LOD 1965.
884. *Solidago canadensis* L. — Nawłoc kanadyjska. Ep; *Senecion fluviatilis*; północnoamerykański, zadomowiony w Europie od XIX w. Zm.: v. *canadensis* — typowa; v. *scabra* (Muhl.) Torr. et Grey — szorstka. Często hodowany i zdziczały, głównie na siedl. ruderalnych, 67/0 — Gawartowa Wola z-70; Kanie z-70 v. *scabra*; Opaleń z-70 v. *scabra*; Płochocin z-72 v. *scabra*; Podkowa Leśna z-70 v. *canadensis*; Wola Łuszczewska z-70 v. *scabra*.
885. *Callistephus chinensis* (L.) Nees — Kalistefus chiński. Erg; azjatycki. Często hodowany w licznych odmianach i b. rzadko zdziczały, 1/0 — Kajetany, przydroże.
886. *Aster amelus* L. — Aster gawędka. Gat. muraw kserotermicznych; *Festucetalia valesiacae* (?); pontyjski. B. rz., 0/1 — las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887).
887. *Aster novae-angliae* L. — Aster nowoangielski. Erg; *Senecion fluviatilis* (?); północnoamerykański. Hodowany w różnych odmianach oraz tu i ówdzie zdziczały, przypłocia, cmentarze, rowy,

murawy przydrożne. Rz., 9/0 — Babice; Błonie z-71; Budy z-69; Fałęcin; Izabelin; Odrzywół z-68; Pruszków; Tworki.

888. *Aster novi-belgii* L. — *Aster* nowobelgijski. Erg; *Senecion fluvialis* (?); północnoamerykański. Często hodowany w licznych odmianach (23 cv.) oraz gdzieśgdzie zdziczały, cmentarze, przyplocia, przydroża, groble stawów, brzegi rzek, wysypiska, 11/0 — Babice; Białuty; Budy z-69; Gawartowa Wola; Izabelin; Nadarzyn; ? Pęcice (Gągała 1964); Rokitno; Tworki; Wiktorów; Wolskie z-66.
889. *Aster salignus* Willd., (*A. salicifolius* Scholler) — *Aster* wierzbolistny. Ep ?; wyst.: Europa, Ameryka Pn. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, 51/0 — Bieniewice; Brwinów; Kajetany; Kostowiec; Michałowice; Pęcice Małe; Sokółów; Wola Krakowiańska; Zosinek; Żabieniec.
890. *Aster simplex* Willd., (*A. lanceolatus* Willd.) — *Aster* lancetowaty. Ep; *Senecion fluvialis* (?); północnoamerykański, zdziczały i zdomowiony w Europie śr. Zm.: v. *ramosissimus* (Torr. et Gray) Cronq — gałęziasta. B.rz., 0/1 — Pęcice, nad brzegiem rzeki (Gągała WA 1963 cor Rostański v. *ramosissimus* ex *A. novibelgii* L.).
891. *Erigeron acris* L. — Przymiotno ostre. Ap stepowy; *Festuco-Brometea* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na suchych łąkach, pastwiskach, murawach, 89/9 — Kanie z-67; Kopytów z-71; Krzczki z-67; Ożarów Maz. z-65; Wyględy z-66; Żbików z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Jur. 1930; Roz. WA 1932; Kob., Zanowa WA 1953; Andrearczyk 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.
892. *Erigeron annuus* (L.) Pers. — Przymiotno białe. Ep; *Onopordetalia acanthii*; północnoamerykański, w Europie zdomowiony od XIX w. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, 81/4 — Gołaszew z-67; Kręczki z-67; Ołtarzew z-65; Orły z-67; Ożarów Maz. z-68; Pilaszków z-67; Płochocin z-66. Lit. i herb.: Kob. WA 1924 cor 1974 ex *E. canadensis* L.; Roz. WA 1933; Rucińska 1964, WA 1963; Riedel LOD 1969 cor 1971.
893. *Conyza canadensis* (L.) Cronq., (*Erigeron canadensis* L.) — *Konyza* kanadyjska. Ep; *Onopordetalia acanthii* reg.; północnoamerykański, do Europy zawleczony w 1655 r. dziś zupełnie zdomowiony. Zm.: f. *perramosus* Schur. Najposp. gat. spotykany wszędzie zwłaszcza na siedl. segetalnych i ruderalnych, 489/19 — Hornówek KRAM-F 1969; Kępiaste z-71 f. *perramosus*; Ożarów Maz. z-67; Pruszków KRAM-F 1969; Wywrotnia Góra

- f. *perramosus*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 cor Rostański 1969 ex *Solidago virga-aurea* L.; Jur. 1930; Roz. WA 1933; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Durska 1965, WAM 1964.
894. *Bellis perennis* L. — Stokrotka pospolita. Ap łąkowy; *Arrhenatheretalia*; subatlantycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na łąkach, pastwiskach, i murawach oraz hodowany w różnych odmianach w ogrodach i na cmentarzach, 94/3 — Borzęcin Duży z-69; Faszczycze Stare z-68; Ożarów Maz. z-65; Żbików z-68. Lit. i herb.: Łap.: 1882a; Gągała 1964, WA 1963.
895. *Filago arvensis* L. — Nicennica polna. Ap; *Thero-Airion*; śródziemnomorski. Ugory, pola, wydmy, przydroża, parki. B. rz., 1/13 — Brwinów (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887); pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Kempin (Łap. 1888); Lipków-Babice (Niedziałkowski WA 1919); las młochowski (Łap. 1888); Mory (Jur. 1930); Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Pszczelin (Jur. 1930), pod Roztoką (Kob. 1930b); Różin z-70; pod Truskawiem (Kob. 1930b).
896. *Filago minima* (Sm.) Pers., (*F. minima* Fr.) — Nicennica drobna. Ap muraw piaskowych; *Thero-Airion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Dość rz., chociaż miejscami występuje w znacznych ilościach, zwłaszcza na polach i ugorach piaszczystych oraz na wydmach w P.K., 23/5 — Brwinów (Łap., Pławińska WA 1887 cor 1974 ex *F. arvensis* Fr.); Julinek; Kanie z-67; Korfo-we; Lipków-Babice (Niedziałkowski WA 1919); Łubiec Kolonia; Mogiła Powstańców; Mory (Jur. 1930); Nadarzyn; Nowa Wieś z-68; Nowiny; Owczarnia; Paszków; Pęcice Małe z-68; Pławy; Podkowa Leśna; Polesie; Pszczelin (Jur. 1930); Rozalin; Szymanówek; Truskaw z-68; Wiktorów; Wyględy Górne; Żółwin.
897. *Gnaphalium sylvaticum* L. — Szarota leśna. Ap; *Epilobietalia angustifolii*; eurazjatycki. Dość rz., głównie w lasach, 44/4 — Bieliny; Bramki Ludne z-67; Brwinów (Łap. 1888); Chlebów; Chojak; Daniewice z-68; Góry; Grabów z-67; Izabelin; Julinek; Kempin (Łap. 1888); Komorów; Kostowiec; Kręczi; Laski; Łubiec; Kolonia; Michałowice Osada; Milanówek; las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887); Nadarzyn; Nowa Wieś z-68; Opaleń; Owczarnia; Paszków; Pławy; Podkowa Leśna; Rozalin; Roztoka (Kob. WA 1922); Stanisławów z-69; Stara Wieś z-70; Strzeniówka; Terenia; Ursus; Ursulin; Wyględy z-66; Żółwin.
898. *Gnaphalium luteo-album* L. — Szarota żółto-biała. Ap leśny; *Nanocyperion flavescens* (?); wieloobszarowy. Pola, ugory, ścierni-

ska, łąki, pastwiska, murawy, rowy, groble, łaski olszowe. Dość rz., 17/17 — Błonie (Wójcik 1961, 1964); Bramki Ukazowe z-68; Brwinów (Łap. 1888; Zawidzka WA 1926 cor 1974 ex *Helichrysum arenarium* DC.); Czarnów; Debły (Kob. WA 1923); Domaniew z-66; Fałęcin; Gawartowa Wola; Kempin (Łap. 1888); Koczargi Stare z-69; Kopana; pod Łubcem (Kob. WA 1922); Łuszczew; Łuże (Kob. WA 1922); Milanówek z-67; las młochowski (Łap. 1888); Mory (Jur. 1930); Nadarzyn; Owczarnia z-70; między Pocięgą a Sierakowem (Kob. 1930b); Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Polesie; Pruszków — Brwinów (Łap. WA 1884); Pszczelin (Jur. 1930); Walendów; Wilków (Kob., Zanowa WA 1952 cor 1974 ex *Helichrysum arenarium* (L.) Moench.); pod Wywrotnią Górą (Kob. 1930b).

899. *Gnaphalium uliginosum* L. — Szarota błotna. Ap nadwodny; *Nanocyperion flavescens*; eurazjatycki. Częsty, głównie na siedl. wilgotnych na polach i na brzegach wód, 138/20 — Domaniew z-66; Łuszczew z-70; las młochowski z-67; Pęcice z-68; Ursus z-67. Lit i herb.: Łap. 1888; Jur. 1930; Kob. 1930b, WA 1922, WA 1923; Gągała 1964, WA 1963; Wójcik 1968.
900. *Antennaria dioica* (L.) Gaertn. — Ukwap dwupienny. Ap; *Nardo-Callunetea*; eurazjatycki. Zm.: f. *discolor* (Rouy) Beauverd — różnobarwna. Lasy sosnowe, wydmy zalesione, wrzosowiska. Rz., 10/4 — Brwinów (Łap. 1888, WA 1887 rev. 1974 f. *discolor*); Kempin (Łap. 1888); Koczargi Stare; Kostowiec; las młochowski Łap. 1888); Owczarnia; Pocięga z-70; Rozalin z-67; Sieraków (Kob. WA 1924 rev. 1974 f. *discolor*); Truskaw; Wywrotnia Góra; Zaborów Leśny.
901. *Helichrysum arenarium* (L.) Moench. — Kocanki piaskowe. Ap muraw piaskowych; *Festuco-Sedalia*; eurazjatycki. Zm.: f. *aurantiacum* Pers.; f. *divaricato-ramosum* Abromeit. Częsty, głównie w lasach i na wydmach w P.K., 56/13 — Olesin z-68; Rozalin z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888, WA 1887 rev. 1974 f. *aurantiacum*; Wiśniewski WA 1920 rev. 1974 f. *divaricato-ramosum*; Kob. WA 1922, WA 1924; Zawidzka WA 1926; Roz. WA 1932 rev. 1974 f. *divaricato-ramosum*; Gągała 1964, WA 1963; Rudnicka-Jeziarska 1969.
902. *Inula helenium* L. — Oman wielki. Erg; śródziemnomorski. B.rz., hodowany i dziczyły, przypłocia, zagajniki, murawy, koło zabudowań, 4/1 — Gołębki z-68; koło Helenowa (Jastrzębowski in Rost. 1872); Strzykuły z-71.
903. *Inula salicina* L. — Oman wierzbolistny. Ap; *Molinion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Łąki, polany, zarośla, glinianki, rowy,

nasypy kolejowe. Rz., 13/1 — Brwinów (Rucińska 1964, — WA 1963); Gołaszew z-66; Janów; Klaudyn z-71; Krosna z-68; Ołtarzew; Ożarów Maz.; Stara Wieś z-70; Umiastów; Zaborów z-71. Ryc. 15.

Ryc. 15. Stanowiska wybranych gatunków
 Estamp 15. Les positions des espèces choisies

904. *Inula britannica* L. — Oman brytyjski. Ap łąkowy; *Agropyro-Rumicion crisp*; eurazjatycki. Zm.: f. *angustifolia* Marsson — wąskolistna; f. *sericeo-lanuginosa* K. Domin — srebrzysto-owłosiona. Posp., głównie na łąkach, pastwiskach, w rowach i zaroślach, 207/15 — Błonie KRAM-F 1968; Kręczki z-67 f. *sericeo-lanuginosa*; Krosna z-68 f. *sericeo-lanuginosa*; Michałowice Wieś z-68 f. *angustifolia*; Ożarów Maz. z-66; Pęcice z-68 f. *sericeo-lanuginosa*; Wola Krakowiańska z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Anonim WA rok ? cor 1974 ex *I. hirta*;

- Kob. WA 1922, WA 1923 f. *angustifolia*; Kob., Zanowa WA 1953; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1974 f. *angustifolia*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1974 f. *angustifolia*; Hanke LOD 1969; Riedel, Fagasicwicz LOD 1969.
905. *Pulicaria vulgaris* Gaertn. — Płesznik zwyczajny. Ap łęgowy; *Bidenton tripartitae* reg.; śródziemnomorsko-eurazjatycki; przydroża. B.rz., 2/1 — Debły (Kob. 1930b, WA 1924); Dębówka z-68; Rusiec z-68. Ryc. 15.
906. *Helianthus annuus* L. — Słonecznik zwyczajny. Ergf; Ameryka Pn., w Europie hodowany od XVI w. i dziczejący. Często uprawiany i zdziczały, głównie na siedl. ruderalnych zwłaszcza wzdłuż nasypów kolejowych, 61/5 — Komorów z-68; Michałowice Osada z-68. Lit. i herb.: Trzebiński 1918a; Garbowski, Jur. 1933; Andrearczyk 1964, WA 1963.
907. *Helianthus tuberosus* L. — Słonecznik bulwiasty. Ep; Ameryka Pd. — Brazylia, w Europie hodowany od 1617 r. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, nadto hodowany w ogrodach, 82/1 — Dębówka z-68; Nowa Wieś z-68; Ożarówek z-68; Stara Wieś z-70; Ursus z-68. Lit. i herb.: Gągała 1964, WA 1963.
908. *Rudbeckia laciniata* L. — Rudbekia naga. Erg; *Senecion fluviatilis*; Ameryka Pn., w Europie hodowany od XVII w. Częsty, zdziczały głównie na siedl. ruderalnych, nadto hodowany w ogrodach, 78/0 — Bieliny z-69; Kaputy z-67; Podkowa Leśna z-71; Pogroszew z-66.
909. *Rudbeckia hirta* L. — Rudbekia owłosiona. Erg; *Convolvuletalia sepium* reg.; Ameryka Pn. — część wsch. Hodowany w ogrodach w różnych odmianach, gdziekolwiek zdziczały. B.rz., 1/0 — Komorów, murawa przydrożna, z-68.
910. *Bidens frondosa* L., (*B. melanocarpa* Wiegand) — Uczep amerykański. Ne; *Chenopodion fluviatile*; północnoamerykański, zdomowiony w Europie zach. i śr. Brzegi stawów, glinianki, rów, łąki, pastwiska, murawy przydrożne, zarośla nadrzeczne, parki, cmentarze, las olszowy. Rz., 14/0 — Budy, Figusin; Łuże; Nowogórna Wieś; Opacz Kolonia; Opacz Mała z-68; Pęcice z-68; Pruszków z-68; z-69, KRAM-F 1969; Radzików z-71; Witki. Ryc. 15.
911. *Bidens tripartita* L. — Uczep trójlistkowy. Ap nadwodny; *Bidentetalia tripartitae*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: f. *pumila* Roth. — drobna; f. *tripartita* — zwykła. Posp., głównie na siedl. nadwodnych, 313/15 — Izabelin z-71 f. *pumila*; Pogroszew KRAM-F 1966; Reguły KRAM-F 1968; Rusiec z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zawidzka WA 1926 rev. 1974 f. *tripartita*; Roz. WA

- 1933 rev. 1974 f. *tripartita*; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1974 f. *tripartita*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1974 f. *tripartita*; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967.
912. *Bidens cernua* L. — Uczep zwisły. Ap nadwodny; *Bidenton tripartitae*; holarktyczny. Zm.: f. *nana* Neilr. — niska; f. *radiata* DC. — promienista. Dość rz., głównie na brzegach wód, na bagnach i w rowach, 43/12 — Białuty z-66 f. *radiata*; Bieliny; Blizne; Błonie; Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1974 f. *radiata*; Podb. 1967); Brwinówek; Domaniew; Góry; Grabina z-71 f. *nana*; Grudów; Jezioro; Kajetany; Koczargi Stare; Komorów; Krakowiany z-67 f. *radiata*; Kręczki; Krosna; Leszno; Łubiec; Mariew; Młochów; Moszna Parcele; Nowiny; Parzniew; Paszków z-68; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963 rev. 1974 f. *radiata*; Podb. 1967); Pęcice Małe; Pilaszków; Płochocin — Błonie (Andrearczyk 1964, WA 1963 rev. 1974 f. *radiata*); Pruszków; Pszczelin (Durska 1965, WAM 1964); Rusiec; Strzeniówka; Urszulin; Walendów; Wola Krakowiańska; Zaborów KRAM-F 1971; Żabieniec z-68 f. *radiata*; Żbików; Żółwin.
913. *Cosmos bipinnatus* Cav. — Kosmos podwójniepierzasty. Erg; Ameryka Śr. i Pn. Często hodowany w ogrodach i gdziekolwiek zdziczały, 26/0 — Babice; Bieniewice; Błonie; Borzęcin Duży; Cholewy; Chruślin; Kajetany; Komorów z-68; Malichy; Mariew; Nadarzyn; Ołtarzew; Opacz; Opacz Mała; Ożarów Maz.; Pęcice z-68; Płochocin; Pruszków; Sokołów; Wola Łuszczewska; Żółwin.
914. *Dahlia pinnata* Cav. — Dalia zmienna. Erg; Ameryka Pn. część pd. Często hodowany w ogrodach w różnych odmianach i b. rzadko dziczejący, 2/1 — Babice, koło drogi; Mory (Garbowski, Jur. 1933); Ołtarzew.
915. *Coreopsis angustifolia* Ait. — Nachylek wąskolistny. Erg; Ameryka Pn. Hodowany w ogrodach i na cmentarzach oraz czasami zdziczały, 1/0 — Kępiaste, przydroże z-71.
916. *Heliopsis helianthoides* Sweet. — Heliopsis słonecznikowaty. Erg; Ameryka Pn. Hodowany w różnych odmianach oraz zdziczały, przy torach kolejowych. B. rz., 0/1 — Podkowa Leśna (Andrearczyk WA 1963).
917. *Galinsoga parviflora* Cav. — Żółtlica drobnokwiatowa. Ep; *Eupolygono-Chenopodion*; Wieloobszarowy, Ameryka Pd., Śr., Pn., w Europie zadomowiony od XVIII w. Posp., głównie na siedl. segetalnych i ruderalnych, 260/13 — Ożarów Maz. z-65. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Jur. 1930; Roz. WA 1933; Gągała 1964; Wójcik 1968.

918. *Galinsoga ciliata* (Rafin.) Blake, (*G. quadriradiata* Ruiz et Pav.) — Żóttlica włoskata. Ep; *Panico-Setarion*; Ameryka Pd. i Pn., zdomowiony w Europie i w Azji. Częsty, głównie na polach w uprawach okopowych oraz na siedl. ruderalnych, 130/1 — Ożarów Maz. z-65. Lit.: ? Sieraków, Kob. 1930b sub *G. hispida* Benth.
919. *Iva xanthiifolia* Nutt. — Iwa rzepieniolistna. Ep; *Ivaetum xanthiifoliae* lok.; Ameryka Pn., w Europie zdomowiony od 1858 r. B.rz., 1/0 — Bramki Ukazowe, zbocza nasypu kolejowego z-72. Ryc. 15.
920. *Xanthium strumarium* L. — Rzepień pospolity. Arch; Ep ?; *Sisymbrium*; Ameryka, w Europie zdomowiony od XVI w. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, 100/0 — Bieliny z-68; Moszna z-68; Pęcice z-68; Pruszków z-68; Sokołów z-68; Ursus z-68; Wąsy KRAM-F 1966; Wolskie KRAM-F 1966. Lit.: Now. in Kochman, Majewski 1970.
921. *Ambrosia artemisiifolia* L. — Ambrozja bylicolistna. Ef; północno-amerykański, zdomowiony w Europie. B.rz., 1/0 — Bramki Ukazowe, zbocze nasypu kolejowego z-72. Ryc. 15.
922. *Gaillardia aristata* Pursh. — Gaillardia oścista. Erg; Ameryka Pn. Tu i ówdzie hodowany w ogrodach i na cmentarzach oraz dziczejący — murawy przydrożne, rowy przydrożne, skraj lasu sosnowego. Rz., 6/0 — Izabelin; Kanie z-67; Łubiczów; Nowa Wieś koło Milanówka; Opacz z-68; Opaleń z-70.
923. *Tagetes signatus* Barl. — Aksamitka plamista. Erg; Ameryka Pn. Często hodowany w ogródkach i na cmentarzach oraz b.rz. zdziślały. B.rz., 1/0 — Mariew, przydroże z-69.
924. *Anthemis arvensis* L. — Rumian polny. Arch; *Secalietea* reg.; śródziemnomorsko-subatlantycki. Częsty, głównie na polach i siedl. ruderalnych, 137/16 — Cholewy z-70; Duchnice z-68; Kanie z-67; Kopana z-70; Michałowice Osada z-68; Michałowice Wieś z-68; Milanówek z-67; Otrębusy z-68; Ożarów Maz. z-65; Pęcice z-68; Rozalin z-68; Żbików z-68. Lit. i herb.: Schnabel WA 1908; Jur. 1930; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.
925. *Anthemis ruthenica* MB. — Rumian ruski. Arch; *Centaureo diffusae-Berteroetum* lok.; eurazjatycki. Wąwóz, przydroża, koło zabudowań, sucha łąka. B.rz., 4/0 — Bieliny z-71; Parzniew z-69 (Now. 1972); Sieraków z-70 (Now. 1972).
926. *Anthemis cotula* L. — Rumian psi. Arch; *Secalietea* reg.; wielo-

obszarowy. B. rz., być może przeoczony — miejsca uprawne i nieuprawne, 0/2 — Mory, Pszczelin (Jur. 1930).

927. *Anthemis tinctoria* L. — Rumian żółty. Ap muraw kserotermicznych; *Festucetalia valesiacae*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Murawy przydrożne i przy torach kolejowych, nasypy kolejowe, torowiska, rowy przydrożne, ogród. Rz., 9/0 — Blizne z-71; Błonie z-72; Ołtarzew; Rozalin z-71; Ursus Szamoty z-68.
928. *Achillea ptarmica* L. — Krwawnik kichawiec. Ap łąkowy; Erg — odm.; *Molinion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: cv. *Perry's White*. Hodowany w kilku odmianach i dziczejący, łąki wilgotne, na piaskach, murawa koło zabudowań. B. rz., 1/2 — Kajetany z-71 cv. *Perry's White*; Pęcice (Gągała 1964); pod Truskawiem (Kob. 1930b).
929. *Achillea cartilaginea* Ledeb., (*A. salicifolia* Bess) — Krwawnik wierzbolistny. Ap; *Convolvuletalia sepia* reg.; eurazjatycki. B. rz., 0/1 — pod Truskawiem, na piaskach rozwianych (Kob. 1930b).
930. *Achillea millefolium* L. — Krwawnik pospolity. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; eurazjatycki. Gat. najposp. spotykany wszędzie i na b. różnych siedl., głównie na łąkach, pastwiskach, murawach, w lasach, zaroślach, w rowach i na polach, 840/34 — pod Błoniem z-71; Góra Kilianka z-70; Kostowiec z-67; Kwirynów z-70; Wywrotnia Góra z-71. Lit. i herb.: Łap., Pławińska WA 1887; Zawidzka WA rok ?; Jur. 1930; Kob. 1930b, WA 1921, WA 1923; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964; Gągała 1964; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1969.
931. *Matricaria chamomilla* L. — Rumianek pospolity. Arch; *Aphanion*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Częsty, głównie na polach i na siedl. ruderalnych, 119/19 — Ożarów Maz. z-65; Ożarów z-68; Strzykuły z-68; Ursus z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Jur. 1930; Roz. WA 1933 cor 1974 ex *M. inodora* L.; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Hanke LOD 1969.
932. *Matricaria discoidea* DC. — Rumianek bezpromieniowy. Ep; *Polygonion avicularis*; eurazjatycko-północnoamerykański, zdomowiony w Europie od ok. 1850 r. Posp., głównie na przydrożach, przychciach, murawach przydrożnych i w rowach, 330/13 — Błonie z-68; Ożarów Maz. z-66. Lit. i herb.: Łap. WA 1884; Kob. WA 1922; Jur. 1930; Gągała 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Riedel S. i R. LOD 1969.

933. *Tripleurospermum inodorum* (L.) C. H. Schultz, (*Matricaria inodora* L.) — Maruna bezwonna. Ep; *Secalietea* reg.; eurazjatycki. Posp., głównie na polach i na siedl. ruderalnych, 397/23 — Moszna Parcele z-68; Ożarów Maz. z-66; Parzniew z-68; Radonice z-68. Lit. i herb.: Kob. WA 1922; Jur. 1930; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Podb. 1967; Hanke LOD 1969.
934. *Leucanthemum vulgare* Lam. ssp. *vulgare*, (*Chrysanthemum leucanthemum* L.) — Jastrun właściwy. Ap łąkowy; *Arrhenatheretalia*; eurazjatycki. Zm.: v. *vulgare* — typowa. Częsty, głównie na łąkach, polanach leśnych, murawach przydrożnych i w rowach, 114/12 — Młochów z-68; Ursus Szamoty z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Zawidzka WA rok ?; Kob. WA 1924; Roz. WA 1933 rev. Piękoś v. *vulgare*; Różycki LOD 1962; Gągała 1964; WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Kośka LOD 1965.
935. *Leucanthemum vulgare* Lam. ssp. *triviale* (Gaud.) Briq. et Cav. p.p. — Jastrun zwyczajny. Gat. łąkowy; *Arrhenatheretalia*; eurazjatycki. Zm.: v. *praestans* Briq. et Cav. — okazała. Łąka, las liściasty. B.rz., 1/2 — Brwinów (Rucińska WA 1963 cor 1974 ex *Chrysanthemum leucanthemum* L.); Grabów z-67; Korfowe (Kob., Zanowa WA 1952 rev. Piękoś v. *praestans*).
936. *Leucanthemum vulgare* Lam. ssp. *maximum* — Jastrun wielkokwiatowy. Erg; europejsko-górski (Pireneje). Hodowany w różnych odmianach, czasem zdziczały. B.rz., 1/0 — Piotrkówek Wielki, przy płocie.
937. *Tanacetum balsamita* L. — Wrotycz bełżana. Erg; eurazjatycko-śródziemnomorski. Przypłocia, przydroża. B.rz., 3/1 — Macierzysz z-71; Piotrkówek Wielki z-71; Płochocin z-68; Żbików (Trzebiński 1916a).
938. *Tanacetum parthenium* (L.) Schultz-Bip., (*Chrysanthemum parthenium* (L.) Bernh.) — Wrotycz maruna. Ep; *Onopordetalia acanthii* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Często hodowany w ogrodach w różnych odmianach i zdziczały, przypłocia, koło zabudowań, cmentarze, rowy przydrożne, ogrody, 51/0 — Borzęcin Duży z-71; Konotopa z-68; Mory z-68; Ołtarzew z-68; Wola Krakowiańska z-68.
939. *Tanacetum vulgare* L. — Wrotycz pospolity. Ap nadwodny; *Artemisietea*; eurazjatycki. Zm.: f. *tenuisectum* Beck — drobnopocięta. Posp., głównie na siedl. ruderalnych, w rowach i murawach przydrożnych, nadto na łąkach, w zaroślach, 342/11 — Doma-

- niew KRAM-F 1966; Gawartowa Wola KRAM-F 1970; Koszajec KRAM-F 1968; Łubiec KRAM-F 1966; Skorosze KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Zawidzka WA 1920 rev. 1974 f. *tenuisectum*; Jur. 1930; Garbowski, Jur. 1933; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Riedel LOD 1969.
940. *Artemisia dracunculus* L. — Bylica estragon. Erg; Europa wsch., Azja zach. — Syberia, Ameryka Pn. — część zach. Murawy przydrożne, nasyp kolejowy, rów przy nasypie kolejowym. B. rz., 2/0 — Latchorzew z-71; Otrębusy z-68.
941. *Artemisia vulgaris* L. ssp. *vulgaris* — Bylica pospolita. Ap łąkowy; *Artemisietae*; eurazjatycko-północnoamerykański. Jeden z gat. najposp., spotykany wszędzie, głównie na siedl. ruderalnych, 666/32 — Kopana z-70; Opacz KRAM-F 1968; Ożarów Maz. KRAM-F 1967, z-65, KRAM-F 1966; Skorosze z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Zawidzka WA rok ? cor 1974 ex *A. campestris* L.; Jur. 1930; Roz. WA 1933; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967; Hanke LOD 1969; Riedel, Fagasiewicz LOD 1969.
942. *Artemisia austriaca* Jacq. — Bylica austriacka. Ep; eurazjatycki. B. rz., 0/1 — Grabina (Kob. WA 1922).
943. *Artemisia scoparia* Waldst. et Kit. — Bylica miotłowa. Gat. piaszczysk i żwirowisk; *Onopordion acanthii* reg.; eurazjatycki. B. rz. być może przeoczony, nie odróżniany od *A. campestris*; 1/0 — Góra Kilianka (Kob. WA 1923 cor 1974 ex *A. campestris* L.; — WA 1926 cor 1974 ex *A. campestris* L.).
944. *Artemisia annua* L. — Bylica roczna. Ef; *Onopordion acanthii* reg.; eurazjatycki. Przychacia, murawy przydrożne, cmentarz. B. rz., 5/0 — Babice z-71; Mościska z-71; Piotrkówek Wielki z-71.
945. *Artemisia campestris* L. ssp. *campestris* — Bylica polna. Ap muraw piaskowych; *Festuco-Sedetalia*; eurazjatycko-śródlądowy. Posp., głównie na wydmach trawiastych i zalesionych oraz w lasach, zwłaszcza na obszarze P.K., nadto na polach i siedl. ruderalnych, 318/9 — Dębówka z-72; Domaniew z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Andrearczyk 1964, WA 1964; Gągała 1964, WA 1963; Majewski 1967.
946. *Artemisia abrotanum* L. — Boże drzewko. Erg; eurazjatycki. Hodowany w ogrodach i gdziekolwiek dziczejący. B. rz., 4/0 — Latchorzew; Michałowice Wieś z-68; Radonice z-68.

947. *Artemisia absinthium* L. — Piołun. Arch; *Onopordetalia acanthii*; eurazjatycki. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, zwłaszcza przychacia i suche murawy, 87/17 — Krosna z-67, KRAM-F 1967; Kuchy z-68; Żbików z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Jur. 1930; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Majewski 1967; Wójcik 1968.
948. *Tussilago farfara* L. — Podbiał pospolity. Ap łęgowy; *Sisymbrium*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Posp., głównie w rowach i na polach oraz na siedl. ruderalnych, 309/14 — Ołtarzew KRAM-F 1966, KRAM-F 1967; Ożarów Maz. z-65, KRAM-F 1965; Pęcice KRAM-F 1968; Pilaszków KRAM-F 1966; Pruszków z-68; Pruszków Ostoja KRAF-F 1968; Ursus Szamoty z-68. Lit. i herb.: Jur. 1930; Kob. 1930b, WA 1923; Garbowski, Jur. 1933; Roz. WA 1933; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964; Wójcik 1964, 1965; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967.
949. *Petasites hybridus* (L.) Gaertn., Meyer et Schreb., (*P. officinalis* M n ch.) — Lepięznik różowy. Ap; *Filipendulo-Petasition*; eurazjatycki. B. rz., 2/1 — Opaleń (Błoński 1892); Płochocin, koło stawu z-68, z-70; Zaborów, nad kanałem w parku, z-70.
950. *Petasites spurius* (Retz.) R ch b. — Lepięznik kutnerowaty. Gat. nadwodny; europejski. B. rz., 0/1 — Brwinów (Sz nabel WA rok ?).
951. *Senecio congestus* (R. Br.) DC., (*S. paluster* (L.) DC.) — Starzec błotny. Ap nadwodny; *Bidention tripartitae*; borealno-cyrkumpolarny. B. rz., 2/1 — Korfowe, łąka bagnista z-70 (Kob., Zanowa WA 1952; Now. 1964, 1967); Moszna, stawy z-68.
952. *Senecio paludosus* L. — Starzec bagienny. Ap nadwodny; *Bidention tripartitae*; eurazjatycki. Zm.: *v. vulgaris* Led. — pospolita. B. rz., 0/2 — Pęcice, zarośla olszowe (Gągała 1964, WA 1963); pod Zamczyskiem (Kob. WA 1925 *v. vulgaris* — st. publ. sub: "Puszcza Kampinoska" Kob. 1927).
953. *Senecio erucifolius* L. — Starzec wąskolistny. Ap łąkowy; *Cirsio-Brachypodion pinnati*; eurazjatycki. Łąki, pastwiska, miedze, rowy, zarośla. Rz., 12/1 — Brwinów (Rucińska 1964); Koprki z-67; Kręczi z-67; Ołtarzew z-67; Orły; Rusiec z-68; Święcice; Wola Bieniewiecka z-68; Zaborów z-71.
954. *Senecio jacobaea* L. — Starzec jakubek. Ap muraw kserotermicznych *Festuco-Brometea* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. erucoides* DC. Posp., głównie na łąkach, pastwiskach, mura-

- wach, w rowach i zaroślach, 287/14 — Hornówek KRAM-F 1969; Miłecin z-67; Nowa Wieś z-68 v. *erucoides*; Ołtarzew z-66; Ożarów Maz. z-65; Pławy KRAM-F 1968; Pszczelin KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap. Pławińska WA 1887; Zweigbaumówna 1916; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967; Riedel, Fagaszewicz LOD 1969.
955. *Senecio vulgaris* L. — Starzec zwyczajny. Arch; *Chenopodietea* reg.; wieloobszarowy. Posp., głównie na polach, zwłaszcza w uprawach okopowych i na siedl. ruderalnych, 292/23 — Ożarów Maz. z-65, z-67, KRAM-F 1968; KRAM-F 1967; Szamoty z-68. Lit. i herb.: Zweigbaumówna 1916; Jur. 1930; Garbowski, Jur. 1933; Roz. WA 1933; Majewski 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965.
956. *Senecio sylvaticus* L. — Starzec leśny. Ap; *Epilobion angustifolii*; subatlantycko-śródziemnomorski. Zm.: f. *auriculatus* G.F. — uszkowata; f. *denticulatus* (O. F. Müller) Asch. et Gr. — ząbkowata. Dość rz., chociaż miejscami występuje w znacznej ilości, zwłaszcza w lasach sosnowych na obszarze P.K., 33/3 — Bieliny z-68; Chojak z-68; Góry; Grabina; Grabów; Izabelin; Janów z-71; Jezioro; Julinek; Kępiaste z-71, z-71, KRAM-F 1971; Korfowe; Laski; Łubiec; Łubiec Kolonia; Mogiła Powstańców; Nadarzyn; Opaleń; Otrębusy z-68 f. *auriculatus*; Pławy z-68; Pociecha; Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Sieraków Kob. WA 1922); Stara Wieś; Szymanówek z-70 f. *denticulatus*; Wilków (Kob., Zanova WA 1953 cor 1974 ex *S. jacobaea* L.); Żółwin.
957. *Senecio viscosus* L. — Starzec lepki. Ap; *Onopordetalia acanthii* reg.; subatlantycko-śródziemnomorski. Dość rz., głównie na terenie kolejowym, zwłaszcza wzdłuż torowisk, 26/0 — Błonie z-72; Brwinów; Dębówka; Józefinów; Józefów; Laski; Nadarzyn z-71; Ołtarzew z-72; Otrębusy; Ożarów Maz. z-72; Ożarówek; Piastów; Płochocin; Pruszków; Pruszków — Brwinów (Andrearczyk WA 1963 cor 1974 ex *S. jacobaea* L.); Ursus; Urszulin z-70; Walendów; Wolica; Zaborów z-68.
958. *Senecio vernalis* W. et. K. — Starzec wiosenny. Ne; *Onopordetalia acanthii* reg.; eurazjatycki. Częsty, rozprzestrzeniający się, głównie na siedl. ruderalnych zwłaszcza wzdłuż szlaków komunikacyjnych, na przydrożach i nasypach kolejowych, 77/15 — Faszczyce Stare z-66; Józefów z-68; Krosna z-68; Michałówek z-67; Ożarów Maz. z-65; Parzniew z-69; Pruszków z-68; Ursus z-68. Lit. i herb.:

- Łap. 1888, WA 1887; Sznabel WA rok ?; WA 1908 cor 1974 ex *S. jacobaea* L., WA 1916 cor 1974 ex *S. glabratus*; Zawidzka WA rok ?; Kob. WA 1922 cor 1974 ex *S. sylvaticus* L., WA 1924; Jur. 1930; Roz. WA 1933; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963.
959. *Calendula officinalis* L. — Nagietek lekarski. Erg; śródziemnomorski. Często hodowany w ogrodach i na cmentarzach oraz dziczejący, głównie na siedl. ruderalnych, 51/1 — Leszno z-66; Ożarów Maz. z-67; Pruszków Ostoja z-68. Lit.: Garbowski, Jur. 1933.
960. *Arctium tomentosum* Mill. — Łopian pajęczynowaty. Ap zaroślowy; *Eu-Arction*; eurazjatycki. Zm.: f. *album* Baenitz — białokwiatowa. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, 195/11 — Bieńiewice KRAM-F 1968; Gołaszew z-67; Kręczki KRAM-F 1967; Moszna z-68; Ołtarzew z-65; Opacz KRAM-F 1968; Pogroszew z-66; Wola Krakowiańska KRAM-F 1968, z-68. Lit. i herb.: Zweigbaumówna 1916; Jur. 1930; Kob. 1930b f. *album*, WA 1924; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Durska 1965, WAM 1964.
961. *Arctium lappa* L. — Łopian większy. Ap zaroślowy; *Eu-Arction*; eurazjatycki. Posp., głównie na siedl. ruderalnych, 205/9 — Bieliny z-68; Józefów z-67; Kanie z-68; Pęcice z-68, KRAM-F 1967; Rusiec KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Kob. WA 1926; Jur. 1930; Roz. WA 1933; Gągała 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964.
962. *Arctium minus* (Hill.) Bernh., (*A. minor* L.) — Łopian mniejszy. Ap; *Onopordetalia acanthii*; subatlantycko-śródziemnomorski. Dość rz., głównie na siedl. ruderalnych, 38/5 — Babice; Brwinów (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Now. 1964); Janów; Kajetany; Kempin (Łap. 1888; Now. 1964); Klaudyn; Komorów z-68; Latchorzew; las młochowski (Łap. 1888; Now. 1964); Mory (Jur. 1930); Nowa Wieś z-68; Ołtarzew; Opaleń; Ożarówek; Pęcice Małe; Podkowa Leśna; Powązki; Pruszków z-68; Pruszków Ostoja z-68; Pszczelin (Jur. 1930); Radzików; Rozalin; Terenia; Tworki; Wiktorów; Witki; Wola Krakowiańska z-68; Zaborówek; Zielonki; Żółwin.
963. *Carduus nutans* L. ssp. *nutans* — Oset zwisły. Arch, Ep; *Onopordion acanthii*; śródziemnomorsko-subatlantycki. B. rz., zagrożony, 0/2 — Mory, Pszczelin, przydroża (Jur. 1930).
964. *Carduus acanthoides* L. — Oset nastroszony. Arch; *Onopordion acanthii*; europejsko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na mura-

- wach, pastwiskach i w rowach, 100/9 — Józefów KRAM-F 1967; Święcice z-66; Ursus Szamoty KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. WA 1926; Jur. 1930; Andrearczyk WA 1963 cor 1974 ex *Cirsium palustre* (L.) Scop.; Gągała WA 1963 cor 1974 ex *Cirsium lanceolatum* (L.) Scop. ssp. *eulanceolatum*.
965. *Cirsium rivulare* (Jacq.) All. — Ostrożeń łkowy. Gat. łkowy; *Molinietalia*; europejski. Zm.: f. *leucantha* — białokwiatowa. Torfowiska, łąki wilgotne, mokradła. B. rz., 2/1 — Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963); Pęcice z-68 f. *leucantha*; Żabieniec z-68 f. *leucantha*.
966. *Cirsium acaule* (L.) Scop. — Ostrożeń krótkołodygowy. Ap; *Festuco-Brometea*; śródziemnomorsko-subatlantycki. B. rz., 1/1 — Babice (Błoński 1892); Rusiec, murawa przydrożna.
967. *Cirsium oleraceum* (L.) Scop. — Ostrożeń warzywny. Ap łkowy; *Molinietalia*; eurazjatycki. Częsty, głównie na łąkach podmokłych, mokradłach, w rowach i lasach olszowych, 68/9 — Malichy KRAM-F 1968; Ożarów Maz. z-65; Pęcice z-68; Urzut KRAM-F 1968; Wola Krakowiańska KRAM-F 1968; Zaborów KRAM-F 1966; Żabieniec KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Kob. 1930b; Rzewuski 1960; Majewski 1963, 1965, 1967; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Podb. 1967.
968. *Cirsium palustre* (L.) Scop. — Ostrożeń błotny. Ap łkowy; *Molinietalia*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na mokrych łąkach, pastwiskach, w rowach, zaroślach i lasach, 118/17 — Komorów z-68; Krakowiany z-67; Pruszków z-69. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Zawidzka WA rok ? cor 1974 ex *C. arvense* (L.) Scop.; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967; Podb. 1967, 1968.
969. *Cirsium vulgare* (Savi) Ten., (*C. lanceolatum* (L.) Scop.) — Ostrożeń lancetowaty. Ap zaroślowy; *Anopordetalia acanthii*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Posp., głównie na murawach, łąkach i w zaroślach, 318/12 — Kręzki z-67; Pruszków Ostoja KRAM-F 1968; Rusiec KRAM-F 1968; Wolskie KRAM-F 1966. Lit. i herb.: Jur. 1930; Roz. WA 1932; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.
970. *Cirsium arvense* (L.) Scop. — Ostrożeń polny. Ap zaroślowy i nadwodny; *Secalietea* reg.; eurazjatycki. Najposp., spotykany we wszystkich miejscowościach, głównie na polach, pastwiskach, w rowach i różnych siedl. ruderalnych, 734/33 — Faszczycze Stare

KRAM-F 1968; Helenówek KRAM-F 1968; Kwirynów KRAM-F 1966; Ołtarzew KRAM-F 1967, KRAM-F 1968; Ożarów Maz. KRAM-F 1965, KRAM-F 1967; Pruszków Ostoja KRAM-F 1968; Rozalin KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1882a, 1888; Zweigbaumówna 1916; Trzebiński 1918b; Zawidzka WA rok ?; Jur. 1930; Roz. WA 1933; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Majewski 1967.

971. *Silybum marianum* (L.) Gaertn. — Ostropest plamisty. Erg; śródziemnomorski. Hodowany w ogrodach i gdziekolwiek dziczyły — uprawy okopowe, murawa przydrożna, rów przydrożny, śmietniska. B.rz., 4/2' — Latchorzew z-71; Mory (Jur. 1930); Ożarów Maz.; Pszczelin (Jur. 1930).

972. *Onopordum acanthium* L. — Popłoch pospolity. Arch; *Onopordion acanthii*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Dość rz., głównie na siedl. ruderalnych, 37/4 — Bieniewice, Bronisze z-68; Brwinów; Chruslin; Dębówka; Józefów z-68; Komorów; Latchorzew; Lipków; Michałowice; Mory (Jur. 1930); Nowa Wieś; Opacz KRAM-F 1968; Opacz Mała; Ożarówek; Pass; Paszków; Piotrkówek Wielki; Płochocin; Pruszków z-68; Pszczelin (Jur. 1930); Rusiec; Sokołów KRAM-F 1968; Tworki; Zaborów; Żabieniec; Żdżary Południowe.

973. *Serratula tinctoria* L. ssp. *tinctoria* — Sierpik barwierski. Ap łąkowy; *Molinion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. heterophylla* Wallr. — różnolistna; *v. lancifolia* S. F. Gray — lancetolistna; — f. *leucantha* Goiran — białokwiatowa; *v. tinctoria* — typowa. Dość rz., głównie w rowach, na wilgotnych łąkach i w dąbrowach, 43/17 — Babice (Błoński 1892); Bramki Ukazowe z-68 *v. lancifolia*; Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. lancifolia*); Budy z-69 *v. tinctoria*; Debły; Góra Kilianka (Kob. WA 1925 rev. 1974 *v. heterophylla*; Now. 1964); Grabina; Janów; Klaudyn; Komorów z-68 *v. heterophylla*; Kopana; Korfowe; Kwirynów; Łąki Strzeleckie; Mariew; las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 rev. 1974 *v. heterophylla*; Now. 1964; Rucińska 1964); Nadarzyn z-66 *v. lancifolia*; Opaleń (Błoński 1892); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pęcice (Gągała 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. lancifolia*); Pilaszków z-67 *v. lancifolia*; Pociecha (Kob. 1922 rev. 1974 *v. heterophylla*); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Pogroszew; Roztoka; Rusiec z-68 *v. lancifolia*; Sieraków (Kob. 1930b, WA 1923 rev. 1974 *v. lancifolia* i *v. tinctoria*); Stara Wieś; Truskaw; Truskaw Mały; Urzut; Wierzhów; Wilków (Kob., Zanowa WA 1953 rev. 1974 *v. lancifolia*,

v. tinctoria; Gągała 1964; Now. 1964; Rucińska 1964); Wola Bieniewicka z-68 *v. lancifolia* f. *leucantha*; Wolica; Zamczysko (Kob. WA 1923 rev. 1974 *v. tinctoria*; Now. 1964); Żabieniec. Ryc. 16.

Ryc. 16. Stanowiska wybranych gatunków
Estamp 16. Les position des espèces choisies

974. *Echinops exaltatus* Schrad., (*E. comutatus* Juratzka) — Przegorzan węgierski. Erg; pd.-europejski. Przypłocia, murawy, rowy przydrożne, zarośla w parku. Rz., 7/0 — Michałowice; Otrębusy; Ożarów Maz. z-67.
975. *Centaurea cyanus* L. — Chaber bławatek. Arch; *Secalietea*; wieloobszarowy, rozpowszechniony prawie na całym świecie. Posp., głównie na polach w zbożach i na siedl. ruderalnych, 227/18 — Ursus z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Anonim WA rok ?; Szn-

bel WA 1918; Węglewska WA rok ?; Jur. 1930; Gągała 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965.

976. *Centaurea scabiosa* L. — Chaber driakiwnik. Ap muraw ksero-
termicznych; *Festuco-Brometea*; eurazjatycki. Zm.: v. *vulgaris*
Koch f. *calvescens* Čelak; — f. *plemeli* Ullepisch. Dość
rz., głównie na wydmach oraz na nasypach na obszarze P.K.,
24/7 — Bieliny; pod Błoniem; Brwinów; Budy z-69; Gawartowa
Wola; Góra Kiliańska (Kob. WA 1922 rev. 1974 v. *vulgaris* f. *cal-
vescens*, v. *vulgaris* f. *plemeli*); Janów z-70, KRAM-F 1970; Ko-
pana, pod Łubcem; Łuże z-70 (Kob. WA 1922; Majewski
1967); Nadarzyn; Otrebusy; Parzniew z-68, KRAM-F 1968; Prusz-
ków z-68; Roztoka (Kob. WA 1923); Sieraków (Kob. 1930b,
WA 1923); Zamczysko (Kob. WA 1923).
977. *Centaurea diffusa* Lam. — Chaber drobnogłówkowy. Ep; *Ono-
pordion acanthii*; śródziemnomorski. B. rz., 1/0 — Stara Wieś, mu-
rawa przy drodze przez las żółwiński (Now. 1972).
978. *Centaurea stoebe* L., (*C. rhenana* Bureau) — Chaber nadreń-
ski. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; śr. europej-
ski. Częsty, głównie na przydrożach, nasypach kolejowych, wyd-
mach i piaszczyskach, 83/14. — pod Błoniem z-71; Brwinów z-72;
Dębówka z-72; Kanie KRAM-F 1967, z-67; Płochocin z-66; Wy-
głądy KRAM-F 1966. Lit. i herb.: Łap. 1888, WA 1887; Wiś-
niewski WA 1920 cor 1974 ex *C. scabiosa* L.; Kob. 1930b,
WA 1922, WA 1923; Majewski 1963, 1965, 1967; Andre-
arczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Ruciń-
ska 1964, — WA 1963.
979. *Centaurea jacea* L. ssp. *jacea* — Chaber łąkowy. Ap łąkowy; *Moli-
nio-Arrhenatheretea*; eurazjatycki. Zm.: f. *albiflora* — białokwiato-
wa. Posp., głównie na łąkach, pastwiskach, murawach, w rowach,
283/16 — Duchnice KRAM-F 1969; Kajetany z-71, f. *albiflora*; Ka-
nie z-67; Kopana z-70; Kręczki KRAM-F 1967; Moszna Parcele
KRAM-F 1968; Pęcice z-68; Rusiec KRAM-F 1968; Urszulin z-70;
Wola Łuszczewska z-70; Żbików KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap.
1888; Łap., Pławińska WA 1887; Kob. WA 1922, WA 1923;
Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963;
Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Han-
ke LOD 1969.
980. *Centaurea jacea* L. ssp. *oxylepis* (Wimm et Grab.) Hayek,
(*C. oxylepis* Wimm. et Grab.) — Chaber ostrołuskowy. Ap;
Polygono-Trisetion; karpacko-sudecki. Nasypy kolejowe, murawy
przydrożne, murawa w parku. B. rz., 4/0 — Kanie z-67; Ożarów
Maz. z-72; Pęcice z-68; Stara Wieś z-70.

981. *Centaurea phrygia* L. — Chaber frygijski. Ap; *Polygono-Trisetion*; eurazjatycki. Groble, glinianki, murawy. B. rz., 2/0 — Ożarów Maz. z-65; Pęcice (Gągała, Now. WA 1963-1974 cor ex *C. jacea* L.).
982. *Carlina vulgaris* L. — Dziewięsił pospolity. Gat. muraw ksero-termicznych; *Festuco-Brometea*; eurazjatycki. B. rz., 0/4 — Brwinów, Kempin, las młochowski (Łap. 1888); Las młochowski (Łap., Pławińska WA 1887); Łaski (Kob. WA 1923).

Cichoriaceae — Cykoriowate

983. *Cichorium intybus* L. ssp. *intybus* — Cykoria podróżnik. Arch; *Onopordetalia acanthii* reg.; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Zn.: f. *indivisum* (Vis.) Borza. Jeden z najposp. gat. spotykanych wszędzie, głównie na przydrożach, murawach, w rowach i zarosłach, 435/25 — Koprki KRAM-F 1967; Moszna KRAM-F 1968; Radonice KRAM-F 1968; Ursus Szamoty KRAM-F 1968; Zaborów z-71 f. *indivisum*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Anonim WA rok ?; Trzebiński 1916a; Zawidzka WA rok ?; Jur. 1930; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965, 1968; Podb. 1969; Riedel R. i S. LOD 1969.
984. *Lapsana communis* L. — Łoczyga pospolita. Ap leśny; *Alliario-Chaerophylletum temuli* lok.; subatlantycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie w parkach, ogrodach i lasach, 130/12 — Faszczycie Stare KRAM-F 1968; Komorów KRAM-F 1968; Krakowiany KRAM-F 1967; Ożarów Maz. z-65, KRAM-F 1967, KRAM-F 1967; Popówek KRAM-F 1968; Wolskie KRAM-F 1967. Lit. i herb.: Jur. 1930; Kob. 1930b; Roz. WA 1933; Gągała 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964.
985. *Arnoseris minima* (L.) Schweigg. et Koerte, (*A. minima* Lk.) — Chłodek drobnolistny. Ap; *Arnoseridion minimae*; subatlantycki. Pola, ugory, ścierniska, murawy, pastwiska. Rz., 13/4 — Daniewice z-68; Hornówek; Kanie z-67; Kępiaste z-71; Mory (Jur. 1930); Nowa Wieś z-68; Polesie; Pszczelin (Jur. 1930); Stara Wieś z-70; Strzeniówka z-67; Urzut z-69.
986. *Crepis praemorsa* (L.) Tausch. — Pępawa różyczkolistna. Gat. muraw ksero-termicznych; *Festuco-Brometea*; eurazjatycki. B. rz., zagrożony, 0/2 — Babice, Opaleń (Błoński 1892).
987. *Crepis mollis* (Jacq.) Asch. ssp. *succisifolia* (All.) Javoroka — Pępawa miękka. Gat. łąkowy, górski; *Arrhenathera-*

talnia; borealno-alp.-subatlantycki. B. rz., 0/1 — Brwinów, Łąka (Rucińska 1964, WA 1963).

988. *Crepis tectorum* L. — Pępawa dachowa. Ap; *Secalietea* reg.; eur-azjatycki. Zm.: f. *segetalis* Roth. — polna; f. *vulgaris* E. Mey — pospolita. Częsty, głównie na polach i przydrożach, 102/9 — Bąki z-68 f. *vulgaris*; Gołębki z-68 f. *segetalis*; Józefów z-68 f. *segetalis*; Kanie z-67 f. *segetalis*, KRAM-F 1967; Lipków z-69 f. *segetalis*; Łubiec Kolonia z-70; Radonice z-68 f. *segetalis*, f. *vulgaris*; Umiastów z-67 f. *segetalis*; Ursus z-67 f. *segetalis*, z-68 f. *vulgaris*. Lit. i herb.: Sznabel WA rok ? cor 1974 f. *vulgaris ex C. marschalii* L.; Kob. WA 1924 rev. 1974 f. *segetalis*; Jur. 1930; Gągała 1964, WA 1963 cor 1974 f. *vulgaris ex C. biennis* L.
989. *Crepis capillaris* (L.) Wallr., (*C. virens* Vill.) — Pępawa zielona. Arch ?, Ep ?; *Arrhenatheretalia* reg.; subatlantycko-śródziemnomorski. Parki, ogrody, murawy, łąka, groble. Rz., 10/2 — Bieniewice z-68; Gołębki z-68; Leszno z-66; Młochów z-68; Mory (Jur. 1930); Ożarów Maz. z-67; Pęcice z-68; Podkowa Leśna (Roz. WA 1930, WA 1933 cor 1974 ex *C. tectorum* L.); Powązki z-70; Pruszków z-70; Ursus Szamoty z-68; Żółwin z-70.
990. *Crepis biennis* L. — Pępawa dwuletnia. Ap łąkowy; *Arrhenatherion elatioris*; europejski. Łąki, pastwiska, rowy, murawy przydrożne, ogrody, zarośla, park. Dość rz., 25/0 — Bieliny; Kajetany; Kopana KRAM-F 1970; Kotowice; Lipków; Ołtarzew z-67; Ożarów Maz. KRAM-F 1968, z-68; ? Pęcice (Gągała 1964); Rusiec; Stara Wieś; Urszulín z-70; Urzut z-69; Zaborów; Żabieniec z-68.
991. *Crepis paludosa* (L.) Moench. — Pępawa błotna. Ap łąkowy; *Calthion*; borealno-subatlantycki. Dość rz., głównie na mokrych łąkach, w zaroślach i lasach olszowych, 37/8 — Bieliny KRAM-F 1968; Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963, WA 1963); Budy; Ciechowąż; Daniewice; Góry; Janów; Kanie z-67; Korfowe; Krakowiany; Lipków; Mariew; las młochowski (Kob. WA 1932; Podb. 1961; Gągała 1964; Now. 1964; Rucińska 1964); Nowa Wieś; Nowiny; Opaleń; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Pociecha; Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Pruszków; Rusiec; Sieraków; Stara Wieś; Tworki; Urzut KRAM-F 1968; Wolica z-67; Wólka; Wróblewo; Zaborów; Zamczysko; Żabieniec.
992. *Mycelis muralis* (L.) Dum. — Sałatnik leśny. Ap leśny; *Fagetalia sylvaticae*; subatlantycko-śródziemnomorski. Dość rz., głównie w lasach i parkach, 37/14 — Babia Łąka; Bieliny; Brwinów (Łap. 1888; Zawidzka WA rok ?); Chlebów; Chojak; Ciechowąż; Góry; Grabina; Grabów; Kempin (Łap. 1888); Kopana; Korfo-

- we; Krakowiany z-67; Lipków; obok Łąk Strzeleckich; Łubiec Kolonia; Młochów; las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887); Nadarzyn z-67; Nowa Wieś; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pęcice (Gągała 1964); Pławy; Podkowa Leśna z-70 (Roz. WA 1932; Durska 1965, WAM 1964); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Pruszków; Rozalin; Różin; Sieraków (Kob. WA 1923); Stasinek; Strzykuły; Wola Łuszczewska; Zaborów Leśny; Zaborów k.Nadarz.; Zamczysko (Kob. 1930b); Żółwin.
993. *Lactuca sativa* L. — Sałata siewna. Ergf; śródziemnomorski. Powszechnie uprawiany i gdziekolwiek przejściowo zdziczały, gruzowiska, śmietniska, przydroża, 5/3 — Gołębki, Mory (Garbowski, Jur. 1933); Macierzysz; Michałowice Wieś z-68; Piotrkówek Wielki, Ursus z-67; Utrata (Trzebiński 1916a).
994. *Lactuca serriola* L., (*L. scariola* L.) — Sałata kompasowa. Arch; *Sisymbrium*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Częsty, głównie na siedl. ruderalnych, przydroża, przypłocia, gruzowiska, śmietniska, przychacia, nasypy kolejowe, ugory, zboża, ogrody, parki, 134/5 — Ołtarzew z-72; Ożarów Maz. z-65; Skorosze KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Jur. 1930; Andrearczyk WA 1963.
995. *Sonchus asper* (L.) Hill. — Mlecz kolczasty. Arch; *Eu-Polygono-Chenopodion*; wieloobszarowy, Europa, Afryka pn., Azja zach. i pn. Częsty, głównie na polach i w rowach, 90/22 — Bramki Ludne z-66; Bronisze z-68; Józefów z-68; Kotowice KRAM-F 1970; Milanówek z-67; Orły z-67; Pilaszków z-66; Żabieniec z-68. Lit. i herb.: Zweigbaumówna 1916; Zawidzka WA rok ? cor 1974 ex *Hieracium prenanthoides* Vill.; Jur. 1930; Roz. WA 1933 cor Trzcińska-Tacik 1971 ex *S. arvensis* L.; ? Gągała 1964; Rucińska 1964; Wójcik 1964, 1965.
996. *Sonchus oleraceus* L. — Mlecz warzywny. Arch; *Eu-Polygono-Chenopodion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na polach, w ogrodach i na siedl. ruderalnych, 187/18 — Błonie z-67; Ołtarzew KRAM-F 1967; Ożarów Maz. z-68, KRAM-F 1967; Pilaszków z-66; Sokołów z-68; Ursus z-67. Lit. i herb.: Zweigbaumówna 1916; Zawidzka WA rok ?; Jur. 1930; Roz. WA 1933; Gągała 1964, WA 1963 cor 1974 ex *Mycelis muralis* (L.) Dum.; Riedel LOD 1969.
997. *Sonchus arvensis* L. ssp. *arvensis* — Mlecz polny. Arch; *Eu-Polygono-Chenopodion*; wieloobszarowy. Zm.: f. *acaulis* — bezłodygowa. Posp., głównie na polach i siedl. ruderalnych, 368/23 — Koczargi Stare z-69 f. *acaulis*; Ołtarzew z-66; Ożarów Maz. KRAM-F

- 1968; Pilaszków KRAM-F 1966, z-66; Ursus z-67; Żabieniec KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zweigbaumówna 1916; Zawidzka WA rok ?; Kob. WA 1923; Jur. 1930; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963 cor 1974 ex *S. asper* (L.) Hill., Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Durska 1965, WAM 1964.
998. *Chondrilla juncea* L. — Chondrilla sztywna. Ap piaszczysk; *Festuco-Koelerietum glaucae* lok.; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Wydmy, piaski, murawy przydrożne. Rz., 8/1 — Kanie z-67; Kępiaste z-71; Laski z-67 (Kob. 1930b; Podb. 1959); Łubiec Kolonia; Strzeniówka z-67.
999. *Hypochoeris maculata* L. — Prosienicznik plamisty. Gat. łąkowy; eurazjatycki. Lasy mieszane, wydmy zalesione. B. rz., 3/2 — Brwinów, Kempin (? Podb. 1963 por. Łap. 1888); Chojak; Grabina z-70; las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887); Sieraków z-70 (Kob. WA 1923; Podb. 1963).
1000. *Hypochoeris glabra* L. — Prosienicznik gładki. Ap muraw piaszczyskich; *Festuco-Sedetalia* (?); subatlantycko-śródziemnomorski. Piaszczyska, wydmy, przydroża, pastwiska, ugory, zboża, ścierniska, uprawy okopowe, wysypiska. Dość rz., 21/2 — Babice; Białe; Budy z-69; Daniewice z-68; Grabina; Kępiaste z-71, KRAM-F 1971; Kopana; Korfowe z-70, KRAM-F 1970; Łubiec Kolonia; Owczarnia; Pszczelin (Jur. 1930); Rusiec z-68; Terenia; Truskaw z-69 (Kob. WA 1923); Wólka; Wyględy Górne; Żółwin.
1001. *Hypochoeris radicata* L. — Prosienicznik szorstki. Ap leśny i łąkowy; *Nardetalia*; subatlantycko-śródziemnomorski. Posp., głównie w lasach sosnowych, na pastwiskach, łąkach, murawach i przydrożach, 219/10 — Korfowe z-70; Ożarów Maz. z-65; Rusiec z-68; Urzut z-69, KRAM-F 1968; Żbików z-68, KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Anonim WA rok ?; Zawidzka WA rok ? cor 1974 ex *Taraxacum officinale* Web.; Kob. WA 1922, WA 1923 cor 1974 ex *H. maculata* L., WA 1925; Roz. WA 1933; Kob., Zanova WA 1953; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Majewski 1967.
1002. *Leontodon autumnalis* L. — Brodawnik jesienny. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea* reg.; eurazjatycko-borealny. Zm.: *v. pratensis* Koch. — łąkowa. Jeden z gat. najposp., spotykany wszędzie głównie na łąkach, pastwiskach, murawach i w rowach, 452/19 — Błonie z-67; Bronisze z-68; Budy z-69; Gołębki z-68; Łąki Strzeleckie z-70; Ołtarzew z-67; Opacz Mała KRAM-F 1968; Ożarów Maz. z-66; Piastów z-68; Pogroszew z-67; Pszczelin z-68;

Rybno z-66; Ursus z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławieńska WA 1887; Anonim WA rok ? cor 1974 ex *Hypochoeris radicata* L.; Zawadzka WA 1925, WA 1926; Jur. 1930; Kob. 1930b, WA 1922 v. *pratensis*, WA 1924; Roz. WA 1933; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Gągała, Now. WA 1963-1974; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967; Hanke LOD 1969.

1003. *Leontodon hispidus* L. ssp. *hispidus* — Brodawnik zwyczajny. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; eurazjatycki. Dość rz., głównie na łąkach i w rowach, 38/3 — Bieliny; pod Błoniem z-71; Gołaszew; Góry; Kanie z-67; Kaputy z-67; Klaudyn; Konotopa; Koszajec; Krakowiany z-67; Kręczki z-67; Łuże; Milanówek — Jaktorów (Andrearczyk 1964, WA 1963); las młochowski (Kob. WA 1932); Ołtarzew; Pilaszków; Pogroszew; Pszczelin z-68; Rozalin; Rusiec; Sieraków (Kob. WA 1923); Stara Wieś; Święcice; Terenia; Ursus Szamoty; Urszulin; Urzut; Wolskie; Wólka; Wróblewo; Zaborów KRAM-F 1971; Zielonki.
1004. *Leontodon saxatilis* Lam., (*L. taraxacoides* (Vill.) Mer.) — Brodawnik różnoowocowy. Ap łąkowy; subatlantycki. B. rz., 0/1 — Brwinów, sucha łąka (Rucińska 1964, WA 1963).
1005. *Picris hieracioides* L. ssp. *hieracioides* — Goryczel jastrzębcowy. Ap; *Festuco-Brometea* reg.; eurazjatycki. Wydmny, murawy przydrożne i przy nasypach kolejowych, rowy, zarośla przydrożne, brzeg olszniaka. Rz., 19/3 — Błonie; Debły (Kob. 1930b, WA 1923); Kopana z-70; Kotowice; Leszno z-66, KRAM-F 1966; pod Łubcem (Kob. 1930b, WA 1922); Ożarów Maz. z-72; Płochocin; pow. Pruszków (Kochman, Majewski 1970); Radzików; Sieraków z-70 (Kob. 1930b); Stara Wieś; Strzeniówka z-67; Urszulin; Witki z-71.
1006. *Scorzonera purpurea* L. — Wężymord stepowy. Gat. muraw kserotermicznych; *Festucetalia valesiacae*; eurazjatycki. Na wydmach, B. rz., 1/4 — Babice (Rost. 1872; Kob. 1930b); Łuże (Kob. WA 1926); Nadłuże (Kob. 1930b, 1934b); Sieraków z-70 (Now. 1972).
1007. *Scorzonera hispanica* L. — Wężymord hiszpański. Ergf; eurazjatycko-śródziemnomorski. Tu i ówdzie uprawiany na polach i dziczejący, wysypiska, ugory. B. rz., 2/0 — Ożarów Maz. z-73; Piotrkówek Wielki z-71.
1008. *Scorzonera humilis* L. — Wężymord niski. Gat. leśny; *Pino-Quercetum* lok.; subatlantycko-śródziemnomorski. Zm.: f. *angustifolia* —

wąskolistna; f. *latifolia* — szerokolistna. Dość rz., głównie w lasach na obszarze P.K., gdzie miejscami występuje dość licznie, 33/12 — Babice (Ł a p. WA 1880); Białe; Chojak z-68 f. *latifolia*; Debły; pod Deblami; pod Gacią Zaborowską (K o b. 1930b); Grabina z-70 f. *angustifolia*, f. *latifolia*, KRAM-F 1971; Grabowy Grunt; Izabelin KRAM-F 1969; Julinek; Koczargi Stare z-68 f. *angustifolia*; Komorów z-68 f. *latifolia*; Korfowe; Laski; Ławy; k. Łąk Strzeleckich; Łubiec; Nadarzyn; Leśnictwo Opaleń (T r a c z y k H i T. 1965); Paszków z-68 f. *latifolia*; Pociecha (K o b. WA 1923); pod Pocięchą; między Pocięchą a Janówkiem (K o b. 1930b); Podkowa Leśna; Leśnictwo Podkowa Leśna (R z e w u s k i 1960); Roztoka; Sieraków (K o b. 1930b); Stanisławów; Szymanówek; Wywrotnia Góra; Zaborów k.Nadarz. z-67; Zamczysko; pod Zamczyskiem (K o b. 1930b).

1009. *Tragopogon sinuatus* A v e - L a l l., (T. *porriifolius* L.) — Kozibród porolistny. Ergf; śródziemnomorski. Tu i ówdzie uprawiany i niekiedy zdziczały na wysypiskach. B. rz., 1/1 — Mory (T r z e b i ń s k i 1916a); Piotrkówek Wielki.
1010. *Tragopogon dubius* S c o p., (T. *major* J a c q.) — Kozibród wielki. Ap; *Chenopodietaea*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Łąki, nasypy kolejowe, przydroża. B. rz., 5/3 — Brwinów (R u c i ń s k a 1964, WA 1963); Grudów; Józefów; Otrębusy; Pruszków — Brwinów (A n d r e a r c z y k 1964, WA 1963); Ursus z-67.
1011. *Tragopogon pratensis* L. — Kozibród łąkowy. Ap łąkowy; *Arrhenatherion elatioris*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Murawy przydrożne, nasypy kolejowe, torowiska, rowy, szkółki leśne, łąki. Rz., 19/1 — Babice; Bramki Ukazowe; Brwinów; Jawczyce; Komorów; Kwirynów; Lubiczów; Otrębusy; Ożarów Maz.; Ożarówek; Piastów; Podkowa Leśna; Sieraków (K o b. WA 1923); Ursus; Ursus Szamoty; Urzut.
1012. *Tragopogon orientalis* L. — Kozibród wschodni. Ap łąkowy; *Arrhenatherion elatioris*; eurazjatycki. Dość rz., głównie na przydrożach i terenach kolejowych, 25/0 — Babice; Błonie; Bramki Ukazowe; Brwinów; Gołaszew; Grudów; Jawczyce z-68; Józefinów; Komorów; Krosna; Kwirynów; Lubiczów z-71; pod Łubcem z-73; Malichy; Oltarzew; Otrębusy; Ożarów Maz.; Ożarówek; Piastów; Płochocin z-66; Podkowa Leśna; Pruszków; Ursus; Ursus Szamoty z-68.
1013. *Taraxacum palustre* (L y o n s) L a m. et DC. — Mniszek błotny. Ap łąkowy; *Molinietalia*; eurazjatycki. Dość rz., chociaż miejscami występuje masowo, łąki, mokradła, rowy, zboża, olszniaki, zaro-

śla, 24/0 — (p. = st. publikowane Now. 1972) — Bieniewo z-66 p. (Majewski 1972, KRAM-F 1967); Faszczycze Nowe; Faszczycze Stare z-68 p.; Grabina; Helenówek z-68 p.; Janów; Klaudyn; Koczargi Stare KRAM-F 1969 p.; Miłęcin; Mościska p.; Opaleń; Ożarów Maz. z-71 p.; Pass z-70 p.; Stara Wieś p.; Truskaw p.; Wojcieszyn z-69 p., KRAM-F 1969; Zaborów Leśny p. z-70; Zielonki z-69 p., KRAM-F 1969; Zofiówka; Żbików z-68 p., KRAM-F 1968.

1014. *Taraxacum officinale* Web. — Mniszek pospolity. Ap łąkowy; *Arrhenatheretalia*; eurazjatycki. Gat. najposp., występuje we wszystkich miejscowościach, głównie i masowo na łąkach, pastwiskach, murawach, w rowach itp., 851/27 — Chruślin KRAM-F 1968; Faszczycze Stare z-68; Miłęcin KRAM-F 1967; Młochów KRAM-F 1968; Ołtarzew z-66; Opacz Mała KRAM-F 1968; Ożarów Maz. z-65, KRAM-F 1969, KRAM-F 1969; Pruszków KRAM-F 1968; Umiastów KRAM-F 1966; Zaborów Leśny z-70; Żbików KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1882a, sub *Leontodon taraxacum* Poll.; Zawidzka WA rok ?; Jur. 1930; Roz. WA 1932; Garbowski, Jur. 1933; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967; Hanke LOD 1969; Podb. 1969.
1015. *Hieracium pilosella* L. — Jastrzębiec kosmaczek. Ap wrzosowisk i muraw bliźniczkowych; *Nardo-Callunetea* oraz *Thero-Airion*; eurazjatycki. Posp., głównie w lasach, na wydmach, pastwiskach, suchych murawach, 288/26 — Góra Kilianka z-70; Milanówek z-67; Sieraków z-71. Lit. i herb.: Łap. 1888; Zawidzka WA 1926; Kob. 1930b; Roz. WA 1933; Kob., Zanowa WA 1952; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965; Hanke LOD 1969; Rudnicka-Jeziarska 1969; Majewski 1972, KRAM-F 1967.
1016. *Hieracium flagellare* Willd., (*H. prussicum* N.P.) — Jastrzębiec rozłogowy. Mieszaniec *H. pilosella* x *caespitosum*; Ap; europejski. Glinianki, murawy, skraj parku. B. rz., 2/0 — Bramki Ludne z-66; Ożarów Maz. z-65.
1017. *Hieracium brachiatum* Bertel. ex DC. — Jastrzębiec ramienisty. Mieszaniec *H. pilosella* x *piloselloides*; Ap; śr.europejski. Las sosnowy, park, nasyp kolejowy, łąka, pastwisko, wysypisko. Rz., 9/0 — Babice z-71; Grabina z-70; Kępiaste z-71; Korfowe z-70; Latchorzew z-71; Łąki Strzeleckie z-70; Mariew z-69; Ożarów Maz. z-74; Wolica.
1018. *Hieracium* x *stoloniflorum* W. et K. — Jastrzębiec rudy. Miesza-

- niec *H. aurantiacum* x *pilosella*; śr. europejski. B. rz., 0/1 — Zamczysko (Rost. 1872).
1019. *Hieracium polonicum* Błocki — Jastrzębiec polski. Gat. leśny; sarmacki (?), Europa śr.-wsch. B. rz., 1/0 — obok Łąk Strzeleckich, las mieszany z-70; lasy młochowskie (Kob. WA 1932 cor 1974 ex *H. praealtum* Vill.); Sieraków (Kob. WA 1926 cor 1974 ex *H. pratense* Tausch.).
 1020. *Hieracium caespitosum* Dum., (*H. pratense* Tausch.) — Jastrzębiec łąkowy. Ap łąkowy; *Festuco-Brometea* reg.; eurazjatycki. Łąki, rowy, cegielnisko, park, wydmy zalesione, dąbrowy. Rz., 12/2 — Borzęcin Mały; ? Brwinów (Rucińska 1964); Kaletany; Kręczki; Kwirynów; Łąki Strzeleckie; Ożarów Maz.; Paszków; Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Sieraków z-70; Szamoty; Zaborów Leśny; Żbików.
 1021. *Hieracium aurantiacum* L. ssp. *cruentum* N.P. — Jastrzębiec pomarańczowy. Ap; *Nardetalia* reg.; śr.europejski. Lasy mieszane, łąki. B. rz., 1/3 — pod Łubcem; pod Roztoką; pod Zamczyskiem (Kob. 1930b); Sieraków z-70.
 1022. *Hieracium floribundum* Wimm. et. Gr. — Jastrzębiec kwiecisty. Mieszaniec *H. caespitosum* x *lactucella*; Ap łąkowy; borealny. Rowy, pastwiska, łąki, zarośla, lasy sosnowy. Rz., 7/2 — Borzęcin Duży z-67; Gać Zaborowska (Kob. WA 1924); Korfowe z-70; Macierzysz z-66; Nowa Wieś z-74; Sieraków z-70 (Kob. WA 1925); Szamoty z-70; Żbików z-68.
 1023. *Hieracium piloselloides* Vill., (*H. florentinum* All.) — Jastrzębiec wysoki. Ap; *Festuco-Brometea* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Las, murawa przydrożna, łąka, rów przydrożny. B. rz., 4/2 — Brwinów (Rucińska WA 1963 cor 1974 ex *H. pratense* Tsch.); Gać Zaborowska (Kob. WA 1923, WA 1924); Krosna z-68; Łąki Strzeleckie z-70; Ożarów Maz. z-74, z-67.
 1024. *Hieracium bauhinii* Schult. — Jastrzębiec Bauhina. Gat. muraw kserotermicznych; *Festucetalia valesiaca*; eurazjatycki. B. rz., 0/1 — las młochowski (Kob. WA 1932).
 1025. *Hieracium lactucella* Wallr., (*H. auricula* Lam. et DC. emend.) — Jastrzębiec gronkowy. Gat. muraw bliźniczkowych; *Nardetalia*; borealny. B. rz., 0/1 — Sieraków (Kob. WA 1923).
 1026. *Hieracium sylvaticum* (L.) L., (*H. murorum* L. em. Huds.) — Jastrzębiec leśny. Gat. leśny; *Querceto-Fagetea*; subatlantycki. Bory i lasy mieszane, dąbrowy, grądy, wydmy, wyręby leśne, parki,

zarośla leśne. Rz., 19/11 — Chojak; pod Deblami (Kob. 1930b); Góry; Grabina z-70; Grabów z-68; Kanie; Komorów; Kostowiec; las młochowski KRAM-F 1967 (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Kob. WA 1932); Nowa Wieś z-68; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pławy; Pociecha; Podkowa Leśna (Kob. WA 1932; Roz. WA 1933); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Popówek; Rozalin; Sieraków (Kob. 1930b); Szymanówek; Żółwin.

1027. *Hieracium lachenalii* C. C. Gmelin, (*H. vulgatum* Fries) — Jastrzębiec Lachenala. Gat. leśny; *Quercion robori-petraeae*; subatlantycki. Częsty, głównie w lasach mieszanych, sosnowych, dębowych, na wydmach i w parkach, 62/12 — Chojak z-68; Komorów KRAM-F 1968; las młochowski z-67; Nadarzyn z-67; Nowa Wieś z-68; Pławy z-68; Stanisławów KRAM-F 1969; Zaborów Leśny z-71; Zaborów k.Nadarz. z-67. Lit. i herb.: Łap., Pławińska WA 1887 cor Złatnik 1928 ex *H. murorum* L.; Kob. WA 1932; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Durska 1965, WA 1964; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967.
1028. *Hieracium umbellatum* L. — Jastrzębiec baldaszkowy. Ap leśny; *Pino-Quercetum*; eurazjatycko-cyrkumpolarny. Zm.: *v. coronopifolium* Bernh. — wronogolistna; *v. linariifolium* Wallr. — lnicolistna; — *f. angustifolium* Tausch. — wąskolistna; — *f. filifolium* Fr. — nitkolistna. Częsty, głównie w suchych lasach i zaroślach, 85/18 — Bramki Ukazowe z-68; Brwinów z-67 *v. linariifolium*; Kanie z-67 *v. linariifolium*, KRAM-F 1967; Łubiec Kolonia *v. linariifolium f. filifolium*; Wolskie z-67; Wólka KRAM-F 1969. Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. WA 1922 rev. 1974 *v. linariifolium f. angustifolium*, *v. linariifolium f. filifolium*, WA 1923 *v. coronopifolium*, rev. 1974 *v. coronopifolium*, — rev. 1974 *v. linariifolium f. filifolium*, WA 1924 rev. 1974 *v. linariifolium f. filifolium*, WA 1925 rev. 1974 *v. linariifolium f. filifolium*, WA 1928 rev. 1974 *v. linariifolium f. filifolium*; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967.
1029. *Hieracium sabaudum* L. — Jastrzębiec sabaudzki. Ap leśny; *Quercion robori-petraeae*; subatlantycko-śródziemnomorski. Bory mieszane, dąbrowy, grądy, parki, zarośla, rowy przydrożne. B. rz., 4/8 — Bramki Ukazowe; Budy Zaborowskie (Kob. WA 1922); Debły (Kob. WA 1924); Grabina z-70; Laski; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Piorunów z-69; Pociecha (Kob. WA 1923); Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Sieraków (Kob. WA 1922, WA 1923); Stanisławów z-69.

1030. *Hieracium racemosum* W. et K. ex Willd. — Jastrzębiec gałęzisty. Ap eurazjatycki. Lasy mieszane, sosnowe, wydmy zalesione, grądy, parki, zarośla. Dość rz., 25/2 — Bieliny; Budy z-69; Chojak z-68; Debły; Grabina; Grabów; Komorów; Leszno z-66; pod Łubcem (K o b. 1930b); las młochowski z-67; Mogiła Powstańców; Nadarzyn z-67; Podkowa Leśna; Rozalin; Roztoka; Sieraków (K o b. 1930b); Szymanówek; Zaborów Leśny; Żółwin.

Alismataceae — Żabieńcowate

1031. *Sagittaria sagittifolia* L. — Strzałka wodna. Ap nadwodny; *Phragmiton*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Stawy rybne, sadzawki, bajorka, dół potorfowy. Rz., 9/6 — Domaniewek z-67; Kręczki; Moszna Parcele; Ołtarzew z-67; Opacz; Opacz Kolonia; Ożarów Maz. (R ó ż y c k i LOD 1962); Pęcice z-68 (G ą g a ła 1964, WA 1963; P o d b. 1968); Pruszków Ostoja z-68; Utrata (R o s t. 1872).
1032. *Alisma plantago-aquatica* L. — Żabieniec babka wodna. Ap nadwodny; *Phragmitetalia eurosibirica*; wieloobszarowy, wyst. we wszystkich częściach świata. Zm.: *v. angustifolium* Kunth. — wąskolistna. Posp. lecz tylko na siedl. podmokłych, zwłaszcza na brzegach wód i w rowach, 201/23 — Strzykuły z-66. Lit. i herb.: Rost 1872; Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Błoński 1897 *v. angustifolium*; Zawidzka WA rok ?; Wiśniewski WA 1920 cor 1974 ex *A. arcuatum* Michalet; Roz. WA 1933; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965; P o d b. 1967, 1968, 1969.

Butomaceae — Łęczniowate

1033. *Butomus umbellatus* L. — Łączeń baldaszkowy. Ap nadwodny; *Phragmiton*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Dość rz., głównie na brzegach większych zbiorników wodnych, 31/7 — Białuty; Blizne z-71; Borzęcin Duży; Bramki Ludne; Brwinów (Zawidzka WA rok ?; Gągała 1964); Grądy; Jezioro; Kajetany; Komorów; Koprki; Krakowiany; Kręczki; Latchorzew; Leszno; Łuże; Moszna; Moszna Parcele; Mościska; Myszczyń; Ołtarzew; okolice Warszawy po Ołtarzew (Łap. 1882a); Ożarów Maz. z-65; Pęcice (Gągała WA 1963; P o d b. 1968); okolice Pęcice (Gągała 1964); Pilaszków; Pogroszew; między stacją Pruszków — Grodzisk (K a r o 1883); Umiastów; Ursus; Wierzbin; Wolskie; Żabieniec.

1034. *Hydrocharis morsus-ranae* L. — Żabiściek pływający. Ap wodny; *Nymphaeion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Stawy, sadzawki, bajorka, doły potorfowe. Rz., 11/4 — Bramki Ludne z-67; Komorów z-68; Krakowiany; Moszna Parcele; Nowiny z-71; Otrębusy; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Żabieniec; Żbików z-68.
1035. *Elodea canadensis* Michx — Moczarka kanadyjska. Ne; *Eu-Potamion*; północnoamerykański. W Polsce zadomowiony na całym obszarze od ok. 1870 r. Dość rz., chociaż miejscami w wodach występuje w znacznej ilości, 27/5 — Bramki Ludne z-67; Brwinów (Rucińska 1964, WA 1965); Figusin; Helenówek; Klaudyn; Komorów; Krakowiany; Młochów; Moszna Parcele; Mościska; Nowiny; Ożarów Maz. z-65; Parzniew; Paszków; Pęcice (Gągała 1964, WA 1965; Podb. 1967); Pęcice Małe; Pruszków Ostoja; Pszczelin; Roztoka; Strzeniówka; Walendów; Wola Krakowiańska; Zaborów Leśny; Żbików.

Juncaginaceae — Bagnicowate

1036. *Triglochin palustre* L. — Świbka błotna. Ap łąkowy; *Scheuchzeria-Caricetea fuscae*; eurazjatycko-cyrkumpolarny. Częsty, głównie na łąkach podmokłych i torfowiskach, 61/8 — Sieraków z-70; Ursus z-67; Żbików z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. WA 1925; Gągała 1964, WA 1963.

Potamogetonaceae — Rdestnicowate

1037. *Potamogeton natans* L. — Rdestnica pływająca. Ap wodny; *Nymphaeion*; wieloobszarowy, na obu półkulach w strefie umiarkowanej. Dość rz., głównie w wodach stojących, 29/3 — Babice; Borzęcin Mały; Bramki Ludne z-66; ? Brwinów (Rucińska 1964); Jawczyce; Jezioro; Józefów; Kajetany; Kępiste; Koprki; Kopytów; Kręczki; Łubiec Kolonia; Łuże (Kob. 1930a, 1930b, WA 1923); Młochów; Moszna Parcele; Mościska; Ołtarzew; okolice Warszawy po Ołtarzew (Łap. 1882a); Opacz; Ożarów Maz.; Pęcice (Podb. 1967); Piorunów; Płochocin; Pogroszew; Radonice; Rybno; Umiaśtów; Witki.
1038. *Potamogeton fluitans* Roth — Rdestnica nawodna. Ap wodny; *Ranunculon fluitantis*; śródziemnomorsko-suboceaniczno-cyrkumpolarny. B. rz., 0/2 — Brwinów, rów melioracyjny (Rucińska WA 1963 cor 1974 ex *P. natans* L.); Walendów (Podb. 1968).
1039. *Potamogeton lucens* L. — Rdestnica połyskująca. Ap wodny; *Eu-*

-*Potamion*; eurazjatycko-śródlądowo-morsko-cyrkumpolarny. Zm.: *v. acuminatum* Schum. — zastrzona; *v. nitens* Cham — błyszcząca. Stawy, glinianki, sadzawki, doły potorfowe. Rz., 14/3 — Borzęcin Mały z-66; Domaniewek z-67 *v. acuminatus*; Figusin; Kręczki z-67 *v. nitens*; Lipków (Niedziałkowski WA 1919); Moszna Parcele; Ożarów Maz. z-65 *v. nitens*; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Pilaszków; Pruszków Ostoja; Rusiec; Walendów; Wierzbina; Żbików.

1040. *Potamogeton gramineus* L. — Rdestnica trawiasta. Ap wodny; *Eu-Potamion*; borealno-eurazjatycko-cyrkumpolarny. Zm.: *v. graminifolius* Fries — trawolistna; *v. heterophyllus* Schreb. — różnolistna. Podmokłe łąki, kanały, rowy zatorfione. B.rz., 3/4 — Jezioro (Podb. 1968); Łuże (Kob. 1930b, WA 1923 cor 1974 *v. graminifolius ex P. crispus* L.); Myszczyn z-66 *v. graminifolius* z-66 *v. heterophyllus*; między Wólką Węglową a Sierakowem (Jastrzębowski in Rost. 1872).
1041. *Potamogeton crispus* L. — Rdestnica kędzierzawa. Ap wodny; *Eu-Potamion*; wieloobszarowy. Stawy, bajorka, strumyki, rowy odwadniające. Rz., 8/4 — Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963); pod Górą Kilianką z-73; Faszczycie Stare z-68; Koprki; Łuże (Kob. WA 1923 cor 1974 *ex P. gramineus* L.); Ożarów Maz. z-66; Pęcice (Podb. 1967); Rokitno; Rusiec; Żbików z-68.
1042. *Potamogeton acutifolius* Lk. *ex Roem. et Schult.* — Rdestnica ostrolistna. Ap wodny; *Eu-Potamion*; subatlantycko-borealny. Stawy, bajorka, rowy. B.rz., 4/0 — Faszczycie Stare z-68; Kręczki z-67; Myszczyn; Płochocin z-68.
1043. *Potamogeton pusillus* L. *sec. Dandy et Tayl.* — Rdestnica drobna. Ap wodny; *Eu-Potamion*; wieloobszarowy. B.rz., w stawach, 2/0 — Borzęcin Mały z-66; Pęcice z-68.
1044. *Potamogeton pectinatus* L. *ssp. pectinatus* — Rdestnica grzebieniasta. Ap wodny; *Potametalia*; wieloobszarowy. Stawy, glinianki, bajorka, rzeka, rów polny. Rz., 18/0 — Borzęcin Duży z-66; Borzęcin Mały; Dębówka; Domaniew; Kaputy z-67; Kopytów z-67; Latchorzew; Mościska; Ożarów Maz. z-65; Pęcice; Pilaszków z-67; Płochocin; Pogroszew; Pruszków Ostoja z-68; Walendów; Witki; Żbików z-68.

Zannichelliaceae — Zamętnicowate

1045. *Zannichellia palustris* L. *ssp. pedicellata* (Wahlenb. et Rosen) Arc. — Zamętnica trzoniczkowata. Ap wodny; *Ruppion maritimae*; wieloobszarowy. B.rz., wymarły, 1/0 — Ożarów Maz.,

rów, kanał, z-67 (Now. 1972 sub. *Z. pedicellata* (Whl b. et Rosen) Fries) — stanowisko dziś już zupełnie wyniszczone na skutek zanieczyszczeń płynących z miasta.

Liliaceae — Liliowate

1046. *Anthericum ramosum* L. — Pajęcznica gałęzista. Ap; *Geranion sanguinei*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Dość rz., głównie w lasach i na wydmach, zwłaszcza na obszarze P.K. oraz w parkach, 34/14 — Babice (Błoński 1892); Brwinów (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Anonim WA 1926 cor 1974 ex *A. lii*ago; Zawidzka WA 1926); Budy; Chojak; Ciechowąż; Góra Kilianka z-70; Grabina; Grabowy Grunt; Grabów z-67; Kempin (Łap. 1888); Ławy; Łąki Strzeleckie; Łuże; las młochowski z-67 (Łap. 1888; Wiśniewski WA 1920); Mogiła Powstańców; Opaleń; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Paszków z-68; Pociecha; Podkowa Leśna z-70 (Roz. WA 1933); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Roztoka (Kob. 1930b); Sieraków (Kob. 1930b, WA 1922); Szymanówek z-70; Wilków (Kob., Zanova WA 1953); Wywrotnia Góra; Zamczysko; Żółwin z-70.
1047. *Allium cepa* L. — Cebula. Ergf; Anatolia, Azja — Kaukaz. Często uprawiany w różnych odmianach oraz niekiedy dziczejący — śmietniska, wysypiska, przydroża. B.rz., 4/8 — Błonie; Płochocin; Pszczelin; Żbików (Garbowski, Jur. 1933); okolice Błonia (Trzebiński 1916a); Bronisze z-68; Grabków; Milanówek (Trzebiński 1918a); Mory (Trzebiński 1916a, 1918a, 1918b; Garbowski, Jur. 1933); Piotrkówek Wielki; Ursus Szamoty z-68.
1048. *Allium vineale* L. — Czosnek winnicowy. Ap; *Eu-Polygono-Chenopodion*; śródziemnomorsko-subatlantycki. Dość rz., chociaż miejscami występuje w znacznych ilościach: pola, ugory, miedze, murawy, nasypy kolejowe, przydroża, pastwiska, cmentarze, parki, wydmy zalesione, lasy sosnowe, 40/3 — Białe; Błonie; Brwinów; Brwinów — Milanówek (Andrearczyk WA 1963 cor 1974 ex *A. oleraceum* L.) Cholewy; Gołaszew; Grabina (Wójcik 1964, 1965); Grądy; Hornówek z-68; Janów z-66; Kanie z-67; Komorów z-68; Kopana; Korfowe z-70; Kwirynów; Leszno (Wójcik 1964, 1965); Łubiec; Owczarnia; Pociecha z-70; Popówek; Powązki z-70; Roztoka z-70; Stara Wieś; Turczynek; Wilków; Wyględy Górne; Zielonki; Żbików z-66.
? *Allium angulosum* L., (*A. angulosum* Donn.) — Czosnek kątowny. Brwinów, Kempin i las młochowski (Łap. 1888) — zapewne mylnie podany, por. *A. montanum*.

1049. *Allium montanum* W. F. Schmidt — Czosnek skalny. Gat. górski; *Festucetum pallentis*; eurazjatycko-śródziemnomorski. B. rz., zagrożony, 1/1'-0 — Brwinów (Łap., Pławińska WA 1887 cor 1974 ex *A. acutangulum* Schrad.).
1050. *Allium oleraceum* L. — Czosnek zielonawy. Ap zaroślowy; *Festuco-Brometea*; eurazjatycki. Dąbrowy, murawy przydrożne. B. rz., 1/5 — Brwinów (Łap. 1888; Zawidzka WA 1925); ? Brwinów — Milanówek (Andrearczyk 1964); Gołaszew z-66; Kempin (Łap. 1888); las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960).
1051. *Allium schoenoprasum* L. — Szcypiorek. Ergf; eurazjatycki. Hodowany i dziczyły — ogrody (zdz.), murawy przydrożne. B. rz., 2/1 — Mory (Garbowski, Jur. 1933); Ożarów Maz.; Skoroś z-68.
1052. *Gagea lutea* (L.) Ker. - Gaw. — Złoc żółta. Ap leśny; *Alno-Padion*; eurazjatycki. Lasy łęgowe, parki, zbocze wąwozu, cmentarz. Rz., 12/4 — Bramki Ludne z-66, KRAM-F 1966; Czubin; Faszczycze Stare z-68, KRAM-F 1968; Korfowe (Kob. WA 1923); Leszno z-67; ? między stacjami Nowa Wieś Warszawska i Podkowa Leśna (Andrearczyk 1964); okolice Warszawy po Ołtarzew (Łap. 1882a, sub *G. lutea* Schultz); Ożarów Maz. z-65; Pass; Płochocin; Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Popówek; pod Powązkami (Kob. 1930b); Pruszków z-66; Rozalin; Wolica z-67, KRAM-F 1967.
1053. *Gagea pratensis* (Pers.) Dum. — Złoc łąkowa. Arch; *Papaveretum argemonis* lok.; śródziemnomorsko-subatlantycki. Pola, miedze, murawy, nasypy kolejowe, przydroża, zarośla, cmentarze, parki. Dość rz., 29/5 — Bramki Ludne; Brwinów z-67; Czubin; Domaniew; Faszczycze Stare; Gołębki; Grabina (Wójcik 1961, 1964, 1965); Hornówek z-68; Kopytów z-67; pod Lesznem (Kob. 1930b); Łązniew z-67; Opaleń; Ożarów Maz. z-67; Pęcice; Pilaszków; Podkowa Leśna (Roz. WA 1934; Andrearczyk WA 1963 cor 1974 ex *G. lutea* (L.) Ker. - Gaw.); Popówek; pod Powązkami (Kob. 1930b); Pruszków; Radonice; Rokitno; Rozalin; Święcice; Wolskie z-67; Zaborów k. Nadarz.; Zielonki; Żbików.
1054. *Gagea minima* (L.) Ker. - Gaw. — Złoc mała. Ap leśny; *Fagetalia sylvaticae*; eurazjatycki. Dość rz., chociaż miejscami występuje masowo — parki, zagajniki, zarośla, cmentarze, ogrody, przydroża. Rz., 29/0 — Brwinów; Czubin; Faszczycze Stare z-68; Gołębki; Grudów; Józefów KRAM-F 1967; Kopana; Leszno z-67;

Łaźniew; Ożarów Maz. z-65; Pass; Pęcice z-66; Pilaszków z-67; Płochocin; Popówek; Pruszków; Rokitno; Rozalin; Wolskie; Zaborów; Zaborów k. Nadarz.; Zielonki; Żbików.

1055. *Lilium martagon* L. — Lilia złotogłów. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae*; eurazjatycki. Dąbrowy, lasy mieszane i liściaste, grądy, wydmy, parki. Rz., 16/13 — Brwinów (Zawidzka WA 1925; Now. 1964, 1967); Chojak z-68; Grabina z-70; Grabowy Grunt; Komorów z-68; Młochów (Now. 1967); las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Kob. 1934b, WA 1932, WA 1932; Now. 1964); Mogiła Powstańców; Nadarzyn; Podkowa Leśna (Roz. WA 1932; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Now. 1964, 1967); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); pod Róztoką (Kob. 1930b); Sieraków (Kob. 1930a, 1930b, 1934b, 1946a, 1946b, WA 1924, WA 1925; Kob. J. i R. 1957; Kobendzina 1966; Now. 1964, 1967); Szymanówek z-70; Wilków (Kob. J. i R. 1957); Zaborów Leśny z-70; Zamczysko z-70. Ryc. 16.
1056. *Hemerocallis fulva* L. — Liliowiec rdzawy. Erg; eurazjatycki. Często hodowany w ogrodach i na cmentarzach oraz tu i ówdzie dziczyły — murawy przydrożne, zagajnik, las sosnowy. Rz., 19/0 — Falęcin; Gawartowa Wola; Izabelin z-69; Kajetany; Kostowiec z-68; Latchorzew; Nadarzyn; Płochocin z-67; Podkowa Leśna; Radonice z-67; Rozalin; Terenia; Witki; Zielonki; Żbików.
1057. *Tulipa x gesneriana* L. — Tulipan ogrodowy. Mieszaniec *T. gesneriana* L. x *suaveolens* Rth. uzyskany w Turcji; Ergf; rozpowszechniany w Europie od XVI w. Powszechnie hodowany w licznych odmianach ogrodniczych (65 cv.) i czasem dziczejący, 1/0 — Ożarów Maz.
1058. *Scilla sibirica* Haw — Cebulica syberyjska. Erg; eurazjatycki. Hodowany w parkach i niekiedy dziczyły. B.rz., 1/0 — Pruszków cmentarz z-72.
1059. *Muscari racemosum* (L.) Mill. em. Lam. et DC. — Szafirek groniasty. Erg; śródziemnomorski. Hodowany w ogrodach, czasami dziczyły. B.rz., 1/0 — Ożarów Maz.
1060. *Maianthemum bifolium* (L.) F. W. Schmidt, (*M. bifolium* DC.) — Konwalijska dwulistna. Gat. leśny; *Vaccinio-Piceetea* reg.; holarktyczny. Zm.: f. *bifolium* — typowa; f. *monophyllum* — jednolistna; f. *trifolium* — trójlistna. Częsty, głównie w lasach i starych parkach, 81/35 — Faszczycy Stare z-68 f. *bifolium*; Góra Kilianka z-70 f. *bifolium*; Grabowy Grunt z-70 f. *bifolium*; Leszno z-67 f. *bifolium*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 rev. 1974 f. *bifolium*; Wiśniewski WA 1920 rev.

1974 f. *bifolium*, WA 1921 f. *bifolium*, f. *monophyllum*, f. *trifolium*, WA 1922 rev. 1974 f. *bifolium*; Kob. 1924, 1930b, 1946a, WA 1923 rev. 1974 f. *bifolium*; Zawidzka WA 1927 rev. 1974 f. *bifolium*; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Różycki LOD 1962; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965.

1061. *Polygonatum multiflorum* (L.) All. — Kokoryczka wielokwiatowa. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae*; eurazjatycko-śródlądowy. Częsty, lecz tylko w wilgotnych lasach, 51/11 — Faszczycie Stare z-68; Pass z-70; Pruszków z-69; Roztoka z-70. Lit. i herb.: Łap. 1888; Błoński 1892; Kob. 1927, 1930b, WA 1922 cor 1974 ex *P. officinalis* All.; Roz. WA 1933; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965.
1062. *Polygonatum odoratum* (Mill.) Druce — Kokoryczka wonna. Gat. leśny; *Garanion sanguinei*; eurazjatycki. Częsty na wydmach zalesionych w P.K., czasem w parkach i na cmentarzach, 51/21 — Koczargi Stare z-69; Komorów z-68; Paszków z-68. Lit. i herb.: Łap., Pławińska WA 1887; Błoński 1892; Anonim WA rok ?; Kob. 1924, 1930b; Roz. WA 1933; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Traczyk H. i T. 1965; Kobendzina 1966; Rudnicka-Jeziarska 1969.
1063. *Convallaria majalis* L. — Konwalia majowa. Ap leśny; *Quercus-Fagetea* reg.; eurazjatycko-północnoamerykański. Częsty w lasach i na wydmach zalesionych P.K., gdzie miejscami występuje masowo czasami na nasypach, przy drogach i w parkach, 84/30 — Faszczycie Stare z-68; las młochowski z-68; Zaborów k. Nadarz z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888; Błoński 1892; Zawidzka WA 1927; Kob. 1930b, 1946b; Rzewuski 1960; Kob. J. i R. 1957; Andrearczyk 1964, WA 1963; Orłowski 1965; Traczyk H. i T. 1965; Kobendzina 1966; Rudnicka-Jeziarska 1969.
1064. *Asparagus officinalis* L. — Szparag lekarski. Ap muraw kserotermicznych; *Festucetalia valesiacae*; śródlądowo-eurazjatycki. Dość rz., głównie na wydmach, w suchych lasach oraz zdziczały na siedl. ruderalnych, 31/4 — Babice; Błonie; Borzęcin Duży; Brwinów; Chruslin; Gołębki; Grudów; Izabelin; Julinek; Kopana (Trzebiński 1916a); Lipków; Mogiła Powstańców; Nadarzyn; Nowa Wieś; Otrębusy; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Pilaszków; Płochocin z-66; Płochocin — Błonie (Andrearczyk 1964, WA 1963); Pruszków; Radzików; Rokitno; Szymanówek z-70; Ursus; Witki; Wolica; Zaborów; Żbików (Trzebiński 1916a); Żółwin.

1065. *Asparagus plumosus* B a k. — Szparag pierzasty. Erg; Przyładek Dobrej Nadziei, w Europie uprawiany. Tu i ówdzie hodowany w ogrodach i na cmentarzach, niekiedy zdziczały. B. rz., 1/0 — Tworki, wysypisko z-69.
1066. *Paris quadrifolia* L. — Czworolist pospolity. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Dość rz., głównie w lasach olszowych, gdzie miejscami występuje w znacznej ilości, czasem w parkach, 23/8 — Babice (B ł o ń s k i 1892); Brwinów (Z a w i d z k a WA rok ?); Ciechówąż; pod Deblami (K o b. WA 1924); Faszczycie Stare z-68; obok Góry Kilianki; Grabina; Józefów z-68; Krakowiany; Nowiny; Ożarów Maz. z-65; Leśnictwo Podkowa Leśna (R z e w u s k i 1960); Pruszków; Rozalin; Roztoka; Sieraków (K o b. WA 1924); pod Sierakowem (K o b. 1930b); Truskaw; Tworki; Wywrotnia Góra (K o b. 1930b); Zaborów Leśny; Zamczysko; Żółwin.

Amaryllidaceae — Amarylkowate

1067. *Galanthus nivalis* L. — Śnieżyczka przebiśnieg. Erg; *Fagetalia sylvaticae*; śródziemnomorsko-alp. Tu i ówdzie hodowany w ogrodach i niekiedy zdziczały. B. rz., 1/0 — Ożarów Maz. zarośla ogrodu, z-68.
1068. *Narcissus poeticus* L. — Narcyz biały. Erg; śródziemnomorsko-alp. Tu i ówdzie hodowany w ogrodach i na cmentarzach oraz gdzieś niedzie zdziczały. B. rz., 3/0 — Grądy, rów przydrożny; Pęcice, murawa w parku z-65; Stara Wieś.

Iridaceae — Kosaćcowate

1069. *Gladiolus imbricatus* L. — Mieczyk dachówkowaty. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Łąki, zarośla, polany. B. rz., 3/9 — Babice (E j s m o n d 1885; Ł a p. 1882a, 1888, WA 1878); Janów; Klaudyn z-71; między Mościskami, lasem babickim, Babicami... (K o b. 1930b); Sieraków (K o b. 1930b, WA 1924); pod Sierakowem (K o b e n d z i n a 1966); Stara Wieś z-70; pod Truskawiem (K o b. 1930b). Ryc. 16.
1070. *Iris x hybrida hort.* — Kosaciec ogrodowy, mieszaniec gatunków nieznanych; Erg; powszechnie hodowany w Europie. Często hodowany w różnych odmianach oraz niekiedy zdziczały — przypłocia, rowy przydrożne, gruzowiska, śmietniska, nasyp kolejowy. Rz., 15/0 — Blizne; Józefinów; Koczargi Nowe; Komorów; Latchorzew; Opacz; Ożarów Maz.; Piotrkówek Wielki; Pruszków; Tworki z-69; Ursus; Żbików.

1071. *Iris sibirica* L. — Kosaciec syberyjski. Ap łąkowy; *Molinion*; eurazjatycki. Łąki torfiaste i zarośla liściaste, nadto hodowany w ogrodach w kilku odmianach. B. rz., 1/9 — Babice (Łap. 1882a, 1886, WA 1878; Now. 1967); pod Babicami (Grochowski 1831; Now. 1964); pod Laskami (Sznabel WA rok ?); Lipków (Roszkowski in Błoński 1892); między Mościskami, lasem Babickim i Babicami (Kob. 1930b); Młyńsko pod Pocięchą (Kob. 1927, WA 1925; Now. 1964, 1967); Opaleń (Jastrzębowski in Rost. 1872; Kob. 1934a; Now. 1964); Wilków (Kob., Zanowa WA 1953; Kob. J. i R. 1957; Now. 1964); Żbików z-68. Ryc. 16.
1072. *Iris pseudoacorus* L. — Kosaciec żółty. Ap nadwodny; *Phragmitetalia eurosibirica*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Posp. na terenach bagnistych, zwłaszcza na łąkach podmokłych i bagnistych lasach olszowych w P.K., 212/33 — Kwirynów z-66. Lit. i herb.; Łap. 1888; Wiśniewski WA 1920; Zawidzka WA 1927; Kob. 1930b, 1946b, WA 1923; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Kobendzina 1966; Podb. 1967, 1968.

Juncaceae — Sitowate

1073. *Juncus bufonius* L. — Sit dwudzielny. Ap nadwodny; *Nanocyperion flavescentis*; wieloobszarowy. Posp., głównie na polach, siedl. piaszczystych i wilgotnych oraz koło zbiorników wodnych, 230/12 — Bronisze z-68; Domaniew z-66; Fałęcin z-70; Łubiec z-70; Łuszczew z-70; Moszna z-68; Ożarów Maz. z-66; Rusiec z-68; Stara Wieś z-70; Ursus z-67; Wyględy z-66. Lit. i herb.: Łap. 1882a; Kob. WA 1923; Jur. 1930; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965, 1968.
1074. *Juncus capitatus* Weigel — Sit główkowy. Ap nadwodny; *Nanocyperion flavescentis*; śródziemnomorsko-subatlantycki. Dość rz., głównie na wilgotnych polach i piaskach, 29/4 — Brwinów (Wójcik 1961, 1964; Now. 1967); Daniewice z-68; Kajetany; Kępiaste; Kopana z-70; Łubiec Kolonia; Miłęcin z-68; Nadarzyn; Nowogórna Wieś; Opaleń z-70; Owczarnia; pod Pocięchą (Kob. 1930b; Now. 1964, 1967); Polesie; Powązki z-70; pod Sierakowem (Kob. 1930b; Now. 1964, 1967); Stara Wieś z-70; Tereń; pod Truskawiem (Kob. 1930b; Now. 1964, 1967); Witki; Wola Łuszczewska z-70; Wyględy z-66; Żbików z-66; Żółwin.
1075. *Juncus bulbosus* L., (*J. supinus* Moench) — Sit drobny. Ap

- nadwodny; *Littorelletalia*; borealno-subatlantycki. Zm.: v. *uliginosus* Fries — Bagienna. Łąki torfiaste, bagna, wrzosowisko, polany, rowy, drogi leśne. Rz., 9/2 — Leszno Kolonia z-72; Łąki Strzeleckie; Łuże z-70 (Kob. 1930b, WA 1922, WA 1923 v. *uliginosus*); Owczarnia; Paszków z-68; Pociecha; Polesie z-70; P.K. (Kob. 1930b); pod Sierakowem (Kob. 1930b).
1076. *Juncus squarrosus* L. — Sit sztywny. Ap wrzosowiskowy; *Nardogalion saxatilis*; borealno-subatlantycki. Łąki, pastwiska, wrzosowiska, wilgotne lasy sosnowe. B.rz., 5/5 — Korfowe z-70; Owczarnia z-71; Paszków z-68; Pociecha; między Pocięchą i Truskawiem; P.K. (Kob. 1930b); Sieraków (Kob. WA 1923); Truskaw.
1077. *Juncus tenuis* Willd., (*J. macer* S. F. Gray) — Sit chudy. Ep; *Agropyro-Rumicion crisp*i zwłaszcza *Juncet*us *macri* lok; północnoamerykański, w Europie zdomowiony od 1825 r. Częsty, głównie na drogach i przydrożach łąkowych, polnych i leśnych, 58/4 — Daniewice z-68; Młochów z-68; Nadarzyn z-67, z-71; Podkowa Leśna z-70; Stara Wieś z-70; Żółwin z-70, KRAM-F 1970. Lit i herb.: Kob. 1930b, 1934a, WA 1924; Rucińska 1964, WA 1963.
1078. *Juncus compressus* Jacq. — Sit ściśniony. Ap łąkowy; *Agropyro-Rumicion crisp*i; eurazjatycki. Częsty, głównie na łąkach, pastwiskach i murawach oraz w rowach, 74/3 — Kwirynów z-70; Mościska z-66; Ołtarzew z-65; Orły z-67; Ożarów Maz. z-65; Płochocin z-66; Ursus z-67. Lit. i herb.: Kob. WA 1923; Andrearczyk 1964; Gągała 1964; Wróblewska 1964.
1079. *Juncus effusus* L. — Sit rozpięchły. Ap nadwodny; *Calthion*; eurazjatycko-cyrkumpolarny. Częsty, głównie na siedl. podmokłych na łąkach, w lasach i na brzegach wód, 107/21 — Chojak z-68; Paszków z-68. Lit i herb.: Łap. 1888; Zawidzka WA rok ? cor 1974 ex *J. conglomeratus* L.; Kob. 1930b, WA 1922, WA 1923; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Rucińska, Now. 1963-1974; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967, 1968.
1080. *Juncus conglomeratus* L. — Sit skupiony. Ap nadwodny; *Molinietalia*; eurazjatycko-borealny. Posp., głównie na mokrych łąkach, w rowach i na brzegach wód, 216/13 — Topolin z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Kob. 1930b, WA 1923; Gągała 1964; Rucińska 1964, WA 1963; Podb. 1967, 1968.
1081. *Juncus inflexus* L., (*J. glaucus* Ehrh.) — Sit siny. Ap nadwod-

- ny; *Agropyro-Rumicion crisp* reg.; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Częsty, głównie w rowach, na brzegach wód oraz na łąkach i pastwiskach, 143/3 — Borzęcin Mały z-66; Krakowiany z-67; Zaborów z-66. Lit. i herb.: Błoński 1892; Rucińska 1964, WA 1963.
1082. *Juncus filiformis* L. — Sit cienki. Ap nadwodny; *Caricion canescenti-fuscae*; borealno-cyrkumpolarny. B. rz., 1/1 — Daniewice, łąka z-68; Wilków (Kob., Zanova WA 1953).
1083. *Juncus alpino-articulatus* Chaix, (*J. alpinus* Vill.) — Sit alpejski; Ap torfowiskowy; *Caricion davallianae*; borealno-alp.-cyrkumpolarny. Zm.: f. *erectus* — wyniosła. Bagna, torfowiska, łąki, polany, murawy przydrożne, piaski podmokłe, rowy. Rz., 7/3 — Chlebów z-68; Kępiaste z-71 f. *erectus*; Łuże (Kob. 1930b; Podb. 1961; Now. 1964); Paszków; Pęcice z-68; Polesie z-70 f. *erectus*; Rusiec; Stara Wieś z-70 f. *erectus*; pod Truskawiem (Kob. WA 1924 cor 1974 ex *J. lamprocarpus* Ehrh.).
1084. *Juncus articulatus* L., (*J. lamprocarpus* Ehrh.). — Sit członowaty. Ap nadwodny; *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*; eurazjatycko-cyrkumpolarny. Posp., głównie na mokrych łąkach, pastwiskach, murawach, w rowach i na brzegach wód, 223/17 — Krakowiany z-67; Leszno Kolonia z-71; Moszna z-68; Parzniew z-68; Stara Wieś z-70; Ursus z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888, WA 1887; Łap., Pławińska WA 1887; Trzebiński 1916b; Kob. 1930b, WA 1922 cor 1974 ex *J. supinus* Mnch, WA 1923 cor 1974 ex *J. alpinus* Vill. v. *mucroniflorus* (Cl.) Asch. et Gr.; WA 1925 cor 1974 ex *J. supinus* Mnch; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Majewski 1967; Podb. 1967, 1968.
1085. *Juncus atratus* Krock — Sit czarny. Gat. nadwodny; eurazjatycki. Łąki podmokłe, mokradła. B. rz., 2/0 — Sieraków z-70; Stara Wieś z-70.
1086. *Juncus acutiflorus* Ehrh. ex Hoffm. — Sit ostrokwiatowy. Ap nadwodny; *Calthion*; subatlantycki. B. rz., 2/0 — Chlebów, podmokła polana leśna z-68; Topolin, mokradła między polami z-66 — z powodu zmeliorowania i zaorania terenu stanowisko to dziś już nie istnieje.
1087. *Luzula pilosa* (L.) Willd. — Kosmatka owłosiona. Gat. leśny; eurazjatycki. Częsty, głównie w lasach, czasem w parkach, 55/36 — Komorów KRAM-F 68; Zaborów k. Nadarz. z-67; Żółwin KRAM-F 1970. Lit. i herb.: Kob. 1930b, WA 1922, WA 1923; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Rucińska 1964; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967; Rudnicka-Jezińska 1969.

1088. *Luzula pallescens* Sw. — Kosmatka blada. Gat. leśny; śr.europejski. Lasy sosnowe, mieszane, parki, brzeziny. Rz., 6/5 — Chlebów; Kopana; Laski z-66; las młochowski z-67; Nowa Wieś z-68; Opaleń (Kob. WA 1924 cor 1974 ex *L. multiflora* (Ehrh.) Lej. v. *pallescens* (Hoppe) Koch); Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Sieraków z-71 (Kob. WA 1924 cor 1974 ex *L. multiflora* (Ehrh.) Lej., WA 1924 cor 1974 ex *L. multiflora* (Ehrh.) Lej. v. *pallescens* (Hoppe) Koch); między Sierakowem, Janówkiem ... (Kob. 1930b).
1089. *Luzula multiflora* (Ehrh. ex Retz.) Lej. ssp. *multiflora* — Kosmatka licznokwiatowa. Ap łąkowy, zaroślowy i leśny; *Nardo-Callunetea*; eurazjatycki. Dość rz., głównie w lasach, 23/15 — Babice (Łap. 1882a); Białe; Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963); Debły, Domaniew z-66; Grabina; Grabowy Grunt; Julinek; Kopana z-71; Kwirynów; las młochowski; Nadarzyn; Nowa Wieś; Opaleń; Leśnictwo Opaleń (Traczyk 1965); Paszków; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Pocięcha (Kob. WA 1924); pod Pocięchą; między Pocięchą a Janówkiem (Kob. 1930b); Podkowa Leśna (Kob. WA 1932, WA 1932); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Roztoka; Sieraków (Kob. 1930b, WA 1924); Stara Wieś; Wróblewo; Wywrotnia Góra (Kob. 1930b); Zamczysko (Kob. WA 1923); Żółwin.
1090. *Luzula campestris* (L.) DC. — Kosmatka polna. Ap łąkowy; *Nardo-Callunetea* reg.; wieloobszarowy. Częsty, głównie na łąkach, pastwiskach, murawach, w rowach i lasach, 150/10 — Kanie z-68; Otrębusy z-68; Ursus Szamoty z-68; Zaborów k.Nadarz. z-67. Lit. i herb.: Łap. WA 1880; Kob. 1930b, WA 1922; Roz. WA 1933; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.

Cyperaceae — Turzycowate

1091. *Cyperus fuscus* L. — Cibora brunatna. Ap nadwodny; *Nanocyperion flavescentis*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Zm.: v. *elatior* Saccardo — wyniosła; v. *virescens* Koch — zielonawa. Brzegi jeziora i stawów, błota nadbrzeżne, nadrzeczne i łąkowe, łąki mokre, pastwiska. Rz., 17/6 — Babice (Błoński 1892); Bramki Ukazowe z-68; Daniewice; Dębówka; Gać Zaborowska (Kob. WA 1923); Grabina z-71 v. *virescens*; Kajetany; Kepiste; Łubiec; Łuże (Kob. WA 1925); Miłecin z-68; Nowiny z-71 v. *virescens*; Pęcice z-88; Pilaszków z-66 v. *elatior*; Sieraków v. *virescens* (Kob. 1930b, WA 1923, WA 1924, WA 1925); Witki z-71; Zaborów Leśny z-71. Ryc. 17.
1092. *Cyperus flavesens* L. — Cibora żółta. Gat. nadwodny; *Nanocy-*

Ryc. 17. Stanowiska wybranych gatunków
Estamp 17. Les positions des espèces choisies

perion flavescens; śródziemnomorski. Zm.: *v. gigantea* Uechtr. — wielka; *v. minor* Gaud. — drobna. Łąki, bagna. B. rz., 0/3 — Sieraków (Kob. 1930b, WA 1923, WA 1924, WA 1925); pod Sierakowem (Kob. WA 1923); Łuże (Kob. 1930b, WA 1925).

1093. *Eriophorum vaginatum* L. — Wełnianka pochwowata. Gat. torfowiskowy; *Sphagnion fusc*; subarktyczno-cyrkumpolarny. Bór bagieny, torfowisko wysokie, bagna, zagajniki sosnowo-brzozowe, łąki torfiaste i zarośla. Rz., 9/17 — Babice (Łap. 1882a); Ciechowąż (Kob. J. i R. 1957); Długie Bagno (Kob. 1927, 1930b; Kobendzina 1966); między Łużem a Nadłużem; Nadłuże; między Nadłużem a Dziekanowem (Kob. 1930b); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Owczarnia z-71; Pocięcha

- z-70; pod Pocięchą (K o b. 1924, 1927, 1930b); między Sierakowem a Pocięchą (K o b. 1930a, 1930b); pod Wywrotnią Górą z-70; pod Zamczyskiem (K o b. 1930b).
1094. *Eriophorum angustifolium* Honck. — Welnianka wąskolistna. Gat. torfowiskowy; *Scheuchzeria-Caricetea fuscae*; borealno-cyrkumpolarny. Częsty, głównie na torfowiskach i łąkach podmokłych, 78/15 — Kanie z-68; Kaputy z-66; Łubiec Kolonia z-71; Nowa Wieś z-68; Ołtarzew z-66; Ożarów Maz. z-66; Żbików z-68. Lit. i herb.: Łap. 1882a, 1888; Pławińska WA 1887; Zawidzka WA 1927; K o b. 1930b, WA 1923, WA 1924, WA 1925; Galińska LOD 1958; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965.
1095. *Blysmus compressus* (L.) Panz. ex Lk. — Ostrzew spłaszczony. Ap nadwodny; *Agropyro-Rumicion crisp*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Łąki, mokradła, pastwiska, brzegi stawów. Rz., 17/2 — Babice z-71; Borzęcin Duży; Borzęcin Mały; Domaniewek; Moszna; Moszna Parcele; Mościska z-66; Ożarów Maz. z-66, z-66; Pilaszków; Pruszków z-68; Sieraków (P o d b. 1960); pod Sierakowem (K o b. 1930b); Walendów z-67; Żabieniec.
1096. *Scirpus sylvaticus* L. — Sitowie leśne. Ap nadwodny; *Calthion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. compactus* — zwarta; *v. sylvaticus* — typowa. Częsty, głównie na mokrych łąkach, brzegach wód, w rowach, 149/12 — Ołtarzew z-67; Zaborów z-66. Lit. i herb.: K o b. WA 1923 rev. Żukowski 1968 *v. sylvaticus*; Rzewuski 1960; Różycki LOD 1962 *v. sylvaticus*; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. sylvaticus*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. sylvaticus*; Końska LOD *v. compactus*; Traczyk H. i T. 1965; P o d b. 1967.
1097. *Scirpus radicans* Schkuhr. — Sitowie korzeniociepne. Gat. nadwodny; *Agropyro-Rumicion reg.*; eurazjatycki. B. rz., 0/1 — pod Pocięchą (K o b. WA 1923).
1098. *Bolboschoenus maritimus* (L.) Palla — Sitowie nadmorskie. Ap nadwodny; *Phragmition*; wieloobszarowy. Brzegi stawów i bajorek. Rz., 6/0 — Borzęcin Duży z-67; Czubin z-71; Ożarów Maz. z-66; Pilaszków z-66; Pogroszew z-67. Ryc. 17.
1099. *Holoschoenus romanus* (L.) Fritsch ssp. *holoschoenus* (L.) Greut. (*H. vulgaris* Lk.) — Hołoszeń główkowaty. Ap; wyst. og.: Europa zach. i pd.wsch. B. rz., 1/0 — Parzniew, piaszczyste brzegi wód w wąwozie z-68, z-69; Now. 1972. Ryc. 17.
1100. *Schoenoplectus lacustris* (L.) Palla — Oczeret jeziorny. Gat. nadwodny; *Phragmition*; Wieloobszarowy. Częsty, lecz tylko na

brzegach wód i terenach zabagnionych, gdzie miejscami występuje w znacznych ilościach, 64/11 — Moszna Parcele z-68; Ożarów Maz. z-65. Lit. i herb.: Błoński 1892; Kob. WA 1923; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Podb. 1968, 1969.

1101. *Schoenoplectus tabernaemontani* (C. C. Gmel.) Palla — Oczeret Tabernemontana. Ap nadwodny; *Phragmition*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Stawy, bagna, bajorka, rowy, łąka bagnista. Rz., 9/1 — Borzęcin Duży; Konotopa z-68; Łuże (Kob. 1930a, 1930b, WA 1924, WA 1925); Ołtarzew; Pogroszew z-67; Rusiec z-68; Umiastów z-66; Wolskie z-66.
1102. *Isolepis setacea* (L.) R. Br. — Sitniczka szcecinowata. Ap nadwodny; *Nanocyperion flavescentis*; śródziemnomorsko-subatlantycki. Podmokłe miejsca na łąkach, ugorach, w zbożu, szkółki leśne. B.rz., 4/0 — (p = st. publikowane Now. 1972) — koło Klaudyna z-71 p.; Stara Wieś z-70 p., z-70 p. Ryc. 17.
1103. *Eleocharis acicularis* (L.) Roem. et Schult. — Ponikło igłowe. Ap nadwodny; *Litorellion*; wieloobszarowy. Brzegi stawów, sadzawki. B. rz., 2/2 — Moszna Parcele z-68; Pęcice z-68 (Gągała 1964, WA 1963).
1104. *Eleocharis palustris* (L.) Roem. et Schult. ssp. *palustris* — Ponikło błotne. Ap nadwodny; *Phragmitetalia eurosibirica*; wieloobszarowy, prawie na całym świecie. Częsty, głównie na mokradłach, brzegach wód i w rowach, 184/6 — Kanie z-67; Kręczki KRAM-F 1967; Mościska z-66; Ołtarzew z-67; Ożarów Maz. z-66; Sieraków z-70; Ursus z-67. Lit. i herb.: Kob. WA 1922, WA 1924; Gągała 1964; Podb. 1967.
1105. *Eleocharis uniglumis* (Link.) Schult. — Ponikło jednoprzy-sadkowe. Ap nadwodny; *Magnocaricion* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Łąki, mokradła, pastwiska, brzegi wód, doły potorfowe, rowy. Dość rz., 41/5 — Bieniewo z-66, z-67; Borzęcin Duży; Borzęcin Mały; Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963); Domaniewek; Grabina; Helenówek; Janów; Kanie; Klaudyn; Kopytów; Krakowiany; Kręczki; Laski; Łuże (Kob. WA 1922 cor 1974 ex *Scirpus eupaluster* (Lind.) Rabid.); Mościska; Ołtarzew z-65; Opacz Mała; Pęcice (Gągała WA 1963 cor 1974 ex *Heleocharis palustris* (L.) R. et. Sch.); Pogroszew; Rusiec; Rybno; Sieraków (Kob. WA 1925 cor 1974 ex *Scirpus eupaluster* (Lind.) Racib.); Szamoty; Truskaw Mały; Walendów; Wierzbiny; Wojcieszyn; Wola Łuszczewska; Zielonki; Żabieniec; Żbików z-68; Żółwin z-70.
1106. *Carex praecox* Schred. — Turzyca wczesna. Ap leśny; *Cirsio-*

-*Brachypodium pinnati*; eurazjatycko-śródlądowy. Nasypy kolejowe, wzgórza trawiaste, murawy, parki, wydmy, brzegi lasów, miedze, rów przydrożny. Rz., 14/5 — pod Błoniem z-65; Grabina (Kob. WA 1922); Lipków; Łubiec; Nadarzyn; Ożarów Maz.; Pęcice; Płochocin — Błonie (Andrearczyk 1964, WA 1963); Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Rochale; Sieraków (Kob. WA 1921, WA 1923); Truskaw; Zaborów; Żbików.

1107. *Carex brizoides* L. — Turzyca drżączkowata. Gat. leśny; *Alnopadion* reg.; europejski. Lasy liściaste, zagłębienia międzywydmowe. B. rz., 4/9 — Ciechów z-70, KRAM-F 1970 (Kob. J. i R. 1957); Sieraków z-70 (Kob. 1930b, WA 1925; Kob. J. i R. 1957; Majewski 1967); pod Sierakowem (Kob. 1930b; Majewski 1965a); Zaborów k. Nadarz.; Zamczysko (Kob. 1946a).
1108. *Carex arenaria* L. — Turzyca piaskowa. Gat. wydmowy; *Corynophorion* reg.; eurazjatycki, wydmy i piaski P.K., lasy. B. rz., 2/1 — Budy z-69; Grabina (Kob. WA 1923; Podb. 1961); pod Grabiną (Kob. 1930b, — st. jedyne w P.K.); P.K. (Czeczott 1926; Kob. 1927); Truskaw z-70.
1109. *Carex disticha* Huds. — Turzyca dwustronna. Ap nadwodny; *Magnocaricion*; eurazjatycki; Brzegi stawów, bajorka, mokradła, łąki bagniste, rowy. Rz., 19/0 — Bieniewo z-66; Błonie; Borzęcin Mały; Domaniew; Koczargi Nowe z-69; Koparki; Kręczki; Kwirynów z-66; Nowa Wieś k. Błonia z-66; Otrębusy; Rybno; Topolin; Wojcieszyn.
1110. *Carex vulpina* L. — Turzyca lisia. Ap nadwodny; *Magnocaricion*; eurazjatycko-śródlądowy. Brzegi stawów, łąki, zbocza nasypu kolejowego, park, rowy. Rz., 8/6 — Bramki Ludne z-65; ? Brwinów (Rucińska 1964); Malichy (Gągała WA 1963); pod Malichami (Gągała 1964); Miłecin z-67; Młochów (Krupko WA 1932 cor 1974 ex *C. echinata* Murr.); Mościska z-66; Ołtarzew; Płochocin — Ożarów (Andrearczyk 1964, WA 1963); Podkowa Leśna (Roz. WA 1933); Popówek (Durska 1965, WAM 1964); Szamoty z-67; Truskaw (Majewski 1967); Wąsy z-66; Zaborów.
1111. *Carex otrubae* Podp., (*C. nemorosa* Rebentisch) — Turzyca nibylisia. Ap nadwodny; Europa. Częsty, głównie na wilgotnych łąkach i w rowach, 127/2 — Kwirynów z-66; Ołtarzew z-65. Herb.: Kob. WA 1923 cor 1974 ex *C. vulpina* L.; Andrearczyk, Now. WA 1963-1974.
1112. *Carex pairaei* F. W. Schultz — Turzyca najeżona. Ap łąkowy; *Caricion canescenti-fuscae*; Europa śr. Łąki, polany, mokradła,

brzegi wód, ugory. Rz., 10/3 — Domaniewek z-66; Kanie z-67; Krakowiany; Kręczki; Malichy (Gągała WA 1963, WA 1963); pod Malichami (Gągała 1964); Nowa Wieś z-67; Paszków; Sieraków; Urzut; Wróblewo; Żółwin.

1113. *Carex spicata* Huds., (*C. contigua* Hoppe — Turzyca ściśniona. Ap leśny; *Fragarion vescae* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na łąkach, pastwiskach, murawach, w rowach i zaroślach, 98/7 — Błonie z-67; Borzęcin Duży z-66; Miłecin z-67; Strzykuły z-66; Szamoty z-67; Topolin z-66; Walendów z-67. Lit. i herb.: Kob. WA 1932; Roz. WA 1932; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska WA 1963 cor 1974 ex *C. vulpina* L.
1114. *Carex appropinquata* Schum., (*C. paradoxa* Willd.) — Turzyca tunikowata. Ap torfowiskowy; *Magnocaricion*; borealno-subatlantycki. Dość rz., chociaż miejscami występuje masowo, głównie na łąkach podmokłych, 41/7 — Bąki; Bieliny; Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963); Ciechowąż; koło Góry Kilianki; Góry; Grabina; Grudów; Kanie; Konotopa; Korfowe; Krakowiany; Kwirynów; Laski z-66; Łąki Strzeleckie (Majewski 1967); Mariew; Opaleń; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pęcice (Gągała WA 1963); okolice Pęcic (Gągała 1964); Pocięcha; Pszczelin (Durska 1965, WAM 1964); Sieraków (Kob. WA 1924; Now. 1964, 1967); Urzut; Wróblewo; Wyględy Górne; Zaborów Leśny; Zamczysko; Żabieniec; Żbików z-68; Żółwin z-71.
1115. *Carex paniculata* L. — Turzyca prosowa. Ap nadwodny; *Magnocaricion*; borealny. Brzegi stawów, bagna, mokradła, wilgotne łąki, rowy. B.rz., 5/6 — Brwinów (Rucińska 1964; Podb. 1967); Ciechowąż (Kob. WA 1921, WA 1925); Krakowiany (Majewski KRAM-F 1968); pod Sierakowem, Pocięchą i Łąkami Strzeleckimi (Kob. 1930b); Urzut; Zaborów z-66; Żabieniec.
1116. *Carex leporina* L. — Turzyca zajęcza. Ap łąkowy; *Nardetalia* reg.; borealny. Częsty, głównie na łąkach, pastwiskach, wrzosowiskach, w rowach, zaroślach i lasach, 128/15 — Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. 1930b, WA 1923; Kob., Zanowa WA 1953; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964.
1117. *Carex remota* L. — Turzyca odległokłosa. Gat. leśny; *Alno-Padion*; eurazjatycko-śródziemnomorsko-subatlantycki. Łęgi olszowe, brzegi bagien, torfowiska. B.rz., 2/5 — Opaleń z-70; Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); P.K. (Kob. 1930b); Sieraków.

1118. *Carex canescens* L. — Turzyca siwa. Ap nadwodny; *Caricion canescenti-fuscae*; holarktyczny. Dość rz., głównie na mokrych łąkach i torfowiskach, 24/11 — Babice (Błoński 1892); Ciechował; Grabina (Kob. WA 1923); Kanie; Klaudyn (Hanke LOD 1969); Krakowiany; Łubiec z-70; Łubiec Kolonia; Łuże (Kob. WA 1925); pod Malichami (Gągała 1964); Opaleń (Błoński 1892); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Otrębusy; Owczarnia; Paszków; Pęcice (Gągała WA 1963); okolice Pęcic (Gągała 1964); Pociecha; Pruszków; Sieraków (Kob. WA 1922); Stasinek z-67; Truskaw Mały; Urzut; Walendów z-67; Wróblewo; Zaborów Leśny; Zaborów k. Nadarz. z-68; Żółwin.
1119. *Carex echinata* Murray, (*C. stellulata* Good.) — Turzyca gwiazdkowata. Gat. torfowiskowy; *Caricion canescenti-fuscae*; borealny. Torfowiska, mokradła, bagienka śródlądne. Rz., 12/1 — Kanie; Łąki Strzeleckie; Łubiec Kolonia; Otrębusy z-68; Owczarnia z-71; Pociecha z-70; Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Sieraków z-70; Stara Wieś; Wróblewo.
1120. *Carex elongata* L. — Turzyca długokłosa. Gat. leśny; *Alnion glutinosae*; eurazjatycki. Dość rz., głównie w lasach olszowych rzadziej w parkach, 28/8 — Babia Łąka; Bramki Ludne; Brwinów; Góry; Grabina z-70; Klaudyn (Hanke LOD 1969); Korfowe z-70; Krakowiany z-68, z-67; Łąki Strzeleckie; Łubiec; Młochów (Krupko WA 1932 cor 1974 ex *C. pilosa* Scop.); Nowiny; Opacz; Opaleń (Rost. 1872); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Paszków; Pociecha; Pruszków; Sieraków (Kob. WA 1923 cor 1973 ex *C. canescens* L.); Truskaw; Wolica; Wróblewo z-70; Zaborów Leśny; Zaborów k. Nadarz. z-67; Zamczysko (Kob. WA 1923 cor 1974 ex *C. canescens* L.).
1121. *Carex buxbaumii* Wahlenb. — Turzyca Buxbauma. Gat. nadwodny; *Magnocaricion*; borealny. B. rz., zagrożony, 0/2 — Babice; Opaleń (Rost. 1872).
1122. *Carex hartmannii* Cajander — Turzyca Hartmanna. Gat. nadwodny; borealny. Łąki, mokradła, polany i zarośla śródlądne. Rz., 6/0 — (p. = st. publikowane Now. 1972) — koło Janowa z-71 p.; koło Klaudyna p., z-71 p.; Stara Wieś z-70 p. Ryc. 18.
1123. *Carex elata* All. ssp. *elata*, (*C. hudsonii* Bennet) — Turzyca sztywna. Ap nadwodny; *Magnocaricion*; śródziemnomorsko-subatlantycki. Torfowiska, łąki bagniste, brzegi wód, rowy łąkowe. Rz., 11/15 — Bieniewo z-67; Brwinów (Rucińska 1964); Jezioro (Podb. 1968); Kajetany; Leszno Kolonia; Łąki Strzeleckie (Majewski 1967); Łuże (Kob. 1930b); Nadłuże (Kob.

Ryc. 18. Stanowiska wybranych gatunków
 Estamp 18. Les positions des espèces choisies

1930b); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pęcice (Gągała 1964); Pocięcha (Kob. WA 1924 cor 1974 ex *C. gracilis* Curt. v. *angustifolia* Kükenthal); Powązki; Sieraków; pod Sierakowem, Pocięchą i Łakami Strzeleckimi (Kob. 1930b); Stanisławów; Stara Wieś; Truskaw Mały.

1124. *Carex buekii* Wimm. — Turzyca Bueka. Gat. nadwodny; *Magno-carition*; pontyjsko-sarmacki. Mokradła, łąki zabagnione. B. rz., 2/0 — Żabieniec z-71; Żbików z-68.
1125. *Carex caespitosa* L. — Turzyca darniowa. Gat. nadwodny; *Caricetalia fuscae*; eurazjatycki. Łąki, bagna, bór sosnowy. B. rz., 0/5 — okolice Brwinowa (Łap. 1888); Łuże; Nadłuże; między Nadłużem a Dziekanowem; pod Truskawiem (Kob. 1930b).

1126. *Carex gracilis* Curt. — Turzyca zastrzona. Ap nadwodny; *Magnocaricion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na brzegach wód, w rowach, mokradłach i łąkach bagnistych, 107/21 — Bieliny z-71; Ławy z-71; Żbików z-68. Lit. i herb.: Łap. 1882a; Kob. 1930b, WA 1923 cor 1974 ex *C. gracilis* Wimm.; Kob., Zanowa WA 1954; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WA 1964; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967; Podb. 1967, 1968.
1127. *Carex nigra* (L.) Reichard, (*C. fusca* Bell. et All.) — Turzyca pospolita. Ap łąkowy; *Caricion canescenti-fuscae*; borealno-cyrkumpolarny. Zm.: *v. juncea* Asch. et Gr. Częsty, zwłaszcza na łąkach, pastwiskach, murawach, w rowach i lasach, 140/26. Lit. i herb.: Kob. 1930b, WA 1921, WA 1922 *v. juncea*, WA 1923 *v. juncea*, WA rok ? cor 1974 ex *C. filiformis* L.; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963 cor 1974 ex *C. gracilis* Curt.; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967; Podb. 1967, 1968.
1128. *Carex pilulifera* L. — Turzyca pigułkowata. Gat. wrzosowiskowy, *Nardo-Callunetea*; subatlantycki. Bory sosnowe i mieszane, lasy mieszane, wrzosowiska, parki. Rz., 16/1 — Chojak; Grabina z-70; Hornówek z-69; Julinek; Komorów z-68; Kostowiec z-68; Laski; Lipków; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Owczarnia z-71; Pociecha; Roztoka; Wywrotnia Góra.
1129. *Carex montana* L. — Turzyca pagórkowata. Gat. leśny; *Quercetalia robori-petraeae* reg.; śr.europejsko-śródziemnomorski. B. rz. w świetlistych dąbrowach, 2/4 — Chojak; Młochów (Krupko WA 1932 — cor 1974 ex *C. caryophyllea* Lat.); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Popówek z-68. Ryc. 18.
1130. *Carex digitata* L. — Turzyca palczasta. Gat. leśny; *Querceto-Fagetea*; eurazjatycki. Lasy liściaste, zagłębienia międzywydmowe, parki. Rz., 11/29 — Ciechowąż (Kob. J. i R. 1957); obok Ciechowęża; pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Grabina; Grabów z-68; Łuże (Kob. 1930b); las młochowski (Kob. 1934b; Majewski KRAM-F 1968); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); pod Pocięchą (Kob. 1930b); Podkowa Leśna (Kob. WA 1932; Roz. WA 1933); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Roztoka z-70; Sieraków (Kob. 1946b, WA 1923; Kob. J. i R. 1957); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Nadl. Sieraków (Kob. 1924); Wywrotnia Góra (Kob. 1930b); Zaborów Leśny z-70; Zaborów k. Nadarz. z-67; Zamczysko (Kob. 1930b, 1946a, WA 1923); Żółwin.

1131. *Carex tomentosa* L. — Turzyca filcowata. Gat. łąkowy; *Molinion*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Łąka, polany, zarośla śródleśne. B. rz., 2/3 — Babice (Rost. 1872); Klaudyn z-71; Opaleń (Jastrzębowski in Rost. 1872); za Opaleniem (Anonim WA rok ?). Ryc. 18.
1132. *Carex ericetorum* Pollich — Turzyca wrzosowiskowa. Ap wrzosowiskowy i leśny; *Nardo-Callunetea*; eurazjatycki. Częsty, głównie na wydmach i w lasach sosnowych, zwłaszcza w P.K., 68/23 — Białe z-70; Koczargi Stare z-68, z-69; Łaski z-67; Szymanówek z-70. Lit. i herb.: Kob. 1930b, WA 1922, WA 1923 cor 1974 ex *C. caryophyllea* Lat.; WA 1924; Roz. WA 1932; Rzewuski 1960; Majewski 1963, 1965, WAM 1962, KRAM-F 1962; Rudnicka-Jeziarska 1969.
1133. *Carex caryophyllea* Latourette — Turzyca wiosenna. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Wydmy, bory sosnowe. B. rz., 2/2 — Białe z-70; pod Budami Zaborowskimi (Kob. 1930b); pod Błoniem, wzgórze trawiaste "Łysa Góra" z-65, z-71; pod Truskawiem (Kob. 1930b, WA 1924). Ryc. 18.
1134. *Carex panicea* L. — Turzyca prosowata. Ap łąkowy; *Caricetalia fuscae* reg.; eurazjatycko-borealny. Częsty, głównie na łąkach, pastwiskach i w rowach, 103/11 — Bieniewo z-66; Borzęcin Mały z-66; Radonice z-68. Lit. i herb.: Kob. 1930b, WA 1922; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963 cor 1974 ex *C. fusca* Boll. et. All.; Majewski 1967.
1135. *Carex pilosa* Scop. — Turzyca orzęsiona. Gat. leśny; *Carpinion betuli*; śr.europejski. Lasy liściaste i mieszane. B. rz., 0/4 — Młochów (Krupko WA 1932); las młochowski (Kob. 1934a, WA 1932); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960).
1136. *Carex pallescens* L. — Turzyca blada. Ap łąkowy; zaroślowy i leśny; *Molinio-Arrhenatheretea* reg.; eurazjatycki. Zm.: f. *cylindrica* Peterm.; f. *pallescens*. Lasy mieszane i olszowe, parki, zarośla, mokradła, wrzosowisko, łąki, pastwisko. Rz., 20/4 — Chojak z-68; Grabów; Kanie; Klaudyn; Kostowiec; Łąki Strzelckie; Łubiec Kolonia; Pociecha f. *cylindrica*; Podkowa Leśna (Roz. WA 1933 rev. Fagasiewicz 1969 f. *pallescens*); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Popówek; Rozalin; Sieraków; Stara Wieś; Szamoty; Walendów z-67; Zaborów Leśny z-71.
1137. *Carex pseudocyperus* L. — Turzyca ciborowata. Ap nadwodny; *Magnocaricion*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Lasy olszowe, bag-

na, brzegi wód, torfowiska, łąki podmokłe, rowy. Rz., 15/7 — Bieniewice; Blizne; Błonie; Brwinów (P o d b. 1967); Ciechów z-68; Jezioro; Krakowiany z-67; Nowiny z-70; Leśnictwo Opaleń (T r a - c z y k H. i T. 1965); Paszków z-68; Pęcice (G a g a ła 1964, WA 1963); Sieraków (K o b. WA 1924; M a j e w s k i KRAM-F 1968); Wyględy Górne; Zaborów.

1138. *Carex sylvatica* H u d s. — Turzyca leśna. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae*; subatlantycko-śródziemnomorski. Lasy liściaste i parki. B.rz., 3/0 — Faszczycze Stare z-68; koło Nadarżyna; Ożarów Maz. z-65, park ołtarzewski.
1139. *Carex distans* L. — Turzyca odległokłosowa. Ap; *Agropyro-Rumicion crisp*i; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Dość rz., głównie na łąkach i pastwiskach, wokół zbiorników wodnych, 50/0 — Bieliny; Blizne; Borzęcin Duży; Borzęcin Mały; Jawczyce; Kanie; Kaputy z-67; Klaudyn z-71; Konotopa; Koprki; Kręczki; Łąki Strzeleckie; Łuszczew; Michałowice; Moszna; Mościska z-66; Nadarżyn; Nowa Wieś; Ołtarzew z-67; Ożarów Maz.; Paszków; Piastów; Pilaszków; Pogroszew; Pruszków; Radonice; Sieraków z-71; Sokołów; Topolin z-66; Walendów; Wierzbini; Wojcieszyn; Wola Bieniewicka; Wola Łuszczewska; Zaborów; Zielonki; Żabieniec, Żbików.
1140. *Carex flava* L. — Turzyca żółta. Ap łąkowy; *Caricion davallianae*; subatlantycko-śródziemnomorski. Dość rz., głównie na łąkach i w zaroślach, 27/4 — Bieliny; Grabina; Janów; Jezioro (P o d b. 1968); Kanie z-68; Klaudyn; Kwirynów; Laski; Łąki Strzeleckie; Łuże; Nowa Wieś z-68; Ożarów Maz.; Pęcice (G a g a ła 1964, WA 1963); Pocięcha; Podkowa Leśna; Leśnictwo Podkowa Leśna (R z e w u s k i 1960); Sieraków (K o b. WA 1924); Smolarz; Urzut; Wróblewo; Walendów; Zaborów Leśny z-71; Zamczysko.
1141. *Carex lepidocarpa* T a u s c h — Turzyca łuszczkowata. Gat. łąkowy; *Caricion davallianae*; subatlantycko-śródziemnomorski. Łąki. Rz., 6/0 — Bieliny; Laski z-66; Łąki Strzeleckie; Sieraków z-71; Zaborów Leśny.
1142. *Carex oederi* R e t z. — Turzyca Oedera. Ap łąkowy; *Scheuchzeria-Caricetea fuscae*; eurazjatycki. Zm.: *v. elatior* A n d e r s o n — wyniosła. Dość rz., głównie na łąkach, 22/4 — Bieniewo; Borzęcin Mały; Chlebów; Grabina; Kanie; Krakowiany; Laski; Ławy z-71 *v. elatior*; Łubiec; Łuże (K o b. 1930b, WA 1922; M a j e w s k i 1967); Milanówek; Owczarnia; Ożarów Maz. z-66 *v. elatior*; Pocięcha; Podkowa Leśna z-71 *v. elatior*; Radonice; Sieraków; (R o s t. 1872; K o b. WA 1925 *cor* 1974 *ex* *C. pilulifera* L.); pod Truskawiem (K o b. 1930b); Umiastów; Urzut; Wojcieszyn; Zielonki.

1143. *Carex flacca* Schreb., (*C. glauca* Murr.) — Turzyca sina. Ap łąkowy; *Molinietalia*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Łąki, mokradła, polany, pastwiska, rowy, zarośla. Rz., 14/0 — Babice; Janów; Kaputy z-67; Klaudyn; Kręczki; Kwirynów; Miłęcin z-67; Ołtarzew; Pogroszew; Stara Wieś; Zielonki z-69.
1144. *Carex rostrata* Stokes ex With. — Turzyca dzióbkwata. Ap nadwodny; *Magnocaricion*; borealno-cyrkumpolarny. Częsty, głównie na łąkach podmokłych, w rowach odwadniających i na brzegach wód, 51/11. Lit. i herb.: Kob. 1930b, WA 1924; Rzewuski 1960; Gągała 1964; Rucińska 1964; Podb. 1967, 1968.
1145. *Carex vesicaria* L. — Turzyca pęcherzykowata. Ap nadwodny; *Magnocaricion*; borealno-cyrkumpolarny. Częsty, głównie na łąkach podmokłych, mokradłach, w rowach i na brzegach wód, 72/21 — Ołtarzew z-65; Żbików z-68. Lit. i herb.: Łap. 1888, WA 1880; Kob. 1930b, WA 1922, WA 1923; Krupko WA 1932; Gągała 1964, WA 1963 cor 1974 ex *C. rostrata* Stokes; Rucińska 1964, WA 1963 cor 1974 ex *C. rostrata* Stokes; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967; Majewski KRAM-F 1968.
1146. *Carex acutiformis* Ehrh. — Turzyca błotna. Ap nadwodny; *Magnocaricion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na brzegach wód, w rowach, w miejscach zabagnionych na łąkach i w lasach, 160/24 — Bieniewo z-67. Lit. i herb.: Rost 1872; Kob. 1927, 1930b, WA 1924; Kob., Zanowa WA 1936; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967, 1969.
1147. *Carex riparia* Curtis — Turzyca brzegowa. Ap nadwodny; *Magnocaricion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Brzegi jeziora, stawów, bajorka, doły potorfowe, glinianki, bagna, brzegi rzek, rowy. Rz., 18/14 — Babice; Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963, WA 1963); Jezioro; Józefów, Klaudyn; Koparki; Kopytów; Krosna; Łąki Strzeleckie (Kob. WA 1924); Malichy (Gągała, Majewski KRAM-F 1963-1974); Ołtarzew z-65, z-67, KRAM-F 1967; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Pogroszew; Radzików; Sieraków (Kob. 1930b; Majewski KRAM-F 1968); pod Sierakowem (Kob. 1927); pod Pocięchą i Łakami Strzeleckimi (Kob. 1930b); Terenia; Wolskie; pod Wywrotnią Górą (Kob. 1930b).
1148. *Carex lasiocarpa* Ehrh. — Turzyca nitkowata. Ap nadwodny; *Caricion lasiocarpae*; borealno-cyrkumpolarny. Łąki, mokradła,

- torfowiska, bagna, brzegi stawu, bór wilgotny. B. rz., 5/10 — Długie Bagno (K o b. 1930b); Grabina (K o b. 1930b); Kwirynów z-66; Leszno Kolonia z-71; Łubiec Kolonia z-71; Łuże; Nadłuże (K o b. 1930b); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Owczarnia z-71; Pilaszków; Pociecha (Majewski KRAM-F 1966); Sieraków (K o b. WA rok ?); pod Truskawiem; pod Zamczyskiem (K o b. 1930b).
1149. *Carex hirta* L. — Turzycza owłosiona. Ap łąkowy; *Agropyro-Rumicion crispi*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Posp., spotykany prawie wszędzie, głównie na suchych murawach, 306/20 — Leszno KRAM-F 1966; Łuże z-70; Ożarów Maz. KRAM-F 1966; z-68; Żbików z-68. Lit. i herb.: K o b. WA 1922, WA 1932, WA 1934; Krupko 1932; Roz. WA 1933; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967; Podb. 1967.
1150. *Carex atherodes* Spreng., (*C. aristata* R. Br.) — Turzycza oścista. Ap nadwodny; śr.europejski. Brzegi stawów, bajorek, łąki podmokłe, zarośla na mokradłach. B. rz., 8/0 — Blizne z-71; Klauodyn z-71; Ołtarzew z-65; Polesie z-71; Walendów z-67.

Poaceae — Wiechlinowate

1151. *Panicum miliaceum* L. — Proso zwyczajne. Ergf; azjatycki, zdomowiony w różnych częściach świata. B. rz. uprawiany na polach i gdziekolwiek zdziczały — tory i nasypy kolejowe, śmietniska, cmentarz, 5/0 — Błonie z-71; Gołaszew; Michałowice z-68; Ołtarzew; Ożarów Maz.
1152. *Digitaria ischaemum* (Schreb.) Mühlenb., (*Panicum lineare* Krock.) — Palusznik nitkowaty. Arch; *Panico-Setarion*; wieloobszarowy, strefa umiarkowana i ciepła obu półkul. Częsty, głównie na polach, nasypach i miejscach piaszczystych, 101/4 — Kanie z-67; Reguły z-68. Lit. i herb.: Lubliner WA rok ?; Jur. 1930; Majewski 1967.
1153. *Echinochloa crus-galli* (L.) PB. — Chwastnica jednostronna. Arch; *Polygono-Chenopodietalia*; wieloobszarowy. Zm.: *v. brevisetum* Döll. — krótkoścista; *v. longisetum* Döll. — długoścista. Posp. głównie na polach w uprawach okopowych oraz na siedl. ruderalnych, 259/7 — Moszna z-68 *v. brevisetum*, *v. longisetum*; Odrzywół z-68 *v. brevisetum*, z-68 *v. brevisetum*; Pęcice z-68 *v. longisetum*; Pogroszew z-66 *v. brevisetum*. Lit.: Łap. 1888; Jur. 1930 *v. brevisetum* i *v. longisetum*; Wójcik 1964, 1965.

1154. *Setaria glauca* (L.) PB. — Włośnica sina. Arch; *Panico-Setarion*; wieloobszarowy. Częsty, głównie na polach i siedl. ruderalnych, 195/8 — Bramki Ukazowe KRAM-F 1968; Leszno z-66; Ożarów Maz. z-65; Pęcice KRAM-F 1971; Pruszków z-68. Lit. i herb.: Kob. WA 1923; Jur. 1930; Roz. WA 1932; Andrearczyk 1964, WA 1963.
1155. *Setaria viridis* (L.) PB. — Włośnica zielona. Arch; *Panico-Setarion*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Dość rz., na polach i siedl. ruderalnych, 23/5 — Bieniewice; Błonie (Wójcik 1964, 1965); Bramki Ludne; Chruslin; Gołaszew; Józefów z-68; Komorów; Kostowiec; Malichy z-68; Milanówek; Miłecin; Mory (Jur. 1930); Nowa Wieś; Ożarów Maz. z-65; Paszków; Pęcice; Piorunów; Płochocin; Pruszków z-68; Pszczelin (Jur. 1930); Radonice; Reguły z-68; Rusiec.
1156. *Leersia oryzoides* (L.) Sw. — zamokrzyca ryżowa. Ep; *Bidention tripartitae*; śródziemnomorsko-subatlantycki. Brzegi wód, rowy, łąki podmokłe. Rz., 10/1 — Bramki Ludne z-67; Krakowiany z-67; Młochów; Parzniew z-68; Pęcice (Gągała 1964); Pruszków; Strzeniówka z-67; Zaborów; Żbików. Ryc. 19.
1157. *Phalaris canariensis* L. — Mozga kanaryjska. Ef; śródziemnomorski. Pola, nasyp kolejowy, przydroże, śmietnisko. B. rz., 3/2 — Babice z-71; Michałowice Wieś z-68; Płochocin — Ożarów Maz. (Andrearczyk 1964, WA 1963).
1158. *Phalaris arundinacea* L. — Mozga trzciniowata. Ap nadwodny. Erg; *Magnocaricion*; eurazjatycko-borealny. Zm.: *v. picta* — pstra. Częsty, głównie na brzegach wód, w rowach i na łąkach podmokłych, 146/18 — Błonie z-71 *v. picta*; Borzęcin Mały z-66; Kręczki z-67 *v. picta*; Mościska z-67; Ołtarzew z-68 *v. picta*; Ożarów Maz. z-65, z-71 *v. picta*; Piotrkówek z-67, z-66; Ursus z-68; Zaborów z-66. Lit. i herb.: Kob. 1930b, WA 1924, Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967; Podb. 1967.
1159. *Anthoxanthum odoratum* L. — Tomka wonna. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea* reg.; borealno-eurazjatycki. Posp., głównie na łąkach, pastwiskach, murawach, w rowach i lasach, 266/15 — Grabina z-70; Grabów z-68; Kanie z-67; Koczargi Stare z-69; Otrębusy z-67; Walendów z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. WA 1924; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965.
1160. *Anthoxanthum puëlli* Lecoq. et Lamotte. (*A. aristatum*

Ryc. 19. Stanowiska wybranych gatunków
 Estamp 19. Les positions des espèces choisies

Boiss.) — Tomka oścista. Ep; *Arnoseridion minimae*; śródziemnomorsko-atlantyczny. Zboża, ścierniska, miedze, murawy przydrożne, ugory. Rz., 7/0 — Kanie; Kępiaste z-71; obok lasu młochowskiego z-71; Owczarnia z-70; Pławy z-68; Terenia z-70. Ryc. 19.

1161. *Beckmannia eruciformis* (L.) H a s t. — Beckmannia robaczkowa. Ep; Europa, Azja umiarkowana, Ameryka Pn. B. rz., zagrożony, 0/1 — Brwinów, kilka dużych kęp nad rowem przydrożnym w pobliżu zabudowań gospodarskich, (Wójcik 1961).

1162. *Milium effusum* L. — Prosownica rozpięchła. Gat. leśny; *Fagitalia sylvaticae*; borealny. Lasy liściaste, olszowe i mieszane, parki. Rz., 19/18 — Brwinów; Ciechowąż; Debły; Grabowy Grunt; Łąki Strzeleckie (K o b. 1930b); Łuże (K o b. 1930b); Nadarzyn

- z-67; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pociecha; Podkowa Leśna (Roz. WA 1933; Durska 1965, WAM 1964); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Sieraków (Kob. 1946a, 1946b, WA 1925 cor 1974 ex *Catabrosa aquatica* (L.) Pal. Beauv.; Kob. J. i R. 1957); pod Sierakowem (Kob. 1930b, WA 1924); Nadleśnictwo Sieraków (Kob. 1924); Stasinek; Truskaw; Zaborów; Zaborów Leśny; Zaborów k.Nadarz. z-67; Zamczysko; Żółwin z-67.
1163. *Phleum phleoides* (L.) Karsten, (*Ph. boehmeri* Wib.) — Tymotka Boehmera. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Wydmy. Rz., 7/2 — Budy z-69; Góra Kilianka z-70 (Kob. 1930b, WA 1923; Now. 1964); Korfowe z-70; pod Łubcem z-73; Łuże z-70 (Kob. WA 1923; Podb. 1960; Now. 1964); Podkowa Leśna z-70; Truskaw.
1164. *Phleum pratense* L. — Tymotka łąkowa. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; holarktyczny. Zm.: *v. nodosum* (L.) Richt. — bulwkowata. Posp., głównie na łąkach, pastwiskach, murawach, miedzach polnych, w rowach, zaroślach i lasach, 392/16 — Kanie z-70 *v. nodosum*; Miłecin z-67 *v. nodosum*; Opaleń z-70 *v. nodosum*; Ożarów Maz. z-66 *v. nodosum*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. WA 1924, WA 1925 rev. 1974 *v. nodosum*; Zawidzka WA 1926 cor 1974 ex *Alopecurus pratensis* L.; Jur. 1930; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. nodosum*.
1165. *Alopecurus pratensis* L. — Wyczyniec łąkowy. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; borealno-eurazjatycki. Częsty, głównie na łąkach, pastwiskach, murawach i w rowach, 137/4 — Faszczyce Stare z-68; Miłecin z-67; Mościska z-66; Piastów z-66; Pławy KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Roz. WA 1932; Gągała 1964, WA 1963 cor 1974 ex *Phleum pratense* L. *v. vivipera*; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WA 1964.
1166. *Alopecurus geniculatus* L. — Wyczyniec kolankowaty. Ap nadwodny; *Agropyro-Rumicion crispi*; eurazjatycki. Częsty, głównie na wilgotnych łąkach, brzegach wód i w rowach, 103/7 — Kręczki KRAM-F 1967; Nowa Wieś z-68; Ołtarzew z-65; Rokitno z-67; Stara Wieś z-70; Topolin z-66; Wąsy KRAM-F 1966; Żbików z-68. Lit. i herb.: Gągała 1964, WA 1963 cor 1974 ex *A. myosuroides* Huds.; Rucińska 1964; Durska 1965, WAM 1964; Podb. 1968.
1167. *Alopecurus aequalis* Sobol. — Wyczyniec czerwonożółty. Ap nadwodny; *Bidention tripartitae*; eurazjatycki. Brzegi wód, rowy

melioracyjne, mokradła, wilgotne łąki, parki. Rz., 8/5 — Bieliny z-71; Brwinów (Rucińska WA 1963 cor 1974 ex *A. geniculatus* L.); Ciechowąż; Opaleń (Błoński 1892); Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Ożarów Maz. z-66; Pęcice z-68 (Gągała 1964, WA 1963); Polesie z-71; Pruszków z-69; Roztoka (Kob. WA 1922 cor 1974 ex *A. geniculatus* L.); Strzykuły; Topolin z-66.

1168. *Alopecurus myosuroides* Huds. — Wyczyniec polny. Ep; *Secalietea* reg.; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Zboża, ścierniska, uprawy okopowe, rów przydrożny. B.rz., 3/0 — Gawartowa Wola z-70; ? Pęcice (Gągała 1964).
1169. *Apera spica-venti* (L.) PB. — Miotła zbożowa. Arch; *Aperetalia*; eurazjatycki. Posp., głównie na polach, murawach i siedl. ruderalnych, 312/15 — Ołtarzew z-65; Ożarów Maz. z-65; Ursus z-68. Lit. i herb. Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Jur. 1930; Garbowski, Jur. 1933; Wójcik 1964, 1965.
1170. *Agrostis gigantea* Roth. (*A. alba* L.) — Mietlica biaława. Ap łąkowy; *Plantaginetalia majoris*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zboża, ścierniska, uprawy okopowe, rowy, murawy przydrożne, nasypy kolejowe, łąki, wydmy, cegielnisko, cmentarze. Dość rz., 21/17 — Babice (Wójcik 1964); Błonie (Wójcik 1964, 1965); Borzęcin Duży; Bramki Ukazowe; Bronisze z-68; Brwinów (Łap. 1888, Rucińska 1964, WA 1963); Czubin; Fałęcin; pod Gacią Zaborowską; pod Grabiną (Kob. 1930b); Janów; Kempin (Łap. 1888); Kopana; Krakowiany z-67; Milanówek — Jaktorów (Andrearczyk 1964); Miłęcin z-67; las młochowski (Łap. 1888); Mory (Jur. 1930); Nowiny; Ołtarzew (Wójcik 1964, 1965); Opaleń; Owczarnia; Ożarów Maz. z-67 (Wójcik 1964, 1965); Paszków z-68; Pławy z-68, KRAM-F 1968; Płochocin — Gołębki (Andrearczyk WA 1963); Płochocin — Ożarów Maz. (Andrearczyk 1964); Podkowa Leśna (Kob. WA 1936); pod Roztoką (Kob. 1930b); Sieraków (Kob. WA 1925); Wiktorów; Wola Bieniewicka.
1171. *Agrostis stolonifera* L. — Mietlica rozłogowa. Ap łąkowy; *Agropyro-Rumicion crispus* reg.; eurazjatycki. Częsty, głównie na brzegach wód i na mokrych łąkach, 70/14 — Białuty KRAM-F 1966; Blizne z-71; Domaniewek z-67; Ożarów Maz. z-65; Święcice z-66; Umiastów z-66. Lit. i herb.: Kob., Zanowa WA rok ? cor 1974 ex *A. alba* L.; Rzewuski 1960; Gągała 1965; Wójcik 1964, 1965; Durska 1965, WAM 1964; Podb. 1967.
1172. *Agrostis tenuis* Sibth., (*A. vulgaris* With.) — Mietlica po-

spolita. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; borealny. Jeden z gat. najposp., głównie na łąkach, murawach, w zaroślach i lasach — we wszystkich miejscowościach, 428/14 — Bieniewo z-67; Kanie z-67; Miłecin z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888; Jur. 1930; Rzewuski 1960; Andrearczyk, Now. WA 1963-1974; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska WA 1963 cor 1974 ex *A. cenina* L.; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967.

1173. *Agrostis canina* L. — Mietlica psia. Ap torfowiskowy; *Scheuchzerietalia palustris* reg.; borealny. Zm.: *v. genuina* Godr. et Gren — wyniosła; *v. stolonifera* Blytt. — rozłogowa. Dość rz., głównie występuje w znacznych ilościach na mokrych łąkach, torfowiskach i lasach podmokłych, 25/24 — Babice; Brwinów (Łap. 1888; Rucińska 1964); Figusin; Grabina (Kob. 1930b); Izabelin (Rudnicka-Jezińska 1969); Jezioro (Podb. 1968); Kanie; Kempin (Łap. 1888); Leszno Kolonia; Ławy; Łąki Strzeleckie; Łubiec Kolonia; Łuże (Kob. 1930b; Rudnicka-Jezińska 1969); Mariew; las młochowski (Łap. 1888); Nadarzyn z-67; Nadłuże (Kob. 1930b); Leśnictwo Opaleń (*v. stolonifera*, Traczyk H. i T. 1965); Otrębusy z-68; Owczarnia; Pęcice (Gągała WA 1963 cor 1974 ex *A. stolonifera* L.); pod Pociechą (Kob. WA 1922); Podkowa Leśna (Roz. 1933; Kob. WA 1936 cor 1974 ex *A. alba* L.); Polesie; Roztoka — Łubiec (Kob. WA 1922 *v. genuina*); Sieraków (Kob. WA 1922); Stara Wieś; Truskaw (Rudnicka-Jezińska 1969); pod Truskawiem (Kob. 1930b); Urzut; Wilków (Kob., Zanova WA 1953); Wróblewo; Zaborów Leśny; pod Zamczyskiem (Kob. 1930b); Żółwin.
1174. *Agrostis stricta* J. F. Gmel., (*A. canina* L. *v. arida* Schlechtend) — Mietlica sztywna. Gat. wydmowy; *Festuco-Sedetalia*; Europa. Lasy sosnowe, wydmy zalesione, wrzosowiska, murawy w ogrodach, park. Rz., 14/10 — pod Deblami; pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Góra Kilianka z-70; Grabina; pod Grabiną (Kob. 1930b); Laski; Łubiec Kolonia; Łuże z-70 (Kob. WA 1924); Nadłuże (Kob. 1930b); Opaleń; Pociecha; pod Pociechą (Kob. 1930b); Podkowa Leśna z-70; pod Roztoką (Kob. 1930b); Sieraków z-70; Szymanówek; pod Truskawiem, Wywrotnią Górą, Zamczyskiem naprzeciw Grabiny (Kob. 1930b).
1175. *Galamagrostis epigeios* (L.) Roth — Trzcinnik piaskowy. Ap zaroślowy i leśny; *Epilobietalia angustifolii*; eurazjatycki. Zm.: *v. reichenbachiana* Grecescu. Częsty, głównie na wydmach zalesionych i trawiastych, w zaroślach i na nasypach kolejowych, 107/20 — Komorów z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pła-

- wińska WA 1887; Kob. 1930b, WA 1922 v. *reichenbachiana*, WA 1923; Roz. WA 1933; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967.
1176. *Calamagrostis pseudophragmites* (Hall. f.) Koel., (*C. pseudophragmites* (Hall.) Bmg.) — Trzcinnik szuwarowy. Gat. ogólnogórski; *Maricarietalia*; alp.-śródziemnomorsko-eurazjatycki. B. rz., 0/1 — Truskaw (Kob. 1930b, WA 1922).
1177. *Calamagrostis canescens* (Web.) Roth em. Druce, (*C. lanceolata* Roth) — Trzcinnik lancetowaty. Ap łąkowy i torfowiskowy; *Alnion glutinosae*; eurazjatycki. Częsty, głównie na bagnach, łąkach podmokłych, brzegach wód, w rowach i lasach olszowych, 51/26 — Ciechowąż z-71; Jezioro z-71; Kanie z-67; koło Nadarżyna z-70; Paszków z-68; Zaborów z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Kob. 1930b; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967, 1968.
1178. *Calamagrostis stricta* (Timm.) Koel., (*C. neglecta* (Ehrh.) Gaert.) — Trzcinnik prosty. Ap torfowiskowy; *Caricion canescenti-fuscae*; borealno-cyrkumpolarny. Mokradła, łąki podmokłe, bajorka, brzegi stawów. Rz., 8/2 — Borzęcin Bały z-66; Kwirynów z-66; Ławy; Łąki Strzeleckie (Kob. 1930b; Now. 1963, 1967); Łubiec; Sieraków (Kob. WA 1925 cor 1974 ex *C. lanceolata* Roth); Wola Bieniewicka z-67; Wyględy Górne; Zaborów Leśny.
1179. *Calamagrostis arundinacea* (L.) Roth — Trzcinnik leśny. Gat. leśny; *Calamagrostion*; eurazjatycki. Dość rz., chociaż miejscami występuje dość licznie w lasach na obszarze P.K., 24/18 — Chojak z-68; Pod Deblami, Długie Bagno, pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Grabina; Julinek; Komorów z-67; Łąki Strzeleckie z-71; Łuże; las młochowski z-67 (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 cor Kob. 1924 ex *Arrhenatherum elatius* M.K.); Mogiła Powstańców; Nadarżyn z-67; Opaleń; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Paszków z-68; Podkowa Leśna; Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Sieraków z-70 (Kob. 1930b, WA 1922); pod Sierakowem (Kob. 1930b); Szymanówek; Wilków (Kob. Zanova WA 1953); Wywrotnia Góra (Kob. 1930b, WA 1923); Zaborów; Zaborów Leśny; Zamczysko; pod Zamczyskiem (Kob. 1930b); Żółwin.
1180. *Ammophila arenaria* (L.) Lk. — Piaszkownica zwyczajna. Gat. piaszczysk nadmorskich; *Ammophilion borealis*; śródziemnomorsko-

-atlantycki. B. rz. na wydmach, 0/2 — Leszno (Rost. 1872); pod Truskawiem (Rudnicka-Jezińska 1969).

1181. *Holcus mollis* L. — Kłosówka miękka. Ap leśny; *Quercion robori-petraeae*; subatlantycki. Dość rz., głównie w lasach, parkach, na porębach i ugorach, 32/4 — Blizne; Brwinów (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA rok ?); Chlebów; Chojak; Grabina; Jezioro; Julinek; Kempin (Łap. 1888); Kostowiec; Kwirynów; Ławy; Łubiec Kolonia; las młochowski z-67 (Łap. 1888); Nadarzyn z-67; Ołtarzew; Opaleń z-70; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Paszków z-68; Pławy; Polesie; Sieraków KRAM-F 1970, z-71; Stara Wieś z-70; Wyględy Górne; Żółwin.
1182. *Holcus lanatus* L. — Kłosówka wełnista. Ap łąkowy; *Molinio-Arhenatheretea*; eurazjatycki. Posp., głównie na łąkach, murawach, w rowach, zaroślach i lasach, 232/15 — Miłecin z-67; Ołtarzew z-65; Rybno z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Kob. WA 1922, WA 1924; Zawidzka WA 1926; Roz. WA 1933; Kob., Zanowa WA 1953; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967.
1183. *Deschampsia caespitosa* (L.) PB. — Śmiałek darniowy. Ap łąkowy; *Molinietalia*; holarktyczny. Jeden z najposp. gat. spotykany wszędzie na b. różnych siedl. z wyj. pól uprawnych, 410/27 — Pogroszew KRAM-F 1967. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Kob. 1930b, WA rok ?; Garbowski, Jur. 1933; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967; Podb. 1968.
1184. *Avenella flexuosa* (L.) Parl., (*Deschampsia flexuosa* (L.) Trin.) — Owsik pogięty. Gat. leśny; *Vaccinio-Piceetea* reg.; borealny. Lasy sosnowe i mieszane, wydmy zalesione, zarośla łąkowe. Rz., 17/2 — pod Gacią Zaborowską (Kob. 1930b); Grabina z-70; Grabówka; Julinek; Laski; Ławy; Łubiec z-70; Mogiła Powstańców z-70; Opaleń z-70; pod Pocięchą (Kob. 1930b, WA 1924); Podkowa Leśna z-70; Sieraków; Zaborów Leśny.
1185. *Corynephorus canescens* (L.) PB. — Szczotlika siwa. Ap wydmy i muraw piaszkowych; *Corynephorion opt.*; subatlantycko-śródlądowy. Częsty, głównie na wydmach, wrzosowiskach, w lasach sosnowych i na miejscach piaszczystych, 173/31 — Kajetany z-71. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Lubliner WA 1921; Kob. 1927, 1930b, WA 1923, WA

- 1924; Roz. WA 1933; Kob., Zanowa WA 1953; Andrearczyk 1964, WA 1963; Kobendzina 1966; Riedel LOD 1969; Rudnicka-Jezierska 1969.
1186. *Trisetum flavescens* (L.) PB. — Konietlica łąkowa. Ap stepowy i leśny; *Arrhenatheretalia*; alp.-śródziemnomorski. B. rz., 1/0 — Wola Bieniewicka, łąka z-68.
1187. *Avena sativa* L. — Owies zwyczajny. Ergf; eurazjatycki. Tu i ów-dzie uprawiany i często dziczyły — pola, uprawy okopowe, ogrody, drogi polne, rowy, nasypy kolejowe, wysypiska, śmietniska, glinianki, cmentarze. Częsty, 51/12 — Gawartowa Wola z-70, KRAM-F 1970; Kręczi z-67; Mory KRAM-F 1968; Opaleń z-70; Terenia z-70; Wola Łuszczewska KRAM-F 1970. Lit. i herb.: Błoński 1896; Trzebiński 1916a; Garbowski, Jur. 1933; Kawecka-Starmachowa 1935; ? Andrearczyk 1964; Wójcik 1964.
1188. *Avena nuda* L., (*A. strigosa* Schreb.) — Owies szorstki. Ergf; *Secalietea* reg.; subatlantycko-śródziemnomorski. B. rz., 0/1 — Mory — chwast zbożowy (Jur. 1930).
1189. *Avena fatua* L. — Owies głuchy. Ep; *Secalietea* reg.; śródziemnomorski. Uprawy okopowe, zboża, ścierniska, przydroża, nasypy i tory kolejowe. Rz., 13/5 — Błonie (Wójcik 1961); koło Błonia (Wójcik 1964); między Błoniem a Bożą Wolą (Wójcik 1959); Brwinów z-70; Chruslin z-74; Chubin z-71, KRAM-F 1971; Gołaszew; Kanie z-74; Mory (Garbowski, Jur. 1933); Ołtarzew z-74; Ożarów Maz.; Ożarówek; Płochocin—Ożarów Maz. (Andrearczyk WA 1963 cor 1974 ex *A. sativa* L.); Wolica; Żbików.
1190. *Avenochloa pubescens* (Huds.) Holub., (*Avenastrum pubescens* Opiz) — Owsica omszona. Gat. łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; eurazjatycki. B. rz., 0/3 — Babice, Opaleń (Błoński 1892); Leśnictwo Podkowa Leśna, w świetlistej dąbrowie (Rzewuski 1960).
1191. *Avenochloa pratensis* (L.) Holub., (*Avenastrum pratense* (L.) Opiz) — Owsica łąkowa. Gat. łąkowy; *Festuco-Brometea*; eurazjatycki. B. rz., na łąkach, 2/2 — Brwinów (Rucińska WA 1963 cor 1974 ex *Arrhenatherum elatius* (L.) PB.); Góra Kilianka (Kob. WA 1925); Pęcice (Gągała WA 1963 cor 1974 ex *Arrhenatherum elatius* (L.) PB.); Sieraków (Kob. WA 1925).
1192. *Arrhenatherum elatius* (L.) J. et. K. Presl. — Rajgras wyniosły. Ap łąkowy; *Arrhenatherion elatioris*; subatlantycko-śródziem-

nomorski. Częsty, głównie na łąkach, pastwiskach, murawach, w rowach i zaroślach, 164/5 — Opacz z-68; Ożarów Maz. z-65; Pszczelin z-68; Urzut z-69; Wola Bieniewicka z-68; Żółwin z-70. Lit. i herb. ? Kob. 1930b; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; ? Gągała 1964; ? Rucińska 1964.

1193. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud., (*Ph. communis* Trin.) — Trzcina pospolita. Ap nadwodny; *Phragmitetalia eurosibirica*; wieloobszarowy, prawie na całym świecie. Częsty na brzegach wód, w rowach, miejscach zabagnionych na łąkach, w zaroślach i lasach, 169/36 — Bieniewice KRAM-F 1968. Lit. i herb.: Łap. 1882a, 1888; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Majewski 1963, 1965, 1967; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967, 1968, 1969.
1194. *Danthonia decumbens* (L.) DC. ssp. *decumbens*, (*Sieglingia decumbens* (L.) Lam.) — Izgrzyca przyziemna. Ap leśny; *Nardo-Callunetea* reg.; subatlantycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na suchych łąkach, pastwiskach, wrzosowiskach, w zaroślach i lasach, 80/5. Lit. i herb.: Kob. 1930b, WA 1923; Kob., Zanova WA 1953; Rzewuski 1960; Traczyk H. i T. 1965.
1195. *Molinia coerulea* (L.) Moench — Trzęślica modra. Ap łąkowy i leśny; *Molinion*; eurazjatycko-cyrkumpolarny. Zm.: *v. coerulea* — typowa. Częsty, głównie na wilgotnych łąkach i w wilgotnych lasach sosnowych, 84/26 — Brwinów z-67 *v. coerulea*; Kanie z-67 *v. coerulea*. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887 rev. Frey 1973 *v. coerulea*; Kob. 1930b, WA 1922 rev. Frey 1973 *v. coerulea*, WA 1923 rev. Frey 1973 *v. coerulea*; Kob. Zanova WA 1953 rev. Frey 1973 *v. coerulea*; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963 rev. 1974 *v. coerulea*; Rucińska 1964, WA 1963 rev. Frey 1973 *v. coerulea* rev. 1974 *v. coerulea*; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Majewski KRAM-F 1966; Podb. 1967.
1196. *Eragrostis minor* Host. — Miłka drobna. Ep; *Eragrostion*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Dość rz., głównie na terenach kolejowych, 23/1 — Błonie; Brwinów; Dębówka; Gołaszew; Otrębusy; Ożarów Maz. z-68, z-67 (Now. 1972); Płochocin; Płochocin — Błonie (Andrearczyk 1964); Podkowa Leśna; Pruszków; Reguły z-68 (Now. 1972); Żdźary Południowe. Ryc. 19.
1197. *Koeleria glauca* (Schrad.) DC. — Strzęplica sina. Ap wydmo-
wy; *Koelerion glaucae*; eurazjatycki. Dość rz., głównie na wyd-

mach i w lasach, także na nasypach kolejowych, 46/8 — Babice; Białe; Budy; Góra Kilianka z-70 (K o b. WA 1922); Grabina; Izabelin; Julinek; Kanie z-67; Koczargi Stare z-69; Laski z-66; Ławy; Łubiec Kolonia; Łuże; Mariew; Nadłuże (K o b. WA 1922 cor 1974 ex *K. gracilis* Pers.); Opaleń; Pociecha (Rudnicka - Jezierska 1969); Podkowa Leśna; Roztoka; pod Roztoką (K o b. 1930b); Rybno; Sieraków; Stanisławów; Szymanówek; Truskaw (K o b. WA 1923, WA 1925, WA 1925); pod Truskawiem (K o b. 1930b, WA 1923 cor 1974 ex *K. gracilis* Pers.); Truskaw Mały; Wólka; Zaborów; Zamczysko; pod Zamczyskiem naprzeciw Grabiny (K o b. 1930b).

1198. *Koeleria polonica* Dom., (*K. grandis* Bees.) — Strzęplica polska. Gat. wydmowy; *Koelerion glaucae*; sarmacki. Dąbrowy i lasy mieszane. B. rz., 3/4 — Białe z-70; Julinek z-70; lasy młochowskie (K o b. 1934a, WA 1932); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Sieraków (K o b. WA 1923), Szymanówek z-70; pod Zamczyskiem (K o b. 1930b). Ryc. 19.
1199. *Catabrosa aquatica* (L.) PB. — Brodobrzanka wodna. Gat. nadwodny; *Bidention tripartitae*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. B. rz., zagrożony, 0/1 — Opaleń (Błoński 1892); ? Sieraków (K o b. 1930b — złożone okazy zielnikowe WA tego nie potwierdzają, por. *Milium effusum* i *Poa remota*).
1200. *Melica nutans* L. — Perlówka zwisła. Ap leśny; *Querco-Fagetea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Dość rz., głównie w lasach liściastych i parkach, 38/14 — Brwinów (Zawidzka WA 1927); Budy; Chojak; Debły; Góra Kilianka; Góry; Grabina z-70; Grabowy Grunt; Grabów z-68; Komorów; Kopana; Korfowe; Krakowiany; Łąki Strzeleckie; las młochowski z-68 (Łap. 1888); Mogiła Powstańców; Nadarzyn; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pociecha; Podkowa Leśna (Roz. WA 1932); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960) Rozalin; Roztoka z-70; pod Roztoką (K o b. 1930b); Sieraków (K o b. 1930b, WA 1923, WA 1924); Stasinek; Truskaw; Wywrotnia Góra; Zaborów Leśny, Zaborów k. Nadarz. z-67; Zamczysko (K o b. WA 1924; K o b. J. i R. 1957); Żółwin z-67.
1201. *Cynosurus cristatus* L. — Grzebienica pospolita. Ap łąkowy; *Cynosurion* zwłaszcza *Lolio-Cynosuretum*; subatlantycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na pastwiskach, łąkach i murawach, 121/9 — Babice z-71; Laski z-66; Ołtarzew z-65. Lit. i herb.: Łap. 1888; K o b. WA 1923; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.
1202. *Briza media* L. — Drzączka średnia. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhena-*

theretea reg.; eurazjatycki. Częsty, głównie na łąkach, pastwiskach, murawach, w rowach, zaroślach i na miedzach, 108/13 — Łaski z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Sznabel WA 1908, WA rok ?; Zawidzka WA 1927; Kob. 1930b, WA 1932; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.

1203. *Dactylis glomerata* L. — Kupkówka pospolita. Ap łąkowy; *Arrhenatheretalia*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Gat. najposp., spotykany wszędzie, głównie na łąkach, pastwiskach, murawach, rowach, zaroślach, lasach i na polach, 483/13 — Krosna KRAM-F 1967; Nowa Wieś z-68; Ołtarzew KRAM-F 1966. Lit. i herb.: Kob. WA 1923; Zawidzka WA 1927; Jur. 1930; Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932; Garbowski, Jur. 1933; Kochman 1936; Kawecka-Starmachowa 1939; Andrearczyk 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.
1204. *Dactylis polygama* Horvatovszky, (*D. aschersoniana* Graebn.) — Kupkówka Aschersona. Ap leśny; *Carpinion betuli*; eurazjatycki. Lasy liściaste i mieszane, parki, zarośla. Rz., 20/6 — Babia Łąka; Bieliny; Cholewy; Debły; Faszczycze Stare; Gawartowa Wola; Kopana; Lipków; Młochów z-68; las młochowski (Kob. WA 1932); Olesin; Pęcice z-68; Płochocin; Podkowa Leśna (Wiśniewski, Fronckiewicz WA 1932 cor 1974 ex *D. glomerata* L.); Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Pruszków; Radzików; Rozalin; Rostoka; Zaborów Leśny z-71; Zaborówek; pod Zamczyskiem (Kob. WA 1924 cor 1974 ex *D. glomerata* L.).
1205. *Poa annua* L. — Wiechlina roczna. Ap; *Polygonion avicularis*; wieloobszarowy, prawie na całym świecie. Gat. najposp., spotykany prawie wszędzie, głównie na siedl. ruderalnych i segetalnych, 464/26 — Ożarów Maz. z-65; Ursus Szamoty z-68. Lit. i herb.: Jur. 1930; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965, 1968; Durska 1965, WAM 1964.
1206. *Poa nemoralis* L. — Wiechlina gajowa. Ap leśny; *Quercu-Fagetea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie w lasach i parkach, 101/21 — Ożarów Maz. z-65. Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. 1930b, WA 1922; Roz. WA 1933; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965.
1207. *Poa palustris* L. — Wiechlina błotna. Ap łąkowy; *Magnocaricion*; holarktyczny. Częsty, głównie na mokrych łąkach, mokradłach,

- torfowiskach, w rowach i na brzegach wód, 145/7 — Domaniewek z-66; Gołębki z-68; Kanie z-67; Laski z-66; Latchorzew z-71; Ławy z-71, KRAM-F 1971; Nowa Wieś z-68; Ożarów Maz. z-66, z-68, KRAM-F 1968; Stara Wieś z-70; Umiastów z-66; Wojcieszyn z-69; Zaborów z-66. Lit. i herb.: Kob. WA 1923; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963 cor 1974 ex *P. trivialis* L.; Durska 1965, WAM 1964; Podb. 1967, 1968.
1208. *Poa compressa* L. — Wiechlina spłaszczona. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. polynoda* Asch. et Graebn.; *v. psammophila* Beck. Częsty, głównie na suchych murawach, przydrożach, terenach kolejowych, 154/4 — Kaputy z-67; Kopana z-70; Ołtarzew z-65; Ożarów Maz. z-65; Podkowa Leśna z-70 *v. polynoda*; Święcice z-66; Turczynek z-70; Ursus z-67. Lit. i herb.: Kob. 1930b *v. polynoda* WA 1922 *v. polynoda*, WA 1925 cor 1974 *v. psammophila* ex *P. pratensis* L.; Wójcik 1964, 1965.
1209. *Poa remota* Forsk. — Wiechlina odległokłosowa. Ap leśny; *Alno-Padion* reg.; borealno-eurazjatycki. Lasy olszowe, parki. B. rz., 4/0 — Bramki Ludne z-67; Faszczycze Stare; Nowiny z-71; pod Sierakowem (Kob. WA 1924 cor 1974 ex *Catabrosa aquatica* PB.). Ryc. 19.
1210. *Poa trivialis* L. — Wiechlina zwyczajna. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na łąkach, murawach, brzegach wód, w rowach, zaroślach i lasach, 113/10 — Borzęcin Mały z-66; Bramki Ludne z-66; Orły z-67; Ożarów Maz. z-65; Umiastów z-66; Ursus z-68; Walendów z-67. Lit. i herb.: Kob. 1930b; Rzewuski 1960; Gągała 1964 ?; Rucińska 1964; Wójcik 1964, 1965; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967; Hanke LOD 1969.
1211. *Poa pratensis* L. — Wiechlina łąkowa. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; Eurazjatycki. Zm.: *v. costata* Hartm. Najposp., spotykany wszędzie, głównie na łąkach, pastwiskach, murawach, torfowiskach, w rowach, zaroślach i lasach, 441/22 — Borzęcin Mały z-66; Klaudyn z-66; Ławy z-71; Zaborów z-66; Zaborów k.Nadarz. z-67. Lit. i herb.: Łap. 1882a; Jur. 1930; Kob. 1930b *v. costata*, WA 1924 typowy i *v. costata*; Roz. WA 1932; Rzewuski 1960; Rucińska 1964; Durska 1965, WAM 1964; Majewski 1967; Podb. 1968; Rudnicka-Jeziarska 1969.
1212. *Poa angustifolia* L., (*P. pratensis* L. ssp. *angustifolia* (L.) Hay.) — Wiechlina wąskolistna. Ap łąkowy; *Festuco-Brometea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: *v. setacea* Hoffm.; *v. strigosa*

⟨Hoffm.⟩ Gaud. Łąki, murawy, wydmy, zarośla liściaste, las sosnowy, zboża. Rz., 3/11 — Błonie ⟨Wójcik 1964, 1965⟩; pod Błoniem; Brwinów ⟨Rucińska WA 1963 cor 1974 ex *P. pratensis* L.⟩; Góra Kilianka z-70 ⟨Kob. WA 1922 cor 1974 ex *P. pratensis* L.⟩; Kanie z-67; Ożarów Maz. ⟨Wójcik 1964, 1965⟩; Pęcice ⟨Gągała WA 1963 cor 1974 ex *P. pratensis* L.⟩; pod Pocięgą ⟨Kob. WA 1924 rev. Mowszowicz v. *setacea*, WA 1923 cor 1974 ex *P. pratensis* L.⟩; Sieraków ⟨Kob. WA 1924, WA 1925 cor 1974 ex *P. pratensis* L.⟩; Wywrotnia Góra ⟨Kob. WA 1922 cor Mowszowicz v. *strigosa* ex *P. pratensis* L.⟩; Zielonki ⟨Wójcik 1964, 1965⟩.

1213. *Puccinellia distans* (L.) Parl., ⟨*Atropis distans* (L.) Griseb.⟩ — Mannica odstająca. Ap solniskowy; *Puccinellion maritimae*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na przydrożach, w rowach i koło zabudowań, 54/3 — Bronisze z-68; Ożarów Maz. z-68; Pogroszew z-67; Pruszków z-68; Ursus z-68; Wolskie z-67; Żbików z-68. Lit.: Kob. 1930b; Wójcik 1961.
1214. *Glyceria fluitans* (L.) R. Br. — Manna jadalna. Ap nadwodny; *Sparganio-Glycerion*; borealny. Posp. na brzegach wód, mokradłach, w rowach, na miejscach podmokłych w zaroślach i lasach, 224/15 — Laski z-66; Macierzysz KRAM-F 1966; Wolskie KRAM-F 1966. Lit. i herb.: Łap. 1888; Kob. 1930b; Rzewuski 1960; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967; Now. in Kochman, Majewski 1973.
1215. *Glyceria plicata* (Fries) Fries — Manna fałdowana. Ap nadwodny; *Sparganio-Glycerion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Brzegi stawów, bajorka, rowy, mokradła, torfowiska, miejsca podmokłe na łąkach i w parku. Rz., 11/0 — Bieniewice; Grudów; Klau-dyn; Kwirynów; Macierzysz; Michałowice; Strzykuły; Umiastów; Żbików z-68.
1216. *Glyceria maxima* (Hartman) Holmberg, ⟨*G. aquatica* (L.) Wahlb.⟩ — Manna mielec. Ap nadwodny; *Phragmition*; eurazjatycki. Częsty, na brzegach wód, mokradłach, łąkach podmokłych, w rowach i lasach bagnistych, 87/19 — Ożarów Maz. KRAM-F 1966; Pęcice Małe KRAM-F 1968; Żbików KRAM-F 1968, KRAM-F 1968: Lit. i herb.: Wróblewski 1915; Kob. WA 1924; Gągała 1964, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; Majewski 1967, KRAM-F 1968; Podb. 1967, 1968.
1217. *Bromus benekenii* (Lange) Trimen — Stokłosa Benekena. Gat. leśny; *Fragarion vescae*; eurazjatycki. Lasy mieszane i dąb-

- rowy. B.rz., 1/3 — Babice (Rost. 1872); Łubiec Kolonia z-70; lasy młochowskie (Kob. WA 1932, WA 1932 cor 1974 ex *Brachypodium sylvaticum* (Huds) R. et Sch.); Leśnictwo Podkova Leśna (Rzewuski 1960).
1218. *Bromus inermis* Leyss. — Stokłosa bezostna. Ap muraw ksero-
termicznych; *Festucetalia valesiacae*; eurazjatycki. Zm.: v. *podol-
icus* Zap. Często na suchych murawach i łąkach oraz w rowach
przydrożnych, 101/7 — Fałęcin KRAM-F 1970; Jawczyce z-68;
Kanie z-67 v. *podolicus*; Kręzki z-67 v. *podolicus*; Miłecin z-67;
Ożarów Maz. z-68; Ursus z-67; Żbików z-68. Lit. i herb.: Kob.
1930b, WA 1924; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała
1964, WA 1963.
1219. *Bromus sterilis* L. — Stokłosa płonna. Ep; Arch? ; *Sisymbrium*;
śródziemnomorsko-eurazjatycki. Przydroża, tory i nasypy kolejo-
we, murawy, rowy przydrożne, pola, koło zabudowań, gruzowisko,
cementarz, park. Rz., 19/0 — Babice; Izabelin; Józefów z-68; Ko-
morów; Kuchy; Ożarów Maz. z-65; Parzniew; Tworki; Umiastów
z-66; Ursus z-68; Zielonki; Żbików.
1220. *Bromus tectorum* L. — Stokłosa dachowa. Ep; *Sisymbrium*; śród-
ziemnomorsko-eurazjatycki. Często na siedl. ruderalnych, zwłasz-
cza na przydrożach, koło zabudowań i terenach kolejowych, 74/1 —
Kanie z-67; Łaski z-66; KRAM-F 1966; Ożarów Maz. z-65; Ursus
z-68, z-67; Żbików z-68. Herb.: Kob. WA 1924.
1221. *Bromus arvensis* L. — Stokłosa polna. Arch; *Artemisietea* reg.;
śródziemnomorsko-eurazjatycki. Zboża, ugory, łąki. B.rz., 2/4 —
Bramki Ludne z-66; Mory; Pszczelin (Jur. 1930); Żbików z-68.
1222. *Bromus secalinus* L. — Stokłosa żytnia. Arch; *Aphanion*; eurazja-
tycko-śródziemnomorski. Często lecz tylko na polach i murawach
przydrożnych, 51/5 — Duchnice z-65; Orły z-67; Ożarów Maz. z-65,
z-67; Święcice z-66; Ursus z-68. Lit.: Jur. 1930; Wójcik 1964,
1965.
1223. *Bromus hordeaceus* L. ssp. *hordeaceus*, (*B. mollis* L.) — Stokłosa
miękką. Ap łąkowych; *Arrhenatheretalia*; eurazjatycko-śródziem-
nomorski. Posp., głównie na suchych murawach, przydrożach i te-
renach kolejowych, 262/20 — Bramki Ludne z-65; Łaski z-66; Mi-
lanówek z-67, KRAM-F 1967; Ożarów Maz. z-65; Ożarów z-68,
KRAM-F 1968; Umiastów z-66; Ursus z-67; Walendów z-67; Wol-
skie z-67. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA
1887; Anonim WA rok ?; Kob. WA 1924; Jur. 1930; Gar-
bowski, Jur. 1933; Roz. WA 1933; Gągała 1964, WA
1963; Rucińska 1964, WA 1963.

1224. *Bromus commutatus* Schrad. — Stokłosa zmieniona. Ap śródziemnomorski. B. rz., 1/0 — Radzików z-71, murawa przydrożna i rów przydrożny.
1225. *Festuca ovina* L. — Kostrzewa owcza. Ap muraw piaskowych; *Festuco-Sedetalia*; eurazjatycki. Zm.: *v. vulgaris* Koch pro ssp. Częsty, zwłaszcza na wydmach i w lasach P.K., 128/43 — pod Błoniem z-71; Góra Kilianka z-70; Grabina z-70; Kanie z-67; Laski z-66; Pociecha z-70; Rozalin z-71; Urzut z-69; Zaborów k. Nadarz. z-67. Lit. i herb.: Roz. WA 1923; Kob. 1927, 1930b *v. vulgaris*; WA 1923 *v. vulgaris*, WA 1924 *v. vulgaris*, WA 1925 *v. vulgaris*; Kob. J. i R. 1957; Rzewuski 1960; Traczyk H. i T. 1965; Rudnicka-Jeziarska 1969.
1226. *Festuca trachyphylla* (Haekel) Kraj., (*F. duriuscula* L.) — Kostrzewa szczecinowata. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea* reg.; śródziemnomorski. Wydmy, suche murawy. B. rz., 3/1 — Opaleń; Szymanówek z-70; pod Truskawiem (Kob. WA 1924); Wawrzyszew z-70.
1227. *Festuca cinerea* Vill. ssp. *cinerea*, (*F. glauca* Lam.) — Kostrzewa szara. Ap muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; śródziemnomorski. Wydmy, wąwóz, nasypy kolejowe, groble rzek, zarośla przydrożne, park, lasy sosnowe, wysypisko. Rz., 11/0 — Babice z-71; Janów z-66; Korfowe (Kob. WA 1923 cor 1974 ex *F. duriuscula* L.); Laski; Miłecin z-67; Ożarów Maz.; Parzniew z-68, z-69; Podkowa Leśna; Ursus Szamoty z-68; Zaborów k. Nadarz. z-67.
1228. *Festuca heterophylla* Lam. — Kostrzewa różnolistna. Ap leśny; *Carpinion betuli* reg.; subatlantycko-śródziemnomorski. Lasy liściaste, poręby, piaszczyska. B. rz., 3/0 — Kanie z-67; koło Nadarzyna z-70.
1229. *Festuca rubra* L. ssp. *rubra* — Kostrzewa czerwona. Ap łąkowy; *Polygono-Trisetion*; holarktyczny. Częsty, głównie na łąkach, pastwiskach, murawach, miedzach polnych, w rowach, zaroślach i lasach, 136/4 — Borzęcin Duży z-71; Bramki Ludne z-66; Ciechowąż z-71; Gołaszew z-66; Kanie z-67; Klaudyn z-67; Łubiec Kolonia z-70; Nadarzyn z-67; Ożarów Maz. z-66; Rozalin z-67; Sieraków z-71; Stara Wieś z-70; Topolin z-66; Walendów z-67; Zaborówek z-70; Żbików z-69. Lit. i herb.: Kob. WA 1924 cor 1974 ex *F. arundinacea* Schreb.; Rzewuski 1960; Gągała 1964; Rucińska 1964, WA 1963.
1230. *Festuca rubra* L. ssp. *arenaria* (Os b.) Syme — Kostrzewa piaszkowa. Gat. wydmowy; *Koelerion albescens*; Europa. Rozwiane

piaski i wydmy utrwalone. B. rz., 0/2 — pod Grabiną, pod Truskawiem (K o b. 1930b sub *F. rubra* L. v. *arenaria* Fries).

1231. *Festuca gigantea* (L.) Vill. — Kostrzewa olbrzymia. Gat. leśny; *Alno-Padion*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: v. *nemoralis* Aschers. Dość rz., głównie w parkach i lasach liściastych, 39/15 — Babice (Błoński 1892); Biskupice; Bramki Ludne; Brwinów (Ł a p. 1888); Chojak; Faszczycze Stare; Grabowy Grunt; Jezioro; Kempin (Ł a p. 1888); Komorów; Kotowice; Krakowiany; Lipków; Łąki Strzeleckie; Młochów; las młochowski (Ł a p. 1888; Ł a p., Pławińska WA 1887 rev. 1974 v. *nemoralis*); Nowa Wieś; Nowiny; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Ożarów Maz.; Pass; Pęcice (Gągała WA 1963 cor 1974 ex *Leersia oryzoides* (L.) Sv.); Pęcice Małe; Podkowa Leśna; Leśnictwo Podkowa Leśna (Rzewuski 1960); Pruszków; Rozalin; Różin; Sieraków (K o b. WA 1924 v. *nemoralis*); pod Sierakowem (K o b. 1930b); Nadleśnictwo Sieraków (K o b. WA 1923); Strzykuły; Tworki; Wola Łuszczewska; Zaborów; Zamczysko (K o b. 1946a); Żabieniec; Żółwin.
1232. *Festuca pratensis* Huds. ssp. *pratensis* — Kostrzewa łąkowa. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea*; eurazjatycki. Posp. na łąkach, pastwiskach, murawach, miedzach polnych, w rowach, zaroślach i lasach, 276/6 — Białuty KRAM-F 1966; Borzęcin Duży z-67; Borzęcin Mały z-66; Kanie z-67; Łaski z-66; Ołtarzew z-67; Ożarów Maz. z-66; Święcice z-66; Ursus z-68; Walendów z-67. Lit. i herb.: Garbowski, Jur. 1933; Rzewuski 1960; Andrearczyk 1964; Gągała 1964, WA 1963; Podb. 1969.
1233. *Festuca arundinacea* Schreb. ssp. *arundinacea* — Kostrzewa trzcinowa. Ap; *Agropyro-Rumicion crispi*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na mokrych łąkach, w rowach i na brzegach wód, 108/5 — Ożarów Maz. z-65; Pilaszków z-67, z-66; Święcice z-66; Topolin z-66. Lit. i herb.: Rost. 1872; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963.
1234. *Brachypodium pinnatum* (L.) PB. — Kłosownica pierzasta. Gat. muraw kserotermicznych; *Festuco-Brometea*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. B. rz., 0/1 — Góra Kilianka (K o b. WA 1923).
1235. *Brachypodium sylvaticum* (Huds.) PB. ssp. *sylvaticum*, (*B. sylvaticum* (Huds.) Roem. et Schult.) — Kłosownica leśna. Gat. leśny; *Quercu-Fagetea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Dość rz., głównie w lasach liściastych i parkach, 21/7 — Bieliny; Bramki Ludne; Faszczycze Stare; Gać Zaborowska (K o b. 1930b); Grabina; Grabów z-67; Grudów; Izabelin; Kaputy z-67; Krakowiany;

- Łąki Strzeleckie (K o b. 1930b); las młochowski z-67; Ożarów Maz. z-65; Podkowa Leśna z-70; Leśnictwo Podkowa Leśna (R z e w u s k i 1960); Rozalin; Sieraków (K o b. 1930b); pod Sierakowem (K o b. 1930b); Szymanówek; Zameczysko; Żółwin.
1236. *Nardus stricta* L. — Bliźniczka psia trawka. Ap muraw kserotermicznych; *Nardetalia*; borealny. Częsty, głównie na pastwiskach, wrzosowiskach i suchych łąkach, 81/8 — Kanie z-67; Urzut z-69. Lit. i herb.: Błoński 1892; K o b. 1930b, WA 1923; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964.
1237. *Lolium temulentum* L. — Życica roczna. Arch; *Caucalidion lappulae*; śródziemnomorski. Zboża, miedze, murawa przy płocie. B. rz., 2/3 — Babice (Wójcik 1964); Mory; Pszczelin Jur. 1930); Stara Wieś z-70; Umiastów KRAM-F 1966.
1238. *Lolium remotum* Schrank — Życica lnowa. Arch; *Lolio-Linion*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Uprawy lnu, uprawy okopowe. B. rz., 2/1 — Mory (Jur. 1930); Łuszczew z-70; Odrzywół z-68.
1239. *Lolium perenne* L. — Życica trwała. Ap łąkowy; *Plantaginetalia*; subatlantycko-śródziemnomorski. Posp., głównie na murawach, pastwiskach, przydrożach, w miejscach wydeptanych, w rowach i koło zabudowań wiejskich, 341/13 — Dębówka KRAM-F 1968; Kanie z-67; Odrzywół z-68; Ożarów Maz z-66; Święcice z-66. Lit. i herb.: Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Trzebiński 1916a; Zweigbaumówna 1916; Jur. 1930; Garbowski, Jur. 1933; Gągała 1964; Rucińska 1964, WA 1963; Wójcik 1964, 1965; Majewski 1967.
1240. *Lolium multiflorum* Lam. — Życica wielokwiatowa. Arch; śródziemnomorsko-subatlantycki. Pola, ugory, uprawy okopowe, miedze, murawy przydrożne, łąki, cmentarze, park. Rz., 13/2 — Babice; Białuty; Bronisze z-68; Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963); Gawartowa Wola z-70; Gołębki; Kotowice; Odrzywół z-68, z-71; Ożarów Maz. z-65; Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); Podkowa Leśna; Pruszków z-69; Wolskie z-67.
1241. *Agropyron repens* (L.) PB. — Perz właściwy. Ap; *Agropyro-Rumicion crispi* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Najposp., spotykany wszędzie na polach, murawach, terenach kolejowych, w rowach, zaroślach i lasach, 491/34 — Bronisze z-68; Moszna z-68; Moszna Parcele z-68; Oltarzew KRAM-F 1967; Paszków z-68; Święcice z-66. Lit. i herb.: Łap. 1882a, 1888; Trzebiński 1916b; Jur. 1930; K o b. 1930b, WA 1923; Garbowski, Jur. 1933; Gągała 1964, WA 1963 cor 1974 ex *Lolium perenne* L.; Wójcik 1964, 1965 Durska 1965, WAM 1964; Riedel LOD 1969.

1242. *Agropyron canicum* (L.) PB. — Perz psi. Ap leśny; *Alno-Padion*; eurazjatycki. Rowy, murawy przydrożne, zarośla łąkowe, lasy olszowe. Rz., 6/0 — Biskupice z-67; Ciechowąż z-70; Kwirynów z-70; Latchorzew z-71; Paszków.
1243. *Triticum vulgare* (L.) Vill. — Pszenica zwyczajna. Ergf; wieloobszarowy. Uprawiany w wielu odmianach i często zdziczały na polach, przydrożach, nasypach kolejowych. Rz., 51/9 — Wola Łuszczeńska z-70. Lit.; Trzebiński 1916a; Garbowski, Jur. 1933; Wójcik 1964, 1965.
1244. *Secale cereale* L. — Żyto zwyczajne. Ergf; eurazjatycki. Powszechnie uprawiany na polach i często zdziczały na siedl. ruderalnych, zwłaszcza na przydrożach i murawach przydrożnych, 76/15 — Żbików KRAM-F 1968. Lit.: Trzebiński 1916a; Garbowski, Jur. 1933; Wójcik 1964, 1965; Andrearczyk 1964.
1245. *Hordeum vulgare* L., (*H. sativum* Jess.) — Jęczmień zwyczajny. Ergf; wieloobszarowy. Tu i ówdzie uprawiany na polach oraz często zdziczały na siedl. ruderalnych, 51/4 — Ołtarzew z-72; Opaień z-70; Ożarów Maz. KRAM-F 1972; Turczynek z-70. Lit.: Trzebiński 1916a; Garbowski, Jur. 1933.
1246. *Hordeum murinum* L. — Jęczmień płonny. Arch; *Sisymbrium*; śródziemnomorski. Gruzowiska, śmietniska, przychacia, przydroża, rowy przydrożne, groble stawów. Rz., 15/0 — Babice z-71; Brwinów (Riedel LOD 1969 cor 1974 ex *Setaria glauca*); Józefów; Krosna; Lubiczów; Opacz; Ożarów Maz. z-65; Ożarówek z-68; Płochocin z-66; Ursus Szamoty; Wolica.
1247. *Elymus arenarius* L. — Wydmurzyca piaszkowa. Ap wydm nadmorskich; *Ammophiletalia*; borealno-cyrkumpolarny. Wydmy, piaski lotne, przydroża, brzegi lasów. Rz., 18/8 — Babice (Błoński 1892); Grabina (Kob. WA 1922); Izabelin; Julinek; Kępiaste; Klaudyn (Błoński 1892); Korfowe; Laski z-66; Leszno (Rost. 1872); Lipków Błoński 1892); Łubiec Kolonia; Mariew; Opaień; Roztoka; Sieraków (Majewski 1967); Szymanówek; Truskaw (Rudnicka-Jezińska 1969); pod Truskawiem (Kob. 1930b).
1248. *Zea mays* L. — Kukurydza zwyczajna. Ergf; amerykańsko-tropikalny, w Europie uprawiany od 1520 r. Często uprawiana i gdzieśniedzie zdziczała, 14/4 — Borzęcin Duży; Duchnice; Gołaszew; Kuchy z-68; Milanówek — Jaktorów (Andrearczyk WA 1963); Mory (Garbowski, Jur. 1933); Moszna (Anonim 1895); Nadarzyn; Otrębusy; Ożarów Maz.; Podkowa Leśna; Pszczelin z-68 (Garbowski, Jur. 1933); Radzików; Terenia; Zaborówek z-71.

1249. *Cypripedium calceolus* L. — Obuwik pospolity. Gat. leśny; *Quercus-Fagetea* reg.; eurazjatycki. B. rz., wymarły, 0/1 — Babice (Rost. 1872; Kob. 1930b); między lasem babickim a Mościskami — „wycięty las był jedynym stanowiskiem tej rośliny w okolicach Warszawy” (Łap. 1882a).
1250. *Orchis militaris* L. — Storczyk kukawka. Gat. łąkowy; *Festuco-Brometea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. B. rz., wymarły, 0/1 — na gruntach dawniej należących do miejscowości Babice, pole ćwiczeń, łąki torfiaste i zarośla liściaste (Łap. 1888, WA 1878); między Mościskami, lasem babickim i Babicami (wyginął — Kob. 1930b).
1251. *Orchis morio* L. ssp. *morio* — Storczyk samiczy. Gat. łąkowy; *Cirsio-Brachypodion pinnati* reg.; śródziemnomorsko-subatlantycki. B. rz., wymarły, 0/2 — Babice, pole ćwiczeń, łąki torfiaste i zarośla liściaste (Łap. 1882a, WA 1878); między Mościskami, lasem babickim i Babicami (wyginął — Kob. 1930b); Opaleń (Błoński 1892).
1252. *Orchis coriophora* L. ssp. *coriophora* — Storczyk cuchnący. Ap łąkowy; *Molinio-Arrhenatheretea* reg.; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Łąki, pastwiska. B. rz., 1/5 — Babice (Karo in Rost. 1872; Łap. WA 1878; Kob. 1930b, 1934a); Kanie z-67; pod Laskami (Kob. 1930b); Mościska (Łap. 1882a); Opaleń (Błoński 1892). Ryc. 20.
1253. *Orchis ustulata* L. — Storczyk drobnokwiatowy. Gat. łąkowy; *Cirsio-Brachypodion pinnati* reg.; śródziemnomorsko-eurazjatycki. B. rz., wymarły, 0/5 — Babice (Błoński 1892); Lipków (Waga 1848; Rost. 1872; Łap. 1882a; Kob. 1930b — wyginął); Opaleń (Rost. 1872).
1254. *Orchis traunsteineri* Saut. — Storczyk Traunsteiner. Gat. torfowiskowy; *Scheuchzerio-Caricetea fuscae* reg.; borealno-alp. Łąki podmokłe, torfowiska. B. rz., 2/0 — Laski z-66; Łąki Strzeleckie z-71. Ryc. 20.
1255. *Orchis incarnata* L. — Storczyk krwisty. Ap łąkowy; *Molinietalia*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: v. *ochroleuca* Boll. — biało-żółta. Łąki, torfowiska, polany, murawy, zarośla, szkółki leśne. Dość rz., 24/5 — Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963 cor 1974 v. *ochroleuca ex O. latifolia* L.; Rucińska, Now. WA 1963-1974); Góry; Grabina; Janów; Kanie z-67 v. *ochroleuca*; Kwirynów; Laski z-66 v. *ochroleuca*; Łąki Strzeleckie; Milanówek; Mościska z-66; okolice Warszawy po Ołtarzew (Łap. 1882a);

Ryc. 20. Stanowiska wybranych gatunków
 Estamp 20. Les positions des espèces choisies

Otrębusy; Pociecha; Sieraków; pod Sierakowem (*v. ochroleuca*, Kob. 1930b); Smolarz; Szamoty; pod Truskawiem (*v. ochroleuca*, Kob. 1930); Urzut; Walendów; Wola Krakowiańska; Wróblewo; Wyględy Górne; Zaborów Leśny; Zalesie. Ryc. 20.

1256. *Orchis latifolia* L. — Storczyk szerokolistny. Ap łąkowy; *Caricion davallianae*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty, głównie na mokrych łąkach, 62/7 — Krakowiany z-68; Kwirynów z-70; Laski KRAM-F 1966; Milanówek z-67; Mościska z-66; Nadarzyn z-67; Sieraków z-70; Urzut z-69; Walendów z-67. Lit. i herb.: Zawidzka WA 1927 cor 1974 ex *O. maculata* L.; Kob. 1930b, WA 1924 cor 1974 ex *O. maculata* L.; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Majewski 1967.

1257. *Orchis maculata* L. Storczyk plamisty. Ap łąkowy; *Caricion canescenti-fuscae* reg.; borealny. Łąki, torfowiska, zarośla liściaste. B. rz., 2/6 — pod Grabiną (Kob. 1930b); Korfowe z-70; między Młocinami a Łużem (Kob. 1930b); między Opaleniem a Babicami (Łap. 1882b); między Opaleniem, lasem babickim i Babicami (Łap. 1882a); Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); pod Powązkami (Kob. 1930b); Sieraków.
1258. *Orchis russowii* Klinge — Storczyk Russowa. Ap łąkowy; borealny, Europa pn.wsch. Łąki, rów przydrożny. B. rz., 3/0 — Koczargi Nowe z-69; Lipków z-71; Sieraków z-70.
1259. *Anacamptis pyramidalis* (L.) Rich. — Koślaczek stożkowaty. Gat. łąkowy; *Festuco-Brometea*; śródziemnomorsko-subatlantycki. B. rz., wymarły, 0/1 — Opaleń (Jastrzębowski in Rost. 1872; Łap. 1882a — wyginał; Flora Polska 1919, I); pod Opaleniem (Kob. 1930b — wyginał bezpowrotnie).
1260. *Gymnadenia conopsea* (L.) R. Br. ssp. *conopsea* — Gółka długostrogowa. Gat. łąkowy; *Molinietalia* reg.; eurazjatycki. B. rz., wymarły, 0/3 — Babice, torfowisko (Karo WA 1867; Karo in Rost. 1872; Łap. 1882a, 1884, 1888a, WA 1878; Kob. 1930b); Opaleń (Rost. 1872); pod Opaleniem (Kob. 1930b — wyginał bezpowrotnie).
1261. *Platanthera bifolia* (L.) Rich. — Podkolan biały. Ap łąkowy; *Molinietalia* reg.; europejsko-śródziemnomorski. Łąki, polany, zarośla, lasy mieszane, liściaste i sosnowe, zagłębienia międzywydmowe. Rz., 11/17 — pod Babicami (Karo WA 1868); Brwinów (Łap., 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Zawidzka WA 1928); Ciechowąż z-70 (Kob. J. i R. 1957); Kanie; Kempin (Łap. 1888); Klaudyn; Komorów; Łąki Strzeleckie (Kob. 1930b); las młochowski (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Kob. 1934b, WA 1932); za Opaleniem (Sznabel WA rok ?); pod Pocięgą (Kob. WA 1924); Sieraków z-70 (Kob. 1934b, WA 1924; Kob. J. i R. 1957; Kobendzina 1966); pod Sierakowem (Wiśniewski WA 1920; Kob. 1930b); Nadleśnictwo Sieraków (Kob. 1924); Wróblewo; Wywrotnia Góra; Zaborów Leśny.
1262. *Platanthera chlorantha* (Custer) Rihb. — Podkolan zielonawy. Gat. leśny; eurazjatycki. B. rz., 1/0 — Sieraków, lasy liściaste.
1263. *Epipactis helleborine* (L.) Cr., (*E. latifolia* (L.) All.) — Kruuszczek szerokolistny. Ap leśny; *Quercus-Fagetea*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Zm.: f. *varians* Crtz. Lasy wilgotne, olszowe, mieszane, grądy, parki, zarośla. Rz., 14/28 — Babice (Błóński 1892); Brwinów — Podkowa Leśna (Zawidzka WA

- rok ?); Chlebów z-68; Ciechowąż (K o b. J. i R. 1957); Debły; Gać Zaborowska (K o b. 1930b); Grabów z-67; Kopana; Łąki Strzeleckie; Łubiec (K o b. 1930b); pod Łubcem (K o b. WA 1923 v. *varians*); las młochowski z-67 (Ł a p. 1888; Ł a p., P ł a - w i ń s k a WA 1887); Ożarów Maz.; Pociecha (K o b. 1930b); Podkowa Leśna (R o z. WA 1932); Roztoka (K o b. 1930b); Sieraków z-70 (K o b. 1930b, WA 1924); pod Sierakowem (K o b. WA 1923); Zaborów; Zaborów Leśny; Zamczysko (K o b. 1930b, WA 1923 v. *varians*).
1264. *Epipactus palustris* (L.) C r. — Kruszczyk błotny. Ap torfowisko-
wy; *Caricion davallianae* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Łą-
ki, polany, zarośla, lasy liściaste i mieszane, cmentarz. Rz., 14/3 —
Janów; Kanie z-68; Korfowe (K o b., Z a n o w a WA 1952; N o w. 1964, 1967); Łąki Strzeleckie; pod Łubcem (K o b. WA 1922; N o w. 1964, 1967); Nowa Wieś z-67, z-68; Podkowa Leśna; Sieraków z-70 (K o b. 1930b; N o w. 1964, 1967); Smolarz z-70; Stasinek; Zamczysko.
1265. *Cephalanthera rubra* (L.) R i c h. — Buławnik czerwony. Gat.
leśny; *Querco-Fagetea*; śródziemnomorsko-eurazjatycki. Grądy
i świetlista dąbrowa, zagajnik. B. rz., 1/3 — Łąki Strzeleckie z-70
(K o b. 1930b, WA 1923); Leśnictwo Podkowa Leśna (R z e w u -
s k i 1960).
1266. *Cephalanthera damasonium* (Mill.) D r u c e — Buławnik wiel-
kokwiatowy. Gat. leśny; *Fagetalia sylvaticae* reg.; śródziemnomor-
sko-eurazjatycki. B. rz., zagrożony, 0/2 — Babice (R o s t. 1872);
między lasem babickim a Mościskami (Ł a p. 1882a).
1267. *Listera ovata* (L.) R. B r. — Listera jajowata. Ap zaroślowy i leś-
ny; *Querco-Fagetea* reg.; eurazjatycko-śródziemnomorski. Lasy liś-
ciaste, parki, zarośla na mokradłach. Rz., 7/6 — Bieliny z-71; Fasz-
czyce Stare z-68; Grudów; Młochów, lasy młochowskie (K o b. WA 1932; N o w. 1964, 1967); Podkowa Leśna (W i ń s k i, F r o n c k i e w i c z WA 1932; N o w. 1964, 1967); Leśnictwo Pod-
kowa Leśna (R z e w u s k i 1960); Sieraków (K o b. 1930b, WA 1923, WA 1924; N o w. 1967); pod Sierakowem (K o b. WA 1923; N o w. 1964); Zaborów Leśny; Zamczysko z-70. Ryc. 20.
1268. *Neottia nidus-avis* (L.) R i c h. — Gnieźnik leśny. Gat. leśny; *Fa-
getalia sylvaticae*; eurazjatycki. Lasy mieszane i liściaste. B. rz.,
1/11 — Babice (R o s t. 1872; K o b. 1930b); Brwinów (W i ń s k i WA 1920; Z a w i d z k a WA 1929); Ciechowąż (K o b. J. i R. 1957); las młochowski (Ł a p. 1888; Ł a p., P ł a -
w i ń s k a WA 1887; K o b. 1934b); koło Nadarzyna z-67; Siera-
ków (K o b. 1930b, 1934b, WA 1924; K o b e n d z i n a 1966);

pod Sierakowem (K o b. WA 1924); Wywrotnia Góra (K o b. 1930b). Ryc. 20.

1269. *Corallorhiza trifida* Chatelain — Żłobik koralowy. Gat. leśny; *Vaccinio-Piceion*; borealno-cyrkumpolarny. B. rz., 0/5 — Babice (R o s t. 1872; K o b. 1930b); między lasem babickim a Mościskami (Ł a p. 1882a); Nadłuże (K o b. WA 1923); pod Sierakowem — lasy (K o b. 1930b).

Lemnaceae — Rzęsowate

1270. *Spirodela polyrhiza* (L.) Schleiden — Spirodela wielokorzeniowa. Gat. wodny; *Lemnion minoris*; wieloobszarowy. Stawy, bajorka, bagna leśne, rzeki, strumyki, rowy. Dość rz., 26/2 — Białuty; Bramki Ludne; Czubin; Grudów; Komorów; Korfowe; Krosna; Leszno; Mocierzysz; Młochów; Nowiny; Otrębusy; Ożarów Maz. z-65; Paszków; Pęcice (P o d b. 1968); Pilaszków; Płochocin; Poważki; Rusiec; Umiastów; Walendów z-67; Zaborów Leśny.
1271. *Lemna trisulca* L. — Rzęsa trójrowkowa. Gat. wodny; wieloobszarowy. Częsty, głównie w wodach stojących, 51/9 — Kopana z-70; Kręczki z-67. Lit. i herb.: Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; P o d b. 1967, 1968.
1272. *Lemna minor* L. — Rzęsa drobna. Gat. wodny; *Lemnion minoris*; wieloobszarowy. Częsty, głównie w wodach stojących i zwykle masowo, szczególnie w stawach i rowach, 164/16 — Kanie z-67. Lit. i herb.: Ł a p. 1882a; Gągała 1964, WA 1963; Rucińska 1964, WA 1963; Traczyk H. i T. 1965; P o d b. 1967, 1968.
1273. *Lemna gibba* L. — Rzęsa garbata. Gat. wodny; *Lemnion minoris*; wieloobszarowy; stawy. B. rz., 1/0 — Krosna z-67 (N o w. 1972).

Araceae — Obrazkowate

1274. *Acorus calamus* L. — Tatarak zwyczajny. Ne; *Phragmitetalia euro-sibirica*; eurazjatycko-północnoamerykański. Częsty, głównie na brzegach stawów, bajorek i w miejscach zabagnionych na łąkach, 74/8 — Krakowiany z-68; Ołtarzew z-65. Lit. i herb.: Gągała 1965, WA 1963; Durska 1965, WAM 1964; Traczyk H. i T. 1965; P o d b. 1968.
1275. *Calla palustris* L. — Czermień błotna. Ap leśny; *Magnocaricion*; borealno-eurazjatycki. Lasy olszowe, bagna, torfowiska, łąki podmokłe. Rz. 9/11 — Babice (Błoński 1892); Ciechowąż (K o b. J. i R. 1957); Długie Bagno (K o b. 1927, WA 1922; K o b e n -

dzina 1966); Góry; Korfowé; Krakowiany z-67; Łąki Strzeleckie (Kob. J. i R. 1957); Łubiec Kolonia z-71; Opaleń; Leśnictwo Opaleń (Traczyk H. i T. 1965); Pęcice (Gągała 1964, WA 1963); pod Pociechą (Kob. 1930b); pod Pruszkowem (Kołtubaj LOD 1949); Sieraków; pod Sierakowem (Kob. 1930b); Wróblewo.

Typhaceae — Rogożowate

1276. *Sparganium erectum* L. ssp. *erectum*, (*S. ramosum* Huds.) — Jezogłówka gałęziasta. Gat. nadwodny; *Phragmition*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty na brzegach wód, w rowach i miejscach zabagnionych, 91/17 — Ołtarzew z-67. Lit. i herb.: Kob. WA 1922, WA 1923; Kob. J. i R. 1957; Andrearczyk 1964, WA 1963; Gągała 1964, WA 1964; Rucińska 1964, WA 1963 cor 1974 ex *S. simplex* Huds.; Traczyk H. i T. 1965; Podb. 1967, 1968.
1277. *Sparganium minimum* Wallr., (*S. minimum* Fr.) — Jezogłówka najmniejsza. Gat. wodny; *Sphagno-Utricularion*; borealno-cyrkumpolarny. Strumyk, rowy, stawki. B. rz., 4/2 — Brwinów (Rucińska 1964, WA 1963); Klaudyn z-71; Krakowiany z-67; Łuże (Kob. WA 1923; Podb. 1959; Now. 1964; Rucińska 1964); Miłecin z-67; Strzeniówka.
1278. *Sparganium emersum* Rehm., (*S. simplex* Huds.) — Jezogłówka pojedyncza. Gat. nadwodny; *Phragmition*; eurazjatycko-cyrkumpolarny. Brzegi stawów, sadzawek, doły potorfowe, rowy melioracyjne, zabagnienia nadrzeczne. Rz., 5/9 — Brwinów (Łap. 1888; Łap., Pławińska WA 1887; Rucińska 1964, WA 1963; Podb. 1967); Kempin (Łap. 1888); Krakowiany z-67; las młochowski (Łap. 1888); Opacz Kolonia z-68; Pęcice (Gągała WA 1963); okolice Pęcic (Gągała 1964); Pszczelin z-68; Sieraków (Kob. WA 1923); Strzeniówka; Żabieniec z-71.
1279. *Typha latifolia* L. — Pałka szerokolistna. Ap nadwodny; *Phragmition*; wieloobszarowy, strefa umiarkowana i tropikalna. Częsty, na brzegach wód, zwłaszcza stawów, bajorek i w rowach, 102/6 — Gołaszew z-66; Topolin z-66. Lit. i herb.; Gągała 1964; Rucińska WA 1963 cor 1974 ex *T. angustifolia* L.; Durska 1965, WAM 1964; Podb. 1967, 1969.
1280. *Typha angustifolia* L. — Pałka wąskolistna. Ap nadwodny; *Phragmition*; eurazjatycko-śródziemnomorski. Częsty na brzegach wód — jezior, stawów, bajorek i rzek oraz w rowach i miejscach zabagnionych na łąkach i torfowiskach, 55/10 — Blizne z-71; Żabieniec

VIII. PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADAŃ

Opracowano po raz pierwszy pełny obraz flory naczyniowej byłego powiatu pruszkowskiego, obszaru reprezentatywnego dla strefy podmiejskiej Warszawy, obejmującego 623 km².

W okresie 10-letnich badań ustalono pełną listę gatunków poznanych na tym terenie, jak również możliwie pełne listy stanowisk dla poszczególnych gatunków. Przeprowadzone badania własne oraz dane z literatury i zielników pozwalają na dokonanie pełnej oceny składu i rozmieszczenia poszczególnych gatunków, dają tym samym podstawę do wypowiedzenia następujących stwierdzeń i wniosków.

Wbrew rozpowszechnionemu mniemaniu flora naczyniowa badanego terenu nie jest wcale uboga. W jej skład wchodzi 1280 gatunków, 314 odmian i 220 form, należących do 543 rodzajów i 121 rodzin. Liczba gatunków jest mniej więcej równa liczbie, jaką około 100 lat temu podał w „Prodromus” Rostafiński dla flory całego kraju. Jeżeli do tego dodamy jeszcze ponad 1000 gatunków hodowanych w dziesiątkach kultywarów i form, to mamy tutaj wprost imponujące bogactwo flory.

Przyczyny tego bogactwa flory należy szukać przede wszystkim w bardzo dużym zróżnicowaniu siedliskowym badanego obszaru. Drugą przyczyną jest położenie geograficzne Kotliny Warszawskiej, a więc i badanego terenu. Krzyżują się tu bowiem wpływy flor borealnych, atlantyckich i kontynentalnych, w konsekwencji czego występują obok siebie przedstawiciele różnych elementów geograficznych. Niemalą rolę w procesie wzbogacania flory odgrywa też działalność człowieka, zwłaszcza uprawa roślin i migracje ludności.

Dotychczasowa znajomość flory badanego terenu obejmowała 1032 gatunki oraz 27 gatunków błędnie podanych w literaturze i zielnikach z powodu niewłaściwej identyfikacji taksonów. Z tego powodu dokonano korekty oznaczeń na około 250 arkuszach zielnikowych (WA i LOD).

Stwierdzono około 250 nowych gatunków, co poszerza znajomość flory badanego terenu o około 20%. Z tego 78 gatunków należy do roślin rodzimych, a 142 do antropofitów. W liczbie tej 159 gatunków należy do roślin bardzo rzadkich i około 80 do roślin rzadkich. Z gatunków nowych, bardzo rzadkich lub po raz pierwszy podanych, również dla flory województwa stołecznego (oznaczono 1/), na podkreślenie zasługują: *Alchemilla sarmatica* 1/, *A. glaucescens* 1/, *Artemisia annua*, *A. dracunculus* 1/, *A. scoparia*, *Consolida ajacis*, *Carex atherodes* 1/, *C. hartmannii* 1/, *Dianthus arenarius* ssp. *arenarius* 1/, *Euphorbia polygonifolia* 1/, *E. lucida* 1/, *E. virgata* 1/, *Elatine alsinastrium*, *Glaucium corni-*

culatum, *Galeopsis angustifolia*, *Hieracium brachiatum* 1/, *Holoschoenus romanus* ssp. *holoschoenus* 1/, *Kochia laniflora* 1/, *Ophioglossum azoricum*, *Portulaca oleracea*, *Rapistrum rugosum*, *Silene nutans* v. *glabra* 1/, *Thymus glabrescens* 1/, *Veronica catenata* 1/, *V. opaca*, *Zannichelia palustris* ssp. *pedicellata* 1/ i in.

Spośród 100 gatunków podanych dla flory badanego terenu przez innych autorów, a obecnie nie znalezionych, 8 zostało błędnie podanych w literaturze, 12 zupełnie wyginęło dawniej, a 20 zostało uznanych za gatunki bliskie wyginięcia, gdyż nie były notowane już od 100 lub co najmniej od 50 lat.

Z gatunków, które dawniej wyginęły i mają dziś już tylko historyczne znaczenie należy wymienić: *Anacamptis pyramidalis*, *Cypripedium calceolus*, *Gymnadenia conopsea*, *Orchis militaris*, *O. morio*, *O. ustulata*, *Trapa natans*; zaś do nie potwierdzonych od 100 lat należą: *Aconitum firmum*, *Allium montanum*, *Carex buxbaumi*, *Catabrosa aquatica*, *Cephalanthera damasonium*, *Crepis praemorsa*, *Fugus sylvatica*, *Melampyrum arvense*, *M. cristatum*, *Minuartia viscosa*, *Polemonium caeruleum*, *Sedum villosum*, *Silaum silaus*.

W składzie flory badanego terenu 70%, tj. 894, stanowią gatunki roślin rodzimych i 30%, tj. 386 gatunków roślin obcego pochodzenia, wśród których największy udział mają gatunki amerykańskie i azjatyckie.

Szata roślinna badanego terenu jest bardzo silnie zniszczona i zsynantropizowana. Tylko około 10% obszaru objętego głównie przez Kampinoski Park Narodowy nie podlega większym wpływom synantropizacji. Flora synantropijna stanowi 90% wszystkich poznanych gatunków. Tylko 10% flory, głównie gatunków leśnych, wydumowych i wodnych nie rośnie na siedliskach antropogenicznych. W składzie synantropów ponad 60% stanowią apofity, a 30% antropofity, wśród których największe znaczenie mają ergazjofity, archeofity i epekofity.

Symptodem wybitnego zniszczenia flory jest fakt, że około 66% gatunków stanowią rośliny bardzo rzadkie, rzadkie i dość rzadkie, oraz, że 3/4 tych gatunków posiada swoje stanowiska w lasach, na łąkach i torfowiskach Puszczy Kampinoskiej, gdzie znajdują ostoję. Pozostałe gatunki rzadkie występują na polach i różnych siedliskach o charakterze antropogenicznym.

Na badanym terenie rośnie 35 gatunków podlegających ustawowej ochronie gatunkowej. Są to przeważnie rośliny leśne i łąkowe.

Duży udział gatunków synantropijnych we florze badanego terenu, znajduje swoje uzasadnienie w dużym jego zagospodarowaniu. Około 85% roślin synantropijnych to gatunki częste i pospolite.

Przeprowadzona analiza geograficzna flory badanego terenu wskazuje, że największe znaczenie mają gatunki ogólnie rozprzestrzenione, stanowiąc 59% flory, przy czym główny udział posiada tu element eur-

azjatycki (46%). Gatunki o rozprzestrzenieniu zawężonym stanowią 31%, w czym element śródziemnomorski s.l. stanowi 13%, śr.europejski i borealny prawie 7% oraz atlantycki s.l. 3% i in.

Z punktu widzenia syntaksonomicznego 79% gatunków należy do 33 klas fitosocjologicznych. Główny udział mają gatunki z klas *Querceto-Fagetea* i *Molinio-Arrhenatheretea*, znacznie mniejszy z klas *Artemisietea*, *Festuco-Brometea*, *Chenopodietea* i *Secalietea*. Bez rangi syntaksonomicznej jest około 21% gatunków, głównie obcego pochodzenia.

RESUMÉ

LA FLORE DE LA ZONE SUBURBAIN DE VARSOVIE (SUR L'EXEMPLE D'ANCIEN DISTRICT DE PRUSZKÓW)

Un phénomène connu est qu'en général, à mesure qu'on change l'état de la région sous son aspect de l'agriculture, du degré de peuplement, de la surface employée, du genre d'aménagement etc — on change aussi sa végétation. Le progrès dans le domaine de l'urbanisation, de l'industrialisation et de l'agriculture a fait que certaines espèces ont disparu irrémédiablement, mais d'autres, au contraire, se diffusent intensivement. Depuis longtemps on observe cette situation presque sur tout le territoire de l'Europe. Aussi en Pologne pendant les cent dernières années de profondes transformations ont été faites et se feront à l'avenir, sous l'influence des facteurs de la civilisation. L'observation des ces transformations possède une valeur diagnostique très importante pour l'appréciation du degré de la corruption de l'ambiance naturelle de l'homme. Des indicateurs extraordinairement sensibles à cela, sont les changements quantitatifs et qualitatifs qui se produisent dans la flora de la région déterminée. C'est pourquoi l'analyse tant de la flore que des relations géobotaniques de la région déterminée, possède non seulement un sens cognitif (une valeur théorique) mais aussi une valeur pratique.

Les recherches scientifiques botaniques en Pologne se poursuivent depuis quelques siècles. De même, il y a plus de 100 ans depuis le commencement de l'édition d'une oeuvre scientifique "LA FLORE POLONAISE" qui n'a pas encore été terminée. La connaissance de notre flore est encore trop limitée et incomplète surtout à l'intérieur des régions particulières du pays. Spécialement le grand manque de cette connaissance se fait sentir s'il s'agit de la Basse-Masovie.

En présentant dans cette situation le thème "I a flore de la zone suburbain de Varsovie (sur l'exemple d'ancien district de Pruszków)", je désire signaler, qu'en plus des buts fondamentaux cognitifs comme la normalisation de la liste floristique, qualification du nombre des espèces tant existantes que disparues et la dislocation de la position de l'observation, les définitions des relations entre particularités des éléments floristiques (etc.) — il s'agit aussi de présenter les résultats d'un sondage floristique modèle qui a été conduit sur un territoire où existent autant de grandes agglomérations urbaines et industrielles, de grande terrains occupés par une économie agraire assez intensive, que des restes de la végétation relativement naturelle. Ces résultats en un certain sens, peuvent avoir une valeur d'orientation pour la totalité de la Basse-Masovie.

Le terrain sur lequel je fis mes recherches était l'ancien district du Pruszków dont la surface est de 623 km². La densité de la population en 1970 y était de 300 personnes au km². L'économie contemporaine sur de terrain avait un caractère agrosindustriel. Au point de vue géomorphologique le terrain exploré en général est plat, faiblement concave comme jale et sous l'aspect hypsométrique légèrement

incliné vers le Nord-Ouest. C'est pourquoi les écoulements — le principal fleuve Utrata autant que ses affluents et que les différents canaux — confluent concentriquement aussi vers le Nord-Ouest jusqu'au fleuve Bzura.

Là-bas on rencontre le plus souvent des sols bruns (gleby brunatne) formés sur les argiles amoncelés et sur les marnes ainsi que des sols épuisés, éblanchisés (gleby zbielicowane) formés sur les sables des accumulations glaciaires, et aussi sur les sables fluviaux des terrasses accumulées, de même que sur les dunes qui se produisirent à l'intérieur de ces formations. De plus, localement, des sols paludéens existent formés sur les tourbes ainsi que des sols noirs (czarne ziemie).

Le climat en général de ce terrain, selon E. Romer, participe au type de climat de Régions-Grandes-Basses. C'est le climat transitoire avec une insignifiante suprématie des signes du continentalisme.

Pour saisir la conception plus juste des relations géobotaniques du terrain exploré, il a été nécessaire de faire des recherches spéciales en terrain pour combler toutes les lacunes qui se produisirent autant à cause du manque de coordination entre les recherches qu'à cause des différents buts, de même qu'à cause de clangement de l'état des choses qui est lié avec l'écoulement du temps.

Pendant mes recherches je fis attention à toute la flore de plantes vasculaires, c'est à dire, autant des espèces indigènes et adventives que des espèces qui sont sciemment introduites et même que des espèces abruties de la culture. Les matières fondamentales de ma dissertation furent les recherches propres faites pendant les cycles végétatifs de 1965 à 1975. Je fis plus de 83500 notes des positions de l'observation des espèces dans environ 350 villes et villages et dans différents lieux topographiques. Les recherches ainsi acceptées ont été aussi démontrées sur les tables, aux diagrammes et sur les cartes. De plus la pièce à conviction fut l'herbier qui compte plus de 5350 feuilles.

La liste floristique complète contient 1280 des taxons comme espèces d'entre eux 35 comme sous-espèces ainsi que 314 variétés et 220 formes. S'il s'agit du nombre général des espèces connues dans la flore du terrain exploiré jusqu'à aujourd'hui, constaté d'après les sources — en ordre chronologique suivant — les oeuvres du Rostafiński de 1872 à 1913 annoncèrent 50 espèces; les oeuvres du Łapczyński de 1882 à 1892 — 335 espèces; les oeuvres des Kobendza de 1924 à 1966 — 611 espèces; toutes les sources ensemble de 1824 à 1975 notèrent 1032 espèces, par contre les récoltes propres furent de 1180 espèces.

Cependant, s'il s'agit de degré d'exploration des types particuliers de sièges ecologiques par les différents auteurs et par moi, exprimé en nombre des espèces notées, il se présente comme suit: les sièges rudérales — 76 espèces (chez les auteurs) et 406 espèces (selon moi); les sièges aquatiques (les eaux) — 290 contre 297; les dunes — 230 contre 304; les prés — 337 contre 570; les broussailles — 200 contre 551; les forêts — 476 contre 600. On voit, que partout le nombre des espèces augmente contre d'ancinnes notifications — insensiblement s'il s'agit des espèces aquatiques, rivulaires et dunaires, mais contre d'autres 2 ou 3 fois et même les espèces rudérales jusqu'à 5 fois. Le nombre général des espèces de la flore du terrain exploré fut de 56%^o en relation de la flore de Pologne, appartiennent par exemple aux Composées, Poacées, Rosacées, Coryophyllées, Scrofularinées, Fabacées, Brassicacées, Lamiacées, Renunculacées et autres. Pareillement aux genres qui sont les plus nombreux de tous s'il s'agit du nombre des espèces, appartiennent par exemple: *Carex* — 45 espèces, *Veronica* — 19, *Ranunculus* — 17, *Rubus* — 17 et autres.

Comme il s'ensuit de l'analyse des détails, les résultats des mes observations, s'il s'agit du nombre des espèces, augmentent la connaissance de la flore de ce terrain jusqu'à 20% environ. Or d'abord là-bas je constatai 250 espèces nouvelles dont 142 d'entre elles appartiennent aux antropofits — c'est à dire aux plantes

habituees, naturalisées, spontanées et subspontanées de la culture ou introduites, mais 78 — à la flore indigène. Parmi 250 espèces nouvelles jusqu'à 159 appartiennent aux plantes très rares et 80 environ aux plantes rares. D'entre les espèces nouvelles et très rares sur le terrain exploré et simultanément qui sont notées pour la première ou deuxième fois pour la région masovienne, il faut souligner:

1. *Dryopteris assimilis* — l'espèce qui vient d'être constatée au Sud de la Pologne. Cette position nouvelle de l'observation est unique en Pologne Centrale ainsi que la position située le plus au Nord s'il s'agit de la frontière de l'étendue.

2. *Ophioglossum azoricum* — l'espèce endémique de l'Europe de l'Ouest. En Pologne 4 positions de l'observation sont connues. Les 6 positions nouvelles de l'observation sur le terrain exploré lui indiquent la limite de l'étendue du Nord.

3. *Alchemilla sarmatica* — l'espèce aussi très rare en Pologne surtout au Nord-Est. La position de l'observation sur le terrain exploré fit passer la limite de l'étendue plus loin à l'Ouest.

4. *Euphorbia lucida* — l'espèce très rare sur le bas-pays, où elle atteint la limite de l'étendue d'Ouest.

5. *Thymus glabrescens* — l'espèce avec la limite de l'étendue du Nord à la ligne Kielce — Częstochowa. Les positions nouvelles de l'observation sur le terrain exploré furent passer cette limite à 200 km environ au Nord et simultanément on confirme la possibilité de son existence auprès de Łódź qui avait été jadis mis en question par B. Pałowski.

6. *Veronica catenata* — l'espèce connue jusqu'à aujourd'hui de Poméranie autant que de Grande-Pologne et de Silésie que de la région de Cracovie. La position nouvelle de l'observation sur le terrain exploré redresse sa limite d'étendue à l'Est — sur la ligne Olsztyn — Varsovie — Cracovie.

7. *Holoschoenus romanus* ssp. *holoschoenus* — jusqu'à aujourd'hui 4 positions de l'observation sont connues surtout la partie du Sud-Ouest du pays. La position de l'observation sur le terrain exploré est située le plus au Nord-Est s'il s'agit de la limite d'étendue.

Et encore beaucoup d'autres, ainsi que beaucoup d'antropofites comme par exemple *Artemisia annua*, *A. dracunculus*, *Kochia laniflora* (l'espèces adventives d'Asie); *Consolida ajacis*, *Glaucium corniculatum*, *Galeopsis angustifolia*, *Rapistrum rugosum* (l'espèces adventives d'Europe du Sud), et autres.

Dans le groupe des apofites (60% environ) les plus nombreuses sont les plantes qui proviennent des associations forestières, des prés et rivulaires — c'est la raison de l'existence des parcs assez nombreux dans les villages qui sont aussi comme les restes des anciennes associations naturelles. Cet état de choses est aussi comme le symptôme du caractère encore assez naturel de la nature autant que du jeune âge des différents sièges antropogéniques.

Parmi les antropofites les groupes les plus nombreux sont les ergaziofites (38%), les archéofites (28%) et les épécéfites (20%). Ceux qui restent, c'est à dire — néofites, éphémérofites, ergaziofites et ergaziolipofites qui existent en quantité minime.

En considérant l'origine des antropofites on peut dire, que 26% environ, est le géno-élément européen, 21% américain, 19% euro-asiatique et autant asiatique.

Il convient encore de noter que dans la flore du terrain exploré presque 59% représentent les espèces de large diffusion — c'est à dire géo-élément euro-asiatique (46%), cosmopolite (9%) et holarctique (4%). Les espèces de diffusion resserrée et transitive font 31% — c'est à dire géo-élément méditerranéen (13%), de l'Europe centrale, sarimatique et pontique (8%). Les espèces étrangères de diffusion américaine et asiatique font 3%, mais le reste 7% — font les espèces de diffusion très indéfinie. Tout cela explique bien le fait très important qu'un grand nombre des espèces de la flore du terrain exploré. Et encore sa position géographique, presque au centre de l'Europe, fait que là-bas concourent les limites d'étendue de différentes

flores autant que se croisent les itinéraires migratoires en facilitant la pénétration et l'apport des éléments étrangers.

En résumant il faut dire:

1. La flore du terrain exploré s'il s'agit du nombre des espèces est assez riche, elle compte maintenant 1250 espèces environ, ça fait 50% environ du total du nombre des espèces de Pologne.

2. Mais cette flore est très corrompue par l'homme — 90% de la flore sont des espèces synantropiques, mais seulement 10% des espèces ne croissent pas sur les sièges anthropogéniques; en plus 30% sont des plantes étrangères.

3. La flore indigène (70%) a ici un caractère plutôt résiduel; c'est pourquoi plus de 60% de la flore sont des espèces en général rares, dont l'existence est menacée en grande partie à cause de l'activité humaine.

4. Dans la flore du terrain exploré il y a 35 espèces légalement protégées; il y a aussi beaucoup d'espèces rares qui existent seulement grâce à la protection existant dans le Parc National Kampinosien et dans les réserves qui sont formées à l'intérieur de ce parc.

5. Dans la flore du terrain exploré pendant les derniers 100 ans, 3% environ périssent de toutes les espèces connues, surtout 7 espèces d'Orchidées et quelques-unes des espèces de plantes aquatiques.

6. Le géo-élément de la flore du terrain exploré indique qu'elle a un caractère presque typique pour la Pologne; les espèces de large diffusion font 59% (en Pologne 60%) ainsi que de diffusion resserrés 31%. En plus la succession des familles les plus nombreuses s'il s'agit du nombre des espèces, en général est typique autant pour la Pologne que pour la zone de l'Europe Centrale; la quantité de tous les familles en comparaison du total du pays fait 50% environ.

7. L'image de la flore du terrain exploré ainsi démontré contient les arguments de l'influence de l'homme sur l'ambiance naturelle et il peut donner à l'avenir beaucoup d'informations sur les changements passés autant sur la flore que sur l'ambiance naturelle de l'homme.

X. LITERATURA

- Alexandrowicz Z., Drzał M., Medwecka-Kornaś A., 1969. Parki narodowe i rezerваты przyrody w Polsce — mapa 1:1 000 000. Warszawa.
- Andrearczyk J., 1964 ms. Roślinność torowisk kolejowych w okolicach Warszawy (Linie zachodnie).
- Anonim, 1895. Towarzystwo Ogrodnicze. Wszechświat 14: 652-653.
- Białobok S., Hellwig Z., 1955. Drzewoznawstwo. Str. 800. PWRiL, Warszawa.
- Błoński F., 1892. Przyczynek do flory jawnokwiatowej oraz skrytokwiatowej naczyniowej kilkunastu okolic kraju. Pam. fizjogr. 12, 3: 129-149.
- Błoński F., 1896. Przyczynek do flory grzybów Polski. Pam. fizjogr. 14, 3: 63-93.
- Błoński F., 1897. Korespondencja Wszechświata. Wszechświat 17: 238-239.
- Błoński F., 1904. Przyczynek do sprawy jedno- lub wielogatunkowości jemioły, z dodatkiem o jemiole na dębach w Polsce. Pam. fizjogr. 18, 3: 64-79.
- Bobieński J., 1961. Kilka uwag w sprawie przebudowy Puszczy Kampinoskiej. Chrońmy Przyr. Ojcz. 2: 42-44.
- Bobieński J., 1965. Stan ochrony przyrody w Kampinoskim Parku Narodowym. Chrońmy Przyr. Ojcz. 2: 31-34.
- Bobieński J., Chociłowski L., 1967. W ostępach podstołecznej Puszczy. Warszawa, PWRiL.
- Bugała W., 1955. Topole krajowe i obce, ich znaczenie gospodarcze. Roczn. Sekc. Dendr. 10: 415-472.
- Bugała W., 1956. Topole północno-amerykańskie sekcji Aigeros Duby i ich wpływ na uprawę topoli w Europie. Roczn. Sekc. Dendr. 11: 225-261.
- Chelchowski S., 1898. Grzyby podstawkozarodnikowe Królestwa Polskiego. Pam. fizjogr. 15, 3: 3-285.
- Czarnecki J., 1950. Klucz do oznaczania traw. Str. 347+59. Warszawa, PWRiL.
- Czeczott H., 1926. The Atlantic Element in the Flora of Poland. Bull. de l'Acad. des Sc. et L. B: 361-407.
- Czepieliński S., 1913. Z wędrówek po Puszczy Kampinoskiej. Ziemia 4, 26: 424-427.
- Dostal J., 1958. Kličky úplné květeně ČSR. Str. 982. Praha.
- Durska B., 1965 ms. Grzyby pasożytnicze leśnictwa Podkowa Leśna i łąk okolic Brwinowa.
- Ehrendorfer F., 1973. Liste der Gefäßpflanzen Mitteleuropas. Str. 318. Stuttgart, 2 Aufl. Gustav Fischer Verlag.
- Eig A., 1931. Les éléments et les groupes phytogéographiques auxiliaires dans la flore palestinienne. Str. 63. Berlin-Dahlen.
- Ejmond A., 1885. Spis roślin skrytokwiatowych naczyniowych i jawnokwiatowych zebranych lub zanotowanych w lecie 1884 roku w Opoczyńskim i Końskim powiecie. Pam. fizjogr. 5, 3: 99-126.
- Engler A., 1964. Syllabus der Pflanzenfamilien, II Angiospermen, Übersicht die Floregebiete der Erde. Str. 666. Berlin-Nikolassee.

- Faliński J. B., 1968. Przegląd flory Puszczy. Rośliny naczyniowe. <W> „Park Narodowy w Puszczy Białowieskiej”. 64-83. Warszawa, PWRiL.
- Flora Europaea, 1964-1972, 1-3. Cambridge, Univ. Press.
- Flora Polska, 1919-1972, 1-13. Kraków, Warszawa-Kraków, PAU, PWN.
- Gajewski W., 1937. Elementy flory polskiego Podola. Planta Polonica V. Warszawa.
- Galicka I., Sygietyńska H., 1970. Katalog zabytków sztuki w Polsce, pow. pruszkowski 10, 17: 1-44.
- Garbowski L., Juraszkówna H., 1933. Choroby roślin użytkowych w okresie 1926-1930. Roczn. Ochr. Rośl. A, 1: 97-235.
- Gągała M., 1964 ms. Flora i roślinność torfowiska Pęcice i przyległych terenów.
- Gorczyńska J., 1955. O właściwe wykorzystanie wawrzynka wilczelyko (<*Daphne mezereum* L.). Roczn. Sekc. Dendr. 10: 325-351.
- Gorjaczkowski W., 1933. Stacja Ochrony Roślin Towarzystwa Ogrodniczego Warszawskiego w Warszawie. Roczn. Ochr. Rośl. A, 1: 30-46.
- Grochowski W., 1931. Flora Wilanowa i okolic. Bibliot. Wiad. Farm. 15. Warszawa.
- Grzybek J., 1969. Występowanie gatunków rodzaju *Teucrium* L. w Polsce i krajach ościennych. Fragm. Flor. et Geobot. 15, 2: 153-171.
- Gumiński R., 1951. Meteorologia i klimatologia dla rolników. Str. 235. Warszawa PWRiL.
- Gut. S., 1953. Znaczenie parków podworskich dla osiedli wiejskich. Chrońmy Przyr. Ojcz. 1: 14-20.
- Hegi G., 1906-1931. Illustrierte Flora von Mitteleuropa. 1-16. München.
- Hryniewicki B., 1932. O zasięgach niektórych rzadszych roślin we florze Polski i Litwy. Acta Soc. Bot. Pol. 9 Suppl.: 317-346.
- Hryniewiecki B., 1935. Lasy okolic Warszawy, ich znaczenie i ochrona. Str. 13. Warszawa.
- Hryniewicki B., 1954. Pierwsze flory okolic Warszawy. Monogr. Bot. 2: 1-76.
- Index Kewensis Plantarum phanerogamarum*, 1960. 1-2. Oxonii.
- Jentys-Szaferowa J., 1959. Problematyka brzozy czarnej (<*Betula obscura* Kotula). Roczn. Sekc. Dendr. 13: 11-49 (20 tabl.).
- Jentys-Szaferowa J., 1961. Endemiczne gatunki brzozy w Polsce. Chrońmy Przyr. Ojcz. 1: 6-17.
- Józefaciuk W., 1961. Obserwacje nad wpływem warunków meteorologicznych na przyrost wysokości sadzonek leśnych. Prace IBL 227-231: 107-131.
- Juraszkówna H., 1930. Obserwacje nad chwastami, występującymi na polach naszych. Roczn. Nauk Roln. i Leśn. 24, 1: 47-78.
- Kapuściński S., 1946. Znamionek jałowcowy *Megastigmus kuntzei* n. sp. (<*Hymenoptera*, *Chalcididae*) szkodnik nasion jałowca pospolitego (<*Juniperus communis* L.). IBL, A, 47: 1-129 (12 tabl.).
- Karmazyńska H., 1928. O jemiole w Polsce. Roczn. Pol. Tow. Dendr. 2: 34-65.
- Karo F., 1883. Spis rzadszych krajowych roślin zebranych w latach 1881 i 1882 w okolicach Lublina oraz pod Stawską Górą za Chełmem. Pam. fizjogr. 3, 3: 292-317.
- Karpowicz W., 1969. Paprocie. Str. 167. Warszawa, PWN.
- Karpowiczowa L., 1962. Wykaz drzew i krzewów Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Warszawskiego. Str. 172. Warszawa, PWN.
- Karpowiczowa L., 1972-1973. Słownik nazw roślin obcego pochodzenia łacińsko-polski i polsko-łaciński. Wyd. UW.
- Kawecka-Starmachowa B., 1935. Głównie i Śniecie Polski (Materiały do monografii), Cz. 1 Głównie. Spraw. Kom. Fizjogr. PAU 68/69: 117-176.

- Kawecka-Starmachowa B., 1939. Głównie i Śniecie Polski (Materiały do monografii). Cz. 2 Śniecie. Spraw. Kom. Fizjogr. PAU 73: 147-223.
- Kleistówna K., 1930. Badania nad zespołami roślinności torfowisk obszaru wydumowego prawego brzegu Wisły pod Warszawą. Rozpr. Wydz. Mat.-Przyr. PAU dz. B, 69, 5: 1-46.
- Kobendza J. i R., Puszcza Kampinowska jako teren Stołecznego Parku Narodowego. Ochr. Przyr. 24: 1-64.
- Kobendza R., 1924. Projekt rezerwatu w Puszczy Kampinoskiej. Las Polski 4, 5: 161-170.
- Kobendza R., 1927. Roślinność Puszczy Kampinoskiej. (W) „Krajobrazy Roślinne Polski” 13.
- Kobendza R., 1930a. Stosunki fitosocjologiczne Puszczy Kampinoskiej. Odbitka ze sprawozdań z posiedzeń Tow. Nauk. Warsz. 22, Wyd. 4: 1-6.
- Kobendza R., 1930b. Stosunki fitosocjologiczne Puszczy Kampinoskiej. Str. 200 (14 tab.), Warszawa.
- Kobendza R., 1932. Jak reaguje system korzeniowy sosny (*Pinus sylvestris* L.) na zawiewanie przez piasek. Acta Soc. Bot. Pol. 9 Suppl.: 101-113.
- Kobendza R., 1933. Szkice dendrologiczne. 2 drzewa godne ochrony. Roczn. Pol. Tow. Dendr. 5: 140-141.
- Kobendza R., 1934a. Rzadkie gatunki roślin pod Warszawą. Acta Soc. Bot. Pol. 11 Suppl.: 435-444.
- Kobendza R., 1934b. Krótki zarys roślinności okolic Warszawy. Ziemia 24, 9: 208-218.
- Kobendza R., 1936. Wawrzynek wilczyko (*Daphne mezereum* L.) i jego znaczenie zdobnicze. Ogrodnictwo 2: 1-11.
- Kobendza R., 1946a. Rezerwat „Zameczysko” w Puszczy Kampinoskiej. Chronimy Przyr. Ojcz. 5/6: 40-41.
- Kobendza R., 1946b. Z rezerwatów w Puszczy Kampinoskiej. Chronimy Przyr. Ojcz. 9/10: 38-42.
- Kobendza R., 1952a. Topole sekcji Leuce Duby w Polsce. Roczn. Sekc. Dendr. 8: 32-98.
- Kobendza R., 1952b. Różnorodność liści dębu szypułkowego (*Quercus robur* L.) pod wpływem uszkodzeń owadzych. Roczn. Sekc. Dendr. 8: 201-205.
- Kobendza R., 1955a. Okazy żeńskie topoli piramidalnej w Polsce (*Populus pyramidalis* Roz.). Roczn. Sekc. Dendr. 10: 191-207.
- Kobendza R., 1955b. O sośnie krezowatej albo kołnierzykowej i o sośnie f. *plana* Christ. Roczn. Sekc. Dendr. 10: 253-260.
- Kobendza R., 1958. *Thesium linophyllum* L. (*Th. intermedium* Schrad.) wśród roślinności stepowej nad Wisłą. Zesz. nauk. SGGW Warsz. Leśnictwo 1: 17-27.
- Kobendzina J., 1966. Puszcza Kampinowska. Str. 158. Warszawa, WP
- Kochman J., 1936. Grzyby główniowe Polski, Ustilaginales Poloniae. Planta Polonica 4.
- Kochman J., 1959. Mycotheca Polonica 1-12. Acad. Sci. Pol.
- Kochman J., Majewski T., 1970. Grzyby 4. Str. 309. Warszawa, PWN.
- Kochman J., Majewski T., 1973. Grzyby 5. Str. 270. Warszawa-Kraków PWN.
- Kołodziejczyk J., 1922. Rys florystyczny okolic Warszawy. Ziemia 7, 12: 341-346.
- Kondracki J., 1967. Geografia fizyczna Polski. Str. 575. Warszawa, PWN.
- Kondracki J. ii., 1968. Problemy regionalizacji fizycznogeograficznej. Inst. Geogr. PAN. Pr. geogr. 69. Warszawa, PWN.
- Kornaś J., 1950. Zespoły roślinne Jury Krakowskiej. 1. Zespoły pól uprawnych. Acta Soc. Bot. Pol. 20: 361-438.

- Kornaś J., 1952. Zespoły roślinne Jury Krakowskiej. 2 Zespoły ruderalne. Acta Soc. Bot. Pol. 21: 701-718.
- Kornaś J., 1957a. Zespoły roślinne Jury Krakowskiej. 3 Zespoły piaskowe. Acta Soc. Bot. Pol. 26: 467-484.
- Kornaś J., 1957b. Rośliny naczyniowe Gorców. Monogr. Bot. 5: 1-259.
- Kornaś J., 1959. Wpływ człowieka i jego gospodarki na szatę roślinną Polski — Flora synantropijna. (W) „Szata roślinna Polski” 1: 87-125.
- Kornaś J., 1968a. Geograficzno-historyczna klasyfikacja roślin synantropijnych. Synantropizacja szaty roślinnej. 1 Neofityzm i apofityzm w szacie roślinnej Polski. Materiały sympozjum w Nowogrodzie. Mat. Zakł. Fitosoc. Stos. UW 25: 33-41.
- Kornaś J., 1968b. Prowizoryczna lista nowszych przybyszów synantropijnych (kenofitów) zadowolonych w Polsce. Synantropizacja szaty roślinnej. 1 Neofityzm i apofityzm w szacie roślinnej Polski. Materiały sympozjum w Nowogrodzie. Mat. Zakł. Fitosoc. Stos. UW 25: 43-53.
- Kostrowicki J., 1968. Środowisko geograficzne Polski. Warszawa, PWN.
- Kostyniuk M., Marczek E., 1961. Nasze rośliny chronione. Str. 202. Wrocław, PWN.
- Krawiecowa A., 1951: Analiza geograficzna flory synantropijnej miasta Poznania. PTPN, Ser. B, 13, 1: 1-132.
- Łapczyński K., 1882a. O roślinności jawnokwiatowej okolic Warszawy. Pam. fizjogr. 2, 3: 327-347.
- Łapczyński K., 1882b. Ze Strzemieszyc do Solca. Pam. fizjogr. 2, 3: 351-357.
- Łapczyński K., 1884. Wycieczka na Litwę i nad Bałtyk. Pam. fizjogr. 4, 3: 171-220.
- Łapczyński K., 1886. Wspólne gatunki roślin jawnokwiatowych, nasze i nadbajkalskie. Pam. fizjogr. 6, 3: 219-234.
- Łapczyński K., 1887. Roślinność Sandomierza i Gór Pieprzowych. Pam. fizjogr. 7, 3: 44-59.
- Łapczyński K., 1888. Roślinność kilku miejscowości krajowych (Brwinów, Kempin i las młochowski). Pam. fizjogr. 8, 3: 38-44.
- Łapczyński K., 1890. Z flory miejscowej. Wszechświat 9: 723-727.
- Łapczyński K., 1892. Z powiatu trockiego do Szczawnicy. Pam. fizjogr. 12, 3: 71-128.
- Majewski T., 1963 ms. Materiały do znajomości grzybów pasożytniczych okolic Warszawy.
- Majewski T., 1965a. Materiały do znajomości grzybów pasożytniczych okolic Warszawy. Acta Mycol. 1: 121-136.
- Majewski T., 1965b. Rzadkie i nowe dla Polski gatunki grzybów rdzawnikowych i głowniowych. Fragm. Flor. et Geobot. 11: 209-213.
- Majewski T., 1967. Przyczynek do flory grzybów pasożytniczych Puszczy Kampinoskiej. Acta Mycol. 3: 115-151.
- Majewski T., 1972. Rzadkie i nowe dla Polski gatunki *Erysiphaceae*, *Uredinales* i *Ustilaginales*. Acta Mycol. 2: 219-227.
- Matuszkiewicz W., 1966. Potencjalna roślinność naturalna kotliny warszawskiej. Mat. Zakł. Fitosoc. Stos. UW 15: 1-12 (1 mapa).
- Matuszkiewicz W., 1967. Przegląd systematyczny zbiorowisk roślinnych Polski. (W) Scamoni A., „Wstęp do fitosocjologii praktycznej.” PWRiL, 175-229.
- Matuszkiewicz W., Matuszkiewicz J., 1973. Przegląd fitosocjologiczny zbiorowisk leśnych Polski. 2 Bory sosnowe. Phytocoenosis 2, 4: 273-356.
- Mądałski J., 1954-1967. Atlas flory polskiej i ziem ościennych. Warszawa PWN.
- Medwecka-Kornaś A., 1955. Zespoły leśne Gorców. Ochr. Przyr. 23: 1-112.

- Meusel H., 1943. Vergleichende Arealkunde, 1-2. Berlin-Zehlendorf.
- Mowszowicz J., 1960. Conspectus florae lodziensis — przegląd flory łódzkiej. 1 Rośliny naczyniowe. Str. 379. Łódź.
- Mowszowicz J., Sowa R. 1959. Odmiany i formy krajowych gatunków spośród rodzin *Polygonaceae* i *Chenopodiaceae*. Zesz. Nauk. UŁ, Ser. 2, 5: 33-60.
- Mroczkiewicz L., 1952. Podział Polski na Krainy i dzielnice przyrodniczo-leśne. Prace IBL 80: 1-120.
- Musierowicz A., 1956. Gleboznawstwo ogólne. Str. 500. Warszawa, PWRiL.
- Niedziałkowski W., 1933. Osobliwy zrost białodrzwii z lipą. Roczn. Pol. Tow. Dendr. 5: 185-186.
- Nowak J., Smierzchalska I., 1972. Okolice Warszawy — Przewodnik geologiczny. Str. 116. Warszawa, PWG.
- Nowak K. A., 1964 ms. Roślinność torfowiska Całowanie — Flora i roślinność zarośli i lasów.
- Nowak K. A., 1967. Niektóre rzadsze rośliny występujące na torfowisku Całowanie. Fragm. Flor. et. Geobot. 13, 3: 337-349.
- Nowak K. A., 1972. Nowe stanowiska interesujących i rzadszych roślin na Nizinie Mazowieckiej. Fragm. Flor. et Geobot. 18,2: 161-164.
- Oberdorfer E., 1949. Pflanzensoziologische Exkursionsflora für Südwestdeutschland und die angrenzenden Gebiete. Str. 411. Stuttgart.
- Oberdorfer E., 1957. Süddeutsche Pflanzengesellschaften. Str. 564. Jena.
- Oberdorfer E., 1962. Pflanzensoziologische Exkursionsflora für Süddeutschland und die angrenzenden Gebiete. Stuttgart.
- Orłowski H., 1965. Próba oceny funkcji ekologicznej grzybów występujących w Puszczy Kampinoskiej. Prace IBL 238: 101-145.
- Pacyna A., 1972. Polskie gatunki rodzaju *Diphasium* Presl, i ich rozmieszczenie w kraju. Fragm. Flor. et Geobot. 18, 3-4: 309-341.
- Pacyniak C., 1964. Rozmieszczenie sosny krezowatej — *Pinus sylvestris* L. f. *anulata* (Caspary) Dudziec w Polsce. Roczn. Sekc. Dendr. 18: 149-153.
- Pawłowski B., 1956. Flora Tatr. Rośliny naczyniowe. Str. 672. Warszawa, PWN.
- Pinowski J., 1954. Lęgowisko gila w Puszczy Kampinoskiej. Chrońmy Przyr. Ojcz. 1: 50.
- Plapis W., 1950. Odbudowa lasów w Warszawskim Zespole Miejskim. Chrońmy Przyr. Ojcz. 3/4: 3-12.
- Podbielkowski Z., 1959. Notatki florystyczne z okolic Warszawy. Fragm. Flor. et Geobot. 5, 2: 253-260.
- Podbielkowski Z., 1960. Notatki florystyczne z okolic Warszawy. Cz. 2. Fragm. Flor. et Geobot. 6, 3: 253-260.
- Podbielkowski Z., 1961. Notatki florystyczne z okolic Warszawy. Cz. 3. Fragm. Flor. et Geobot. 7, 1: 91-95.
- Podbielkowski Z., 1963. Notatki florystyczne z okolic Warszawy. Cz. 4. Fragm. Flor. et Geobot. 9, 4: 383-386.
- Podbielkowski Z., 1967. Zarastanie rowów melioracyjnych na torfowiskach okolic Warszawy. Monogr. Bot. 23: 1-171.
- Podbielkowski Z., 1968. Roślinność stawów rybnych woj. warszawskiego. Monogr. Bot. 27: 3-123.
- Podbielkowski Z., 1969. Roślinność glinianek woj. warszawskiego. Monogr. Bot. 30: 119-156.
- Pracki W., 1913. Puszcze i lasy królewskie woj. płockiego i mazowieckiego według lustracji z r. 1569. Leśnik Polski 4, 10: 373-383 i 11: 473-484.
- Rejment-Grochowska I., 1954. Szrępy — klucz do oznaczania krajowych gatunków i odmian. Str. 64. Warszawa.
- Romer E., 1949. Regiony klimatyczne Polski. Wrocł. Tow. Nauk. B, 16: 1-26.

- Rostafiński J., 1872. *Florae Poloniae prodromus*. Verh. d. zool. — bot. Gesellschaft in Wien 22: 81-208.
- Rostafiński J., 1886. Krytyczne zestawienie paprotników Królestwa Polskiego. Pam. Fizjogr. 6, 3: 233-250.
- Rostafiński J., 1913. O topoli włoskiej w Polsce. Kosmos 38: 1649-1956.
- Rostański K., 1968a. Kilka nowych taksonów rodzaju *Oenothera* L. z podrodzaju *Oenothera*. Cz. 2. Fragm. Flor. et Geobot. 14, 2: 189-195.
- Rostański K., 1968b. Neofityzm występujących w Europie gatunków rodzaju *Oenothera* L. Synantropizacja szaty roślinnej. 1. Neofityzm i apofityzm w szacie roślinnej Polski. Materiały sympozjum w Nowogrodzie. Mat. Zakł. Fitosoc. Stos. UW 25: 67-79.
- Rostański K., 1970. Rozmieszczenie gatunków rodzaju *Valeriana* L. w Polsce i na sąsiednich terytoriach ZSRR. Fragm. Flor. et Geobot. 16, 2: 209-246.
- Rothmaler W., 1959. Exkursionsflora von Deutschland. Atlas der Gefäßpflanzen. Leipzig.
- Rucińska M., 1964 ms. Flora i roślinność torfowiska Brwinów i przyległych terenów.
- Rudnicka-Jeziarska W., 1969. Grzyby wyższe wydym śródładowych Puszczy Kampinoskiej. Monogr. Bot. 30: 3-116.
- Rzewuski W., 1960 ms. Najbardziej zbliżone do naturalnych zespoły leśne Leśnictwa Podkowa Leśna.
- Saysse-Tobiczyk K., 1973. Parki Narodowe w Polsce. Str. 430. Warszawa, Wyd. Interpress.
- Schneiderowa J., 1961. Znaczenie gospodarcze i zwalczanie rzemlika topolowca (*Separda carcharias* L. — *Cerambycidae, Coleoptera*). Prace IBL 234: 1-99.
- Seneta W., 1963. Ciekawostki dendrologiczne. Roczn. Sekc. Dendr. 17: 199-214.
- Seneta W., 1969-1970. Dendrologia. 1-2. Warszawa, SGGW.
- Seneta W., 1973. Dendrologia. Str. 537. Warszawa, PWN.
- Sokołowska J., 1962. Okres wegetacyjny w Polsce na podstawie obserwacji fenologicznych roślin drzewiastych z lat 1950-1959. Roczn. Sekc. Dendr. 16: 153-161.
- Sokołowski A. W. 1963. Kilka spostrzeżeń na temat występowania jemioli rozpierzchlej (*Viscum laxum* Boiss.) w południowo-wschodniej części Niziny Mazowiecko-Podlaskiej. Roczn. Sekc. Dendr. 17: 159-163.
- Spis miejscowości Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, 1967. Str. 1380. Warszawa, Wyd. Komunikacji i Łączności.
- Stecki K., 1954. Modrzewnica północna — *Andromeda* (*Chamaedaphne*) *calyculata* (L.) Moench. Choźmy Przyr. Ojcz. 1: 25-33.
- Sychowa M., 1971. Rozmieszczenie geograficzne niezapominajek (*Myosotis* L.) w Polsce. Fragm. Flor. et Geobot. 17, 4: 477-503.
- Szafer W., Kulczyński S., Pawłowski B., 1967. Rośliny Polskie. Str. 1020. Warszawa, PWN.
- Szafer W., Pawłowski B., 1959. Geobotaniczny podział Polski (mapa). (W) „Szata roślinna Polski”.
- Szczęsny T., 1952. Kampinoski Park Narodowy. Las Polski 26, 1: 24-26.
- Szczęsny T., 1956. Kampinoski Park Narodowy. Chrońmy Przyr. Ojcz. 3: 3-10.
- Szubert M., 1924. Spis roślin Ogródu Botanicznego Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu. Str. 558+44. Warszawa.
- Szubert M., 1927. Opisanie drzew i krzewów leśnych Królestwa Polskiego. Str. 357+34. Warszawa.
- Szymanowski T., 1952. Stare okazy wiązków szypułkowych (*Ulmus laevis* Pall.) w okolicach Warszawy. Roczn. Sekc. Dendr. 8: 386-391.

- Szymanowski T., 1956. Czy są w Polsce drzewa 1000-letnie? Rocz. Sekc. Dendr. 11: 383-394.
- Szymanowski T., 1960. Kiedy wprowadzone zostały obce gatunki drzew do uprawy w Polsce? Rocz. Sekc. Dendr. 14: 81-99.
- Szymanowski T., 1961. Notatki dendrologiczne z Mazowsza. Rocz. Sekc. Dendr. 15: 260-267.
- Szymanowski T., 1964. O nowych żywicielach jemioli (*Viscum album* L.) w rejonie Łodzi, Warszawy, Pomorza Zachodniego i Śląska. Rocz. Sekc. Dendr. 18: 167-173.
- Srodoń A., 1972. Roślinność Polski w czwartorzędzie. (W) „Szata roślinna Polski”. 1: 527-569.
- Thellung A., 1918-1919. Zur terminologie der Adventiv- und Ruderalflora. Allg. Bot. Zeitschr. 24.
- Traczyk T., Traczyk T., 1965. Charakterystyka fitosocjologiczna terenów badanych Instytutu Ekologii PAN w Dziekanowie Leśnym (Puszcza Kampinowska). Fragm. Flor. et Geobot. 11, 4: 547-562.
- Traczyk H., 1967. *Linnaea borealis* L. i *Botrychium multifidum* (Gm.) Rupr. w Puszczy Kaminoskiej. Fragm. Flor. et Geobot. 13, 3: 319-321.
- Trzebiński J., 1916a. Choroby i szkodniki roślin hodowanych w Królestwie Polskim. Pam. fizjogr. 23, 3: 1-106.
- Trzebiński J., 1916b. *Zoocecidia* zebrane w Królestwie Polskim. Pam. fizjogr. 23, 3: 217-237.
- Trzebiński J., 1918a. Choroby roślin uprawnych w Królestwie Polskim w 1915 i 1916 roku. Ze stacji Ochrony Roślin przy Warszawskim Towarzystwie Ogrodniczym. Pam. fizjogr. 25, 4: 1-15.
- Trzebiński J., 1918b. Sprawozdanie z działalności Stacji Ochrony Roślin w Warszawie (Bagatela 3) za rok 1917. Pam. fizjogr. 25, 5: 1-12.
- Waga J., 1847-1848. Flora polska... 1-2. Warszawa.
- Walter H., Straka H., 1970. Arealkunde Floristisch — historische Geobotanik. Str. 478. Stuttgart.
- Wojewoda W., 1963. *Kickxia* Dum. Kiksja. (W) „Flora Polska”. 10: 270-272.
- Wójcik Z., 1959. Zapiski florystyczne z Mazowsza. Fragm. Flor. et Geobot. 5, 2: 177-180.
- Wójcik Z., 1961. Zapiski florystyczne z Mazowsza 2. Fragm. Flor. et Geobot. 7, 1: 41-47.
- Wójcik Z., 1964 ms. Zbiorowiska chwastów zbożowych Mazowsza.
- Wójcik Z., 1965. Les associations des champs cultivés en Masovie. 1. Les associations messicoles. Ekol. Polska, Ser. A, 13, 30: 641-682 (11 tabl.).
- Wójcik Z., 1968. Les associations des champs cultivés en Masovie. 2. Les associations de chaumes de l'alliance *Nanocyperion flavescens*. Ekol. Polska, Ser. A, 16, 3: 101-120 (2 tabl.).
- Wróblewska D., 1964. Rzadsze gatunki roślin naczyniowych zebrane na obszarze miasta st. Warszawy. Fragm. Flor. et Geobot. 10, 2: 185-192.
- Wróblewski A., 1915. Spis grzybów zebranych na Ziemiach Polskich przez Feliksa Berdausa i Aleksandra Zalewskiego oraz wybranych z zielników Komisji Fizjograficznej Akademii Umiejętności przez prof. M. Raciborskiego. Spraw. Kom. Fizjogr. 49: 92-125.
- Zalewski A., 1897. Korespondencja Wszechświata. Wszechświat 1, 17: 348-349.
- Zębalski A., 1932. Lasy w okolicach Warszawy i niebezpieczeństwo ich zaniku. Kronika Warszawa 7, 5/6: 11-14.
- Zweigbaumówna Z., 1916. Grzybki pasożytnicze na roślinach zielnych dziko rosnących zebrane w 1912-1915 roku w Królestwie Polskim przez J. Trzebińskiego i W. Gorjaczowskiego. Pam. fizjogr. 23, 3: 203-216.